26875

ALİ ŞİR NEVÂYİ - LEYLİ VÜ MECNÛN

(Gramer-Metin-Dizin)

Ülkü ÇELİK

Hacettepe Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü

Lisansüstü Eğitim, Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinin
Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı için öngördüğü
DOKTORA TEZİ
olarak hazırlanmıştır.

Ankara
Eylül, 1993

T.C. YÜKSEKÖĞRETİM KURULU
DOKÜMANTASYON MERKEZİ

"Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü'ne"

İşbu çalışma, jürimiz tarafından Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalında DOKTORA TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Başkan.....
Prof. Dr. Kemal ÇEÇASLAN

Üye.....
Prof. Dr. Talât TEKİN (Danışman)

Üye.....
Prof. Dr. Mustafa CANPOLAT

Üye.....
Prof. Dr. Tulga OCAK

Üye.....
Prof. Dr. Ümmy GÜNAY

Onay

Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

28./09/1993

.....
Prof. Dr. Hüsnü ARICI
Enstitü Müdürü

ÖZET

Leylī vü Mecnūn, eserleriyle Çağatayca'yı klasik bir yazı dili haline getiran Ali Şir Nevayi'nin Hamse'sinin üçüncü mesnevisidir. 1484 yılında yazıldığı tahmin edilen eserin konusu, Arap edebiyatından alınmıştır.

Devrinin en önemli şahsiyetlerinden biri olan Nevayi, yalnızca bir edebiyatçı değil, aynı zamanda dilcidir de. Hemen hemen her eserinde çağdaşlarını Türkçe kullanmaya teşvik eden ve bunu da kendisi Türkçe kullanarak yapan Nevayi, edebiyatı dilin gelişmesi ve yayılması için en önemli bir vasıta olarak görmektedir.

3622 beyitten oluşan Leylī vü Mecnūn mesnevisi 38 bölümden ibarettir. Vezni 'mef ū lü me fā i lün fe ū lün' olup, bazı beyitlerde sebk-i melih yapılarak 'mef ū lün fā i lün fe ū lün'e değişmektedir.

15. yy sonu eseri olsn mesnevi, yazıldığı devir Çağataycasının bütün ses ve şekil özelliklerini göstermektedir. Bu özelliklerin yanında eserde, devrine göre arkaik sayılabilecek Eski Türkçe kelimeler de yer almaktadır.

Eserde dikkati çeken bir husus da Oğuzca kelime ve özelliklerin yaygın denilebilecek bir şekilde kullanılmasıdır.

SUMMARY

Leylī vü Mecnūn, is the third mesnevi of Hamse which was written by Ali Şīr Nevayī who made Çagatay language a classical written language, by his works.

Theme of the work which is thought to have been written in 1484 is taken from Arabic literature.

Nevayī who was among the most prominent characters of his age is not only a literary person but also a linguist.

Nevayī who tried to impose usage of Turkic language to his contemporaries and who did this by using Turkic language, in his own work, saw the literature as the most important means by which the language would develop and become widespread.

Leylī vü Mecnūn which is about 3622 verses consists of 38 parts. Its main metre is ´mef ū lü me fā i lün fe ū lün´, but it changes to ´ mef ū lün fā i lün fe ū lün´ in some verses.

Leylī vü Mecnūn which was written at the and of 15th century has all the phonetical and morphological

characteristics of Çagatay language of the age. Along with all these characteristics the work has some Old Turkic words which can be considered as archaic for the period.

Another prominent characteristic related to the work is the usage of many words and characteristics from Oghuz language.

İÇİNDEKİLER

ÖZET ---------- i
SUMMARY ---------- iii
İÇİNDEKİLER ---------- v
KISALTMALAR ---------- xiii
ÖNSÖZ ---------- xiv
GİRİŞ ---------- 1
ÇAĞATAY ADI VE ÇAĞATAYCA ---------- 1
Çağatay edebi dilinin devreleri ---------- 4
NEVĀYĪ ---------- 7
Ali Şīr Nevāyī'nin eserleri ---------- 12
Leylī vü Mecnūn ---------- 13
Mesnevinin konusu ---------- 14
Mesnsvinin nüshaları ---------- 18
ESERİN DİL VE İMLA ÖZELLİKLERİ ---------- 21
I. SES BİLGİSİ ---------- 21
A. ÜNLÜ DEĞİŞMELERİ ---------- 21
Kapalı e (ė) sesi ---------- 21
1.Daralma ---------- 22
e > ė ---------- 22
2.Düzleşme ---------- 22
o > a ---------- 22
u > a ---------- 23
u > ı ---------- 23
ü > e ---------- 23
ü > i ---------- 23

3. Yuvarlaklaşma ---------- 23
a. Gerileyici benzeşme ---------- 23
b. İlerleyici benzeşme ---------- 23
c. Diş-dudak ünsüzü v´nin etkisiyle yuvarlaklaşma- 24
4. Öndamaksıllaşma ---------- 24
ı > i ---------- 24
5. Artdamaksıllaşma ---------- 25
i > ı ---------- 25
B. ÜNLÜ DÜŞMESİ ---------- 25
1. Sözcük başında ---------- 25
2. Ortada ---------- 25
3. Sonda ---------- 26
C. ÜNLÜ UYUMU ---------- 26
1. Damak uyumu ---------- 26
a. -ġa/-ge, -ķa/-ke yönelme hali eki --------- 28
b. -ġı , -ķı/-ki ilgi eki ---------- 29
c. -lıġ/-luġ sıfat ve -lık/-luk soyut isim
yapma ekleri ---------- 29
2. Dudak Uyumu ---------- 30
a. Dudak uyumuna giren bağlayıcı ünlüler ---------- 30
1. İyelik eklerinde ---------- 30
-(I)m ---------- 30
-(I)ńĝ ---------- 30
2. Emir kipi eklerinde ---------- 30
-(I)ńĝ, -(I)ńĝız ---------- 30
3. -(I)G fiilden isim yapma ekinde ---------- 30

4. -(I)l edilgen (bazen öze dönüşlülük) ekinde-30
5. -(I)p zarf-fiil ekinde ---------- 31
6. -(I)ş iştaşlık ekinde ---------- 31
b. Dudak uyumuna giren ekler ---------- 31
1. Görülen geçmiş zaman teklik 1. ve 2. kişi ekleri ---------- 31
2. -lIG sıfat yapma eki ---------- 31
3. -lIK soyut isim yapma eki ---------- 31
c. Dudak uyumuna girmeyen ekler ---------- 31
1. -dı/-di görülen geçmiş zaman teklik 3. kişi-31
2. -dın/-din ayrılma hali eki ---------- 32
3. -ġı ilgi hali eki ---------- 32
4. -ġıl/-gil emir eki ---------- 32
5. -ġına/-gine ---------- 32
6. -(I)nçi sıra sayı eki ---------- 32
7. -mış/-miş öğrenilen geçmiş zaman eki ----- 32
8. -nı/-ni belirtme hali eki ---------- 32
9. -nıńğ/-nińğ ilgi hali eki ---------- 32
10. -sı/si, -ı/-i teklik 3. kişi iyelik eki --- 33
11. -sız/-siz yokluk eki ---------- 33
d. Yalnız dudak ünlüsüyle kullanılan ekler ------- 33
1.-duķ/-dük görülen geçmiş zaman çokluk 1.kişi-33
2. -dur-/-dür- ettirgenlik eki ---------- 33
3. -dur/-tur (<durur, turur) cevher fiil ---- 33
4. -ġu/-gü isim-fiil, kesin gelecek zaman eki- 33
5. -ġuça/-güçe, -ġunça/-günçe zarf-fiil eki -- 33

6. -ġur-/-gür- ettirgenlik eki ---------- 34
7. -ġuz-/-güz- ettirgenlik eki ---------- 34
8. -uķ/-ük fiilden isim yapma eki ---------- 34
9. -ur-/-ür- ettirgenlik eki ---------- 34
10. -sun/-sün emir eki ---------- 34
C. ÜNSÜZ DEĞİŞMELERİ ---------- 34
1. -d-, -d > -y-, -y ---------- 34
2. -ġ- > -v- ---------- 35
3. -aġu/-egü > -av/-ev ---------- 35
4. -ġ > -ķ ---------- 35
5. -ķ- > -h- ---------- 35
6. -p- > -f- ---------- 35
7. -w-, -w > -v-, -v- ~ -y ---------- 35
8. Dudak ünsüzlerinin karışması ---------- 36
A. Ötümsüzleşme ---------- 37
a. Ek sonunda ötümsüzleşme ---------- 37
-lıġ/-luġ > lıķ/-luķ ---------- 37
b. Ek başında ötümsüzleşme ---------- 37
-ġıl/-gil > -ķıl/-kil ---------- 37
-ġalı/-geli > -ķalı/-keli ---------- 37
B. Ötümlüleşme ---------- 38
a. İçseste ötümlüleşme (-ķ- > -ġ-) ---------- 38
b. Kelime sonunda ötümlüleşme (-ķ > -ġ) ------ 38
c. Ek sonunda ötümlüleşme ---------- 39
-maķ>-maġ ---------- 40
d. Ek başında ötümlüleşme ---------- 40

-ka/-ke ---------- 40
ÜNSÜZ DÜŞMESİ ---------- 41
y- > 0 ---------- 41
g-, ğ- > 0 ---------- 41
-l > 0 ---------- 41
-r- > 0 ---------- 41
-w ---------- 42
ASLİ ÖNSES h´nin KORUNMASI ---------- 42
ÜNSÜZ TÜREMESİ ---------- 42
1. Önses türemesi ---------- 42
y- ---------- 42
2. içte ünsüz türemesi ---------- 42
-n- ---------- 42
3. Sonda ünsüz türemesi ---------- 43
-n ---------- 43
ÜNSÜZ İKİZLEŞMESİ ---------- 43
ÜNSÜZ UYUMU ---------- 43
-da/-de ---------- 43
-dın/din ---------- 43
-dı/-di ---------- 44
-dur/-tur ---------- 44
KAYNAŞTIRMA ---------- 44
ŞEKİL BİLGİSİ ---------- 45
A. İSİM ÇEKİMİ ---------- 45
1. Çokluk ---------- 45
2. İyelik ekleri ---------- 45

3. Hal ekleri ---------- 46
Zamir n´si ---------- 48
B. SAYILAR ---------- 49
1. Sıra sayıları ---------- 49
2. Topluluk sayıları ---------- 49
3. Çarpma sayıları ---------- 49
4. Belirsizlik sayıları ---------- 49
C. ZAMİRLER ---------- 49
1. Kişi zamirleri ---------- 49
2. İşaret zamirleri ---------- 50
3. Dönüşlülük zamiri ---------- 51
4. Soru zamirleri ---------- 51
5. Belirsizlik zamirleri ---------- 51
D. ZARFLAR ---------- 52
1. Yer zarfları ---------- 52
2. Zaman zarfları ---------- 52
3. Niteleme zarfları ---------- 52
E. EDATLAR ---------- 52
1. Çekim edatları ---------- 52
2. Tahmin edatı ---------- 53
3. Pekiştirme edatı ---------- 53
F. İSİM-FİİLLER ---------- 53
1. -ġan/-gen, -ķan/-ken ---------- 53
2. -ġu/-gü, -ķu/-kü ---------- 54
3. -maķ/-mek ---------- 54
4. -r, -ar/-er, -ur/-ür ---------- 55

5. -mas/-mes ---------- 55
G. ZARF-FiiLLER ---------- 56
1. -a/-e, -y ---------- 56
2. -ġaç/-geç ---------- 56
3. -ġalı/-geli ---------- 56
4. -ġuça/-güçe, -ġunça/-günçe ---------- 56
5. -(I)p, -(I)bAn ---------- 56
6. -may/-mey, -mayın/-meyin ---------- 57
7. -u/-ü ---------- 57
H. FiiL ÇEKiMi ---------- 57
1. Emir kipi ---------- 57
2. Şimdiki zaman ---------- 59
3. Geniş zaman ---------- 59
4. Görülen geçmiş zaman (I) ---------- 60
Görülen geçmiş zaman (II) ---------- 62
5. Anlatılan geçmiş zaman ---------- 62
6. Kesin gelecek zaman ---------- 63
7. Gelecek zaman - istek ---------- 64
8. Şart ---------- 64
9. Gereklilik ---------- 65
10. iktidar fiili ---------- 65
Çağatayca'da az kullanılan Eski Türkçe kelimeler-- 66
Oğuzca Özellikler ---------- 66
1. -mışam ---------- 66
2. -man/-men ---------- 67
3. é- ---------- 67

4. ėv ---------- 67

5. ol- ---------- 68

6. ile ---------- 68

7. t- >d- ---------- 69

8. dė- ---------- 69

METİN ---------- 71

DİZİN ---------- 446

AYET VE HADİSLER DİZİNİ ---------- 676

KAYNAKÇA ---------- 679

YAZMA FOTOKOPİSİ ----------

KISALTMALAR

A	: Arapça
bkz	: bakınız
ET	: Eski Türkçe
F	: Farsça (Dizin)
F	: Fatih nüshası (Dipnot)
İA	: İslam Ansiklopedisi
KB	: Kutadgu Bilig
L	: Leningrad nüshası
MK	: Mahmud Kaşgari
Nehc. Fer.	: Nehcü'l-feradis
TDAY	: Türk Dili Araştırmaları Yıllığı
TDK	: Türk Dil Kurumu
vb	: ve benzerleri

ÖNSÖZ

Yaklaşık XIII. yy'a kadar tek bir kol halinde gelişen Orta Asya Türk yazı dili, bu yüzyıldan sonra dallanmaya başlayarak birbirinden ses ve şekil farklılıkları gösteren kollarda gelişmesini sürdürmüştür.

Köktürk, Uygur, Karahanlı ve Harezm dönemlerinden sonra gelen Çağatayca'nın oluşmasında müşterek Orta Asya yazı dilinin ve Moğol istilasından sonra mahalli şivelerin karışmasının büyük rolü olduğu gibi, İslam kültürü ve Fars edebi dilinin de etkileri olmuştur.

XV. yy'da Nevâyî ile klasik devrini yaşayan Çağatayca, XVII. yy'dan sonra yerini yavaş yavaş Özbekçe'ye bırakmaya başlamış ve bu dönemde Kıpçak ve Oğuz lehçelerinin de etkisinde kalmıştır.

XV. yy klasik Çağataycasının bütün özelliklerini taşıyan Ali Şîr Nevâyî'nin Leylî vü Mecnûn mesnevisini konu alan tez, şu bölümlerden oluşur:

'Giriş' bölümünde genel olarak Çağatayca, Nevâyî ve Leylî vü Mecnûn mesnevisi tanıtılmıştır.

'Gramer' bölümünde, eserin ses ve şekil bilgisi üzerinde durulmuş ve Çağatayca olmayan özellikler belirtilmiştir.

'Metin' bölümünde, eserin 4 nüshası üzerinde edisyon kritik yapılmıştır.

'Dizin' bölümünde, sözcüklerin ekleri gramatikal sıraya konurken Kutadgu Bilig indeksindeki yöntem izlenmiştir.

Tezimi hazırlarken yardım ve emekleri geçen hocalarıma, arkadaşlarıma ve aileme teşekkür ederim.

G İ R İ Ş

ÇAĞATAY ADI VE ÇAĞATAYCA

Yazı dili olarak birbirinin devamı sayılan Köktürk, Uygur, Karahanlı ve Harezm dönemlerinden sonra oluşmaya başlayan ve Timurlular devrinde zengin bir edebiyat yaratan Çağatayca, Orta Asya Türk yazı dilinin üçüncü evresi olarak kabul edilmektedir.

Cengiz Han'ın ikinci oğlu Çağatay'ın adıyla anılan "Çağatay dili ve Çağatay edebiyatı" terimleri araştırıcılar tarafından yaygın olarak kullanılmış ancak sınırları farklı şekillerde ele alınmıştır.(1)

J. Eckmann'ın (1966:9) XV. yüzyılda, Köprülü'nün (İ.A.3:270) ise XIII. yüzyılda başlattığı Çağatayca dönemi, Ali Şîr Nevâyî ile XV. yüzyılın ikinci yarısında klasik bir edebiyata kaynaklık ederek Babur zamanında ve Babur'dan sonra Hindistan'da uzun bir süre varlığını devam ettirir. Sultan Hüseyin Baykara'nın ölümünden (m.1507) sonra Timurlular devletine son veren Özbekler de bir müddet bu edebiyatı sürdürürler, ancak ona Özbek karakterleri vermeyi de ihmal etmezler. Böylece "Çağatayca" terimi, yerini yavaş yavaş "Özbekçe"ye bırakır.(2)

---

(1) "Çağatay" İA III:266-270
Caferoğlu (1964:205-216)
Köprülü (İA III:270-323)
(2) Köprülü (İA III:270-323)

Çağatayca (Çağatay tili) yerine, eski geleneğe bağlı bazı Çağatay şairleri "Türkî tili, Türkî" adlarını kullanmışlardır. Nevâyî, bazı eserlerinde "Türkî"(Leylî vü Mecnûn) ", "Türkî tili"(Nesâyim)ni; bazılarında ise "Çağatay lafzı"(Mizânü'l-evzân)nı kullanır. XIX. yüzyılın ortalarından itibaren de "Çağatay Türkçesi", "Eski Özbekçe", "Doğu Türkçesi" ve "Çağatayca" terimleri araştırıcılarca kullanılagelmiştir.

Çağatayca'nın temeli konusuna gelince, Radloff, Korş gibi türkologlar, Çağatayca'yı Uygur dilinin Karahanlılar devrinden itibaren islami kültür altında gelişen bir devamı kabul etmektedirler. Radloff, daha da ileri giderek Çağatayca'yı canlı dille ilgisi olmayan, yapay bir yazı dili olarak nitelendirmektedir. Bu görüşü reddeden Borovkov, Uygurca'nın dini ve resmi bir dil olarak dar bir sahayı kapladığını, bu bakımdan islam kültürünün baskısına karşı koyamayacağını, Çağatayca'yı Uygurca'nın devamı şeklinde telakki etmenin hatalı olacağını ileri sürmektedir.(3)

Vambery, Çağatay adı altında XII. yüzyıldan XIX. yüzyıla kadar devam eden Orta Asya Türk yazı dilinin yanısıra, Batı ve Doğu Türkistan'ın yaşayan lehçelerini de toplamıştır. J.Thury ve M.Hartmann da Vambery'yi takip ederek Çağatay adını geniş anlamda kullanmışlardır

---

(3) Borovkov (1954:59-96)

(Eckmann 1958:119). Baskakov ise, "Eski Özbek" grubu içine islami Orta Asya Türk edebi dilinin bütün kalıntılarını alır ve "Çağatay" terimini yalnız XIII. ve XIV. yüzyıl Çağatay Ulusunun edebi dili için kullanır (Eckman 1966:8).

A. Caferoğlu Çağatayca'yı, Göktürk, Uygur devri ile müşterek Orta Asya yazı dilinin kaynaşması sonucu vücud bulmuş edebi bir dil olarak telakki etmektedir. Nevayi'nin Uygur resmi yazı dilinin mirasına sahip olmakla beraber, bu yazı dilini aynen devam ettirmediğini belirtmektedir.(4)

Çağatayca'nın oluşmasında müşterek Orta Asya yazı dilinin ve Moğol istilasından sonra mahalli şivelerin karışmasının büyük rolü olduğu gibi, islam kültürü ve Fars edebi dilinin etkileri de açıkça meydandadır. Ayrıca bu oluşuma, Çağatayca eserlerden anlaşılacağı gibi, Azeri Türkçesi yoluyla giren Batı Türkçesi unsurlarının da katkısı olduğu bir gerçektir.

Bütün bu bilgiler ışığında Çağatay yazı dilinin temelini ve oluşumunu K. Eraslan (1986:60) şöyle bir sonuca bağlamaktadır: "... Çağatay yazı dilinin temelini ve teşekkülünü belirli sebeplere bağlamayı sakıncalı buluyoruz. Edebi dil herşeyden önce kültürle ilgilidir. Bu sebeple Çağatay edebi dilinin teşekkülünde kültür hayatının birinci derecede rolü olduğunu kabul ediyoruz.

---

(4) Caferoğlu (1948:141-154)

Yeni yeni kültür merkezlerinde gelişen ve Nevâyi ile klasik bir nitelik kazanan bu edebi dilin, Uygur kitabet dilinin veya Karahanlı yazı dilinin olduğu gibi devamı sayılması doğru değildir".

Çağatay edebi dilinin devreleri

Çağatay edebi dilinin devreleri hakkında da araştırıcılar tarafından bir görüş birliğine varılamamıştır. XV.-XX. yüzyıllar arası Orta Asya edebi dilini "Çağatayca" olarak adlandıran Samoyloviç, bu yazı dilini dört devreye ayırır:

1. Karahanlı (Kaşgar) Türkçesi (XI.-XIII. yy)
2. Kıpçak-Oğuz Türkçesi (XIII.-XIV. yy)
3. Çağatay Türkçesi (XV.-XIX. yy)
4. Özbek Türkçesi (Özbekçe) (XX.yy)

Çağatayca'yı Özbek dilinin bir devri kabul eden M.A. Şçerbak, Özbekçe'yi şu devrelere ayırır:

1. İlk devir (X.-XIII.yy): Müşterek devir olup, Batı ve Güney Türkçesi unsurlarının dile girdiği devirdir.

2. İkinci devir (XIV.-XVII.yy): Bu devir suni bir dil olarak kabul ettiği "Çağatayca" devridir.

3. Üçüncü devir (XVII.-XVIII.yy): Mahalli dil unsurlarının katıldığı devir.(5)

Köprülü(1945:275-323), Çağatay edebiyatını beş devreye

---

(5) Eckmann (1966:8)

ayırır:

1. İlk Çağatay Devri (XIII-XIV.yy)
2. Klasik Devrin Başlangıcı (XV. yüzyılın ilk yarısı)
3. Klasik Çağatay Devri (XV.yüzyılın son yarısı)
4. Klasik Devrin Devamı (XVI. yy)
5. Gerileme ve Çökme Devri (XVII-XIX. yy)

Çağatayca üzerinde önemli araştırma ve incelemeleriyle tanınan J. Eckmann (1966:8), Orta Asya yazı dilini:

1. Karahanlı (Hakaniye) Türkçesi (XI-XIII.yy)
2. Harezm Türkçesi (XIV. yy)
3. Çağatayca (XV-XX. yy) (XX. yüzyılın başından itibaren Çağatay edebi dilinin yerini Özbek edebi dili alır), şeklinde inceledikten sonra Çağatay edebiyatını da üç dönem halinde ele alır:

1. Klasik öncesi dönem. XV. yüzyıl başlarından, yaklaşık olarak Nevâyi'nin ilk eserini (ġarāibü's-sıġar) verdiği 1465'e kadar süren bu dönemde birtakım arkaizmler korunmuş olup başlıca temsilcileri şunlardır: Sekkâki, Lutfi, Atâyi, Hocendi, Seyyid Ahmed Mirza, Haydar Hârezmi, Yûsuf Emiri, Yakini, Ahmedi, Gedâyi, [(Köprülü:1945) diğer şahsiyetler: Durbek, Kutbi, Naimi, Kalender, Tarhani, Derviş Nâziki, Mukimi, Kemâli, Mir Said, Garibi, Seyyid Hasan Erdeşir, Halil Sultan, Baysungur Mirza, İskender Mirza, Ebû Bekir Mirza, Ebülkasım Babur vb.].

2. Klasik dönem (1465-1600). Başlıca temsilcileri: Hüseyin Baykara, Mir Ali Şir Nevâyi, Hâmidi, Şeybâni Han, Ubeydi (Ubeydullah Han), Muhammed Sâlih, Meclisi, Gâzi Zahirüddin Muhammed Babur, Bayram Han, [(Köprülü:1945) diğerleri: Türki-gûy lakabıyla tanınan Bâki, vak'anüvis Mevlânâ Herevi, Sâni, -ikinci Nevâyi- mahlasını kullanan Efseri, Padişah Hoca b. Abdulvahhâb, Seyyid Hasan Hoca, Mirim Bey, Haydar Mirza Duglat vb.].

3. Klasik sonrası dönem (1600-1921). Bir yandan Nevayi dili taklit edilirken bir yandan da Özbekçe unsurların yerleştiği bu dönemin başlıca temsilcileri: Ebulgâzi Bahadır Han, Baba Rahim Meşreb, Saykali, Sûfiyullah Yâr, Hüveydâ, Muhammed Rızâ Agehi, Ömer Han, Nâdire, Mahzûne, Üveysi, Nâdir, Gülhani, Mahmûr, Mukimi, Fürkat, Ubeydullah Zevki, Osman Hoca Zâri, Şevki vb.

XIII. yüzyılda dallanmaya başlayan müşterek Orta Asya Türk dili ile Çağatayca arasında bir kopukluk var gibi görünmektedir. Ancak Köprülü'nün (1945:275-286) Çağatay edebi diline geçiş dönemi içinde ele aldığı şahsiyetler ve eserler (1353'te Hârezmi tarafından yazılan Muhabbet-nâme, buna cevap olarak Hocendi'nin yazdığı Letâfet-nâme vb.) göz önünde bulundurulursa, Eckmann'ın XV. yüzyıl başlarından itibaren aldığı klasik öncesi Çağatayca, XIV. yüzyıl başlarına kadar indirilebilir. Böylece de bu kopukluk ortadan kalkmış olur.

Yapısında arkaizmlerin bulunması, birtakım fonetik ve morfolojik özellikler açısından kendisinden önceki dönemlerden ayrılması Çağatayca'nın doğrudan Uygurca'nın devamı olarak değerlendirilmesini gerektirmez. Çağatayca, tarihi dönem olarak Harezm Türkçesinden sonradır.

NEVĀYĪ

Uygur Türklerinden olan Nizameddin Ali Şīr Nevāyī, 9 Şubat 1441 (h. 17 Ramazan 844) tarihinde Herat'ta doğdu. Babası Gıyâseddin Kiçkine Bahadır (Bahşı), Horasan hakimi Ebû'l-Kasım Bâbur'un adamı idi. Ana tarafından büyük babası Ebû Sa'id Çisek de Mirza Baykara'nın beylerbeyi idi. Ali Şir küçük yaşından beri Mirza Baykara'nın torunu Hüseyin Baykara ile birlikte büyümüş ve öğrenim görmüştü. Esasen ataları başlangıçtan beri Timur'un oğullarından Ömer Şeyh ile onun oğlu Mirza Baykara'nın hizmetinde bulunmakta idiler.

1447 yılında Ali Şīr babasıyla birlikte Irak'a gitmek üzere çıktıkları yolculuk esnasında Teft şehrine uğrayıp Timur'un tarihçisi Mevlânâ Şerefüddin Ali Yezdi'nin hankahı yanında konaklarlar. Bu vesileyle Nevâyi, Mevlânâ ile tanışır.

1452 'yılında baba oğul Horasan'a dönerler. Bu arada

babası, bir süre Sebzvar Emirliğinde bulunur. Ali Şir ile Hüseyin Baykara birlikte öğrenime başlarlar ve aralarında ölünceye kadar sürecek bir dostluk kurulur.

1456 yılında Meşhed'e giden Nevayi, bir süre de orada öğrenim görür ve burada Şeyh Kemal-i Tevbeti ile tanışıp ondan feyz alır.

Babasının vefatından sonra Herat'a dönüp Ebu Said Mirza'nın hizmetine giren Nevâyi, Hüseyin Baykara ile yakın dostluğu sebebiyle burada fazla kalamaz ve Semerkand'a gider. Burada Hâce Fazlullah Ebu Leysi hankahında iki sene ders görür.

1469 yılında Ebu Said Mirza'nın, Akkoyunlu hükümdarı Uzun Hasan üzerine yürüdüğü sıra Karabağ'da yakalanıp öldürülmesi üzerine Hüseyin Baykara Horasan'ı ele geçirip Timurlular tahtına oturur. Ali Şir bu olaydan sonra Herat'a dönüp Hüseyin Baykara'nın hizmetine girer.

Kendisine, Hüseyin Baykara tarafından ilk görev olarak "Mühürdarlık" verilir. 1472 yılında Emir "Divanbeyi" olur. Bir çok hizmetlerde bulunur.

1476 yılında büyük hürmet ve takdir beslediği devrin büyük siması Abdurrahman Câmi'nin irşadı ile Nakşibendi tarikatine intisap eder.

1479 yılında, Ebu Said'in oğlu Mirza Ebu Bekir'in ayaklanmasını bastırmak için Esterabad'a yürüyen Hüseyin Baykara, Herat'a naip olarak Ali Şir'i bırakır. 1483-1485 yılları arasında Hamse'sini meydana getiren Ali Şir, 1487 yılında Esterabad'a vali olarak gönderilerek Herat'tan uzaklaştırılır. 1488 yılında valilik görevinden affını ister, kabul edilince Herat'a döner. 1489 yılında yakın dostu ve üstadı Seyyid Hasan Erdeşir'in vefatına çok üzülür ve onun hakkında bir risâle vücuda getirir.

1490 yılında Divanbeyliği görevini bırakarak Hüseyin Baykara'nın nedimi olarak kalır. 1492 yılında Abdurrahman Câmi'nin vefatı, Ali Şir için büyük bir darbe olur. Ayrıca saray entrikaları ve taht kavgalarından da rahatsız olduğu için 1498'de tekrar Meşhed'e gider. Oradan Hacca gitmek isterse de yolların tehlikeli oluşu bahanesiyle izin verilmez ve Herat'a döner.

Ali Şir, 3 Ocak 1501 tarihinde vefat eder. Hayattayken hazırlattığı Kudsiye Camisi yanındaki kabre gömülür.(6)

Adı, klasik Çağatay edebiyatının kurucusu olarak anılan Nevâyi, devrinde Türk dilinin edebi dil olarak kullanılmasında da öncülük etmiştir. Farsça'nın resmi dil olarak hüküm sürdüğü , Fars edebiyatının Câmi ile zirveye ulaştığı ve aydınların Farsça öğrenip bu dille yazmayı

---

(6) Eraslan (1986:107-109)

meziyet saydıkları bir devirde, Nevâyi'nin Türkçe'nin Farsça'dan aşağı kalacak bir dil olmadığını müdafaa etmesi, Türkçe'yle de yüksek bir edebiyat oluşturmanın mümkün olacağını bizzat eserleriyle ispat etmesi ve yenilerin Türkçe yazmaları hususunda teşvikte bulunması göz önünde bulundurulursa, öncülüğünün ve hizmetinin derecesi ve önemi daha iyi anlaşılır.

Türk dilinin edebi dil olarak kullanılması isteğini bir çok eserinde açıkça tekrarlayan Nevâyi, Leylî vü Mecnûn mesnevisinde bunu şöyle dile getirmektedir:

çün fārsî erdi nükte şevķı
azraķ edi anda türk zevķı

ol til bile naẓm boldı melfūẓ
kim fārsî aṅġlar oldı maḫẓūẓ

mėn türkçe başlaban rivāyet
ķıldım bu fesāneni ḫikāyet

kim şöhreti çün cihāṅġa tolġay
türk ėlige daġı behre bolġay

nėvçün ki bu kün cihānda etrāk
köp-tür ḫoş-ṭabᶜ u şāfî-idrāk

Sedd-i iskenderi mesnevisinde ise bu fikrini, "halka, halkın dili ile hitabetmeli" şeklinde yorumlanacak olan şu

beyitlerle ifade etmiştir:

sañĝa ançа ḫaḳ luṭfı vāḳıᶜ durur
ki tā türk elfāẓı şāyiᶜ durur

bu til birle tā naẓm érür ḫalḳ işi
yaḳīn ḳılmamış ḫalḳ sèndin kişi

Nevayi için edebiyat, her şeyden önce bir dil meselesidir. Milli ve yüksek bir edebiyat ancak milli şuur ve milli zevkin geliştirdiği bir dille yaratılır. Bunun için önce dilin kudretine inanmak, onu sevmek ve titizlikle işlemek gerekir. İşte Nevayi'yi Türkçe'nin müdafaasını yapmağa ve aydınları Türkçe yazmaları için teşvik etmeğe sevk eden gerçek sebep budur.

Câmi'nin ve Husrev-i Dihlevi'nin tesiri altında kalan Nevâyi, hiç bir zaman iran edebiyatının basit bir taklitçisi olmamıştır. Özellikle ortak konuları işleyen eserlerinde bile orijinal olmaya, bunlara milli bir ruh vermeye ve Türkçe'nin ifade kudretini hakim kılmaya muvaffak olmuştur.

Nevâyi'yi İran edebiyatı'nın bir taklitçisi sayan E. Blochet ve W. Barthold'a, Bertels çeşitli incelemeleriyle karşı çıkmış ve Nevayi'nin orijinalliğini ortaya koymaya çalışmıştır. Bertels, kültür ve gelişme mücadelesinde Nevayi'nin en büyük rolü oynadığını kabul ederek, Nevayi'nin Fars edebi tekniğini önce Farsça divanında,

daha sonra Türkçe eserlerinde tatbik ettiğini ileri sürmüştür.

Divan, mesnevi, tezkire, tarih gibi türlerde, musiki, aruz, dil gibi konularda otuza yakın eser veren Nevâyi, devrinin olduğu kadar, Türk edebiyatının da en mühim şahsiyetlerinden biridir. Denilebilir ki Nevayi kadar geniş bir tesir sahası olan ve mensup olduğu edebiyatın kuruluş ve gelişmesinde büyük hizmeti bulunan bir başka şahsiyete rastlamak hemen hemen imkansızdır.

Ali Sir Nevâyi'nin eserleri sunlardır:

1. Garāibü's-sıġār 1498-99 (h.904)
2. Nevādirü'ş-şebāb 1498-99 (h.904)
3. Bedāyi'ü'l-vaşaţ 1498-99 (h.904)
4. Fevā'idü'l-kiber 1498-99 (h.904)
5. Farsça Dīvān 1496 (h.902)
6. Hayretü'l-ebrār 1483 (h.888)
7. Ferhād u Şīrīn 1484 (h.889)
8. Leylī vü Mecnūn 1484 (h.889)
9. Seb'a'-i seyyāre 1484-85 (h.889-890)
10. Sedd-i iskenderī 1485-85 (h.889-890)
11. Çihil ḥadīş 1481-82 (h.886)
12. Vaḳfiyye 1481-82 (h.886)
13. Naẓmü'l-cevāhir 1485 (h.890)
14. Tārīḫ-i enbiyā ve ḥukemā 1485'ten sonra (h.890)

15. Tārīḫ-i mülūk-i Acem 1485'ten sonra (h.890)
16. Hālāt-ı Seyyid Hasan Erdeşīr 1490-91 (896)
17. Mecālisü'n-nefā'is 1491-92 (h.897)
18. Münşe'āt 1491-92'den sonra (h.897)
19. Risāle-i mu'ammā 1492 (h.898)
20. Hamsetü'l-müteḫayyirīn 1492'den sonra (h.898)
21. Mīzānü'l-evzān
22. Hālāt-ı Pehlevān Muhammed 1494-95'ten sonra (h.900)
23. Nesā'imü'l-maḥabbe min şemā'imi'l-fütüvve 1495-96 (h.901)
24. Lisānü'ṭ-ṭayr 1498-99 (h.904)
25. Muhākemetü'l-luġāteyn 1499 (h.905)
26. Sīrācü'l-müslimīn 1499-1500 (h.905)
27. Maḥbūbü'l-ḳulūb 1500-1501 (h.906)
28. Münācāt
29. Münşe'āt

Leylī vü Mecnūn

Nevāyi'nin Hamse'sinin üçüncü mesnevisi olan Leylī vü Mecnūn'un 1484 yılında yazıldığı tahmin edilmektedir. Nizâmi'nin ve Emir Hüsrev'in aynı adı taşıyan mesnevilerine cevap olarak kaleme alınan eserin vezni, aynı konuyu ele alan ilk üstadların mesnevilerinde kullandıkları "bahr-ı hezec-i müseddes"ten "mef'ülü mefā'ilün feülün"dir. Ancak bir çok beyitte "sebk-i melih" yapılarak vezin "mef'ülün fāilün feülün" olarak kullanılmıştır.

Mesnevi, 38 bölümden ibarettir. Her bölümde farklı sayıda olmak özere toplam 3622 beyit vardır.

Mesnevinin konusu:

Hikayenin ilk kaynağı Arabistan'dır. Beni Amir kabilesinden Kays (ö. h.80-m.699), içli bir şairdir. Onun, sevgilisi Leyla için söylediği şiirler sonradan bir divan halinde toplanmış, şiirleri açıklamak üzere yapılan yorumlarla, bunlara eklenen türlü söylentiler kıssayı meydana getirmiştir. Halk arasında yayıldıkça değişen bu kıssa gittikçe efsaneleşmiş, Mecnun sanı verilen Kays'ın aşkı, umutsuz aşkın timsali olmuştur.

Gerek Arap ve Fars edebiyatında gerekse Türk edebiyatında bir çok kez işlenen bu konu, birbirlerinden ufak tefek farklılıklar göstermektedir. Nevâyî'nin eserinde olaylar, aşağıdaki gibi gelişmektedir:

" Arap kabilelerinden birinin çok zengin olan başkanı, oğlu olmadığı için dertlidir. Tanrı'ya yalvarır. Duasını kabul eden Tanrı, ona bir oğul ihsan eder. Çocuğun adını Kays koyarlar. Dört yaşına gelince Kays'ı okutmak üzere bir üstat bulurlar. Üstadın kabilesinde ulu ve zengin bir adam vardır. Kızı Leyla'yı okutmak için evlerinden birini ayırarak okul yapar. Kızıyla birlikte kabilenin başka çocukları da orada okurlar. Kays'ın kabilesinde okul olmadığı için, babası onu bu okula verir. Kays ile Leyla

burada tanışıp sevişirler.

Kays aşkından deliye dönmüştür. Herkes onu "Mecnun" diye çağırır. O,"Leyla" diyerek sevgilisinin evinin etrafında dolaşır. Nihayet çöllere düşer. Dedikodulardan sinirlenen Leyla'nın babası, Mecnun'un babasına haber gönderir. Bu sözlerden incinen baba, Mecnun'u zincire vurarak eve hapseder. Az sonra Mecnun ayağındaki zinciri çıkararak çöle kaçar.

İbn-i Selam Leyla'yı görerek aşık olur; onu babasından ister. Babası razı olursa da sabretmesini söyler.

Mecnun'u dua etmesi için Kabe'ye götürürler. Mecnun aşkını artırması için Tanrı'ya yalvarır. Babası umudunu keser, Mecnun da tekrar dağa çıkar. Leyla için şiirler söyler; geyiklerle arkadaşlık eder.

Nevfel adındaki kahraman, bir gün avlanmak üzere dolaşırken Mecnun'a rastlar. Ona acıyarak evine getirir ve Leyla'yı alacağını vadeder. Leyla'nın babasına haber göndererek kızı ister. Babası, kızın nişanlı olduğunu ileri sürerek özür dileyince, Nevfel kabileye hücum eder. Savaş başlar; yenileceğinğ anlayan babası, Leyla'yı öldürmeye karar verir. Bu kararı düşünde gören Mecnun, ağlayarak Nevfel'e yalvarır. Nevfel de savaşı kazanmış olduğu halde düşün doğruluğuna ve Mecnun'un kerametine inanarak vazgeçer. Mecnun çölün yolunu tutar. Leyla'nın kabilesi de korkudan başka yere göç eder.

Mecnun Zeyt´e rastlar. Leyla kabilesinin göç ettiğini Zeyt´ten öğrenir. Kabilenin eskiden bulunduğu yere giderek dolaşır. Leyla´nın oturduğu yere yüzünü sürer; kirpikleriyle yeri süpürür; toprağı göz yaşlarıyla ıslatır. O sırada uyuz bir köpek görüp köpeğin yüzünü gözünü öper; gömleğini yırtarak yaralarını sarar; ona dert yanar. Sonra yine geyikleriyle buluşmak üzere çöle döner.

Zeyt, Mecnun´a Leyla´dan mektup getirir. Leyla uzun uzun ızdırabını anlattıktan sonra: "işittim ki Nevfel´in kızına söz vermişsin" diyerek sitem etmektedir. Mecnun da verdiği cevapta Leyla´nın güzelliğini övdükten ve kendinden bahsettikten sonra İbn-i Selam´ı hatırlatır.

Mecnun´un hasretine dayanamayan babası onu arayıp bulur, boynuna ip takarak eve getirir. Nevfel´in kızını Mecnun´a almak ister, Nevfel teklifi kabul eder. Evde yalnız kalan Mecnun tekrar dağa çıkar.

Mecnun Leyla´nın çobanına rastlar. Çobanın verdiği koyun postuna giyerek Leyla kabilesinin bulunduğu yere gider. Mecnun Leyla´yı görünce bir ah çekip yere yıkılır; Leyla da onun üzerine kapanır. Leyla´yı eve götürürler. Çoban da, Mecnun´u aldığı yere götürüp bırakır. Bunu duyan babası, Mecnun´u eve getirir. Onu Nevfel´in kızıyla evlendirir. İki genç yalnız kalınca, kız başkasını sevdiğini Mecnun´a itiraf eder. Mecnun´un hoş görmesi

üzerine odadan çıkar. Onları gözetleyen Nevfel öfkelenirse de, aşkın kudreti karşısında susar.

Aynı gün Leyla'yı da İbn-i Selam'la evlendirirler. Leyla kendini öldürmek için zehirli kılıç hazırlar. Nikahtan sonra eli kızın eline değince saralı olan İbn-i Selam hemen yere yıkılır. Öldü sanarak onu başka bir eve götürürler. Yalnız kalan Leyla evden çıkarak sessizce yürür. Bu sırada Mecnun da çölün yolunu tutmuş, Leyla'nın bulunduğu yere gelmektedir. İkisi karşılaşır. Kucaklaşıp sabaha kadar konuşurlar. Sabah olunca Leyla kabilesine döner. Mecnun çölde kalır.

Mecnun, Necd dağında Leyla'nın kabilesina bakan bir yeri seçip oraya yerleşir. Vahşi hayvanlar ve kuşlarla arkadaşlık eder.

Mecnun'un anasıyla babası ölür. Mecnun'un hasretiyle üzgün olan Leyla, onun anasıyla babasının ölümünü duyunca, kendisinin sebep olduğunu düşünerek büsbütün dertlenir. Bu üzüntüyle hastalanır, günden güne solarak ölüm döşeğine düşer. Babasıyla anasının kabri üzerinde kendinden geçmiş olan Mecnun, Leyla'nın halini "hatif"den gelen bir sezgiyle anlayarak kabilenin bulunduğu tarafa koşar. Kimseden çekinmeyerek evin içine dalıp Leyla'nın yanına girer. O sırada anasına vasiyet etmekte olan Leyla son sözlerini söylemektedir. Birbirlerine bakışırlar, her ikisi de bir anda ruhlarını teslim eder. Mecnun'un eve

girdiğini görenler koşuşurlar, ikisinin de ölmüş olduğunu görünce şaşırıp kalırlar. ikisini de bir kefene sarıp gömerler."(7)

Mesnevinin nüshaları

Yalnızca Türkiye kütüphanelerinde 16 tane nüshası tesbit edilen (Levend 1958:127-209) eserin, Taşkent, Leningrad, Paris ve Londra kütüphanelerinde de nüshaları vardır. Bu tezde aşağıda tanıtılan şu 4 nüsha incelenmiştir:

1. Revan nüshası

Topkapı-Revan Kütüphanesi 808 numarada kayıtlı Ali Şir Nevayi külliyatı içinde yer almaktadır. Külliyatın cildi koyu kahverengi meşin, bütün kapak yaldız kabartma çiçekler , şekiller ve yer yer serpme mavi minelerle süslü, kenarda çerçeve içinde yaldız kabartma kitabeler yer almaktadır. Cildin içi açık kahverengi meşin, ortada türlü renklerle süslü şekiller, kenarda çerçeve içinde mavi üzerine siyah çizgilerle süslü kitabeler vardır. Cild miklepli, miklebin dışı ve içi,kitabenin dışı ve içi gibi.

Cildin eni boyu 32.5x23.5 cm, yazının 25.6x16.8 cm, bazı sayfalarda değişik. Kağıt abadi, yazı talik, manzumeler 4 sütun üzerine, varak sayısı 802, her sayfada satır sayısı 21; müstensihi Derviş Muhammed Taki, istinsah tarihi 901.

---

(7) Levend (1965:119-121)

Leylī vü Mecnūn mesnevisi bu külliyatta 214b-249a varakları arasında yer almaktadır.

2. Fatih nüshası

Süleymaniye-Fatih Kütüphanesinde 3755 numarada kayıtlı Hamse'nin içinde yer almaktadır. Hamse'nin cildi koyu kahverengi meşin düz, şemse ve kenar çizgiler kuru ıstampa, içi vişne çürüğü meşin, miklebi kopmuş. Zahriyede I. Mahmud'un vakıf mührü var. Mesnevilerin başlıkları tezhipli, mısraların arası siyah ve yaldız iki aralıklı çizgiyle ayrılmış, bazı sayfaların kenarları mavi ve yaldız çizgilerle çerçeveli, bahis başlıkları kırmızı mürekkeple sayfa ortasında gömme şeklinde yer almakta.

Cildin eni boyu 33.6x21.5 cm, yazının ise 22.2x13 cm. Kağıt abadi, kalın aharlı, yazı ince talik ve 4 sütun üzerine. Varak sayısı 275, har sayfada satır sayısı 25. İstinsah tarihi 895, müstensih adı yok.

Leylī vü Mecnūn mesnevisi bu nüshanın 108b-146b varakları arasında yer almaktadır.

3. Paris nüshası

Paris Bib. Nat. Suppl. Turc 316-317 numarada kayıtlı külliyatın içinde yer almaktadır.

Külliyat iki ciltten ibarettir. Blochet'in verdiği bilgiye göre külliyat, şarkkari kırmızı maroken ciltli olup, fevkalade süslü ve lüks bir nüshadır. Birinci cilt

469, ikinci cilt 406 varaktır. Külliyatta altı minyatür bulunmaktadır.

Yine Blochet'in bildirdiğine göre, külliyatın a, d varaklarında, eseri, en son kendisine intikal edip kütüphaneye hediye eden Cardonne'ın el yazısıyla şu notu bulunmaktadır: 'Eser, nesh-talikle yazılmış olup Ali Hicrani tarafından h.953 (m.1526-7)te Herat'ta istinsah edilmiştir. Külliyatın ebadı 38/26.5 cm'dir. Yazılar yaldız çerçeve içine alınmıştır.'

Leylī vü Mecnūn mesnevisi bu külliyatın 292b-330a varakları arasında yer almaktadır.

4. Leningrad nüshası

Nüsha, Institut Narodni Asii Leningradskoe Otdelenie (Leningrad Asya Halkları Enstitüsü)deki külliyatın içinde yer almaktadır.

Bu külliyatta ayrıca, Çihil hadis (1b-3a), Nesrü'l-le'ali (3b-12a), Hayretü'l-ebrar (13b-55a), Ferhad u Şirin (55b-118a), Seb'a-i Seyyare (158b-209a), Sedd-i İskenderi (209b-286a), Mantıku't-tayr (287b-325a), Dibace (326b-330a), Garaibü's-sıgar (330b-586a), Mecalisü'n-nefa'is (587b-614a), Kitab-ı tarih (614b-654b), Münşeat (655b-668a), Mahbubu'l-kulub (669b-694a), Hamsetü'l-mütehayyirin (695b-709a), Risale-i mu'amma (710b-713a), Vakfiyye (714b-722a) yer almaktadır.

Yazı talik, satır sayısı 25, manzum metinler 4 sütun ve metinler çerçeve içine alınmış.

ESERİN DİL VE İMLA ÖZELLİKLERİ

15. yüzyıl sonu eseri olan Leylî vü Mecnûn mesnevisi, klasik Çağatayca olarak adlandırılan dönemin bütün dil ve imla özelliklerini taşımaktadır.

I. SES BİLGİSİ

A. ÜNLÜ DEĞİŞMELERİ

Kapalı e (é) sesi:

Türkçe kelimelerde kök hecedeki gerek açık gerekse kapalı e sesi, Çağatayca metinlerde Arap alfabesindeki (ى) harfi ile gösterilmiştir. Bilindiği gibi bu harf Türkçedekii sesini karşılamaktadır. Son devir Çağatayca eserlerde ise bu sesle kurulmuş kelimeler i (ى) ile yazıldığı gibi, /i/ sesi gösterilmeksizin de yazılmıştır. Bu metinde ise kapalı /e/ sesi (Leningrad nüshasındaki ne kelimesi hariç), hep (ى) harfi ile yazılmıştır. Ancak biz biliyoruz ki bu ses büyük bir olasılıkla/i/ değil, kapalı /e/dir. Onun için metnin yazı çevriminde bu ses, kapalı /e/ olarak alınmış ve é harfi ile gösterilmiştir:

Asli kapalı e ile kurulmuş kelimeler;
bér- "vermek" bér 115,673..., bérdi 626,674..., bérey 3301, bérür 838,2035...vb < MK, Nehc. bér- ; dé- "demek, söylemek" dé 149,1962..., dében 36,418..., dédi 735,925..., dégeli 1273,2295... < MK té- ~ ti-, Nehc.

tė-; ėl "il, halk; ülke" 7,55,61,263... ėli 4,140..., ėlin 1883,2309..., ėlge 4,140... < MK ėl; ėsit- "işitmek" ėsitip 420,666..., ėsitken 209,1482, ėsitti 1128,1236... < MK esit- ~ isit-, Nehc. ėsit- ~ esit-; kėçe "gece" 36,173,182,195... < MK, Nehc. kėçe; yėr "yer" 19,32,158,211... < MK yėr; yėti~ yėtti "yedi" 20,40,44,50... < MK yėti ~ yėtti .....

Acık e ile kurulup daralma sonucu kapalı e´ye değişen kelimeler;

1. Daralma

e > ė

bėyik "büyük" 77, 1546, 3379 ... < MK, bedük~bedük ; çėrig"asker" çėrigi 1839, çėrigige 634, çėrigge 1873 < MK, Nehc çerig; dėk "gibi" 82,174,216,299... < MK teg ; ėr- "imek, olmak" ėrdi 63,64...,ėrmes 114,331..., ėrse 296,413..., < MK,Nehc. ėr- ~ er-; mėn "ben" 82,104,174..., ménińğ 1926,2004..., ménde 2010,2170..., méndin 94,11..., < MK men ~ min, Nehc. men ~ mėn

2. Düzleşme

o ≥ a

alar "onlar" 253,536,932... < ET olar; savuk "soğuk"

648,3430...< MK soğuk; savutma- "soğutmamak" (krş. MK soğı-)

u > a

orta " orta" 1703,1803,2025... < ET, MK ortu; tola " dolu" 381,1703... < MK tolu

u > ı

sayı "her, -dıkça" 529 < ET sayu

ü > e

süñğek "kemik" 2129,2138...~ süñğük ay. < MK, ET süñğük

köter- " götürmek, kaldırmak" 136,1154,1612... < MK, ET kötür-

ü > i

bėri "beri" 1819 < ET berü ; bėyik "büyük" 77,1546,3379... < MK bedük ~ bedük

3. Yuvarlaklaşma

a. Gerileyici benzeşme: ikinci hecedeki yuvarlak ünlünün etkisiyle ilk hecedeki düz ünlü yuvarlaklaşır.

öckü "keçi" 225 < MK eckü; öksütme- " eksiltmemek"(krş. MK eksü- "eksilmek"); ösrük "sarhoş" 1839 < MK esrük; ötük "çizme" 2577 < MK etük; töşük " delik; in" 2832 ~ tėşük ay. < MK teşük

b. ilerleyici benzeşme:ilk hecedeki yuvarlak ünlünün etkisiyle ikinci hecedeki düz ünlü yuvarlaklaşır.

bulut "bulut" 503,534 < MK bulıt; koru- "korumak"2097 < MK korı-; kuru- "kurumak" 281,622... < MK kurı-; oku- "okumak" 416,XXVI... < MK okı-; unut- "unutmak" 420,1051,1774... < MK unıt-

c. Diş-dudak ünsüzü v´nin etkisiyle yuvarlaklaşma.
üv "ev" 622,723,725...~ év ay. < MK ew < ET eb; évür- "çevirmek, döndürmek" XI,1947... < MK ewür- < ET ebir-; avutma- " avutmamak, oyalamamak" 3586 (krş. MK awın- " avunmak, alışmak"); savuk~savuġ "soğuk" 2848,3429... < Uyg. soġık; savutma- "soğutmamak" 2468 (krş. Uyg. soġıt-)

İçinde av diftongu veya v ünsüzü bulunduran bazı yabancı kökenli kelimelerde de yuvarlaklaşma görülmektedir:
servümġa "servime" 3229, sevkum "arzum, neşem", tavfuńġ "tavafın" 3051

4. Öndamaksıllaşma

ı > i

bis- "pişmek" 2513 < Uyg. bıs-; it "köpek" 1096,1115,1333... <MK ıt; mińġ "bin" 59,157,169... < Orh. bıńġ

5. Artdamaksıllaşma

i > ı

ısığ~ıssığ "sıcak" 2047,2228... < Uyg. isig; ısıtma "sıtma" 1459,3150 < MK isit- "ısıtmak; sıtmaya tutulmak"

B. ÜNLÜ DÜŞMESİ

1. Sözcük başında

yiber- "göndermek" 2189,XVI... < *iyiber- < ıdu ber-

2. Ortada

İkinci hecesi dar ünlüyle kurulmuş bazı sözcüklere ek geldiği zaman bu ünlüler düşmektedir:

ağız "ağız" ağzı 709,773,1127...(ağzıda, ağzıdın, ağzım, ağzımğa...); bağır "bağır, ciğer" bağrı 649,840... (bağrım, bağrımda, bağrıńğ, bağrını...); boğuz "boğaz" boğzıdın 649, boğzığa 3617; boyun "boyun" boynı 1399,2504...(boynın, boynum, boynuńğ, boynuńğnı...);buyruğ "buyruk" buyruğlarıńğ 140, buyruğuńğ 139,2488 < buyur-uğ

ėgin "omuz" ėgnide 43,68,69...(ėgnidin, ėgnińğe, ėgnińğge...); ėlig "el" ėlgi 148... (ėlgide, ėlgidin, ėlgime..

Ekleme veya birleşme sonucu üç heceli duruma giren bazı sözcüklerde de orta hecenin dar ünlüsü düşmektedir.. tėgrü~dėgrü "kadar, değin" 1126,2416... < tegür-ü; kayda "nerede" 422,455,539... < MK kayuda~kayda; yalğuz " yalnız" 426,2748... < Uyg. yalıńğuz; yańğla "son zamanda"

1520 < *yaṅġıla (krş. MK yaṅġı)

3. Sonda

-aġu / -egü > -av / -ev

birev "biri" 1185,2790... < KB biregü; ėkev "ikisi" 931,933... < Uyg. ikegü; küvev "güveyi" 2677,2723... < MK küdegü

-yu / -yü zarf-fiil eki > -y

yürüy almasıda "yürüyememesinde" 651, dėy alġa-mėn "diyebileceğim" 2480, tapmay "bulmadan" 2.....

Son ses durumundaki u bir kelimede düşmüştür:

ḳay "hangi" 264,1242,2007... < MK ḳayu < ET ḳanyu

C. ÜNLÜ UYUMU

1. Damak Uyumu (Palatal Harmony)

Ünlülerin artlık-önlük bakımından tam bir uyum içinde olması, Genel Türkçe'nin en belirgin özelliklerinden biridir.Çağatayca'da ise bu özellik bozulmuş gibi görünmektedir.

K. Eraslan'ın (1970:113-124), Veḳāyi^{c}'den verdiği " öziġa, timürçilik, kiçrak, körmaġ, induġı, bolmagen, koygil, kıldük, buyurgey" kelimeleri, Türkçe kelimelerdeki durumu gösteren örneklerdir. Ancak bu çok yaygın olarak görülmemektedir.

Arapça ve Farsça kelimelerde ise uyumsuzluk gibi görünen

bu durum, oldukça yaygındır. Ancak bunun bir uyumsuzluk mu olduğu yoksa Arapça , Farsça kelimeler art ünlülü telaffuz edildiği için mi bu eklerin getirildiği sorusu, bugün için pek açıklık kazanmamıştır.

Ünlü uyumuna aykırı gibi görünen bu durumu araştırıcılar, Arapça ve Farsça kelimelerdeki ünlünün aslında a veya açık e ile a arası (æ) olmasına bağlamaktadırlar.

Arapça ve Farsça kelimelerin, Türkiye Türkçesindekinin aksine art ünlülerle telaffuz edildiğine, günümüz Kazakça ve Kırgızcasından oldukça bol örnek gösterilebilir:
Kzk. därt, Krg. dart "dert" < F درد ; Kzk. habar, Krg. kabar "haber" < A ; Kzk. kuvat, Krg. kubat "kuvvet" < A; قوّت
Kzk., Krg. mas "mest, sarhoş" < F مست

Kazakça örnekler daha da artırılabilir:
amanat "emanet", bayan "beyan", ğalam "alem", ğapıl "gafil", ğıbadat "ibadet", ğumır "ömür", ğılmıy "ilmi", hukım "hüküm", ıbılıs "iblis, şeytan", ıntızar "intizar", kalam "kalem", kayrat "gayret", mavsım "mevsim", munara "minare", payğambar "peygamber", pakır "fakir", zavık "zevk" vb

i ünlüsüyle kurulmuş Arapça ve Farsça kelimelere eklerin art ünlülü biçimlerinin getirilmesi, Çağatayca'da ı ünlüsünün i'ye değişmesi ve bunun sonucu olarak i

ünlüsünün nötr hale gelmesiyle açıklanabilir. Bu gün de, Çağatay grubundan olan Özbekçe ve Yeni Uygurca"da ı ünlüsü yoktur.

i ünlüsüyle kurulmuş Türkçe kelimelerin art ünlülü ek alması daha Karahanlı döneminde başlamıştır:
MK işka, işığ, işlarka, işlığ, tişığ vb

Tez metninin yazı çevriminde bu güne kadar uygulanan tarz esas alınmıştır.

Arapça ve Farsça'dan alınmış ön ünlülü kelimelere, aşağıdaki eklerin genellikle art ünlülü biçimleri getirilmiştir:

a. -ġa / -ge,-ķa / -ke yönelme hali eki:

āzermġa "utanmaya; şefkate" 1969, bedenġa "bedene" 30,164,3256..., benefşeġa "menekşeye" 993, bī-gāneġa "kayıtsıza" 2429, bikrġa "dokunulmamışa" 2635, cennetka "cennete" 3483, cismġa "cisme" 167, dāneġa " taneye; bene" 442,707, deştka "çöle" 582,1402..., dimenġa "süprüntülüğe" 2038, ebrġa "buluta" 1859, encümġa "yıldıza" 27, ferzendġa "çocuğa" 614,1795, gül-senġa "gül bahçesine" 775 ~ gül-senge ay. 3199, haşemġa "halka" 2631, hıredġa "akla" 659,1230 ~ hıredka ay. 75, hüsnġa "iyiliğe, güzelliğe" 8, mektebġa "okula" 741, seherġa "sehere" 544 .....

b. -ġı, -kı / -ki ilgi eki

Bu ek, evvel kelimesine evvelġı olarak getirilmiştir (Kelime büyük ihtimalle avvalġı olarak telaffuz ediliyordu):
evvelġı "evvelki, önceki" 272,275,3407 , evvelġıdın 2900, evvelġını 3402

Metinde bu ekin art ünlüyle kurulmuş iki Türkçe kelimeye ön ünlülü biçiminin getirildiği tesbit edilmiştir;
anıńġki " onunki" 332, munuńġki "bununki" 332

c. -lıġ / -luġ sıfat ve -lık / -luk soyut isim yapma ekleri
āfetlıġ "belalı" IX, āsüftelıġ "çılgınlık" āsüftelıġı 2386, āsüftelıġıġa 1233, bendlık "bağlı" 2944, beserlık "insanlık"
1725, bī-cārelıġ "çaresizlik, zavallılık" 1571, bī-haberlık "habersizlik" 1253, bihillık "günahtan arınma, bağışlanma" 2001, bülbülluġ "bülbüllük" bülbülluġuńġ 3320, demlık "anlık; nefeslik" 2465, dīvānelıġ "delilik" dīvānelıġıġa 1233, dīvānelıġım 95, merdümlıġ "insanlık" 1798 .....

Bu ekin ön ünlülü biçimlerinin kullanıldığı örnekler de vardır:
bihillik "günahtan arınma, bağışlanma" 2721 ~ bihillık ay. helāklik "helak olma" helāklikdin 2865, pāklik

"paklık, temizlik" pāklikdin 2865, pāklikke 3404, pīllik "fillik" 2338, ser-gestelik "sersemlik, şaşkınlık" XXVIII ~ sergestelıġ ay. 95, ser-keşlik "serkeşlik, inatçılık" VII, sīrlik "aslanlık" 2338 .....

2.Dudak Uyumu (Labial Harmony)

a. Dudak uyumuna bağlayıcı ünlüler:

1. İyelik ekleri

-(I)m

bāġım "bağım" 1897, cigerim "ciğerim" 2411, būdumnı "varlığımı" 1655, cürmümġa "suçuma" 119, gülüm "gülüm" 1440..., közüm "gözüm" 1090...otum "ateşim" 92 .....

-(I)ńġ

aġzıńġ "ağzın" 2308,2933, atıńġ "adın" 1,132, boynuńġ "boynun" 2123, müsküńġ "miskin" 3049, düduńġ "dumanın" 1082 ~ düdıńġ ay. ...

2. Emir kipi

-(I)ńġ, -(I)ńġız

barıńġız "gidin!"1824, koyuńġ "bırakın!" 2550

4. -(I)G fiilden isim yapma eki:

ölüg "ölü" 1178..., saçık "saçı" 2678 < saçıġ

5. -(I)l edilgen (bazen öze dönüşlülük) çatı eki:

saçıl- "saçılmak" 935..., ėril- "erişilmek; olgunlaşmak" 2051, buzul- "bozulmak" 3139, üzül- "kırılmak, kesilmek" 2869....

6. -(I)p zarf-fiil eki:

açılıp "açılıp" 469..., kolup "isteyip" 2751, korkup "korkup" 923

7. -(I)ş iştaşlık eki:

kılış- "beraber etmek" 2878, kucuş- "kucaklaşmak" 2519..., üzüş- "bozuşmak" 1337 .....

Dudak uyumuna giren ekler:

1. Görülen geçmiş zaman teklik 1. ve 2. kişi ekleri:

bildim "bildim" 1750, kıldım "ettim" 321..., öldüm "öldüm" 2036,koydum "koydum, bıraktım" 1750 .....

saçtıñğ "saçtın" 34, tiktiñğ "diktin" 39, kèydürdüñğ "giydirdin" 41, sorduñğ "sordun" 2028 .....

2. -lIG sıfat yapma eki:

atlığ "atlı" 1575, muñğluğ "dertli" 3609, otluğ "ateşli" 2603 ...

3. -lIK soyut isim yapma eki:

börilik "kurtluk" 3502, kulluk "kulluk" 3494, oğulluk "oğulluk" 3494, yokluk "yokluk" 232 ...

b. Dudak uyumuna girmeyen ekler:

1. -dı/ -di görülen geçmiş zaman teklik 3.kişi eki:

aldı "aldı" 806..., bakturdı "baktırdı" 3392, buzuldı "bozuldu" 3139, töküldi "döküldü" 983, kuctı "kucakladı"...

2. -dın / -din ayrılma hali eki:

hüsdın "akıldan" 330..., küldin "külden" 2163..., sütdin "sütten" 2417...

3. -ġı ilgi hali eki:

burunġı "önceki" 769,1201 ~ burunkı ay.

4. -ġıl / -gil emir eki:

alġıl "al!" 3470, körgil "gör!" 2412, kurutkıl "kurut!" 3445, sunġıl "sun!, uzat!" 592, unutkıl "unut!" 1639 ...

5. -ġına / -gine

ḳuşḳına "küçük kuş, kuşçağız" 851

6. -(I)nçi sıra sayı eki:

üçünçi "üçüncü" 330

7. -mış / -miş öğrenilen geçmiş zaman eki:

ḳoymış-sız "koymuşsunuz" 1797, yonmış-sén "yontmuşsun" 2944, kömmisler "gömmüşler" 1181,yummış "yummuş" 854 ...

8. -nı / -ni belirtme hali eki:

otnı "ateşi" 1587..., kumnı "kumu" 746, kündüzni "gündüzü" 183, ulusnı "halkı" 1975 .....

9. -nıńġ / -nińġ ilgi hali eki:

ʿömrnińġ "ömrün" 3472, tünnińġ "gecenin" 29, üynińġ "evin" 347 .....

10. -sı / -si, -ı / -i teklik 3. kişi iyelik eki:
avucın "avucunu" 1509..., boğzıdın "boğazından" 649, boynı "boynu" 1399..., ḳolı "kolu" 303..., külgüsidin "gülmesinden" 843, uyḳusıdın "uykusundan" 2310 .....

11. -sız / -siz yokluk eki:
yolsız "yolsuz" 2236

c. Yalnız dudak ünlüsüyle kullanılan ekler

1. -duḳ / -dük görülen geçmiş zaman çokluk 1. kişi eki:
körmedük "görmedik" 2440, yügürmedük "koşmadık, seğirtmedik" 2440, ayttuḳ "söyledik" 1256 .....

2. -dur- / -dür- ettirgenlik eki:
yaġdur- "yağdırmak" 1110...~yaġdır- ay., baḳtur- "baktırmak" 3392, çaptur- "koşturmak" 1836, ḳeydür- "giydirmek" 2511 .....

3. -dur , -tur (< durur, turur) cevher fiili:
aġa-dur "ağabeydir" 3493, ata-dur "babadır" 3493, iş-tür "işdir" 1570, basıp-tur "basmış" 1390, beden-dür "bedendir" 3358 .....

4. -ġu / -gü isim-fiil, kesin gelecek zaman eki:
bilgüsi-dür "bilecek" 1561, ėtküsi-dür "edecek" 1536, saçḳuñġ-dur "saçacaksın" 823 .....

5. -ġuça / -güçe, -ġunça / -günce zarf-fiil eki:
taŋġ atḳuca "tan atıncaya kadar" 2742..., dėgünce

diyinceye kadar" 890, kėlgünçe "gelinceye kadar" XXIX .....

6. -ġur- / -gür- ettirgenlik eki:
yatķur- "yatırmak" 3258, yėtkür- "yetiştirmek, ulaştırmak" 602 .....

7. -ġuz / -güz ettirgenlik eki:
körgüz- "göstermek" 29,2180

8. -uķ/ -ük fiilden isim yapma eki:
artuķ "artık, fazla" 158...~artuġ ay., sınuķ "kırık" 3084, buzuķ "bozuk; harabe" 2385, tėsük "delik" 2102 ...

9. -ur- / -ür- ettirgenlik eki:
aşur- "aşırmak" 2522, içür- "içirmek" 3527, itür- "yitirmek" 1369, tėgür- "değirmek" 1009 .....

10. -sun / -sün emir eki:
bolmasun "olmasın" 36..., calsun "çalsın; atsın" 633, dėsün "desin" 3554, kėlsün "gelsin" 1444, tapmasun "bulmasın" 3456 ....

C. ÜNSÜZ DEĞİŞMELERİ

1. -d- , -d > -y- , -y

Karahanlı ve Harezm Türkçesindeki dişler arası sızıcı d( ) ünsüzü, y sesine değişmiştir:
ayaķ ~ ayaġ "ayak" 1398... < MK adaķ ; ayır- "ayırmak"

1517... < MK adır-; bėyik "büyük" 27... < MK bedük; kėyin "sonra" 790... < Hrz. kėdin ~ kidin; ḳayġu "kaygı" 176... < MK ḳadġu; ḳoy- "koymak, bırakmak" 1641... < MK ḳod-; uy "sığır" 3509... < MK ud; yay- "yaymak" 1062 < MK yad- .....

2. -ġ- > -y-

kivür- "koymak, sokmak" XXXI < Uyg. kigür-; ḳavla- "kovmak" 3502 < *ḳoġla-; savuḳ "soğuk" 648...~savuġ < Hrz. sawuḳ < MK soġuḳ < ET soġıḳ; yavus- "yaklaşmak" 609... (krş. MK, KB yaġu-); yavuḳ "yakın" 3428... < Hrz. yawuḳ, MK yaġuḳ .....

3. -aġu / -egü > -av / -ev

birev "biri" 1185... < KB biregü; ėkev "ikisi" 931... < Uyg. ikegü; küyev "güveyi" 2677 < MK küdegü .....

4. -ġ > -ḳ

acıḳ "acı, keder" 2284 < MK acıġ; ḳatıḳ "katı, sert" 1059... < MK ḳatıġ

5. -ḳ- > -h-

o hşa- "benzemek" 24 = MK ohşa-, KB okşa-; yahşı "güzel" =MK yahsı < ET yaḳsı

6. -p- > -f-

tofraḳ "toprak" 235...~ tofraġ ay. < ET, MK toprak; yafraġ "yaprak" 3174... < Hrz. yapraḳ < MK yapurġaḳ < ET yapırġaḳ

7. -w- , -w > -v-, -v ~ -y

av "av; avlanma" 1709... < MK aw < ET ab; avutma- "avutmamak"3586 (krş. KB awıt- < ET abıt-); ėv "ev" 931... < MK ew, ef, öw, üw < ET eb; ėvür- "evirmek, çevirmek" XI,1947... < MK ewür- < ET ebir-; sėv- "sevmek" 663 < MK sew- < ET seb- ...

Bir sözcükte -w > -y olmuştur:

üy "ev" 623... < MK ew, ef, öw, üw < ET eb

Bir sözcükte -b- ünsüzü korunmuştur:

tėlbe "deli" 16... = MK telwe < *telbe

8. Damak ünsüzlerinin karışması:

Çağatayca'da kelime sonundaki ġ,g,ķ,k damak ünsüzlerinin kuralsız olarak nöbetleşmesi, araştırıcıları tereddüte düşürmüştür. Çok heceli kelimelerin sonundaki ġ ve g ünsüzlerinin ötümsüzleşme eğilimi, telaffuzda karışıklık yaratmış; bu karışıklık sonucu kelime sonlarındaki asli ķ ve k ünsüzleri de ötümlüleşmeye başlamıştır. Konu, "kelime sonlarındaki asli ġ ve ķ ünsüzleri karışmaktadır" şeklinde açıklanmış (Eckmann 1966:49-50),gruplandırma yapılmamış ve genellemeye gidilmemiştir.

Ön ünlülü kelimelerde kullanılan Arap alfabesindeki(ي) harfi, bu konuda yardımcı olamamaktadır. Art ünlülü

kelimelerde ise şöyle bir tablo ortaya çıkmaktadır:

A. Ötümsüzleşme:

a. Ek sonunda ötümsüzleşme

-lıġ / -luġ > -lık / -luk

Sıfat yapma eki -lıġ/-luġ, bazen ötümsüzleşerek soyut isim yapma eki -lık/-luk ile karışmaktadır:

ᶜazālık "matemli, yaslı" 3540 ; haberlık "haberli" 655 ; ķaralık "karalı, yaslı" 3540; otluk "ateşli" 524,782,871; eserlık "eser bırakmış" 655

Bu ekin asli şekli daha yaygın kullanılmaktadır:

āfetlıġ "belalı" IX ;atlıġ "atlı, ata binmiş" 1575 ;ayaġlıġ "ayaklı" 2504 ; ᶜazālıġ "matemli, yaslı" 3083 ; baġlıġ "bağlı" 2504 ; ķanlıġ "kanlı" 2095,2396 ; muńġluġ "dertli, sıkıntılı" 3609 ; nūrlıġ "nurlu, ışıklı" XXXVI ; otluġ "ateşli" 2603,2610" ;yaralıġ "yaralı" 2403 .....

b.Ek başında ötümsüzleşme:

-ġıl /-gil > -ķıl /-kil

Teklik ikinci kişi emir eki -ġıl/-gil, ötümsüz ünsüzlerden sonra -ķıl/-kil olmaktadır:

aytķıl "de!, söyle!" 1748,1984 ; eriskil "ulaş!" 2007 ; saçķıl "saç!, dağıt!" 3448 ; tutķıl "tut!" 1639,1767 ; unutķıl "unut!" 1639 ; yarutķıl "aydınlat!" 3445 .....

-ġalı / -ġeli > -kalı / -keli

Eski Türkçe, Karahanlı ve Harezm Türkçesi'nin -ġalı/

-geli zarf-fiil eki, ötümsüz ünsüzlerden sonra -ḳalı/-keli şeklindedir:

bakḳalı "bakmak için" 2088,3399 ; bėrkitkeli "pekiştirmek, sağlamlaştırmak için" 2075 ; butratḳalı "dağıtmak için" ; öckeli "sönmek için" 609 ; tapḳalı "bulmak için" 398 ; uçḳalı "uçmak için" 1850 .....

B. Ötümlüleşme:

a. İçseste ötümlüleşme (-k- > -ġ-)

Bu ses olayına iki kelimede rastlanmıştır:

dağı "dahi; ve" 26, 181, 201, 204... < ET takı

sağın- "düşünmek; sanmak" sağındı 963,2863; sağınıp 1181,2779...; sağınmay 1322,1698... < MK sağın- ~ sakın-

b. Kelime sonunda ötümlüleşme (-ḳ > -ġ)

Metnin nüshalarında son ses durumunda olan -k,-ġ ünsüzleri daima karışık kullanılmıştır. Bu da kelime sonu asli -ḳ ünsüzünün ünlülerarası durumda artık yavaş yavaş ötümlüleşme eğiliminde olduğunu göstermektedir. Bu seslerin yazımında nüshalardaki biçimler esas alınmıştır: açıġ "acı; keder" XVII, açıġıdın 2407 ~ açıḳ ay. 2284; artuġ "artık, fazla" 745 ~ artuḳ ay. 158,159,236...; ayaġ "kadeh; ayak" 799,999,1395... ayaġı 427,502,659..., ayaġıda 538,3008, ayaġların 2390, ayaġnı 3265 ~ ayaḳ ay. 1398,2145,3332 ayaḳḳaça 88 ; çaġ "çağ, zaman" 253,326... çaġı 848,900..., çaġıda 3149, çaġın 348 ~ çaḳ ay. çaḳḳa 1126, çaḳḳaça 1062,1263 ; ḳulaġ "kulak" ḳulaġı 824,

ḳulaġım 1494, ḳulaġın 2640 ~ ḳulaḳ ay. ḳulaḳḳa 3470 ; savuġ "soğuk" 2848,3429 ~ savuḳ ay. 648,3430 ; toprag "toprak" 235,561,917... ~ tofraḳ ay. 531,1504,2389 .....

c. Ek sonunda ötümlülesme

-lıḳ / -luḳ >-lıġ /luġ

Soyut isimler yapan -lıḳ / luḳ ekinin damak ünsüzü de ötümlüleşmektedir: aġalıġ "ağabeylik" 2721 ; analıġ " analık, ana olma" 49 ; ᶜāşıklıġıdın XVI ; atalıġ "babalık" 2401 ; barlıġ "varlık" 232 ; cüdālıġ "ayrılık, ayrılma" 3074 ; ḳulluġ " ḳulluk, kölelik" ḳulluġların 3481, ḳulluġuńġ 3318 ; mecnūnluġ "mecnunluk" mecnūnluġum 94 ; oġulluġ "oğulluk, evlatlık" oġulluġum 1438, oġulluġuńġnı 3066 ; yatlıġ " yabancılık" .....

Bu ek şu örneklerde ünsüz önünde ötümlü biçimiyle kullanılmıştır:
atalıġ ḥaḳın "babalık hakkını" 2401,barlıġ tonın "varlık elbisesini" 232, yoġluġ kemerin "yokluk kemerinin" 232, yatlıġ sıfatın "yabancılık özelliğini" 2135 ....

Bu ekin asli şekli koruduğu örnekler de vardır:
acıḳlıḳ "acılık; kederlilik" 2895 ; ᶜāşıklıḳ "aşıklık" XI,1904,2867 ;āşnālıḳ "tanıdıklık, dostluk" 1751 ; cüdālıḳ "ayrılık, ayrılma" 1751 ~ cüdālıġ ay. ; ḳulluḳ "kulluk, kölelik" 3494 ~ ḳulluġ ay. ; oġulluḳ "oğulluk,

evlatlık" 3494 ~ oġulluġ ay. ; şubānlıķ "çobanlık" 2573 ~ şubānlıġ ay. .....

-maķ > -maġ

Soyut isimler yapan bu ek de ötümlüleşme eğilimindedir: açılmaġ "açılma" açılmaġı IV ; atlamaġ "atlama" atlamaġıńġ 2120 ; bolmaġ "olma" bolmaġım 3230, bolmaġınıńġ 1526 ; çıkmaġ "çıkma" çıkmaġıġa 478 ; çırmanmaġ "karışma, tırmanma" 1542 ; ķılmaġ "kılma, etme" ķılmaġı IV, ķılmaġum 2549 ; ķolmaġ "isteme" ķolmaġum-dur 2190 ; oyġanmaġ "uyanma" oyġanmaġıdın 3273 ; oyġatmaġ "uyandırma, uyartma" 3267 .....

Bu ek asli şekliyle de kullanılmaktadır: açmaķ "açma" 907,II ;almaķ "alma" 1518,XXXVII ; bolmaķ "olma" 86,104,1365 ;çıkarmaķ 1891 ; ķolmaķ "isteme" ķolmaķķa 2262

d. Ek başında ötümlüleşme

-ķa / -ke

Eski Türkçedeki -ķa/-ke verme hali eki, Karahanlı ve Harezm Türkçesinde çok seyrek olarak ötümlüleşmiş, Çağatayca'da ise ünsüz uyumuna girerek ötümsüz ünsüzlerden sonra -ķa/-ke, ünlü ve ötümlü ünsüzlerden sonra ise -ġa/-ge biçimleri kullanılmıştır (-ķa/-ġa biçimleri yazıdan rahatça anlaşılmaktadır; -ke/-ge biçimleri ise -ķa/-ġa'ya paralellik sağlayacak tarzda okunmuştur): araġa "araya"

696,814... ; ᶜarabġa "Arap'a" 499,606 ; benefseġa "menekşeye" 993 ; bī-gāneġa "kayıtsıza" 2429 ; cismġa "cisme" 167 hıredġa "akla" 659,1230 ;seherġa "sehere"544; encümġa "yıldıza" 27 ; gül-senġa "gül bahçesine" 775 ; mektebġa "okula" 741 ; özüńġge "kendine" 3225,3238,3511 .....

Bu ekin -a/-e biçimi de, çok yaygın olmamakla birlikte, 1. ve 2. tekil kişi iyelik eklerini almış kelimelerde kullanılmaktadır:
özüńġe "kendine" 3511 ~ özüńġge ay. ; özüme "kendime" 3081 ~ özümge ay. ; vaslıńġa "kavuşmana" 204 ; yādıma " hatırıma" 1642 ; yüzüme "yüzüme" 2242 ; yüzüńġe "yüzüne" ; zātıńġa " zatına, şahsına" 4,3377

ÜNSÜZ DÜŞMESİ

y- > Ø

it- "yitmek" 455... < ET, MK yit-

g- , ġ- > Ø

kėrek "gerek" 325... = MK kerek < ET kergek; ḳulaġ~ḳulaḳ "kulak" 824... = MK ḳulaḳ~ḳulhaḳ~ḳulḳaḳ, KB ḳulaḳ~ḳulġaḳ

-l > Ø

kėtür- "getirmek" 822... < MK keltür-

-r- > Ø

bile "ile, beraber" 20...~ birle < MK birle

ḳutḳar- "kurtarmak" 1334 < Uyg. ḳurtḳar- ~ ḳutḳar-; ḳutul- "kurtulmak" X < MK ḳurtul- ~ ḳutul-

ė- "olmak"~ ėr- ay. ėdi 80... (ėdim, ėmis, ėse, ėsem...) < ET er-

-w > 0

su "su" 226... < MK suw

ASLİ ÖNSES h´NİN KORUNMASI-

har- "yorulmak" 429 ; hür- "ürümek" 2127

ÜNSÜZ TÜREMESİ

1.Önses türemesi (prothesis)

y-

yıġaç "ağaç" 70... = MK, KB yıġaç < ET ıġaç < *ıġaç (bkz Tekin 1975:203); yıġı "ağlama" 1697... = Uyg. yıġı < *ıġı (bkz Tekin 1975:203); yıġla- "ağlamak" 2157... = Uyg., MK yıġla- ~ ıġla-; yıraḳ "ırak, uzak" 1157... = MK, KB yıraḳ < ET ırak

2. içte ünsüz türemesi

-n-

-ġuça / -güçe "-acak kadar" (isim-fiil+eşitlik) ekinde, -ġınça / -gince "-dıkça, -maktansa, -a kadar, -madan önce" zarf-fiil ekinin etkisiyle bir -n- sesi türemiştir:

dėgünce "demektense"890, köz yumup aḳunca "göz yumup

açıncaya kadar" 703, okuğunca "okuduğunda" 2270,2369.....

3. Sonda ünsüz türemesi

-n

Karahanlı Türkçesinde tahmin, şüphe ve soru bildiren edat erki "acaba, mı ki", Çağatayca'da érkin 1000,1051... ve ékin 1170,1242... şeklindedir.

ÜNSÜZ İKİZLEŞMESİ

all "karşı; ön" allıda 123... (allıdın, allıma, allımda, allıńğa...) < *āl (bkz Tekin 1975:218); ékki "iki" 73... < *éki (bkz Tekin 1975:220); ıssıġ "sıcak" 2969 < MK isig; yétti "yedi" 44... ~ yéti ay. = MK yétti ~ yéti < Orh. yeti ~ yiti < * yéti (bkz Tekin 1975:217).....

ÜNSÜZ UYUMU

-da / -de

Bulunma hali eki -da / -de birkaç istisna dışında uyuma girmemektedir:
éşikde "kapıda" 1498...~ éşikte ay.347 , işde "işte" 1256...~ iste ay. 26... kökte "gökte" 211, destde "çölde" 555 .....

-dın / -din

Ayrılma hali eki -dın / -din, bir kelimede uyuma girmiştir:
ḥayāttın "hayattan" 1650 ~ ḥayātdın 1741..., bahtdın "bahttan" 2535, ḥakdın "Haktan"250..., eskdin

"gözyaşından" 3234.....

-dı / -di

Görülen geçmiş zaman eki -dı / -di, ötümsüz ünsüzlerden sonra t´li biçimleriyle gelmektedir:
arıttı "arıttı, temizledi", asuḳtum "acele ettim"1987, attı "attı" 3093, ayttı "söyledi" 387..., battı "battı" 3170, ċėkti "çekti" 246...

-dur / -tur

turur cevher fiilinin ekleşmiş şekli -tur, ünsüz uyumu açısından karışıklık göstermektedir:
arıtıp-tur "arıtmış" 1724, bolup-tur "olmuş" 2463, ḋėk-tür "gibidir", ḥaḳ-dur "Haktır" 204, ċihet-dür "cihettir" 2876, ḳėrek-tür "gerektir" 1440 .....

KAYNAŞTIRMA (contraction)

yiber- "göndermek" 2189... kelimesi, ıd- "göndermek" fiiliyle bėr- yardımcı fiilinin kaynaşması sonucu ortaya çıkmıştır:
yiber- < iyiber- < ıd-u bėr-

ŞEKİL BİLGİSİ

A. İSİM ÇEKİMİ

1. Çokluk (Plural)

-lar / -ler eki ile yapılmaktadır:

ᶜāsıḳlar "aşıklar" 1323, kėyikler "geyikler, yabani hayvanlar" XXI..., ḳınlar "işkenceler" 2096, ḳızlar "kızlar" 794, ḳoylar "koyunlar" 2594..., köṅġüller "gönüller" 3288..., yollar "yollar" 3286 .....

2. İyelik ekleri

Teklik

1. kişi: -m, -(I)m

aġzım "ağzım" 1551, atım "adım" 588..., botam "oğlum" 2460..., boynum "boynum" 2460..., ḳolum "kolum" 107, müsküm "miskim" 89, saçım "saçım 97..., tenim "tenim" 1622 .....

2. kişi: -ṅġ, -(I)ṅġ

anaṅġ "annen" 2457, atıṅġ "adın" 1..., boynuṅġ "boynun" 2123..., būduṅġ "varlığın" 6, müsküṅġ "miskin" 3049, saçıṅġ 2307, ...

3. kişi: -ı / -i, -sı / -si

aġzı "ağzı" 709..., cüfti "çifti" 851, ḳolı "kolu" 303..., köṅġli "gönlü" 292..., ḥükmin "hükmünü" 1888, anası "anası" 1030, aḳribāsı "akrabası" 1207.....

Çokluk

1.kişi: -mız / -miz, -ımız / -imiz, -umız / -ümiz
ėkelemizge "ikimize" 2466, ḥayātımız "hayatımız" 2467

2. kişi: -ńġız/-ńġiz, -ıńġız/-ińġiz,-uńġız/-üńġiz
arańġızda-dur "aranızdadır" 2156, birińġiz "biriniz" 2102, itlerińġizni "köpeklerinizi" 1727, itlikińġizni "itliğinizi" 1727, ḳaṣdıńġız "niyetiniz" 2105 .....

3. kişi: -ları / -leri
aġızları "ağızları" 1143, aralarında "aralarında" 47 ~ aralarıda ay. XXIX, ʿāṣıḳları "aşıkları" 1068, emgekleri "zahmetleri, sıkıntıları" 2655, cānları "canları" 2788

3. Hal Ekleri

a. ilgi hali (genitive): -nıńġ / -nińġ
ananıńġ 3145, aynıńġ 37..., birnińġ 578..., birińġiznińġ 2101, itnińġ 2164, otnıńġ IX..., ʿömrnińġ 3472, üynińġ 347

Eksiz ilgi hali de kullanılmaktadır:
ġayb sırrı "bilinmezlik sırrı" 5, ʿışk otı "aşk ateşi" 9, dūzaḫ otı "cehennem ateşi"18, yaz yamġurı "yaz yağmuru" 32

Hafifletilmiş (düşürülmüş, apocopated) ilgi haliyle de, özellikle iyelik eki almış kelimelerden sonra karşılaşılmaktadır:
köńġli ṣadefi "gönlünün sedefi" 292, ayaġı tofraġın "ayağının toprağını" 2144, mecnūnı ayaġın "Mecnununun ayağını" 1916

b. Verme hali (dative): -ḳa/ -ḳe, -ġa/ -ge, -a / -e

Eski Türkçedeki -ḳa / -ḳe verme hali eki, Karahanlı ve Harezm Türkçesinde yavaş yavaş ötümlüleşmeye başlamış, Çağatayca'da ise tamamen ünsüz uyumuna bağlanmıştır. Ayrıca, iyelik eklerinden sonra -a / -e biçimi de kullanılmaktadır:

ᶜāsıḳḳa 2908..., basḳa "başa" 33, caḳḳa "çağa" 1126, dūzaḫḳa "cehenneme" 3107, hūşḳa 1488, savuḳḳa 2849, tofraḳḳa 1895 ; ᶜadūġa "düşmana" 1837, aḳsamġa 2458, ᶜanāġa 1353, aṣḥābġa 894, bağırġa 2403.....

Az da olsa uyumun bozulduğu örnekler de vardır:

aṣḥābḳa 860, ḳaşıdḳa 2196, kāzibḳa 2849 ; taġḳa 30,3245

Teklik 1. ve 2. kişi iyelik eklerinden sonra verme hali vezne göre -ġa / -ge veya -a / -e olarak kullanılmaktadır:

aġzıńġġa 2242..., başımġa 93, ėgnińġge 3296, köńġlümge 497..., ayaġıńġġa 2589; allıma 109..., allıńġa 2119, ᶜaynıma 1629, bağrıma 1522, köńġlüme 322, ėgnińġe 2588, ayaġıńġa 1739

İyelik eki almamış bir kelimeye verme hali -e biçimiyle gelmektedir:

bülbüle 844

c. Belirtme hali (accusative): -nı / -ni, -n

Çağatayca'da yaygın olarak -nı / -ni, 3. kişi iyelik eklerinden sonra ise -n ve -nı / -ni kullanılmaktadır:

ᶜaḳlını 367, ananı 1067, başımnı 110..., başıñġnı 2008, bėlimni 99, boynuñġnı 2803, cismimni 1335..., cülni "çulu" 2827, ḳolumnı 1090..., köksümni 2329, kündüzni 183 .....; aġzın "ağzını" 3216 ~ aġzını ay. 637..., ᶜaksini 1002, anasın 1697 ~ anasını ay. 1576, avucın 1509..., ḳanatların 1321, baġrını 1856, bulutını 545 .....

d. Bulunma hali (locative): -da / -de

Çok az örnekte -ta / -te biçiminde görülen -da / -de bulunma hali eki, yer, zaman, tarz vb fonksiyonlarda kullanılmaktadır:

allıda 123..., allımda 3097, allıñġda 137..., astıñġda 2931, başıñġda 3070, cennetde 3349, ėşikde 1498 ~ ėşikte 347, işde 1256 ~ işte 26..., kökte 211 .....

e. Ayrılma hali (ablative): -dın / -din

Yaygın olarak -dın / -din biçimi kullanılan ayrılma hali eki, bir kaç örnekte -tın / -tin olarak tespit edilmiştir:

aḳşamdın 2458, allıdın 245..., atdın 1990, baḫtdın 2535, başdın 787 ~ baştın 22..., boġundın 2083, burundın 2083, bülbüldin 1003, ḥayātdın 1741... ~ ḥayāttın 1650, hūsdın 330..., ᶜışḳdın 500..., işdin 199... ~ iştin 930, köñġlümdin 2349, üydin 2559 .....

f. Eşitlik hali (equative): -ca / -ce

benī-esedce "Beni Esed Kabilesince" 1430, itce "it kadar"

2495, mecnūnca "Mecnun gibi" 3146, aḳsamġaça "akşama kadar" 2520..., āḫırġaça "sonsuza kadar" 590, ayaġımġaça "ayağıma kadar", tüngeçe "gece oluncaya kadar" 2353 .....

g. Zamir n´si (pronominal n):

Çağatayca´nın en karakteristik özelliklerinden biri de zamir n´sinin kullanılmamasıdır. Metinde bir kaç yerde vezin gereği kullanıldığı tespit edilmiştir:
aralarında 47, içindeki XVII, soñğınca "ardınca" 1099

B. SAYILAR

1. Sıra sayıları:

Eski Türkçe sıra sayı eki -(I)nç, Çağatayca´da teklik 3. kişi iyelik eki ilavesiyle -(I)ncı / -(I)nci olmuştur:
ėkinçi "ikinci" 3408 (ėkinçidin 3412, ėkinçisige 3407) ~ ėkkinçi ay. 3390, üçünçi "üçüncü" 330

2. Topluluk sayıları:

-Av, -AlA, -AvlA topluluk sayıları eklerinden metinde kullanılanlar şunlardır:
ėkelemizge "ikimize" 2466, ėkev "ikisine" 931... (ėkevge, ėkevni, ėkevniñğ), ėkevle 1983..., üçev "üçü" 1169

3. Çarpma sayıları:

Çarpma sayıları yol, yolı ve ḳatla kelimeleriyle yapılmaktadır:
yüz yol "yüz kere" 2090, bir yolı 2269..., yüz ḳatla "yüz kere" 543...

4. Belirsizlik sayıları:

asru "çok, fazla" 23..., az 63..., barça "bütün: hep" 3..., barı 42..., köp "çok" 63 .....

C. ZAMiRLER

1. Kisi zamirleri (Personal Pronouns):

mėn "ben" 82,104...	sėn "sen" 24,25...
mėniñğ 1926,2004...	sėniñğ 2950
mañğa 105,112...	sañğa 53,68...
mėni 330,384...	sėni 2140
mėnde 2010,2170...	sėndin 2,24...
mėndin 94,111...	

biz "biz" 930,1050...	siz "siz" 1716,1819
biziñğ 2530	sizdin 2753
bizdin 66,593	sizni 285
bizni 269,1665	sizge 2551
bizge 929,1255	

2. işaret zamirleri (Demonstrative):

bu 24,44	bular
munıñğ 1704...	bularnıñğ ---
muñğa 122,1138...	bularğa 46,1313...
munı 1056,2189...	bularnı ---
munda 174,273...	bularda ---
mundın 451,483...	bulardın ---
munuñğki 332	

ol 10,13...

anıńġ 80,104...

ańġa 7,11...

anı 14,55...

anda 44,83...

andın 55,64...

ansız 246,1351...

anıńġki 332

alar 253,536...

alarnıńġ XXXIII

alarġa 187,697...

alarnı 3347,3367

alarda ---

alardın 252,1988

alarca 594

3. Dönüslülük zamiri (Reflexive)

öz "kendi" 65,83..., özde 1046, özdin 103,237, özi 238,320...

özümde-mén 2342, özüme 3081, özümge 1566,1766..., özümni 1565,1923...

özüńġ 107, özüńġe 3511, özüńġge 3225,3238..., özüńġni 1009,1404...

özi 238,320..., özide 238,254..., özidin 1314,1483..., özige 183,154..., özin 81,237...,özini 199,238 .....

4. Soru zamirleri (Interrogative)

kim "kim" 13,45,112..., né "ne" 10,25,53..., nécük "niçin; nasıl" 71,95..., nece "nasıl" 105,130..., névcün "niçin" 2156,3598, qay "hangi; nere" 264,1242..., qayan "nereye" 432, qayda "nerede" 422,455..., qaysı "hangi" 56,627..., qanı "hani" 988,1105..., qandın "nereden" 901,3535, qayu "hangi" 3492 .....

5. Belirsizlik zamirleri (Indefinite)

başka 3128,3358..., bir néme 256, her biri 439, her kisi 273, her nė 62,252, her bir 9,145, her nėge 24, her nėçe 105,130, her sarı 13, bir kimse 50, her kim 64, kimse 207, nė kimse 207 .....

D. ZARFLAR:

1. Yer zarfları:

arada 25,249..., araġa 696,814..., aradın 153,2149..., bėri 1819, narı 1268,1819, tas 314,1217, tėgremde 382, utruda 311, utrularıda 313, üze 39,138... her yan 192 .....

2. Zaman zarfları:

burna 1347, burun 264,905..., kėç 1195,1258..., soñġra 332,1220, tañġla 1934, tün 21,28,97..., tün kün 20, yana 331,438...

3. Niteleme zarfları:

asru "çok" 23,105..., bat "çabuk" 32,193, ėyle 197, 311, bėyle 372,580, köp 63,64..., yaman "kötü, fena" 319,666, ança 77,156 .....

E. EDATLAR:

1. Çekim edatları:

ara ; ceybi ara 43, ᶜālem ara 412, ġam ara 171... bile; atıñġ bile 1, şunᶜuñġ bile 20, dūdı bile 90, riste bile 1000 ... birle; ten birle 235, ķoycı iti birle 447...

caġlıġ "gibi" 157 ... dėk; ménińġ dėk 82... ile; inṣāf ile 84, kāfūr ile 89... kibi ; kök yėr kibi 19, sudrun kibi 191..., sarı "taraf, tarafına" özüńġ sarı 107, vücūd sarı 272..., sayı "-dıkça; her" bolġan sayı 529... üçün; tėńġri üçün, rūḥ teni üçün 165... üzre; yėr üzre 158, felek üzre 192... üze; başı üze 39, yėl üze 138, merkeb üze 211... dėgrü; seḥerġa dėgrü 544, basdın ayaġıġa dėgrü 787 .....

2. Tahmin edatı:

ėrkin ve ėkin tahmin edatları kullanılmaktadır:

yār ayaġıġa yėtmiṣ ėrkin " yar ayağına ulaşmış mı acaba?" 1000, sürme ėtmiṣ ėrkin "sürme etmiş mi acaba?" 1000, unuttı ėrkin "unuttu mu acaba?" 1051, nė ėrkin "ne acaba?" 1240, toyar mu ėrkin "doyar mı acaba?" 1557 .....

kim bolġan ėkin "kim olacak acaba?" 1170, ḳay güldin ėkin "hangi gülden acaba?" 1242, nė ėkin "ne acaba?" 1542, sançılur ėkin mü "saplanır mı acaba?" 1549, barur mu ėkin "varır mı acaba?" 1550 .....

3. Pekiştirme edatı:

urġan nefes oḳ ḳuturġay ėrdi "tam nefes alacağında kuduracaktı"1339, tėńġrige oḳ ėyleben taẓarruᶜ "Tanrıya da çok dualar ederek"1579, ḳılsańġ sėn özüńġni oḳ muḥātab "özünü bile muhatap etsen" 2706, rūḥuńġnı oḳ ėyle ᶜözr-ḥʷāhım "ruhunu da benden özür dileyen et!" 3039 .....

F. İSİM-FİİLLER (ferbal Noun)

1. -ġan / -gen, -ķan / -ken

a. İsim görevinde: açılġanı "açılanı" XIII, seydā ėylegenni "şaşkın eyleyeni" 8, tapķan "bulan" 63, bėrgeniñğ "verdiğin" 64, tapķanġa "bulana" 65, dėgen "diyen" 82, körgenge "görene" .....

b. Sıfat görevinde: kün gencini kömgen ejdehāyī "gündüzün hazinesini gömen bir ejderha" 173, ötken kėçe "geçen gece" 493, sınġan başı "kırılan başı" 566, uçķan külüñğ "uçan külün" 1084, tuġķan nefes "doğduğu an" 1332, kömgen yėri sayı "gömdüğü yere doğru" 1984 .....

c. Zarf görevinde: tilegence "dilediğince" 248, dėgence "dediğinde" 448, salġanda "bıraktığında" 1396, barġança "varıncaya kadar" 1401, yėtkende "ulaşıldığında" 2593 .....

2. -ġu / -gü, -ķu / -kü

a. Gelecek zaman, kesinlik ve gereklilik ifade eden bu ek, dėk "gibi" edatıyla birlikte iki yerde kullanılmıştır: barġu dėk olup "gidecek gibi olup" 890, helāk bolġu dėk-tür "mahvolmuş gibidir" 1490

b. -ġucı / -gücı şekliyle fail ismi yapmaktadır: ėşitkücı "işiden" 1257, vasf ėtkücı "vasıflayan" 1411, şayd ėtkücı "avcı", tutķucı tiken-dür ėtekiñğni "eteğini tutan dikendir" 2246 .....

3. -maḳ / -mek

mecnūn ḳılmaḳ "mecnun etmek" 14, sėni tapmaḳ "seni bulmak" 23, yoḳ ḳılmaḳ 55, ẓāhir ėylemek "açığa çıkarmak" 83, lāl bolmaḳ 86, kėzmek 170, fesāne aytmaḳ 171 .....

-maḳ / -mek eki, isim çekim eki alır:
oḳumaġı "okuması" 186, tapmaġıġa "bulmasına" 256, çėkmekke 339, atlamaġıńġ "atlaman" 2120, bolmaġım "olmam" 3230, çıḳmaġıġa 478, ḳolmaġum-dur "istememdir" 2190, oyġanmaġıdın "uyanmasından" 3273, ḳolmaḳḳa "istemeye" 2262 .....

Ayrıca bu ek -lıḳ / -lik ekiyle genişletilmektedir:
dėmeklik "deme, söyleme" 407, ötmekligi "geçmesi" 501, körmekligige "görmesine" 660, yanmaḳlıġı "dönmesi" 1950

4. -r, -ar / -er, -ur / -ür

a. İsim görevinde: açılurnıńġ "açılmanın, açılmasının" 3287, bir lokma yutarġa "bir lokma yutmaya" 59, ḳaçarıġa "kaçmasına" 94, oḳurġa "okumaya" 186, barurda 261, yıḳılurı "yıkılması" 1072 .....

b. Sıfat görevinde: barur çaġ "vardığı zaman" 235, ańġlar söz "anlaşılır söz" 273, aytur kişige "bahsedilen kişiye" 1272, maẓmūnı oḳur zamān "mazmunu okuduğu zaman" 2201, taᶜrīf ḳılurça "tarif eder gibi" 1411 .....

5. -mas / -mes

a. İsim görevinde: yürüy almasıda "yürüyememesine"

651, tanımasdın "tanımayandan, tanımazdan" 2493, bolmaşka "olmaza" 2834, inmeske "inmeyene, inmeze" 2837 .....

b. Sıfat görevinde: köz acmas uyku caği "göz açtırmayan uyku vakti" 2989

G. ZARF-FİİLLER (Gerund)

1. -a / -e, -y

aça almay "açamadan" 411, teklîf éte almayın "teklif edemeden" 436, élte almayın "gönderemeden" 683, yıkıla kopa "düşe kalka" 1119, yürüy almasıda "yürüyememesinden" 651, dèy alğa-mèn "diyebileceğim" 2480, dèy basladı "demeye başladı" 2919 .....

2. -ğac / -gec

yètkec "ulaşınca" 32, èsitkec "işitince" 209, açkac "açtığında", körgeç "görünce" 247, tapkac "bulunca" 258, bilgec 2340 .....

3. -ğalı / -geli

kan tökkeli "kan dökmek için" 530, yıkılğalı "yıkılalı", dègeli "demek için" 1273, köydürgeli "yakmak için" 1527, gām urğalı "yürümek için" 1987, bakkalı "bakalı beri", kavğalı "kovmak için" 2097 .....

4. -ğuça / -güçe, -ğunça / -günçe

kām alğuça "kam alıncaya kadar" 2417, tañğ atkuça "tan atıncaya kadar" 2742 .....

köz yumup açkunça "göz yumup açıncaya kadar" 703, dégünçe "diyinceye kadar" 890, oḳuġunça "okudukça" 2270 .....

5. -(I)p, -(I)ban / -(I)ben

köyüp "yanıp" 4, tas yaġdırıp 93, tilin tutup 146, terāne tüzüp 171, süpürüp 189, taslap "bırakıp" 218, öpüp218 .....

yoḳ ḳılıban "yok edip" 6, bėriben "verip" 15, dėben 36, baġlaban 99, aytıban "söyleyip" 125, meyl ėyleben "meyl edip" 186, körüben 215, tecellī ėyleben "görünüp" 398, dāne tutuban "dane tutup" 440, ġam yėben "dert çekip" 920 .....

6. -may / -mey, -mayın / -meyin

tapmay "bulmadan" 2, sānın bilmey "şanını bilmeden" 75, ėliġ sunmay "el uzatmayıp" 135, salmay 238, ḳalmay 189

baş kötermeyin "baş kaldırmayıp" 136, tėñġ tutmayın "denk tutmayıp" 183, yasurmayın "gizlemeden" 1029 .....

7. -u / -ü

tileyü "dileyip", oynayu talaşa "oynaya dalaşa" 2592

H. FİİL ÇEKİMİ

1. Emir kipi

Teklik

1. kişi: -y(ın), -ay(ın), -ay mėn

biley 389, baḳay 870, ẓāhir ėtey 1091, tikey 1894, ėzey

"ezeyim" 1894, ferzend ķılay "evlat edineyim" 1766, yaķayın 911, tapayın 1879, çapayın 1879, ķavrulayın 3138, savrulayın 3138, başıńġa mėn hem ėvrüley kāş "başına da dolanayım, keşke" .....

Olumsuzu: baķmay "bakmayayım" 870, ādem dėmeyin "insan demeyeyim" 2187.....

2. kişi: Fiil kök veya gövdesi, -ġıl / -gil eki

arż ėyle 87, baķ 106, raḥm ėyle 106, çėk 107, şükr sal 115, şabr bėr 115, yoldaşım bol 118 .....

çıķarġıl "çıkar!" 108, yār ėylegil 117, dėgil 190, sunġıl 592, unutķıl 1639, tutķıl 1639, ķızıtķıl 1653, aytķıl 1758 .....

Olumsuzu: öksütme "eksiltme!" 111, kem ķılma "eksiltme!" 111, maḥrem ķılma "yasaklama!"116, dėmegil 194, savutma 2468 .....

3. kişi: -sun / -sün

bilsün 61, ber-devām olsun "devamlı olsun!" 167, çalsun 633, yaman köz tüsmesün "kötü göz değmesin!" 666 .....

Olumsuzu: bīm bolmasun "korku olmasın!", ańġlamasun 910 .....

Çokluk

1. kişi: -alı / -eli

fikr ėteli "düşünelim!" 930

2. kişi: -(I)ńğ, -(I)ńğız / -(I)ńğiz, (I)ńğizler

taslańğ "bırakın!", tisleńğ 2104, bağıslańğ 2104, taslańğız 1727, bağlańğız 1727, barıńğız 1824 ....

3. kişi: -sunlar / -sünler

yaraġlasunlar "hazırlasınlar!" 632, bağlasunlar 632

2. Simdiki zaman

a. -a / -e, -y + durur / -dur + kişi zamiri

Teklik

3. kişi

Olumsuz: tutmay-dur "tutmuyor" 1023, koymay-dur 1126, bėrmey-dür 2739

b. -a / -e + kişi zamiri

Teklik

1. kişi

maᶜlūm ėte-mėn "malum ediyorum / ederim" 823

Çokluk

2. kişi

köre-siz mü "görüyor musunuz?" 1716

3. Geniş zaman

-(a/u)r + kişi zamiri

Teklik

1. kişi

kėltürür-mėn "getiririm" 2024, yėtkürür-mėn 2024,

istifādet ėter-mėn 1664

Olumsuzu: dėmes-mėn "demem" 2488; ayrıca, dėmen "demem" 1627, özümni salman·1565, töze alman 1565, bilmen 2360, töhmetini ḳılman 2360 (bkz Oğuzca Şekiller)

2. kişi

aytur-sėn "söylersin" 1009, özüńğ bilür-sėn 2030, acar mu-sėn "açar mısın" 2310, dėr mü-sėn 2310

Olumsuzu: ohsamas-sėn "benzemezsin" 65, āheng ėylemes-sėn 1997; Oğuzca şekil, bilmeńğ mü "bilmez misin?" 1265

3. kişi

öter "geçer" 162, nāverd ḳılur 21, ḳayġu tutar 176, ḳarańġu bolur 176, salur 273

Olumsuzu: ḳurumas "kurumaz" 281, açılmas 1973, bilmes 65, kėtermek bolmas 103, ʿaḳl yėtmes 239

Çokluk

1. kişi

āheng ḳılur-biz "düzenleriz" 816

3. kişi

salurlar "salarlar" 1386, kebāb ėterler 854, dėrler 279

4. Görülen Geçmiş Zaman (I)

-DI + kişi ekleri

Teklik

1. kişi

unuttum 1774, tuttum 1774, ḳoydum 1750, aṣuḳtum "acele ettim" 1987, öldüm 2036, bildim 1750 .....

Olumsuzu: sūd tapmadım "fayda bulmadım" 172

2. kişi

taşḳa urduñġ "taşa vurdun" 33, körgüzdüñġ "gösterdin" 372, sitāb bėrdiñġ "hız verdin" 27, müsekkel eyledüñġ "şekillendirdin" 28, āşkārā ėttiñġ "açık ettin" 30, tiktiñġ 39, ḳėydürdüñġ 41, sorduñġ 2028, saḳtıñġ 34 .....

Olumsuzu: ḳoymadıñġ 109, ḳutulmadıñġ 2211

3. kişi

tüzeldi "düzeldi" 49, zaᶜferān-ċihr boldı "sarı yüzlü oldu" 22, körgüzdi 79

Olumsuzu: arımadı mu "temizlenmedi mi?" 3140, tükenmedi mü 3140, söz sürmedi 76

Çokluk

1. kişi

biz ayttuḳ "biz dedik" 1256 Olumsuzu: körmedük mü "görmedik mi?" 2440, yügürmedük mü "koşmadık mı?" 2440

2. kişi

ḳatīl ḳıldıñġız-la "öldürdünüz ya!" 3137, ẕelīl ḳıldıñġız-la "aşağıladınız ya!" 3137

3. kişi

zīb bėrdiler "süslediler" 584, manẓūm ėylediler 581,

saldılar 166, yatḳurdılar 643, tilettiler 675, ḳėtürdiler 3156

Görülen Geçmiş Zaman (II)

-(I)p + turur / -tur + kişi zamiri

Teklik

3. kişi

ḳėtip-tür "gitti / gitmiş" 2467, ėşitip turur "işitmiş / işitti" 1494, ölüp turur "öldü" 3163, lāl ėtip-tür "lal etti" 2027, arıtıp-tur "arıttı" 1724 .....

-(I)p + kişi zamiri

Teklik

1. kişi

ḳėtürüp-mėn "getirdim" 1800, ėtip-mėn özümge yār u ferzend "kendime dost ve evlat ettim" 1801

2. kişi

tapıp-sėn "buldun" 2154

Çokluk

1. kişi

olturup-biz "oturduk" 1821, turup-biz 1821

5. Anlatılan Geçmiş Zaman

-mış / -miş + kişi zamiri

Teklik

1. kişi

kėlmiş-mėn "gelmişim" 1621, ucramış-mėn "rastlamışım; uğramışım" 1353; Oğuzca şekil; yol azmışam "şaşırmışım" 1223

2. kişi

āşnālıķ ķılmış-sėn "dostluk etmişsin" 1751, yonmış-sėn "yontmuşsun" 2944

3. kişi

cilve ķılmış "görünmüş" 244, taḥrīr ėtmiş "yazmış"579, kömmiş 859, yummış 859, sürme ėtmiş 579, meftūn olmış 1791

.....

Çokluk

2. kişi

ķoymış-sız "koymuşsunuz" 1797

3. kişi

kömmişler "gömmüşler" 1181

6. Kesin Gelecek Zaman

-ġu / -gü + kişi ekleri + (-dur)

Teklik

1. kişi

yol ėylegüm "gideceğim" 635, yaġdurġum "yağdıracağım" 636, cėkküm 637, itürgüm "yitireceğim" 1270, ķahr sürgüm "kahır süreceğim" 1270, red ķılmaġum durur "reddedeceğim" 2549, ķolmaġum-dur "isteyeceğim" 2190

2. kişi

saḳuńğ "saçacaksın" 823, aḳuńğ "açacaksın" 823, yarutḳuńğ "aydınlatacaksın" 1485

3. kişi

tapulġusı-dur "bulunacaktır" 491, zebūnraḳ bolġusı-dur "daha zayıf olacaktır" 1466, kim bilgüsi-dür "kim bilecek" 1561

Çokluk

1. kişi

vehm ėtkümiz durur "kuruntu edeceğiz, şüpheleneceğiz" 1822, ᶜazm ḳılġumız-dur "azm edeceğiz" 1823

7. Gelecek Zaman - istek

-ġa(y) / -ge(y) + kişi zamiri

Teklik

1. kişi

refīkiń ğ olġa-mėn "arkadaşın olayım" 2236, atası bolġay-mėn "babası olacağım / babası olayım" 1438

2. kişi

taḥammül ėtke-sėn "dayanacaksın" 624, vehm ėylege-sėn "şüpheleneceksin" 1805, unutmaġay-sėn "unutmayasın" 2135

3. kişi

bilmegey "bilmeyecek / bilmeye" 1466, acılġay "açılacak" 1383, irsād ḳılġay "irşat ede / irşat edecek" 57, kem ėylegey "eksiltecek" 282 .....

Çokluk

2. kişi

savrulġa-siz "savrulacaksınız" 3136

8. Sart

-sa / -se + kişi ekleri

Teklik

1. kişi

fidā ėylesem "feda etsem" 1991, yėtürsem "ulaştırsam" 2020, ḥālimni dėsem "halimi desem" 101, Olumsuzu: muᶜāṭab bolmasam "muatap olmasam" 2706, kirmese 1500

2. kişi

sāh ėtseńġ 56, salsańġ 57, yarlıqasańġ "merhamet etsen" 58, isteseńġ 178, ḳoysańġ 2142, körseńġ 597

Olumsuzu: tapmasańġ "bulmasan, bulamasan" 624, sėn bolmasańġ "sen olmasan" 142

3. kişi

dėse 24, kėlse 66, muᶜāf ḳılsa 81 .....

Olumsuzu: artuḳ bolmasa "fazla olmasa" 159, münevver olmasa 161, tapmasa 435, kirmese 1500

Çokluk

1. kişi

ḳuvansaḳ "güvensek, sevinsek" 2535, tapsaḳ "bulsak"2534, sorsaḳ 1050, rāst ḳılsaḳ 1802

3. kişi

pāk bolsalar "saf, temiz olsalar" 2866, salsalar 814, köydürseler 1342, ḳutḳarsalar 1334, dėseler 2152

9. Gereklilik

Gereklilik kipi, metinde kėrek "gerek, gerekir" kelimesinin yardımıyla yapılmış ve şu örneklerde kullanılmıştır:

tutmaḳ kėrek "tutmalı" 2366, iḫtiyāṭ ḳılmaḳ kėrek "tedbir almalı" 1974

10. iktidar Fiili

-a / -e zarf-fiil eki + al-

teklīf ėte almayın "teklif edemeden" 436, sākin bola almay "sakin olmaksızın" 559, ėlte almayın "gönderemeden" 683, ḳıla almas "edemez" 1489, defᶜ ėte alsaṅġ ėrdi "def edebilseydin" 1496, dėy alur mu "diyebilir mi" 2296, ala almadım "alamadım" 3075 .....

Çağatayca'da az kullanılan Eski Türkçe kelimeler

Çağatayca için artık yavaş yavaş arkaik sayılabilecek olan Eski Türkçe kelimelerden metinde tespit edilenler şunlardır:

asıġ "fayda, yarar" 3510

bitig "yazı; yazılmış şey, mektup"

bitigin 2373
bitigni 2198,2277

ḳayu "hangi; o ki" 3492

ḳolmaġ ~ ḳolmaḳ "dileme, isteme; özür dileme"

ḳolmaġum-dur 2190
ḳolmaḳḳa 2262

üküş "çok, fazla" 1341,2620

uruḳ ḳayaş "soysop, hısım, akraba"

uruḳ ḳayası 1670
uruḳ ḳayasın 1884

Oğuzca özellikler

1. -mışam

Çağatayca'da -mış-mén veya -ġan-mén olarak kullanılan öğrenilen geçmiş zaman birinci tekil kişi ekinin, metinde bir yerde -mışam biçiminde kullanıldığı tespit edilmiştir:
azmışam "azmışım, yoldan çıkmışım" 1223

2. -man / -men

Çağatayca'da -maş-mén olarak kullanılan olumsuz geniş zaman birinci tekil kişi eki, metinde bazen -man / -men biçiminde kullanılmıştır:
alman "almam" 1565
ḳılman "kılmam, etmem" 2360,3171
dėmen "demem, söylemem" 1627
bilmen "bilmem" 2360
özümni salman "kendimi bırakmam" 1565

3. ė-

Eski Türkçe er- "olmak, mevcut olmak" fiili,

Çağatayca'da kapalı/é/ ile ér- biçimindedir. Bunun yanında fiilin Oğuzca biçimi olan é- de yaygın olarak kullanılmıştır:

édi 80,104,159..., édiler 737,922,1341..., éken 549,1241..., ékende 158,2056, éken-dür 586,2529..., ése 1727 .....

4. év

Eski Türkçe eb "ev" kelimesi, Çağatayca'da üy'dür. Ancak Oğuzca biçim olan ev de metinde év olarak, özellikle Fatih nüshasında geçmektedir:

évge 931, évide 2330,évidin 1573

5. ol-

Çağatayca'da Eski Türkçe bol- "olmak" fiili, Oğuzca ol- biçimi ile beraber kullanılmaktadır:

ol! 2367,2413..., oldum 49,89,150..., olduńğ 2455,2581..., olmas 160,623,2494..., olmay 720,954,1193..., olmış 1267,1459,1482..., olsa 396,402,431..., olsam 3055, olsańğ 1988, oluban 1030,1925..., olup 13,127,222..., olur 813,841... olurğa 827,2976 .....

6. ile

Çağatayca'da birle, bile "ile, beraber" edatlarının yanında aynı anlamda Oğuzca ile biçimi de kullanılmaktadır: ile 8,39,74,84,146 .....

7. t- > d-

Oğuzca'nın belli başlı özelliklerinden biri olan Eski Türkçe söz başı t- ünsüzünün d-'ye değişmesi özelliğini taşıyan kelimelerden metinde tespit edilenler şunlardır:

dağı "dahi, ve" 26,181,204,230... < MK takı

dėgin "değin, kadar" 1138,1153,2034..., dėginċe 3313 < MK tegin

dėk "gibi, benzer" 82,174,216,299,362... < ET, KBteg

durur, -dur

Eski Türkçe'de tur- fiilinin geniş zamanıyla yapılan 3. kişi ekeylem biçimi turur, Çağatayca'da hem turur ve bundan ekleşmiş -tur , hem de Oğuzca durur ve ekleşmiş -dur yan yana kullanılmaktadır:

sėndin durur 24, tamuġ durur 118, nevᶜ durur 280, yahşı durur 319, dėmek durur 408, köp durur 1247, belā durur 1461, bar durur 1541, ėtkümiz durur 1822 ..... āhiretde-dür 3496, ārzū-dur 1478,2479, ata-dur 3493 bar-dur 105,408... belā-dur 2337 belāsıdın-dur 1235 bī-bedel-dür 1787 bir-dür 2452 cān-dur 2266,2291... ejdehā-dur 1132 ėylegüm-dür 1269 .....

dė-

Eski Türkçe te- "demek, söylemek" fiili, metinde hep dė- şekliyle kullanılmıştır: dėl 149,1962... dėben 36,418... dėdi 735,925... dėdiler 925,1756... dėgen

82,931... dègenge 455 dègil 190,1018 dèmeyin 426,2187 dèp 416,483... dèr 1791,2030 dèr-mèn 373,2021 dèse 24,25

LEYLÎ VÜ MECNŪN

I

ėy yaẖşı atıńġ bile ser-āġāz
encāmıġa kim yėter her āġāz

ėy sėndin ulus ẖuceste-fercām
āġāzıńġa ᶜaḳl tapmay encām

ėy ᶜaḳlġa fāyıż-ı maᶜānī
bāḳī-sėn ü barça ẖalḳ fānī

ėy ėlge ᶜadem beḳānı ėylep
ẕātıńġa fenānı fānī ėylep

ėy ᶜilmińġe ġayb sırrı maᶜlūm
mevcūd-sėn özge barça maᶜdūm

ėy yoḳ ḳılıban ᶜademni būduńġ
yoḳluġnı ᶜadem ḳılıp vücūduńġ

ėy hüsnni dil-peẕīr ḳılġan
ėl köńġlin añġa esīr ḳılġan

ėy hüsnġa ėylegenni şeydā
mecnūnlıġ ile ḳılıp hüveydā

---

1 R 214b; F 108b; P 292a; L 119b

1b encāmıġa: F encāmıḳa

6a ey yoḳ ḳılıban: F ey ḳılıban

8b mecnūnlıġ: F mecnūnluġ; P,L mecnūnluḳ

ėy ᶜışḳ otın ėylegen cihān-sūz
her bir şererini ḫān-mān-sūz

ėy örtep ol otḳa ḫān-mānlar
nė ḫān u nė mān ki cism ü cānlar

ėy kimni ki ėyleben perī-veş
mecnūn aṅġa yüz esīr-i ġam-keş

ėy kimni ḳılıp perīġa mecnūn
eşki suyın aḳızıp ciger-gūn

ėy her sarı kim ḳılıp tecellī
ol maẓhar olup cihānda leylī

ėy anı ki leylī ėylep atın
mecnūn ḳılmaḳ ḳılıp şıfātın

ėy mecnūnuṅġ ḫıreddin āzād
āhı bėriben ḫıredni berbād

ėy ᶜaḳl sėniṅġ yoluṅġda ġāfil
kim tilbe sėniṅġ yoluṅġda ᶜāḳil

ėy bendeleriġa cāvidāne
āmirziş üçün tilep bahāne

ėy eşk suyıdın ėyleben pest
dūzaḫ otı şuᶜlesini peyvest

10a otḳa: F,L otġa

kök yėr kibi pest ü mürtefiᶜ-sėn
bil kim yėr ü kökke muḫteriᶜ-sėn

20 ṣunᶜuńġ bile tört żıd muvāfıḳ
ḥükmüńġ bile yėtti kök muṭābıḳ

tün kün ḳılur sipihr nāverd
sėnińġ ṭalebińġdedür cihān-gerd

baştın ki ḳadem ḳılıp turur mihr
istep sėni boldı zaᶜferān-çihr

bardur ṭalebińġġa barça māyil
līkin sėni tapmaḳ asru müşkil

her nėge ki dėse oḫşamas-sėn
sėndin durur ol sėn ol ėmes-sėn

25 her nė sėni dėse rāy-ı ṣāyib
ol sėndin ü sėn arada ġāyib

ġāyib-sėn ańġa ki bolsa nāẓır
nāẓırġa daġı bar işte ḥāẓır

eflākke sėn ṣitāb bėrdińġ
encümġa bu nūr u tāb bėrdińġ

21a ḳılur: F ḳılıp

22a baştın: F başdın

22a turur: F durur

kün yüzini ėyleḍiṅġ müṣekkel
tün közini ėyleḍiṅġ mükaḥḥal

ay sīmini ėyleḍiṅġ zer-efṣān
tünniṅġ ṣebesini gevher-efṣān

taġḳa bėriben libās-ı ḫārā
zerrīn-kemer ėttiṅġ āṣkārā

ḳış mihrni çün itikrek ėttiṅġ
ḳarnıṅġ ṣadefini ᶜarūsek ėttiṅġ

yaz yamġurı yėtkeç ėyleḍiṅġ bat
yėr çekmenini yaşıl saḳarlat

lāle ḳadehini taşḳa urduṅġ
jāle güherini başḳa urduṅġ

gül yafraġını havāġa saçtıṅġ
ġonçe keremin ṣabādın açtıṅġ

gülge bėriben zümürrüdī taḫt
ġonçe kibi ėyleḍiṅġ cüvān-baḫt

kėçe aṅġa bolmasun dėben bīm
bėrdiṅġ nergiske meşᶜal-ı sīm

30a taġḳa: F taḳḳa

35a gülge: F gülgül

36b nergiske: L nergisġa

çün kökni ḫusūf-zād ḳıldıńġ
aynıńġ kümüşin sevād ḳıldıńġ

gāhī ki kesāfet étti mehtāb
mihr altunın éyledińġ siyeh-tāb

bérdińġ çü cihetḳa zīb ile fer
başı üze tiktińġ altı gevher

40 ᶜunşurnı tüzük sarāy ḳıldıńġ
dīvārını çār-dāy ḳıldıńġ

kéydürdüńġ zīnet éylemekdin
toḳḳuz ḫilᶜat ańġa felekdin

kök aṭlası barı zer-ḫal étken
encüm düridin mükellel étken

ceybi ara tügme tīr ü nāhīd
égnide ṭırāzı ay u ḫurşīd

---

37 P 292b

37a kökni: P künni

37b kümüşin: L kümişin

39 F 108a

39b başı: F başıńġ

41 L 120a

43 R 215a

yoḳ yoḳ ki bu yėtti cirm-i māvī
anda yėti çābük semāvī

kim barçalarını ġāfil ėttiñg
seyr ü ḥareketke şāġil ėttiñg

ābā çü bularġa at boldı
ol tört hem ümmehāt boldı

ėylep bu ata anaġa peyvend
üç ḳıldıñg aralarında ferzend

her birinıñg özgeçe şıfātı
ḥayvānı vü kānı vü nebātı

andaḳ çü tüzeldi ked-ḫudālıḳ
bu nevᶜ oldı ata analıġ

bir kimsege tört eger ṭarab-dur
yėtti ara tört bes ᶜaceb-dür

her meylġa taḳtıñg ėkki zencīr
ḳıldıñg laḳabın ḳażā vü taḳdīr

44b vezin bozuk; çābük, çābükī olmalı
45a ġafil: F,L fāᶜil
45b ḥareketke: F ḥareketḳa
47b aralarında: L aralarıda
50a bir: L her

gerdūnnı sėn ėyledińğ sebük-seng
devrānnı sėn ėyledińğ kühen-leng

ger bolsa sipihr ü arż bir bir
çün sėndin ėrür sańğa nė taġyīr

dür tapsa beķā-yı lā-nihāyet
hem sėndin ėrür uṣol ᶜināyet

55 her ṣāh ki andın ėl hirāsān
yoķ ķılmaķ anı ķaṣıńğda āsān

yā ķaysı gedā ki nānı yoķ toķ
ṣāh ėtseńğ anı kim aytķay yoķ

zāhid ki uluskа ķılġay irṣād
salsańğ tamuġ içre kimge īrād

fāsıķ ki ėrür bar iṣi mühmel
yarlıķasańğ anı kimge medḫal

bes ᶜālim içini ėyledińğ ķan
bir loķma yutarġa yuttı miń ğ ķan

60 bes cāhil ėrür ki bī-ġam u renc
töktüńğ ėtekige maḫzen ü genc

58a ėrür bar: F barur yar

59b yuttı miń ğ; L ėyledińğ

60a bī-ġam: F be-ġam

bu işte nė bilsün ėl kemāhī
nė ėrkeni ḥikmet-i ilāhī

līkin bu ṭaraf köńġülke yol-dur
kim her nė ki ėyledińġ iş ol-dur

kimni nėdin ėyledińġ nevā-sāz
tapḳan ańġa nė köp ėrdi nė az

her kimge nė bėrgenińġ bes ėrdi
andın köp ü az kėrekmes ėrdi

tapḳanġa ḳanā^{c}at ol ki ḳılmas
öz maṣlaḥatını sėnçe bilmes

bizdin nė ki kėlse bī-cihetdür
sėndin nė ki bolsa maṣlaḥatdur

dāyim ḳılıban su^{ɔ}āl-i verziş
ḫ^{w}ān-ı keremińġdin āferīniş

kündüz sańġa bir gedā-yı rūmī
ḫurşīddin ėgnide kürūmı

tün-dür ki sańġa tilençi zengī
ėgnide tėrisi-dür pelengī

deryā sańġa ṭālib-i nevāle
keştī kefide yıġaç piyāle

64a nė: L ne

66a,b nė ki: F ki nė; L ne ki

70b yıġaç: F yaġaç

taġ lāle tütüp nėçük ki sāyil
açıp ėtekin tilerge māyil

yaᶜnī barı üzre-dür penāhıńġ
bar olça ki bar gerd-i rāhıńġ

mülküńġ ėki bāġı ėkki ᶜālem
sulṭānlıġ ėrür sańġa müsellem

bāġıńġ ėki verdi mihr ile meh
nė bāġ u nė verd allah allah

75 şānın bilmey ḫıredḳa endüh
cellet ālāᵓuhu ve şānüh

II

pestlıġ yüzidin münācāt ol refīᶜuᵓd-derecāt ḥażretide kim genāsıda ᶜaḳl-ı küllī tili lāl belki küll-i ᶜaḳl tili şikeste-maḳāl kėldi ve ol bābda maᶜzeretni unutmaḳ ve ᶜöżr dėmekdin özni maᶜzūr tutmaḳ ᶜacz u nā-murādlıġ kūyige ḳaçmaḳ ve gedālıġ eşkin saçmaḳ ve şeyᵓullāha avuçın açmaḳ

pākā şıfatıńġda ehl-i idrāk
söz sürmedi ġayr-ı māᶜarefnāk

75a ḫıredḳa: F ḫıredġa

II bölüm başlıkları "L" nüshasında yok

II nā-murādlıġ: F nā-murādlıḳ

her nevᶜ ki ėylesem ḫıṭābıńġ
yüz ança bėyik durur cenābıńġ

ol kim enā-efṣaḥ ėtti daᶜvī
fāṣ ėtti bu daᶜvī içre maᶜnī

körgüzdi çü nükte içre muᶜciz
ᶜālem fuṣaḥāsı boldı ᶜāciz

ḫamdińġni dėmek çü boldı kāmı
lā-aḥṣā ėdi anıńġ kelāmı

ol ᶜacziġa iᶜtirāf ḳılsa
ḫamdińġdin özin muᶜāf ḳılsa

bes naẓmda söz dėgen mėniń dėk
mėn ḫod nė ki yüz tümen mėniń dėk

söz ᶜaczini ẓāhir ėylemek hem
öz ᶜaczini ẓāhir ėylemek hem

inṣāf ile kėldi nā-sezālıḳ
yoḳ yoḳ ki kemāl-i bī-ḥayālıḳ

çün ḫamd u ṣenā işi bu boldı
kim ᶜaḳl-ı kül anda ᶜöẓr ḳoldı

81a ᶜacziġa: L ᶜaczini

83 P 293a

84 F 109b

hem güng-maḳāl bolmaḳ evlī
bu ᶜözrde lāl bolmaḳ evlī

ḳılmay daᶜvī-yi ḫoş-edālıḳ
arż éyle nevāyiyā gedālıḳ

yā rab éşikiñğde ol gedā-mén
kim baştın ayaḳḳaça ḫaṭā-mén

müşküm bu ḫaṭāda boldı kāfūr
kāfūr ile müşküm oldı bī-nūr

ᶜişyān otıdın köyüp cihānım
dūdı bile tīre ḫān-mānım

rüsvālığ otın cihāngа saçıp
uçḳunların āsmāngа saçıp

hem uşbu otum taşıp cihāndın
hem uçḳunı aşıp āsmāndın

eṭfāl-ı cünün cefā ḳılıp fāş
her laḥẓa başımğa yağdırıp taş

mecnūnluğum içre ger körüp dīv
méndin ḳaçarığa éyleben rīv

---

86 L 120b

93 R 215b

93b yağdırıp: F,P yağdurup

dīvānelıġım nėçük ki mecnūn
ser-geştelıġım nėçük ki gerdūn

zencīr-i cünūn ėrür nişānı
endūh-ı sipihri keh-keşānı

jūlīde saçım bu çerḫ ara tün
yoḳ kim başıma kėlip ḳara kün

bu nevᶜ ḳara kün içre ḳarıp
yaᶜnī ki ḳara tünüm aḳarıp

zünnār bėlimge nefs ėtip çüst
küfr içre bėlimni baġlaban rüst

her laḥẓa işimni çerḫ-i bī-bāk
ol rişte bile ėtip girih-nāk

yaḫşılıġ itip bu nā-tüvāndın
ḥālimni dėsem yamanraḳ andın

ḥālim şerḥi ki bes uzun-dur
bu ṭurfe ki dem-be-dem füzūn-dur

bu renc ki kėldi cāvidānī
özdin bolmas kėtermek anı

mėn ḳılsam ėdi anıńġ devāsı
bolmaḳ nėge ėrdi mübtelāsı

101a yaḫşılıġ: F,P yaḫşılıḳ

103b kėtermek: L kötermek

her nėçe ėmes mańġa bu āsān
līkin sańġa bar-dur asru āsān

baḳ derd ü melāletimġa yā rab
raḥm ėyle bu ḥāletimġa yā rab

luṭf ėyle özüńġ sarı yolum çėk
çėktińġ çü yolum tutup ḳolum çėk

tartıp bu maġākdın çıḳarġıl
ġarḳ-āb-ı helākdın çıḳarġıl

çün allıma ḳoymadıńġ yavuz yol
seyr içre naṣībim ėyle tüz yol

şükrüńġġa tilimni ḳāyil ėyle
secdeńġġa başımnı māyil ėyle

öksütme hidāyetińġni mėndin
kem ḳılma ᶜināyetińġni mėndin

bol rāh-nümūn mańġa ol işke
kim bolsa sańġa rıżā ol işke

ol iş mańġa ḳıl murād u maḳṣūd
kim bolsańġ özüńġ ol işte ḫoşnūd

her iş ki ėmes rıżāsı sėndin
ėrmes bu ḳul iltimāsı sėndin

107a özüńġ: F özüm

113b işte; P işke

her ḳıṣṣada ṣükr sal tilimge
her ġuṣṣada ṣabr bėr ėlimge

her zühd ki ᶜaceb ėrür añġa żam
köñġlüm ḥaremiġa ḳılma maḥrem

her cürm ki ᶜöẕr ėrür añġa yār
ol cürmni ėylegil mañġa yār

ger uçmaġ u ger tamuġ durur yol
sėn luṭf ėyle anda yoldaşım bol

reddimġa ḳabūlnı muṭīᶜ ėt
cürmümġa resūlnı şefīᶜ ėt

III

ol risālet sipihriniñġ ḳuyaşı naᶜtıda kim maġrib sarıdın ṭulūᶜ ḳılıp mekke evcide kemāl tuttı belki envārı işrāḳı bile maşrıḳdın maġribġaça ke-ş-şems-i nısf-ün-nehār yaruttı ve küfr şāmıda islām şemᶜi yaḳtı ve şāmġa yaḳın uyaḳtı

ėy cilve-gehiñġ sipihr-i aḫżar
raḫşıñġ izi reşk-i mihr-i enver

ėy meşᶜal-ı mihr şemᶜ-i cāhıñġ
bel mihr ü sipihr ḫāk-ı rāhıñġ

bu kim sañġa çerḫ ḫāk-ı reh-dür
miᶜrāc tüni muñġa güveh-dür

III maġriġaça: F maġribḳaça - yaḳtı: F baḳtı

ėy rifᶜatıńġ allıda felek pest
ümmetlerińġ enbiyāġa hem-dest

ᶜālemde risāletińġ nüvīdi
ādemġa şefāᶜatińġ ümīdī

ėy küntü-nebiyyen ėylep āġāz
çün ẖilḳatińġ içre aytıban rāz

ādem şecerińġġa mīve mānend
ferzendińġe ᶜālem ehli ferzend

ėy nūruńġ olup cihānġa sābıḳ
belkim toḳuz āsmānġa sābıḳ

ẕātıńġ bile müfteẖir cihān hem
seyrińġ bile toḳḳuz āsmān hem

ėy rütbede ẖaylıńġ āferīniş
yoḳ yoḳ ki ṭufeylińġ āferīniş

her nėçe cihān bolup ṭufeylińġ
bolmay bu ṭufeyl sarı meylińġ

ėy ẕātıńġ nāme-i fütüvvet
arḳasıda ẖātem-i nübüvvet

ol mühr ẖuṭūṭı vaşf-ı ẕātıńġ
ẖātem elifi vü tesi atıńġ

---

130 F 109a; P 293b

131 L 121a

ėy ᶜilm sańġa ledünnī encām
mekteb sarı rence ėylemey gām

allıńġda velī kėlip müᵓeddeb
ᶜilm ehli nėçük ki ṭıfl-ı mekteb

ėy sunmay ėligni ḫāme sarı
ol nevᶜ ki ḫāme nāme sarı

nāmeńġ velī anda kim bolup fāṣ
ḫaṭṭıdın ulus kötermeyin baṣ

ėy pūyede merkebińġġa taᶜcīl
allıńġda ḫaḳīr peyk cibrīl

hüdhüdḳa nė māye ḳadr u sāmān
seyr ėylese yėl üze süleymān

ėy zümre-i enbiyā ṣefīᶜi
ᶜālem ėli buyruġuńġ muṭīᶜi

buyruġlarıńġ ėlge ḳarż yańġlıġ
sünnetleriń ėlge farż yańġlıġ

ḳadriń yėti çerḫdin muᶜallā
ẕātıńġ ḫod ėki cihānda aᶜlā

sėn bolmasańġ enbiyāda kim-dür
kim nuṭḳı cevāmiᶜ-ül-kilem-dür

veh veh nė ki kelām-ı muᶜciz āyīn
yoḳ ėyle rüsülġa hergiz āyīn

aḥkāmı bile cihān niẓāmı
naẓmı ėki ᶜālem intiẓāmı

her bir elifi ḳılıp sinān tīz
küfr ehliġa ol sinān-ı ḫūn-rīz

miḳraż ile lām-elifleri rüst
ṭaᶜn ehli tutup tilin kėsip çüst

bu nāmeġa nüsḫa ẕāt-ı pākī
tėñġri sözidin ulusḳa ḫākī

ṣunᶜ ėlgi çėkip bu nāmeġa tem
arḳasıġa bastı naḳş-ı ḫātem

ḫātem dėme anı müşk-i ter dė
yoḳ müşk ki münḫasif ḳamer dė

ruḫsārı ki kėldi ḳurş-ı ḫurşīd
ol mihr ḳamer-veş oldı cāvīd

çün cismi cihānı boldı ḫāyil
nūrı bu ḳamerniñġ oldı zāyil

ol mihrġa gerçi münḫarif-dür
çün ḫāyili bar münḫasif-dür

---

144 R 216a

146b tutup tilin: L,P tilin tutuṗ

151a cihānı: F cihānnı

ḥāyil dėme bu cihān-ı ṣuġrā
ṣuġrā ėmes ol ḫuceste ṭuġrā

kim ẕātı ḳaṣıda yėtti ṭārem
ṭārem dėme belki ᶜarṣ-ı aᶜẓam

miᶜrāc tüni tebāh boldı
barça aṅġa ḫāk-ı rāh boldı

bes ᶜālemi oldı ẕātı kübrā
yüz ança ki uṣbu cirm-i ġabrā

ġabrā nė ki miṅġ sipihr çaġlıġ
nūr içre tümen bu mihr çaġlıġ

yėr üzre kėlip cihāndın artuḳ
çerḫ üzre ėkende andın artuḳ

bolmasa cihāndın artuḳ ol pāk
bes bolmas ėdi maṭāfı eflāk

bolmasa sipihrdin girāmī
ᶜarṣ olmas ėdi anıṅġ maḳāmı

ger mihrdin olmasa münevver
ḳılmas ėdi lā-mekānnı enver

gerdūndın öter zamān burāḳı
ay kün boluban ėki cunāḳı

157a miṅġ: F min; L yüz

161b lā-mekānnı: F lā-mekānı

islām teniġa ol kėlip rūḥ
aṣḥābı arńġa fidā ḳılıp rūḥ

on yārı cevāhir-i nefāyis
ẓāhir ḳılıp ol bedenġa on ḥis

ol tört ki dīnġa kėldi nāṣır
bu rūḥ teni üçün ᶜanāṣır

ol rūḥ u ḥavās u tört ᶜunṣur
kim ᶜaḳlġa saldılar taḥayyür

bu cismġa müstedām olsun
ṣoḥbetleri ber-devām olsun

ālı ki riyāżıġa ṣecer-dür
evlādı ṣecer üze ṣemer-dür

barısıġa her güzīn evḳāt
yüz mińġ ṣalavāt ile taḥiyyāt

IV

ol ṣām-ı viṣālniń̀ġ kim ve-l-leylī-iẓā-yaġṣā āyeti bola alġay anıń̀ġ ṣānıda sevādı yazılmaġı ve munuń̀ġ dėk ṣāmda ol müsāfir-i semāvīniń̀ġ ṣeb-gīr-i bülend ḳılmaġı ve ṣubḥ-ı viṣāl ėṣikleri yüzige açılmaġı ve mihr-i murād tapılmaġı

ġam ṣāmıda zār u renc-perverd
kėzmek nėçe ėy ḫayāl-i ṣeb-gerd

nėçe ġam ara tüzüp terāne
bu şāmdın aytmaḳ fesāne

kim ṭūl-ı ḥayātım ėtti nā-būd
sevdāsıda hīç tapmadım sūd

veh nė kėçe kim ḳara belāyī
kün gencini kömgen ejdehāyī

dilber saçı dėk hirāsı cānda
mėn munda nėçük ki köńġlüm anda

bu şām fesānesi uzun-dur
ḥaddin ḳara ḳayġusı füzūn-dur

fikride tutar köńġülni ḳayġu
sevdāsıda köz bolur ḳarangu

cān miḥneti kėldi ẕikri anıńġ
ᶜömr āfeti boldı fikri anıńġ

bu şāmġa istesеńġ nihāyet
ol şāmdın ėylegil ḥikāyet

kim rengi ėdi çü müşk-i nābı
her yulduzı reşk-i āftābı

şebnemleri kim saçıp zerāyir
ᶜālemni tutup nücūm-ı sāyir

---

177 P 294a; L 121b; F 110b

tün gerdini şebnemi ḳılıp güm
ġam tīrelıġın dağı ol encüm

gerdūn çıḳarıp kėçe pelāsın
devrānġa yapıp seḥer libāsın

tün dehr yüzidin arıtıp mėńğ
kündüzni özige tutmayın tėńğ

kündüz uyalıp bu ḥāletidin
kim yėrge kirip ḥacāletidin

bu işke külüp sipihr-i ḥadrā
kim tişlerin ėylep āşkārā

eṭfāl-i nücūm ėyleben meyl
oḳurġa vü oḳumaġı ve-l-leyl

çün luᶜb u neşāṭ alarġa artıp
üstād-ı ḳażā felekke tartıp

yoḳ kim barı renc ü ġuṣṣadın şād
yaᶜnī ki felek ġamıdın āzād

ḳalmay felek içre ẓulmet atı
barın süpürüp melek ḳanatı

dėgil ki havāda yüz tümen ḥūr
ᶜārıżlarıdın saçar ėdi nūr

ᶜārıż ḥoyıdın saçıp nihānī
şudrun kibi āb-ı zindegānī

ᶜīsīni taᶜaccüb éyleben lāl
her yan felek üzre muẓṭarib-ḥāl

bat bat ki alıp dem-i devā-baḫṣ
ᶜālemġa ésip nesīm-i cān-baḫṣ

aḳṣām démegil ki ṣubḥ-ı ümmīd
né ṣubḥ-ı ümīd ṣubḥ-ı cāvīd

mundaḳ kéçe ṣemᶜ-i cilve-sāzī
né ṣemᶜ ki meṣᶜal-i ṭırāzī

meṣᶜal démegil meh-i münevver
né meṣᶜal ü meh ki mihr-i enver

tün éyle ki mihr-i āsmānī
ᶜālem élidin bolup nihānī

bir ḫʷāb-geh-i nihānī içre
menzil-geh-i ümmühānī içre

bar işdin étip özini maᶜẕūl
maḥbūb ḫayāli birle meṣġūl

kim yétti berīd-i nūr-baḫṣı
hem-reh aṅġa maḥż-ı nūr raḫṣı

---

195 R 216b

199b birle: F bir

200b hem-reh: L hem-rāh

peykige vücūdta ᶜadem-gām
ol peykke raḫş dağı hem-gām

her yėrge ki közleri tüşüp tīz
ol yėrgeçe ėkkisige pür-ḫīz

çün yėtti revende-i semāvī
ol mihr semāġa boldı rāvī

kim vaşlıńġa ḥaḳ-dur ārzū-mend
bol sėn dağı vaşlıdın berū-mend

bu raḫş ki berḳ-ı germ-rev-dür
yoḳ yoḳ ki burāḳ-ı berḳ-rev-dür

ḫilḳat ara nūrdın siriştī
nė nūr ferişte-yi behiştī

yoḳ cismiġa kimse ḥamlidin derd
nė kimse ki anda ḳonmayın gerd

lāyıḳ sańġa kėldi bu cenībet
atlan ki maḫal ėrür bu ġanīmet

bu sözni ėşitkeç ol yegāne
gūyā ki tiler ėdi bahāne

201b raḫş: L raḫşı

206a ḫilḳat: F ḫilᶜat

208b ėrür: L durur

merkeb üze çıḳtı sėkriben bat
yoldaş ile yolġa tüşti heyhāt

kökte tilegenni yėrde taptı
çün yėr üze mindi kökke çaptı

ol püyede merkeb-i sebük-pey
ᶜālem ᶜālem ḳılur ėdi ṭay

gerdūn ki közin yüzige açtı
encüm diremin başıġa saçtı

çün kördi fürūġ ṭalᶜatını
ay çėkmedi mihr minnetini

münşī körüben ḫaṭṭı sevādın
keyvān yüzige saçıp midādın

zühre yolıda tüzüp nevā zīr
muṭribler dėk bolup miyān-gīr

ᶜīsīġa yėtip çü kīmyāsı
zer-beft bolup ḳuyaş libāsı

behrām körüp biyik cenābın
taşlap ḳılıçın öpüp rikābın

bircīsḳa çün yėtip rikābı
iş aṅġa saᶜādet iktisābı

212a ol: L çün

sāyislıġıġa züḫal urup fāl
kiz deste bile ḳolıda ġırbāl

ġevr ü ḥamel éyleben fiġānlar
ḳurbānı anıńġ ḳılurġa cānlar

cevzā közi tört olup baḳardın
tapıp sereṭān hem ol naẓardın

hem şīr tutup yolıda gūşe
hem ḫūşe bolup atıġa tūşe

cān-senc olup izidin terāzū
ᶜaḳreb tapıp anda nūş-dārū

yay gūşe tutup ḳaşı ḫamıdın
ḳoçḳar olup öçkü maḳdemidin

ḳopḳa suyı āb-i zindegānī
ol su bile tāze ḫūt cānı

bolmay çü bu burclarda ġābit
dürler yolıġa saçıp ġevābit

ḳalıp çü ötüp felek-neverdi
gerd içre sipihr-i lāceverdi

çün yoḳḳarı sėkritip semendin
ᶜarş égnige bėrkitip kemendin

225a yay: L ya ; ḫamıdın; P ġamıdın

227 L 122a; P 294b; F 110a

kürsī dağı levḥ ile ḳalem hem
raḫṣı izidin bolup mükerrem

refref yolığa ḳademni salıp
bir bir atı birle peyki ḳalıp

barlığ tonın ėgnidin salıp çüst
yoḳluḳ kemerini bağlaban rüst

devride cihātdın eger yoḳ
ᶜunṣurdın cismiġa ḫaber yoḳ

nė devride altıdın meᵓāġir
nė cismide törtdin ᶜanāṣır

ten birle barıp velī barur çağ
nė ot u nė su nė yėl nė tofraġ

kim ten aṅġa cāndın artuḳ ėrdi
cān ėkki cihāndın artuḳ ėrdi

salıp özin anda bī-ḫodāne
özdin çıḳıban bolup revāne

ḳalıp özi ol özide ḳalmay
salıp özin ü özini salmay

235b nė : L ne

236b artuḳ: P artuġ

238b özin: P özini

bir yėrge yėtip ki ᶜaḳl yėtmes
ol vech ile ᶜaḳl bāver ėtmes

pāye tapıp anda ḳābe-ḳavseyn
dīdār olup aṅġa ḳurretü-l-ᶜayn

tün ᶜanberi zülfini ḳarartıp
māzāġa közige sürme tartıp

açḳaç başarın bu tūtyādın
rūşen ḳılıban u mātaġādın

çün közi bu sürmedin açıldı
maḳṣūd tilep neẓāre ḳıldı

fehm ėtti ki cilve ḳılmış āyīn
şādürvān-ı celāl ü temkīn

ḥaḳ açıp öz allıdın niḳābın
yėtmiş miṅġ perde-yi ḥicābın

çėkti anı ol ḥaremġa ansız
nė cism ü nė cān nė cism ü cānsız

körgeç özin ol ḥaremde maḥrem
maḥv oldı bu maḥrem ol ḥarem hem

çün yār ḳaşında bār taptı
özni tilegençe yār taptı

241a ᶜanberi: F ᶜanber

244b celāl: P ḥelāl

özni çü körüp arada nā-būd
iẓhār étip özge ᶜarż-ı maḳṣūd

ḥaḳdın nė ki fehm étip ḫiṭābın
hem ḥaḳ sözidin tapıp cevābın

ḥaḳ her nė ᶜaṭā ḳılıp naṣībi
hem ḥaḳ bilip ü bilip ḥabībi

her nė ki alardın özge aġyār
bil kim alardın özge deyyār

bel kėldi alar dėmek ḫaṭādın
işneyniyyet çıḳıp aradın

éylep öz özige ᶜarż-ı maḳṣūd
maḳṣūdı bolup özide mevcūd

ümmet yazuġın tilep tamāmı
tapıp tilegenni olça kāmı

her nė ki tilep ḫuceste sāyil
bolmay nėme tapmaġıġa ḥāyil

her nėçe ṭaleb ḳılıp füzūnraḳ
isterdin anı tapıp burunraḳ

---

249 R 217a

251a ᶜaṭā ḳılıp: P ḳılıp ᶜaṭā

257a ṭaleb ḳılıp: L ḳılıp ṭaleb

tapḳaç nė ki ḥaḳdın istep anı
ᶜavd ėyledi māh-ı āsmānī

yüz ḳoydı bu kār-gehġa pür-cūş
bī-hūş velīk yüz cihān hūş

ay bardı vü kėldi mihr-i raḫşān
dür bardı vü kėldi baḥr-ı ᶜummān

barurda ėdi çü deste-yi verd
çün kėldi bahār-ı nāz-perverd

ḥaḳ luṭfıdın ėlgide berātı
maẓmūnı barı ulus necātı

ḫaṭ ceybide ᶜafv ḫāmesidin
ėl maḫlaşı naḳş-ı nāmesidin

barıp kėlüri bolup ėki gām
ḳay bir burun ėrkenide ibhām

ėy ġam-zede ḳalbler devāsı
mātem-zede cismler şifāsı

her iş ki girih kilīdi sėndin
her kimde ki bīm ümīdi sėndin

mėn ḫaste ki ḫʷār u zār ėrür-mėn
luṭfuńġdın ümīd-vār ėrür-mėn

258a nė: L ne

élge naẓarıńġ çü çāre-res-dür
mén ḫasteġa bir köz uçı bes-dür

baḫr-ı keremińġ çü boldı maᶜlūm
bir ḳaṭredin étme bizni maḫrūm

V

söz gevheri vaṣfıda kim gevher sözi anıńġ ḳaşında gevher allıda bir ḳaṭre su dék bola alġay bir néçe söz sürmek ve gence ḥakīmi taᶜrīfide kim genc-i ḳārūn anıńġ penc genci ḳaşıda genc allıda vīrāne dék körüngey genc-feşānlıġ ḳılmaḳ ve hind sāḥirini kim keşmīr cādūları anıńġ allıda ip éşe almaslar anıńġ gevheri silkige tartmaḳ ve öz naẓmınıńġ çürük riştesin ve üzük tārın hem alarġa ulamaḳ

ol dem ki yoḳ érdi būd u nā-būd
maᶜdūm édi her nè émdi mevcūd

ḥaḳ kevnġa salmamış édi pey
kāne-llahü-lemyekün-maᶜ-şey

evvelġı nesīm-i āferīniş
kim ḳıldı vücūd sarı cünbiş

inşāf ile her kişi salur köz
ańġlar söz édi vü munda yoḳ söz

---

270 F 111b- 270b édi her nè émdi: F édi émdi her

273 L 122b

273b ańġlar: F ańġla

kim boldı çü emr-i kün hüveydā
boldı feyekūn ġulūsı peydā

bes evvelġı şadā söz olġay
her şavtķa ibtidā söz olġay

ey söz nė bile ᶜaceb güher-sėn
gevher nė ki baḥr-ı mevc-i dür-sėn

ol baḥr ki munça naḳş-ı dil-keş
bir mevc ile eyledi münaḳḳaş

yėr ķaᶜrıda tā ki çerḫ evci
mecmūᶜı anıńġ burunķı mevci

dėrler sėni dür şavāb ėmes bu
sėn cevher-i rūḥ u dür ķuruķ su

dėmek ki sańġa şebīh ėrür dür
ol nevᶜ durur ki dürġa mül-dür

aytıp savumas terāne-sėn sėn
alıp ķurumas ḫizāne-sėn sėn

ᶜālem ėli zerre yıġsa cāvīd
nūrını kem ėylegey mü ḫurşīd

---

274 P 295a

275b şavtķa: F şavtġa

276b baḥr-ı mevc-i dür-sėn: P mevc-i baḥr-ı dür-sėn

278b burunķı: F,P,L burunġı

T.C. YÜKSEKÖĞRETİM KURULU
DOKÜMANTASYON MERKEZİ

igne uçı birle cezb étip nem
kim baḥr suyını éylegey kem

hem ḳadr u ᶜaṭāda baḥr-ı eflāk
hem luṭf u bahāda gevher-i pāk

285 ḫāme bile ol ki sizni sézdi
gevherni ḳara ipekke tizdi

til zikriñg ile çü taptı tercīḥ
tişler añga boldı inçü tesbīḥ

bu til bile kimse tapmadı kām
cüz genc-feşān gence ārām

eyvān-ı şeref nühüfte genci
mīzān-ı luṭf ḫizāne senci

maᶜnī diremiga sikke-perdāz
ᶜuzlet ḫaremide maḥrem-i rāz

290 ser-rişte-yi diḳḳati girih-nāk
her bir girihide yüz dür-i pāk

gencīne-yi fikri gevher-āyīn
andın barı ḫalḳ olup güher-çīn

köñgli şadefi bolup güher-rīz
kilki ḳamışı dagı şeker-rīz

285a sizni: R,F,L séni

vaḥdet güherin élige alġan
ᶜuzlet kemerin bélige çalġan

maᶜnī ḥaremin müsaḫḫar étken
söz bikrini ġarḳ-ı zīver étken

hem ṭūr-ı faẓīlet üzre mūsā
hem ḳāf-ı ḳanāᶜat üzre ᶜanḳā

mūsā émes érse kilki nā-gū
cevfi ara muẓmer étti cādū

ᶜanḳā ger émes nédin hemīşe
söz ḳāfıda ᶜuzlet étti pīşe

naẓm ehliniñg efsaḥu-l-kelāmı
söz dürriġa munṭaẓım niẓāmī

ol gencede genc dék nihānī
béş genc ḳoyup velī nişānı

her gencide şayrafī-yi idrāk
ḥadsiz tapıban cevāhir-i pāk

her cevheri mülkler ḫarācı
şehlerniñg zīb ü fer-i tācı

maᶜnī düridin bu genc ḳısmı
elfāz u ᶜibāreti ṭılısmı

ol kim ḳolı açsa āhenīn diz
līkin bu ṭılısm açarġa ᶜāciz

körgeç bu ṭılısmı sāḥir-i hind
cādūluġ işide māhir-i hind

kilki uçı ṣafḥaġa füsūn-rīz
ol ṣafḥa cihānġa fitne-engīz

her ṣafḥa-yı naẓmı gāh taḥrīr
fitne ara bir sevād-ı kişmīr

her noḳṭa bu ṣafḥada belāyī
ruḫsār üze ḫāl-i dil-rübāyī

hem ḫaṭları ṣāh-rāh-ı bābil
hem kilkide cevf-i çāh-ı bābil

hem sāḥir ḫāmesi füsūn-sāz
hem cādū-yı ṭabᶜı siḥr-perdāz

ėylep bu ṭılısm anı ᶜāciz
sāḥir nėtkey çü kördi muᶜciz

ḳaçmay velī ėyle kim zebūnī
ol hem ḳılıp utruda füsūnī

bėş ḳalᶜa ki barça ėrdi ḫārā
bėş maḫfī genci āşkārā

304b cādūluġ: F,L cādūlıġ

305a füsūn-rīz: L güher-rīz

309a sāḥir: F sāḥiri

utrularıda tüketti bėş ḳaṣr
kim her biri kėldi zīnet-i ᶜaṣr

hem taşıda naḳş-ı dil-keş ėtti
hem içlerini münaḳḳaş ėtti

315 īᶜcāz ile siḥr ara tefāvüt
bar ança ki kāᶜbe allıda büt

līkin büt olup ėmes cemādī
yonġan anı bütker üstādı

bar ol büt-i gül-ruḫ perī-veş
sevdāsıda yüz ḫıred müşevveş

barı başıġa tüşüp havāyī
ol utruda urdı dest ü pāyı

téńġlik añġa ḫod gümān ėmes-tür
çün yaḫşı durur yaman ėmes-tür

320 çün yėtti bu bezm-gehġa eşref
boldı özi ḫurdıġa müşerref

mėn kim bu ṭaraf güzār ḳıldım
bu rencni iḫtiyār ḳıldım

evvelde köp éyledim teᵓemmül
tā köńġlüme kirdi taḫayyül

---

320 F 111a

321 L 123a

kim gencede gencler yaşurġan
her gencige kim yasadı ķurġan

yā hind-nijād u hindūyī-zād
kim ķaşrlarını ķıldı ābād

hem ķalᶜa üçün kėrek turur şehr
hem ķaşrġa bāġ u sebzedin behr

bolsa mańġa furşat ol ķadar çaġ
kim şehr ile ṭarḥ salıban bāġ

bāġını riyāż-ı ḫurrem ėtsem
şehrini sevād-ı aᶜẓam ėtsem

bu nevᶜ ėdi dāyimā ḫayālim
tā boldı ķażādın ol mecālim

kim ikki burunķıġa ķoyup gām
kām oldı mańġa revā ser-encām

ėmdi ki üçünçi nāme-yi derd
ķıldı mėni ᶜaķl u hūşdın ferd

ümmīd ki bu yana ėki hem
kim ėrmes ėki burunķıdın kem

---

323 P 295b

323b gencige; L genciġa

325a turur: L durur

329a burunķıġa: P,L burunġıġa

331a L ümmīd ki bu ėki binā hem

yaᶜnī hem anıńġki penc genci
hem sońġra munuńġki genc penci

aytılġay ėkisi bī-teᵓemmül
ol nevᶜ ki ėyledim taḫayyül

bolġay bu murādġa güṣādım
yėtkey bu güṣāddın murādım

bu kāmġa yėtmeyin nė tedbīr
çün mültefit oldı ḥālime pīr

VI

velāyet sipihriniń̇ġ eḫter-i cihān-tābı ve hidāyet maᶜdeniniń̇ġ gevher-i sīr-ābı ve naẓm evciniń̇ġ mihr-i felek iḫtiṣāmı ve maᶜānī cāmınıń̇ġ rind-i ṣāfī āṣāmı yaᶜnī mevlānā nūrüᵓd-dīn ᶜabdüᵓr-raḫman cāmī medhide nükte sürmek ve anıń̇ġ dürd-i cāmın sömürmek

söz gülṣeniniń̇ġ ṣüküfte verdi
ᶜilm āyetiniń̇ġ varaḳ-neverdi

ḳadriġa ol evc üzre pāye
kim mihr tutup tehide sāye

naᶜleynidin ėyleben melek ḥal
sürterge ṣudāᶜ bolsa ṣandal

332b munuńġki: L munıńġki; P mununki

335a nė: L ne

ḥamdın ki ᶜaṣāsı başıda tāb
çėkmekke ėkki cihānnı ḳullāb

nūkide senīn ėylegeç kīn
kūr ėylep dīv ile ṣeyāṭīn

yüz dāne ki sübḥası ara ḳayd
yüz feyż ḳuşını ėyleben ṣayd

ol tār ki dāneler bėlige
bil ḥabl-ül-metīn cihān ėlige

ibrīk-i vużūsı baḥr-ı gerdūn
her ḳaṭre ki tamsa dürr-i meknūn

lūle aṅġa feyż nāv-dānı
andın aḳıp āb-ı zindegānī

kaᶜbe yėride devre-i irādet
devr ehliġa ḥalḳa-i saᶜādet

seccāde vü mescidide miḥrāb
kaᶜbe üyige kirerge ebvāb

miḥrābı üze yazılġan allāh
üyniṅġ ėyesi ėşikte āgāh

başıġa çü bilse secde çaġın
mey devresidin sunup ayaġın

344b andın: F,P anda

347b ėşikte: R,F,P ėşikde

bel secdede cismi çün tapıp ḫam
éylep anı mey ḫumıġa müdġam

her secdede ḫaḳḳa béyle vāṣıl
bī-secde dağı bu vaṣl ḫāṣıl

çalıp felek üzre kūs-ı rıḥlet
aytıp mülk içre ders-i himmet

saçıp laḳabı cihān ara nūr
ẕātı bile nūrün-ᶜalā-nūr

ᶜabdur-raḥmāndın atı nāmı
līkin tapıp iṣtihār cāmī

éy ᶜilm yüzige meşᶜal-efrūz
feyż āyinesiġa ṣayḳal-endūz

éy barça sülūk içinde murtāż
fāyıż sańġa feyżi birle feyyāż

çün ᶜilmińġ baḥriġa tüşüp mevc
bu yétti ḫabāb üze tutup evc

ḫāmeńġdin dürr-i maᶜnī aḳıp
söz silkige nuṭḳuńġ anı taḳıp

350a ḫaḳḳa béyle: éyle ḫaḳḳa

351a rıḥlet: R,L rifᶜat; P rikᶜat

357a ḫāmeńġdin: L ḫāmeńġ bile

kilkiṅg cevfide seyr ėtip ol
ol nāv bu-dur ḫırāmıġa yol

ol yol ara kārvān-ı maᶜnī
belkim kėliben cihān-ı maᶜnī

çün cevfidin ėyleben ḳadem ferd
ᶜālem yüzide bolup cihān gerd

yaᶜnī tutuban cihān yüzini
bel ᶜarşa-yı āsmān yüzini

hem naẓmıṅg negr dėk kėlip ḫūb
hem negriṅg naẓm dėk dil-āṣūb

bu naẓm ile negrniṅg sipāhı
ᶜālem yüzini tutup kemāhī

ger ḫamseni aytmay müretteb
kilkiṅg yene söz ḳılıp mürekkeb

ol dem ki ḫırāṣ-ı ḫāme ḳıldıṅg
özge nėme naḳṣ-ı nāme ḳıldıṅg

līkin kişi bolsa fikret-endīş
ol gencge hem ėrür ᶜaded bėş

364b yene: F yana; L yane

366 F 112b

366b gencge: L gencġa

çün silsile éyledińg hüveydā
yüz ᶜaḳlnı ḳıldıńg anda ṣeydā

çün tuḥfeni él belāsı éttińg
cān tuḥfelerin fidāsı éttińg

çün sübḥanı kilkińg étti tavżīḥ
saldıńg melek içre ẕikr ü tesbīḥ

çün ḳıldıńg aḥsenü-l-ḳaṣaṣ fen
ol ḳıṣṣa uluṣḳa boldı aḥṣen

dīvānnı ki éyledińg müheyyā
saçtı başıġa güher güreyyā

körgüzdüńg tartmay ġam u renc
béş genclerige béyle béş genc

naẓmıńg ṣıfatı beyāndın artuḳ
negrińgni ki dér-mén andın artuḳ

tā nükte uluṣḳa kām bolġay
feyżi anıńg élge ᶜām bolġay

feyżiń bile behre-mend ᶜālem
ᶜālem éli pāy-mālı-mén hem

VII

---

367 L 123b

370 P 296a

371b saçtı başıġa: L başıġa saçtı

372b ·er· · L ·er·

ol şāh medḥide kim çīn ve hind şāhları anıñg ᶜarşa-yı bezmide şaṭranc şāhları dėk ḥareketdin muᶜarrā ve felek-i ferzīn-rū pīli hem ol pīller dėk āstānıġa ruḫ ḳoyup ser-keşlikdin müberrā durur ve kök boz eşhebi sipihr-i tīz dūd-ı behrām ḳamer nāçaḫı bile atı allıda bir piyāde-dür

çün yāverim oldı baḫt-ı ferruḫ
ḳoydı mańga feṭḥ ile ẓafer ruḫ

himmet tutuban cüneyd-i şānī
açtım bu ḫazāyin-i maᶜānī

bar ėrdi çü kirdim anda bī-bāk
ᶜālem ᶜālim cevāhir-i pāk

aldım bu cevāhir-i şemīndin
şāfī dür ü laᶜl-i āteşīndin

ceyb ü ėtekimni ėyledim kān
yoḳ ėrdi kötermek özge imkān

andın çıḳtım çü şād u ḫurrem
ḳoynum tola ceyb hem ėtek hem

tėgremde hücūm ėtip ḫalāyıḳ
mėn kimse tilep ol işke lāyıḳ

kim ᶜarşa-yı bezmi içre yėtsem
barını anıñg nigārı ėtsem

376b ḳoydı: P ḳoptı

çün yār ėdi baḫt-ı cāvidāne
tartar ėdi mėni bī-ḫodāne

tā ėltti bir ḫuceste menzil
her nevᶜ murād anda ḥāṣıl

cennet kibi anda bezm-gāhı
taḫt üstide bir ḫuceste şāhı

baḫt ayttı kim ėtek ḳoyun aç
şeh başı üze avuç avuç saç

çün saçmaġını şiᶜār ḳıldım
bar u yoḳını nigār ḳıldım

dėdim ki biley nė şāh ėrür bu
nė ᶜarşa-yı bār-gāh ėrür bu

bar ėrdi şeh-i sipihr-temkīn
yaᶜnī ki muᶜizz-i devlet ü dīn

dīn nuṣretiniṅg ᶜalem-ṭırāzı
yaᶜnī sulṭān ḥüseyn-i ġāzī

şānıda nüzūl āyet-i şerᶜ
ᶜadli boluban ḥimāyet-i şerᶜ

384a yār: L bar

389a nė: L ne

389b ᶜarşa-yı bār-gāh: L ᶜarşa-yı bezm-gāh

dīn ᶜilminiñg̀ andın intiẓāmı
islāmġa pāk ẕāt-ı ḥāmī

islām elifi añg̀a livā bil
sīn küngür-i ḳaṣr-ı ᶜarṣ-sā bil

hem lām livāġa zülf-i pür-ḫam
bu ḳaṣr sütūnı soñg̀ elif hem

mīmin ḳılıban ᶜaṣā naẓīri
mūsā dėk ėṣ olsa dest-gīri

mūsā kibi ḥaḳ işige meᵓmūr
taḫt-ı islām añg̀a kėlip ṭūr

bu ṭūr üze tapḳalı teselli
ḥaḳ her nefes ėyleben tecellī

yoḳsa añg̀a taḫtdın teneffür
ḥaḳ dergehi tofraġı taḥassür

ᶜālem üze şāh ẕāt-ı pāki
dervīş-żamīr-i derd-nāki

bil felek allıdın gürīzān
peşşe peri sınsa eşk rīzān

şīr üzre ḳılınçı berḳ çaḳıp
mūr olsa şikeste eşki aḳıp

---

399 R 218b

400a üze: L ara

402b eşki: R,F,L yaşı

tīġı ger ėtip fenā cihānnı
ḫalḳı tüz ėtip yana cihānnı

şehler ara ornı tāk-ı eflāk
dervīşler allıda avuç ḫāk

kibr ehli ḳaşıda ᶜarş-ı aᶜẓam
faḳr ehli ḳaşıda ẕerredin kem

dervīş dėsem ulus üze şāh
şāh-ı dervīş bārek-allāh

dėsem ki ėrür seḫā aṅġa fen
dėmeklik ėrür ḳuyaşnı rūşen

dėsem bar-dur cenāb-ı aᶜlā
gerdūnnı dėmek durur muᶜallā

ᶜömr ėtmey ᶜilm kesbiġa şarf
baḳmay varaḳ üzre ḫarf-ber-ḫarf

līkin ẕihni barıp ḳılıp ḫal
ol yaṅġlıġ kim nebī-yi mürsel

her ᶜilmde bir kişi ki aᶜlem
yėtkeç aça almay allıda dem

ᶜālem ara ᶜilm ᶜilm-i dīn-dür
dīn ᶜilmi fıḳh ėrür yaḳīn-dür

403a ger: L ki

407a ėrür seḫā: L seḫā ėrür

412 L124a; F 112a

bezmi ara her faḳīh-i māhir
bir mesᵓele ḳıldı ėrse ẓāhir

yüz şübhe ḳılıp barı müvecceh
kim nāḳıl ėmes biridin āgeh

çün mesᵓele ger ḳalıp muᶜaṭṭal
öz şübhelerin özi ḳılıp ḥal

ol dėp nė oḳup varaḳda muṭlaḳ
bu dėp nė ki köñġlige salıp ḥaḳ

çün mesᵓele bābıda saçıp dür
yüz müctehid ėyleben taḥayyür

her yėrde ki ol dėben mesāyil
andın fuḳahā yazıp resāyil

köñġlige mesāyil ança maᶜlūm
kim bolmay yüz kütübde merḳūm

gūşiş bile anı yād tutmay
bir ḳatla ki ėşitip unutmay

her nükte ki körgüzüp vużūḥın
şād ėylep ebū-ḥanīfe rūḥın

yoḳ fıḳh faḳaṭ ḥadīġ ü tefsīr
her ḳayda ki daḫl ḳıldı bir bir

416a nė: L ne ki

417 P 296b

her yan ki teveccüh ėtti yėtti
andaḳ ki kėrek tekellüm ėtti

köñġli nė ki şeh bolup münezzeh
ḫayr atı bile ulus müreffeh

her sarı binā ḳılıp mesācid
ādemçe melāyik anda sācid

yalġuz dėmeyin ki ḳıble-gehler
fıḳh ehliġa ṭurfe ḫān-ḳahlar

her şerbet ayaġı cām-ı cemşīd
her şadḳa faṭīri ḳurş-ı ḫurşīd

merġūb ġızā yėp anda muḫtāc
maṭbūᶜ libās alıp yalanġaç

barı sefer ehliġa penāh ol
harıp yėtkenge tekye-gāh ol

her yolda ki āfet iḫtimāli
gerdūnġa çėkip ribāṭ-ı ᶜālī

çün taptı müsāfir anda ārām
aç olsa ṭaᶜām u kirse ḫammām

424a nė: L ne

426b ṭurfe: L dağı

428b yalanġaç: L yalañġġaç

mülkide ḳayan ki ėl ḫırāmı
ṣaḥrā-yı ʿadem tutup ḫarāmī

çün cezm ḳılıp bu işni tācir
sūd isteyü mülkidin muhācir

menzil ḳılur olsa tag̀ üze bāg̀
tamg̀adın köńg̀li içre yoḳ dāg̀

435 dil-ḫʷāh ile tapmasa ḫarīdār
kālāsını ḳılmayın pedīdār

ger yıg̀sa tėrip ḳumāṣıg̀a pīç
teklīf ėte almayın kişi hīç

şehr içide ḫʷāce-vār cevelān
ėylep nė selām u nė ḫavelān

tācir bu ṣıfat yana reʿayā
bir nevʿ ferāg̀ ėtip müheyyā

kim her biri öz işige meşg̀ūl
ḥāṣıl ḳılıp olca kāmı maḥṣūl

440 dāne tutuban cihān yüzin çum
ol nevʿ ki kök yüzini encüm

bug̀day bile arpa bėrse sāyil
bolmay eger inçü bolsa māyil

436a tėrip: F,L bėrip

441b inçü: F ünçü - bolsa: L olsa

dāneġa gedāy meyl ḳılmay
bel şehrde bir gedā tapılmay

bu emn ile ᶜadl-i bī-nihāyet
şehr ehliġa bāᶜiş-i kifāyet

her sūd ki bī-ḫasāret éylep
bustān u serā ᶜimāret éylep

ol élge ki deşt sarı-dur meyl
türk ü ᶜarab u belūc u her ḫayl

lāle kibi ẓāhir éyleben körk
égri ḳoyuban ḳızıl téri börk

ḳoyġa böridin bolup āmānlıḳ
ḳoyçı iti birle pāsbānlıḳ

déseм bu dégençe on u ger yüz
miñġdin bir émes bu sözni bil tüz

bu ṭurfe ki ol cihān-ḫudāvend
yüz munçaġa hem émes rıżā-mend

yā rab ki bir olca kāmı anıñġ
ᶜālem yüzin ét tamāmı anıñġ

bolmaḳḳa cihānda ᶜadl u dādı
mundın daġı köp ése murādı

442a gedāy: P gedāsı

447a āmānlıḳ: L āmānlıġ

andaḳ ki tiler müyesser ėyle
ᶜālemni aṅġa musaḫḫar ėyle

VIII

ḫilāfet taḫtıġa zīb ile zeyn ve salṭanat şaḫşıġa ḳurretü-l-ᶜayn yaᶜnī sulṭan hüseyin bahādır ḫān ḫalledaᵓllāhu taᶜālā mülk-hümā ve sulṭan-hümā ve evżaḥa ᶜale-l-ᶜālemīn birr-hümā ve iḥsān-hümā ḥażretide niyāz ᶜarżı

kim baḥr-ı şıfātın ėtse idrāk
taṅġ yoḳ şıfat ėylese dür-i pāk

ḳılġanġa felek sözin şümāre
ḫurşīd ḥadīġidin nė çāre

455 gül-şen şıfatın dėgenge bir bir
gül vaşfın iterge ḳayda tedbīr

aytıldı çü şāh üçün şenāyī
şeh-zādeġa hem kėrek duᶜāyī

şeh-zāde nė kim şeh ü şehen-şāh
şehler ėşikide ḫāk-i der-gāh

hem kişver-i ᶜadl tāze bāġı
hem salṭanat evciniṅġ çerāġı

---

452 R 219a

454b nė: L ne

458 L 124b: F 113b

şehlıġ çemenide serv-i gül-çihr
ᶜadl ü iḥsān sipihride mihr

ᶜālem ėli içre ḳahramān ol
yaᶜnī ki bedīᶜüᵓz-zamān ol

ger atı olup zamān bedīᶜi
ẕātı kėlip ins ü cān bedīᶜi

allāh allāh nė at ėrür bu
nė pāk ü ḫuceste ẕāt ėrür bu

andaḳ ki melek-veş oldı ẕātı
kėldi melekī barı şıfātı

cūdı ileyide toḳḳuz eflāk
eflāk ḳaşıda tūde-yi ḫāk

rāyı cenbide mihr-i enver
mihr allıda ẕerre dėk muḥaḳḳar

ᶜadli yarutup cihānnı cāvīd
ol ᶜadl başıda ᶜayn-ı ḫurşīd

çün ḳahrı şerārı kökke rāciᶜ
ol şīn üze noḳṭa negr-i vāḳiᶜ

yekrānı bolup çü çerḫ-peymāy
nūn ornıġa naᶜl aṅġa yaṅġı ay

468a bolup: L olup

kīn vaḳtı ki açılıp kemendi
dāl ornıġa feṯḥ zülfi bendi

oḳı yüńġi şeh-per-i melekdin
atġaç ötüben toḳuz felekdin

çevgānġa çü ḳılsa ᶜazm-i meydān
meydān ara ḳılsa meyl-i çevgān

çevgānı başı hilāl tābı
deste ańġa heyᵓet-i şihābı

meydān felek ėtkeli tek ü pūy
encüm talaşıp bolur üçün gūy

her ḳaysıġa tėgse şavlecānı
ḳadr ötkeriben felekdin anı

rezm içre ḳıtāli ᶜömr-fersā
bezm içre cemāli ᶜālem-ārā

bezmide sipihr ḫʷān-ı mīnū
ol ḫʷānda nücūm ḳurş-ı līmū

ḫunyā-ger ü naġme-sāzı nāhid
līkin def anıńġ ḳolıda ḫurşīd

taḫtı ki kėlip sipihr sāye
çıḳmaġıġa nėçe mihr pāye

478b çıḳmaġıġa: F çıġmaġıġa

her pāye ki kėldi mihr yā bedr
tapıp barı pāy-būsdın ḳadr

bu pāye bile yasalġan ol taḫt
taḫt üstide ḫüsrev-i cüvān-baḫt

ėgri ḳoyuban başı üze tāc
yüz tāc-ver itlerige muḥtāc

ḳollarnı ḳavuşturup yıraḳdın
fermānıġa muntaẓır ḳıraḳdın

oltur dėp aṅġa ki bolsa fermān
kim yoḳ aṅġa mundın özge armān

baş yėrge ḳoyup ṣenā dėmekdin
ṭurfe bu ki baş ötüp felekdin

bezmide bu nevᶜ dūş-ber-dūş
şehler barı yandaşıp ḳadeḥ-nūş

sāḳileri ḫūr yā perī dėk
kök devride mihr-i ḫāverī dėk

mey kimge tutup bu nevᶜ sāḳī
ḳalmay aṅġa ᶜaḳl u hūş bāḳī

mey dėme zülāl-i zindegānī
sāḳīsi ḥayāt-ı cāvidānī

479a her: F bir

480a yasalġan: L yasalġaç

şeh kim içip ol mey-i revān-baḫş
bezm içre bolup ḥadīşi cān-baḫş

490 geh söz bile élge cān bağışlap
bir söz bile geh cihān bağışlap

tapulġusı-dur cihān şāhı
āfāt-ı zamān üçün penāhı

hem şāh-ı cihān-penāh bolsun
hem ehl-i cihānġa şāh bolsun

IX

ol tün mehābeti taᶜrīfide kim sevādı ᶜışḳ ejdehāsı demi otınıñġ buḫārı ve encümi ol ᶜālem-sūz otnıñġ şerārı érdi ve mundaḳ tünde ḫayāl müsāfiri sevdā edhemiġa minip her yan ᶜazm étmek ve ᶜışḳnıñġ yüz āfetlıġ deştiġa yétmek ve āfet yaġınlarıdın belā ṭūfānıġa ḳalmaḳ ve belā çaḳınları anıñġ cānıġa şevḳ ve maḫabbet ḥarāretin salmaḳ ve ᶜışḳ dürr-i şeb-çerāġın ol kéçe tapmaḳ ve ol şemᶜ-i hidāyet bile söz meydānı cevlānıġa çapmaḳ ve leylī ḫayāli bile körüşmek ve mecnūn sevdāsıġa tüşmek

ötken kéçe kim sipihr-i pür-fen
nūr üstige boldı ẓulmet-efgen

dehr üzre ésip nesīm-i şeb-gīr
kök cevfi ara saçar édi ḳīr

mėn günbed-i ḳīr-günda maḥbūs
ol ḳīr ėtiben ėşikni medrūs

devrān üze ebr ḳīr-mānend
tün ḳīri yüzige ḳīr-peyvend

cismim boluban bu ḳīr esīri
köñġlümge maḳar sipihr-i ḳīri

merkeb añġa tevsen-i taḫayyül
her yan çapar ėrdi bī-teᵓemmül

şeb-rengi cihānda köp yügürdi
çün berr-i ᶜarabġa yėtti turdı

kim taptı meşāmı ᶜışḳdın būy
terk ėtti bu būy ile tek ü pūy

çün vādī-yi ᶜışḳ taptı menzil
ötmekligi müşkil ėrdi müşkil

rākibġa dağı direng boldı
merkebniñġ ayağı leng boldı

---

497 R 219b

498b çapar: F çar

499b ᶜarabġa: P,L ᶜarabḳa

499 F 113a

501 L 125a

501b ėrdi: P üzre

hem şarşar-ı āh ėtip havā-fāş
yummay töker ėrdi hem bulut yaş

yaᶜnī ėser ėrdi yėl daġı tīz
yamġur daġı ėrdi vaḥşet-engīz

tün tīreligi dėmekdin artuḳ
közni yumup istegen yaruġluḳ

geh ṭūr üze lemᶜa körgüzüp berḳ
andaḳ yaruban ki mihrdin şarḳ

yā mūsā ėtip ᶜıyān temennī
ḥaḳ ṭūr üze ėyleben tecellī

ol nevᶜ ki ṭūr u ṣāḥib-i ṭūr
bolġan kibi ġarḳ-ı lücceᵓ-i nūr

geh yegrib üze bu berḳ inip tīz
ẓulmetḳa eşiᶜası żiyā-rīz

andaḳ ki resūl-ı hāşimī-kīş
baḥr içre çü boldı vuşlat-endīş

miᶜrāc tüni ki evc tuttı
yüz lemᶜasıdın cihān yaruttı

çün berḳ-veş oldı āsmān-dīv
yegribḳa bu berḳ saldı pertev

---

507 P 297b

509a inip: P ėtip

geh ḳuds üze ol çaḳın saçıp nūr
tün müşkige töker erdi kāfūr

andaḳ ki ḫalīl otın zamāne
çėktürgey dūd ara zebāne

yā otḳa barurda berḳ-ı girdār
nemrūd yüzige salıp envār

bir laḥẓa ᶜıyān bolup yemendin
taşlar ėdi āteşīn kemendin

andaḳ ki süheyl bolsa ṭāliᶜ
bolġay ḳara tün yemenġa lāmiᶜ

yoḳ yoḳ ki üveys köńġli tābı
ḳılġay ḳara tünni māh-tābī

geh salıp bu ḳabīs üze tāb
andın boluban ḫarem şafā-yāb

yā nūr bolup ḫaremġa nāzil
ol taġ üze hem yarup menāzil

gāhī aẓam üzre lemᶜa-efgen
şāḫ üzre nėçük ki nār-ı eymen

andaḳ ki selem yıġaçların devr
zīnet bėrgey ᶜıyān ėtip nevr

515a otḳa: F otġa

geh necd üze ot çaḳıp cihāngа
ṣuᶜle çėkip ol ot āsmāngа

hicrān ḳara ṣāmı zār u maḥzūn
çėkken kibi otluḳ āh mecnūn

geh ṣām üze ḫayrı bī-müdārā
ṣubḥ ėyleben anda āṣkārā

andaḳ ki ḳılıp kirişme meyli
zülf içre cemālin açsa leylī

sėkrir ėdi ol çaḳın peyāpey
andın körünüp ḳabīle vü ḫay

yoḳ kim çaḳılurda bī-teᵓemmül
yüz ḫay u ḳabīleni ḳılıp kül

bolġan sayı berḳ u nūrı perrān
her yan körünüp sibāᶜ derān

ḳaplan bile ṣīr bebr-i ḫun-rīz
ḳan tökkeli cengler ḳılıp tīz

ᶜuṣṣāḳ teni ki boldı tofraḳ
her yan körünüp süńġükleri aḳ

524b otluḳ: F,L otluġ

531a tofraḳ: R,F tofraġ

531b süńġükleri: P süńġekleri

süksük kibi kim çü boldı pūde
yatḳay yazı üzre tūde tūde

kün gencin itürüp ejdehālar
tün ḫaylı kėlip ḳara belālar

yaġın dėme kim bulut ᶜadū dėk
peykān töküp ėlge ḳaṭre su dėk

her sarı ḳara bulutḳa cünbiş
ėylep ḳara dīv dėk ġurunbiş

her dem ki bolup alar mesāsı
kök ṭāḳını derz ėtip ṣadāsı

aḳṣām dėme ẓulmet-i maḫāfet
cān ḳaṣdıġa her sarı yüz āfet

ḫayretde müsāfir-i sebük-pāy
bolmay ayaġıda bir ḳadem ṭay

ḫod ḳayda ḳadem urar mecāli
ol bir nėme kim yoḳ iḫtimāli

yüz āfet içinde cān avuçlap
miñg mehlekedin nihān avuçlap

ḳoymay añġa ḫavf-ı żaᶜf ki tāb
ol tār kibi ki körse mehtāb

534a bulut: L bolup

539b nėme: L nėmege

nė ᶜaḳl anıńġ refīḳi nė hūş
nė cān u ger olsa cānı bī-hūş

yüz ḳatla kėçip remīde cāndın
āheng-i raḥīl ėtip cihāndın

āfetdin açmay ėkki közni
tā çėkti seḥerġa dėgrü özni

tańġ yėli çü tün külin süpürdi
miḥnet bulutını dağı sürdi

bī-tāb müsāfir-i remīde
bir laḥẓa boldı āremīde

dėp özige kim ėrür bu tün mü
yā deşt-i belāda tīre kün mü

munça mu bolur cihānda āfet
her yan ḳadem ursa anda āfet

nė vādī ėken bu tīre vādī
kim dem yolını tutar sevādı

ol bolmayın uşbu işte vāḳıf
kim ḳıldı nidā ḫuceste hātif

542b nė: L bī

544b dėgrü: L,P tėgrü

549 F 114b

549b tutar: P tuta

550a işte: R,F,P işde

kim kėldi bu deşt ᶜışķ deşti
cān āfeti kėldi ser-güzeşti

her berķ ki kördüñg āẕer-i ᶜışķ
her lemᶜası berķ-ı ẖançer-i ᶜışķ

her tīre seḫāb-ı ẓulmet-endūd
gerdūn üze ᶜışķ otıdın dūd

yamġur dėme ķaṭre-yi bahārān
ᶜışķ ėyleben anda tīr-i bārān

derrende sibāᶜ kim salıp şūr
bu deştde her ṭaraf uşaķ mūr

ejder kibi ol feżāda nālī
şīr ile mūr-ı ẖaste-ḫāli

ķış aldaratıp hümūmı ėlni
yaz ilbaratıp semūmı ėlni

āfet elifi kibi tikenler
lāleside ᶜışķdın tükenler

kimse bola almay anda sākin
sākin nė ki yoķ mürūrı mümkin

cüzᵓ bir kişi kim sipihr-i bü-l-bād
bilmes yene bir anıñg kibi yād

---

551 L 125b; R 220a

557 P 298a

F [illegible]b y [illegible]: F y

kim kėldi bu deşt ᶜışķ deşti
cān āfeti kėldi ser-güzeşti

her berķ ki kördüñg āzer-i ᶜışķ
her lemᶜası berķ-ı ḫançer-i ᶜışķ

her tīre seḥāb-ı ẓulmet-endūd
gerdūn üze ᶜışķ otıdın dūd

yamġur dėme ķaṭre-yi bahārān
ᶜışķ ėyleben anda tīr-i bārān

derrende sibāᶜ kim salıp şūr
bu deştde her ṭaraf uşaķ mūr

ejder kibi ol feżāda nālī
şīr ile mūr-ı ḫaste-ḥāli

ķış aldaratıp hümūmı ėlni
yaz ilbaratıp semūmı ėlni

āfet elifi kibi tikenler
lāleside ᶜışķdın tükenler

kimse bola almay anda sākin
sākin nė ki yoķ mürūrı mümkin

cüzᵓ bir kişi kim sipihr-i bü-l-bād
bilmes yene bir anıñg kibi yād

---

551 L 125b; R 220a

557 P 298a

560b y[illegible]: F y[illegible]

ġam tofraġ u suyıdın siriştı
ᶜışķ otı vü yėli ser-nüvişti

ser-geşte vü pūye-ger-nihād ol
ġam bādiyeside gird-bād ol

cismide ᶜanāşır müretteb
kim ėyledi peykerin mürekkeb

hem tofraġı derd kūyidin gerd
hem suyı zülāl-i çeşme-yi derd

hem yėlige ķısm şarşar-ı āh
hem otı sümūm-ı ᶜışķ-ı cān-gāh

vīrān teni ġam ķuşı mekānı
sınġan başı hem ķuş āşyānı

sevdā tütünige saçı mānend
her tārı cünūn ayaġıġa bend

ᶜışķ içre cünūn anıńġ şıfātı
mecnūn dėyilip cihānda ātı

bu deşt ańġa maķām u mesken
otı gül ü ẖār deşti gül-şen

bir nādire ᶜışķı mübtelāsı
nė nādire kim cihān belāsı

561a tofraġ: L tofraķ

andın ᶜacem ü ᶜarab elemde
yoḳ misli ᶜarab bile ᶜacemde

ᶜışḳ içre nėçük ki ol yegāne
bu ḫüsnde āfet-i zamāne

efsāneleri cihānda nāmī
naẓm ėylep ḫüsrev ü niẓāmī

kim ᶜışḳ sözin rivāyet ėylep
hem bu ėkidin ḥikāyet ėylep

andaḳ ki bolup dėmekke meyli
naẓm evciniñg aḫteri süheyli

kim ḥāli naẓm ara ėrür ferd
dür-pāş-ı beyānı naẓm-perverd

ḫüsrev rūḥıġa yėtkürüp şeyn
līkin yana birge ḳurretü-l-ᶜayn

her nėçe ḳılıp birige bī-dād
rūḥın yana birniñg ėyleben şād

çün sürmiş kilk-i dür-feşānnı
taḥrīr ėtmiş bu dāstānnı

---

577 bu beyit "R"de yok

577b yana birge: P bu birige

578b yana: P,L yene

maḳṣūd ki bėyle ṭurfe maḳṣūd
yoḳ dehr saḥīfeside mevcūd

bu ḫayl ki bu dem oldı maᶜlūm
kim ėylediler bu ḳıṣṣa manẓūm

bu deṣtḳa ḳılmayın güẓer hīç
tapmay bu beliyyedin ḫaber hīç

ėṣitken ile ᶜavāmdın söz
yā rāvī-yi nā-tamāmdın söz

bu ḳıṣṣaġa ança bėrdiler zīb
kim bolmas vaṣfı içre söz dėp

sėn kim boluban sipihr yārıńġ
bu bādiyeġa tüṣüp güẓārıńġ

bildińġ ańġa ḥāl nė ėken-dür
endūh u melāl nė ėken-dür

munda yėtip ol kiṣi ki yanġay
nė dėgey ü dėse kim ınanġay

mėn kim atım oldı hādī-yi ᶜışḳ
mesken mańġa uṣbu vādī-yi ᶜışḳ

aytmay mecnūn sözin sańġa rāst
leylī ġamı içre bī-kem ü kāst

bu söz dėben ayttı ḳıṣṣa āġāz
āḫırġaça boldı nükte-perdāz

kim bėyle vü bėyle ḥāli anıńġ
endūh u ġam u melāli anıńġ

çün ḳıṣṣanı ańġladıńġ revān bol
sunġıl varaḳ u ḳalem sarı ḳol

sėndin raḳam éylemek ḥikāyet
bizdin sańġa söz sarı hidāyet

ġebt éylemeseńġ alarça rengīn
maᶜnīsi daḳīḳ ü lafẓı ṣīrīn

595 līk olġusı derd ü sūzı köprek
hengāme-yi dil-fürūzı köprek

ol yan gül ü sünbül olsa mevcūd
sėn ot yaḳtuńġ ᶜıyān ḳılıp dūd

körseńġ ol yan dür-i yegāne
sėn ḳılġuńġ köz yaşını dāne

bolsa ol yan sürūd-ı dil-ḫ̲ʷāh
bolġusı bu yan fiġān bile āh

çün ᶜışḳ ḥavālesini bildi
ᶜışḳ-ı dil ile ḳabūl ḳıldı

600 cānıġa yėtişti ẕevḳ u ḥālet
refᶜ oldı barı ġam u melālet

---

599 F 114a

söz dėrge bėlini baġlaban rüst
ol merkebi üze sėkridi çüst

yėtkürdi çü ḥücreġa iḳāmet
müᵓezzin çėkti ṣalā-yı ḳāmet

çün ḳıldım edā-yı farż barı
ḳol bardı devāt u ḫāme sarı

ol nevᶜ ki hātif ėtti irṣād
mėn hem ḳıldım fesāne bünyād

X

ḳaysnıńġ ᶜadem meclisidin ḳutulup vücūd mehdiġa tutulġanı ve ḳan yutmaḳdın ḫoriş ve ᶜışḳ dāyesidin perveriş tapḳanı ve ᶜışḳ ẕātı çāşnîsidin ėl közige şīrīn ve derd-i ezelī ḥarāretidin ḫalāyıḳ naẓarıġa ısıġ körüngeni

605 bu silsile ḥalḳasıda dil-gīr
bu nevᶜ çėker ṣadā-yı zencīr

kim berr-i ᶜarabda kār-dānī
bar ėrdi ᶜarabġa ḥükm-rānī

---

601 L 126a

601a baġlaban rüst: L rüst baġlaban

605 P 298b

606 R 220b

606a kār-dānī: F,L kāmrānī

606b ᶜarabġa: F,L,P ᶜarabḳa

maḥkūmı anıńġ néçe ḳabīle
iḳbāliġa isteben vesīle

bī-çāre ulusḳa çāre-sāz ol
ḫʷān-güster ü mihmān-nevāz ol

asmaḳdın anıńġ ḳazanı tüşmey
tün kün otı öçkeli yavuşmay

kim bādiye içre yol ḳılıp güm
bu ot ańġa tīre aḳşam encüm

dānişˌ ańġa kesb ü cūd pīşe
dānişˌ bile cūd ėtip hemīşe

at u tėvesi ḥisāb ile çöp
ḳoy u ḳozısı ḥisābdın köp

ėylep anı ᶜömr-i sürᶜat-āyīn
bir yaşı yoḳıdın asru ġam-gīn

mālı köp ü ᶜömr-i süst-peyvend
ferzendġa ėrdi ārzū-mend

kim ėskiriben ḥayātı raḫtı
meyl ėtse yıḳılġalı dıraḫtı

naḫli bolġay yanıda nevber
raᶜnālıġı ėyle kim şanevber

616a yanıda: P yoḳıda

ėtkeç şecer-i bülend-pāye
salġay başıġa bu naẖl sāye

yaᶜnī dürī bolsa kem şadefdin
ẖayli yaruġay-dur ẖalefdin

butratḳalı mālını ḥavādiṯ
ḳoymaġay eger bar olsa vāriṯ

620 ᶜömriġa uyaḳsa mihr-i ẖāver
tuġḳan ėse yana mihr-i enver

ol mihr çü irtifāᶜ tutḳay
mecmūᶜ ḳabīlesin yarutḳay

ġāfil ki ḳurudı çün gülistān
gül-bāng ėtmes hezār-destān

yā ġam tüni öçse şemᶜ-i enver
pervānedin olmas üy münevver

kāmıńġnı anıńġ dėk ėt taẖayyül
kim tapmasańġ ėtke-sėn taḥammül

625 çün tėńġrige ḳıldı köp tażarruᶜ
taptı nė kim ėyledi tevaḳḳuᶜ

çün kāmı anıńġ bar ėrdi ferzend
bėrdi ẖalefī ańġa ẖudāvend

617a şecer: F,L şeceri

ḳaysı ḫalefī ḫalīfe-zādī
ᶜışḳ ehliġa ḳıble-yi murādī

nuṭfe ki bolup bu maẓhar-ı ᶜışḳ
maᶜnī ṣadefide gevher-i ᶜışḳ

ten maḫzeniniñg nühüfte sīmi
cān gül-şeniniñg yaruġ nesīmi

mihr āfeti allıda hüveydā
menşūr-ı vefā yüzide peydā

ḥükm éyledi mülk-i ᶜışḳ şāhı
kim dehrni māh tā-be-māhı

sūr içre yaraġlasunlar āyīn
kök ṭāḳını baġlasunlar āyīn

ol ṭāḳ üze derd-i cāvidāne
çalsun bu ṭarabda şādyāne

ġam ḫaylı ara ḫurūş tüşti
sevdā çérigige cūş tüşti

açtı közini belā sunup ḳol
kim seyl-i belāġa éylegüm yol

başın sıladı firāḳ-ı evbāş
kim yaġdurġum bu baş üze taş

627b ḳıble: L kāᶜbe

yup aġzını derd her yamandın
kim āh otı kökke çėkküm andın

köńġli sarı ᶜışḳ boldı māyil
kim yoḳ mańġa bėyle pāk menzil

el-ḳıṣṣa atası tapḳaç ol dür
köp saçtı güher ḳılıp tefāḫür

kays ėyledi oġlı atını bat
kim öz atasıġa bu ėdi at

çırmap yana kīṣ ü ās birle
ġonçe kibi yüz libās birle

ḫıfẓ ėyledi ańġa nėçe dāye
her nevᶜ işidin taparġa vāye

yatḳurdılar anı mehd içinde
gül yafraġı tüşti şehd içinde

dāye kibi baḫt ile saᶜādet
el-ḳıṣṣa nėçük ki bolsa ādet

merdüm kibi közde asrap anı
ġāfil ėmes ėrdiler zamānī

köz üyide ḫıfẓını ḳılıp fāş
kim köz içinde ėmes ᶜaceb yaş

637a derd: L dehr

köz mehdi ara tutup ol ārām
ẓarf u maẓrūf maġz u bādām

ḳoymas ėdi tėgresideki ėl
kim ėskey anıńġ sarı savuḳ yėl

süt boġzıdın ötkeç oḳ bolup ḳan
baġrı bu bahānedin tolup ḳan

mehd ėtmek ile tenini rence
ṭıfl ėrkenide körüp şikence

yėrde yürüy almasıda bī-şek
verziş ḳılıban kiçikdin ėmgek

ot körse ki meyl ėtip nihānī
ᶜışḳ otı taṣavvur ėylep anı

bolmay ġāfil demī ġam u derd
ulġaytıban anı derd-perverd

mehd içre ki tartıban fiġānlar
efġānıda derddin nişānlar

bolġaç tili lafẓdın ḫaberlıḳ
her lafẓ ki dėp barı egerlıḳ

---

647 L 126b

648b savuḳ: P,L savuġ

649b tolup; P yutup

655 P 299a

çün éyley başladı tekellüm
él hūşın étip tekellümi güm

ruḫ-sārıda lemᶜa-yı melāḥat
güftārıda neşᶜe-yi feṣāḥat

her nükte kim ol rivāyet éylep
él köñġli ara sirāyet éylep

né ḳılsa beyān ḫıredġa maᶜḳūl
baştın ayaġı naẓarda maḳbūl

660 her sarı ḫaber tapıp ḳabāyil
körmeklikige tilep vesāyil

eṭrāfdın él kélip talaşa
ol nādireni ḳılıp temāşā

baᶜżı yüzidin tapıp taḥassür
baᶜżı sözidin ḳılıp taḥayyür

cāndın sévüp anı bī-nevālar
her kim ki körüp ḳılıp duᶜālar

---

656 éyley: P éyledi

658 R 221a

658a kim: P,L ki

659a ḫıredġa: P,L ḫıredḳa

662a taḥassür: F taḥayyür

662b taḥayyür: L tefekkür

çün éyley başladı tekellüm
él hüşın étip tekellümi güm

ruḫ-sārıda lemᶜa-yı melāḥat
güftārıda neşᶜe-yi feṣāḥat

her nükte kim ol rivāyet éylep
él köñġli ara sirāyet éylep

né ḳılsa beyān ḫıredġa maᶜḳūl
baştın ayaġı naẓarda maḳbūl

her sarı ḫaber tapıp ḳabāyil
körmeklikige tilep vesāyil

eṭrāfdın él kélip talaşa
ol nādireni ḳılıp temāşā

baᶜżı yüzidin tapıp taḥassür
baᶜżı sözidin ḳılıp taḥayyür

cāndın sévüp anı bī-nevālar
her kim ki körüp ḳılıp duᶜālar

---

656 éyley: P éyledi

658 R 221a

658a kim: P,L ki

659a ḫıredġa: P,L ḫıredḳa

662a taḥassür: F taḥayyür

662b taḥayyür: L tefekkür

bes ṭıfl-ı ᶜaceb ki yüz kühen-sāl
bolġaylar vaṣfıda anıńġ lāl

sėvmekde ana ata muvāfıḳ
bir maᶜṣūḳ ėrdi ėkki ᶜāṣıḳ

bī-ḥad ėṣitip çü bu-l-ᶜaceb söz
dėp kim ańġa tüṣmesün yaman köz

cān perdesidin yapıp perendi
köz merdümidin saçıp sipendi

yėtkeç yaṣı tört ü bėṣ arası
taᶜlim sözin salıp atası

istetti ḳabāyil içre pīrī
taᶜlim bėrürge bī-naẓīrī

kim mekteb ara ḫuceste ferzend
bolġay barı ᶜilmdin berū-mend

çün ᶜilm ile erc-mend bolġay
āfāḳ ara ser-bülend bolġay

ėy pīr-i muᶜallim-i müᵓeddeb
ᶜaḳl oldı ḳaṣıńġda ṭıfl-ı mekteb

bu ṭıfl ėligige bir varaḳ bėr
līkin mańġa ᶜıṣḳdın sebaḳ bėr

ḳaysnıńġ ḫıred mektebide ᶜulūm evrāḳın évürgeni ve ᶜışḳ tünd-bādı yétip ol evrāḳnı savurġanı yaᶜnī leylī ḫüsni gül-şenidin żaᶜf-ı ḥazānī kenāre ḳılıp şıḥḥat bahārı nesīmidin leṭāfet gülleri açılıp mekteb ᶜazmi ḳılġanı ve ol güllerdin ḳays köńġli ayaġıġa ᶜāşıḳlıḳ tikenleri sançılġanı

söz derside ol ki bérdi taᶜlīm
bu nevᶜ étti fesāne taḳsīm

kim ḳaysḳa ᶜilm üçün müreġġab
her yan çü tilettiler müᵓeddeb

tapıldı hüner-ver üstādī
ādem içide melek-nihādī

līk asru ḫay içre érdi pā-best
ders içre tapıp kelāmı peyvest

ol ṭurfe ḳabīlede ser-efrāz
her işte ḫay ehliġa nevā-sāz

şaḫṣī édi bes aẓīm şānı
rifᶜatda sipihrdin nişānı

ḳahr étse demī semūm yańġlıġ
ḫārā éligide mūm yańġlıġ

674a derside: L dersin

ḫʷān-ı keremide mihr-i ḫāver
bir ḳurṣ-ı penīr dėk muḥaḳḳar

tün aṭlasıġa ki yoḳ kerāne
ḫaylıda bir ėski ḫayl-ḫāne

ot ḳahrıġa bolmayın hem āverd
yėl ḫaylıdın ėlte almayın gerd

ḳoymay ġam dehridin tebāhı
ol ėlge iḫāṭa-yı penāhı

gencide köp ėrdi gevher ü dür
bir dürdin ėtip velī tefāḫür

bustānıda yüz gül ėrdi ḫod-rūy
bir güldin anıńġ dimāġı ḫoş-būy

bir meşᶜal ile közi münevver
kim uçḳunı ėrdi mihr-i ḫāver

bir şemᶜ ile ḫaclesi müzeyyen
kim çerḫ üyi andın ėrdi rūşen

şemᶜī vü nė şemᶜ çeşme-yi nūr
nūrī ki yaman köz allıdın dūr

naḫlī vü nė naḫl serv-i āzād
servī vü nė serv reşk-i şimşād

681b penīr: L faṭīr

684a ḳoymay: F ḳoyma

ayī vü nė ay bedr-i ṭāliᶜ
bedrī vü nė bedr mihr-i lāmiᶜ

şehd ėkki lebi velī raṭab-nūş
bedr ėkki yüzi velī ḳaşab-pūş

zülfi tünide ᶜizārı ḫurşīd
ḫurşīd üze zülfi şām-ı ümmīd

nė şām ki çün açıp sevādın
ḳoymay köñġül içre şubḥ yādın

baş kim ḳoşup ėkki ėgme ḳaşı
ḫüsn içre ėkisiniñġ telāşı

çün vāḳıf olup bu mācerāġa
müşkīn ḫuṭbe kirip araġa

çün vesme bėrip alarġa tezyīn
mīnāyī olup hilāl-i müşkīn

yoḳ kim ėki serv-i nev-demīde
her sarı nesīmidin ḫamīde

közler ėki şūḫ kāfir-i mest
her ḳaysıġa baḳsa uyḳu hem-dest

---

691 L 127a; F 115a

693b ḫurşīd üze: L ḫurşīdide

698b nesīmidin: L nesīmdin

ol servler astıda uzalıp
uyḳu ṭamaᶜıġa sāye alıp

müjgān ṣafınıńġ ḳara belāsı
közler üze sāyenińġ ḳarası

yoḳ sāye ki tört ṣaf çėkip zeng
mecmūᶜ-ı libāsı sürme-yi reng

açḳunça yumup köz ol sipeh tīz
birbirge tikip ḳılurġa ḫūn-rīz

dėme bu sipehni ḫayl-ı hindū
çīn deṣti kėyiklerige mundu

müṣk ança saçıp bu āhū-yı çīn
kim ėylep mundularnı müṣkīn

yüz ravża-yı ḫulddın niṣāne
ḫāl anda firīb ėterge dāne

ol dāneġa ṣayd olup bir ādem
bu dāneġa barça ehl-i ᶜālem

ṣehd-i lebidin ki kāmı ṣīrīn
andın kėliben kelāmı ṣīrīn

laᶜlide yıġıp ẓaḫīre-yi cān
aġzı suyı anda ṣīre-yi cān

707a bir: L her

708 R 221b

cān tapıban ol ki öpse anı
mundın dėben āb-ı zindegānī

hem cān kėlip ėkki laᶜl-i meygūn
hem ṭavḳ-ı ẕeḳan kėlip aṅġa nūn

bu tāze nihāl-i serv-ḳāmet
kim cilvesidin salıp ḳıyāmet

nė ᶜayb ḳıyāmet ėtse her dem
körgenge yėter çü özge ᶜālem

bėl riṣte-yi cān-ı zār yaṅġlıġ
cān perdesi içre tār yaṅġlıġ

tārī ki yapıp libāsı anı
cān perdeside bolup nihānī

hem gevheri riṣte ṣuġlidin pāk
hem laᶜlide yoḳ gezend-i ḥakkāk

pāk ėrdi nėçük ki rāst daᶜvī
bikr ėrdi nėçük ki ḫāṣ maᶜnī

yoḳ ėkki saçı tünige ġāyet
yaᶜnī ėki leyl-i bī-nihāyet

andın bolup atı cilve-ārāy
andaḳ ki berāt u ḳadr ara ay

kimniṅġ ki bolup dėmekke meyli
melfūẓ olmay beġayr-ı leylī

gül dėk yüz ile bu tāze gül-şen
ėylep atanıńġ közini rūşen

bir üy ķılıban ata müretteb
kim bolġay ol üy bu ayġa mekteb

luṭf içre nėçük ki ḫar-geh-i māh
sākin bolup anda māh-ı ḫar-gāh

üyni yarutup debīr-i meẕkūr
taᶜlīm alıban feriştedin ḫūr

725 eṭfāl tutup ol üy için çum
kök ḫar-gehini nėçük ki encüm

ol ḫayl ara māh-ı meclis-ārāy
andaķ ki nücūm arasıda ay

çün ķays sözi dėyilmiş ėrdi
kim vālidi fikr ķılmış ėrdi

üstādķa ķılmaķ anı teslīm
tā ķılġay ańġa ᶜulūm taᶜlīm

yoķ ėrdi ķabīlelerde mekteb
bu mektebdin oķurġa enseb

730 andaķ ki bolur ᶜarabda maᶜhūd
ėylep nė ki resm bolsa mevcūd

725a üy: F ėv

728b ķılġay: F,L ġılġay

730b nė: L ne

tapşurdılar anı nükte-dānġa
gevherni muḥīṭ-i bī-kerānġa

çün taptı bu nevᶜ gevher-i pāk
baḥr oldı bu gevḳdin ṭarab-nāk

sāᶜatnı çü iḫtiyār ḳıldı
levḥ üzre sebaḳ nigār ḳıldı

éylep añġa levḥ-i sīm teslīm
fi-l-ḥāl étti sebaḳnı taᶜlīm

taᶜlīmġa bil né çüst ḳıldı
né ol dédi bu dürüst ḳıldı

her néçe sebaḳ dében füzūnraḳ
gūyā ki bilip édi burunraḳ

hem-dersleri bu ḥāletidin
ᶜāciz édiler ḫacāletidin

bir kün édi hem-sebaḳḳa hem-tek
ikinçi kün ötmiş érdi bī-şek

kün bar édi kim bés on sebaḳnı
añġlap évürür édi varaḳnı

az vaḳtda éyledi zamāne
anı barı ᶜilm ara yegāne

736a sebaḳ dében: p dében sebaḳ

739a kün: L geh

ol vaḳt ki ol zamāne ferdi
mektebġa kėlürni başlap ėrdi

leylī dėmey ol büt-i perī-zād
bir ᶜārıża birle ėrdi nā-şād

tabᶜıda ḳuyaş kibi ḥarāret
ᶜıyşıġa salıp ėdi merāret

her ṭabᶜ ki ẕātı olsa maḥrūr
az ḥurḳat ėter tenini rencūr

zārī ki öçük yanar çerāġı
bat örtenür artuġ olsa yaġı

kün ḳumnı nėçe ḳılur ḳızıḳraḳ
ot yansa yana bolur ısıġraḳ

bar ėrdi ḳuyaş mizācı nārı
ḳumnıñğ hem ėsip nesīm-i ḥārı

merġūbı ėdi raṭab bile şehd
mey içkeli hem ḳılur ėdi cehd

---

741 L 127b; F 116b

741b mektebġa: L mektebḳa

745a öçük: P öçüp

745b artuġ: L artuḳ

747b ḥārı: R,P,F ḥārı

şehd ü mey ü ṭabᶜ ile havā tört
çün müştaᶜil oldı saldılar ört

cismī ki bar ėrdi yāsemīn gül
ḫummā ḳılur ėrdi āteşīn gül

ter kim gülidin bolup revāne
üyni ḳılıban gül-āb-ḫāne

ġonçe kibi ḫullelerde nā-yāb
ḫurde kibi ot aṅġa salıp tāb

kem olsa mizācıġa ḫarāret
titretme ḳılur ėdi şerāret

şimşādıġa titremek pedī-dār
taṅġ yėlidin ėyle kim sepīdār

çün zelzele boldı ėrse ḫāre
bolur nefs içre pāre pāre

ol tenġa ki luṭfdın ėdi gül
yėl titretürige nė taḫammül

başı üze cemᶜ olup eḫibbā
ḫāżır ḳılur ėrdiler eṭıbbā

bīmārġa müşkil ėrdi perhīz
andaḳ ki közi ḳılurda ḫun-rīz

---

750 P 300a

756b titretürige: L tepretürge

bu ḥāl ile ėrdi serv-i gül-ḫad
kim boldı mizācı żaᶜfı mümted

her nėçe sipihr ėdi ḥased-kār
hem boldı ṭabīᶜatı meded-kār

żaᶜf içre ṭabīᶜat olsa müşfiḳ
bihrek ki tümen ṭabīb-i ḥāẕıḳ

yoḳ ėrse mizācdın müvāsī
cān bėrse nė sūd ėlge ᶜīsī

kim bolsa ṭabīᶜatı muᶜalic
cismidin ėter marażnı ḫāric

çün ḳıldı ṭabīᶜatı mürüvvet
żaᶜf oldı güm ü yėtişti ḳuvvet

yār oldı ḥakīmniṅġ ᶜilācı
ṣıḥḥat sarı ḳoydı yüz mizācı

meyl ėtti mizācıġa selāmet
ṭabᶜıġa yüz urdı istiḳāmet

laᶜl-i lebi nūş-ḫand boldı
naḫl-i ḳadi ser-bülend boldı

mey ṭabᶜıġa boldı ᶜişret-engīz
ḳan tökmek üçün uşattı perhīz

---

762 R 222a

767 bu beyit "L"de 768. beyit

768 bu beyit "L"de 769. beyit

boldı yene ol ᶜizār gül-gūn
ḥüsn içre burunġıdın hem efzūn

bir kün ėrikip meh-i müᵓeddeb
tüşti başıġa havā-yı mekteb

meşşāṭa-yı ḥüsn-i ᶜālem-ārā
ārāyişin ėtti āşkārā

ol ḥüsn ki zīb-i ᶜālem ėrdi
zīb üstide yana zīb bėrdi

zülf ü yüzi ḫad yanıdaġı dāl
fem noḳṭası aġzı üstide ḫāl

ėylep yüz otın yaḳarġa taᶜcīl
gūgird otı yüzde her ṭaraf nīl

otdın gül açıp çü gülsitānġa
ol gül bile ot salıp cihānġa

farḳı üze zülf-i ᶜanber-ālūd
gül-fām otıġa ᶜanberīn dūd

ᶜārıż üze zer-varaḳ nigārı
ol ot u bu dūdıńġ şerārı

yüz üzre ki ot yaḳıp cebīni
aḫker ańġa laᶜl-i āteşīni

---

769 bu beyit "L"de 767. beyit

775a otdın: F ot

778a yüz: F köz

cādūluġı birle ḫāl-i hindū
laᶜli otıda nihān ḳılıp su

yoḳ kim lebi āb-ı zindegānī
su içre ot ėyleben nihānī

ol laᶜl otıdın cihānġa köymek
yoḳ yoḳ nė cihān ki cānġa köymek

otluḳ ėki közi sürme-ālūd
ol otġa daġı bu sürmedin dūd

bu otlar ara ki ᶜārıżı ġarḳ
örterge cihānnı ḫāṣıla berḳ

nė berḳ ki berḳ-i āfet ol yüz
yā bāriḳa-yı leṭāfet ol yüz

yüz girdide ᶜıḳd-i gevher andaḳ
kim ay ile bolġay aḫter andaḳ

miᶜcer saçı üzre tārı nā-yāb
ol nevᶜ ki vaṣl-ı şāmı mehtāb

ḫüsn içre ayaġıdın başı ḫūb
başdın ayaġıġa dėgrü maḥbūb

körgeç bu belā-yı cāvidāne
ḳozġalmay nėylesün zamāne

bu şekl ile ol cihānġa āşūb
salıp sėkiz āsmānġa āşūb

790 kėynide nėçe kenīz-i hem-ḳad
barça gül-rūy u erguvān-ḫad

mekteb sarı cilve ėyledi sāz
baştın ayaġıġa ḫüsn ile nāz

kim seyr ile köñġli ḫurrem olġay
hem-dersleriġa hem-dem olġay

ḫurrem körüp anı ferruḫ üstād
ḳılġay barı servlerni āzād

ḳızlar bile ᶜazm-i gül-şen ėtkey
gül-şenni cemāli rūşen ėtkey

795 mektebni yarutḳaç ol perī-çihr
andaḳ ki sipihr günbedin mihr

barça ḳılıp iḫtirāmın anıñġ
yuḳḳarı yasap maḳāmın anıñġ

şād oldı cemālidin debistān
andaḳ ki bahārdın gülistān

līkin bu bahār-ı zindegānī
bir naḫlni ėyledi ḫazānī

---

791 L 128a; F 116a

791b baştın: F başdın; R,P başıdın

795a yarutḳaç: F,L yarutġaç

yoḳ yoḳ ki tutaştı ser-be-ser ot
baştın ayaġ oldı ol şecer ot

yā şuᶜle ki her birige yètti
èl berg-i ḫazān taşavvur ètti

yaᶜnī körüp anı ḳays-ı maḥzūn
ruḫ-sārını ḳıldı kehrübā-gūn

hem çihresi rengi kehrübā dèk
hem köńġlide ḳozġalan şabā dèk

her dem yıḳılurġa cismi māyil
hūşı daġı laḥża laḥża zāyil

tapıp ańġa cism-i nātüvān żaᶜf
köńġlide daġı zamān zamān żaᶜf

taġyīr-peẕīr közge ḫāli
közge nè ki her dem özge ḫāli

çün zūr kètürdi ᶜışḳ-ı bī-bāk
evvel ḳadeḥ aldı hūşını pāk

bel mey isi birle mest boldı
ġam ḫaylıġa zīr ü pest boldı

köp saᶜy özige ḳıldı hem-dest
tā bolmadı yèrge sāye dèk pest

---

800 P 300b

körgeç hem anı nigār-ı zībā
öz köñğlini taptı nā-şekībā

nāzüklük ile çü ḳıldı mefhūm
kim érkenin étti yaḫşı maᶜlūm

ḳalmadı havāsıda ḳarārı
şevḳ otığa tüşti cān-ı zārı

anıñğ dağı bildi ıżṭırābın
ᶜışḳı otıdın içide tābın

bildi ki ger étmes işke çāre
ol ḥāl olur élge āşkāre

él salsalar ıżṭırāb araġa
bir nevᶜ tüşer ḥicāb araġa

kim yār ola almay anda sākin
bolmas dīdār ümīdi mümkin

taᶜcīl ile ḳoptı luᶜbet-i şeng
kim bāğ sarı ḳılur-biz āheng

eṭfāl dağı bilip ġanīmet
anıñğ bile ḳıldılar ᶜazīmet

teklīf étti büt-i şeker-leb
kim her kişi bolsa ehl-i mekteb

---

816 R 222b

bir künkine terk-i deşt ḳılsun
güller bile bāġ geşt ḳılsun

çün kirdi araġa bėyle şūret
ᶜazm ėyledi ḳays hem żarūret

çün ḳays alarġa boldı yoldaş
gül-şen içidin çıḳardılar baş

ėy gül-şen-i ᶜışḳ bāġbānı
gül-gūn ḳadehi kėtür nihānī

tā gül ki bu gül-şen içre saçḳuńġ
maᶜlūm ėte-mėn nė güller açḳuńġ

XII

bahār ferrāşı nefes nefes ėsken nesīmler pülemeki bile lāle çerāġın yarutḳanda ve seḥāb müşᶜabidi laḥẓa laḥẓa tüşken çaḳın çöşkürmekidin taġ dimāġın ḳurutḳanda ol közin ḥüsn çerāġı yarutḳan ve dimāġın ᶜışḳ sevdāsı ḳurutḳannıńġ gül-ruḥlar bile bāġ ṭavfıda ᶜazm ėtkeni ve leylī ḥüsni gülinińġ nesīmi dimāġıġa yėtip bir yolı özidin kėtkeni

mihr istedi çün ḥamel ferāġı
deşt üzre büter ḳuzı ḳulaġı

gül şemᶜi havā-yı gül-şen ėyler
gül-şenni fürūġı rūşen ėyler

ṭūṭī bolurıġa çerḫ éter ẕevḳ
kim ḳavs-i ḳuzaḫnı éylegey ṭavḳ

ger ṭūṭī olurġa ḳılmas āheng
éyler nége yérni ṭūṭegī-reng

yā ṭūṭī olup sipihr-i ḫaḍrā
bolur aṅġa cūce ferş-i ġabrā

aᶜżāsıda kim bütüp yaṅġı per
tutḳan barı yérni sebze-yi ter

tün künni ḳılur bu naḳş sızġan
kāfūr ile müşkdin saḳızġan

sarıġ gül üze ṣabūḥī yamġur
altun ṭabaḳ içre körgüzür dür

yāḫud yaraḳan otın ḳılıp tīz
sarıġ yüzige bolur ᶜaraḳ-rīz

merz üzre kéyerse bürke cevşen
şeşper köterür başıġa sevsen

ġonçe başı üze körgüzür ḫūd
yaḫ tīġı ḳılur çemenġa pedrūd

mīve yıġaçıġa sīm ükülür
andaḳ ki direm ara kömülür

831a sarıġ: F sarıḳ

834 L 128b

835 F 117b

ilgin körüben çenār-ı ḫālī
köydürür için direm ḫayāli

taġ baġrıda seyl yoḳ ki her taş
ferhād firāḳıdın töker yaş

şaḥrāda nė lāle bolsa berbād
pervīz kelāmıdın bėrür yād

her ġonçe-yi lāle ḫuḳḳa-yı laᶜl
açılsa livāda şuḳḳa-yı laᶜl

çün bergi tüşerge meyl ḳıldı
baġrı ḳara deşt üze yayıldı

deşt üzre ki seyr olur şabāġa
baġrı ḳaralar uçar havāġa

yaş ġonçeġa ėsnemek bolup iş
jāle tüşüp aġzıġa bolur tiş

yā ġonçe ki külgüsin uzatur
devrān taşı aġzını ḳanatur

her bülbüle nė ḳılur mekānı
turna közi vü tezerv ḳanı

nergis alur olsa bādedin kām
nārenc tėrisidin yasar cām

842a ėsnemek: F istemek

nesrīn bergi tökülse şahbā
köp yaġını ėyler āşkārā

zanbaḳ varaḳı ara sėper müşk
kim ᶜıṭrı dimāġını ḳılur ḫuşk

gūyā tutulup şemīmi çaġı
bāġ içre benefşeniñ dimāġı

dāl oldı dimāġı żaᶜfıġa bu
kim şebnem birle aḳızur su

şudrun tökülüp çemen ḳılur fāş
ḫaşḫāş güli yüzide ḫaşḫāş

her ḳuşḳına cüfti birle pür-cūş
hem-per bolur uçsa ḳonsa hem-dūş

bergī ki bolur yıġaçḳa ḫılᶜat
ḳuşlarġa bolur maḳām-ı ḫalvet

bir ḫayl ki refᶜ ėtip nedemni
şaḥrā sarı ḳoysalar ḳademni

çün ᶜazm-i şarāb-ı nāb ėterler
ciyrān ḳuzısın kebāb ėterler

bu faşlda ol gürūh-ı çālāk
gül-şenġa yayıldılar ṭarab-nāk

---

846 P 301a

bāġı ėdi ravżadın nişāne
şām ehli yasap neşāṭ-ḫāne

her naḫli felekke yėtkürüp baş
pervīn bile ḫūşe ėyleben fāş

necd ėtekidin çıḳıp bulaġı
kim tāze bolup bu nevᶜ bāġı

devrān taşı ėmdi anı kömmiş
ol çeşme sudın közini yummış

aşḥābḳa meyl-i lāle vü bāġ
ol ėkki içinde lāle dėk dāġ

aşḥābḳa ġonçe sarı āheng
ol ikki nėçük ki ġonçe dil-teng

ᶜışḳ içre nėçe yėtip melāli
meh-veş ḳılur ėrdi żabṭ-ı ḥāli

bī-dilġa bu ḥıfẓ müşkil ėrdi
kim hūş ile ᶜaḳl zāyil ėrdi

ėl her nė sorsa fehm ḳılmay
fehm ėtse cevāb dėrni bilmey

ᶜışḳın nėçe ėylemey dėben fāş
andın ᶜaceb emrler urup baş

864a nė: L ne

geh közidin aḳıp eşk nā-gāh
gāhī çėkip iḫtiyārsız āh

aḥvālıda her zamān ki taġyīr
köńġli ġamın ėylep ėlge taḳrīr

taġyīriġa tapıp anı çāre
kim yārġa ėylegey neẓāre

līkin salayın dėgeç naẓar tīz
köńġli otı tartıban şerer tīz

baḳay dėse daġı ḳuvveti yoḳ
baḳmay dėse daġı ṭāḳatı yoḳ

köz uçı bile baḳıp çü gāhī
cāndın çėkip anda otluḳ āhı

kim bāġ yüzin ḫazānī ėylep
kök bergini zaᶜferānī ėylep

meh-veş ḳılıban neẓāre nāgeh
bolmaḳḳa anıńġ otıdın āgeh

hem cismide pīç ü tābın ańġlap
hem köńġlide ıżṭırābın ańġlap

öz köńġlide hem tapıp egerler
anıńġ ġamı otıdın şererler

---

866 R 223a

870a baḳay: L baḳmay

875a tapıp: P tapar

bir fürce taparġa köp ḳılıp meyl
kim bir nefes olsa ġāfil ol ḫayl

maḳtūlıġa yėtkürüp ḥayātı
sormaḳ bile ḳılsa iltifātı

aṅġlatsa öz ıżṭırārını hem
ᶜışḳı otınıṅġ şerārını hem

bāġ ėrdi vesīᶜ vü ḫalḳ sāyir
eşcār ġulūsı ėlge sātir

880 gül-bün çemeniniṅġ ittişāli
ᶜışḳ ehliġa perde-yi viṣāli

eṭfāl bolup oyunġa meşᶜūf
serv ü gül olup alarġa meᵓlūf

yėr içre yėtişti māh-ı dil-ḫʷāh
bir gül çemeni içige nā-gāh

gül-bün bile rüst tört yanı
kirse kişi kimse tapmay anı

kirgeç aṅġa ol şüküfte gül-zār
kördi tiken içre bülbül-i zār

885 kirmiş ėdi anda ḳays-ı ġam-nāk
gül yaṅġlıġ ėtip yaḳasını çāk

---

884 L 126a

885 F 117a

öz ḥāliġa zār yıġlar ėrdi
bī-ṣabr u ḳarār yıġlar ėrdi

aġzıda terāne-yi firāḳı
kim yār yėtişti ittifāḳī

çün bülbülini gül-i şüküfte
ṭaptı barı ḫalḳdın nühüfte

her nėçe yoḳ ėrdi sözge tābı
köñġlide köp ėrdi ıżṭırābı

yoḳ ėrdi gürīz nėçe sözdin
barġu dėk olup dėgünçe özdin

bünyād ėtti ḥicāb birle
bel ḫaclet-i bī-ḥisāb birle

kėy ṭurfe yigit nė ḥāletiñġ bar
nė nev^{c} ġam u melāletiñġ bar

kim ṣādlıġıñġ yoḳ özgeler dėk
ābādlıġıñġ yoḳ özgeler dėk

aṣḥābġa meyl-i bāġ u gül-zār
hem ten sañġa rīş ü hem köñġül zār

bu dem ki ėsip nesīm-i nev-rūz
gül ^{c}ıṭrını ḳıldı meclis-efrūz

892a nė: L ne

bāġ oldı bahārdın gül-efşān
sünbül bu gül üzre kākül-efşān

bu faşlda ᶜazm-i gül-şen étken
bustān ḫaremini mesken étken

bar anıńġ üçün ki şād bolġay
her bendiġa bir güşād bolġay

sén nāle ḳılıp ġamın nédin-sén
eşkińġ aḳızıp ḫazīn nédin-sén

900 ᶜişret çaġı miḫnetińġ né yaᶜnī
şūrābe vü ḫasretińġ né yaᶜnī

bu ġam sańġa ḳandın oldı ḫādiş
kim boldı bu şiddetińġġa bāᶜiş

bāᶜiş né çü sordı ol dil-efrūz
bī-dil çékiben bir āh-ı cān-sūz

şīrīn sözidin bolup édi lāl
ḳan yaş ile yüzge yazdı aḥvāl

yoḳ yoḳ ki zebān-ı ḫāl birle
şerḥ éyledi bu maḳāl birle

---

896 P 301b

900a,b né: L ne

902 bu beyit "P"de yok

903 bu beyit "P"de yok

905 kėy cānıma ḥasret otı salġan
köńġlümni burun naẓarda alġan

evvel ki cemālidin saçıp berḳ
ot içre vücūdum ėylegen ġarḳ

zülf açmaḳ ile alıp ḳarārım
ḳılġan ḳara rūz u rūzgārım

evvel ki fesāne ẓāhir ėtken
köńġlümniń ġ işini āḫır ėtken

ḳılġannı yaşurmaġıńġ nė ėrdi
mėndin yana sormaġıńġ nė ėrdi

910 ėl ańġlamasun dėben nümūne
urmaḳ nė bu naᶜl-ı bāz-gūne

sėndin yėtiben bu şiddet āḫır
kimge yaḳayın bu töhmet āḫır

köńġlümni ki almışsańġ nihānī
sėndin ala almaġum ḫod anı

kim āᶜcemī ėylep özni yana
bu nevᶜ sürer lebińġ fesāne

cānımnı ki örtediń ġ bes ėrdi
yanmaḳ bu şıfat kėrekmes ėrdi

909a,b nė: L ne

910b nė: L ne

914b yanmaḳ: R tanmaḳ; F tapmaḳ; P yaġaḳ; L taġaḳ

ot üzre nė ėrdi ḳoymaġıńġ yaġ
köygenge nė ėrdi ḳoymaġıńġ dāġ

çün bėyle nėçe ḫurūş ḳıldı
ża^{c}f ėtti vü terk-i hūş ḳıldı

tofraġ üze boldı ol ṣıfat pest
kim yėrdekilerge boldı hem-dest

ḳoynıġa alıp nigār başın
saçıp yüzidin yüzige yaşın

bī-hūşıġa ėylep ıżṭırābı
her dem yüzige urup gül-ābı

öltürgenige özi yėben ġam
yıġlap tutar ėrdi bėyle mātem

istep anı bir ėki dil-ārām
ol vāḳı^{c}a içre ḳoydılar gām

ger zülf ile müşk-bīz ėdiler
ikkisi ańġa kenīz ėdiler

közlerige dehr olup ḳaranġu
ḳorḳup dėdiler nė ḫāl ėrür bu

---

920 R 223b

921b ḳoydılar: P urdılar

923b nė: L ne

meh-veş işidin çü perde ḳoptı
ikkisiniñg allıda yėr öpti

ol işni ki vāḳī oldı bī-ḫ^{w}āst
bir bir dėdi ol ikisige rāst

dehr ėtti sırrın āşkāre
yıġlap tiledi ġamıġa çāre

bar ėrdi birisi derd-perverd
fi-l-ḥāl şanemġa boldı hem-derd

dėdi yėme ġam ki bāk ėmes-tür
kim ᶜışḳ otıdın helāk ėmes-tür

sėn ḳopḳıl u bizge tapşur anı
ᶜazm ėyle ḳabīleġa revānī

tā bolmasun ėl bu iştin āgāh
biz fikr ėteli nėçük ki dil-ḫ^{w}āh

meh-veş ol ėkev dėgen dėk ėtti
köñg̃lin ḳoyup anda ėvge yėtti

bī-dil kişisin tapıp alar hem
ḳıldılar ol işke yār u maḥrem

925b ikisige: L ikige

928a,b ėmes-tür: R ėmes-dür

930a iştin: R,F,L işdin

çün boldı refīḳ aṅġa mülāzım
boldı ol ėkev hem üyge ᶜāzim

ėy sāde refīḳ-i bī-nevā-mėn
ᶜışḳ ėlgige zār u mübtelā-mėn

935 bī-ḫod mėn ü olturur nevāyib
bir laḥẓa başımdın olma ġāyib

XIII

ḳaysnıṅġ hicr şeb-istānıda şebnem-i gül-ābı yüzige saçılġandın közi açılġanı ve bülbül-i şeb-ḫīz bile ᶜışḳ dāstānları edāsıda nāle ḳılġanı ve bülbül sāyesi dėk tofraḳḳa yıḳılġanı ve atası anıṅġ bülbül dėk fiġānların ėşitip başıġa yėtkeni ve maḥmil ḳafesiġa salıp alıp kėtkeni

çün gül-şen-i çerḫ gül-ᶜizārı
maġrib sarı tarttı ᶜimārī

encüm güli birle bu şeb-istān
ᶜālem yüzin ėyledi gül-istān

ol tāze bahār u nāz-perverd
ġonçe dėk içini ḳan ḳılıp derd

sāz ėtti ḳabīle sarı āheng
bī-dil ġamıdın velīk dil-teng

---

934 L 129b

935 F 118b

940 bī-ḥāl ḳabīlesiġa kėtti
ġamdın aṅġa yėtti ɔlça yėtti

gül-şen ara ḳays hūşdın ferd
yatıp ėdi yėrde ėyle kim gerd

hem maġzıġa hūşdın ḫaber yoḳ
hem cismide rūḥdın eger yoḳ

yarım kėçe kim nesīm-i gül-bīz
boldı çemen ehli üzre gül-rīz

gül ᶜıṭrı dimāġıġa salıp hūş
açtı közin ol ġarīb medhūş

945 kördi özini çemen içinde
serv ü gül ü yāsemen içinde

bülbül başı üzre naġme-perdāz
aḥvālıġa nevḫa ėylep āġāz

gül ḫāliġa çü neẓāre ėylep
gül-gūn yaḳasın pāre ėylep

nergis şebnemdin eşk ėtip fāş
aḥvālıġa yummayın töküp yaş

çün kökside hicrdin körüp dāġ
köksi üze lāle köydürüp dāġ

---

945 P 302a

948b töküp: P, töker

zaḫmı kökidin benefşede ġam
sūgige kėyip libās-ı mātem

tapıp çü vuḳūf bu ġazāġa
eşcār ᶜalem çėkip havāġa

sünbül ḳılıban ḳara ᶜizārın
açıp ḳara zülf-i müşk-bārın

sūgige aḳar su zār yıġlap
ün tartıp sūg-vār yıġlap

serv olmay miḫnetidin āzād
ḳalmay şimşād derdidin şād

dėp kim anı ḳıldı ᶜışḳ bī-cān
çırmanıp özige ᶜışḳ pīçān

sebze ḳılıp özni ser-be-ser til
aytıp ġamıdın fesāne her til

bu sūglar ėylep ol neẓāre
tapmay ölmekdin özge çāre

her yan baḳıp anda yār tapmay
endūhı otı ḳarār tapmay

nė devride ḫayl-ı dost-dārı
nė allıda serv-i gül-ᶜizārı

ḫurşīd kėtip kėlip ḳara şām
yā hicr küni velī siyeh-fām

yā hicr otı butratıp duḫānın
ėylep ḳara dehr ḫān-mānın

köńġlige üḳüldi kūh-ı endūh
endūhı yıġıldı kūh-tā-kūh

saġındı ḳaçan neẓāre ḳıldı
kim çerḫ üyi başıġa yıḳıldı

çün derdiġa tapmadı kerāne
derd eşkini ėyledi revāne

çāk ėyledi tartıban yaḳasın
çėkti teni ᶜāfiyet libāsın

yoḳ kim bu libāsını sovurdı
kim cismidin anı otḳa urdı

çün boldı libāsı āteş-ālūd
gerdūnġa yėtişti āhı dėk dūd

yoḳ yoḳ ki bu dūd āhı ėrdi
örtengüçi cismi kāhı ėrdi

gāhī bu samanda şuᶜle geh dūd
andın tutuban çihānnı keh dūd

keh dūdı felekke yėtkürüp baş
eflāk közige kėltürüp yaş

kāc urdı sarıġ yüzige ançа
kim anı kök ėtti ol ṭabānçe

gerçi yüzi ėrdi zaᶜferānī
boldı gülidin köki nişānı

köñġlide bu zaᶜferāndın āzār
külmek ornıda yıġlatıp zār

köksige urup firāḳdın taş
yėrge urup iştiyāḳdın baş

köksi ara şuᶜle-yi firāḳı
bu ot bile dāġ-ı iştiyāḳı

köñġlige sipeh çėkip elemler
āhı otı körgüzüp ᶜalemler

salıp bu sipeh içige āşūb
köñġli mülkin ḳılıp leked-kūb

ötmey bu sipeh ėli kemāhī
yėtip yene bir belā sipāhı

her ḫayl-ı cefā ḳolın sunup kėñġ
ol mülkni yėr bile ḳılıp tėñġ

ġam ḫaylı içinde sandın artuḳ
her nėçe ki dėsem andın artuḳ

---

972 R 224a

978b yene: L yana

979 L 130a

bu nevᶜ ėdi hicri ibtilāsı
tā çėkti ᶜalem seḥer livāsı

tün urdı kömürlerini derhem
mihr otını ṣubḥ ėyledi dem

kök gül-ṣeni gülleri töküldi
güller ki töküldi ġonçe küldi

kök bāġıda güller oldı nā-būd
yėr bāġıda güller oldı mevcūd

ol bāġda her nė kim saçıldı
gūyā ki bu bāġ ara açıldı

bī-dil körüben yaruḳ cihānnı
çėkti yene āh ile fiġānnı

gül başıġa ėvrülüp ṣabā dėk
uçrap közige gül āṣnā dėk

dėp kim ḳanı ol gül-i ṣeker-ḫand
kim bu gül ėrür yüzige mānend

ol çihredin ėrdi yādgārı
bolmasa ėdi yanıda ḫārı

ġonçe sarı baḳıban urup pīç
oḫṣatmayın anı aġzıġa hīç

---

981 F 118a

985a nė: L ne

geh serv ayaġıġa ḳoyup yüz
āhın yana serv dėk çėkip tüz

dėp kim ger ėmes ḳadr-dānī
līkin ḳadidin ėrür nişānı

geh mihr ḳılıp benefşeġa fāş
bir laḥẓa kötermey allıdın baş

ᶜıṭrıdın olup murād u kāmı
ol ṭurre isi tapıp meşāmı

geh sebzeġa sürtüben ᶜiẕārın
kökke çėkiben fiġān-ı zārın

kim gül-şen ara ḫırām çaġı
tėgmiş sańġa gül-ruḫum ayaġı

nergis közi ėylep anı vālih
yāri közi dėk körüp bi-ᶜaynih

yıġlap körüp ança renc ü tīmār
kim żaᶜf ḳılıp nėçük ki bīmār

tofraġda körüp ayaġ nişānı
yapıp ėki közi birle anı

kim yār ayaġıġa yėtmiş ėrkin
tofraġını sürme ėtmiş ėrkin

---

995 P 302b

1000a ayaġıġa: R,P,L ayaġı

gāhī tileben sudın nişāne
eşkin ķılıban su dėk revāne

kim cilve ķılurda ol semen-bū
ᶜaksini tapıp ėdi ėkin su

bülbül bile sāz ėtip nevānı
bülbüldin aşar ėdi fiġānı

kim bī-cihet oldı bu melāliñġ
çün yāriñġ ile ėrür viṣāliñġ

mesken sañġa boldı tāze gül-şen
gül-bün üze ėyledińġ neşīmen

gül-şen ara maḥrem-i ḥarem-sėn
gül şoḥbeti içre muḥterem-sėn

gūyā bu murād ėmes pesendińġ
yā yār viṣālidin usandıñġ

kim şām u seḥer ķılıp merāġa
miñġ til bile ün salıp araġa

ėlge tėgürüp ünüñġdin āzār
aytur-sėn özüñġni ᶜāşıķ-ı zār

kim sėn kibi ursa ᶜışķdın dem
ᶜışķ ehli ķaçan tutar müsellem

1010b tutar: P bolur

sėn ehl-i viṣāl-sėn dem urma
hicr ehli ḳaṣıda nükte sorma

miskīn mėni derd-mend-i mecrūḥ
tapmay ten ara nişāne-yi rūḥ

yaᶜnī ġam otıda cism-i zārım
yoḳ cān kibi serv-i gül-ᶜiẓārım

sėn tartma nāle mübtelā-vār
kim nāle ėrür mańġa sezā-vār

allıńġda sėnińġ viṣāldın bāġ
baġrımda mėnińġ firāḳdın dāġ

yanıńġda sėnińġ gül-i bahārī
köńġlümde mėnińġ firāḳ ḫārı

çün çėkti bu yėrge nevḥa-yı derd
boldı yana ᶜaḳl u hūşdın ferd

ol nevᶜ yıḳıldı tartıban āh
kim cānı dėgil ki çıḳtı nā-gāh

baş üstideki nigāh-bānı
kim tapşurup ėrdi ḳızlar anı

bir gül-bün ara tutup kenāre
aḥvālın ėter ėdi neẓāre

çün ḥālin anıńġ bu nevᶜ bildi
ḳoptı vü ḳabīle ᶜazmi ḳıldı

yėtkeç ḳılıban ḳademni reh-kūb
üy içre ḫod ėrdi bī-ḥad āṣūb

bu vāḳıᶜadın ki ḳays ol ṣām
tutmay-dur ėdi vaṭanda ārām

her yan kişiler ḳılıp revāne
andın tiler ėrdiler nişāne

çün ol iş ėdi ḫilāf-ı ᶜādet
her dem ėdi ġamları ziyādet

kim yėtti ḫuceste-fāl ḳāṣid
boldı barıġa revā maḳāṣid

andın bolup gürūh-ı efkār
ėtken yūsufların ṭaleb-kār

ol daġı ḳılıp terāne āġāz
körgenge bolup fesāne-perdāz

her ḳıṣṣa ki aṅġlaban tamāmın
şerḥ ėtti yaşurmayın kelāmın

çün boldı ᶜıyān bu mācerāsı
bī-ḥāl oluban ata anası

1022b üy: F ėv

1025 R 224b

1029 L 130b

boldılar anı tilerge ᶜāzim
bel ehl-i ḳabile hem mülāzım

ḳāṣid daġı ḫayl ara ḳadem-keş
ol yėrge dėgen kim ol sitem-keş

körgeç anı ėyleben neẓāre
köñġlek dėme köksi pāre pāre

tofraġ ile yėr üze hem-āġūş
ėylep ġam-ı ᶜışḳ ġāret-i hūş

barı ḳılıban fiġān u zārī
ḥāżır ḳılıban revān ᶜimārī

ėylep añġa maḥmil içre menzil
menzil sarı ᶜazm ḳıldı maḥmil

ėy maḥmil-i ᶜışḳ sār-bānı
ᶜazm ėyledi derd kārvānı

bir gām ḳabīle sarı salma
her sarı bu ḫayl barsa ḳalma

XIV

ḳaynıñġ hicr şāmıda endūh ḫayl-ḫānesidin çıḳıp viṣāl ḳabīlesiġa ᶜazm ėtkeni ve ol ḳabīle otı bile hem-zebānlıḳ ve iti bile hem-dāstānlıḳ ḳılıp ḳabīle ḳıraġıġa yėtkeni

---

1031 F 119b

ve leylī anıñğ ünidin ḫaşemdin çıḳıp bir birin körgeç hem ol ve hem bu özidin kėtkeni

bu nāme-yi derd üze ḳalem-keş
mundaḳ ḳalemin ḳılur raḳam-keş

kim ḳays-ı remīde-hūş-ı bī-ḫāl
bilmes ėdi kim yėtişti nė ḫāl

çün maġzıda hūş boldı peydā
açtı közin ol ża^{c}īf-i şeydā

ata anasıda ġam üze ġam
nė ġam üze ġam ki sūg u mātem

bu mihr ile mañğlayını öpti
ol başıġa ėvrülürge ḳoptı

fehm ėyledi ḳays çün bu ḫālet
su ḳıldı vücūdını ḫacālet

ol birge ḫacālet ėyleben fāş
bu bir ayaġıdın almayın baş

ya^{c}nī ki uyatdın özde ḳalmay
andaḳ ki yuḳarı baḳa almay

çün kördi ata bile anası
kim anı helāk ėter ḫayāsı

1042 P 303a

aḥvālığa ḳıldılar müvāsā
söz dėmediler naṣīḥat-āsā

kim bu iṣ aṅğa ṣigift tüṣmiṣ
bu ḥādiṣe nā-girift tüṣmiṣ

biz köp sorsak bu söz maḳālı
nā-būd ėter anı infiᶜālı

bu vāḳıᶜa terki tuttı ėrkin
ol vesveseni unuttı ėrkin

tutḳay anı ėmdi ṭabᶜ-ı ṣāfı
bu iṣke ki ėylegey telāfī

ᶜiffet ḥaremide kīṣ tutḳay
taḳvī bile zühd bīṣ tutḳay

ḳoptılar ėtip bu fikr-i lāyıḳ
yoḳ kim ol ėkev barı ḫalāyıḳ

bu dėp aṅğa ṭurfe-ḥāl tüṣmiṣ
ol dėp ki ᶜaceb ḫayāl tüṣmiṣ

ḫalḳ allıda dīv urup aṅğa yol
bilmey munı kim perī ėmiṣ ol

her kim üyi sarı gām salıp
ġam ḥücresi içre ḳays ḳalıp

1056 bu beyit "F"de yok

bir laḥẓa yėńġip anı tefekkür
öz ḥāletiġa ėtip taḥayyür

bir dem işige ḳılıp neẓāre
tapmay ḳatıḳ ėmgekige çāre

ᶜışḳ içre tutarġa küh u vādī
menᶜ ėylep ata anası yādı

tutmaḳḳa şalāḥ-ı ᶜışḳ ėtip zūr
köńġli mülki ara salıp şūr

ol çaḳḳaça kim sipihr-i ḫod-kām
āfāḳ üze yaydı perde-yi şām

kāfūrnı yaptı müşk-i sūde
kök şemᶜi cihānġa saçtı dūde

tīre üy içide ol ġam-endūd
tolġanıp özige ėyle kim dūd

çėkkeç yene ᶜışḳ otı zebāne
ḳoymadı vücūdıdın nişāne

ġam ḫaylı köńġül ḥişārın aldı
ᶜışḳ ėlgidin iḫtiyārın aldı

leylī ġamı ėyle ḳıldı bī-dād
kim ata ananı ḳılmadı yād

1059b ḳatıḳ: L ḳatıġ

1065a yene: F yana

ᶜāşıḳları ḥālini unuttı
maᶜşūḳ üyiniñg̃ yolını tuttı

yüz urdı belā ḳabīlesiġa
ol māh-liḳā ḳabīlesiġa

nė gām salurda hūşı yārı
nė pūye ḳılurda iḫtiyārı

her dem yıḳılıp ḳopup urup gām
is birle nė seyr añg̃a nė ārām

ḳopup yıḳılurı mestler dėk
bī-ḫodluġı mey-perestler dėk

çün boldı ḳabīle otı peydā
ol ot bile köydi zār şeydā

köñg̃li ara ḳozġalıp şerārı
ḳalmadı şerāre dėk ḳarārı

kökke çėkip āh-ı āteş-ālūd
ot sarı yüz urdı éyle kim dūd

til çėkti dėmek üçün terāne
ol nevᶜ ki ot çėker zebāne

ot dėk dem ile tutup ser-āġāz
otḳa baḳıp oldı nükte-perdāz

1074 L 131a

1075 R 225a

1077 F 119a

gāhī hicr tünide aḫter-i ᶜışḳ
raḫşende nėçük ki gevher-i ᶜışḳ

bel meşᶜale-yi ferāġ sėn-sėn
yā gevher-i şeb-çerāġ sėn-sėn

dūd içre şererleriñg hücūmı
ġam içre taḫarrük-i nücūmı

ser-geşte-yi ġamġa tün sevādı
lemᶜañg kėliben ḫuceste hādī

dūduñg bile dehr-i ᶜanber-ālūd
yoḳ dūd kim ol sevād-ı maḳṣūd

kömgen külüñg içre her faṭīri
kök ḫʷānı ara meh-i münīri

her közni ki ol yėtip yaşartıp
uçḳan külüñg añga sürme tartıp

ger ḳılmasa köz yarutmaḳ āheng
közge nėge kėldi sürme-yi reng

yā anıñg dėk açarġa közni
ḫākisteri ėtti sürme özni

aḫker sañga her biri gemīn laᶜl
örterge köñgülni āteşīn laᶜl

rengi nārī vü ṭabᶜı nārī
rümmānī olup bu laᶜl-bārı

1088a F (hem) rengi

tāc üstide laᶜldin ṭarab-dur
laᶜl üstide tāc-ı zer ᶜaceb-dür

ġam ṣāmı ara ḳolumnı tuttuńġ
hicrān tünide közüm yaruttuńġ

medḥińġni ėtey nė nevᶜ ẓāhir
ṣükrüńġni nė til bile dėy āḫır

ay kün sańġa ikki manḳal olsun
hīmeńġ barı ᶜūd u ṣandal olsun

dāyim bu ṭarīḳ u ṣīveni tut
hem yaru vü hem cihānnı yarut

kem ḳılmamış ėrdi bu nevānı
kim ḥaydın kėldi ėt fiġānı

hem cismiġa pīç ü tāb tüṣti
hem köńġlige ıżṭırāb tüṣti

feryād ḳılıp revān ol it dėk
yüz nevᶜ çėkip fiġān ol it dėk

andaḳ ki cefā-yı āsmāndın
aḳṣam kiṣi ḳalsa kārvāndın

istep anı çėkse naᶜre yārı
ol hem çėkkey fiġān-ı zārī

1091 P 303b

deşt üzre ol ün soñġıça kėtkey
tā maḳṣad u menziliġa yėtkey

salur ėdi gām bī-ḫodāne
aġzıda velīk bu terāne

kėy müjde-yi cān ḫazīn nefīriñġ
rūḥumġa ġızġā bėyik ṣafīriñġ

hem ġam tüni körgüzüp vefāsın
hem güm-ṣüdelerġa reh-nümāsın

ol kūyge ėvrülüp ḳoyup baṣ
kim baṣıñġa mėn hem ėvrüley kāṣ

ol kūyge kim bolup bed-endīṣ
çengāl u tişiñġ tenin ḳılıp rīṣ

ėl ḳanı ayaġlarıñġ ḫınāsı
kim cānım ayaġlarıñġ fidāsı

mėn kim tapmay bu kām-rānlıġ
sėn ėyleben anda pās-bānlıġ

bu kim sėn ü mėn biz ėkki hem-dem
mėn ḫʷār velī vü sėn mükerrem

sėn yār ėṣikide ṣād u mesrūr
maḥrūm mėn-i ġarīb ü mehcūr

sėn kūyide her ṭaraf ṣitābān
mėn zārġa cilve-geh beyābān

sėn kūyide taş üze ķoyup baş
başımġa firāķı yaġdurup taş

sėn mėndin olup vefāda efzūn
hem şıdķda hem şafāda efzūn

yoķsa nė üçün felek ẖırāmı
ẖʷār ėtti mėni sėni kirāmī

bu şükrġa kim sipihr-i ẖūn-ẖʷār
ķıldı sėni muḥterem mėni ẖʷār

kim sāz ėtiben fiġānnı mėndin
gāhī öp ol āstānnı mėndin

it birle tüzüp bu mācerāsın
kim kördi ķabīleniñg ķarasın

āşüfte içige yüzlenip şūr
ķalmadı yürür ayaġıġa zūr

her nėçe yürürge saᶜy ķıldı
çırmaştı ayaġı vü yıķıldı

nėçe ki yıķıldı ķoptı yana
yėr öpmek ėdi añga bahāne

çün ẖayġa yıķıla ķopa yėtti
cān aġzıġa yėtti hūşı kėtti

geh hūşıda gāh hūşıdın ferd
ẖay devriġa éyler ėrdi nāverd

ġam ḫaylı bülend pāyesi ol
fitne çėrigi ṭalāyesi ol

her laḥẓa çėkip fiġān-ı cān-sūz
tartıp otluḳ demin cihān-sūz

leylī ki ėdi ᶜarab belāsı
hem bar ėdi ḳays mübtelāsı

köńġlide ḳılıp nühüfte derdin
fārig bolup ėrdi ḫʷāb u ḫurdın

1125 tün kün içide anıńġ ḫayāli
cānıġa murād anıńġ viṣāli

ol kėçe bu çaḳḳa tėgrü ḳayġu
ḳoymay-dur ėdi közige uyḳu

her dem urar ėrdi zülfi dėk pīç
aġzı kibi ṣabrı yoḳ ėdi hīç

tīre ḳılıban künin ḳara tün
kim nāgeh ėşitti bir ḫazīn ün

ol ündin içige tāb tüşti
köńġlige hem ıżṭırāb tüşti

1122b otluḳ: L otluġ

1124 L 131b

1127 F 120b

1129 R 225b

1130 ḳoptı dağı ḳoydı ol ṭaraf gām
köñġlidin itip ḳarār u ārām

mecmūᶜ ḳabīle uyḳu mesti
illā bu ki ᶜışḳ pāy-besti

bī-ᶜışḳ ulusḳa kām uyḳu
ᶜışḳ ehliġa-dur ḥarām uyḳu

vāḳıf ėdi dāye ḥāletidin
ᶜışḳ āfeti vü melāletidin

hem ḳaysḳa ėrdi mihr-bān ol
ṣevḳidin ėtip fidā-yı cān ol

1135 mekteb ara zāl-i mihr-pīṣe
köñġlini sorup anıñġ hemīṣe

hem bu yasap özni dāye mānend
hem ol muñġa ėylep özni ferzend

ol ay çü yügürdi çıḳtı dāye
bardı soñġıça nėçük ki sāye

aynı çėker ėrdi ᶜışḳ-ı bī-bāk
ol yėrge dėgin ki ḳays-ı ġam-nāk

bir birini körgeç ėkki dil-ḫʷāh
çėktiler anıñġ dėk āteşīn āh

1133b āfeti: F,L āfetide

1134a ḳaysḳa: F ḳaysġa

kim otlarıdın cihān yaruştı
ḫırmenleriġa bu şuᶜle tüşti

ėmdi ki kül oldı ḫırmen-i hūş
bī-hūş yıḳıldı ėkki medhūş

dāye ki bu ᶜışḳ-ı pāk kördi
ol şuᶜle-yi sūz-nāk kördi

bu nevᶜ ėki ᶜışḳ otıġa tefsān
aġızları nāledin şadef-sān

bolġanda bu vaṣl āşkārā
nuṭḳ urġalı yoḳ birige yārā

nė bu aṅġa derd ü rāzın aytıp
nė ol ġam-ı cān-güdāzın aytıp

ḫurşīd uyaḳtı bolmayın leyl
dīvār yıḳıldı yėtmeyin seyl

köp ġam yėdi sūg-vār yıġlap
ikkisige zār zār yıġlap

vehm ėtti ki kimse bilse nā-gāh
bolġunça ol ėkki özdin āgāh

bolġay ėkisige ḫavf-ı cān hem
bolġay telef ėkki nā-tüvān hem

1141 P 304a

ėgnige ḳoyup birini ḥāli
andaḳ ki ḳuyaşnı çerḫ-i zāli

ol ḥamlda ḫam ḳılıp ḳadin hem
ol nev^{c} ki zāl-i çerḫ ḳad-i ḫam

kėltürdi vü bisteriġa saldı
yatḳurdı vü yandı pūye aldı

ol yėrge dėgin ki ḳays-ı bī-dil
tofraġ üze yatmış ėrdi ġāfil

köyüp ana dėk ġamıda cānı
geh südredi geh köterdi anı

tā çėkti ḳabīledin yıraḳraḳ
ėl vehm ü gümānıdın ḳıraḳraḳ

kim körse bu ḥāl-i bed-pesendi
cānıġa tėgürmegey gezendi

dīvāneni çün yıraḳ çıḳardı
yandı vü perī ḳaşıġa bardı

yatḳurdı vü yattı dāye-gāne
tā tańġla nė oynaġay zamāne

ėy zāl-i zamāne dād u feryād
etfālıńġa nėçe ẓulm u bī-dād

1157b ḳaşıġa: P başıġa

bu ḫaylı kim helāk éter-sén
öz baġrıńġ érür ki çāk éter-sén

XV

ḳaysnıńġ ġāyib bolġanıġa ḳabīle ehli ḥāżır bolup yél dék taġ u vādīġa yétip anıńġ bir ḳum içinde bī-ḫod yatḳanın neẓāre étip yél ḫāṣāknı éltken dék üyge éltkenleri ve anıńġ ol perī ᶜışḳıda ḫıred tarīḳın unutḳanı ve mecnūnluḳḳa şöhret tutḳanı

miḥnet tünidin fesāne-āver
bu ḳıṣṣaġa béyle taḳtı zīver

kim ol kéçe ḳays zār-ı bī-dil
kim boldı ḳabīle sarı māyil

leylī ḫaṣemiġa çün yavuştı
tüşti añġa her né iş ki tüşti

kündüz körüp anı üyde ġāyib
tüşti élige yana meṣāyib

hem ḳıldı atası yıġlamaḳ sāz
hem étti anası nevḥa āġāz

her yan kişiler ḳılıp revāne
andın tilemek üçün nişāne

XV tutḳanı: F tutġanı

cemᶜī ki izin tapıp ser-encām
leylī ḫaşemi sarı urup gām

ol pey çü yėtip muḫāzi-yi ḫay
ḫaydın çıḳıban yana iki pey

bolġaç üçev ėkkisi ozalıp
ḳum üzre anıńg nişānı ḳalıp

andaḳ tapıban çü ḫayl çāvūş
kim bolġan ėkin ol ikki bī-hūş

kim ḳum üze ḳalıban nişāne
yatmaġları vażᶜı bī-ḫodāne

bir yatḳanı südrelip şitābān
dīvāne kibi tutup beyābān

bir yatḳan olup nihān perī dėk
yāḫud kėçe mihr-i ḫāverī dėk

bir iz yanıban ḳabīle sarı
kėlgen sarı oḳ tüşüp güzārı

ol cemᶜ bilip ki bėyle ḫālet
nė işlerge ḳılur delālet

1170b bī-hūş: L medhūş

1171b yatmaġları: L yatmaḳları

1173 F 120a

südrelgen ḫaṭ bile tutup yol
kim ḳum üze yol yasap ėdi ol

tapıp anı ḳum arasıda güm
yėl ėsip ü cismini yapıp ḳum

tofraġ ara ġarḳ-ı pāy tā farḳ
anıńġ bile yoḳ ölüg ara farḳ

ḳum içre nühüfte zār cismi
cānsız kibi ḫāk-sār cismi

ol ḫayl ėtiben yaḳaların çāk
yıġlap başı üzre zār u ġam-nāk

andaḳ saġınıp ki gūyi anı
kömmişler öltürüp nihānī

tartıp anı tofraġını açıp
tofraġnı başlarıġa saçıp

ańġlap bir esīr-i derd ü āhı
aġzıġa nefes kėlürni gāhī

şükr ėyleben oldılar yana şād
vīrāne köńġülni ėylep ābād

1178a tofraġ: P,L tofraḳ

1179 R 226a

1183a bir: F bu

tañġıp birev üstige anı rüst
ᶜazm éylediler ḳabīleġa çüst

ḥālin körüben bu nevᶜ anası
yıġladı vü ġālib oldı yası

éylep atası dağı fiġānlar
közdin töküben yüzige ḳanlar

tā ḳoptı kélip dimāġıġa hūş
başı ḳoyı érdi aġzı ḫāmūş

öz ḥālide körmeyin selāmet
él her sarıdın ḳılıp melāmet

ol dép ki sañġa bu né heves-dür
bu dép heves olsa munça bes-dür

her yandın olup naṣīḥat-engīz
her pend añġa bir sinān-ı ḫūn-rīz

ḳattıġ söz ile ki pend étip fāş
dīvāne başıġa yaġdurup taş

bu taş ki ẓāhir olmay atıp
ten yoḳ ki süñgeklerin uṣatıp

bu dédi kérek ḳulaġıġa pend
ol dédi kérek ayaġıġa bend

1187 P 304b

ol kün dağı boldı sūz bile kėç
āşüfte yigitke yoḳ ḫaber hīç

nė zecr mizācı içre nā-ḫoş
nė luṭf ṭabīᶜatı ara ḫoş

tā dehr yaşurdı kün çerāġın
sevdā-zede ḳıldı tün dimāġın

ėl ėyleben uyḳu sarı āheng
sevdā ḳılıp anı üyde dil-teng

sėkrip çıḳıban ḳabīledin tīz
dilber ḫaşemi sarı ḳılıp ḫīz

tańġla yana zār-ı nā-tüvānlar
her yan yügürüp ḳılıp fiġānlar

tapıp yana anı zār u maḥzūn
derd içre burunġıdın hem efzūn

her tün bu şıfat anıńġ firārı
her kün bu bolup alar şiᶜārı

çün aştı ḳıyāsdın belāsı
ışlāḥdın ötti mācerāsı

dīvāne vü hūş ehlidin pend
mecnūn sözi-dür dağı ḫıred-mend

1198b üyde: F ėvde

her kün tileben anıńġ devāsı
her laḥẓa aşıp anıńġ belāsı

tedbīride él füsūnı aşıp
dem birle otı beter tutaşıp

ᶜāciz boluban ata anası
bel kim barı ḫayl u aḳribāsı

nāşıḥları dem-be-dem zebūnraḳ
sevdāsı zamān zamān füzūnraḳ

él yatmaġıda çü boldılar süst
ol dağı cünūnın éyledi rüst

sevdā ḳılıp anı muḫtelif ḥāl
tınmay yügürüp sońġıça eṭfāl

mecnūn béyle éyleben ḫiṭābın
kim her né dése bérip cevābın

él dép çü yétişse ol ciger-ḫūn
kéldi mecnūn vü kéldi mecnūn

ol bolup atın bilüridin yat
mundın dağı kim né néme-dür at

öz atı vü ḳavm u ḫaylı atı
yoḳ yādıda ġayr-ı leylī atı

leylī leylī dében çékip ün
él dép mecnūn-dur uşbu mecnūn

bu ṣavt ile her ṣabāḥ u her ṣām
leylī ḥaṣemi sarı urup gām

eṭrāfıġa ėvrülüp nėçe devr
öz köksige taṣdın ḳılur cevr

her gām ki köksige urup taṣ
evvel ḳadem ornıġa ḳoyup baṣ

her devrde dėp tökülse ḳanım
kim ṣadḳa ḳabīlesiġa cānım

andın soṅğ eṣkidin töküp seyl
ṣaḥrā sarı çün ḳılur ėdi meyl

manẓūrı ḳabīle-yi dil-ārām
seyr içre kėyin kėyin urup gām

ol dem ki araġa kirse ḥāyil
bolur ėdi deṣt sarı māyil

ėy deṣtni ėylegen vaṭan-gāh
yol azmışam ol zamān āgāh

taldım ör inişde tut ḳolumnı
körgüz kerem ėyleben yolumnı

XVI

1219 L 132b

1223 F 121b

mecnūn-ı bī-ḫaber ᶜāşıḳlıġıdın leylī atası ḫaber-dār bolup mecnūn atasıġa til sinānı belki sinān lisānı bile zaḫm-ı zebānlar yibergeni ve ol bu helāhil zehrin nūş étip siñgürüp ve mecnūnnı selāsil-i iġlāl bile muḳayyed ḳılġanı

bu şafḥanı éylegen nigāriş
efsāne bu nevᶜ éter güzāriş

kim ḳıldı çü gerdiş-i zamāne
mecnūn sözin él ara fesāne

her kim tilige bu érdi meẕkūr
tā barça ᶜarabda boldı meşhūr

leylī atasıġa hem nihānī
ᶜarż étti bir ékki mihr-bānı

kim ᶜāmir élide ḳays-ı bed-rūz
bu ḫayda ki érdi dāniş-āmūz

tapıp ᶜilm ü ḫıredġa peyvend
hem ᶜālim édi vü hem ḫıred-mend

bolmış barıdın ferāġı gūyā
ḫabṭ étmiş anıñg dimāġı gūyā

deşt üzre fiġān ḳılıp hemīşe
kézmek añga bolmış émdi pīşe

1231 R 226b

T.C. YÜKSEKÖĞRETİM KURULU
DOKÜMANTASYON MERKEZİ

āṣüftelıġıġa yoḳ nihāyet
dīvānelıġıġa ḥad ü ġāyet

līkin ėl ara bu-dur ᶜibāret
kim ᶜaḳl u ḥavāsıġa bu ġāret

bir ᶜışḳ ġam u belāsıdın-dur
bir ḥūr-ṣıfat havāsıdın-dur

sāmiᶜ çü ėṣitti boldı ġam-gīn
tiṣlep iligin dėdi ki miskīn

taᶜrīfide köp öter ėdi söz
gūyā ki aṅġa tėgürdiler köz

bes ḳābil ėdi vü dil-pesend ol
āzāde-veṣ ü niyāz-mend ol

ᶜaḳlı kāmil kelāmı maᶜḳūl
bar ėrdi maṅġa hem asru maḳbūl

nė ėrkin anıṅġ atası ḥāli
bī-çāre anasınıṅġ melāli

nė otdın ėken bu tābı āyā
köṅġli ara ıżṭırābı āyā

ḳay güldin ėkin bu ḫār-ḫārı
ḳay servdin eṣk-i cūy-bārı

bu ḥāliġa kim vesīle ėrkin
ḳıble-gehi nė ḳabīle ėrkin

nāḳıl dėdi ėy ḫuceste ṣūret
çün sorduńġ ėrür dėmek żarūret

bu ᶜışḳ ger olsa ziṣt yā ḫūb
ėylerler ulus bu ḥayġa mensūb

gūyā ki ulus gümānı çöp-dür
kim bu işige delīl köp-tür

bu deṣtde köp durur ḳabāyil
kim köńġli ėmes birige māyil

līkin ańġa her ṣabāḥ u her ṣām
yėtmey bu ḳabīleġa yoḳ ārām

hem ḳıble-yi cānı bu ḳabīle
hem cān u cihānı bu ḳabīle

bu ḫacle ėrür ḥarīm-i ᶜiffet
ėsmey ańġa cüzᵓ nesīm-i ᶜiffet

eṭrāfıda perdeler nümūdı
ᶜiṣmet bile zühd tār u pūdı

līkin āhı yėli yėtiṣse bī-bāk
kök perdesi bolsa kim ḳılur çāk

efġānıda barça bī-ḫaberlıḳ
elfāẓıda barça perde-derlıḳ

ṭabᶜı ḫoṣ u naẓmı hem-revān-dur
andaḳ ki sańġa daġı ᶜıyān-dur

naẓmıda barı bir ism meẕkūr
kim ėrmes ẕikri bizge maḳdūr

biz ayttuḳ ėmdi sėn bilür-sėn
bu işde nė fikr kim ḳılur-sėn

ėşitküçi bildi kim nė-dür ḥāl
tolġandı özige ėyle kim nāl

başın tutup oldı bir zamān kėç
söz dėmedi yaḫşı yā yaman hīç

çün yaḫşı teᵓemmül ėtti laḫtī
til çėkti nėçük ki şūr baḫtı

nāḳılġa dėdi ki tīz urup gām
ḳıl seyyid-i ᶜāmiriġa iᶜlām

kim bėyle ḥadīẕ-i nā-münāsib
nė bizge vü nė sańġa münāsib

bar ėrmiş ulus tilide cārī
sėndin bu ᶜaceb köründi barı

kim mundaḳ iş ańġlap āşkārā
bu çaḳḳaça ėyledińġ müdārā

kim tapsa iş cünūnġa peyvend
mecnūnġa ᶜilāc bend ėrür bend

1262a tilide: L tilige

bilmeńg mü şükūh u şavletimni
aᶜrab ara māl u şevketimni

hem oġluńga hem sańga bilür-mėn
kim her nė ķılay dėsem ķılur-mėn

līkin sańga bu teġāfül olmış
ġaflet yüzidin tecāhül olmış

ķıl żabţın anıńg çü bolduńg āgāh
mundın narı kim neᶜūzubillāh

bolsa yana bėyle emr ẓāhir
evvel anı ėylegüm-dür āḫır

sońgra sańga dağı ķahr sürgüm
ḫaylıńgnı bu deştdin itürgüm

bu ķahr otıdın çėkip zebāne
söz ḫāmilin ėyledi revāne

ķāşıd kėliben anıńg peyāmın
aytur kişige dėdi tamāmın

sāmiᶜ çü ėşitti söz ḫisābın
söz tapmadı dėgeli cevābın

köńglini ol iş melūl ķıldı
çāre yoķ ėdi ķabūl ķıldı

1265 L 133a

1269 F 121a·

1275 ḳāṣid ḳopuban çü boldı reh-kūb
tüşti bu ḳabīle içre āşūb

tuş tuşḳa çıḳıp barı ḳabīle
mecnūnġa tapıp yıġar vesīle

tapıp anı bir ḳum içre nālān
ḳılġan kişi dėk ḳaraḳçı tālān

deşt üzre añġa ḳarār bėrmey
kėltürdiler iḫtiyār bėrmey

saldılar anı üy içre bī-ḫod
zencīr ile ėyleben muḳayyed

1280 endāmı selāsil içre muḥkem
her silsile pīç pīç ü ḫam ḫam

ėy silsile-yi cünūn ara bend
bolġıl bu selāsil içre ḫursend

bu ḳayd ile kim ki şād boldı
müstevcib yüz güşād boldı

XVII

mecnūnnıñġ firāḳ çāhıda tennūr içindeki ot dėk tābı ve

1276a çıḳıp: P ḳaçıp

1279a üy: F ėv

1282 P 305b

hicr bendide tuzaḳḳa tüşken ḳuş dėk ıżṭırābı ḥakīm füsūnıdın cünūnınıńġ tuġyānı ve ṭabīb perhīzidin ısıtmasınıńġ ġaleyānı ve öz zehr-kāmlıġıġa tökken telḫ telḫ şūr-ābesi ve bu şūr-ābedin kāmıġa açıġ açıġ ḫūn-ābesi ve köńġli otıdın tėmür bendi su bolġanı ve su dėk ṣaḥrā ᶜazmi ḳılıp eşki suyıdın vādīler tolġanı

bu ḥalḳa ara esīr-i ḳullāb
söz riştesidin bu nevᶜ açar tāb

kim tilbe çü boldı bend esīri
ol bend ara yüz gezend esīri

bir nėçe kün üyde érdi pā-best
feryād ańġa geh bülend ü geh pest

yoḳ kündüz ü kėçe ḫurd u ḫʷābı
dām içide ḳuş dėk ıżṭırābı

uyḳu közidin tutup kenāre
her kirpiki uyḳuġa ketāre

ol közde nė nevᶜ turġay uyḳu
kim bir nefes anda turmaġay su

köńġli ara hūşdın ḫaber yoḳ
nė hūş ki köńġlidin eger yoḳ

XVII ṭabīb: F ṭabīᶜat

1283 R 227a

ḳalmay çü salıp belā otı cūş
tende köñġül ü köñġül ara hūş

sevdā otıdın yanıp çerāġı
dūdıġa maḳar bolup dimāġı

bu dūd çü ol üy içre artıp
taḳvī vü ḫıred yüzin ḳarartıp

ėmdi ki bu ėkki taşıban raḫt
anda uruban cünūn şehi taḫt

ol dūd bolup sipāh-ı sevdā
her dem salıp ol sipāh ġavġā

bu nevᶜ dimāġı içre āşūb
köñġlini cünūn ėtip leked-kūb

ġam ḫançeri birle yāre köñġli
nė yāre ki pāre pāre köñġli

anıñġ bu şıfat ġam u belāsı
bu ṭurfe ki nā-tüvān atası

başı üze kėltürüp ḥakīmi
kim bėrgey añġa ümīd ü bīmi

ol ᶜışḳ belāsıdın ḫabersiz
köñġli bu zebānedin şerersiz

ėylep ṭamaᶜıdın ıżṭırābı
her laḥẓa añġa ḳılıp ᶜazābı

geh nükte sürüp naṣīḥat-āmīz
otın bu nefesdin éyleben tīz

şerbet içerin irāde éylep
ḳan yutmaġını ziyāde éylep

bérgende ġıẓā alur üçün behr
aġzıġa nevāleler kélip zehr

çün menᶜ étip eşk-i ḫūn-feşānın
efzūn ḳılıp āh ile fiġānın

çün dép ki fiġānnı éylegil kem
ḳan yaşı bolup füzūn dem-ā-dem

gāhī ki yıġaç alıp urup rüst
külgü ḳılıban remīdeni süst

çün külgüsidin tapıp ḫacālet
yıġlamaġı yétkürüp melālet

her laḥẓa aṅġa ḳılıp cefāyī
körmek anı ḫasteġa belāyī

fehm éylemeyin ḥakīm-i bī-derd
kim örter anı né sūz u né derd

peykāndın étey dében tenin pāk
cismin ḳılur érdi her ṭaraf çāk

1310 L 133b

bu çāk tikerge mihr-bānlar
igne çėkiben dėmey sınānlar

peykān üçün ol tenini yarıp
tikmekke bu ḫayl oḳ çıḳarıp

cevride bularġa bu tek ü pū
peykān ḫod olup ġam otıdın su

ol sular aḳıp barı közidin
bī-çāre su dėk barıp özidin

geh özide gāh yoḳ özide
geh su geh ḳan anıńġ közide

bu nevᶜ ėdi nėçe vaḳt ḥāli
laḥẓa laḥẓa aşıp melāli

bir tün ki sipihr-i ẓulmet-endūd
kün şafḥasın ėtti ᶜanber-ālūd

veh tün dėme kim ḳara belāyī
kün gencini yutḳan ejdehāyī

ġam dūzaḫınıńġ buḫār-ı ᶜūdı
āteş-gede-yi firāḳ dūdı

dūdıdın olup melek siyeh-bāl
ṭūlidin olup felek kühen-sāl

1312 F 122b

tañġ bülbüli tumşuġın tutup rüst
ḫuffāş ḳanatların ḳılıp süst

bir uçı unutup ibtidānı
bir uçı saġınmay intihānı

tün yoḳ ki ḳarangu miḫnet-ābād
ᶜāşıḳlar u ḫastelerġa cellād

her tilbe ki nā-tüvān-ı sevdā
ol kėçe añġa cihān-ı sevdā

bī-derdni mest-i ḫʷāb ḳılġan
derd ehli işin ḫarāb ḳılġan

bu kėçede derd-mend-i maḫzūn
hicrān tüniniñġ esīri mecnūn

öz ḥāliġa çün teᵓemmül ėtti
ġam berḳi vücūdını kül ėtti

öz ḥāliġa ḳıldı nevḥa āġāz
her derdiġa boldı nevḥa-perdāz

kim bolmasa nėtkey ėrdi būdum
yā bolsa ėdi ᶜadem vücūdum

mėn ḫasteni ėylemekde mevcūd
nė ėrdi ėkin ḳażāġa maḳṣūd

1329 P 306a

cismimġa ķader ki rūḥ bėrdi
bėrmese ėdi nė bolġay ėrdi

çün cismime rūḥ boldı yoldaş
tuġķan nefes ölsem ėrdi ėy kāş

maᶜlūm ėtiben çü ölgenimni
it allıġa salıban tenimni

cānımnı ḫalāş ėtip ᶜanādın
ķutķarsalar ėrdi miñğ belādın

1335 cismimni talaşsa ėrdi itler
ķanımnı yalaşsa ėrdi itler

ķūt ėylep ķan u reglerimni
çaynap uşatıp süñġeklerimni

ol ṭuᶜmeniñğ üstide uluşup
ķūt ėyleseler ėdi üzüşüp

bel it dağı ḫayf bu ġızāġa
salmaķ nė-dür itni hem belāġa

it cismime kim tiş urġay ėrdi
urġan nefes oķ ķuturġay ėrdi

1333 R 227b

1335b yalaşsa: P talaşsa

1337b ėyleseler ėdi: F ėylese ėdiler

tilbe bolup ot cihānġa salıp
yüz ḫaste-ẏi nā-tüvānġa salıp

tar ėylep üküş nefs çerāġı
öltürgey ėdiler anı daġı

evlī bu ėdi ki şeyn başlap
köydürseler ėrdi otḳa taşlap

ol ot ara pīç ü tāb birle
köyse ėdi ıżṭırāb birle

ḳalġaç küli ot ara nişānı
savursalar ėrdi kökke anı

ol kökke daġı yėtip kesāfet
bolġay ėdi şāyed ebr-i āfet

ėmdi ki nė bu vü nė ol oldı
cismimġa beḳā sarı yol oldı

yėtmesdin burna ᶜışḳdın zūr
kāş olġay ėdi ėki közüm kūr

iẓhār ėtiben bu bī-nevālıḳ
ḳılsam ėdi ḳūt üçün gedālıḳ

muḥtāc bolup ėlig ėligke
seyr ėtsem ėdi ėşik ėşikke

1348b gedālıḳ: R gedālıġ

bir loḳmaġa mėn bolup belā-keş
bir loḳma-ḫor allıma ᶜaşā-keş

bu ḥādiġe-yi helāk içinde
ansız yıġılıp maġāk içinde

tartıp bu meşaḳḳat-i belānı
körmegey ėdim bu ibtilānı

közdin bu ᶜanāġa uçramış-mėn
yüz derd ü belāġa uçramış-mėn

bolmasa bu ėkki mātem-engīz
başımġa ėki belā-yı ḫūn-rīz

bolġay mu ėdim naẓarda maᶜzūr
ḳılġay mu ėdim kişini manẓūr

meşᶜūf bolup naẓar işige
bėrgey mü ėdim köŋġül kişige

ḫāṣṣa nė kişi ki cān belāsı
nė cān ki barı cihān belāsı

ol kim yėl eger açıp niḳābın
körgüzse cemāl-i āftābın

bir lemᶜadın ot cihānġa tüşkey
belkim toḳuz āsmānġa tüşkey

1352b ibtilānı: P mübtelānı

ol ot içide ḳuyaş faṭīri
aynı nė dėyin ki ḳurş-ı ḳirı

mėn dehrde bir żaᶜīf ḥas-mėn
kim cismde ḥasça hem ėmes-mėn

körgüzmek ile yıġıp hevesni
ol otḳa ġanīm ėter bu ḥasnı

nėtkey nėçe bolsa ᶜışḳ-ı bī-bāk
miñg̀ berḳniñg̀ utrusıda ḥāṣāk

çün zūr ḳılıp bu mübtelāġa
salġay bu ᶜaẓīm ibtilāġa

ḳoymaġay ol otḳa ḥāṣ bolmaḳ
örtenmek ile ḥalāṣ bolmaḳ

hicrān otı olġay añg̀a rūzī
kim bolġay miñg̀ bu otça sūzı

hicr otıda hem cünūnġa salġay
hem miḥnet-i güne-günġa salġay

bolmay bu beliyye birle ḥursend
zindānġa salıp hem ėylegey bend

çün hūş ile ᶜaḳlını itürgey
başıġa ḥakīm hem kėtürgey

1360 L 134a

1362 F 122a

yüz miḥnet ü bīm derdi bir yan
bī-derd ḥakīm derdi bir yan

cān pāre ḳılurġa ol ḳoyup yüz
pend ehli sėpip yarasıġa tuz

yüz munça ġam olsa ᶜömr-fersāy
bolsam ėdi kūh u deşt-peymāy

geh taġ ara nāle ursam ėrdi
geh bādiyede yügürsem ėrdi

fī-l-cümle bar ėrdi iḫtimālī
ḳılmaḳ nefsni köńġülni ḫālī

bir üy ḳaçan olsa otḳa mesken
baġlansa ėşik tutulsa revzen

çāk olmaḳdın muᶜāf bolġay
bel her ṭarafı şikāf bolġay

ot her ṭarafın şikāf ḳılmaḳ
bolġay ańġa mūcib yıḳılmaḳ

köńġlüm üyin ėtti ḳayġu zindān
cism üyi yana ḳarangu zindān

zindān ki tenim-dür anda maḥbūs
hem tüńġlüki hem ėşiki medrūs

içkerrek üy içre ġuşşa tābı
bel fürḳat otınıńġ iltihābı

üyler nė ᶜaceb yarılmaḳ āḫır
bir biri üze yıḳılmaḳ āḫır

bu ikki üç üy çıdarġa nė ḥad
bel yėtti sėkiz refīᶜ günbed

ol ot tefidin ᶜıyān ḳılıp lerz
açılġay her birige yüz derz

āveḫ ki bu otdın oldı tābım
yoḳ yoḳ ki içinde ıżṭırābım

külbemde vü meskenimde bu ot
cānımda bu ot tenimde bu ot

ot içre birevni kim salurlar
bendini ayaġıdın alurlar

ol bend ile boldı cilve-gāhım
mundaḳ mu ᶜaẓīm ėmiş günāhım

ot ança ėmes ki bu ḳara dūd
yoḳ dūd ki şām-ı dūde-endūd

cānımda anıńġ ḳara belāsı
köńġlümde hem anıńġ ibtilāsı

tün yoḳ ki mėni ḳara basıp-tur
yā kūh-ı ġam u belā basıp-tur

1387 R 228a

1390a,b basıp-tur: F basıp-dur

ger basmadı cismim aġır yük
mundaḳ nége boldı bī-taḥarrük

yā cān ḳuşı uçtı cism-i ḥasdın
ᶜazm-i vaṭan éyledi ḳafesdin

tenġa nė taḥarrük iḫtiyārı
ölgen ḥareketdin oldı ᶜārī

cismini ḳılıp maẓanne sākin
talpınmaḳ édi işi velīkin

çün cismi édi naḥīf asru
ayaġ éligi żaᶜīf asru

salġanda ayaġ élig urup tāb
cān riṣteleriġa kėltürüp tāb

hem sınġan émiş yıġaçḳa peyvend
hem çıḳmış ayaġıdın témür bend

çün taptı bu ıżṭırābı teskīn
çékkeç ayaḳ ol ġarīb miskīn

kördi çü ḫalāṣ érür ayaġı
ikki ḳolı belki boynı dağı

yüz şükr ile yérge ḳoydı başın
közdin aḳızıp niyāz yaşın

1397 P 306b

āheste ḳopup ėşikni açtı
barġança żaᶜīf ayaġı ḳaçtı

bir deştḳa kėtti ol mekāndın
kim ḳaṭᶜī yıraḳ ėdi gümāndın

ay ḳayd-ı zamāne birle ḫursend
bolġan sańġa özlüküńġ yana bend

özlükdin özüńġni ėyle āzād
tā deşt-i fenāġa kirgesin şād

XVIII

leylīniń̇ġ serv-i ḫırāmānı gül-şendin üyge ḫırām ḳılġanda ibnü-selām köńġli ḳuşı ol serv sarı havā ḳılġanı ve ol havāda bahār nesīmi şükūfe yafraġın tökken dėk direm-pāşlıḳ ḳılıp ümīd gül-bünidin murādı güli açılġanı ve ol nesīm taḥarrükidin serv-i gül-ruḫ sāye dėk tekessür tofraġıġa yıḳılġanı

mundaḳ dėdi söz güher-feşānī
ayturda bu nüktedin nişānī

kim üyge semen-ber ü gül-endām
çün bāġdın ėtti ᶜazm ol şām

ᶜālem ara çihredin gül açıp
ḫoy birle gül-āb yėrge saçıp

1406 L 134b

1407 F 123b

ẓāhir ḳılıp ol gül ü gül-ābı
ᶜışḳ otıdın özge āb u tābı

bir bir mañğışıda yüz leṭāfet
yoḳ yoḳ ki saçıp cihāngа āfet

gül-bergige serv üzre menzil
hem serv-i revānı gülge ḥāmil

taᶜrīf ḳılurça yüz cemāli
vaṣf ėtküçi yüz mińğ iᶜtidāli

līkin ġam-ı ᶜışḳdın müṣevveş
üyge barur ėrdi ol perī-veş

yolda anı kördi nev-cevānī
ḫayl-i ᶜarab içre kām-rānī

sālim añğa barça ᶜaybdın ẓāt
baḫt ibnü-selām dėp añğa at

hem atıġa yoḳ ṣümāre peydā
hem ḳoyıġa yoḳ kenāre peydā

ṣaḥrānı tutup tėvesi yek-bend
heykel ara barça kūh-mānend

çün mālıġa kimse bėrmeyin san
her müşkil olup ḳaşıda āsān

1415b ḳoyıġa: F ḳoyıḳa

miḥnet tünide yol éylegen güm
ġam yoḳ çü körer diremdin encüm

çün ibnü-selām kördi anı
şevḳ otıġa tüşti ḫaste cānı

ol çāre işige bolmadı süst
peyvend-i ḫayālin éyledi çüst

ᶜazm étti ḳabīlesiġa fī-l-ḥāl
yıġdı nè ki mümkin érdi emvāl

yüz nevᶜ hediyye-yi kirāmī
yüz tuḥfe vü naḳd barça nāmī

hādī ḳılıban nèçe ḫıred-mend
efsāne-güzār u şeyḫ-mānend

şerḥ éylep alarġa ārzūnı
ol bābda barça güft ü gūnı

maḳṣūdġa sözni bend éylep
èl barça sözin pesend éylep

yüklep barı tuḥfe vü ḫizāne
maḳṣad sarı boldılar revāne

leylī atası bolup ḫaber-dār
ol müjdedin oldı behre-berdār

1426 P 307a

çün ibnü-selāmnı burunraḳ
tanır ėdi barçadın füzūnraḳ

kim yār aṅġa hūş ile ḫıred-dür
mālı vü cihātı bī-ᶜaded-dür

hem ḫayl-i benī-esedġa vālī
yüz ḫayl-i benī-esedçe mālı

tapıp çü bu nevᶜ kām-rānlıḳ
yüz mihr ile ḳıldı mīz-bānlıḳ

mihmānlar çü anı kördiler germ
fāş ėylediler şefāᶜat u şerm

tartıp nė ki tuḥfe-yi kerāmend
andın soṅġ olup fesāne peyvend

iẓhār ėtiben vaḳār u temkīn
yüz nükte sürüp belāġat āyīn

taḳrībler ėyle kim sezā-dur
meẕkūr ėtip olça müddeᶜā-dur

maḳṣūdların çü ėyleben fāş
pāsuḫ tileyü ḳoyı salıp baş

sāmiᶜ çü ḳılıp ġaraẓnı taḥḳīḳ
dėdi ki ḫudāy bėrse tevfīḳ

ol ḳılsa oġulluġum havāsı
bolġay-mėn mėn daġı atası

R

dürrüm aṅġa zīb-i tārek olġay
inşāᵓ-allāh mübārek olġay

līkin aṅġa şabr hem kėrek-tür
kim şāḫ-ı gülüm şikesterek-tür

hem nev-res ėrür bu naḫl-i ümmīd
yaᶜnī ki hilāl ėrür bu ḫurşīd

hem ṭabᶜıda ḳalmasun melāli
hem serviġa yėtsün iᶜtidāli

andın soṅġ bu ḫuceste ferzend
nė kām ki bolmış ārzū-mend

kėlsün daġı cām-ı vaşl ėtip nūş
serv olsun gül bile hem-āġūş

ümmīd ile barça şādmāne
üyler sarı boldılar revāne

ol vaḳt kim ol büt-i dil-ārā
gül-şen sarı boldı maḫfil ara

bāġ içre kėzerde her ṭaraf tīz
güller aṅġa açtı ᶜışḳ-ı ḫūn-rīz

kim rāzı açıldı her biridin
bel ḳan isi kėldi her biridin

1440a kėrek-tür: F kėrek-dür

1440b şikesterek-tür: F şikesterek-dür

yaᶜnī ki soġurdı tīġ-ı bī-bāk
köñğli ara saldı çāk üze çāk

çün ġonçeni pāre pāre ḳıldı
ᶜışḳ içre añğa bu gül açıldı

yoḳ kim çemenide ġonçe-yi derd
çāk olġaç açıldı āteşīn verd

çün ᶜışḳ bu āteşīn gül açtı
gül-berg kibi şerāre saçtı

bu ot bile köydi cānı dağı
belkim ten-i nā-tüvānı dağı

bes yoḳ ėdi ᶜışḳ otı güdāzı
yėtti ġam-ı hicr türktāzı

ol ravżadın ol nişāne-yi ḥūr
hem ᶜāşıḳ u hem żaᶜīf ü mehcūr

ḥāṣıl ḫor u ḫʷābı kėtmiş ėrdi
üy sarı ᶜazīmet ėtmiş ėrdi

her dem bolur ėrdi nā-tüvānraḳ
aḥvāli nefes nefes yamanraḳ

līkin bu söz ėrdi ḳīl u ḳāli
kim seyrde ᶜavd ėtip melāli

1455 L 135a

1457 F 123a

bolmış teniġa ısıtma ᶜāzim
ẓaᶜf olmış anıńġ bile mülāzım

dėgen ańġa özni yār u yāver
bu sözni ḳılurlar ėrdi bāver

līkin bilür ėrdi baᶜżı anı
kim özge belā durur nihānī

dāye bile nėçe maḥrem-i rāz
bar ėrdiler ańġa ġuṣṣa-perdāz

rencīde ġamīn ėrürler ėrdi
derdide köńġül bėrürler ėrdi

ańġlap ėdi dāye-yi ciger-sūz
hem ol nėçe maḥrem-i ġam-endūz

kim ibnü-selām işini ol ḥūr
fehm ėtkeç olup mizācı rencūr

hem cismi zebūnraḳ olġusı-dur
hem derdi füzūnraḳ olġusı-dur

andın yaşururlar ėrdi bī-ḥad
kim bilmegey anı serv-i gül-ḫad

ol ᶜışḳ otıdın müşevveş ėrdi
bu şuᶜle içinde ser-keş ėrdi

bir kün nėçe ḫayl u āşnāsı
nisbet ara ḫʷīş ü aḳribāsı

kėlmişler ėdi ᶜiyādetiġa
bel miḫnetiniñg ziyādetiġa

bir zāl-i remīde-hūş-ı fertūt
tedbīri ḫaṭā vü ᶜaḳlı mebhūt

bī-dilni demī ḳılurġa ḫoş-dil
til çėkti nė til ki tīġ-ı ḳātil

ẓāhir ḳılıp ol ġam-ı nihānī
saldı araġa bu mācerānı

kim ġam yėme ėy gül-i semen-ber
zülfüñg sėpip ol gül üzre ᶜanber

tañġla ki yėtip zamān-ı ṣıḫḫat
tapsa bedeniñg nişān-ı ṣıḫḫat

baḫt içre ᶜıyān bolup güşādıñg
ḥāṣıl bolġay barı murādıñg

ol nevᶜ ki yoḳ sañġa naẓīrī
yāriñg dağı tüşti dil-peẕīri

meh-veşler ara bu güft ü gū-dur
iḳbāliñg alarġa ārzū-dur

līkin bu ṭaleb netīce bėrmes
devlet işi saᶜy birle ėrmes

1476 P 307b

baḫtıńġ meyi toldı şükrü-lillāh
bes ṭurfe işi oldı şükrü-lillāh

ol kimse ki dāstānın aytıp
hem atın u hem nişānın aytıp

bu sözler ėşitkeç ol dil-ārā
bildi nė iş olmış āşkārā

köńġlin buzup ol şıfat meşāyib
ża^{c}f ėtti özidin anı ġāyib

ėy maḫfī olup velīk ẓāhir
közge ġāyib köńġülge ḥāżır

çün yarutḳuńġ köńġül çerāġı
ḳıl cilve ^{c}ıyān közümge daġı

XIX

ol ġazāl-ı müşkīn şaydıġa benī-esed ehli ḳaşdı ma^{c}lūm bolup ḳuyaş zerrīn ġazālesi maġrib ḫalvet-gāhıda sarġarıp tėtrep şevḳ ḫūn-ābın tökken dėk ḫalvet üyide tofraġ ve ḳan ara ıżṭırāb körgüzgeni ve felek zāli dėk anası ol işdin vāḳıf bolup anıńġ ḥāliġa nevḥa tüzgeni

söz çeşmesin ol ki ḳıldı kāviş
bu nev^{c} söz ėyledi terāviş

kim ża^{c}f ile serv-i sidre-pāye
kim yatmış ėdi nėçük ki sāye

çün hūşḳa kėldi ėyledi yād
ol sözni ki andın ėrdi nā-şād

artar ėdi dem-be-dem melāli
köńġlin ḳıla almas ėrdi ḫālī

kördi ki helāk bolġu dėk-tür
ᶜömri tonı çāk bolġu dėk-tür

dāyesiġa köp taẓallüm ėtti
yüz ᶜacz bile tekellüm ėtti

kėy ḫālimi ėylegen müdārā
sırrım naẓarıńġda āşkārā

sėndin işim olmaġan nihānī
her miḫnetim olsa bilgen anı

bir söz éşitip turur ḳulaġım
kim şuᶜlesidin köyer dimāġım

gūyā anı sėn daġı bilür-sėn
līkin mėndin nihān ḳılur-sėn

ger defᶜ ėte alsańġ ėrdi anı
ḳılġuńġ ėdi anda saᶜy-i cānī

sėn defᶜ ėtmek émes çü maḳdūr
tańġ yoḳ sėni tutsam anda maᶜgūr

1489 R 229a

līkin ėrür uşbu iltimāsım
bir dem tutsañğ ėşikde pāsım

kim köñğlüm ėrür ḫulūl asru
ġavġādın ėrür melūl asru

1500 ėl kirmese ḫalvetimġa bir dem
ḳoysa mėni miḫnetimġa bir dem

dāye közige ḳoyup iligni
çıḳtı dağı bağladı ėşikni

turmañğ dėdi üyge yaḳın ol bu
kim kirmiş ol ay közige uyḳu

leylī körüp ėldin üyni ḫālī
çāk ėtti urup yaḳanı ḫālī

geh baḫtı közige urdı tofraḳ
geh başı üze savurdı tofraḳ

1505 köksin geh urup figār ḳıldı
tırnağı bile şiyār ḳıldı

ėkti saçıban sirişk-i enbūh
ten mezraᶜı içre tuḫm-ı endūh

rengīn yaşıdın ki tökti ḫūn-āb
yüz şafḥası üzre çėkti ebvāb

1500 L. 135b

1502 F 124b

her bābıda yazılıp ḥisābı
ġam derside bir belā kitābı

ḥasret avuçın ḳaḳıp çekip āh
kim tartar ėdi fiġān-ı cān-gāh

ol ünler ile tapıp dem-ā-dem
iḳbāl u neşāṭ ḳuşları rem

ėger ėdi kec urup ḳamerni
kün çeşmesi içre nīlüferni

ol yüzge bolurġa ġayr-ı maḥrem
kėydürür ėdi libās-ı mātem

dėp kim nė-dür ėy sipihr-i ẓālim
salmaḳ bu şikestelikke ḥālim

naḫlimġa ki ėrdi zīr-i destiñ
nė ėrdi şikest üze şikestiñ

naḫlī ki uşattıñ anı āsān
tofraġ ile ḳaddi boldı yeksān

tartıp yana tīşe-yi cefānı
yüz pāre nė ėrdi ḳılmaḳ anı

ėmdi ki ḳılıp cefā pesendin
bī-dādıñ ayırdı bend bendin

nė-dür yene cüz' ü cüz'din almaḳ
āteş-gede-yi belāġa salmaḳ

mėn bar ėdim ol nihāl-i nev-res
yoḳ ṣāḫıma ḫār u tėgreme ḫas

şāḫ-ı ṭarabım bu dem ḳılıp gül
başım üze yaṅġla açılıp gül

nė naḫlime mīvedin nişānī
nė bergime āfet-i ḫazānī

kim baġrıma ḫār tiktim ėrkin
nė kökke başımnı çėktim ėrkin

kim ᶜışḳ yėlige ḳattıṅġ anı
ol şarşar ile uşattıṅġ anı

ᶜışḳ anı uşatġaç āşkāre
hicrān ḳolıġa bėrip ketāre

baştın ayaġını yāre ḳıldıṅġ
eczāsını pāre pāre ḳıldıṅġ

çün ėyledińġ anı nėçe perkend
ḳılmay muṅġa hem özüṅġni ḫursend

köydürgeli cüzᵓ ü cüzᵓdin aldıṅġ
ġam dūzaḫı içre daġı saldıṅġ

dūzaḫ maṅġa ėmdi bu ḫaber-dür
kim cānıma otıdın şerer-dür

1523 P 308a

1525a ayaġını: F ayaḳını

yoḳ yoḳ nė şerer ki berḳ-ı āfet
andın barı dehr ġarḳ-ı āfet

āfet otı dehr ara tutaşsa
kim dūdı anıñġ felekdin aşsa

andın mañġa tüşse bir şerāre
kül bolmaḳdın yoḳ özge çāre

ḫāşşa tutaşıp bu nā-tüvānġa
andın şererī tüşüp cihānġa

hem dehrni ḳılġay āteş-ālūd
hem kökke yėtişkey otıdın dūd

ol ot ara bu żaᶜīf-i ġam-nāk
ḳaysı ġam-nāk belki ḫāşāk

ḫāşāk dėme şikeste mūrī
cānı yükidin teniġa zūrı

ol mūrġa tuşsa bėyle dūzaḫ
āveḫ nėçük ėtküsi-dür āveḫ

ol mūr mėn-i şikeste-pā-mėn
kim bu tamuġ içre mübtelā-mėn

bir mūr nė ḳılmış olġay ėy çerḫ
ḳılmaḳnı nė bilmiş olġay ėy çerḫ

1538a olġay: F bolġay

1538b ḳılmaḳnı: P,L ḳılmaġnı

kim ḳaṣdıġa tīz olup ḫırāmıńġ
mińġ berḳ ile bolġay intiḳāmıńġ

mėn ḫod bu ṣıfat belā esīri
yüz miḫnet ü ibtilā esīri

ol zār-ı żaᶜīf nā-güzīrim
kim bar durur mėnińġ esīrim

āyā nė ėkin ġamımda ḫālī
çırmanmaġ ile ten çü nālī

ᶜışḳım otıda yadar mu ėrkin
hicrim ġamıda çıdar mu ėrkin

ṣevḳum çıḳarur mu ėrkin āhın
āhı uçurur mu cismi kāhın

sevdā ki saçım ġamıda tartar
her laḥẓa nėçük cünūnı artar

çün ḳaddim üçün tüzer nevānı
nė nevᶜ bėyik bolur fiġānı

çihrem tilep olsa nevḫa-engīz
ėyler mü ėkin siriṣki gül-rīz

zülfüm ṣikenide ḳılsa ıṭnāb
cismiġa nėçük tüṣer ėkin tāb

1541b bar durur: F,L bar-dur

1543 R 229b

ġamzem sarı bolsa fikret-endīş
sançılur ėkin mü baġrıġa nīş

laᶜlim ki su aḳızur közidin
barur mu ėkin su dėk özidin

aġzım sözin ėylegeç tekellüm
bolur mu ėkin ᶜadem ara güm

bėlim sarı çün tüşer ḫayāli
ḳalur mu vücūdı iḫtimāli

ḳaşım ḫamıdın çü tartḳaç dāy
ḳaddi ḫam olur mu ėyle kim yay

fikrī ki müjemdin ėyler ėrkin
yüz ḫār ara köŋġli nėyler ėrkin

közüm sarı sürse mācerānı
körmes ėkin aḳ ile ḳaranı

ėrnim ġamı eşkin ėte ceyḫūn
barur mu ėkin ol eşk-i mey-gūn

ḫālim ġamı yėp toyar mu ėrkin
köz merdümini oyar mu ėrkin

1550 L 136a

1552 F 124a

1557 bu beyit "L"de yok

yād ėtse tezerv dėk ḫırāmım
bolur mu ėkin esīr-i dāmım

ister mü ėkin yüzümni her kün
yoḳlar mu ėkin saçımnı her tün

derdimdin özi yadap ėkin mü
hicrimdin işi ḫarāb ėkin mü

bes yoḳ aṅġa munça miḫnet ü ġam
kim bilgüsi-dür bu ḳıṣṣanı hem

bu iṣ ki ėmes ḫuceste-fālī
ḫod bolmaġınıṅġ nė iḫtimāli

ᶜālem ėli bir yan olsa yekser
mümkin ėmes olmaġı müyesser

saġınġay ol ėmgek āṣnāsı
mehdin bolmaḳ bu iṣ rıżāsı

germ-i ġam ara özümni salman
bu ġamġa nėtey ki töze alman

feryād ki ölgü dėk ġamım bar
taṅġ yoḳ ki özümge mātemim bar

ḫalvetde aṅġa bu nevḫalar iṣ
aṅġdıp anası kemīnde ėrmiṣ

aṅġlap anı bėyle munḳalib-ḫāl
köp boldı bu ġamda mużṭarib-ḫāl

tün kün işi māh-pāre fikri
bu derd ü ġamıġa çāre fikri

éy çāre-nümā ilig yıġıştur
kim derdime çāre-yi ṣaᶜb iş-tür

çāre tilemekdin ét kenāre
bī-çārelıġ añġla bizge çāre

XX

mecnūnnıñġ atası anı ᶜışḳ bādiyesidin kéltürüp kaᶜbe ṭavāfıġa alıp barġanı ve ol münācāt bahānesi bile köñġlideki cīrin yarġanı ve duᶜā ḳılmaḳ terānesi bile ḫāṭırıdaġı maḫfī maḳāṣıdın tilidin çıḳarġanı ve ᶜarafāt ehlidin ᶜaraṣāt ḳoparġanı

mundaḳ dédi nāḳıl-ı maᶜānī
ḳılġaç bu bedīᶜ söz beyānı

kim ḳaçtı çü ol remīde peyvend
ol tün évidin remīde-mānend

kündüz éli üyde tapmay anı
başlap yana nevḥa vü ᶜazānı

her yan çıḳıban yayaġ u atlıġ
ḳaytıp barı tapmayın uyatlıġ

lāl étti yana anasını ġam
bī-ḫāl ḥazīn atasını hem

olturdılar ikki zār-ı bī-ḫod
köp fikr ėtip ėttiler yana red

köp söz yüzin ol açıp bu yaptı
āḫır muńġa söz ḳarār taptı

kim her sarıdın üzüp tevaḳḳuᶜ
tėńġrige oḳ ėyleben tażarruᶜ

ḫaḳdın ėkev anı istegeyler
peydā vü nihānnı istegeyler

ḫoş-vaḳt ḳılıp niyāz ehlin
āsūde-żamīr rāz ehlin

her gūşe-nişīn ü bī-nevāyī
ḳılġaylar anıńġ üçün duᶜāyī

ḫaḳ raḥm ėtip ėkki bī-nevāġa
bėrgey anı ol ata anaġa

ḥac mevsimi ėrdi ittifāḳī
ėylep barı kaᶜbenińġ yaraḳı

barıp nėçe kün tilep öz ü yat
mecnūnnı tapıp kėtürdiler bat

ḳıldılar anı ol işdin āgāh
ol iş ańġa hem bar ėrdi dil-ḫ̇ʷāh

olturtup anı ᶜimārī içre
otnı manḳal ḫişārı içre

furṣatnı barı bilip ġanīmet
kaᶜbe sarı ḳıldılar ᶜazīmet

çün boldılar ol ḥaremġa maḥrem
yoḳ yoḳ nė ḥarem ki ᶜarṣ-ı aᶜẓam

yėr üzre sipihrdin nişānī
tofraḳ üze belki āsmānī

yėr maḳdemidin felekke mānend
ol bu felek üzre ᶜarş-peyvend

her rükni kėlip sükūnġa maḳrūn
erkān aṅġa miṣl-i rubᶜ-ı meskūn

yā ṣūfī-yi maẓhar-ı cemālī
cüzᵓ-i ḥaḳdın olup żamīri ḥālī

yėr naṭᶜıda olturup murabbaᶜ
ṣūfī kibi ėgnide muraḳḳaᶜ

ornıda nėçük ki ḳuṭb-ı gābit
eṭrāfı uṣaḳ taşı gevābit

nė ḳuṭb ki tėgreside aḳṭāb
müjgān ile ḫāk-rūb-ı ebvāb

miḥnet ḫasın anda tapmayın ėl
ez-bes ki melek ḳanatıdın yėl

1594 R 230a

1596 L 136b

1597 F 125b

evcide melāyik uçmaġı fāş
her kėçe nėçük ki ḫayl-ı ḫuffāş

söz dėk tapıban esās-ı muḥkem
köz dėk kėyiben libās-ı mātem

ṭavfıdın uluṣka ẓıll-ı şāhī
eṭrāfı sipihr secde-gāhı

mecnūnġa körüngeç ol şalābet
köńġli sarı yüzlenip mehābet

ʿışḳ étti dimāġını müşevveş
köńġli ara şevḳ yaḳtı āteş

yaġdurdı közi yaşın yaġın dėk
āh urdı vü sėkridi çaḳın dėk

devride ḫaremniń̇ġ oldı dāyir
yėr girdide misl-i çerḫ-i sāyir

yüz birle ḳılıp taşını zer-kār
eşkin aḳızıp nėçük ki per-kār

ruḫsārı süpürgeç ol ėşikni
ḫalḳasıġa urdı çüst iligni

her barmaġıġa ki rüst olup tāb
bir ḫalḳaġa tüşti nėçe ḳullāb

ol ṭavḳ-ı murād içige derhem
ḳullāb-ı maḥabbet oldı muḥkem

ḳullābı çü boldı ḥalḳaġa bend
zencīr-i taẕallüm oldı peyvend

bir nevᶜ taẕallüm āhı çėkti
ol dūd ile ġam sipāhı çėkti

kim çerḫ libāsın ėtti ol dem
kaᶜbe tonı dėk libās-ı mātem

ėylep anı bėyle mātem-i zār
feryād köterdi mātamī-vār

dėdi ki eyā ḥakīm-i dānā
her ḥükmde ḥākim ü tüvānā

ėy ᶜışḳ otın ėylegen cihān-sūz
andın mėn-i nā-tüvānnı cān-sūz

ėy urġan ol otnı ḫirmenimġa
ḫirmen nė ki cān bile tenimġa

ėy ᶜışḳ aṅġa kim mülāzım ėtken
hicrān otın aṅġa lāzım ėtken

ėy kimge ki ᶜışḳdın salıp bend
telḫ ėylep aṅġa naṣīḥat ü pend

ėy ᶜışḳ ile anı kim ḳılıp fāş
eṭfāldin aṅġa yaġdurup taş

ėy kimni ki ėylegen perī-çihr
dīvānesi sarı bėrmegen mihr

ey cān ara salıp āzer-i ʿışḳ
köñgül ṣadefide gevher-i ʿışḳ

ʿışḳ içre bu kün mėn-i şikeste
kėlmiş-mėn esīr ü pāy-beste

her reg tenim içre ʿışḳ bendi
cān riştesi ʿışḳnıñg kemendi

tār-ı bedenim ara boġunlar
hem ʿışḳ ṭınābıdın tügünler

cismim ara dāġ-ı bī-kerāne
ʿışḳ otlarıdın kėlip nişāne

memlū anıñg otı birle cānım
cānım nė ki maġz-ı üstüẖʷānım

bu ʿışḳ otı kim beyān ḳılur-mėn
mühlik ġamını ʿıyān ḳılur-mėn

dėmen ki mėni ṭarabġa ẖāṣ ėt
yāẖūd ġam-ı ʿışḳdın ẖalāṣ ėt

dėmen ki mañga bu otnı her dem
efzūn ḳıl u ḳılma zerreī kem

çėk ʿaynıma ʿışḳ tūtyāsın
ur ḳalbime ʿışḳ kīmyāsın

1622 P 309a

köñġlümge feżā ḥarīm-i ᶜışḳ ėt
cānımġa ġızgā nesīm-i ᶜışḳ ėt

ᶜışḳ isidin ėt demimni müşkīn
ᶜışḳ otıdın ėt yüzümni rengīn

boynum üze ᶜaynın ėylegil ṭavḳ
şının ḳıl içimge şuᶜle-yi şevḳ

ḳāfın mañġa ėyle kūh-ı endūh
köñġlümge ġamını kūh-tā-kūh

üç noḳṭasını şerāre ėyle
ikkisini ikki ḫāre ėyle

ol şuᶜleġa hem kėrek şerāre
bu ḳāfġa dağı ḫāre pāre

cānımġa sal ol şerāreni hem
başımġa ur uşbu ḫāreni hem

yüz munçaġa ėlni māniᶜ ėtme
miñġ munçaġa mėni ḳāniᶜ ėtme

köñġlüm ġam ile toḳ ėyle yā rab
ᶜışḳ içre mėni yoḳ ėyle yā rab

dėrler mañġa ᶜışḳnı unutḳıl
leylī ġamıdın kenāre tutḳıl

allāh allāh bu nė söz olġay
ol ḳavmġa tėñġri ᶜöżr ḳolġay

yā rab ki bu ḫoş-güvār bāde
cām-ı ṭalebimġa ḳoy ziyāde

ol bādedin éyle tut mańġa ḳoş
kim yādıma hergiz ötmesün hūş

leylī ᶜışḳın tenimde cān ḳıl
leylī şevḳin regimde ḳan ḳıl

derdini necātım ét ilāhī
yādını ḫayātım ét ilāhī

her dem ki émes anıńġ ḫayāli
köńġlüm üyin andın éyle ḫālī

her ot ki yoḳ anda ᶜışḳ sūzı
mén ḫasteġa ḳılma anı rūzī

mūyī ki émes anıńġ ġamıdın
fāş étme bu tilbeniń̇ġ demidin

derdimġa ḫayālini ṭabīb ét
cānımġa viṣālini naṣīb ét

ġayrın naẓarımda fānī éyle
mihrin mańġa cāvidānī éyle

tā bolsa ḫayāttın nişānım
sevdāsıda ḳıl ten içre cānım

1647 F 125a

1648 R 230b; L 137a

cān çıḳsa bu cism-i nā-tüvāndın
yādı bile oḳ çıḳar cihāndın

tenler tirilürge ḳoysalar yüz
kūyi yėlidin tenimni tirgüz

dūzaḫ maṅġa yėtse cāvidānī
ᶜışḳı otıdın ḳızıtḳıl anı

cennet sarı çėkse ser-nüviştim
vaṣlı ḥaremini ḳıl behiştim

ansız mėni bir dem ėtme mevcūd
būdumnı ḳıl ansız olsa nā-būd

germ ėyleben anı bu münācāt
eṭrāfıda lāl ehl-i ḥācāt

ol ḳāyil ü yüz esīr-i ġam-gīn
barınıṅġ olup ḥadīġi āmīn

bī-ḫod ḳalıban faḳīr atası
ḥayrān barı ḫʷīş ü aḳribāsı

bu nevḥa vü eşk ü nālişidin
barı yudılar ėlig işidin

ol hem çü tüketti nevḥa-yı derd
boldı yana ᶜaḳl u hūşıdın ferd

āḫır köterip nėçe dil-efgār
menzillerin oldılar ṭaleb-kār

ᶜışḳ otı köñġülni köydürür çaġ
menᶜiġa su ḳoycalar bolur yaġ

ḥac ṭavfıda ᶜışḳını irāde
kem éylep ü ol bolup ziyāde

éy zāyir-i kaᶜbe-yi saᶜādet
luṭfuñġdın éter-mén istifādet

kim bizni daġı duᶜāda yād ét
bu ᶜışḳ otı şuᶜlesin ziyād ét

XXI

mecnūnnıñġ vaḥşetlıġ élidin ülfet rişṭesin üzgeni ve beyābān vaḥşīleri bile üns tüzgeni ve kéyikler bile nevfel avı ara ḳalġanı ve nevfel viṣāl vaᶜdesi kemendin anıñġ boynıġa salġanı ve kéyiklerni āzād ḳılıp anı ṣayd ḳılġanı ve köñġlin avlaġanı

ḳılġan bu fesāne kāvkāvī
bu ḳıṣṣaġa béyle boldı rāvī

kim yandı çü ḥac ṭavāfıdın ḥayl
her kim vaṭanıġa éyledi meyl

mecnūn atasıġa renc-i cāvīd
oġlıdın olup tamām nevmīd

żabṭını bilip ki mümkin érmes
bī-fāyide iş netīce bérmes

1669 P 309b

ᶜavd ėtti tutup cihānnı yaşı
meᵓyūs barı uruḳ ḳayaşı

dīvāne daġı yanıp şitābān
ḳaṭᶜ ėylep taġ ile beyābān

her kün yana bir ṭaraf ḫırāmı
her tün yana bir dimen maḳāmı

nė turġanıda ḳarārı anıńġ
nė ᶜazmide iḫtiyārı anıńġ

yoḳ hīç söz aytmaḳḳa meyli
aytur sözi bu ḳadar ki leylī

hem leylī olup tilide ẕikri
hem leylī olup içide fikri

her yan naẓar ėtse āşkārā
leylī naẓarıda cilve-ārā

taşvīr ėtiben yüzi ḫayālin
közge kėtürüp ḳadi miśālin

ikkisige çün ḳılıp teᵓemmül
serv üzre gül ėyleben taḫayyül

hem servniń̇ġ allıda ḳoyup baş
hem ol gül üçün revān ḳılıp yaş

1672a,b yana: L yene

laᶜli ġamıdın ḳılıp tefekkür
yüz beyt ü ġazel dėp ėyle kim dür

hem ḳāfiyesi anıńġ ṣıfātı
hem barça redīfi anıńġ atı

ėṣitkeç anı ġamīn ü dil-ṣād
yüz ẕevḳ u neṣāṭ ile tutup yād

ebyātıġa maᶜnī āteṣ-ālūd
naẓmı çıḳarıp dimāġdın dūd

her lafẓıda ṣevḳ ḥarfi mübhem
her ḥarfide ᶜışḳ sırrı müdġam

ol naẓm ile kim tüzüp nevāyī
salıp ulus içre hāy-hāyī

pejmürdeġa cān mülāṣıḳ ėylep
efsürdeni zār u ᶜāṣıḳ ėylep

tā hūṣ dimāġıġa salıp tāb
ebyāt dėp ėyle kim dür-i nāb

çün mānicᶜ-i hūṣ olup cünūnı
yāve söz olup anıńġ fünūnı

ėl her nė tekellüm ėtse bilmey
öz sözini daġı fehm ḳılmay

örtep köńġlin cünūn ġam içre
her dem salıp özge ᶜālem içre

kėlmey nefsi özige hūşı
şaḥrā vaḥşı kibi ḫurūşı

nė yıġlarıġa ġażab mu^{c}ayyen
nė külmekige sebeb mu^{c}ayyen

ruḫsārı ṭabānçe birle mecrūḥ
a^{c}żāsıda yoḳ nişāne-yi rūḥ

bu ḥāletidin gehī ḳılıp hevl
öz ḥāliġa ėyler ėrdi lā-ḥavl

1695 ol naḳşnı yana ^{c}ışḳ-ı bī-bāk
fi-l-ḥāl yur ėrdi köńġlidin pāk

taġ içre üni tüşüp şabā dėk
ḳum üzre teni ḳuruḳ kėme dėk

yaşlar dėk ėtip yıġı vü feryād
ḳılmay ata anasın velī yād

yār ėylep vü āşnā belānı
saġınmay yār u āşnānı

endüh yėp ėtip cefā meyi nūş
içmek yėmek bolup ferāmūş

1693 F 126b

1694 L 137b

1696b ḳuruḳ: F ḳuruġ - teni ḳuruḳ: L ḳuruḳ teni

1699 R 231a

köz yaşı dėk olmay āremīde
ciyrān kibi ḫalḳdın remīde

nefs itlikidin kėçip tamāmī
deşt üzre kėyik muṭīᶜ ü rāmī

her ḳumġa ki maḳdemi yėtişip
pür-deşt kėyik anı ėrişip

girdide kėyik tola yabānī
ol ortada ėyle kim şubānī

gāhī öpüben munuńğ cebīnin
gāhī sılaban anıńğ sürīnin

her yan böri pās-bān iti dėk
yoḳ yoḳ nė dėdim şubān iti dėk

bu deştḳa kim tüşüp güẕārı
kim kökke yėtip fiġān-ı zārı

nevfel ki ᶜarabda ėrdi nādir
tīġıġa ḳader oḳıġa ḳādir

yaḫşılıḳ ile ᶜarabda mevsūm
ārām-gehi bu merz ile būm

ol kün ḳılıban havā-yı naḫçīr
av emriġa ḳılmış ėrdi tedbīr

her ḫayldın ėl ḳılıp müretteb
şaḥrā sarı sürmiş ėrdi merkeb

çer-geh ara ḳalmış érdi mecnūn
devride kéyik ᶜadeddin efzūn

her ṣayd ki ol sipehni kördi
tuṣ tuṣdın anıńġ sarı yügürdi

barısıġa iṣ ańġa yalınmaḳ
tā mümkin anıńġ sarı sıġınmaḳ

nevfel körüp ol ḫilāf-ı ᶜādet
ḫayret ańġa ᶜacz étip ziyādet

1715 sordı élidin ki bu ġarābet
kim köńġlüm ara salur mehābet

siz hem köre-siz mü yoḳsa yoḳ mu
yā kéldi ménińġ közümge oḳ mu

ol ḫaylda baᶜżı érdi hem-rāh
mecnūn iṣidin ser-ā-ser āgāh

nevfel ḳaṣıda sürüp ḥikāyet
ol ḳıṣṣanı ḳıldılar rivāyet

nevfel dağı ᶜışḳ körgen érdi
ġam deṣti ara yügürgen érdi

1720 bu iṣni ki bildi yıġladı zār
ol ṣayd ḳılurdın oldı bī-zār

1719 P 310a

dėdi ki nė kīmyā ėrür ᶜışḳ
nė bārīḳa-yı żiyā ėrür ᶜışḳ

kim her kişini ki ḳıldı ġam-nāk
ġışdın ḳılur ėyle ḳalbini pāk

kim vaḥş ki bolmas ėl bile rām
ṣaḥrā ara tutmas ansız ārām

ᶜışḳ ile vücūdın arıtıp-tur
andaḳ beşeriyyeti itip-tür

kim vaḥşḳa yoḳ ḳaşıda dehşet
çün kėtti beşerlıḳ ėtti vaḥşet

terk ėyledi ṣaydġa cefānı
ėlge dėdi taşlańġ oḳ u yanı

hem itlikińġizni taşlańġız çüst
hem itlerińġizni baġlańġız rüst

çün ḫaylıġa ḳıldı bėyle aḥkām
tüşti dağı ḳoydı ol ṭaraf gām

mecnūn körüp anı āşnā-veş
kėlmekligi kėldi köńġlige ḫoş

gerçi derd-i dām ḳıldılar rem
mecnūn-ı remīde turdı bir dem

1724a arıtıp-tur: F,L arıtıp-dur

1724b itip-tür: F,L itip-dür

yėtkeç nevfel selām ḳıldı
mecnūn aṅġa iḫtirām ḳıldı

dėdi kim eyā ḫuceste-dīdār
çihreṅġde ḫucestelıġ pedīdār

hem mihr-i ṣafā yüzüṅġde ṭālic
hem nūr-ı vefā ėṅġiṅġde lāmic

yüz kām saṅġa naṣīb kėldi
sėndin közüme ġarīb kėldi

kim ġāfil ulus kibi çėkip oḳ
vaḫş itidin özni istemek toḳ

çün yoḳ bu ġıẕāġa iḫtiyācıṅġ
āzār nėdin tiler mizācıṅġ

kim nefs neṣātıġa çėkip ḫayl
ḳan tökkeli köṅġlüṅġ ėylegey meyl

bu ẓulm ile ol ġıẕā mu bolġay
sėndin bu ṣıfat revā mu bolġay

ger ursa tiken ayaġıṅġa nīṣ
köṅġlüṅġ ayaġıṅġ üçün bolur rīṣ

nė maẕlama yayın oldı ḳurmaḳ
oḳ çėkmek ü cān-verni urmaḳ

ḫaḳ bėrdi bularġa daġı cānī
āyīn-i ḫayātdın nişānī

bu néçe remīde cānıdın kéç
bī-cürm gürüh ķanıdın kéç

nevfel körüp ol kelām-ı dür-pāş
yér öpti vü ķoydı allıda baş

dédi kim eyā ferişte-peyvend
kélmey ṣıfatıńġ beşerġa mānend

bu söz ki murādıńġ érdi bildim
her né ki dédińġ ķabūl ķıldım

cānımġa revā körey ķılıç oķ
līkin bu sürük remīdeġa yoķ

çün sén ķıldıńġ ḫikāyet iẓhār
émdi mańġa hem ḫikāyetī bar

mecnūn ańġa bérdi béyle pāsuḫ
kim aytķıl éy cemāli ferruḫ

nevfel dédi ol ki ķıldıńġ irşād
kim ķılma remīdelerġa bī-dād

bildim nefsińġ ḫalāvetini
ķoydum barınıńġ ᶜadāvetini

sén kim éldin ķılıp cüdālıķ
ķılmış-sén alarġa āşnālıķ

1743 F 126a

1744 L 138a

yoḳ ėl bile ülfetiñg ziyādet
bu iş hem ėrür ḫilāf-ı ᶜādet

insān ki ėrür çerāġ-ı bīniş
bel çeşm ü çerāġ-ı āferīniş

andın özin ėylemek remīde
ḥayvān bile bolmaḳ āremīde

1755 ᶜaḳl allıda bī-sebeb köründi
sėndin mañga bes ᶜaceb köründi

andaḳ dėdiler ki gül-ᶜiẕārī
salmış yürekiñgge ḫār-ḫārī

ger andaḳ iş olġan ėrse ḥādiş
bolġan ėse mundaḳ işke bāᶜiş

bolġıl bu remīdelerdin āzād
kėzgil nėçe kün mėniñg bile şād

ol yėrde ki zār u mübtelā-sėn
ġam dāmıda beste-yi belā-sėn

1760 imkānı bar nėçe ėyleyin cehd
tā kim ḳılay anı sañga hem mehd

yėr tutmasa naḳd u māl u der-ḫʷāst
her sarı sipāh işin ḳılay rāst

1753 R 231b

1757a olġan ėrse: P olġan olsa

yā tuḥfe vü māl u ḫʷāst birle
ol bolmasa ¿arb-ı rāst birle

ger devr-i felek muᶜāvin olġay
her nevᶜ bile ki mümkin olġay

bu ᶜuḳdedin isteben güṣādıńğ
kāmıńğ bile yėtkürey murādıńğ

ger bolmasa ol ġaraż müyesser
bar-dur ańğa ḫod ᶜivaż müyesser

ferzend ḳılay sėni özümge
minnetni ḳoyay yaruḳ közümge

līkin dūd-ı dāmdın çėkip gām
tutḳıl bu remīde birle ārām

ādem bile vaḥş kėldi kem cins
ādemġa hem ādem oldı hem-cins

ger yār viṣāli olsa kāmıńğ
bu iṣde kėrek-tür ihtimāmıńğ

çün vaṣl sözin ėṣitti mecnūn
ṣevḳ oldı burunḳıdın hem efzūn

ḫoṣ-ḫāllıḳ ėtti anı bī-ḫāl
bī-ḫāllıḳ ėtti nuṭḳını lāl

1769 P 310b

yüz saᶜy bile ḳılıp tekellüm
közide su aġzıda tebessüm

dėdi nė kim ėyledińġ ḫiṭābım
barısıġa bar ėdi cevābım

çün vaṣl sözin dėdińġ unuttum
ol barçasıdın kenāre tuttum

bu vaᶜde ki ḳıldıńġ āṣkārā
bolmasa vefāsıġa müdārā

yüzüm-dür ü eṣhebińġ tuvaġı
başım-dur u merkebińġ ayaġı

ėkki sarı mundaḳ olġaç āzerm
bir birlerini soruṣtılar germ

ol pāyede iḫtilāṭ boldı
kim mūcib-i yüz neṣāṭ boldı

çün vaṣl ile bėrdi müjde-gānī
nevfel alıp üyge bardı anı

ėy hicrde cism-i nā-tüvānıńġ
çün müjde-yi vaṣl taptı cānıńġ

ger vaṣl iṣi muḫāl-veṣ-dür
fī-l-ḥāl bu müjde barı ḫoṣ-dur

XXII

1777a ėkki sarı: L ėkkisige

nevfelniñg leylī gevherin mecnūn ᶜıḳdi silkige tartar üçün gevher dėk sözler naẓm silkige tartıp leylī atasıġa yibergeni ve anıñg söz gevherin uṣatıp peyvend-i riştesin üzgeni ve nevfel sipāh çėkip ol dağı ᶜadāvet yasalın tüzgeni ve kīn ᶜarṣasıda at salıp dād tilegenleri ve felek manṣūbeleridin bir biridin ḳāyim ayrılışḳanları ve bėrk yėrler ḥiṣār ḳılıp tüşkenleri

bu deşt ṭay ėylegen müsāfir
bu nevᶜ ėtti fesāne ẓāhir

kim yār olup ol iki yegāne
çün boldılar üy sarı revāne

nevfel tiledi nėçe süḫan-ver
her müşkil iş içre rāyı enver

1785 şerḥ ėylep alarġa ṣüret-i ḥāl
leylī ḥaşemiġa ḳıldı irsāl

ėylep atasıġa bėyle peyġām
kėy tevsen-i baḫt u ṭāliᶜiñg rām

ḳays ol ki ᶜarabda bī-bedel-dür
her faẓılda ėl ara megel-dür

leylī sarı ᶜışḳ-ı pāk peyvend
ḳılġan ėmiş anı ārzū-mend

1787 F 127b

ifrāṭ-ı ḥayā vü infiᶜāli
ḳoymay ḳılurıġa şerḥ-i ḥāli

ḳavm u ḫaylın unutḳan ėrmiş
ol ᶜışḳ ile deşt tutḳan ėrmiş

sevdā ara bolmış ėyle meftūn
kim ėl dėr ėmişler anı mecnūn

ḫayliñg ara kesb-i ᶜilm ḳılmış
ᶜālemde nė ᶜilm barı bilmiş

sėn dağı işin bilür ėmiş-sėn
dāyim ṣıfatın ḳılur ėmiş-sėn

bolġanda bu ᶜışḳ mübtelāsı
nė fikrini ėylemiş atası

ger ḫod sañga ėrmes ėrdi ferzend
ferzendġa ḫod bar ėrdi mānend

sėn dağı ėlig çėkip işidin
aḥvālini añglamay kişidin

ḳoymış-sız anı esīr-i endūh
kim tutmış gāh deşt ü geh kūh

mundaḳ mu bolur mürüvvet āḫır
merdümlıġ ile fütüvvet āḫır

1789 L 138b

ötkendin şekve ėtse bolmas
her nėge ki ötti yėtse bolmas

mėn deşt ara tilep nişānī
üyge kėtürüp-mėn ėmdi anı

ėtip-mėn özümge yār u ferzend
bolmış yene vāḳıf u ḫıred-mend

ėmdi bu-dur iltimās u der-ḫʷāst
kim ḳılsaḳ ėkev niḳāḥ işin rāst

köz üstide olça resm ü āyīn
cān ortada olça ᶜaḳd-i kābīn

dür tāc üze ᶜaybdın yıraḳ-dur
laᶜl olsa yanıda yaḫşıraḳ-dur

ger tolġar ėseńġ boyun bu işdin
vehm ėylege-sėn köńġül ḳalışdın

bu söz bile köp bėrip teberrük
ėylep alar ol sarı taḫarrük

leylī atası hem olġaç āgāh
meclis yasaban nėçük ki dil-ḫʷāḫ

peyġām ehlini ėylep ikrām
peyġāmını ėylep ehl-i peyġām

1803 R 232a

sāmiᶜġa ḳatıġ kėlip beġāyet
tolġandı özige bī-nihāyet

bī-vaḳt olup ėtti bėyle taḳrīr
kim mundaḳ ėmiş ezelde taḳdīr

kim ol büt-i çīn ü māh-ı ferḫār
bu bāġda ger gül olsa ger ḫār

bir özge muḥib ḥabībi bolġay
özge kişiniñg naṣībi bolġay

el-ḳıṣṣa ḳażā-yı āsmānī
yėtkürdi yana birevge anı

ger bolmasa ėrdi hem bu ṣūret
yoḳ ėrdi mańga besī żarūret

nevfel sözige iṭāᶜat ėtmek
her işke ki emr ḳıldı yėtmek

ḫāṣṣa ki ḳılıp sözini taḳsīm
bir ḳısmın ümīd ėtip birin bīm

ümmīd ile köńglüm ėylegey ḫoş
bīmi bile ḫāṭırım müşevveş

ol ay ki esīri bī-ᶜaded-dür
bu laḥẓa birevge nām-zed-dür

1815 P 311a

ger tapsa bu sözidin nedāmet
ol narı vü siz beri selāmet

bu söz bile tapmas olsa teskīn
ger luṭf ᶜıyān ḳılur ve ger kīn

luṭf éylese fārig olturup-biz
kīn körgüzür olsa hem turup-biz

andaḳ dagı bolmasun añga fehm
kim kīnidin étkümiz durur vehm

rezm éylese ᶜazm ḳılgumız-dur
ᶜazm éylese rezm ḳılgumız-dur

sözni çü bu yérge ḫatm bérdi
dédi barıñgız ki söz bu érdi

ḳoptılar ol él tapıp ḫacālet
nevfelga kétürdiler melālet

nevfelga çü boldı ḳıṣṣa maᶜlūm
boldı bu ḫaberdin asru magmūm

ol nevᶜ ki vaᶜde ḳılmış érdi
bu iş bolurını bilmiş érdi

cemᶜ éyledi her ḳabīledin ḫayl
fi-l-ḥāl uruşḳa éyledi meyl

mecnūnnı ḳılıp yanıda yāver
ot astıda yél kibi tekāver

hem tonıġa yėtkürüp şemāme
hem başıġa çırmatıp ᶜimāme

ol her nė ķılurdın olmay āgāh
geh nāle ķılıp gehī çėkip āh

at ķoy sarı kim barur dem urmay
tursa daġı yol yörürge sürmey

ţayyār ķılıp sipāh-ı cerrār
cerrārlıķ içre barça ţayyār

mecnūn ėşi saᶜy u ḥīlesiġa
sürdi leylī ķabīlesiġa

āgeh bolġaç alar daġı bat
āyīn-i celādet ėylep iṡbāt

her yan kişi çapturup yıġıp ėl
kīn emride muḥkem ėyleben bėl

utru çıķıban ᶜadūġa ḥālī
gūşiş bile tüzdiler yasalī

kim fehm ėtip ėyle ķahr u kīnler
çerḫ ėyledi her dem āferīnler

nevfel çerigi daġı çėkip şaf
ösrük tėveler kibi saçıp kef

1837b bile: F birle

1837 F 127a

1839 L 139a

bu nevᶜ éki sipāh-ı ḫūn-rīz
ḳan tökkeli barça vaḥşet-engīz

bir birge yétiştiler ġażab-nāk
ḳatl étkeli barça tünd ü bī-bāk

merkeb yéli ᶜarşanı süpürdi
āzerm giyehlerin savurdı

andaḳ ki yaġın yaġar bahārān
meydāngа sü urdı tīr-i bārān

deşt üzre égergüçi hüyünlar
āşūbıda éyle kim ḳoyunlar

pīç urmaḳ işide her sinānı
başın kişi yançḳan yılanı

dāl oldı senīni şīd yaṅġlıġ
heyᵓet bile berg-i bīd yaṅġlıġ

ittik ḳılıç istep él helāki
baş ḳırḳar üçün néçük ki pākī

pākī kibi tīzlik ḳılıp fāş
ḳırḳıp līkin saç ornıġa baş

oḳ ṭāyiri kim uçup havāġa
yol heyᵓeti körgüzüp belāġa

çün uçḳalı açılıp ḳanatı
aᶜdā tenidin uçup ḫayātı

peykānlar olup havāġa māyil
yüz kevkeb-i naḥs barça ḳātil

her tenġa ki merg otını yaḳıp
ᶜömr aḫteri turmayın uyaḳıp

her sarı şihāb-vār ḥarbe
çün meyl ḳılıp tamām ¿arbe

bolsa zırıh andaḳ ötüp andın
kim igne ḥarīr ü perniyāndın

ḫancer ḳılıp özni muttaşıl til
ḳan tökmek ėtip anı ḳızıl til

ol zaḫm-ı zebān ile hemīşe
ėl bağrını yarmaḳ aṅġa pīşe

gürz ėylep özin ulusḳa ser-kūb
ėl maġzıda her dem andın āşūb

nā-geh ki ẓuhūr ėtip ḫilāfı
baş kāseleri bolup ġılāfı

naᶜre bile gürd ebr-i ġarrān
ol ebrġa berḳ tīġ-ı bürrān

ol ebr-i belā bu berḳ-ı āfet
andın barı dehr ġarḳ-ı āfet

1857 R 232b

astıda hüyūn-ı vaḥşet-engīz
yėl ėyle ki ebrni ḳılur tīz

perrende ḫeciñg cevzeher düm
seyr emride ricᶜat içre encüm

sürᶜat ara berḳdin dıraḫşı
ricᶜat ara berḳ-ı gām raḫşı

rākib añga ḳatldin urup dem
perḫāş küni nėçük ki rüstem

1865 her bir ᶜarab-ı taᶜaşşub āyīn
rūşen ḳılıp ança şuᶜle-yi kīn

kim kökke bolup şerārı peyvest
deryā suyı ėyley almayın pest

bu nevᶜ ėki sipāh-ı ḳātil
bir birge çü boldılar muḳābil

nevfel sipehi ḳalınraḳ ėrdi
ḳahrınıñg otı yalınraḳ ėrdi

aᶜdāsı bu şuᶜleni körüp germ
farż oldı ṭarīḳ-i ḥazm u āzerm

1870 çün bar ėdi ėlge bīm-i āfāt
yėr bėrkige māyil oldılar bat

1865 P 311b

gūyā bolup ėrdi kün dağı kėç
bīr sarı tüşmedi şikest hīç

nevfel dağı yandı şād u ḫurrem
yėr taptı sipeh tüşerge muḥkem

çün ėkki çérigke boldı teskīn
kīn ehliġa ẓāhir oldı bes kīn

ẓulmet sipehi çü saldı sāye
encüm yörütüp aṅġa ṭalāye

çīn ḫüsrevi ḳıldı terk-i evreng
yėr yüzini tuttı ḫüsrev-i zeng

ol ėkki sipeh ḳılıp müdārā
ḫazm oldı alarġa āşkārā

her sarı ṭalāyeler revāne
tā taṅġla nė ėylegey zamāne

ėy ᶜışḳ ėliniṅġ silāḥ-şorı
kėldi maṅġa ġam sipāhı zūrı

tut mey ki demī feraḥ tapayın
ol ḫaylġa baş yalaṅġ çapayın

XXIII

leylī atası öz ḫaylin nevfel sipāhı ḳaşıda zebūn körüp ᶜadūġa çėkken tīġnı öz cigerige urmaḳ istegeni yaᶜnī

leylī ḳanın aḳızay dėgeni ve ol ḳuyaşnı mecnūn tüşte körüp zevālini rüşen ḳılġanı ve mātem-zede tün dėk nevfel allıda aḫter-i eşkin aḳızġanı ve nevfelniñg rezm otı terkīn tutup yanmaġı

rāḳım ki uzattı til sinānın
bu nevᶜ ėvürür ḳalem ᶜinānın

kim ol kün uruş çü boldı ḳāyim
ḳonmaḳḳa sipāh boldı nāyim

nevfel çü uruşḳa ėrdi ṭālib
ḫaşmı sarı boldı vehm ġālib

leylī atası körüp ėlin süst
çāre sarı baġladı bėlin rüst

çarlattı revān uruḳ ḳayaşın
saldı araġa ol iş kėñgeşin

köp güft ü şinīd araġa tüşti
köp ṭūl bu mācerāġa tüşti

āḫır muñga ḳıldı sözni kūteh
kim ėl ḳaçıban neᶜūzü-b-illāh

nevfel sarı bolsa feṭḥ yāver
sürse ḫaşemim sarı tekāver

1883 F 128b

1884 L 139b

ḥükmin sürüben emīrler dėk
leylīni çėkip esīrler dėk

ḫaylım ara salsa bėyle efsūs
tüşse ḳara yėrge neng ü nāmūs

ol laḥẓa ᶜaceb belā bolur iş
yā ölmek ü yā celā bolur iş

bolur ḳara yėr tüpige barmaḳ
bolmas ᶜarab içre baş çıḳarmaḳ

bolġunça bu nevᶜ emr-i nā-ḫoş
bir fikr kėlür besī mańġa ḫoş

kim tańġla ol aynı ḥāżır ėyley
bir demde işini āḫır ėyley

oḳ ignesidin tikey libāsın
ḫançer suyıdın ėzey ḫınāsın

tofraḳḳa salay ḳadi nihālin
yėrge kėtürey ḳaşı hilālin

her nėçe közüm çerāġı ol-dur
cānım ter ü tāze bāġı ol-dur

āfet yėlidin öçüp çerāġım
tārāc-ı ḫazānġa ḳalsa bāġım

ḫoşraḳ ki ᶜadūġa kām bolġay
nāmūs mańġa ḥarām bolġay

çün sözni bu yėrge ėyledi bend
taḥsīn ėtip oldı barça ḫursend

nevfel sarı nuṣret ėrdi ḥāṣıl
ḫayl u sipehi ėdi ḳavī-dil

mecnūnġa ġarīb ḥālet ėrdi
geh ẕevḳ u gehī melālet ėrdi

çün yār viṣālin ėyleben yād
köṅġli bu ümīd ile bolup ṣād

līk olmaġı yār ḫaylı maġlūb
köṅġlin anıṅġ ėyler ėrdi menkūb

ᶜāṣıḳlıḳ işi ėrür zebūnluḳ
miḥnet çehi içre ser-nigūnluḳ

bī-dilni yėṅġip ėdi bu ḳayġu
kim baḫt közige saldı uyḳu

kördi ki kėlür nigār-ı zībā
baştın ayaġıġa ḫaz u dībā

yoḳ yoḳ nė nigār-ı serv-i gül-çihr
nė serv ü nė gül ki ġayret-i mihr

köz çeşmeside zülāl-i bī-ġış
cān gül-şenide nihāl-i ser-keş

1908 R 233a

deryā-yı melāḥat içre gevher
gevher nė ki ᶜaks-i mihr-i ḫāver

şaḥrā-yı leṭāfet içre lāle
nė lāle ki müşk-bū ġazāle

köz merdümi dėk köńġülge yaḳḳan
yaᶜnī ki hemīşe eşki aḳḳan

hicr üyide şemᶜ-i ᶜālem-efrūz
yaᶜnī ki işi güdāz ile sūz

köz yaşını şubḥ dėk yaşurġan
yaᶜnī gül mihrdin dem urġan

şabrını aḳızġan eşki seyli
yaᶜnī meh ü mihr reşki leylī

hem aġzıda āh-ı iştiyāḳı
hem şavtıda nevḥa-yı firāḳı

yėtkeç elif ḳadin ḳılıp dāl
mecnūnı ayaġın öpti fi-l-ḥāl

sońġra ḳuçuşurġa boldı māyil
boynıġa ḳolın ḳılıp ḥamāyil

dėdi kim eyā refīḳ-i cānī
yoḳ yoḳ ki enīs-i cāvdānī

1911 P 312a

ᶜışḳınġda atam yaraḳ ḳılmış
ėl hem barı ittifāḳ ḳılmış

kim ḳatlime taṅġla ėylep āheng
ḳanım bile yėrni ėylegey reng

mihrimge ḳarīn zevāl ḳılġay
ḳanımnı şafaḳ-misāl ḳılġay

mihrimni şafaḳ-veş ėtse ḳanım
yėr astını ėylegey mekānım

ᶜışḳınġda maṅġa bu ėrdi maḳṣūd
kim körsem özümni anda nā-būd

devrān bu murādıma yėtürdi
nė istedim allıma kėtürdi

ᶜışḳınġda nė ārzū ki ėttim
ol nevᶜ ki kāmım ėrdi yėttim

tüşti meniṅġ allıma ᶜaceb yol
sėn yaḫşı ḳal ėmdi vü tirig bol

bu söz bile közdin aḳızıp rūd
dīvānesi birle ḳıldı pedrūd

mecnūnġa dėgeç bu sözler ol ay
sėskendi anıṅġ dėk ėyleben vāy

kim uçtı ulus közidin uyḳu
ėl ḥayret ėtip ki nė ėdi bu

1930 mātem-zedeler kibi ögürdi
nevfel sarı eşk dėk yügürdi

yėtkeç yėr öpüp söz ėtti āġāz
kėy ḫaşmġa ġālib ü ser-efrāz

tėñġri üçün ėmdi çėkmegil tīġ
ḳoy kīne vü rezm ḳılmaġıl bīġ

kim tīġıñġ ėter köñġül şikāfı
cān ḳaşdı ėter anıñġ maşāfı

tañġla yana rezm tüzme āḫır
peyvend-i ḫayātım üzme āḫır

1935 kīn yayın ėligdin ėylegil yoḳ
kim cānıma tėgmegey ményñġ oḳ

ḫayret bile nevfel ėtti teftīş
kim ėrdi ḫilāf-ı ᶜādet ol iş

ᶜarż ėyledi keyfiyetni mecnūn
nevfel ki ėşitti boldı maḥzūn

cezm ėtti ki bu ḳażiyye çın-dur
mecnūn tüşi bī-gümān yaḳīn-dür

1934 L 140a

1934a yana: L yene

1937 F 128a

aṅġlap ėdi köṅġliniṅġ ṣafāsın
bel āyine-i cihān-nümāsın

kim ėylemes anda āṣkārā
cüzᵓ ṣıdḳ cemāl-i cilve-ārā

çün tün ᶜarabī müsāfir-āne
her sarı tüṣürdi ḫayl-ḫāne

kök mezraᶜı içre bī-tevehhüm
aḳ üyini tikti türk-i encüm

hem bu ḫaber oldı ėlge taḥḳīḳ
ėl barça ḳılıp sözige taṣdīḳ

nevfel ḫaṣemiġa ḳoydı yüz bat
kim yėtmegey ol ṣanemġa āfāt

mecnūn dağı boldı deṣt ᶜazmi
kim feṭḥ-i ḳarīni boldı rezmi

ėy kim maṅġa hem-dem ü ḳarīn-sėn
müstevcib yüz miṅġ āferīn-sėn

bendeṅġ-mėn eger ḳılıp mėni ṣād
baṣıṅġdın ėvürüp ėtseṅġ āzād

XXIV

mecnūnnıṅġ nevfeldin ayrılġanı ve bād-pāyın dīv bād dėk sürüp bādiye ᶜazmi ḳılġanı ve zeydġa yoluḳup aḥvālin maᶜlūm

ėtkeni ve aṅġa yėtken bī-dāddın munuṅġ hem köṅġlige elem yėtkeni ve anıṅġ istirżāsı üçün her nė barın aṅġa bėrip leylī ḥaşemi köçken yėrge kėtkeni

bu şafḥanı ėylegen münaḳḳaş
sözge bu şıfat bolur raḳam-keş

kim yandı çü nevfel-i vefā-kīş
leylī ėli boldı fikret-endīş

kim nevfel işi ᶜaceb köründi
yanmaġlıġı bī-sebeb köründi

vehm ėylediler ki mekrī ėtkey
ġāfilley alar başıġa yėtkey

ol deştdin ėttiler revān köç
ḳılġan kibi ḥacġa kārvān köç

baġlandı çü baḫtı üzre maḥmil
ārām-geh oldı özge menzil

ol ṭāliᶜi kār-sāz bolġan
aᶜdāsıġa ser-firāz bolġan

baş tartḳan ėyle şemᶜ-i baḫtı
kim köygen üyi vü barça raḫtı

iḳbāli semendi sėkriben çüst
tofraġ üze anı taşlaġan rüst

baḫtı çemenide bütken ol verd
kim başıġa ᶜıṭrıdın yėtip derd

yaᶜnī mecnūn-ı dil-remīde
barur ėdi bolmay āremīde

nā-gāh yoluḳtı derd-mendī
yėtken aṅġa dehrdin gezendī

1960 mecnūn körüp anda ġam nişānı
ġam-gīn boldı vü sordı anı

kim çerḫ nė iş başıṅġġa saldı
kim bėyle girih ḳaşıṅġġa saldı

mėn dėk nė üçün melāletiṅġ bar
dė tėṅġri üçün nė ḫāletiṅġ bar

ġam-gīn çėkip āh-ı derd-perverd
bu nevᶜ dėdi ki ėy cevān-merd

mėn-mėn ᶜarab içre ḫāk-sārī
bī-māye vü tīre rūz-gārī

1965 ol pāyede ᶜacz ü bī-nevālıġ
kim rūzī üçün ḳılıp gedālıġ

leylī ḫaşemi mėniṅġ penāhım
ol ḫay tofraġı tekye-gāhım

1957 P 312b

1959 R 233b

ol ḫayl atım ḫiṭāb ėtip zeyd
bir ḫayl-i ᶜıyāl mėni ḳayd

bu vaḳt ki nevfel-i cefā-ger
mecnūnġa bolup muṭīᶜ ü çāker

āzermġa sedd-i rāh çėkti
leylī ėlige sipāh çėkti

hīç iş bolmay arada vāḳiᶜ
boldı yana menziliġa rāciᶜ

leylī ėli vehm ėtip ki nā-gāh
ol vaḳt ki olmasa ėl āgāh

ġāfil ḳılıp ėlni ėmdi kėtkey
yanġay daġı ėtkey olça ėtkey

bardı ėse iḫtiyār ėligdin
açılmas iş ol zamān biligdin

cürᵓetdin ėrür neşāṭ ḳılmaḳ
līkin kėrek iḫtiyāṭ ḳılmaḳ

meşᶜūf oluban bu nükte dėrge
çėktiler ulusnı bėrk yėrge

çün ḳıldı ḳabīle ehli şeb-gīr
tün ᶜālem ara saçar ėdi ḳīr

1970b yana: L yene

çün köç élidin naẓarnı yazdım
açḳunça yumup naẓarnı azdım

menzilde bolup alar ḳarārı
mén tüşken émiş-mén özge sarı

çün mihr seḥer yolın yaruttı
ékki téve līk yolumnı tuttı

1980 nevfel sipehimni tarḳatıp cezm
ḳılġan émiş üyge ol ékev ᶜazm

tutmaḳ müteᶜazzir érdi güşe
enbānçede her né érdi tüşe

aldılar u ékki üç direm hem
bel her né bar érdi bīş ü kem hem

bu ança émes édi ki yana
çéktiler ékevle tāzyāne

naḳdiñgni nétip-sén aytḳıl dép
kömgen yéri sarı ḳaytḳıl dép

1985 urmaḳ bile cismim éyleben rīş
çün tapmadılar néme kem ü bīş

saldılar u ḳıldılar ᶜazīmet
mén furṣatnı bilip ġanīmet

1979 L 140b; F 129b

gām urġalı bu ṭaraf aṣuḳtum
tā ḳım sańġa bu zamān yoluḳtum

sėn dağı eger alardın olsańġ
ṣaḥrāda kiṣi talardın olsańġ

yoḳ kīsede naḳddin niṣānım
bar-dur kėrek ėrse naḳd-i cānım

mecnūn ėṣitip bu mācerānı
atdın salıp özni ḳuçtı anı

yıġlap dėdi ėy refīḳ-i mecrūḥ
nėtkey sańġa ėylesem fidā rūḥ

cānım bedenińġ şifāsı bolsun
baṣım ḳademińġ fidāsı bolsun

nevfel ėlidin nė bolsa ḥādiṣ
mecnūn ańġa bolġan olsa bāᶜiṣ

mecnūn-mėn tīre-rūz-mėn bil
tīġ al nė ki ḫāṭırıńġ tiler ḳıl

cismim tilegençe ėyle yāre
köńġlümni ḫod ėyle pāre pāre

vehm ėtme bu işte teng-dil-mėn
kim her nė ki ėyleseńġ biḥil-mėn

ger ḳatlime ėylemes-sėn āheng
kim ᶜālem ėlige-dür bu iṣ neng

hem naḳdiñg üçün ᶜivaż-dur atım
hem özge cihātıñga cihātım

dėp her nė kėymiş ėrdi soydı
mecmūᶜın anıñg ḳaşıġa ḳoydı

hem ḳaşıġa çėkti bād-pāyın
ḳalḳan u ḳılıç u oḳ u yayın

köp bėyle ḳılıp remīde-dillıḳ
öpti ayaġın tilep biḥillıḳ

dėdi ki eger ᶜazīmet ėtseñg
leylī ḥaşemiġa yana yėtseñg

nė til bile dė yėtür selāmım
yā bėyle vü bėyle dė peyāmım

kim ança mėniñg ḫacāletim bar
ol pāyede şaᶜb ḥāletim bar

kim mümkin ėmes tekellüm ėtmek
ḫod bolmas anı tevehhüm ėtmek

bolduñg çü belāda reh-şināsım
bar-dur sañga munça iltimāsım

kim yār ḳabīlesin ėrişkil
ḳay sarı ki bardılar yėtişkil

2007 P 313a

hem alma yüzüñg̀ni ol mekāndın
başıñg̀nı dag̀ı ol āstāndın

cismiñg̀ ol ėşikde ḫāk-sār ėt
şükrāneg̀a cānnı hem nisār ėt

cān bėrgeli bėrmese köñg̀ül bar
mėnde dag̀ı cān bile köñg̀ül bar

ėkkisini sañg̀a tapşurayın
tofrag̀ ara tenni yaşurayın

cānım ėşikide ėyle pāmāl
köñg̀lümni itiniñg̀ allıg̀a sal

anı bu fesāne ėyleben tīz
ėşitküçi köñg̀ül ḫayret-engīz

bilgeç özin añg̀laban kelāmın
yėr öpti vü ḳıldı iḫtirāmın

dėdi kim eyā güzīn-i eyyām
ᶜışḳ āyeti içre ḫarf-i idg̀ām

ol hicr tünide şubḫ-ı ümmīd
nė şubḫ-ı ümīd mihr-i cāvīd

mihrige saᶜādet evci maṭlaᶜ
ᶜişmet ḫuleli yüzige bürḳaᶜ

---

ol nevᶜ ġamıńġda nā-tüvān-dur
kim ėlge ḥadīṡi dāstān-dur

hem aġzı ara sėniń̇ġ maḳāliń̇ġ
hem köńġli ara sėniń̇ġ ḥayāliń̇ġ

ger ḳılsańġ iṡāŕetī ki sürsem
sėndin ḥaberī ańġa yėtürsem

bu müjde-dür ańġa cāndın artuḳ
bel her nė ki dėr-mėn andın artuḳ

nė kim mańġa sėn riᶜāyet ėttiń̇ġ
munça nėme kim ᶜināyet ėttiń̇ġ

sėndin ańġa aytsam fesāne
ol bėrgüsi ėkki munça yana

her söz dėseńġ ańġa yėtkürür-mėn
emr olsa cevāb kėltürür-mėn

hem kām tapar ėkki dil-ārām
ortada mańġa daġı yėter kām

mecnūn dėdi ėy refīḳ-i hem-dem
cān-baḫṡ demiń̇ġ yaramġa merhem

hicrānı tilimni lāl ėtip-tür
söz dėrni mańġa muḥāl ėtip-tür

līkin çü iṡimni sordıńġ āḫır
ḥālim bu durur ki kördüńġ āḫır

kim mén-mén derd-mend-i mehcūr
tā bolġay atım ḳaşıda meẕkūr

sén çünki bu yārlıḳ ḳılur-sén
her nè dér éseńẅ özüńẅ bilür-sén

āyīn-i vefā şiᶜārıńẅ olsun
bar émdi ki téńẅri yārıńẅ olsun

zeyd oldı felek-rev üzre rākib
sürdi andaḳ ki necm-i ṡāḳıb

ol tīz ḳabīle sarı sürdi
mecnūn dağı yandı pūye urdı

ol yérge dégin yügürdi cāndın
kim köçmiş édi ḳabīle andın

éy yār menāzili nesīmi
cān ᶜıṭrı bérür demińẅ şemīmi

yétkeç bu şemīm bī-ḫod oldum
cānān ḫaberin dè yoḳsa öldüm

XXV

ḳuyaş çeşmesi sereṭān mekānı bolġanda kim ḥarāret farṭıdın havā ḥabāb serdābeleride pinhān ve ot ḥārā mesāmmātıda nihān bolurda mecnūnnıńẅ ot dèk ıżṭırāb ve havā dèk şitāb

---

2029 L 141a; F 129a

bile leylī ḥaşemi ornıġa yėtip ķutur itni neẓāre ėtkeni ve it āşnāġa yalınġan dėk ol āşnā-rūy itke yalınġanı ve ėldin ḥayret-engīz ḫiṭāb ėşitip vaḥşet-āmīz cevāb bėrgeni ve ol it ķaşıdın kėyikler şoḥbetiġa yėtkeni ve zeyd anıńġ müşkīn ġazālıdın raķam-ı müşk-bār yėtkürgeni

bu ᶜarşada ėylegen tek ü pūy
söz sāḥatıda bu nevᶜ urar gūy

kim yėtti çü ol dimenġa mecnūn
kim seyr ėtip ėrdi mihr-i gerdūn

kün tüş ėdi vü temūz faşlı
cevzā bile mihr-i tāb vaşlı

kün germ bolup helāk-i cānġa
leylī kibi ot salıp cihānġa

her yėl ki ėsip ḥarāret-āmīz
mecnūn demi dėk cerāḥat-engīz

tınmay yügürüp ķoyun tekidin
ķum üzre ayaġı köymekidin

ḫurşīd ḥarāretidin encüm
yėr sāyesi astıda bolup güm

kök ṭabᶜıġa çün ḥarāret aşıp
cismiġa şafaķdın ot tutaşıp

2041b cerāḥat-engīz: P ḥarāret-engīz

tağdın kişi kim tilep nişānī
bir tūde ķızıķ kül añğlap anı

cismi dağı āteşīn güherler
andaķ ki kül içre ot kömerler

deryāğa salıp ısığ havā tāb
tolġanmağı öz özige girdāb

örđek añğa çün ayağ uzatıp
su cūşı ayağın ılbaratıp

ol su tefidin tilep ferāğın
perde ara çırmaban ayağın

aķartıp ėkinni mihr-i pür-nūr
kök ḫaṭnı nėçük ki ṭabᶜ-ı maḫrūr

buġday barı ḫūşedin ėrilip
tābe noḫudı kibi yarılıp

ḫirmen yėride teẕerv ü dürrāc
yėr tābesidin tėrip ķavurmaç

örgemçi şibākka perde salıp
ol perde içinde sāye alıp

itler tili yėrge yėtkürüp baş
ġurre-i esed içre ėyleben fāş

2051 P 313b

2055 ḳurtī ki ḥarāret örtep anı
ter mīve ara kirip nihānī

ol mīveni mihr bėrür şitte
ėylep barı ḫām ėkende kişte

küller yėri sunı cezb ėtip pāk
su ḥasretidin tenide yüz çāk

ol köńġlini hicr çāk ḳılġan
ġam cānını derd-nāk ḳılġan

ol yėrge yėtişti nā-gehāndın
kim köçmiş ėdi ḳabīle andın

2060 ėvrüldi hem ol dimenni bisyār
nė ᶜaḳl velī ańġa nė ḥis bar

köçmiş ėdi barı ḫayl-ḫāne
yėrde ḳalıp ornıdın nişāne

her yėrde ki kördi üy mekānın
yüz birle süpürdi āstānın

tā seyr ile yėtti ittifāḳī
ol yėrge kim ol ṣanem vigāḳı

köńġlige tutaştı ėyle nīrān
kim ḫilḳatı mülkin ėtti vīrān

2061 R 234b

hem cismiġa pīç ü tāb tüşti
hem köńġlige ıżţırāb tüşti

bi-l-ḫāşiye ᶜışḳ-ı ḫāne-perdāz
köńġli ara saldı maḫfī ol rāz

kim yār maḳāmı ol dimen-dür
kim tofraġı cānıńġa vaţan-dur

hem dilber isin tapıp dimāġı
boldı yana tāze ᶜışḳ dāġı

köńġlini ġam éyledi leked-kūb
cānı ara tüşti ança āşūb

kim dehrni ḳozġadı nihānī
köńġlideki ᶜışḳ ḳozġalanı

bir dem çü bu otı taptı teskīn
ḳoptı yana ol ġarīb-i miskīn

menzilġa yüz urdı gām-ber-gām
yüz ḳoydı vü secde ḳıldı her gām

cānān üyi ornını çü taptı
cān perdesi birle anı yaptı

2068b dāġı: P bāġı

2071 F 130b

2072 L 141b

kirpikler ile yėrin süpürüp
tofraġını köz ara yaşurup

eşki bile balçıġ ėylep anı
bėrkitkeli revzen-i belānı

bir laḥẓa tennūr içinde itti
otluḳ demidin anı ḳızıttı

küllerni közige sürme tartıp
köz ornını sürme dėk ḳarartıp

āḫur ara laḥẓaī ḳoyup gām
keh-berg dėk anda tuttı ārām

her dāneni tamıdın ki çėkti
köńġli ara mihr tuḫmı ėkti

kiz pāresin āhı köydürüp çüst
başı yarasıġa baġladı rüst

her yan yügürür ėrdi urup āh
kim bir ḳutur itni kördi nā-gāh

iti tėri zaḥmetidin arıp
aᶜżāsı ḫırāşdın ḳızarıp

hem suyı revān aġız burundın
hem cismi cüdā boġun boġundın

ḳan ḳoymay salça reglerige
cildi yapışıp süńġeklerige

aᶜżāsıda anda munda bir tük
ol hem bolup añġa bir aġır yük

ḳılmay yörümekke meyl hergiz
ḳuyruġı yükin çėkerge ᶜāciz

ėrni ki yapılmayın tişige
yaᶜnī ki külümsüp öz ėşige

közi ki özin çuḳurġa salıp
aᶜżāsıġa baḳḳalı uyalıp

aġzı nefesi nesīm-i miḫnet
ḳuyruġ añġa ẕeyl-i mīm-i miḫnet

yüz yol teniġa yasap cerāḥat
miḫnet kiriben çıḳarġa rāḥat

bes kim teni revzen üzre revzen
revzen revzen bolup añġa ten

yaraları içre ḳaynaşıp ḳurt
anda hem alarġa ṭuᶜme hem yurt

ḳılġaç yarasını ḳurt dirhem
til birle yalamaḳ anda merhem

belkim bu ᶜadūġa ḳahr sürmek
her laḥẓa alarġa til tėgürmek

ḳanlıġ cesedide bir sürük zāġ
bir lālede ėyle kim nėçe dāġ

uçup ḳonup ėylep aṅġa ḳınlar
zaḫm üstide ėyle kim çibinler

yoḳ aṅġa çibin ḳorur mecāli
ḳuş ḳavġalı ḫod nė iḥtimāli

mecnūn körgeç bolup müşevveş
köṅġlige bu ẓulm kėldi nā-ḫeş

itke ḳoyuban ten-i iṭāᶜat
ol ḫaylġa başladı şefāᶜat

kėy ṭalᶜat u levniṅġiz mübārek
bolġan maṅġa barça tāc-ı tārek

başımda ki yüz yara nişānı
her bir biriṅġizniṅġ āşyānı

köṅġlümde ki yüz tėşük tėşip āh
her bir biriṅġiz üçün vaṭan-gāh

ėyleṅġ bu ḫarābeni nişīmen
kim cevr ü cefā çėker kişi-mėn

közümni çuḳuṅġ tenimni tişleṅġ
anıṅġ közin ü tenin bağışlaṅġ

ḳaşdıṅġız eger naḥīf it-dür
bu ḫaste dağı żaᶜīf it-dür

2101 P 314a

kördi ki bu ᶜözr ü lābe vü pīç
ḳuşlarġa tefāvüt éylemes hīç

feryād ile vaḥşet étti āġāz
rem tapıp alarġa boldı perdāz

kéldi vü ol it tabanın öpti
geh peyker-i nā-tüvānın öpti

köp körgeç anıńġ tenide yara
öz köńġlekin étti pāre pāre

aldı vü arıttı yaradın ḳan
ol peyker-i pāre pāredin ḳan

ḳanın tenidin çü éyledi kem
baġladı yaralarını muḥkem

öz köńġlekini ańġa cül étti
ḳan yaşıdın anı gül gül étti

çün boldı anı tańġardın āzād
yüz derd ile nevḥa ḳıldı bünyād

kéy mihr ü vefā bile siriştińġ
endūh u melāl ser-nüviştińġ

ol dem ki tenińġde şıḥḥat érdi
köńġlüńġde şükūh u ḳuvvet érdi

2115 R 235a

ṭabᶜıńğ tapıban mizāc-ı ḫuffāş
ḥazmıńğ bėriben yezekke ḫaşḫāş

vehmińğ ḳılıban böri közin tört
her kün teniġa salıp közi ört

çengińğge peleng köz salur çaġ
baştın ayaġı bu ġuşşadın dāġ

bebr allıńğa ėyle kim saḳaṭlar
tırnaġıńğdın tenide ḫaṭlar

2120 bars atlamaġıńğ melāletidin
baġlap közini ḫacāletidin

nesrīn dėben ėl kefińğ mekānın
pervīn dėp ulus izińğ nişānın

ėlgińğge ḥınā yaḳıp muᶜayyen
geh ciyrān u gāh közi ciyrān

boynuńğ ara şūḫlar ṭınābı
başıńğ üze şāhlar rikābı

gāhī ki ġażab bile ᶜırıldap
gerdūn esedi sarı ḫırıldap

2121 F 130a

2122a ėlgińğge: L ėlgińğde

2122 L 142a

bu dem ki melāl ile bolup-sėn
yaᶜnī ki bu ḥāl ile bolup-sėn

sėndin ḳılur ėrse ėl teneffür
bar-dur mańġa ṣoḥbetińġ tefāḫür

bir kün nė ki kūyi içre hürdüńġ
itler bile her ṭaraf yügürdüńġ

bir tün nė ki tartıban fiġānı
bolduńġ ėşikide pāsbānı

bir vaḳt nė kim vefā yolıdın
başıńġġa süńġek yėdińġ ḳolıdın

bir çaġ nė ki luṭf ėtip irāde
salıp ėdi boynuńġa ḳılāde

cānım bolsun tenińġ nigārı
baġrım bolsun tişińġ figārı

yā rab felek ėyleben ġamıńġ refᶜ
bolsun barı żaᶜf u miḥnetińġ defᶜ

hem burnadın ėmdi çüstraḳ bol
hem tāze vü ten-dürüstraḳ bol

ol dem yana bolsa baḫt hem-dem
bolsańġ yana ol ėşikke maḥrem

yatlıġ şıfatını tutmaġay-sėn
mėn ḫasteni hem unutmaġay-sėn

cānım alıp ol ṭaraf güẕār ėt
toprāġıġa kūyiniñg nisār ėt

itler bile ėyleseñg tek ü pūy
mehdin barınıñg ḳaṣıda yüz ḳoy

kūyide süñgek ġıẕā ḳılur dem
yād ėt bu żaᶜīf cismini hem

ger ṭaliᶜ ü baḫt yār tapsañg
cānān ḥaremiġa bar tapsañg

bar ehli ḳavup ol āstāndın
kimse seni çıḳ dėmese andın

tün bolsa vü ol ḥarem-penāhıñg
dehlīzi içinde tekye-gāhıñg

yatıp ėñgekiñg ėligge ḳoysañg
tumṣuġuñg uṣul ėṣikke ḳoysañg

mėndin ol ėṣikni öp nihānī
yoḳ ėyle ki kimse bilgey anı

aġzıġa közini sürtüben köp
dėdi ki ayaġı tofraġın öp

ėkkisini tırnaġıñg bile oy
bir yėrde ki ol ayaḳ basar ḳoy

bu nükteler ol ḳılıp ṣümāre
ötkünçiler ėyleben neẕāre

her kim tanıp anı zār yıġlap
ġam köñġlin ėtip figār yıġlap

tanımaġan ėyleben taḥayyür
aḥvālıġa yol tapıp taġayyür

köñġli köyüp ėyle mācerādın
bir sūḫte sordı ol aradın

kėy ᶜışḳ otı içre aḫker olġan
nė aḫker kim semender olġan

bu ot bile peykerińġge terkīb
bu ot bile ḫilḳatıńġġa tertīb

ẕātıńġ bolup ot bile sirişte
tańġ yoḳ dėseler sėni feriṣte

hem kėldi feriṣte-veṣ ṣıfātıńġ
hem boldı melek-ṣıfāt ẕātıńġ

munça ki tapıp-sėn itke ülfet
it birle melek ara nė nisbet

her üyde ki bolsa itke menzil
bolmas melek ol üy içre nāzil

nėvçün arańġızda-dur meṣāfāt
çün bar ol ėkev ara münāfāt

2151 P 314b

mecnūn dėdi yıġlaban çėkip āh
kėy ᶜışḳdın olmaġan-sėn āgāh

yoḳ sėni melek dėsem ġarībī
kim yoḳ sańġa ᶜışḳdın naṣībī

mėn dėk nė ėrür melek dėmek rīv
kim körse mėni ḳıraḳ tutar dīv

ᶜışḳ örtedi ol ṣıfat vücūdum
kim boldı ne-būd barça būdum

ol ot ara ėylesеńġ teᵓemmül
tapḳuńġ bedenimni tūde-i kül

nė tańġ eger it ḫırām ḳılsa
tūde-i kül ara maḳām ḳılsa

her itke ki yėtse bir cerāḥat
küldin yėtiṣür teniġa rāḥat

bu itniń ėrür cerāḥatı köp
dėmek bolmas kül üstidin ḳop

yoḳ yoḳ ki ėmes-tür itlik anda
itlik mańġa ḫatm ėrür cihānda

it-mėn mėn uluṣḳa ᶜār-mėn mėn
baṣtın ayaġı figār-mėn mėn

köp zaḫm tenimni urdı berhem
ol kėldi bu zaḫmlarġa merhem

kim bolsa tenide köp figārı
her zaḫmdın olsa ıżṭırārı

kim merhem ile devāsı ḳılsa
cānın nė ᶜaceb fidāsı ḳılsa

bolsa ėdi mėnde yüz tümen cān
bir tapmaġay ėrdi bu beden cān

barın aṅġa zār ḳılġay ėrdim
yolıġa nigār ḳılġay ėrdim

bu ėrdi fesāne vü füsūnı
kim ḳıldı yana ġulüv cünūnı

yādıġa çü kirdi vaḫşi-yi deşt
ḳılmaḳ kėyik ü ḳulan bile geşt

ol itniṅġ ayaġın ėlgin öpti
naḫçīr ᶜazīmetiġa ḳoptı

boldı yana sāyir-i beyābān
meᵓnūsların tiley şitābān

ol laḥża ki zeyd boldı ḳāṣıd
leylī sarı tapıban maḳāṣıd

ḫay içide çün ḳarār taptı
ḫalvetde ol ayġa bār taptı

2169 R 235b

2172 L 142b; F 131b

ol perdeler içre ġonçe girdār
bu taşķarı boldı ańġa sır-dār

nė kim bilip ėrdi barıdın söz
dīvāne-i bī-ķarārıdın söz

körgüzdi dėmekde ihtimāmın
ᶜarż ėyledi allıda tamāmın

leylī çü anıńġ sözin ėşitti
köńġli tėmürin demi ėritti

cānı ara andaķ ot tutaştı
kim dūdı anıńġ başıdın aştı

gīsūsı mu ėrdi ᶜanber-ālūd
yā çıķmış ėdi başıġa ol dūd

gīsū kibi pīç ü tāb taptı
tāb içre özin ḫarāb taptı

yüz ᶜöżr ile zeyd sarı baķıp
ḫasret suyı közleridin aķıp

k´ėy ten ara cān bėrip kelāmıńġ
cismimġa revān bėrip peyāmıńġ

cān derdiġa çāre-gūş-sėn sėn
ādem dėmeyin sürūş-sėn sėn

köp ᶜöżr ķılıp sözige peyvend
naķdīne besī tapıp kerāmend

taşḳarı yiberdi kim munı al
az ėrdi ḳaşımda naḳd fī-l-ḥāl

ᶜözgrüńğni bu nevᶜ ḳolmaġum-dur
yüz munçaġa ḳāniᶜ olmaġum-dur

bolġay mu ki luṭf ile vefādın
bir ruḳᶜa bu zār-ı mübtelādın

dīvāne-veşim sarı yėtürseńğ
hem munda cevābını kėtürseńğ

zeyd ėtmedi dil-sitāńġa minnet
dėdi ki ėrür bu cāńġa minnet

bat bol ki ḥarīf muntaẓır-dur
bu emrde mekg besī muẓır-dur

leylī tileben devāt u ḫāme
fi-l-ḥāl muḥarrer ėtti nāme

ėl ańğlarıdın içinde yüz bīm
ḳāṣıdḳa nihānī ėtti teslīm

ḳāṣıd alıp oldı deşt-peymā
ol yėrge kim ol ġarīb-i şeydā

iş keyfiyetin salıp araġa
tapşurdı bitigni bī-nevāġa

nė ėrkenini çü bildi mecnūn
żaᶜf ėtkenidin yıḳıldı mecnūn

cismiġa ki yėrge pest tüşti
nāme kibi yüz şikest tüşti

ol nāmeġa çün güşād bėrdi
maẓmūnı oḳur zamān bu ėrdi

XXVI

leylīniñg leyletü-l-bedr dėk şafḥa-ı beyāżıda leyletü-l-ḳadr dėk nāmesi sevādın mecnūn oḳup aġzı viṣāl şehdidin şīrīn bolġanda kāmıġa zünbūr nīşi sançılġanı ve zünbūr nīşi dėk ḫāme nevkin tīz ėtip cevābıda kāġaz ṭabaḳını şehd-ālūd ḳılġanı

ol tėñgri atı bile bu menşūr
kim bėrdi köñgülge ᶜışḳdın nūr

urġaç mey-i ᶜışḳnıñg şalāsı
ādemġa yėtişti ibtilāsı

bir cürᶜa çėkti ol ciger-ḫūn
mest oldı nė mest belki mecnūn

ol mey bile kimge kim bėrip behr
telḫ ėtti firāḳdın ḳatıp zehr

bėrgenge müfāreḳat belāsın
yėtkürdi muvāṣalat şifāsın

2201 P 315a

bülbülni ki ḳıldı zār u ġam-nāk
gül köńġlekini hem éyledi çāk

pervāne-güdāz u sūzı andın
ot ṣemᶜiġa dağı rūzı andın

çün béyle saçıp besī cevāhir
andın sońġ étip bu nükte ẓāhir

kim uṣbu raḳam ki naḳṣ-ı kīn-dür
bir ḫasteġa bir ṣikestedin-dür

yaᶜnī meh-i zār-ı mübtelādın
sańġa ki ḳutulmadıńġ belādın

éy ᶜışḳ otıda ḫasım néçük-sén
éy bī-dil ü bī-kesim néçük-sén

éy bolġalı ᶜışḳım içre medhūş
bir cürᶜa-ı vaṣl ḳılmaġan nūş

éy fürḳatim içre ger yaġıp taş
mińġ taş yében yaşurmayın baş

éy hicrim otıda ger bolup kül
her şuᶜle körünüben ańġa gül

éy ḫār-ı ġamımnı cānġa urġan
gül-bāngın anıńġ cihānġa urġan

2216 F 131a

ėy silsile-i cünūn ėliñġde
ded ḳuyruġıdın resen bėliñġde

ḫāliñġ nė durur firāḳım içre
fikriñġ nė-dür iştiyāḳım içre

saçıñġġa yapışsa ḫār u ḫāşāk
kim tartar ėkin birin birin pāk

farḳıñġ ki yėmiş ḳuş āşyānı
kim ürkütür ėrkin andın anı

başıñġ ki sipihr uşattı derhem
kim bağlar ėkin alarġa merhem

oltursa yüzüñġe gerd-i ḫ^{w}ārı
kim arıtur ėrkin anı barı

cismiñġ ki ḳanasa ġam taşıdın
kim yur ėkin anı köz yaşıdın

ḫārī ki kefiñġġa barur ėrkin
kirpik bile kim çıḳarur ėrkin

hicr otı teniñġni köydürür çaġ
kim saçar ėkin ol otḳa tofraġ

ḳum üzre yıḳılsa cism-i zārıñġ
kim bar ėkin anda ġam-güsārıñġ

2217 L 143a

2220 R 236a

T.C. YÜKSEKÖĞRETİM KURULU
DOKÜMANTASYON MERKEZİ

her yan yügürürde zār u bī-kes
sāyeñg sañga hem-reh ėrkin ü bes

taġ içide ısıġ olsa maᶜlūm
sāye ķılur ėrkin üstüñge būm

vīrānede mühlik olsa endūh
çaġz éyler ėkin başıñg üze rūh

hicrān tüni cānıñg alsa bī-bāk
şubḥ éyler ėkin sañga yaķa çāk

ġam żaᶜfıda deşt üzre yatsañg
ķum bister ėkin ayaġ uzatsañg

tün başıñga vaḥş olur ėkin cemᶜ
allıñgda böri közi ėkin şemᶜ

ķan yutķalı isteseñg piyāle
tapılmas ėkin meger ki lāle

olturur ėkin çibin ķaşıñgga
évrülür ėkin ķoyun başıñgga

éy kāş sipihr-i tīre-encüm
bėrgey mañga daġı ol tenaᶜᶜum

kim tün ü kün olġa-mėn refīķıñg
yolsız yügürürde hem ṭarīķıñg

sėn bolsañg u mėn cihānda mevcūd
bolsa yana kāyināt nā-būd

geh sābit ü geh cihānda seyyār
yoḳ dehr diyārı içre deyyār

dil-ḫʷāh ile ėkkimiz maᶜāṣī
āyīn-i viṣāl-i bī-tehāṣī

meᵓmen bedenimġa ḳoynuńġ olsa
mesken ėligimge boynuńġ olsa

geh ėgnime tekye ḳılsa başıńġ
ṭavḳ-ı zeḳanım dėk olsa ḳaşıńġ

geh yüzüme tutsa yüzüńġ ārām
aġzıńġġa yėtürse leblerim kām

yėtse tenime tilerde vāye
hem-ḫʷābelıġıńġ nėçük ki sāye

nėyley ki sipihr-i herze-nāverd
ḳıldı bu murāddın mėni ferd

sėniń̇ġ nėçe kim ġamıńġġa yoḳ mehl
çün ėr kişi-sėn bu sehl ėrür sehl

her sarı uray dėseńġ tekiń̇ġni
tutḳuçı tiken-dür ėtekiń̇ġni

ėtek daġı pāy-bendiń̇ġ ėrmes
devri zihi hem kemendiń̇ġ ėrmes

miskīn mėn-i zār-ı pāy-beste
yoḳ yoḳ ki żaᶜīf-i pā-şikeste

nė meyl-i sükūn nė ḥad-i reftār
yüz ḳayd-ı belā ara giriftār

bolmaḳ yüz elem üyide maḥbūs
bir yan yana bir yan oldı nāmūs

ėr meclisi içre rāḥ ėrür zīb
ḫātūn kişige şalāḥ ėrür zīb

bu miḥnet-i ᶜışḳ-ı pīç-der-pīç
nāmūs çü kėtti barçası hīç

perdesini ġonçe ėyleşe çāk
berbād ėter anı çerḫ-ı bī-bāk

sėnsiz ki ġamım demī kem ėrmes
sėndin ger ėmes köp az hem ėrmes

sėn tartıban āh-ı āteş-ālūd
mėn ot yaḳıban çıḳarmayın dūd

her néçe ġamımdın āh çėktiñ
nevfel bile kim sipāh çėktiñ

ḫaylım yüzige belā urup kāc
ehl ü ḥaşemimġa bīm-i tārāc

istep ata hem helāk cānım
tökmek tileben yėr üze ḳanım

mėn munça beliyyet içre ḫoş-dil
kim yārġa kām bolsa ḥāşıl

ger vāḳıᶜa cüzᵓ helāk ėmes-tür
yüz munça hem olsa bāk ėmes-tür

mundaḳ daġı dėdiler fesāne
kim nevfel ile bolup yegāne

çün ḥaclesi sarı köz salıp-sėn
ḳolmaḳḳa ḳızını söz salıp-sėn

bolsun sańġa baḫt yār u yāver
bi-llāh mańġa tüşmedi bu bāver

bolsa daġı çün sańġa ėrür kām
nė kām sańġa mańġa ėrür kām

bāġ içre ḳoyup ḳademni bir kün
körmiş ėdim ol şanemni bir kün

hem ḫūb u hem ėlge mihr-bān-dur
nėçe dėse yaḫşıġına cān-dur

yāver sańġa ḥaḳ tebārek olsun
bu ḫayr işińġ mübārek olsun

bolsańġ nėçe anıńġ ile ḫurrem
yād ėyle gehī bu ḫasteni hem

inṣāfġa hem kenāre tutma
bizni daġı bir yolı unutma

2266 F 132b

2267 L 143b

mecnūn oḳuġunça bėyle nāme
żaᶜf ėtti teni miṡāl-i ḥāme

zeyd allıġa her zamān ḳoyup baṡ
ᶜarż ėyledi seyl dėk töküp yaṡ

k´ėy çāk yürekke çāre-endīṡ
merhem ara yaṡurup besī nīṡ

bu nāme ki cānnı ḳıldı bī-tāb
yazmaḳḳa cevāb yoḳ-tur esbāb

zeyd ėylep ėdi barın müretteb
kāġaz dağı ḥāme vü mürekkeb

ḳoydı barısın ḳaṡıġa bir bir
ol ḳıldı cevāb-nāme taḥrīr

zeyd aldı vü yolġa ḥīz saldı
her laḥẓa ḳademni tīz saldı

pūyede sebaḳ bėrip ṡabāġa
tapṡurdı bitigni dil-rübāġa

ḥalvetḳa kirip açıp semen-ber
kördi semen üzre gerd-i ᶜanber

çün saldı sevādıġa naẓar tīz
bu nevᶜ bolup ėdi güher-rīz

2274 R 236b

mecnūnnıñġ köz ḳarası ve kirpik ḫāmesi bile cān ṣafḥasıda yazġan köñġli ṣerḥaları ṣerḥin leylī oḳup ᶜışḳ ittihādı iḳtiżāsı anıñġ köñġli cerāḥatlarıdın munuñġ hem köñġlin aġrıtḳanı ve anıñġ telḫ-kām bolġanıdın munuñġ daġı kāmın açıtḳanı

ol tėñġri atı bile bu nāme
kim ᶜışḳ élidin köterdi ḫāme

ferdī ki yoḳ evvel ibtidāsı
ḥayyī ki yoḳ āḫır intihāsı

taġ balçıġı üzre jāle urġan
ḳum tofraġı üzre māle urġan

her kimni ki éyleben perī-rūy
ṭaᶜn éylegen añġa ᶜādet ü ḫūy

hicr émgekini ḳatıḳ yaratḳan
ġam ṣerbetini açıḳ yaratḳan

ᶜışḳ otıġa kimni köydürüp çum
maᶜṣūḳıġa bėrmegen teraḥḥum

ḳılġan néçe ᶜāṣıḳ olsa nā-ṣād
maᶜṣūḳluḳ iḳtiżāsı bī-dād

ᶜāṣıḳ içi yüz miñġ olsa perkend
maᶜṣūḳnı ḳılmay añġa ḫursend

maᶜṣūḳḳa kim ėsip nesīmi
ᶜāṣıḳ içige salıp caḥīmi

çün bėyle bolup fesāne-perdāz
andın soñğ ėtip bu nükte āġāz

kim uṣbu ġam u elem beyānı
cān ṣafḥasıda baġır nişānı

mėndin ki içim ġamıñğda ḳan-dur
sañğa ki ġamıñğ tenimde cān-dur

yaᶜnī bu cünūn fesānesidin
rüsvālıġ otı zebānesidin

gül-ruḫlar arasıda perīġa
encüm ara mihr-i ḫāverīġa

nė ḫaddim ile duᶜā dėgey-mėn
yüz medḥ bile genā dėgey-mėn

medḥiñğ dėgeli daġı ḳanı til
bolsa dėy alur mu hem anı til

kün vaṣfını ḳılmaḳ āṣkārā
ḫuffāṣ tilige ḳayda yārā

her nėçe çėkti tilni sevsen
gül vaṣfıda kėldi lāl u elken

2296 P 316a

her nėçe bu nev^{c}-dür naẓīrim
yoḳ bir nėçe nüktedin güzīrim

ėy kişver-i ḥüsn pādşāhı
ḥüsn ehli bu kişveriñg sipāhı

ėy nāz u kirişme bāġıda verd
nė verd bahār-ı nāz-perverd

ėy luṭf cihānınıñg bahārı
yüzüñg bu bahār lāle-zārı

bolġanda seḥer yėli gül-efşān
zülfüñgni ḫod ėylemes perīşān

meşşāṭa ḳılurda vesmeni pāk
ḳaşıñgnı ḫod ėylemes girih-nāk

ser-mest közüñg ki ėrdi bīmār
saġ olmaġı boldı mu pedīdār

ruḫsārıñg otıda ḫāl-ı hindū
özi dėk ulusnı köydürür mü

gül-berg üze sünbülüñg tüşüp hīç
ḳıl yañglıġ urar mu ot üze pīç

yüzüñg ḫoyı vü saçıñg ṭınābı
bar mu ol ėkevniñg āh u tābı

aġzıñg ki ^{c}ademde bar ėdi güm
ėyler mü ^{c}ıyān anı tekellüm

ḳaddiñg ḳılıban havā-yı reftār
éyler mü cihān élin giriftār

nāz uyḳusıdın açar mu-sén köz
yüz nāz ile élge dér mü-sén söz

kūyüñgde ki yoḳ ménıñg kibi ḫas
ḫasdın daġı ḳadr içinde vā-pes

bu érmiş irāde-i ilāhī
kim sırrını bilmes él kemāhī

kim köz ki oyulġay érdi éy kāş
né köz ki késilgey érdi bu baş

ol ᶜārıż-ı dil-rübāġa tüşkey
cān birle köñgül belāġa tüşkey

fikr étsem édi bu nevᶜ özümni
kūr étkey édim ékki közümni

mén kim édim ü bu derd-i cāvīd
ẕerre başıda havā-yı ḫurşīd

bī-ḫʷāst yüzüñgge bir nigāhım
tüşkende ménıñg né-dür günāhım

kim munça kélip belā başımġa
yüz derd ü belā ḳara başımġa

2312 F 132a

2313 L 144a

dīvāne bolup çıḳıp cihāndın
āvāre diyār u ḫān-māndın

her kün vaṭanım bir özge vādī
her tün yana bir dimen sevādı

ḳum naṭᶜı bolup mėniñg serīrim
kün ḳurşı bolup mėniñg faṭīrim

at mañga cibāl ḳullesidin
ton mañga sümüm ḫullesidin

geh yār u muṣāḥibim ded ü dām
geh tutmay alar bile hem ārām

deşt üzre çü vaḥşetim tapıp ṭūl
rem tapıp vaḥş bel ḳaçıp ġūl

ḫayretde vuḫūş vaḥşetimdin
miḫnetde ṭuyūr miḫnetimdin

endūh u belā gümāndın artuḳ
żaᶜf ança ki bolmas andın artuḳ

bir ṭūr-ı ᶜadem bolup mañga cism
kim añga vücūd bėriben ism

bu żaᶜf bile çü püye ḳılıp
örgemçi ṭınābıdın yıḳılıp

2325 R 237a

köksümni ki tīġ-ı hicr ėtip çāk
kirip ḫaşerāt içimge bī-bāk

köksüm içide çibin salıp şūr
közüm ėvide vaṭan ḳılıp mūr

bu nevᶜ ḳatıḳlıḳ vü iriglik
yādıńġdın olup mańġa tiriglik

bu dem ki güher-nigār ḫāmeńġ
taḥrīr ėtiben yėtişti nāmeńġ

elfāẓın oḳurda rūḥ taptım
her ḫarfide yüz fütūḥ taptım

līkin ėki söz ėdi muḥarrer
kim cānıma saldı ot mükerrer

evvel ki naẓarġa boldı maᶜlūm
nevfel işi bolmış ėrdi merḳūm

kim tartıp ėkev sipāh-ı ḫūn-rīz
ḫaylım sarı tīġ çėktińġiz tīz

allāh allāh bu nė belā-dur
kim rişteni dėr ki ejdehā-dur

peşşe kim ü pīllik ḫayāli
yā mūrġa şīrlik mecāli

bu mundaḳ ėdi kim ol sipeh-büd
yėtkende mańġa sipāh ėdi düd

bilgeç ġam u nā-tüvānlıġımnı
ᶜışḳıńğ ara ḫaste-cānlıġımnı

bolmış nefesi ḳaşımda sākin
sözler daġı dėmiş olça mümkin

mėn bir dem özümde-mėn demī yoḳ
mundın ᶜaceb ėlge ᶜālemī yoḳ

söz içre çü kördüm ıżṭırābın
bilmey nė dėdim anıńğ cevābın

ol aldı mėni vü üyge kėtti
ol yėrge yėtişti iş ki yėtti

çün kīne vü ḳatlin ańğladım rāst
ḳıldım nė ki mümkin ėrdi der-ḫʷāst

kim ḳınıġa saldı ḫançer-i kīn
tuttı yanıban üyide teskīn

bolġanda füsūn ḳılurġa hem-dem
üylenmek işin dėdi ėkin hem

nė ańğladım ėylegen ḫıṭābın
nė anı ki nė dėdim cevābın

köńğlümdin olup hem ėrdi berbād
nāmeńğ oḳuġandın ėyledim yād

2345 P 316b

ķılmaķ mańġa mundaķ işni mensūb
tutġay mu mürüvvet ehli maḥsūb

mėn munça belā çėkip vefāda
sėn bėyle ḫayāl u müddeᶜāda

nė kim bitidińġ nėçük ķılay red
nė ķılsa ķılur kim olsa bī-ḫod

ġavġā-yı cünūnġa mübtelā-mėn
baştın ayaġımġaça ḫaṭā-mėn

nāmeńġġa fidā köńġül közüm hem
līkin sańġa bar bir sözüm hem

nevfel sözi kim ķılıp ėdińġ żabṭ
mėndin ėmes ėrdi vāķiᶜ ol ḫabṭ

ol ᶜışķ u cünūndın oldı ḥādiṣ
sėn ᶜışķ bile cünūnġa bāᶜiṣ

üylenmek işi ki nisbet ėttińġ
bizge öz işińġni töhmet ėttińġ

kim ibnü-selām ėtip ḫayālińġ
belkim ṭamaᶜ ėyleben viṣālińġ

köńġlini atańġ ķılıp terāżī
bolmış nė ol istegenge rāżī

sėn rāżī ėrür ėmesni bilmen
bilmes nėme töhmetini ķılman

heyhey nė fesāneler bolur bu
ḫāric nė terāneler bolur bu

gūyā sevdā yolumnı urdı
hūşumnı cünün yėli savurdı

çün sözde şuᶜūr ėmes şiᶜārım
yoḳ herze dėmekde iḫtiyārım

dīvāne-mėn ėy perī-şıfat ḫūr
maᶜẕūr-dur ol ki tutsa maᶜẕūr

2365 boldum çü sėniñg̀ ġamıñg̀da nā-būd
nā-būdġa nükte ḳayda mevcūd

yoḳnıñg̀ nė ki söz bolur ḫıṭābı
tutmaḳ kėrek anı yoḳ ḥisābı

yoḳluḳ mañg̀a ger urup durur yol
sėn bar bol u bu yoḳḳa yār ol

iḳbāl ile baḫt yārıñg̀ olsun
cānlar naḳdi nisārıñg̀ olsun

mektūb oḳuġunça şūḫ-ı merġūb
köp taptı şiken nėçük ki mektūb

2370 her bir sözi içre fikr ėtip kėç
köp urdı özige nāme dėk pīç

2362 F 133b

2363 L 144b

inṣāfġa çünki daḫl bėrdi
öz sözleriniṅg cevābı ėrdi

öz nāmesidin bolup müṣevveṣ
bu nāme żamīrini ḳılıp ḫoṣ

taᶜvīz ėtip ol sevād-ı mevzūn
anıṅg bitigin nėçük ki mecnūn

ėy ḳāṣıd-ı nāme-ber ḫaber nė
dėgil saṅġa rūṣen olsa her nė

2375 bir söz bile derdime devā bėr
nāmeṅg bar ėse çıḳar maṅġa bėr

XXVIII

mecnūnnıṅg atası dīv-bād dėk deṣt eṭrāfıda ėvrülüp öz dīvāne-nihādın sergeṣtelikde tapmaġı ve cünün deṣti ḳaraḳçıları her dem anıṅg hūṣı kārvānı ḫaylın sevdā sipāhıġa esīr ėtkendin ġarīb ḫālāt mülāḥaẓa ḳılġanı ve naṣāyiḥ-i hūṣ dārūsı bile anı laḥẓaī özige ketürgeni ve özi bile üyge yėtkürgeni

bu nāmeni ol ki ḳıldı merḳūm
efsāneni bėyle ėtti maᶜlūm

kim tilbe-i bī-nevā atası
yüz ġuṣṣaġa mübtelā atası

2377 R 237b

çün müddetī oġlıdın ėdi ferd
köńġlini cerāḥat ėyleben derd

ġālib bolup ańġa iṣtiyāḳı
ṣaḥrā sarı tüṣti ittifāḳı

kim tapsa fiġān-ı zār ḳılġay
ṣāyed ki içige kār ḳılġay

efġānıġa mülḥaḳ ėyleben pend
ṣāyed anı ėylegey zebān bend

yüz nüktege tilni ḳāyil ėtkey
ṣāyed anı üyge māyil ėtkey

rūḥın ḳılıp ol ümīd tāze
her sarı sürer ėdi cemāze

çün nėçe kün ol ṭalebde çaptı
āḫır anı bir buzuġda taptı

ḫoṣraḳ buzuḳ ańġa ḫān-māndın
līkin özi köp buzuġraḳ andın

āṣüftelıġı gümāndın artuḳ
nė kėlse gümāńġa andın artuḳ

gāhī tutup öltürür ėdi mūr
geh tofraġ ile yasar ėdi gūr

geh ṣuġlı kėsek taṣırġa taᶜcīl
yasar ėdi ol kėsek bile mīl

geh saçar ėdi başıġa tofraḳ
geh tiş bile alır ėdi tırnaḳ

geh tamġa ḳopup miner ėdi çüst
her sarı ayaġların tėpip rüst

çimdir ėdi ėńġlerini her dem
çaynar ėdi yėńġlerini her dem

geh çaġz bile nevāda hem-derd
geh būm yüzidin arıtıp gerd

hem çaġz ḳonup ḳolıġa güstāḫ
hem būm başıġa sürtüben şāḫ

tam üzre nė ḫaṭ ki çėkse nā-gāh
ol ḫaṭ kėlip iḫtiyārsız āh

başıġa ki urdı zaḫm gerdūn
başı tügidin ᶜadedde efzūn

ḳanlıġ közide tiken bile çūb
kirpikleridin ḥisāb ara köp

körgeç atası bu nevᶜ ḥālāt
ḥayret anı ḳıldı özide māt

dėdi ki nėdin miṡāl ėkin bu
sübḥān-allāh nė ḥāl ėkin bu

2391 P 317a

kim kördi bu nevᶜ ādemī-zād
kim bėrmegey ėyle ādemī yād

her nėçe ki ṣaᶜb ėdi bu ṣūret
gām urdı anıńğ sarı żarūret

körgeç atasın kenāre tuttı
gūyā atalıġ ḥaḳın unuttı

yıġlap atası ḳılıp yaḳa çāk
bünyād ėtti ḥazīn ü ġam-nāk

k´ėy yüz yaralıġ baġırġa pāre
mėndin nėge ėyledińğ kenāre

mecnūn atası ėkenni bildi
āh urdı vü allıġa yıḳıldı

başın köterip ḳuçup atası
cānın tilep ėylemek fidāsı

çırmaştılar ėyle çüst ü muḥkem
kim cins ėki ḥarf bolsa müdġam

bir laḥża yıġıdın ėrdi āṣūb
hicrān açıġıdın ėrdi āṣūb

āṣūbları çü taptı teskīn
bünyād ėtip ol żaᶜīf-i miskīn

2407 L 145a; F 133a

dėdi kim eyā remīde ferzend
peyvend baġırġa belki perkend

köksüm yarasını sökme munça
baġrım ḳanını tökme munça

sėniñg teniñg olsa yāre ġamdın
ménińg cigerim bolur elemdin

bir dem cigerimġa ḳılma kāviş
körgil ki nė nev^{c} éter terāviş

ol laḥẓa ki yoḳ ėdi nişānıñg
ḳanım ara mużmer érdi ḳanıñg

éylep tileriñgni müdde^{c}ālar
ṣadḳa bérip ü ḳılıp du^{c}ālar

aç toyġarıban yalañgnı yaptım
öldüm dėgenimde sėni taptım

~~üç tört yaşıñgġa tėgrü peyvest~~
ġam ḳalmadı bėrmegen mañga dest

sėn ḳaṭre-i sütdin alġuça kām
yüz ḳaṭre-i ḳan ḳılıp mėn āṣām

éylep tabanıñgnı çün tiken rīş
ménińg cigerimge sançılıp nīş

tā ^{c}ilm ü edebni kām ḳıldıñg
mekteb ṭarafı ḫırām ḳıldıñg

ġāfil bolmay işiñġde ġamdın
barur kėlürüñġde bir ķademdin

kim faẓl u kemāl yārıñġ olġay
ᶜilm ü hüner iẖtiyārıñġ olġay

ķılġanda tenim raẖīl yādın
yėtse mañġa çerẖ-ı bī-vefādın

ol iş ki ata anamġa yėtti
bir bir andaķ ki barça kėtti

sėn bolġa-sėn ol zamān ķaşımda
gāhī ayaġımda geh başımda

rūẖ ėtken ile tenimni mehcūr
çün şemᶜ-i ẖayātım olsa bī-nūr

rişte kibi pīç ü tābıñġ olġay
pervāne dėk ıżṭırābıñġ olġay

sėn ᶜömrġa bolġa-sėn vesīlem
sėndin yaruġay yana ķabīlem

ger nūrıdın olsa şemᶜ mehcūr
meşᶜal salġay ķabīleġa nūr

kem bolmaġay ėl içindin atım
bī-gāneġa ķalmaġay cihātım

2429 R 238a

yıḳḳan nė ki maḫzen-i ḥişārı
bolġay naḳdım ḳolıda barı

yėl ḥacleme salmaġay güzer tīz
kimse ḥaşemim sarı naẓar tīz

rūḥum boluban ḫalef bile şād
ḳalġay barı ḳavm u ḫaylım ābād

ėmdi ki bu iş ḳaşımġa kėldi
her nė ki dėdim başımġa kėldi

şubḥumġa yėtişti şām-ı miḥnet
şāmımġa yüz urdı şubḥ-ı riḥlet

tuş tuşdın içimge ḳoydı yüz ġam
bu bir ġam u sėndin oldı yüz ġam

şemᶜimġa ki ẓulmet oldı ḥādiṯ
āhıńğ bolup öçmekige bāᶜiṯ

cān ḳuşı tilep uçarnı her dem
feryādıńğ ańğa yana bėrip rem

ᶜışḳ içre tüşerge cān-ı zārıńğ
bildük ki yoḳ ėrdi iḫtiyārıńğ

her emr ki bolsa ġāyeti bar
her mehlekeniń̆ğ nihāyeti bar

ᶜışḳ ehli cihānda körmedük mü
bu vādī ara yügürmedük mü

bolmaḳ bu ṣıfat bir işte maġlūb
ehl-i ḫıred allıda ėmes ḫūb

ot içre ki tüşti bī-nevāyī
çıḳtı eger urdı dest ü pāyī

talpınsa çıḳar ġarīḳ yümkin
talpınmasa ölmeyin nė mümkin

sėn hem bu belāda ḳalma mundaḳ
bir yolı özüńġni salma mundaḳ

tüşse ḳadeḥ-i bilūr ara mūr
tedbīr kėrek çıḳarġa yoḳ zūr

her derd ki ḫaḳ kişige bėrdi
her ḫaḳdın anıńġ devāsı ėrdi

ḫaḳ kim sańġa saldı bu belānı
ᶜāciz ėmes ėtkeli devānı

bu dağdağadın kenāre iste
her fikr ile bolsa çāre iste

bir yolı eger gümān ėmes-tür
tedrīc ile hem yaman ėmes-tür

tedrīc ile ṭıfl olur ḫıred-mend
sākinlik ile ḳamış bolur ḳand

2441 P 317b

yüz yıl kişi ᶜömr eger tiler bil
kim şabr kėrek-tür aṅġa yüz yıl

kim ėtse menāre evci vāye
bir-dür çıḳar u tüşerde pāye

çıḳmaḳlıġıda eger kėrek mehl
līkin tüşeri ėrür besī sehl

sėn daġı bir yėrge kim yėtip-sėn
tedrīc ile yolnı ḳaṭᶜ ėtip-sėn

yanmaḳḳa hem olduṅġ érse māyil
kėlgençe durur yoluṅġda menzil

yan ėmdi ki raḫne beste ėrmes
mundaḳ seferiṅġ ḫuceste ėrmes

mėn bėyle ḫazīn ü zār sėnsiz
anaṅġ daġı bī-ḳarār sėnsiz

aḳşamdın taṅġġa cānı maḫzūn
taṅġdın aḳşamġa eşki gül-gūn

oġlum dėr ü ol şıfat çėker vāy
kim çerḫ oḳınıṅġ ḳadin ḳılur yay

botam dėben ol şıfat ėyler pīç
kim ḳalmas rūḫıdın eger hīç

2457 L 145b; F 134b

yıġlap urar ėyle taş üze baş
kim ḳalur elemde başıdın taş

bu ot çü dimāġın ėtti maḫrūr
aḳ saçı saçar yüzige kāfūr

bilmiş çėkeriñğni kūh-ı endūh
endūhı bolup-tur ėyle kim kūh

tofraḳḳa yıḳılmaġıñğ çü bilmiş
tofraġ üze ol dağı yıḳılmış

2465 sėnsiz ėrür ėyle derd ü ġamlıḳ
kim ḳalmış-tur bir ėkki demlıḳ

mėn bėyle vü ol żaᶜīf bėyle
kėl ėkelemizge çāre ėyle

ümmīd-i ḫayātımız kėtip-tür
āheng-i raḫīlimiz yėtip-tür

bī-gāneni üy sarı yavutma
ornuñğ ki ḳızıḳ turur savutma

biz ėkki sėniñğ ġamıñğdın ölsek
sėn ölmey ü mātemiñğdin ölsek

2470 bu işte ḫaḳ ėylese ḫıṭābıñğ
fikr ėt ki nė bolġusı cevābıñğ

sordı çü atası bėyle efsūn
yıġlap ayaġıġa tüşti mecnūn

kirpik bile çü yolın süpürdi
pāsuḫda bu nevᶜ nükte sürdi

kėy ḫaylıńġ ėşiki ḳıble-gāhım
derdińġ otını yarutḳan āhım

her çāre ki sėn ḳılıp taḫayyül
köńġlüm otı ḫırmenin ḳılıp kül

her ṣabr ki sėn tapıp nihānī
eşkim seyli aḳızıp anı

bu nėçe tekellümī ki sorduńġ
köygen köńġül otıġa su urduńġ

yoḳ yoḳ ki ḳoyarġa dāġ üze dāġ
ot yaḳtıńġ u ḳoyduńġ üstige yaġ

nuṭḳuńġnı ki ėyledi raḳam-zed
ayturġa cevāb yoḳ mańġa ḫad

ḫükmüńġ mańġa ārzū-yı cān-dur
başımġa bu ḫükm hem-revān-dur

allıńġda nė söz dėy alġa-mėn çoḳ
ger bolsa cevābım ol daġı yoḳ

līkin sańġa bu ėmes nihānī
kim bėyle ḳażā-yı āsmānī

kim ṭārī olup bu nā-tüvānġa
rüsvā ḳıldı barı cihānġa

bu nevᶜ bėyle bolurġa cārī
bolmas kişiniñg öz iẖtiyārı

ᶜışķ otı ki bir şerāre andın
ţūfān ķoparur barı cihāndın

2485 yüz şuᶜleni meskenimġa urdı
miñg berķnı ẖırmenimġa urdı

ẖırmen sarı tüşse bir şerāre
köymekdin ėmes-tür añga çāre

miñg berķ tüşürse ᶜışķ-ı bī-bāk
nėtkey anıñg utrusıda ẖāşāk

nė buyruġuñg olsa söz dėmes-mėn
mecnūn-mėn līk ķays ėmes-mėn

servī ki sėn ėyledińg teᵓemmül
ẖas boldı vü ẖas bu dem ėrür kül

2490 bu külge meger ki gird-bādı
bėrgey yana serv dėk sevādı

yėtkende geh ėyledińg neẓāre
kördüñg ki mėni siyeh sitāre

yoķ meyl-i sükūn u ᶜazm-i reftār
nė miẖnet ara ėdim giriftār

2483 R 238b

2489 P 318a

ḳaçmaġlıġım ėrdi tanımasdın
belkim tanırıńġġa arzımasdın

ded her sarı kėtse kėtmek olmas
nesnāsını ādem ėtmek olmas

bolmaġlıġ itińġ ėrür murādım
yoḳ itçe özümge iᶜtimādım

it kimsege bī-vefālıġ ėtmes
başın alıp özge sarı kėtmes

mėn ėssige ᶜözr ḳolġan it-mėn
bu deştde tilbe bolġan it-mėn

mümkin ėse tilbe it ayılmaḳ
yāḫud ańġa iᶜtimād ḳılmaḳ

sėn daġı mėni ḫıred-nihād ėt
her işte ki ḳılsam iᶜtimād ėt

ᶜözrümni ḳaşıńġda ḳoldum āḫır
her işte muᶜāf boldum āḫır

çün ėtti ᶜözrinińġ tamāmın
tīz urdı cemāze sarı gāmın

yėşti resenni cehāzıdın çüst
öz boynıġa baġladı anı rüst

2500b işte: P işde

tapşurdı resen başın ataġa
dėdi nė dėseńğ bu mübtelāġa

it-mėn éligińğde boynı baġlıġ
dėp ķıldı özini tört ayaġlıġ

yėşti ata boynıdın resenni
ᶜazm étti havā ķılıp vaṭannı

tā tuttı cünün yolın nevāyī
kim boldı vaṭanġa reh-nümāyī

mecnün dėk atası daġı yoķ-tur
meskenge havāsı daġı yoķ-tur

XXIX

nevfelniń̆ğ mecnün ķabīlesi mihmānlıġıdın üyige barġaç mecnün atasıġa mīz-bānlıķ ķılġanı ve peyvend riştesi aralarıda muḥkem bolup mihmān üyige kėlgünçe mecnün beyābānġa ᶜazm ķılıp leylī şubānıġa yoluķķanı ve şubān iti dėk lābe ķılıp şubān anı ķoylar arasıda yaşurġanı ve leylīni körgeç şubān ķoyı bile ḫotan ciyrāniniń̆ğ yıķılmaġı ve her ķaysını bir vesīle bile öz ķabīleleriġa ėltmekleri

söz nā-kesiniń̆ğ raḫīl-gūşı
bu nevᶜ çėker ḫadi ḫurūşı

2507 L 146a; F 134a

kim çün ḥaşemiġa kėldi mecnūn
şād oldı alar ki ėrdi maḥzūn

hem ḳoydı atası nā-tüvānlıḳ
hem boldı anası tāze-cānlıḳ

kėydürdiler aṅġa ḫazz u dībā
ḫilᶜatleri barça çüst ü zībā

her sarı yėtişti bu ḥikāyet
kim hūş aṅġa ėyledi sirāyet

ėl köṅġlide bu ḫayāl bişti
nevfelġa daġı ḫaber yėtişti

ol ḫod yėp anıṅġ ġamın hemīşe
ẕikrin ḳılıp ėrdi derd ü pīşe

köṅġlige ḫayālidin tefekkür
cānıġa viṣālidin taḥayyür

bu sözni ėşitkeç oldı ḫoş-dil
barıp körerige boldı māyil

atlandı vü sürdi ol ṭaraf at
mecnūn ėli hem ḫaber tapıp bat

sāz ėylep esās-ı mihmānī
ḫoş-dillıġ ile tüşürüp anı

mecnūn bile ol sipeh-büd-i çüst
yüz mihr bile ḳuçuştılar rüst

akṣamġaça kām-rānlıġ éylep
bu ḫayl aṅġa mīz-bānlıġ éylep

ol ḫod boluban bu işke ḫoş-ḥāl
mecnūn öz işige ḳalıban lāl

çün nevfel-i mihr yüz yaşurdı
mecnūn felek yaşın aşurdı

reh-tūşe külīçe yaydı kevkeb
nevfel daġı yolġa saldı merkeb

barur édi barça yol ara şād
mecnūn ḳalıban üy içre nā-şād

līkin atasıġa yüzlenip kām
kim nevfel anıṅġ sarı ḳoyup gām

hem éyledi şād u ḫurrem anı
hem ḫayl içide mükerrem anı

köṅġlige tüşüp bu söz ki nevfel
mecnūnnı çü körmiş érdi evvel

leylī éli birle ḫarb étip bīġ
kim çékti anıṅġ işi üçün tīġ

mecnūn ġamını çü yér éken-dür
peyvend sözin daġı dégen-dür

şek yoḳ ki érür ol işke māyil
kim ḳıldı biziṅġ ḫaşemni menzil

yoḳsa mecnūnġa yoḳ-tur ol yol
kim kėlgey anı körer üçün ol

ėmdi bu durur edeb mańġa hem
kim ḫay ėlini ḳılıp ferāhem

anıńġ sarı ḫizmet ėtke-biz fāṣ
kim bolġay anıńġ işige pādāṣ

tapsaḳ yana luṭf ile müdārā
ol sözni hem ėtsek āṣkārā

2535 rāżī ėse baḫtdın ḳuvansaḳ
yoḳ dėse ḳabīle sarı yansaḳ

istetti ḫaṣem uluġların bat
ᶜarż ėtti alarġa bu maḳālāt

barısıġa dil-pezir tüṣti
ḳılmaġlıġı nā-güzīr tüṣti

mecnūn işi ėrdi çünki maṭlūb
anıńġ barurı körünmedi ḫūb

her nė ki kėrek ḳılıp müheyyā
yarım kėçe ėyle kim süreyyā

2540 cemᶜ oluban ėyleben bu tedbīr
ḳıldılar uṣol gürūh-ı ṣeb-gīr

2532 R 239a

2533 P 318b

bu gām ara yüz fesāne başlap
her bir ki tükendi yana başlap

barur ėdiler dėben bu sözni
bu söz bile ḫoş-dil ėylep özni

tā deştni ança ḳıldılar ṭay
kim nevfel üyige ḳoydılar pey

ol hem ḳılıp olça şarṭ-ı ikrām
menzilde bėrip alarġa ārām

ḳıldı ṭarab u neşāṭ ança
ol ḫayl ile inbisāṭ ança

kim barı körüp maḥalnı ḳābil
boldılar uşol ġarażġa ḳāyil

nevfelġa ġaraż çü boldı mesmūᶜ
köńġlige bu nükte kėldi maṭbūᶜ

dėdi ki bu söz dėyilmiş ėrdi
mecnūnġa bu ġam yėyilmiş ėrdi

ḳıldım çü ḳabūl añġa raḳam-zed
ėmdi dağı ḳılmaġum durur red

siz ėmdi ḳoyuńġ ḫaşem sarı gām
mėn sūr işini ḳılay ser-encām

sizge dağı olça dest-res-tür
artuḳ mańġa ārzū ėmes-tür

---

sāz éylep éttiñğ bu yan ᶜazīmet
kim furṣat érür besī ġanīmet

tā éyle ki bolsa ṣarṭ peyvend
mecnūnnı ḳılay özümge ferzend

mīᶜād-ı nikāḥ taptı taᶜyīn
ol ḫaylġa yanmaḳ oldı āyīn

şād üy sarı boldılar revāne
bilmey ki nė fiᶜl étip zamāne

ol tün ki alarġa ḳalmay ārām
nevfel sarı urmış érdiler gām

mecnūn ki üy içre ḳaldı dil-teng
közdin töker érdi eşk-i gül-reng

çün ḳoymadı hicr otı ḳarārın
ᶜışḳ élgidin aldı iḫtiyārın

şevḳ otı çékip zebāne çıḳtı
üydin yana bī-ḫodāne çıḳtı

deşt üzre yügürdi bī-ser ü pāy
geh tartıp hūy u geh çékip vāy

yay érdi ḳadi vü nāvek āhı
gerdūnnı ḳılıp nişāne-gāhı

2553 L 146b

bu yayıġa çün ḳurar ėdi oḳ
gerdūn közige urar ėdi oḳ

āyīni havālanıp tek ü dev
ol nevᶜ ki mihr-i āsmān-rev

ėltür ėdi yār mihri anı
baş urġuça mihr-i āsmānī

çün cedyni saġdı çerḫ zāli
süt ḳaṭrelerin arıttı ḫālī

ol süt bile şanᶜat ėyleben zāl
körgüzdi penīr ḳurşı fī-l-ḫāl

allıġa yėtişti bir sürük ḳoy
çūbānı köründi āşnā-rūy

mecnūnnı daġı şubān çü kördi
aḥvālini luṭf birle sordı

mecnūn dėdi ėy yüzi hümāyūn
ḳayda sėni körmiş ėrdi mecnūn

kim ṭalᶜatiñġ āşnā köründi
derdiġa sözüñġ devā köründi

sėn hem añġa ėyledińġ nevāziş
ol daġı nevāzişińġġa nāziş

çūbān ḳoyuban ayaġıġa baş
bu nevᶜ tekellüm ėyledi fāş

kim mėn kim işim ėrür şubānlıḳ
ḳoy birle ḳuzıġa mihr-bānlıḳ

tilsiz gele hem-zebānı-dur-mėn
leylī ḳoyınıńġ şubānı-dur-mėn

sėni körüp ėrdim ol ḥaşemde
mektebde sebaḳ oḳur elemde

ᶜışḳıńġ elemin dağı bilür-mėn
her çāre ḳılay dėsem ḳılur-mėn

mecnūn tabanıġa ḳoydı başın
naᶜl ėtti ötüklerige ḳaşın

dėdi ki eyā demińġ revān-baḫş
nuṭḳuńġ ölgen tenimġa cān-baḫş

ᶜīsī dėk ölügni tirgüzür-sėn
ḫoş muᶜcize-dür ki körgüzür-sėn

yoḳ yoḳ ki şubānlıġ içre mūsā
ėlgińġde ᶜaşā hem ejder-āsā

mūsā nė ki ḫıżr-ı rāḥım olduńġ
ġam ẓulmetide penāḥım olduńġ

yėtkür mańġa āb-ı zinde-gānī
yaᶜnī ki körey yıraḳtın anı

2582 P 319a

2582b yıraḳtın; F yıraḳdın

kim hicride ḫaste-cān-mėn asru
raḥm ėyle ki nā-tüvān-mėn asru

çūbān dėdi ėy ḫuceste ṣāḥib
akṣamġaça bol mańġa muṣāḥib

çāre ṭarafı neẓāre ėyley
bir nevᶜ işińġge çāre ėyley

mecnūn çėkiben duᶜāsıġa til
boldı ańġa ol kün ėyle kim yıl

maġrib sarı mihr ėylegeç rūy
sürdi çūbān ḫaṣem sarı ḳoy

bir ḳoy tėrisi çıḳardı fī-l-ḥāl
mecnūnġa dėdi ki ėgnińġe sal

ḳoy dėk bu tėrini ḫılᶜat ėyle
baştın ayaġıńġġa kisvet ėyle

ḳaddińġni ġanem içinde ḫam ḳıl
ᶜāşıḳ ėseńġ anı muġtenem bil

kim kėlgüsi-dür büt-i perī-çihr
andaḳ ki ḫamel feżāsıġa mihr

ḳızlar bile oynayu talaşa
ḳoy saġmaġın ėtkeli temāşā

2598 R 239b

yétkende başıńġġa sén bilür-sén
né nevᶜ neẓāre kim ḳılur-sén

mecnūn yapınıp térini muḥkem
ḳoylar ara ḳaddin éyleben ḫam

barur édi tört ayaġlanıp tīz
tā ḳıldı zamāne fitne-engīz

ḳoylar çü ḳabīleġa yavuştı
ḳızlarġa ḫırām cūşı tüşti

encüm kibi çıḳtılar şitābān
leylī ol arada māh-ı tābān

çün ᶜışḳ ara köp bolup melāli
āşüfte vü tīre zülf ü ḫāli

hicrān otıdın ᶜizārıda tāb
gül-bergi sirişk birle sīr-āb

gīsū ki bolup yolıġa cārūb
ᶜālemġa saçıp ġubār-ı āşūb

fitne ki közige sürme tartıp
cān naḳdin alurġa köz ḳarartıp

müjgānı ki ḳatl éylep āheng
yüz şuᶜlesi dūdıdın tutup reng

2601 F 135a

otluġ yüzi kim bolup dil-efrūz
mecnūn-küş belki nükte-dān-sūz

bu nev^{c} cemāl ile yétişti
yüz ġunc u delāl ile yétişti

mecnūnġa körüngeç ol perī-zād
āyīn-i ḥayātı oldı berbād

bir āh-ı felek-şikāf çékti
kim kökni aṅġa ġılāf çékti

ḳoy içre yıḳıldı zār u bī-dil
ḳoy dék ki ḳılurlar anı bismil

ol nāle ki çékti bī-müdārā
ḳoylarġa rem oldı āşkārā

butraştı çü her birisi bir yan
ḳaldı arada ġarīb-i giryān

leylī için örtep otluġ āhı
kéldi bileyin dében kemāhī

baḳsa yatur érdi yér üze post
ol post ara nihān bolup dost·

bes kim ġam otı tenin ḳarartıp
ol müşk özige nāfe tartıp

2603 L 147a

müşkīn körünüp ten-i nizārı
leylī saçınıńġ néçük ki tārı

gül-ruḫġa çü boldı ḳıṣṣa maᶜlūm
āh urdı vü hūşı oldı maᶜdūm

yār üzre yıḳıldı serv-ḳad ḫūr
tofraġ üze tüşti güyā nūr

ᶜışḳ içre ten-i nizār birle
hem-ḫʷābelıġ étti yār birle

ᶜāşıḳ ki érür işide şādıḳ
maᶜşūḳ bolur başıda ᶜāşıḳ

ḳızlar boluban ol işdin āgāh
kim béyle yıḳıldı ékki dil-ḫʷāh

gül-ruḫnı köterdiler hem ol dem
vaṣl olmay alarġa hūşsız hem

ᶜazm éylep üküş fesāne birle
ol emrde yüz bahāne birle

ṣaḥrāda ḳalıp ġarīb-i bī-ḫʷīş
ḫayretde şubān-ı çāre-endīş

kim tapsa ḫaber ḳabīle ehli
bir dem yoḳ ańġa ḫayāt mehli

mundaḳda éki cemāzelıḳ tīz
yéttiler étip cemāzeler ḫīz

bu ḥālet içinde tapḳaç anı
bir nāḳa çökerdiler revānī

nāḳa üze anı ḳoydılar çüst
ėlgin ayaġını tańġdılar rüst

vāḳıf bolmay ḳabīlede ėl
ᶜazm oldı alarġa ėyle kim yėl

mundaḳ dėdi rāvī-yi fesāne
kim kėlgeç atası üyge yana

bildi ki kėtip durur hem ol şām
köp yıġladı üyde tutmay ārām

yıġlay yıġlay izin ėriştı
ol yėrde yėtiştı kim yėtiştı

bağlap tėve üzre çünki tapıp
kėltürdi üyge tėgrü çapıp

yėtkürgünçe ḥaşemġa anı
yüz ḳatla lebiġa yėtti cānı

çün yėtti ḳabīleġa yabandın
yād ėtmedi ḳoy bile şubāndın

ėy vādī-yi eymen içre ḳoyçı
it-mėn sańġa öz ḳaşıńġda ḳoy çi

şuġliñg bile başladım yolumnı
tut luṭf ile sėn dağı ķolumnı

XXX

mecnūn atası oğlunı köp naṣīḥatlar bile nevfel ḥaşemiġa alıp barġanı ve nevfel sūr esbābın sürür bile çıķarġanı ve tezvīc riştesi ᶜaķdi tüzülgeni ol girih muḥkem bolmasdın burun üzülgeni ve bir ᶜāşıķ maᶜşūķı vaşlıdın kām tapķanı ve yana bir ᶜāşıķ maᶜşūķı vaşlın tiley gām urġanı

meşşāṭa ki söz dürini tėrdi
bu bikrġa bėyle cilve bėrdi

kim üyge çü kėldi zār-ı şeydā
maġzı ara boldı hūş peydā

yıġlap atası ķılıp şikāyet
aytıp yana pend-i bī-nihāyet

ol söz dėmeyin melāletidin
baķmay ataġa ḥacāletidin

fehm olġaç atasınıñg melāli
tofraġ ėtip anı infiᶜāli

yüz yėrge ķoyup tutup ķulaġın
köp öpti atasınıñg ayaġın

2637 R 240a

dėdi ki kėçür günāhım āḫır
kim luṭfuńġ érür penāhım āḫır

körgeç ata ᶜacz ü iᶜtirāfı
dėdi bu işińġge-dür telāfī

ḳılġan barıdın rücūᶜ ḳılsańġ
nė işke dėsem şürūᶜ ḳılsańġ

mėndin tileseńġ rıżā ḳabūl ėt
nė şerᶜ ėter iḳtiżā ḳabūl ėt

mecnūn ki fütüvvet ehli ėrdi
iḥsān u mürüvvet ehli ėrdi

hūş olsa dimāġı içre sākin
terk-i edeb ėrmes ėrdi mümkin

ādābı hidāyet ehli yańġlıġ
āyīni velāyet ehli yańġlıġ

andaḳ ki tilep ḫudā rıżāsın
andın sońġ ata ana rıżāsın

dėdi sańġa her nė kim rıżā-dur
ḳılmaġlıġ anı mańġa sezā-dur

ḫükm ėt ki nė nevᶜ ėtey şiᶜārım
ėtmekde anı nė iḫtiyārım

2646 F 136b

2648 L 147b

boldı atası bu nüktedin şād
nevfel işidin söz étti bünyād

kim nevfel kim ᶜarabda-dur ṭāḳ
yoḳ yoḳ né ᶜarab ki ṭāḳ-ı āfāḳ

köp boldı séniñg üçün elem-senc
köñglige işiñgde yétti köp renc

çün kim yoḳ édi ezelde taḳdīr
tapmadı işiñg büterge tedbīr

2655 émgekleri boynuñga érür ḳarż
ᶜözrin ḳolmaḳ sañga érür farż

émdi bu durur anıñg rıżāsı
hem ḫaste atañgnıñg iltimāsı

kim ẓāhir étip ṭarīḳ-ı peyvend
ḳılsaḳ añga dağı séni ferzend

bir yatlığı bar émiş perī-veş
baştın ayağı laṭīf ü dil-keş

ᶜiffet ḫaremide ol cemīle
sevdāsıda zār yüz ḳabīle

2660 vaşlın tiler élge ḫod ᶜaded yoḳ
ayturga añga velīk ḫad yoḳ

bu iş bile-dür mañga mübāhāt
tā ḫayrda kéldi bīm-i'āfāt

mėndin tileseńğ rıżā rıżā bėr
bu ḳıṣṣa rıżāsın mańğa bėr

mecnūn tilin andaḳ ėyledi bend
kim boldı rıżāsı birle ḫursend

ḫoş-vaḳt oluban ḳopup ṭarab-nāk
indetti ḳabīle ehlini pāk

2665 her nė ki kėrek ol iş yaraġı
āmāde ḳılıp ziyāde daġı

mecnūnnı yasap libās birle
tün kün kibi kīş ü ās birle

hīç iş bile fevt ḳılmay evḳāt
nevfel sarı ᶜazm ḳıldılar bat

ol hem çü ėşitti mācerānı
cemᶜ ėyledi ḫʷīş ü aḳribānı

ceşn encümenin ᶜaẓīm ḳurdı
ol ḫaylnı bezm ara tüşürdi

2670 āyīn-i ṭarabġa ḳoydılar yüz
içkü ėdi nėçe kėçe kündüz

çün boldı ṭarab işige encām
bir dem köterildi bezmdin cām

köp zīnet ü zīb ėtip ėkevni
gül-çihre kėlin bile küyevni

ḳızını asrap ḥicāb içinde
ay dėk toḳuz niḳāb içinde

bezm içre küyevge ḳoydurup gām
bėrdiler ėl ortasıda ārām

olturdı ḫaṭīb-i ᶜīsī-iᶜcāz
ḥaḳ ḥamd u ṣenāsı ėylep āġāz

ay birle ḳuyaşnı ėyledi ᶜaḳd
başı üze saçtılar besī naḳd

çün mihr kėlin kibi yaşundı
tün yėrge küyev kibi yükündi

gerdūn körüben bu iş muvāfıḳ
kėltürdi toḳuz ṭabaḳda saçıḳ

ol üyge ki urmış ėrdiler taḫt
taḫt üstide salmış ėrdiler raḫt

başladılar ol ėkevni ḫandān
yoḳ külgü velī alarġa çendān

mecnūnnı ḳarīn ḳılıp perīġa
tapşurdılar aynı müşterīġa

üy girdidin ėlni sürdi nevfel
kim ḳalmadı anda ėlge medḫal

2678 P 320a

ol tėgrede cemᶜ yā cerīde
el-ḳıṣṣa yoḳ ėrdi āferīde

pür-pās çü tündin ötti ol ḫayl
tuṣluḳ tuṣı ḳıldı uyḳuġa meyl

nevfel yıraḳ olturup içip mül
her dem ḳılur ėrdi bir taḫayyül

sevdāsı bu yolġa tuttı anı
kim üy yanıġa kėlip nihānī

sākin ḳılıp üy kizini pāre
ol fürcedin ėyledi neẓāre

kördi yėridin ḳızın ki ḳoptı
mecnūn ḳaṣıġa kėlip yėr öpti

bünyād ėtti ki ėy yegāne
ᶜışḳ içre yegāne-i zamāne

hem mihr-i ṣafā yüzüñġde ṭāliᶜ
hem nūr-ı vefā ėñġiñġde lāmiᶜ

bu nükte ėrür ḳaşımda rūṣen
ėl allıda hem ėrür muᶜayyen

kim leylī iṣide nā-tüvān-sėn
ᶜışḳıda cihāngа dāstān-sėn

2690 R 240b

köñġlüñġ-dür anıñġ ġamıda muḥkem
kim ᶜışḳ érür sañġa müsellem

köñġlüñġ otıdın savutmaġuñġ-dur
ol barıda yār tutmaġuñġ-dur

ékkimiz atasınıñġ rıżāsı
salmış sañġa bu iş ibtilāsı

çün kişver-i ᶜışḳnıñġ şehi-sén
ᶜışḳ ehli otınıñġ āgehi-sén

bar-dur mañġa daġı derd-mendī
ᶜışḳım reseniġa pāy-bendī

derdim otı içre tābı anıñġ
mén daġı kélip ḫarābı anıñġ

līkin ékimiz otı nihānī
né méni bilip ulus né anı

fikr éyle ki ol esīr-i mehcūr
fehm étse sénıñġ bile mañġa sūr

bu kéçe anıñġ né ḥāli bolġay
ᶜömri küniniñġ zevāli bolġay

sırrımnı sañġa çü éyledim fāş
séndin mañġa bu-dur émdi pādāş

2696 F 136a

2698 L 146a

kim rāżı olup ġarāmetimġa
boynuńġnı ḳoyup melāmetimġa

ḳılmay mėni ėl ara fażīḥat
ḳopsańġ dağı ėyleseńġ ᶜazīmet

her kimge ki bu fesāne yėtse
ol ḫayl sėni melāmet ėtse

mėn bolmasam ėl ara muᶜātab
ḳılsańġ sėn özüńġni oḳ muḫāṭab

bu nevᶜ mürüvvet olsa sėndin
iẓhār-ı fütüvvet olsa sėndin

ümmīdim ėrür ki ḳādir-i pāk
leylīni ki kėldi nādir-i pāk

öz ḥıfẓı ara żamānda tutḳay
her mühlikedin amānda tutḳay

hem hicride olmaġay şekībińġ
hem vaṣlını ėylegey naṣībińġ

mecnūnġa yėtip bu sözdin āzār
ol ḫaste ėşige yıġladı zār

dėdi kim eyā remīde peyvend
bol ᶜışḳ u maḥabbetińġġa ḫursend

yārıńġġa vefā şiᶜārıńġ olsun
ḳim tėńġri hemīşe yāŕıńġ olsun

mėn ḫod tüṣüben içimge endüh
ḳılġum ėdi ᶜazm-i vādī vü küh

köṅġlüṅġni ḳılur üçün riᶜāyet
āṣüfte żamīr ėdim beġāyet

bu luṭf ki sėndin oldı ẓāhir
ᶜöẕrüṅġni nėçük ḳolay-mėn āḫır

kėtmekke ki cezm-i niyyetim bar
kėtsem saṅġa ḫod nė minnetim bar

mėn ḫod kėter ėrdim uṣbu sāᶜat
bėrdiṅġ seferimġa istiṭāᶜat

minnet saṅġa yoḳ özümge ḳoydum
cān birle ėki közümge ḳoydum

dėp ḳoptı aṅġa duᶜālar ėylep
mundaḳ kerem ü ᶜaṭālar ėylep

sāz ėtti aġalıġ u siṅġillik
köp istedi siṅġlidin biḥillik

çıḳtı daġı ᶜazm-i pūye ėtti
ġam bādiyesiġa kirdi kėtti

2717 "P"de yok

2718 "P"de yok

2719 "P"de yok

nevfel körüben bu ṭurfe ḥālāt
ḳız birle küyev ara maḳālāt

ḳoptı dağı üyge tėbredi deng
mey içre kişi yėgen kibi beng

körgenni ki yād ėtip uyalıp
nė asray alıp nė ayta alıp

üyniñğ yene sarı ḳahr u kīnde
ḳız ᶜāşıḳı bar ėmiş kemīnde

ėlgi ara deşneī tutup tīz
kim bolsa ol ėkki ᶜişret-engīz

ol ėkkini hem helāk ḳılġay
öz köksini dağı çāk ḳılġay

pāk ėrdi çü ᶜışḳı içre ol zār
ᶜışḳ ėyledi añğa otnı gül-zār

mecnūnġa tutup özini teslīm
köp taptı ṭarīḳ-i ᶜışḳ taᶜlīm

tofraġıġa sürtüben cebīnler
ṭavrıġa dėdi köp āferīnler

hem dilberidin tapıp nişāne
āyīn-i vefāda ġāyibāne

2732 P 320b

bī-ḫod ḳılıban bu ḥālet anı
ol mihr ü maḥabbet nihānī

çün şevḳde ṭaḳati bolup ṭāḳ
üy içre kirip ḥarīf-i müştāḳ

yėr üstide ėyledi tenin pest
tofraḳḳa cānnı ḳıldı hem-dest

maᶜşūḳ çü kördi nā-tüvānın
yüz saᶜy ile asradı fiġānın

mihr ile başıġa sāye saldı
başını köterdi köńġlin aldı

yėller ki bu ᶜışḳ irāde ėrdi
kündin künge ziyāde ėrdi

bėrmey-dür ėdi ėkevge peyvest
bu tüngeçe vaṣl devleti dest

bir birige mihr ėtip pedīdār
boldılar ėkevle mest-i dīdār

cüzᵓ nefs murādı kim yoḳ ėrdi
özge barı kām dest bėrdi

tańġ atḳuça güng ü lāl ėdiler
ser-mest-i mey-i viṣāl ėdiler

çün tańġ ḳuşı nāle-i yād ḳıldı
ᶜāşıḳ daġı ḫayr-bād ḳıldı

baş aldı vü kėtti vaşldın şād
ma^{c}şūḳası ḳaldı ġamdın āzād

çün şubḥ ^{c}aṛūsunuńg yüzide
körgüzdi sepīde-dem sepīde

meşşāṭa-ı çerḫ tuttı utru
kün çeşmesidin yüzige közgü

sūr ėli yüz urdı bāmdādān
ḳız birle küyev ḳaşıġa şādān

ol üyde biri ėdi ėkev yoḳ
ḳız yalġuz ėdi velī küyev yoḳ

toldı yana ġamdın ol arāżī
mecnūn ėli ḫod ölümge rāżī

nevfel biliben ki nė-dür aḥvāl
ayturġa velī tili bolup lāl

mecnūn ėlige besī ḳolup ^{c}özr
aytur sözi ser-be-ser bolup ^{c}özr

2745 R 241a

2746 F 137b

2748 L 148b

2748a biri: L bir

2749a yana: L yene

kim tėńġridin ėrdi bėyle taḳdīr
nė kim taḳdīr ėrür nė tedbīr

nė sizdin ėdi bu iş nė bizdin
bil kim nė oġuldın u nė ḳızdın

taḳdīrdin ėrdi bėyle ḥālet
şükr ėyleńġ ü refᶜ ėtińġ melālet

bu ᶜözr ile ḅarçanı uzattı
yandı özi vü uzaldı yattı

ol nevᶜ nühüfte renc ü tīmār
bister üze cismin ėtti bīmār

bīmār-mėn ėy ṭabīb-i ḥāzıḳ
teşḫīsińġ ėmes velī muvāfıḳ

cānımnı alur ġam-ı nihānım
defᶜ ėyle ve yā bağışla cānım

XXXI

felek zāli müşᶜabidlıġınıńġ būḳalemūnluġı mecnūnnı nevfel ḳızı viṣālıġa yėtkürmesdin burun ayırġan dėk leylīni dağı ibnü-selām melāmetidin selāmet ėrip hicr ḳara tünide ėkki nā-murādnı murādġa yėtkürgeni ve bedensiz rūḥnı rūḥsız bedenġa kėvürgeni ve rūḥ bile beden vaşlı müyesser bolġaç tīġ-ı firāḳ sürgeni ve ol su bile viṣāl otın öçürgeni

kilkī ki bu ṣafḥa ḳıldı ḫāriṣ
efsāne bu nevᶜ ėter nigāriṣ

kim ol nėçe kün ki çerḫ-ı pür-fen
kim köprek aṅġa firīb ėrür fen

hezl ėtti nė hezl bī-ḥayālıḳ
mecnūnġa buyurdı ked-ḫudālıḳ

hem ibnü-selām ittifāḳı
sāz ėyledi üylenür yaraḳı

her nė ki kėrek ḳılıp müretteb
leylī ḥaṣemiġa sürdi merkeb

çıḳtılar alar daġı tapıp kām
bėrdiler aṅġa üy içre ārām

ḫaylını daġı tüṣürdiler bat
bezm içre ḳadeḥ kėtürdiler bat

ol nevᶜ ki resm ėrür ẓiyāfet
ėylep aṅġa daġı köp iżāfet

ᶜıyṣ ėylediler nėçe tün ü kün
kim nė küni meysiz ėrdi nė tün

çün boldı maḥal ki ᶜaḳd u tezvīc
bėrgey bu neṣāṭ iṣige tervīc

bolmış ėdi sāᶜat iḫtiyārı
cemᶜ oldı ḳabīle ehli barı

til çėkti ḫaṭīb-i herze peyvend
ᶜaḳd içre küyevni ėyledi bend

çün taptı nikāḥ işi ser-encām
leylī ḫaremiġa urdılar gām

kim meyl ėtiben tümen cefāġa
bėrgeyler ol aynı ejdehāġa

yār ėlgi çü ėlgige yavuştı
miskīnge ġarīb ḳışşa tüşti

ṭabᶜı ḫafaḳāndın ėrdi maᶜlūl
köp bolsa ėdi ḳadeḥḳa meşġūl

andaḳ salur ėdi cismiġa pīç
kim kėlmes ėdi añġa nefes hīç

içti nėçe kün çü bī-müdārā
ol zaḥmeti boldı āşkārā

ol nevᶜ ki terk-i hūş ḳıldı
ölgen kişiler kibi yıḳıldı

ol boldı ḫayātıdın çü mehcūr
mātemġa mübeddel oldı ol sūr

ölgen saġınıp ḫalāyıḳ anı
bir üyge kėtürdiler revānī

2778 P 321a

ġavġā boldı küyev başıġa
kim kėlmedi ėl kėlin ķaşıġa

bī-çāre kėlinni lāl ėtip fikr
ṭāvus-ı şikeste-bāl ėtip fikr

köńġli ara ėrdi yüz tefekkür
ol bardı vü kėldi mińġ taḥayyür

öz ķatlini ėylemiş ėdi bīġ
pinhān ķılıp ėrdi zehrlıġ tīġ

kim ḫaşm tapar nefes ańġa kām
öltürgey özini kām u nā-kām

aġyārdın özni ᶜārī ėtkey
öz yārı vefāsı birle kėtkey

tīġ özige iḫtiyār ķıldı
ḫaşmı bedeniġa kār ķıldı

körgüzdi bu tün felek nifāķı
köp emr-i ġarīb ittifāķı

bu ėrdi biri ki ol ėki ferd
kim cānları ėrdi derd-perverd

baḥr-ı felek urdı ol şıfat mevc
kim ėyledi ėkki ferdni zevc

2783b zehrlıġ: L zehrlıķ

2790 her birni yana birev bile cüft
yėtkürmedi hīç dür ara süft

bir bu ki bu nev^{c} ėki küdüret
bir kėçe içinde tuttı şüret

hem ol kėçe ayrılıştılar bat
uz bolmayın oldılar yana yat

güyā ki müneccim-i naẓar-bīn
bir ėrdi ki sā^{c}at ėtti ta^{c}yīn

bu işte müneccim ėr zebūn-dur
ma^{c}nī kiẓb-ül-müneccimūn-dur

2795 el-ḳıṣṣa küyev çü boldı bī-ḥāl
ża^{c}f ėyledi peykerini pā-māl

mecmū^{c} ėl anda ėrdi ol tün
kedbānū vü zāl u bikr ü ḫātūn

leylī bolup ol belādın āzād
taptı ġam-gīn żamīrini şād

2790a yana: L yene

2791 F 137a

2792 L 149a

2794 R 241b

2794a işte: R,F,P işde

çün bir birisin tanıştılar cezm
rūḥ étti beden ḥarīmidin ᶜazm

yaᶜnī beden oldı zār-ı mecrūḥ
maᶜşūḳı uşol beden ara rūḥ

rūḥ-ı ḳudsī nüzūl ḳıldı
ḫākī ten ara ḥulūl ḳıldı

ékki güher ornı boldı bir dürc
ékki ḳuyaş evci boldı bir burc

bir sāġar ara tüşüp éki mül
bir ġonçe ara bütüp éki gül

bir cismde ékki rūḥ olup güm
bir köz arasıda ékki merdüm

vaṣl éyledi ékkilikni bāḳī
vaḥdet ḳadeḥini tuttı sāḳī

bu bāde birini mest ḳıldı
ol birni mey-perest ḳıldı

yoḳ yoḳ ki ékisi mest boldı
hem ékkisi mey-perest boldı

bu ṭurfe ki ger éki édi at
tapılmas édi be-ġayr bir zāt

ékki ḳadeḥ āb-ı zindegānī
ḳoşulsa kim ayru aṅġlar anı

bu ḳand ėdi ol zülāl mānend
cezb ėyledi ol zülālnı ḳand

bu su ėdi ol ḥabāb-ı ḥāṣıl
bir āh ile boldı aṅġa vāṣıl

bir laḥẓa sipihr olup mülāyım
fitne közin ėtti kėçe nāyim

eflāk vefāġa boldı bāᶜiṣ
eflāk üyidin çıḳıp ḥavādiṣ

emn ile zamāne-i müṣᶜabid
eṭrāfıġa dehrniṅġ çėkip sed

yār ėrdi sipihr ü devr-i yāver
ᶜaḳl ėylemeyin bu işni bāver

her nė ki ḥisāb-ı āferīniṣ
ėylep ol ėkevge vaṣl ḫʷāhiṣ

örgemçi ṣibāḳḳa cülni tırmap
tumṣuġını riṣte birle çırmap

ḫuffāṣ ki seyri devr tapıp
ᶜālemġa ḳanat u perde yapıp

yüzige tüṣüp böri ḳulaġı
andın yapılıp közi çerāġı

2828 P 321b

nā-geh ügü çėkmegey dėben ün
tumşuġı ėtip közini çabun

ķoyçı itin uyķu dīvi basıp
ķoylar yüńġi rişłesidin asıp

mekr ile sevād-ı ᶜanber-ālūd
dultu töşükige salıban dūd

āsūde çerende vü perende
uyķuda gezende vü derende

imdād ᶜıyān ķılıp ţabāyiᶜ
bolmasķa bu nevᶜ vaşl żāyiᶜ

nė gerd ķopup nė yėl revāne
su sākin ü çėkmey ot zebāne

yapmaķķa havā mizācı māyil
otnıńġ küresi yüzige ḫāyil

hem perde ţırāz ot ḫarīri
inmeske sipāh-ı zemherīri

ol daġı felek yüzin tutup pāk
bir bir yüzini toķuz eflāk

naḫsiyyetidin kėçip ġevābit
seyyāre saᶜādet içre ġābit

2836a yapmaķķa: L baķmaķķa

ay ḳurşıda yoḳ żiyā nişānı
yėr aṅġa ḳuyaş kömeç-dānı

taṅġ atḳuça yummayın közin tėr
ėyler ėdi inyekād taḥrīr

zühre nė oḳup nė çalıban çeng
perde ara kirmek ėylep āheng

kün şemᶜi ki yėr tüpige barıp
ḫalvet kėçe şemᶜini çıḳarıp

behrām çėkip sinān salıp şūr
kim baḳsa yaman köz ėylegey kūr

2845 bircīs ḳol açıban duᶜāġa
furşat tilep ėkki dil-rübāġa

naḥītidin zuḥal urup çeng
tünge bėrür ėrdi yüzidin reng

tün ḳīrġa bulġaban ḳolını
bėrk ėyler ėdi seḥer yolını

savuġ nefesini urmayın şubḥ
tün küllerini savurmayın şubḥ

2842 L 149b; F 138b

2845a açıban: P ėyleben

2848 R 242a

savuḳḳa nefes urar heves yoḳ
kāẕibḳa ḫod ol kėçe nefes yoḳ

tün dūdı tutup felek ḫamını
tutmış ėdi ṣubḥlar demini

yoḳ ėyle yaruḳ çerāġ-ı bīniş
uyḳu ara ḳalıp āferīniş

ol ėkki nėçük ki baḫt-ı bīdār
bolup bir birge mest-i dīdār

yıllar bolġan felek ḫilāfı
bir kėçede tapıban telāfī

çırmaştılar ėyle kim ten ü cān
yā serv-i sehī vü ᶜışḳ-ı bī-cān

gāhī bu öpüp anıńġ ayaġın
gāh ol islep munuńġ saḳaġın

bu gāh ḳılıp ḳolını ḳullāb
ol tenġa saçı kibi urup tāb

ol gāh tutup munuńġ ḳolın tüz
geh sürtüben ańġa köz gehī yüz

2849b kāẕibḳa: F kāẕibke

2854a ten: F dil

2856b saçı: F saçıp

bu gāh açar ėdi ķolaçın
çırmar ėdi ķolġa yār saçın

yaᶜnī aṅġa genc kim heves-dür
çırmaşsa yılan ᶜaceb ėmes-tür

ol gāh muṅġa ᶜıyān ķılıp derd
jülīde saçıdın arıtıp gerd

yaᶜnī bu sevād-ı ġam ġubārı
bih kim maṅġa nāfe-i tatārī

mecnūn saġınıp özini leylī
ėyler ėdi nāz u ᶜişve meyli

leylī özini saġındı mecnūn
şükr ėtti ki yārı ėrdi maķrūn

ol bu boldı velīk bu ol
tapmadı arada ėkkilik yol

her iş ki ötüp helāklikdin
ayru ėmes ėrdi pāklikdin

ᶜışķ ehli bu nevᶜ bolsalar pāk
ger vaşl müᵓebbed olsa nė bāk

ᶜāşıķ ki murādı kām bolġay
ᶜāşıķlıķ aṅġa ḥarām bolġay

2859b ėmes-tür: P ėmes-dür

2866a bolsalar: L olsalar

el-ḳıṣṣa ol ėkki yār-ı dil-bend
çün boldılar ėyle vaṣl peyvend

peyvendi sipihrniñg üzüldi
āheng-i cefā yana tüzüldi

yalġan külerige boldı rāġıb
kim ḳıldı ṭulūᶜ ṣubḥ-ı kāẕib

çün ṣubḥ ṣerārı taġdın aṣtı
mecnūn yürekige ot tutaṣtı

leylīdin olup ṭarab gürīzān
tañg ṣemᶜi dėk oldı eṣk rīzān

bildiler ėkev ki çerḫ-ı bī-mihr
öz mihrige ẓāhir ėtküsi çihr

yüz ᶜöẕr ki ḳoptı serv-i nev-ḫīz
nergislerin ėylep erġavān-rīz

ṣerḥ ėtti ki fitne-i ḥavādiṯ
aḳṣam nė ėṣitmiṣ ėrdi ḥādiṯ

yaᶜnī tutarımġa yüz cihet-dür
barsam dağı ᶜayn-ı maṣlaḥat-dur

baġrı yarasın bu dağı sökti
baᶜżı kėçe ötken iṣni tökti

bir birleriniñg öpüp ayağın
tāze ḳılışıp firāḳ dāġın

---

dīvāneġa ḳaldı ġam tüni derd
öz burcıġa çıḳtı māh-ı şeb-gerd

ḫoş devlet ėrür viṣāl şāmı
açılmasa ṣubḥ-ı hicr dāmı

ol şām yüz ėlçe ger heves-dür
çün ṣubḥ dem urdı bir nefes-dür

XXXII

mevnūnnıñġ firāḳ taşı köksige urar üçün necd tağını ārām-gāh ḳılġanı ve ol tağda közidin tökken bağır ḫūn-ābesi bile lāle-zār açılġanı ve ġazāl-ı müşk-būyı yādıdın müşkīn ġazāl bile tekellüm tüzgeni ve nesīm-i müşk-efşān bile nevā körgüzgeni

efsāne-sarāy-ı derd-perverd
mundaḳ dėdi bu fesāne-i derd

kim ol kėçe kim dil-ārām
bir birniñġ vaṣlıdın alıp kām

deşt üzre birisi ḳaldı yalġuz
ḳoydı birisi ḳabīleġa yüz

ḫālī ḳalıp ėrdi ḫar-geh-i māh
saldı özin anda māh-ı ḫar-gāh

2882b mundaḳ: L mundaġ

ėl bolmadı ḥālidin ḫaber-dār
kim vaṣldın oldı behre-ber-dār

ol zümre-i nā-murād ġāfil
kim boldı aṅġa murād ḥāṣıl

çün ṣubḥ küyev dėk ėylep ārā
cilve bile boldı āṣkārā

teng-nefes ėtti anı aṣfer
ol reng ile kim gül-i muᶜaṣfer

2890 ṣāḥib-ḫafaḳān küyev köz açtı
başıdaġı ėl sarı söz açtı

dėdi ki kėtürdiler ᶜimārī
ᶜazm ėyledi öz vigāḳı sarı

kim żaᶜfı ḳaçan ki bolsa zāyil
bolġay yana ėyler işke māyil

leylī ki üy içre tuttı teskīn
hicrān demidin köp oldı ġam-gīn

yār issi tapıp ėdi dimāġı
ansız bola almadı ferāġı

2886 F 138a

2889 L 150a

2893b oldı: L ėrdi

hem derdide bar ėdi ḳatıḳlıḳ
hem ᶜıyşıda bar ėdi açıḳlıḳ

mecnūnġa ki yėtti devlet-i vaṣl
fehm ėtmegen ėrdi lezzet-i vaṣl

köyüp ġam otıġa ėyle kim ḫas
vaṣl atı ėşitür ėrdi vü bes

çün vaṣl ile tāze boldı cānı
nūş ėtti yüz āb-ı zindegānī

tökti bu ḥayāt nūşın eyyām
tuttı yana zehr tola yüz cām

hicri ki añġa müretteb oldı
evvelġıdın ėmdi eşᶜab oldı

köñġli ara yüz belā-yı hāyil
boldı yana necd sarı māyil

ol ḳulle ki necd dėrler anı
yėr üzre kėlip sipihr-i ġānī

evci ki yėtip felek semāᶜın
ḳaplandın alıp ḳamer nizāᶜın

2895a ḳatıḳlıḳ: L ḳatıġlıḳ

2895b açıḳlıḳ: L açıġlıḳ

2899 R 242b

hem ḳaplanıdın esedġa ėmgek
hem ṭekkesi cedy birle hem-tek

gül-güne vü vesmedin yüzi ferd
yaᶜnī ki yoḳ anda sebze vü verd

ḳalḳanıġa aynıńġ urup tīġ
bel mihr yüzige yėtkürüp tīġ

tīġı üze pāre pāre ḫāre
andaḳ ki ḳılıçda seng pāre

ḫārā ėdi cismi kūh-tā-kūh
ᶜāşıḳḳa nėçük ki kūh-ı endūh

ᶜāşıḳḳa cefā ḳılur üçün fāş
ḳoynı vü ėtekleri tola taş

her ḫār ańġa hicr nīşi dėk tīz
her ḫāre firāḳ dėk ġam-engīz

mecnūnġa bu taġ evci mesken
ol evcde ḫāre-rūb u ḫas-ken

yaᶜnī bu ki tutġaç anda menzil
manẓūrı ėdi barı ḳabāyil

leylī ḫaşemin ḳılıp nişānī
közidin itürmes ėrdi anı

2906a ḳalḳanıġa: L,F ḳalġanıġa

2912a tutġaç: F butġaç

bu nevᶜ ḳılıp ġamıġa çāre
ol ḥaynı ḳılur ėdi neẓāre

çıḳsa ėdi ol ḳabīledin dūd
ėyler ėdi közni sürme-endūd

gerd olsa felek sarı ᶜalem-keş
bar ėrdi közige tūtyā-veş

urdı yene ol ṭaraf ḳademni
tartıp yene āh-ı dem-be-demni

ol taġ üze çıḳtı āteşīn engīz
andaḳ ki peykke ot çıḳar tīz

tikti yene ol ḳabīleġa köz
dėy başladı öz özi bile söz

devride vuḥūş boldı peydā
hūş içre alar velī bu şeydā

gerdīde ṭuyūr boldılar cemᶜ
pervāne alar velīk bu şemᶜ

bu nevᶜ bolup şiᶜārı anıñġ
ol ḫayl ile rūzgārı anıñġ

ol vaḥş ki ėrdiler celīsi
bir ciyrān ėdi anıñġ enīsi

2917a,b yene: F yana

2919 yene: F yana

hem közi vü boynı ṣūḫ u nāzük
hem peyker ü ṣaḫṣı çüst ü çābük

şūret aṅġa luṭf ḫāmesidin
nāfe aṅġa cān şemāmesidin

dīvāneġa yār u āşnā ol
tekye ḳılur ėrse müttekā ol

boynın ḳuçar ėrdi körgüzüp mihr
sürter ėdi çihrige anıṅġ çihr

eşkin arıtıp ḳulaġı birle
cismini ḳaşıp tuvaġı birle

vaşfı ara sāz ėtip terāne
dėr ėrdi ḳulaġıġa fesāne

k´ėy dil-şüdelerġa āşnā-ḫūy
baştın ayaġıṅġġa āşnā-rūy

mālīde teniṅġ ipek kibi çum
astıṅġda ipek yėrige ḳaḳum

hem tāze kefel bile sürīniṅġ
hem ṭurfe ᶜiẕār ile cebīniṅġ

2925 P 322b

2926b ėrse: F,L olsa

2929a vaşfı: L vaşlı

2930b baştın: F başdın

aġzıńġ ara lāledin nevāle
tildin ḳalıp anda berg-i lāle

tişler sańġa lāle üzre mül-dür
mül-dür dėmeyin ki rişte-i dür

ḳılmaḳ bile lāle bergidin ḳūt
ėrnińġ yapıban dür üzre yāḳūt

reng içre ėki közüńġ ḳarası
pādzehri ile ḳara arası

yüz nūşdın ėlge yėtkürüp behr
her köz yumup açḳuça bu pādzehr

yā ḳatl ḳılurġa kėldi ḫışmıńġ
pādzehrdin oldı zehr-i çeşmińġ

pādzehr dėme ḳara belā ol
cān birle köńġül ara belā ol

leylī közi dėk füsūn-ger ü şeng
bī-sürme velīk sürme-i reng

nāzük ḳalemińġ naẓarda muṭlaḳ
yonġan ḳalemī durur uçı şaḳ

2936 F 139b

2936b arası; P belāsı

2939 L 150b

toynaḳ ėmes aṅġlasam kemāhī
yoḳmış ḳalem uçıġa siyāhī

raᶜnā süṅġekiṅġ süṅġekke peyvend
andaḳ ki ḳalemde hem bolur bend

bu ṭurfe ki yazġalı raḳamnı
yonmış-sėn bendlıḳ ḳalemni

uşbu ḳalemiṅġ bile ḫırām ėt
leylī ḥaşemi sarı maḳām ėt

çıḳḳanda bahār geşti sarı
ger tüşse sėniṅġ sarı güzārı

devr ėyle burun yügür ḳıraḳdın
ėvrül başıġa velī yıraḳdın

çün devr ile ėyleseṅġ tek ü pūy
tofraḳḳa her on ḳademde yüz ḳoy

tut seyride yol velīk mėndin
ḫāk-i rehi bol velīk mėndin

hem yüzni sėniṅġ yüzüṅġge sürtey
hem közni seniṅġ közüṅġge sürtey

ol yan ki ḫırām ėter revān bol
lāle bile gül ara nihān bol

2947a burub yügür: F yügür burun

yėtkeç ayaġıġa sürt yüzni
ḫāk-i ḳademiñġġa ėkki közni

bozlap ġamım ėyle āṣkārā
muñġrap muñġum ayt bī-müdārā

bu nevᶜ kėyik bile niyāzı
ḳuṣlar bile özge nevᶜ rāżı

her birge dėp ėyle ḳıṣṣa-ı ġam
kim ḳuṣ tili yalbarıp dem-ā-dem

cān ṣafḥası üzre nāme yazıp
her lafẓ yazarda köñġli azıp

cān riṣtesi birle nāmeni çüst
baġlaban alar ḳanatıġa rüst

geh ṭayr-ı havādın ėylep iᶜlām
geh bād-ı ṣabādın ėylep iᶜlām

köñġli heves-i viṣāl birle
līkin bu heves ḫayāl birle

ol vaṣl ki tapmış ėyleben yād
anıñġ bile köñġlin ėyleben ṣād

yüz yıl kiṣi hicr ara çėkip derd
bolsa nefesi viṣāl-perverd

2955 R 243a

ġam yoḳ yene bolsa hicr peyvest
ol hem mańğa veh ki bėrmedi dest

XXXIII

mecnūnnıńğ ata anası anıńğ mühlik firāḳıdın helāk bolup ol alarnıńğ bu nevᶜ vāḳıᶜaların vaḳıᶜada körüp tofraḳlarıġa yėl dėk yėtip ata gūrı başıda yetīmlik derdi bile ve ana ḳabri başıda esīrlik muńğı bile nevḥa ḳılġanı

bu bezm-i ġam içre derd-perverd
bu nevᶜ çėker sürūd-ı pür-derd

kim nevfel üyidin ol ciger-ḫūn
yaᶜnī ki ġarīb ḫaste mecnūn

çün bādiye sarı ᶜazm ḳıldı
tańğla ki ata anası bildi

bes kim kėliben ulus uyatı
ḳatᶜ oldı ėkisiniń̆ğ ḫayātı

ᶜāẓim bolup üyge zārlıġdın
ėl allıda şerm-sārlıġdın

yüzlendi atasıġa ısıtmaḳ
tėr suyını cismidin ılıtmaḳ

bister üze yattı derd birle
ıssıġ tėr ü āh-ı serd birle

köprek nėçe ḳıldılar ᶜilācı
ṣıḥḥatḳa yüz urmadı mizācı

ḥikmet ėli körgüzüp mahāret
kim bolmadı ṭabᶜıdın ḥarāret

ṣerbet kibi içse ėrdi kāfūr
ṭabᶜı otı ėyler ėrdi maḥrūr

çün naḫl-ı ḥayāt boldı bī-berg
ṣerbet bolur ėlge ṣerbet-i merg

ger bolsa ṭabīb tuḫmıyāne
bil zehr-i giyeh büterge dāne

iç ḳabż tapar terencübīndin
ṣafrā artar sikencübīndin

bolur taᶜvīẓ birle efsūn
bāᶜiṣ barı renc olurġa efzūn

bes mühlik ėdi marīż renci
bolmadı ᶜilāc çāre-senci

çün yėtti sürūṣ-ı āsmānī
tapṣurdı vedīᶜatī nihānī

ᶜazm ėyledi ṭayr-ı sidre mesken
öz meskenin ėtkeli nişīmen

2972 P 323a

yüzlendi ḳabīleġa ᶜazāyī
sūg ehliġa tūṣti hāy hāyī

bu vāḳıᶜa içre nā-tüvān zāl
andın ki dėgeyler oldı bed-ḥāl

bir yandın oġul ġam u şikenci
bir yandın abuşḳa derd ü renci

bes kim özin ėtti pāre pāre
yoḳ ėrdi ḥayātıdın şümāre

aḳ saçın üzüp ki yėlge bėrdi
bir tar u żaᶜīf cismi ėrdi

anı dağı günbed-i cefā-gūş
öz cüftiġa ėyledi hem-āġūş

ger oğlı firāḳı birle kėtti
nė bolsa abuşḳasıġa yėtti

tuttılar anıńġ dağı ᶜazāsın
kėydiler anıńġ dağı ḳarasın

gür-istānı muᶜayyen ėrdi
kim ol ḥay ėlige medfen ėrdi

çün yėtti köz açmas uyḳu çağı
yandaştı ėkevle anda dağı

2982 F 139a

2985 L 151a

mundın ki nė fiᶜl ḳıldı gerdūn
necd üzre ḫabersiz ėrdi mecnūn

bir kün aşıban içige ḳayġu
kėldi nefsi közige uyḳu

çün közleri boldı rāḥat-āmīz
körgüzdi ḫayāl-i ṣüret-engīz

kim ėkki kebūter-i yegāne
bir üyde çıḳardılar cevāne

çün çıḳtı cevāneġa per ü bāl
çerḫ ėyledi anı mużṭarib-ḥāl

āṣüfte bolup dimāġ u rāyı
bolmış ėdi müddetī havāyī

ata anadın tamām üzüldi
ṣaḥrā-yı ḫayl ara ḳoşuldı

ol ėkkisi kėltürürge anı
pervāz ile tuttılar havānı

taptılar u rām bolmadı hīç
çü yay maḳām bolmadı hīç

yandılar alar ėkevle nevmīd
kim boldı ᶜıyān belā-yı cāvīd

2991b kėldi: L kirdi

2998b bolmadı: F ėyledi

yoḳḳarıdın indi ėkki bürgüt
ḳıldılar ėki ḥamāmeni ḳūt

çün vāḳıᶜa körgüçi köz açtı
közdin ḳanlıġ sirişk saçtı

çün istedi ol tüşige taᶜbīr
öz ḥāliġa dāl taptı bir bir

bildi ki ata anası ölmiş
ḫurşīd-i ḥayātı tīre bolmış

taġdın ḳopup ėyledi ḳoyı meyl
her ḳolġa töküp sirişkidin seyl

ol yėrgeçe ėylep āh u zārī
gām urdı ki ḥaylınıńġ mezārı

ḳıldı çü ḳubūrnı neẓāre
boldı ėki ḳabr āşkāre

tofraġlar ara yańġı yasalġan
ġam balçıġıdın yüzi suvalġan

üstige yaġıp ġubār-ı miḥnet
bütken ayaġıda ḫār-ı miḥnet

miḥnet tikenidin açılıp verd
reyḥān-ı meşaḳḳat u gül-i derd

---

lāleside kim körünüp enbūh
ḫūn-āb-ı firāḳ u dāġ-ı endūh

taşı uşatıp neşāṭ ayaġın
kirdi yaşurup ṭarab çerāġın

vaż^{c}ı ėki şem^{c} kim yıḳılġan
endūh-ı şimāli tīre ḳılġan

medfūnları ėkki ġam sirişte
ol nev^{c} ki şem^{c} içinde rişte

dėme ėki şem^{c}-i münḫasif dėk
^{c}āşıḳ tenide ėki elif dėk

ḳılġan anı cism-i ḫāk-sārı
cānı bile köñġliniñġ mezārı

çün kördi ata ana mezārın
gūyā çaḳın urdı cism-i zārın

başıġa savurdı ançа tofraḳ
gūyā ki yıḳıldı bu kühen ṭāḳ

taş urmaḳ ile ten-i nejendin
gūyā ki ayırdı bend bendin

çėkmek bile āh otı duḫānın
tar ėyledi dehr-i ḫān-mānın

urdı atası mezārıġa baş
kim kölkömük ėtti başın ol taş

çün çėkti fiġān-ı cān-güdāzın
mundaḳ tökti nühüfte-rāzın

k´ėy bādiye ehli ercmendi
kök ṭāḳıġa himmetiñg kemendi

nė bādiye belki mekke tā şām
deşt ehliġa ḫʷān-ı raḥmetiñg ᶜām

aᶜrāb kirāmı zīr destiñg
mėndin yėtiben barı şikestiñg

3025 hem köñglüñg olup ġamımda nā-şād
hem ᶜömrüñg olup işimde berbād

istep mėni bolġalı ferāġıñg
mėndin öçüben yaruġ çerāġıñg

tapmaḳda mėni saçıp diremler
tapmay mėndin becüz elemler

gevher bile zīblıġ tilep baş
başıġa hem ol güher bolup taş

zaḫmıñgġa ki isteben fetīle
dāġ örtegeli bolup vesīle

3022 P 323b

3025a ġamımda: F ġamıñgda

3027a tapmaḳda: L tapḳanda

tīġı ki tilep nėçük ki pākī
hem andın olup teniṅġde çākī

şemᶜ isteben üy ķılurġa rūşen
andın köyüp üy dėmey ki ḫırmen

yaᶜnī mėni mübtelānı istep
ėkki yüzi çum ķaranı istep

alıp bu ķara isiṅġ ķarārıṅġ
ėylep ķara rūz u rūzgārıṅġ

bu ġamda nėtip tirig bolay vāy
ᶜögrüṅġni nė til bile ķolay vāy

emriṅġ bile çünki tutmadım yol
rūḥuṅġġa nėçük dėyin biḥil bol

nā-gāh ara mėndin ėyle toyduṅġ
kim ġam tağın arķam üzre ķoyduṅġ

bir bir süṅġekiṅġ uşattıṅġ āḫır
tofraķķa tenimni ķattıṅġ āḫır

3030b teniṅġde: L teniṅġġa

3032 F 140b

3034a bolay vāy: L bolay-mėn

3034b ķolay vāy: L ķolay-mėn

3035 L 151b

her nėçe ki bar ėsem bed-āḫter
ḳılġan ėse ṭālic im red āḫter

cafv ėyle kerem bile günāhım
rūḥuńġnı oḳ ėyle cözr-ḫʷāhım

taş üzre ḳılıp tenini ser-kūb
müjgānını ėyleben zemīn rūb

çün boldı vaṭan anası gūrı
tüşti yene cālem içre şūrı

yėrni tėńġiz ėtti eşkidin seyl
balıġdın olup ḳubūr-ı pür-ḫayl

köksin yaḳa ornıġa ḳılıp çāk
urdı yürekige tīġ-ı bī-bāk

ḳum üstide līk tāb-ı āhı
öz cismini ėtti tābe māhı

tābe üze cism-i sūz-nākı
buġday kibi köksi üzre çākı

andaḳ ten-i derd-nāk birle
yoḳ yoḳ ki bu cism-i çāk birle

köp ebr-i bahār dėk ögürdi
kef seyl kibi yüzige urdı

3041b yene: F yana

ḳıldı anasıġa müye āġāz
yüz derd ile boldı nevḥa-perdāz

k´éy cānıma ḳıble ḳıbleme nūr
müşküńg bolup émgekimde kāfūr

cānım ṭarabı közüm çerāġı
köńglüm hūşı ḫātırım ferāġı

sén kaᶜbe mańga vü mén tilep deyr
ṭavfuńg sarı hīç ḳılmayın seyr

salıp sańga ıżṭırāb her dem
kaᶜbemni ḳılıp ḫarāb her dem

kaᶜbem bolmış ménińg ḫarābım
téńgrige né bolġusı cevābım

cismińg şadefide çerḫ-ı evbāş
salġan émiş inçü saġınıp taş

tuġḳanda né bolġay olsam érdi
tuġmaġan ile téńg olsam érdi

olmay méni müdbir-i siyeh-rūz
boldum sańga çün belā-yı cān-sūz

mihrimġa köńgülni māyil éttińg
ḳol mehdim üze ḫamāyil éttińg

3053b né: L ne

3055a né: L ne

her kün içiñge işimde ḳayġu
her tün közüñge ḥarām uyḳu

uyḳuñgnı ḥarām ėtip fiġānım
tınmay kėçe zār yıġlaġanım

kündüz kėçe miḥnetimde tınmay
içmekni yėmekni hem saġınmay

ger loḳma-ı nān ki ėyleben ḳūt
andın ġarażıñg bolup mañga süt

bu nev^{c} ümmīd ile ki nā-gāh
bolsa sañga zāl-ı çerḫ kīn-ḫ^{w}āh

miḥnet yükidin ḳadıñg ḫam ėtse
çīn birle yüzüñgni derhem ėtse

cismiñgga żarūret olsa bister
başıñg dağı bolsa tekye ister

mėn ḫam ḳad ile turup ḳaşıñgga
gerdūn kibi ėvrülüp başıñgga

ḳul yañglıġ oġulluġuñgnı ḳılsam
oġul kibi ḳulluġuñgnı ḳılsam

her nev^{c} yėtişse çerḫdin bend
mėniñg bile köñglüñg olsa ḫursend

3060 R 244a

çün boldı bu iş ᶜıyān hemānā
sėn zār u żaᶜīf ü mėn tüvānā

hem şeybġa ḳaldı ḫaste cānıńġ
hem cilve-ger oldı nev-cevānıńġ

mundaḳda mėni leᵓim-i müdbir
bolmay nefesi başıńġda ḥāżır

şefḳat bile tutmayın ḳoluńġnı
köz birle süpürmeyin yoluńġnı

rencińġ ten-i nā-tüvānġa ḳoymay
uşbu minnetni cānġa ḳoymay

yoḳ kem ḥidmetlıġ ėyledim köp
kāfir-i niᶜmetlıġ ėyledim köp

sėndin tün ü kün cüdālıġ ėttim
bilmeslik ü bī-vefālıḳ ėttim

salġan dėk özümni tilbelikke
köńġlüńġ ala almadım ėligke

derdińġġa ḫod ėtmedim devāyī
bu ṭurfe ki her nefes belāyī

3069a şeybġa: F,L şeybḳa

3070 P 324a

3070a mundaḳda: L mundaḳta

mėndin sėni nā-tüvānġa yėtti
köńġlüńġ allımda cānġa yėtti

gūyā ki bu renc-i peykerāndın
çıḳtıńġ ġam u derd ile cihāndın

mėn herze-sarāy deşt-peymāy
yoḳ kim mecnūn-ı bī-ser ü pāy

rūḥuńġnı ki ravża-dur penāhı
cennāt-ı naᶜim cilve-gāhı

mėndin bilsem ki şād ėmes-tür
özdin özüme bu ẓulm bes-tür

bī-çāre-mėn özge nėylegey-mėn
derdimġa nė çāre ėylegey-mėn

dėp bėyle sürūd-ı bī-nevālıġ
yā nevḥa ki ėylegey ᶜazālıġ

meşᶜūf bu nevᶜ sözni dėrge
köp urdı sınuḳ başını yėrge

tā żaᶜf ḳılıp yana dimāġı
pest oldı yėr üzre cismi daġı

3082 F 140a

3083a bī-nevālıġ: L bī-nevālıḳ

3083b ᶜazālıġ: L ᶜazālıḳ

3085 L 152a

özdin yene ol megābe kėtti
kim gūyı ata anaġa yėtti

ėy dost başımġa bir nefes yėt
mātem-zedelıḳḳa baḳ vü raḥm ėt

kim boldı bu bī-kes faḳīriṅg
hicr içre yetīmiṅg vü esīriṅg

XXXIV

mecnūnnıṅg yār hicri otıdın köygen teniġa ata ana sūgi yana ėki mühlik dāġ ḳoyġan cihetdin miḥneti ḳatıḳ bolġanın leylī ėşitip sūḫteni köydürgen otlar tābıdın ısıtıp dūdıdın rūz-gār-ı ḥayātı ḳara bolġanı

bu şafḥanı ėylegen zer-efşān
söz bu şıfat ėtti gevher-efşān

kim tilbe ki bar ėdi nevāsız
çün boldı atasız u anasız

örtep ėdi anı yār dağı
żam boldı bu ėkki zār dağı

hicrān bėrip ėrdi zehr-i ḳātil
ölgünçe bu sūg ḳıldı bismil

fürḳat uşaturġa taşın attı
sınġannı bu sūg hem uşattı

3086a yene: F yana

derd üstige derdi çün uzaldı
ol gūr-istān içinde ḳaldı

bar érdi maḳāmı ol ḥaẓīre
ᶜālem aṅġa misl-i gūr-ı tīre

her kün işi şeyn ü nāle ḳılmaḳ
yüz ġamġa özin ḥavāle ḳılmaḳ

öz cānıġa éylemek cefālar
tutmaḳ özi özige ᶜazālar

ata ana fürḳati éki dāġ
hicrān ḳoyup éki ot üze yaġ

gerçi éki dāġ édi nihān sūz
hicrān otı berḳ-ı cān-sūz

çün munça ġam u belā yıġıldı
ol ġam-keş-i mübtelā yıḳıldı

żaᶜf oldı teniġa éyle ġālib
kim yattı hem ol dimende ḳalıp

başı üze dām-ı derd salıp şūr
kéyikler édi vü ol ḳalın gūr

boldı aṅġa iş çü béyle müşkil
bu nevᶜ rivāyet étti nāḳıl

3100a yıġıldı: F yıḳıldı

kim anda ki gül-ruḫ-ı perī-zād
boldı mecnūnı vaṣlıdın ṣād

ol vaṣlnı çerḫ-ı bī-muḥaṣṣal
ḳıldı yene hicr ile mübeddel

merhem yarasıġa yaḳḳaç oḳ bat
ot yaḳtı taşlap anı heyhāt

örter ėdi bu ot ol ṣanemni
dūzaḫḳa salıp gül-i iremni

maḥzūn ėdi cān-ı zārı asru
bī-tāb ten-i nizārı asru

çün yārıġa yėtti bėyle mātem
kim oldı ata aṅġa ana hem

bu dėrd ġamın füzūnraḳ ėtti
endūhı yolın uzunraḳ ėtti

ol vāḳıᶜalar ki dest bėrdi
bilmiş ėdi kim sebeb ol ėrdi

mecnūn anıṅġ ėrdi derd-nāki
mecnūnnıṅġ ata ana helāki

bu işte ki çerḫ ḳıldı ḥādiṯ
bir vāsıṭa birle ėrdi bāᶜiṯ

3105b yene: F yana

3111 R 244b

bu miḥnet anı nejend ḳıldı
endūh otıġa ʿıpend ḳıldı

yıġlar ėdi bu fesāneni dėp
nevḥa bile bu terāneni dėp

kim ėy kec-rev sipihr-i ḫod-rāy
ẓulmüńġdin vāy u yüz tümen vāy

cānımġa nėçe sitem ḳılur-sėn
köńġlümge naṣīb elem ḳılur-sėn

bir gülge nėçe ṭabānçe urmaḳ
yafraġlarını üzüp savurmaḳ

her berg ki bėyle boldı ḥāli
ḳılmaḳ barı ḫalḳ pāy-māli

ol berg-i ġam ėlge bėrmes ėrdi
bir kevkeb-i naḥsińġ ėrmes ėrdi

bir servġa żarb-ı dest bėrmek
her ṣāḫıġa yüz ṣikest bėrmek

örtep otunını bī-teʾemmül
ṣāḫın ot u otın ėylemek kül

ol serv ėmes ėrdi zūd bābıńġ
naḥītidin cihān ḫarābıńġ

3115 P 324b

bir laᶜlġa nėçe ẖāre atmaḳ
ėkki taş arasıda uşatmaḳ

hem bolmayın iktifā bu pāye
taşlar ara ėylemek selāye

behrāmıńġa ėrmes ėrdi hem-seng
ḳanı bile tutmamış ėdi reng

çün körmek bir ġazāl-ı müşkīn
çėkmek ḳatliġa ẖançer-i kīn

bismiḷdin hem kenāre ḳılmaḳ
her ᶜużvını başḳa pāre ḳılmaḳ

bu bar ėdi bir ġazāl-ı ẖoş-bū
ẖod şūm esediń̇ġ ėmes ėdi bu

bir ṭurfe tezerv üçün ḳoyup dām
tutḳaç ḳatlide tutmay ārām

yolmaḳḳa birin şitāb ḳılmaḳ
ot üzre anı kebāb ḳılmaḳ

nė olsa bu ėrdi bir tezerv oḳ
şayd ėtküçi nesr-i ṭāyiriń̇ġ yoḳ

leylī-yi żaᶜīf-i bī-nevānı
yüz derd ü belāġa mübtelānı

3127 F 141b

3131 L 152b

öltürmek ile hem ėtmeyin bes
hicr otıġa salmaḳ ėyle kim ḫas

bu leylī ėdi nė-dür ḫayāliñg
ėrmes ėdi ḥīle-pīşe zāliñg

savrulġa-siz ėy revende eflāk
ḳozġalġa-siz ėy nücūm-ı bī-bāk

cismimni ḳatīl ḳıldıñgız-la
cānımnı ẕelīl ḳıldıñgız-la

buġday kibi nėçe ḳavrulayın
saman kibi nėçe savrulayın

hem ḥücre-i ḫilḳatim buzuldı
hem rişte-i ṭāḳatim üzüldi

cismim gerdin uçurdı āhım
ėy çerḫ arımadı mu günāhım

buzdı köñglüm üyin şikenciñg
ėy dehr tükenmedi mü renciñg

bu derd ü şikenc hem mañga-dur
yārım dağı renc hem mañga-dur

anıñg ki ata anası ölmiş
gūyā ki mañga bu sūg bolmış

ol ger bolup ėrse derd-perverd
līkin mañga ėkki ança-dur derd

3145 aṅġa ata ananıṅġ ġamı-dur
hem bu maṅġa hem anıṅġ ġamı-dur

leylī ki belā-yı fürḳati bar
ėkki mecnūnça miḥneti bar

ᶜömr aṅġa ġalaṭ heves-dür āḫır
cān terki ᶜaceb ėmes-dür āḫır

çün nevḥası otı ḥaddin aştı
cismiġa ḥarāreti tutaştı

ol otdın ısıttı mihr-i gül-çihr
andaḳ ki zevāl çaġıda mihr

3150 gül bergi ki tėrdin oldı sīr-āb
hem taptı ısıtma otıdın tāb

tėr suyı bile ġarḳ-nişīn gül
ḥummā otı birle āteşīn gül

bar ėrdi ana işidin āgeh
çün ḳızını bu nevᶜ kördi nā-geh

köṅġli işi ıżṭırāb boldı
gūyā cigeri kebāb boldı

baġrı köyeridin ol ciger-ḫʷār
ḳıldı atasın daġı ḫaber-dār

3152a āgeh: F āgāh

3152b nā-geh: F nā-gāh

yüzlendi aṅġa dağı melālet
kim kördi ķızıda ṣa^{c}b ḥālet

yığlap ana ata bel eḥibbā
başığa kėtürdiler eṭıbbā

köp boldı ķuyaşnıṅġ ıżṭırābı
yüzde sarığı tenide tābı

ṣıḥḥatķa ṭabīb-i ḥaste ṭālib
ḥaste bedenide ża^{c}f ġālib

sa^{c}y ėtti ḥakīm-i ^{c}īsevī-dem
bolmadı ķuyaş ḥarāreti kem

yoķ ėrdi mu^{c}ālecetde behbūd
çün yėtti ecel ^{c}ilāc nė sūd

her kün teni ża^{c}fı artar ėrdi
endūhı uzaķķa tartar ėrdi

efzūn ėdi dem-be-dem ṣudā^{c}ı
kim tüṣti bu söz hem istimā^{c}ı

kim derddin ol esīr-i mātem
ölgü dėk ölüp turur dem-ā-dem

gūr-istān içre zār u mehcūr
ölgen kişi dėk ḥayātdın dūr

3158b bedenide: L bedeniġa

gāh özide gāh yoḳ özide
meyyit kibi nūr yoḳ közide

öz mātemi birle cismi bī-cān
derdiñg ḫod alur bu cismidin cān

bolmış añga yüz ġam üzre mātem
sènsiz işi mātem üzre mātem

cānı ġam u derd pāy-māli
ḫaddin taş èrür ḫarāb ḥāli

meh-veş çü èşitti bu fesāne
otı bir èdi miñg oldı yene

ᶜömri kèmesi vaḥalga battı
köñglüni ölümge ḳoydı yattı

ḳılman yene èy ṭabīb perhīz
derdim otı dem-be-dem bolur tīz

şerbetdin èrür içimde tābı
bèrgil èligimge şerbet ābı

XXXV

ḫazān yèli bāġ zībāları ḥayātı şemᶜin öçürgende leylī

3165 R 245a; P 325a

3169b yene: F yana

3171a yene: F yana

bahār-ı ḫayātınıñg güllerini ecel ḫazānı tünd-bādı kökke savurup mecnūnnıñg dağı bülbül-i rūḥı beden ḳafesin gül-bün üzre taşlap ol havālanġan gül bergi soñğınça havā tutḳanı

çün yėtti ḫazān yėliniñg āhı
bustān çerāmını ḳıldı kāhī

yafraġ yüzi boldı barça sarıġ
āyīn meger oldı sarıġ aġrıġ

her berg ki ḫaste-vār yattı
yėr bisteride ayaġ uzattı

gūyā tüpide uzun sipāğı
boldı uzun ėylegen ayaġı

yėl ėyle yėtişti mihrecāndın
kim berg köterdi mihr-i cāndın

titretmeke ḳoydı yüz şecer hem
üy küncige çėkti yük gemer hem

şarşar salıban çemenġa tārāc
bustān ėlin ėyledi yalanġaç

ol ot ki çenār içige tüşti
gerdūnġa şerāresi yavuştı

3173 F 141a

3177 L 153a

bustān ṭıflı tapıp bu ḥīle
ol ot bile köydürüp fetīle

yėl bergin uçursa bāġ sarı
gül-rīz töküp barı çenārı

gerd ėyledi bāġnı şeb-istān
yafraġ anı ḳıldı kevkeb-istān

bu ṭurfe ki yüz tümen kevākib
tofraġ sarı boldı barça ġārib

3185 bir közgü her āḫter-i ḫuceste
ẓāhir ḳılıban sipāġı deste

yüz körgüzmey nė kėlse utru
ol nev^{c} ki altun olsa közgü

sarıġ varaḳ al āb-keşdin
^{c}āşıḳ yüzi eşk-i la^{c}l-veşdin

ol eşk çėkip bu yüzde ḫaṭlar
ḳaṭre kibi her sarı nuḳaṭlar

her berg şecerġa nāme-i merg
noḳṭaları yaṅġlıġ ayrılıp berg

3190 yėl su üze berg-i aşfer-efşān
mavī varaḳı yasap zer-efşān

3186b nė: L ne

yoḳ yoḳ ki aḳar su tīġ-ı ṣāfī
altundın olup anıńġ ġılāfı

elvān bile tāk bergi raᶜnā
raᶜnā kef ara nigār u ḥınā

ol faṣl kėtip ki gülde sünbül
açḳay gül-gūn yüz üzre kākül

lāle kefiġa ḫiżāb bėrgey
zülfiġa benefṣe tāb bėrgey

3195 bir vaḳt yėtip ki tünd ṣarṣar
yapḳay su ḥarīri üzre mermer

gül sūgini bāġ tāze ėtken
gerdūn üze yėl ḫurūṣı yėtken

bülbül tapmay özin ᶜazāsız
bolġay biri boynıġa ḳara kiz

çün yėtti bu nevᶜ rūzgārı
uçradı ḫazānġa nev-bahārı

gül-ṣenge ḫazān bolup sitīzān
eṣcārıġa saldı berg-i rīzān

3194a kefiġa: F kefige

3196b üze: F ańġa

3199a gül-ṣenge: F gül-ṣenġa

gül bergini ḳıldı yėr üze pest
naḫlin ḳara yėrge ḳıldı hem-dest

hem lālesin ėtti zaᶜferānī
hem ḳıldı bahārını ḫazānī

çün saldı ḫazān savurdı her yan
gül berglerin uçurdı her yan

leylīġa kim ėrdi ḥüsn bāġı
cennet güli başıdın ayaġı

ol żaᶜf nesīmi tīz boldı
bustānıġa berg-rīz boldı

açıldı kemend-i zülfidin tāb
cānlar boynıdın aldı ḳullāb

ḥüsni şehin ėtti żaᶜf nā-şād
tutḳunların açıp ėtti āzād

āzādlar oldı tīz-reftār
tėk ḳaldı hem anda bir giriftār

ḳaşları ėki ḳolaçın açıp
boldı közi üylerige ḫācib

yaᶜnī ki hem anda kirmesün nāz
hem bolmasun ol ulusḳa ṭannāz

ḳan yaş ėtti gülini tāze
meşşāṭa-ı merg urdı ġāze

yaᶜnī çün ᶜışḳ ayırsa cāndın
çıḳḳuńġ-dur sürḫ-rū cihāndın

ḫoy seylidin ol ruḫ-ı ᶜaraḳ-nāk
yup ġāze vü nīl ü vesmedin pāk

yaᶜnī itürüp ḫazānda bāġı
gül birle benefşe sebze dağı

şehd-i lebi tābdın ḳuruştı
yoḳ yoḳ biri birige yapuştı

yaᶜnī lebin ėtti nüktedin bend
boldı uçuġ anda mihr mānend

çāh-ı ẕeḳan aġzın açtı dil-ḫʷāh
nīleyn ḫālī kebūter-i çāh

yaᶜnī bu kebūter ölgüsi-dür
tofraġ ile çeh kömülgüsi-dür

yaptı çü yėtişti bėyle bendi
gül üzre benefş-gün perendi

yaᶜnī uyaḳurda mihr-i dil-keş
yüzide benefş-i ebr ėrür ḫeş

bu ḫālde nāzenīn-müsāfir
ḳıldı sekerāt-ı mevt ẓāhir

3211 P 325b

3215 R 245b

cezm étti ki kétmeki kérek-tür
cān terkini étmeki kérek-tür

ḫalvet ṭaleb éyleben zamānī
él kegretidin tapıp amānī

öz allıġa isteben anasın
ᶜarż étti nühüfte mācerāsın

k´éy cānıńġ olup ménińġ mekānım
kim cānıńġa ṣadḳa ḫaste cānım

rencimni özüńġge aldıńġ asru
derd ü elemimġa ḳaldıńġ asru

miń̀ġ yıl hem eger tirig bolayın
ᶜögrüńġni né til bile ḳolayın

ḫāṣṣa ki gülüm ḫazānġa tüṣti
dey yéli bu gül-sitānġa tüṣti

bī-dād sipihr ḳıldı nā-yāb
bāġımda gül ü gülüm ara āb

servümġa ᶜacīb ṣūret oldı
kim terk-i çemen żarūret oldı

3221a,b kérek-tür: F kérek-dür

3223 F 142b

3226 L 153b

3229a servümġa: L servimġa

her ḥāl ile kėtmegim yėtip-tür
bu bāġda bolmaġım kėtip-tür

bu dem ki ėrür maḥal-ı pedrūd
ḳıṣṣamnı yaṣurmaġımda yoḳ sūd

sėn bildiñg ü ėyledigg müdārā
mėn ėmdi ḳılur-mėn āṣkārā

bu laḥẓa ki tapṣurup vedīᶜat
tofraġ sarı ėylegüm ᶜazīmet

dėsem ki ᶜazāġa ḳılma köp meyl
her sarı aḳızma eṣkdin seyl

yüz ḳılma ṭabānçe birle mecrūḥ
bī-dād ile rence ėyleme rūḥ

yėr tutmaġusı bu söz bilür-mėn
bir özge vaṣiyyetiñg ḳılur-mėn

kim tutma bu sūg ara ᶜazā köp
kėydürme ᶜizārıñga ḳara köp

tā mümkin özüñgge ṣabr yār ėt
teskīn ü ṣekīb iḫtiyār ėt

tėñgri sañga ṣabr yār ḳılsun
ḫaylıñg üze pāydār ḳılsun

3230a kėtmegim: P kimge kim

gül barsa çemenġa bolmasun derd
kün batsa felekke yėtmesün gerd

köp bėyle duᶜālar ėylep anı
fāş ėyledi nükte-i nihānī

kim bolsa bu mātem āşkārā
fehm ėtküsi ehl-i küh u şaḥrā

şek yoḳ ki mėniṅġ ġarīb zārım
ġam şāmıda tīre rūzgārım

cismide ḥayāt-ı yādım olġan
ölmekligi ḫayr-bādım olġan

ger deşt üze seyr ėter şabā dėk
ger taġ ara çırmanur şadā dėk

bu söz ḳulaġıġa yėtküsi-dür
bu ḥādigeni ėşitküsi-dür

yümkin ki ḳaçan bu rāz ėşitkeç
bu ḳışşa-ı cān-güdāz ėşitkeç

rūḥum sarı rūḥı isteben yol
öz ḳalıban ėylegey tehī ol

yā ol ki bu yan ᶜazīmet ėtkey
ᶜömrüm küni dėk başımġa yėtkey

özdin kėterip firāḳ cevrin
körgüzgey uluşḳa ᶜışḳ ṭavrın

tofraġıma tofraġını ḳatḳay
rūḥını mėniṅġ sarı uzatḳay

cānsız boluban ten-i nizārı
tofraġ üze yatsa cism-i zārı

zinhār ki ėylep iḫtirāmın
yanımda yasaġa-sėn maḳāmın

ol cism-i şerīf ḫod ėrür pāk
yaşıṅġ bile hem yusaṅġ ėmes bāk

ḳoy kīne vü luṭf u mihr fen ḳıl
cān perdesidin aṅġa kefen ḳıl

çırma mėni daġı ol kefenġa
bir cins kefen ėki bedenġa

ferzend dėk ėylep aṅġa esbāb
ferzendiṅġ ile ḳıl anı hem-ḫʷāb

çün rūḥ ile rūḥ taptı peyvend
bir mehd ara yatḳur ėkki ferzend

yumdı tüketip anasıġa söz
hem sözdin ü hem anasıdın köz

cānın mecnūn sözide bėrdi
hergiz leylī dėgil yoḳ ėrdi

çün kördi anası bu ḳara kün
çėḳti bu ḳara kün içre bir ün

kim bağrı sipihrniñg tėşildi
ol nāle oḳı güzāre ḳıldı

ėvrüldi başıġa dil-rübānıñg
andaḳ ki ecel başıġa anıñg

köz ḳoydı tabanı üzre yıġlap
oyġatḳalı kirpiki ḳıçıḳlap

3265 yaᶜnī ėmes uyḳu vaḳti köz aç
ḫandān çėkiben ayaġnı söz aç

geh ḳoynıġa tartıban ḳolın çüst
titrep yıġlap ḳuçar ėdi rüst

yaᶜnī añga uyḳu ḥaddin artıp
oyġatmaġ üçün ḳolını tartıp

āşüfte saçın gehī ḳılıp cemᶜ
ol tīre tün içre körgüzüp şemᶜ

yaᶜnī kėçe ḳalmadı ḳarangu
köz aç ki münāsib ėrmes uyḳu

3270 geh ᶜārıżıġa yüzin yėtkürdi
ruḫsārıġa eşkidin su urdı

3264b oyġatḳalı: F oyġatġalı

3264b ḳıçıḳlap: L ḳıçıġlap

3267b oyġatmaġ: R,P oyġanmaḳ

3269 R 246a

3270b ruḫsārıġa: R,P ruḫsārıdá

ya^{c}nī su tegip yüzige nā-gāh
sėskengey öz uyḳusıdın ol māh

köp urdı bu nev^{c} pīç ile tāb
köz açmadı meh-veş girān-$\underline{h}^{w}$āb

oyġanmaġıdın çü boldı nevmīd
tüşti ḳuyaşıġa şām-ı cāvīd

aḳ saçını yaydı nevḥa tüzdi
her pençe ki urdı barın üzdi

3275 āhıdın ėtip cihānnı maḥrūr
teskīnige siper ėrdi kāfūr

köksini yaḳa dėk ėtti pāre
kim köńġlidin urdı ot şerāre

andaḳ ki yaḳanı şubḥ ėtip çāk
çėkkey şererini mihr-i eflāk

tırnaġların çü yėrge ḳoydı
tırnaġ tırnaġça yėrler oydı

oyġanlar içinde kim sızıp ḳan
köz çeşmeleri dėk aḳızıp ḳan

3273 F 142a

3276 L 154a

3278a yėrge: R,F,L yüzge

dėp nevḫa bile çü tartıban vāy
kim nė aġır uyḳu-dur botam hāy

köz aç ki ėrür havā-yı rūşen
ḳızlarġa ėrür havā-yı gül-şen

barıġa ṭavāf-ı bāġ meyli
mevḳūf ki meyl ėter mü leylī

yüz zīver ü dür taḳıp tururlar
yoluńġġa sėniń̇ġ baḳıp tururlar

merġūle-i sünbülüń̇ġ açayın
ᶜālemġa ᶜabīridin saçayın

ẓāhir ḳılayın yuġanda anı
ẓulmāt ara āb-ı zindegānī

açḳanda anı tararġa ḳollar
ẓulmetde ḳılay pedīd yollar

ürmek açılurnıń̇ġ olsa defᶜi
genciń̇ġ üze taşlay ėkki efᶜī

efᶜī nė ki ᶜanberīn ṭınābı
baġlarġa köńġüller anda tābı

3283a tururlar: L,F dururlar

3286a tararġa: F tararda

3288a nė: L ne

vesmedin ėtey ḳaşıńġnı rengīn
köz terki ḳılıçıġa yaşıl ḳın

közüńġge sevād sürme tartay
ėl közige dehrni ḳarartay

gül-güne çėkerge ḳılsam āheng
żam ėyley ańġa bu çihredin reng

her sarı ᶜizārıńġa çėkip nīl
yaman köz üçün anı ḳılay mīl

şehd-i lebińġ astıda ḳoyay ḫāl
ol noḳṭa kibi ki yazsalar bal

ḫāli ḳoyayın yüzüńġge yene
bustān efrūzı içre dāne

saçıńġ ḳılay ėyle miᶜcer-ārā
hem anda nihān hem āşkārā

ėgnińġge salay libās-ı gül-reng
kim rengi ḫıredni ėylegey deng

yasap sėni āfet-i zamāne
gül-şen sarı ėyleyin revāne

ḳızlar bile ol sarı ḫırām ėt
dīn ehliġa zühdni ḥarām ėt

3289b köz terki: L köz tīġı

3290a közüńġge: L közüńġe

mecnūn dağı intiẓār tartar
bāğ içre fiğān-ı zār tartar

sėn kėç barıp ol tebeng kėlse
istep sėni bī-direng kėlse

söz aytsa nė ḳılay ḫiṭābıńğ
sorsa sėni nė bėrey cevābıńğ

hem mėni hem anı zār ḳılma
andın mėni şerm-sār ḳılma

ol bėyle ḳılıp cihānnı tīre
āhı bile āsmānnı tīre

taşḳarı ata yalańğ ḳılıp baş
yırtıp yaḳa köksige urup taş

yalğuz ata yoḳ ki ḳavm u ḫaylı
tartıp bu ᶜazāda vāy veylī

leylīğa salıp bu ḥāl-i taḳdīr
mecnūn sözinėyley ėmdi taḳrīr

yatmış ėdi ol ḳubūr içinde
ᶜuryān ehl-i nüşūr içinde

gūr-istān içre cān-ı pākī
gūr ehli kibi vücūd-ı ḫākī

leylīğa çü boldı nā-tüvānlıḳ
yıḳtı anı dağı ḫaste-cānlıḳ

3309a nā-tüvānlıḳ: L nā-tüvānlığ

maᶜṣūḳ çü derd-nāk boldı
ᶜāṣıḳnı nė ġėy hęlāk boldı

anıńg̀ bile barça ḥāl birle
geh tüş bile geh ḫayāl birle

geh pāk żamīr ü gāh hātif
dil-dārını ėylep anı vāḳıf

ol künge dėginçe kim perī-veş
boldı ecel ėlgidin ḳadeḥ-keş

dīvānede ėrdi pīç ile tāb
titrep köńg̀li nėçük ki sīm-āb

kim yėtti ḳulaġıġa ḫurūşı
aytur ėdi bu ḫaber sürūşı

k´ėy derd ü belā sipāhıġa şāh
ᶜışḳ ehli ḳaşıńg̀da ḫāk-i der-gāh

hem kişver-i derd ḳahramānı
hem zümre-i ᶜışḳ ḫüküm-rānı

ᶜışḳ ehliġa ḳulluġuńg̀ heves-tür
ḳopḳıl ki yaturġa vaḳt ėmes-tür

3311 P 326b

3318a heves-tür: R,F,L heves-dür

3318b ėmes-tür: F,L ėmes-dür

kim tüşti ḫazānġa tāze bāġıńġ
tańġ yėlige uçradı çerāġıńġ

bülbülluġuńġ olsa ėyle pervāz
pervānelıġıńġnı ḳılġıl āġāz

yār oldı seyr işige meşᶜūf
hem-rehġa durur velīk mevḳūf

hem-rehlıġın ėylegüńġ mü ẓāhir
yā bolsun mu ol ay müsāfir

dīvāne çü bildi kim nė-dür ḫāl
gerçi teni ėrdi żaᶜfdın nāl

ḳaplan kibi sėkridi yataġdın
yā ėyle ki kök ġazālı taġdın

yüz urdı ḳabīle sarı ḫālī
aġzıda terennüm viṣāli

cān ḳolġa tutup nigārlıḳḳa
sėkrip özi cān-sipārlıḳḳa

hem eṣk-i neṣāṭ ańġa yaġın dėk
hem pūyede sėkridi çaḳın dėk

3321b hem-rehġa: F hem-rehḳa; L hem-rāhġa

3323 R 143b; F 246b

3326 L 154b

3326a nigārlıḳḳa: F nigārlıġḳa

mihri otı yarutup cihānnı
bel mihr kibi tutup cihānnı

nė köñġlide ḳatldin hirāsı
nė düşmenidin içinde pāsı

3330 ėl vehm ḳılıp şalābetidin
baᶜżı ded ü dām āfetidin

urdı leylī ėşikige gām
dedler tutuban yıraḳraḳ ārām

ḫayl içre şüküh ıdın tevehhüm
andaḳ ki ḳılıp ėlig ayaḳ güm

çün yėtti ol āstānġa başı
kirdi üy içige bī-teḥāşī

leylī ḳılıban seferġa niyyet
ėylerde anasıġa vaşiyyet

3335 her nükte ki ėyleben güzāriş
mecnūnnı ḳılur ėdi sipāriş

kim kirdi üy içre yār-ı cānı
yoḳ yoḳ ki refīḳ-i cāvdānı

bir birge naẓar güşād taptı
hem bu vü hem ol murād taptı

3332b ayaḳ: L ayaġ

3336a kirdi: F körḍi

cānānıġa ol fidā ḳılıp cān
bu cān bėriben néçük ki cānān

ol ᶜazm ėtti çü taptı yoldaş
bu almadı yolıdın anıńġ baş

3340 él kirdi üy içre bī-şümāre
mecnūn sarı ḳıldılar neẓāre

cismi yatıp ėrdi yėrge maḳrūn
leylī bile barmış ėrdi mecnūn

ḥayret ḳılıp ol ḳabīleni lāl
kim taptı vuḳūᶜ bolmaġan ḥāl

ėylep barı élni ᶜışḳ pākī
ᶜışḳ içre bu ölmeki helākī

çün taᶜziyet otın ėttiler pest
bu ṭurfe ḥadīṯ ötti peyvest

3345 kim defn işi bar durur żarūret
ol tutḳusı-dur nė nevᶜ şūret

barı dėdiler bu ékki ġam-nāk
her şāyibe-i fesāddın pāk

kim ᶜömrleride ᶜışḳ-ı ḳātil
ḳılmay nefesi alarnı ḫoş-dil

3345a bar durur: L bar-dur

3345b nė: L ne

hicr içre toyup remīde-cāndın
armān bile bardılar cihāndın

çün rūḥlarıġa-dur nihānī
cennetde viṣāl-i cāvdānī

nėtkey ḳoşulup ėki beden hem
gūr bolsa alarġa bir kefen hem

vaṣl oldı çü rūḥlarġa ḥāṣıl
tofraḳḳa tofraġ oldı vāṣıl

hem şūḫ vaṣiyyetin ḳılıp yād
barça bu fesānedin bolup şād

ėylep nė kėreklik olsa mevcūd
meyyitni yasap nėçük ki maᶜhūd

bir naᶜşḳa saldılar ėkevni
cānsız kėlin ü ölüg küyevni

kirdi ėki cism bir kefenġa
yoḳ yoḳ ėki rūḥ bir bedenġa

bir naᶜş ile ol ėki dil-ārām
andaḳ ėdi kim dü-gāne bādām

yoḳ yoḳ dėme anı ėkki dāne
ol dāne ėmes ėdi dü-gāne

3350a nėtkey: R nėtke

3351b tofraġ: P tofraḳ

dü-gāneġa kim ėki beden-dür
her birige başḳa bir kefen-dür

bir dāne ėdi velī ėki cüzv
bir birige ėyle muttaṣıl ᶜużv

kim ṣiddet-i vaḥdet-i viṣāli
bėrmey aṅġa ėkkilik mecāli

dāne dėk olup ėki beden bir
dāne ḳabuġı kibi kefen bir

el-ḳıṣṣa ol ėkki yār-ı cānī
tapḳaç bu viṣāl-i cāvdānī

naᶜṣ üzre yapıp ḥarīr ü dībā
rengi ḫoş u naḳṣı dağı zībā

baş üstige ėltmek ḳılıp fen
ol yėrgeçe kim bar ėrdi medfen

tābūt ile ėkki dil-rübānı
medfen içige kirip nihānī

yėtkürdiler öz nişānesiġa
tofraġ-ı ġarīb-ḫānesiġa

3358b her: F bir

3361 P 327a

3362 "L"de yok

3363 "L"de yok

tofraḳḳa ḳoyup alarnı heyhāt
çün tīre üy ėrdi çıḳtılar bat

yaşurdı çü ay u kün yüzin ebr
çün gūr bir ėrdi boldı bir ḳabr

ᶜışḳ ehliġa uçtı şemᶜ-i ümmīd
kim yėr ḳoyı yattı ay u ḫurşīd

nė ᶜışḳ ehliġa şāh ḳaldı
nė ḫüsn evcide māh ḳaldı

leylī atası anası birle
ḫaylı daġı aḳribāsı birle

her kün ėki vaḳt ėdi yıġılmaḳ
ol ḳabr başıda nevḥa ḳılmaḳ

bir bir bėrdi mürūr-ı eyyām
tofraḳḳa alarġa daġı ārām

ėy nevḥa-ger ėyle nevḥa bünyād
kim ᶜömr bināsı kėldi ber-bād

ger boldı ol ėkki yār ᶜāzim
nė mėn ḳalġum nė dil-nevāzım

XXXVI

3369b yattı: P battı

3372a yıġılmaḳ: P yıḳılmaḳ

3373 F 143a

3375b nė: L ne

ᶜışḳ taᶜrīfide ḳim ᶜaynınıńġ nūrlıġ tābı tofraġnı ᶜayn ḳılur ve şınınıńġ şerāʾelıġ şuᶜlesi köńġüller ḥaylıġa şeyn salur ve ḳāfınıńġ girān-seng taġı her kimge yüklense nā-būd éter ve noḳṭalarınıńġ tāze dāġı her çāk köńġülge tüşse lālenińġ bīş bergi dėk ḳanġa boyar

éy ᶜışḳ ġarīb kīmyā-sėn
bel āyine-i cihān-nümā-sėn

hem ẕātıńġa dürc-i kīmyālıḳ
hem āyine-i cihān-nümālıḳ

bu kim sańġa-dur bu ékkidin ẕāt
bir bir ḳılayın ékisin iṡbāt

ḳıldım ése kīmyā ḥiṭābıńġ
andın hem érür béyik cenābıńġ

bérdi ańġa bu netīce gerdūn
kim miske yétişse ḳılġay altun

insānnı ki ḥalḳ ḳıldı ḥallāḳ
yoḳ ṭıynet ańġa beġayr-ı tofraḳ

3376 R 247a

3377 L 155a

3377a kīmyālıḳ: L kīmyālıġ

3377b cihān-nümālıḳ: L cihān-nümālıġ

3380a ańġa: L sańġa

sėn kim aṅġa āṣnālıġ ėttiṅġ
tofraḳḳa kīmyālıġ ėttiṅġ

altun ḳıldıṅġ ᶜizārın anıṅġ
belkim ten-i ḫāk-sārın anıṅġ

bu nevᶜ ile daġı ḳılmadıṅġ bes
hicr otıġa saldıṅġ ėyle kim ḫes

ol otda çü ihtizāz taptı
andaḳ ki kėrek güdāz taptı

her ġışlıġdın ki ėrdi nāḳıṣ
boldı bu güdāz birle ḫāliṣ

hem altun olup bu peyker-i ḫāk
hem boldı bu nevᶜ ḫāliṣ ü pāk

çün ḫāliṣ ü pāk u bī-ġıṣ oldı
altun nė ki kīmyā-veṣ oldı

gerçi sitem ü cefā ḳılur-sėn
tofraġnı kīmyā ḳılur-sėn

ėkkinçi dėdim yaruḳ-sėn asru
andaḳ ki cihān-nümāy közgü

3386a ġışlıġdın: F ġışlıḳdın

3387b boldı: F oldı

3388b nė: L ne

munda dağı tapılur tefāvüt
kim açsa naẓar bilür tefāvüt

ol āyine kim çėkip menārı
baḳturdı anı fireng sarı

ol āyine kim sikender ėtti
pūlāddın ėyle peyker ėtti

çün bėrdi cemālığa güşāyiş
körgüzdi firengdin nümāyiş

tapḳaç anı bu şıfat şafālıḳ
taḳtı atığa cihān-nümālıḳ

bu nev^{c} ki ol dėmiş ėmes-tür
mėn kim nė dėdim hemān u bes-tür

ḫurşīd-i cihān-güşāy-sėn sėn
mir^{ɔ}āt-ı cihān-nümāy-sėn sėn

kim ḳıldı sańğa naẓarnı rūşen
kördi yėr ü köktekin mu^{c}ayyen

3392b baḳturdı: F baḳtur

3395a şafālıḳ: L şafālığ

3395b cihān-nümālıḳ: L cihān-nümālığ

3396b nė: L ne

3398b köktekin: R,P kökdekin: F kökdeki

çün baḳḳalı iḫtiyār taptı
her sarı ki baḳtı yār taptı

hem naḳş-ı vücūdın étti fānī
hem taptı beḳā-yı cāvdānī

bu ᶜışḳ ki baḫt-ı kāmrāndın
ḫālī bolmay zamānı andın

gerçi éki nevᶜ ötti rāzı
evvelġını añġlaġıl mecāzī

kim derd ü güdāz u sūz birle
yüz şuᶜle-i cān-fürūz birle

çün éyledi pāklikke mevṣūf
ol nevᶜ ḳılur birevge meṣᶜūf

kim ᶜışḳı ara fürāḳ ile derd
özlükdin éter tamām anı ferd

bil soñġraġı ᶜışḳnı ḥaḳīḳī
kim devlet érür anıñġ refīḳi

evvelġı vücūdın étse zāyil
çün bolsa ékinçisige māyil

3405 "P"de yok

3405b özlükdin: L özlüktin

3406 "P"de yok

yoḳ yoḳ ki ėkinçi anı çėkse
köñġlige viṣāl tuḫmın ėkse

ol nev^{c} kėtürse türktāzī
kim ḳalmasa ṣüret-i mecāzī

maẓhardın körmeyin nişānī
maẓharda özini tapsa fānī

maḳṣūd bu-dur ḥayātdın bu
bel ḫilḳat-i kāyinātdın bu

mecnūnġa biri bolup müsellem
behre taptı ėkinçidin hem

ėrmes ėdi özidin bu işler
bel ^{c}ışḳdın ėrdi ol kuşişler

her kimge ki ^{c}ışḳ yüz kėtürse
yā meş^{c}al-ı şevḳ şu^{c}le ursa

taġ ėrse ki su ḳılur vücūdın
nā-būd ėter nebūd u būdın

ṭūr üzre tecellī ėylegeç fāş
çayḳaldı su yañġlıġ ol ḳatıġ taş

bu şu^{c}le köñġülge tüşse kārı
köymekde anıñġ nė iḫtiyārı

3409 P 327b

3413b ėrdi: P oldı

bu ot nė kişige bolsa rūzī
köydürse nė tañğ cihānnı sūzı

ᶜışķ içre ki cismi tolġanur bil
ol nevᶜ durur ki ot üze ķıl

3420 tañğ yoķ bu ot ėtse eşk ara ġarķ
yamġur yaġar anda kim tüşer berķ

ger eşk bu otnı ėylemes kem
yamġur suyıdın çaķınġa nė ġam

kim zerķ u riyā vü şūr birle
ᶜāşıķ ėter özini zūr birle

ᶜışķı otı bolmas ėlge cāzib
andaķ ki żiyāda şubḥ-ı kāzib

rengīn köpelek ėrür dil-efrūz
pervāne kibi ėmes ciger-sūz

3425 ᶜāşıķ dėme kimni körseñğ aşfer
kim bolmadı zaᶜferān muᶜaşfer

3418 F 144b

3419b üze: L ara

3420b yaġar: P yā ķar

3422 L 155b

3422b ėter: L yasar

bī-cegb sarıġ érür riyālıġ
şunᶜ éyley alur mu güher balıġ

şufretde néçe ki ḳılsa tevbīḫ
altun bile téñg bolur mu zirnīḫ

her āh ki şīdġa yavuḳ-dur
né ıssıġ ol āh u né savuḳ-dur

ᶜāşıḳ savuġ āh çéker nā-gāh
ᶜālemġa salur ot ol savuġ āh

çün urdı ḫazān yéli savuḳ dem
yafraġnı ḳuruttı çürgedi hem

bī-derd kişi ki eşk tökkey
ol ḳaṭre durur ki meşk tökkey

söz ehli érür töker zamān yaş
bir şemᶜ ki eşkin étse dür-pāş

ᶜışḳ oldı kişige bāᶜiş-i derd
ḳılmaḳ éki kün fikridin ferd

pervāneni ᶜışḳ étmese mest
urġay mu özini otḳa peyvest

3426a riyālıġ: F,L riyālıḳ

3426b balıġ: F balıḳ

3427 R 247b

3429a,b savuġ: F savuḳ

3434b otḳa: F otġa

ol dem ki köyerde kėçti cāndın
nė fikri anıńġ ėki cihāndın

tilbe özin otķa salsa nā-gāh
kevneyn işidin ķaçan-dur āgāh

ot sėkrise ṭıfl ėmes ḫaber-dār
kim ḫurķatide nė nevᶜ eger bar

körgen kişi ot körer zebāne
köygen kişi körgüzür nişāne

kim ᶜışķ naṣībi-dür ezeldin
ol ᶜışķ ėrür berī ḫaleldin

pervānede ḫāllıķ ķanatı
ᶜışķ otıdın oldı dāġ ẕātı

bu dāġdın ibtidā-yı aḥvāl
ᶜışķ ėtmedi anı fāriġ-ül-bāl

bu ᶜışķ otıġa devā mu bolġay
her kim tilese revā mu bolġay

yā rab mėni derd-mend-i mehcūr
kim ᶜışķ otı cānım ėtti maḫrūr

bu otdın köńġlüm ėtme maḫzūn
bel şevķını ķıl dem-ā-dem efzūn

hem aḫkeridin tenim ķurutķıl
hem şuᶜlesidin közüm yarutķıl

3445a ķurutķıl: F ķurutġıl

āhımnı dūdıdın nişān ėt
ol dūd ile köz yaşım revān ėt

köñġlüm ķuşı kim semender āyīn
āteş-gedeside taptı teskīn

saçķıl şereridin añġa dāne
bir hīmesi üzre āşyāne

ol dāne bile toķ ėyle anı
bu şuᶜle ara yoķ ėyle anı

yaķ muġ-beçe şuᶜle-i mecūsī
kim dūd-ı ġamım-dur ābnūsī

yaᶜnī ki muġāne sāġarıñġ al
bir sāġar ile içimge ot sal

XXXVII

şeh-zāde-i sipihr-cenāb ve sipihr-i ḫurşīd-intisāb yaᶜnī sulṭān üveys bahādır medhide söz intihāsı ve naşāyiḥ besāṭıda köp laᶜl u dür-i meknūn ve havā ᶜıẓa-ḫʷānıda nevā-ger-i nüᶜm-i gün-ā-gün ol ḫażretķa ķulaķķa almaķ ve aġızġa salmaķnıñġ şalāsı

ėy sāķī-yi devr bir ķadeḥ tut
ḫüzn ehliġa sāġar-ı feraḥ tut

3448a saçķıl: F saçġıl

evvel ḳadeḥińg̀ni éyle gerdūn
ḳoyġıl ańg̀a bāde-i ṣafaḳ-gūn

çün boldı leb-ā-leb ol piyāle
ḳıl anı mėniń g̀ sarı ḥavāle

körgeç anı hūṣdın barayın
bir dem bile éyle sıpḳarayın

kim tapmasun ol sipihr sāġar
eṭrāfıda ḳaṭredin bir aḫter

tā sözde felek nişānlıġ éyley
aḫter kibi dür-feşānlıġ éyley

tapḳaç dür-i baḥr u laᶜl kānı
şeh-zāde nigārı éyley anı

şeh-zāde-i maᶜdelet-şiᶜār ol
yétti ata şāh u şehr-yār ol

sulṭān-ı zamān üveys ol şāh
kim çerḫ ańg̀a kéldi ḫāk-i der-gāh

g̀ātıġa siriṣte ᶜizz ü temkīn
hem luṭf işide çüst ü hem kīn

kīn anda ki bolsa rezm çaġı
luṭf anda ki içse bezm ayaġı

3455a hūṣdın: L hūştın

3456 P 328a

bezm içre dėmey ki barça evḳat
maḫlūḳ aṅġa luṭf-ı maḫżdın ẕāt

ẕātıda ḥayā bile edeb hem
ol nevᶜ ki ᶜamm u ḫāl u eb hem

ṭabᶜıda saḫā bile ṣecāᶜat
dehr ėtse nė taṅġ aṅġa iṭāᶜat

vaṣfıda nėçe dėyilse maᶜnī
gerdūnnı bėyik dėmek nė yaᶜnī

hem ᶜaḳl ile bu durur muvāfıḳ
kim ol ki söz içre bolsa ṣādıḳ

ṣafḥa üze kilk ėtip revāne
yazġay nėçe pend-i müṣfiḳ-āne

ėy gül-ṣen-i mülk serv-i nāzı
ḳay nāz ki serv-i ser-firāzı

bu bir nėçe söz ḳulaḳḳa alġıl
belkim nėçe-dür ḳulaḳḳa salġıl

bil kim nė cihānda-dur vefāyī
nė ᶜömr bināsıġa beḳāyī

3464 F 144a

3465b nė: L ne

3466b yaᶜnī: F maᶜnī

3467 L 156a

3471b beḳāyī: F bināyī

hem su üze-dür cihān ḳarārı
hem yėl bile ᶜömrniṅg medārı

kim tofraġ u suġa ṣād bolġay
yėlge ḳaçan iᶜtimād bolġay

yüz yıl kişi ger cihānda ṣeh-dür
yoḳ ėrse gedā-yı ḫān-ḳah-dur

merg ejderi çün aġız açar kėṅg
yutmaḳḳa ṣeh ü gedā ėrür tėṅg

ger ᶜıyş ara sėn ü ger ġam u derd
ḫaḳ yādıdın olma bir zamān ferd

hem ḳahrıġa baḳ vü ters-kār ol
hem raḥmetidin ümīd-vār ol

ṣehler dėseṅg olġay ėliṅge pest
pest ol dervīşlerġa peyvest

tapsaṅg nėçe ṣehler üzre ṣehlıḳ
faḳr ehliġa ėyle ḫāk-rehlıḳ

bol bende ata anaġa yeksān
kim ḫaḳ dėdi vü aldın iḥsān

ḳulluġların ėyle resm ü ᶜādet
künin ara bil munı saᶜādet

3473a tofraġ: L tofraḳ

3478 R 248a

3481a ḳulluġların: F ḳulluḳların

devlet ṭaleb éyleseńg̀ ḫudādın
baş tartma şerᶜ-i muṣṭafādın

cennetḳa barurġa isteseńg̀ yol
bu cādde birle mustaḳīm ol

nefs éylese fısḳ ile tebeh-kār
ḥaḳ allıda özni bil güneh-kār

çékse güneh otı şuᶜle peyvest
ḳıl anı nedāmet eşkidin pest

ṭāᶜat ḳıl vü közge ilme anı
körmek bile hīç ḳılma anı

ṭāᶜatḳa riyānı éyleseńg̀ żam
saġınmaġıl anı fısḳdın kem

cürmī ki yanıda-dur nedāmet
ol kéldi necātdın ᶜalāmet

kim çékse 'ḳadeḥ niyāz birle
ḫoşraḳ ki riyā namāz birle

çün téńg̀rige ẓāhir oldı ṭāᶜat
hem şerᶜ-i ṭarīḳiġa iṭāᶜat

andın soń̀g̀ şāh ḫizmetin ḳıl
ol ẓıll-ullāh ḫizmetin ḳıl

3487a ṭāᶜatḳa: F ṭāᶜatġa

3490b ṭarīḳiġa: F ṭarīḳiḳa

tapsaŋġ ḳayu işte müddeᶜāsın
saᶜy ėyle vü ḥaṣıl ėt rıżāsın

ṣāhī ki ataŋġ aŋġa aġa-dur
ol saŋġa aġa-dur vü ata-dur

bu ėkki ataġa ḳıl oġulluḳ
yoḳ yoḳ ki bu ėkki ṣehġa ḳulluḳ

bu nevᶜ ėki cihān ḫudā-vend
kim sėn bolduŋġ alarġa ferzend

özdin ėkisini ėyle ḫoş-nūd
kim dünyi vü āḫiretde-dür sūd

ḳul bolsaŋġ alarġa ṣāh sėn-sėn
dārā-yı cihān-penāh sėn-sėn

bolṣa biridin rıżā beġāyet
yėtse yene biridin ᶜināyet

kim bir kişverġa ḥükm sürseŋġ
iḳbāl u ṣükūh kūsı ursaŋġ

zinhār ki ẓulm rişte sin üz
inṣāf ile ᶜadl ḳaṣrını tüz

mülk ehliġa mihr-bānlıġ ėyle
andaḳ remeġa ṣubānlıġ ėyle

kim börilik ėtse ḳavla anı
ol yėr iti birle avla anı

bīdārı yėter zamānda asra
ḳoynı böridin amānda asra

maẓlūmġa ẓālim ėtse bī-dād
dādın bėrip ėyle ḫāṭırın şād

maḳṣūdını ėyley almasa ᶜarż
tekrār ėyle sormaġını bil farż

luṭf ėyle anı sorarda āyīn
kim tapḳay ıżṭırābı teskīn

teskīn bile aṅġla ḥāletini
ᶜadl ėyleben al melāletini

nė ẓulm ḳılurġa ėlni ḳatḳıl
nė ẓulm ḳolın özüṅġ uzatḳıl

ḳaṣṣābdın uyġa ger ḫuriş-dür
öltürgeli ança perverīş-dür

uyġa nė asıġ ḳılur bu pervār
kim ölse vü pehī kėlse ḫar-vār

ėl mālın özüṅġge māl bilgil
ḫaylın özüṅġe ᶜıyāl bilgil

3505a ėyley: P ėyle

3506 P 328b

3509a uyġa: F uyḳa

3511a özüṅġge: L özüṅġe

yaᶜnī nėçük asraḷur ᶜıyālıńg̀
maḥfūẓ nėçük ki ḳursa mālıńg̀

andaḳ barı ėl ᶜıyālın asra
oġrıdın amānda mālın asra

bī-dādġa barsa ḫalḳ mālı
maḥşer küni şehġa-dur suᵓāli

ger şehrde isteseńg̀ riyāset
şaḥrāda anıńg̀ dėk ėt siyāset

kim daġdaġa tapmaġay muhācir
ḫʷāhī güẓerī vü ḫʷāh tācir

tācirġa ki dest taptı reh-zen
nāçeḫ anıńg̀ yanıda geh-zen

bu ṭurfe ki her nė ḳalsa andın
çün şehrġa yėtti bīm-i cāndın

tamġaçı ėtip başıġa cevlān
her dem tilegey zekāt-ı hevlān

mundaḳ nėmelerdin iḥtiyāṭ ėt
çün nefᶜini taptıńg̀ inbisāṭ ėt

her fısḳ ḫayāli ḳılsa ḫāṭır
tėńg̀rini başıńg̀da ańg̀la ḥāżır

3514 F 145b

3517 L 156b,

nefsiñġġa nė ẓulm bolsa maḳṣūd
ṣehni ileyiñġde añġla mevcūd

tā barça işiñġ dėgen dėk olġay
köñġlüñġ nėçük istegen dėk olġay

dünyīde işiñġ bütüp kemāhī
ᶜuḳbīde hem olmaġay tebāhī

3525 dīn cānıdın yėtip güṣādıñġ
yėtkey ėki dehr ara murādıñġ

sāḳī ḳadeḥī ki ṣāh-zāde
tutḳay mañġa ol ḳadeḥde bāde

lā-cürᶜa burun özi sömürgey
ol nevᶜ mañġa dağı içürgey

XXXVIII

bu derd nevḥası itmāmınıñġ terennümi ve bu ḥayret nāmesi iḫtitāmınıñġ tekellümi ve tertībi evżāᶜınıñġ fesānesin tüzmek ve taḳsīmi eṭvārınıñġ terānesin körgüzmek ve sehv ü ḫaṭā erḳāmıġa iᶜtirāf verziş ėtip ḥaḳdın ol bābda ṭaleb āmirziş ḳılmaḳ

yüz şükr ki bu fesāne-i derd
her lafẓıda yüz nişāne-i derd

cān perdeleridin anda evrāḳ
cāndın bėrip ol varaḳnı ᶜuṣṣāḳ

3549b bėrip: L bėzep

yazġanda midādı köz ḳarası
yazġan ḳara ḳayġu mācerāsı

her yazġan elif kėlip nişānda
bir kėsken elif nişānı anda

noḳṭa egeri nihān tikendin
yoḳ kim ḳara salmaġan tügendin

her dālı anıńġ ḳad-i ḫamīde
derd ėki yanıda āremīde

ᶜaynı nėçe kim naẓarġa kėlgen
ol naᶜl ki hicr ara kėsilgen

söz başları içre ḫarf-ber-ḫarf
bu ḳandın olup yazarda şengerf

şafḥa yüzi derd-i cilve-gāhı
musaṭṭar ḫattı hicr şāh-rāhı

endūh sipāhıġa tüşüp şūr
cān mülkin alurġa kėltürüp zūr

her saṭr kėlip yasalı anda
perḫāş ėlidin miġālı anda

yoḳ kim barı miḥnet ü ġam ehli
ġam deşti içinde mātem ehli

3530 R 248b

mecnūn ġamıdın barı ᶜazālıḳ
leylī ölümi üçün ḳaralıḳ

yaᶜnī bu ṣıfat firāḳ-nāme
boldı mañġa ḳaṭre-rīz-i ḫāme

sügin nėçe kim uzattım āḫır
yıġlay yıġlay tükettim āḫır

ėy bād-ı ṣabā ḳarār tutma
tınmaḳnı mizācıñġa yavutma

kiz kişver ü taġ u deşt ü vādī
yėtmey ḳoyma cihān sevādı

ᶜışḳ ehliġa dehr ara nidā ḳıl
bu ḳıṣṣa tükengenin edā ḳıl

her ḳayda ki bolsa bī-ḳarārī
āvāre-i tīre-rūzgārī

barça bu ṭaraf ᶜazīmet ėtsün
tınmay nefesi ḳaṣımġa yėtsün

kirsün bu sevād-ı aᶜẓam içre
kėzsün bu belā vü mātem içre

bu ḫıṭṭa ki ᶜışḳ kişveri-dür
ser-geştesi mihr-i ḫāverī-dür

ᶜışḳ ehli üçün medāris anda
derd ehli tutup mecālis anda

her kimde ki bar ėse ḫayāli
kesb ėtmek ᶜışḳ ara kemāli

bir medresede yasay vigāḳın
ḫücre ara sāz ėtey yaraḳın

evvel sebaḳın nigāriş ėyley
ol medresede sipāriş ėyley

kim allıġa ḳoyup ol varaḳnı
dėsün birev aṅġa ol sebaḳnı

her kimsege olça ḳābiliyyet
körsün sebaḳ-ı ġam u beliyyet

bar anda ġızġā ġam-ı ciger-tāb
su ornıda ḳaṭre ḳaṭre ḫūn-āb

kündüz oḳumaḳ belā ḫadīgin
ᶜışḳ içre yüz ibtilā ḫadīgin

şām olsa yėmek çerāġ dūdı
endūh otı birle dāġ dūdı

tā her kim işi ḳılıp ber-āmed
ᶜışḳ ehli ara bolup ser-āmed

maġzı ara tüşse ᶜışḳ cūşı
çıḳsa ünidin belā ḫurūşı

3552 P 329a

3557a oḳumaḳ: L oḳuban

3560 F 145a

mihr otıġa örtenip vücūdı
yaşursa ḳuyaş yüzini dūdı

āhı yėli tofraġın savursa
eşki suyı otını öçürse

hem cismidin olmasa eger hīç
hem köñġlidin olmasa ḫaber hīç

bu ḫıṭṭanı kim ḳılıp ᶜimāret
ėl kirmekin ėyledim işāret

ol ėkki yegāne-i zamāne
kim ᶜışḳda kėldiler yegāne

çün çıḳtılar uşbu ḫāk-dāndın
cennet sarı bardılar cihāndın

munda bėriben ḳarār alarġa
ᶜālī yasadım mezār alarġa

eyvān bile ṭāḳ-ı bī-şümāre
ol nevᶜ ki günbed ü menāre

ol çerḫ kibi refᶜ-i günbed
kim boldı alar ėkevge meşhed

ḳandīli içinde şemᶜ-i mestūr
kėçe añġa bes ki tökülüp nūr

3563 L 157a

luṭf içre kebūterī perī dėk
yoḳ yoḳ ki ḥarem kebūteri dėk

ᶜāciz bolup ol dağı bir riṣte
ez-bes ki ḳanat urup feriṣte

bī-ᶜıṣḳḳa anda bār bolmay
zevḳ u ṭarab āṣkār bolmay

bī-ᶜıṣḳ körünmey anda közge
her yan zāyir melekdin özge

bu ḥayl ki tartıban ġam u derd
her kim ġam-ı ᶜıṣḳ ara çıḳıp ferd

kim barça tutup müsellem anı
ol perdede yol tapıp nihānī

çün bu ḥarem içre boldı maḥrem
yüz feyż yėtip yüzige her dem

yā rab aṅġa kim murād ėrür ᶜıṣḳ
ser-māye-i iᶜtiḳād ėrür ᶜıṣḳ

bu ravża sarı kėtürgil anı
bu mertebeġa yėtürgil anı

her dem yana zevḳ u ḥāl bėrgil
ᶜıṣḳ içre aṅġa kemāl bėrgil

3580a yana: L yene

hem ᶜışḳını cāvdānī éyle
hem ᶜışḳda anı fānī éyle

nā-pāk ki bolsa ᶜışḳdın yat
ᶜāşıḳ ḳoyup érse özige at

ḳan yaş töküp éyle kim şurāḥī
ṭūfān-ı fesād içinde rāhı

körgüzmek işi yılan kibi pīç
yoḳ zehrdin özge köñġlige hīç

ᶜışḳ içre tutup özini nāhī
maḳṣūd añġa bolsa nefs-gāhı

ol kām ile köñġlini avutma
bu ravża sarı anı yavutma

mén ḫaste ki bu raḳamnı çéktim
taḥrīri üçün ḳalemni çéktim

yazmaḳḳa bu ᶜışḳ-ı cāvdāne
maḳṣūdum émes édi fesāne

mażmūnıġa boldı rūḥ meyli
efsāne édi anıñġ ṭufeyli

līkin çü raḳamġa kéldi mażmūn
efsāne añġa libās-ı mevzūn

3582 R 249a

3590a raḳamġa: F raḳamḳa

bu ėrdi ġaraż kim ol gürūhī
kim sözde ᶜıyān ḳılıp şükūhī

bu nāme üçün bolup raḳam-keş
ṣafḥa yüzin ėttiler münaḳḳaş

ger nükteleri cihānnı tuttı
ġavġāları ins ü cānnı tuttı

çün fārsī ėrdi nükte şevḳi
azraḳ ėdi anda türk şevḳi

ol til bile naẓm boldı melfūẓ
kim fārsī aṅġlar oldı maḥẓūẓ

mėn türkçe başlaban rivāyet
ḳıldım bu fesāneni ḥikāyet

kim şöhreti çün cihānġa tolġay
türk ėlige dağı behre bolġay

nėvçün ki bu kün cihānda etrāk
köp-tür ḫoş-ṭabᶜ u ṣāfī-idrāk

ger mādde kemrek ėrse nė ġam
çün ẕevḳ-dur aṣl ol ėmes kem

insānġa ėrür kemāl maṭlūb
andın dağı derd ü ḥāl maṭlūb

her kimge ᶜulūm bolsa vāṣıl
ger derdi vü ḥāli yoḳ nė ḥāṣıl

3601b nė: L ne

ot salsa cihān ėlige mecnūn
bir köygüçi bolġusı felāṭūn

ᶜanḳānı kişi ḳaçan ḳılur yād
ol laḥẓa ki bülbül ėtse feryād

sāmiᶜ nėçe bolsa derd-perverd
efsānede hem kėrek durur derd

3605 ėşitküçi bolsa derd-peyvend
yarur içi anıńġ otḳa mānend

ḳıl otḳa neẓāre kim köyer çaġ
su öçürür anı yandurur yaġ

mėn daġı bu meyni kim süzüp-mėn
türkāne sürūd ańġa tüzüp-mėn

ėl köńġlige andın olġusı çöp
kim kėldi bu nevḥanıńġ muńġı köp

muńġluġ-mėn u muńġ bile peyāmım
muńġluġ kişiler sözi kelāmım

3610 şek yoḳ ki ḳaçan ki bu oḳulġay
kim oḳḳusa ḫāṭırı buzulġay

3602 P 329b

3605b içi: L yok

3606a otḳa: F otġa

3610 F 146b

közdin çü aḳızsa eşk seyli
meᵓnūn kibi yād ėterde leylī

nāmem ki yüzin ḳara ḳılıp-mėn
ᶜişyān u günāh ara ḳılıp-mėn

ol su yėtiben yuġay ḳarasın
yazġan barı cürm ü mācerāsın

yā rab bu raḳam ki boldı merḳūm
her kim oḳumaḳdın ėtse maᶜlūm

her nė ki oḳur teᵓemmül ėtse
dėgen ġarażım taḫayyül ėtse

ᶜayb istemek olmasa murādı
bir barça hüner sarı güşādı

baġla ayaġıġa ᶜışḳ dāmın
ḳoy boġzıġa derd ü şevḳ cāmın

zencīr-i cünūnġa beste ėyle
bu bendin añġa ḫuceste ėyle

ḳılsañġ ġam-ı ᶜışḳ ile anı şād
bėrgil mėni daġı köñġlige yād

şāyed bu maḫal bir āh urġay
kim gerd-i cerāyimim uçurġay

3613a yuġay: F yuḳay

3614a boldı: L kėldi

ol yėl uçurup ten-i nizārım
raḥmet üyide bėrip ḳarārım

ᶜişyānıma ᶜafv bolġay āyīn
yā rab ki bu nevᶜ bolġay āmīn

D İ Z İ N

A

āb F su
1408,3228
ā.-ı
3172
ā.-ı zindegānī
191,226,344,710,780,
2582,2819,2898,3285
ābā A babalar; gökler
46
ābād F mamur, şen, bayındır
324,1184,2432
ābādlıġ F+T bayındırlık; şenlik
ā.-ıñġ
893
ᶜabdüᵓr-raḫman A (bkz cāmī)
VI
ᶜabīr A çiçek ve miskten yapılan; ilaç
ᶜa-idin
3284
āb-keş F su çeken; şarap tiryakisi
ā.-din
3187
ābnūsī F abanoz;abanoz gibi(siyah)
3450
abuşḳa koca; ihtiyar adam
2982
a.-sıġa
2986
ᶜaceb A acaba; gariplik
116,276,646,664,865,
1055,1262,1381,1755,1890,
1926,1950,2169,2342,2859,
3147
ᶜa.-dür
1089
ᶜacem A iranlılar
571
ᶜa.-de
571
āᶜcemī A Acemce; dilsiz
913
ᶜacīb A acaip, tuhaf
3229
ᶜāciz A aciz, zayıf; beceriksiz
303,310,737,1207,2086,
2447,3572
ᶜā. bol-
79
ᶜacz A acz, beceriksizlik
1491,1714,II,1965,2642
ᶜa.-iġa
81
ᶜa.-ini
83,83
aċ aç, acıkmış
431,2415
aç- açmak
a!
387,3265,3265,3269,3281
a.-a al-
411
a.-ar
1283,2310,2858,3475
a.-arġa
303,1086
a.-ayın
3284
a.-ıban
2845
a.-ıp
71,245,694,775,952,
1182,1358,1407,1578,2278,
3206,3208
a.-ḳaç
242
a.-ḳanda
3286
a.-ḳay
3193
a.-ḳuça
2937
a.-ḳunça
703
a.-ḳuñġ
823
a.-mas
2989
a.-may
544
a.-sa
303,526,3391
a.-tı
213,635,944,1041,1401,
1447,1452,2890,2890,3001,
3216
a.-tım
377
a.-tıñġ
34
açıġ acı
XVII,XVII
a.-ıdın
2407

açıḳ acı; keder, üzüntü
2284
açıḳlıḳ acılık; kederlilik
2895
açıl- açılmak
a.-dı
243,985,1448,1450,1451,
3205
a.-ġanı
XIII,XVIII,XXXII
a.-ġay
1383
a.-ıp
469,1520,1850,XI,3009
a.-mas
1973
a.-sa
839
a.-urnıñġ
3287
açılma- açılmamak
a.-sa
2880
açılmaġ açılma
a.-ı
IV
açıt- acıtmak
a.-ḳanı
XXVII
açma- açmamak
a.-dı
3272
açmaḳ açma
907,II
aᶜdā A düşmanlar, rakipler
1850
ā.-sı
1869
ā.-sıġa
1954
ādāb A edepler, terbiyeler
ā.-ı
2647
ᶜadāvet A düşmanlık
XXII
ᶜa.-ini
1750
ᶜaded A sayı
366,2660
ᶜa.-de
2395
ᶜa.-din
1711
ādem A insan, adam
126,676,707,1768,1768,
2187,2494
ā.-ġa
124,1768,2203
ā.-ī
2399
ᶜadem A yokluk, bulunmama
4,6,432,1329,1551,
X,2327
ᶜa.-de
2308
ᶜa.-ni
6
ādemçe A+T insan gibi
425
ᶜadem-gām A+F yokluk, yok olma adımı
201
ādemī-zād A+F insan oğlu
2399
ᶜādet A görenek; usul, alışkanlık
1025,1714,1752,1936,2283,
3481
ᶜadl A adalet, doğruluk
451,458,459,466,3500,
3507
ᶜa.-i
392,466
ᶜadū A düşman
534
ᶜa.-ġa
1837,XXIII,1898,2094
āfāḳ A ufuklar
671,1062,2652
āfāt A afetler, belalar
1870,1944,2661
491
āferīde F yaratık, mahluk
2683
āferīn F beğenme, alkış
ā.-ler
1838,2731
ā.-sėn
1946
āferīniş F yaratma; mahluklar
67,129,129,272,1753,
2826,2851
āfet A büyük felaket, bela
430,537,540,548,548,
558,784,1345,1409,1529,
1529,1530,1860,1860,IX,
1897
ā.-din

544
ā.-i
177,551,630,1133
572,1521,3297
ā.-idin
3330
āfetlıġ A+T afetli, belalı
IX
ᶜāfiyet A sağlık, esenlik
965
āftāb F güneş
ā.-ı
179
ā.-ın
1358
ᶜafv A af, bağış; özür dileme
3039
ᶜa.
263,3622
aġ(ı)z ağız
2083,3475
a.-ġa
XXXVII
a.-ları
1143
a.-ı
709,773,1127,1188,2019,
2089,XXVI
a.-ıda
887,1100,1772,1915,3325
a.-ıġa
842,990,1119,1183,1303,
2144
a.-ım
1551
a.-ın
3216
a.-ını
637,843
a.-ıńġ
2308,2933
a.-ıńġġa
2242
aġa ağabey
a.-dur
3493,3493
āgāh F bilgili, haberli; uyanık
347,930,1148,1223,1268,
1586,1717,1807,1831,1971,
2157,2618,3436
aġalıġ ağabeylik
2721
āġāz F başlama, başlayış
1,125,590,946,1028,
1165,1328,1931,2107,2289,
2675,3048,3320
ā.-ıńġa
2
āgeh F bilgili, haberli; uyanık
414,873,1835,3152
ā.-i-sėn
2696
aġır ağır
1391,2085,3280
aġrıġ ağrı, hastalık
3174
aġrıt- ağrıtmak; incitmek
a.-ḳanı
XXVII
aġyār A gayrılar; yabancılar
252
a.-dın
2785
āh F ahh, iç çekme
503,524,565,598,637,
866,986,1018,1139,1304,
1509,1603,1831,2081,2102,
2157,2256,2307,2394,2404,
2614,2821,3005,3019,3428,
3428,3429,3429,3620
ā.-ı
15,871,967,968,976,
1183,1252,1544,1610,2080,
2561,2610,3044,3173,3303,
3562
902,1075,1915,1963,2255,
2606,2917,2969
ā.-ıdın
3275
ā.-ım
2473,3140
ā.-ımnı
3446
ā.-ın
991,1544
ā.-ıńġ
2436
āheng F uygunluk, düzen
816,827,861,939,1085,
1198,1920,1997,2602,2842,
3291
543,2467,2869
āhenīn F demirden;pek sağlam
303
āheste F yavaş yavaş, ağır
1401

āḫır A son, sonraki, en sonunda
908,911,911,1091,1269,
1381,1381,1578,1661,1798,
1798,1886,1893,1934,1934,
2028,2028,2281,2384,2500,
2500,2641,2641,2716,3037,
3037,3147,3147,3542,3542
ā.-ġaça
590
āḫiret A öbür dünya
ā.-de-dür
3496
aḥkām A hükümler, emirler
1728
a.-ı
144
aḫker F ateş koru
778,1087,2150,2150
a.-idin
3445
aḥsen A çok, pek güzel
370
aḥsenü-l-ḳaṣaṣ A Yusuf u Züleyha
370
aḫter F yıldız
785,3456,3457
a.-i
575,1852
1078,XXIII
VI
āhū F ahu, ceylan, karaca
705
āḫur F ahır, dam
2078
aḥvāl A haller, durumlar
903,2750,3441
a.-i
1457
a.-ıda
867
a.-ıġa
946,948,1048,2148
a.-ın
1020
a.-in
XXIV
a.-ini
1796,2568
aḫżar F yeşil
sipihr-i a.
120
aḳ ak, beyaz
531,1555,1942,2462,2984,
3274
aḳ- akmak
a.-ar
953,3191
a.-ıp
344,357,402,866,1314,
2185
a.-ḳan
1911
aḳar- ağarmak
a.-ıp
98
aḳart- ağartmak;sarartmak (ekin)
a.-ıp
2050
aḳız- akıtmak, dökmek
ḳ.-ay
XXIII
a.-ġan
1914
a.-ġanı
XXIII
a.-ıp
12,899,1400,1605,1927,
2475,3279
a.-sa
3611
a.-ur
849,1550
aḳızma- akıtmamak, dökmemek
a!
3234
ᶜāḳil A aklı başında
16
ᶜaḳl A akıl
2,16,239,239,330,
487,542,672,863,1017,
1234,1660,1755,II,2060,
2825,3467
ᶜa.-ġa
3,166
ᶜa.-ı
1239,1471
ᶜa.-ı kül
85,II
ᶜa.-ını
1369
ᶜaḳreb A akrep; akrep burcu
224
aḳribā A akraba
ḫ^{w}īş ü a.-nı
2668
a.-sı

1207,1469,1658,3371
ᶜaks A akis; çarpma
ᶜa.
1909
ᶜa.-ini
1002
akşam akşam
610,1097,2875
a.-dın
2458
a.-ġa
2458
a.-ġaça
2520,2584
akşām akşam
194,537
akṭāb A kutuplar; azizler
1596
al- almak, ...-a bilmek
a!
1994,2189,3187,3451,3507
a.-a
912,3075
a.-dılar
1982
a.-dım
379
a.-dı
3480
a.-dıńġ
1527,3225
a.-ġa-mėn
2480
a.-ġan
293,905
a.-ġay
IV,V
a.-ġıl
3470
a.-ġuça
2417
a.-ıban
724
a.-ıp
193,281,428,700,907,
918,1306,1779,XIII,XX,
2053,2136,2197,2496,2725,
2725,2883,2903,3033,XXX
a.-ır
2389
a.-man
1565
a.-mas
1489
a.-maslar
V
a.-may
411,559,815,1046
a.-mayın
436,683,1045,1866
a.-mışsańġ
912
a.-sa
2230
a.-sańġ
1496
a.-ur
845,1303,2295,2758,3166,
3426
a.-urġa
2601,3537
a.-urlar
1386
āl A aile
ā.-ı
168
aᶜlā A (daha, en, pek) yüksek
141,408
ālā A ihsanlar, bağışlar
75
ᶜalāmet A iz, belirti; iri
3488
alar onlar
253,536,932,1202,1806,
1835,1951,1978,2323,2509,
2764,2920,2921,2957,2999,
3569
a.-ça
594
a.-dın
252,252,1988
a.-ġa
187,697,821,881,1424,
1478,1751,1785,V,1876,
2092,2094,2107,2221,2536,
2544,2556,2619,2626,2680,
3350,3373,3495,3497,3567,
3567
a.-nı
3347,3367
a.-nıńġ
XXXIII
aldarat- ızdırap vermek
a.-ıp
557
ᶜale-l-ᶜālemīn A alemlerin üzerinde

VIII
āᶜlem A çok, pek bilen; bilgin
411
ᶜalem A bayrak; nişan, alamet
951,981
ᶜa.-ler
976
ᶜālem A alem, dünya
73,79,126,139,144,
197,212,212,282,360,
363,375,375,378,400,
412,450,460,707,713,
772,937,1407,1563,1690,
1976,1997,3041,3095
ᶜā.-de
124,1792
ᶜā.-ġa
193,2600,2828,3284,3429
ᶜā.-ī
2342
ᶜā.-i
156
ᶜā.-ni
180,452
ᶜālem-ārā A+F alemi, dünyayı süsleyen
475,771
ᶜālem-efrūz A+F dünyayı aydınlatan
1912
ᶜalem-keş A+F alem çeken
2916
ᶜālem-sūz A+F alemi yakan, yakıcı
IX
ᶜalem-ţırāz A+F bayrak donatan
ᶜa.-ı
391
ᶜālī A yüce, ulu
430,2799,3567
ᶜālim A alim, bilgin; çok okumuş
59,378,1230
all karşı,ön; huzur
a.-ıda
123,315,404,411,465,
630,924,959,1056,1679,
1743,1755,V,V,V,
VII,XXIII,2180,2441,2691,
2967,3484
a.-ıdın
245,401,689,993
a.-ıġa
1333,2012,2271,2404,2567,
3223,3554
a.-ıma
109,1350,1924,1926
a.-ımda
3077
a.-ıńġa
2119
a.-ıńġda
134,137,1015,2232,2480
allāh A Allah, Tanrı
347,462,462,1640,1640,
2337,2337
alma alma, alış; -a bilme
a.-sıda
651
alma- almamak; -amamak
a!
2008
a.-dı
2894,3339
a.-dım
3075
a.-ġum
912
a.-sa
3505
almaķ alma, alış
1518,XXXVII
altı altı
39
a.-dın
234
altun altın
831,3186,3380,3383,3387,
3388,3427
a.-dın
3191
a.-ın
38
ᶜām A sene, yıl
374
ᶜām. A (ᶜāmm)genel,herkese ait
ᶜā.
3023
āmāde F hazır, hazırlanmış
2665
amān A eminlik, korkusuzluk
a.-da
2709,3503,3513
a.-ī
3222
āmānlıķ A+T eminlik, korkusuzluk
447
āmīn A amin
1657,3622
ᶜāmir A Amir kabilesi; mamur eden

1229
ᶜā.-iġa
1260
āmirziş F Alahın bağışlaması; af
17,XXXVIII
ᶜamm A amca
3464
ana ana, anne
665,1154,2648,3016,3098,
3109,3112,3152,3156,XXXIII,
XXXIV
a.-dın
2996
a.-ġa
47,1583,3086,3480
a.-mġa
2423
a.-nı
1067
a.-nıńġ
3145
a.-ńġ
2457
a.-sı
1030,1047,1060,1165,1186,
1207,1567,XIX,2510,2965,
3003,3041,3143,3261,3371,
XXXIII
a.-sıda
1042
a.-sıdın
3259
a.-sıġa
3048,3259,3334
a.-sın
1697,3223
a.-sını
1576
a.-sınıńġ
1240
ᶜanā A zahmet, güçlük
ᶜa.-dın
1334
ᶜa.-ġa
1353
analıġ analık, ana olma
ata a.
49
ᶜanāşır A unsurlar, ögeler
165,234,563
anasız anasız, annesiz
3090
ᶜanber A amber; güzellerin saçı
1474,2278
ᶜa.-i
241
ᶜanber-ālūd A+F anber bulaşmış
776,1082,1317,2183,2832
ᶜanberīn A+F anber kokulu
776,3288
ança o kadar, onun gibi
77,156,315,419,584,
705,971,998,1388,1865,
1983,2004,2069,2326,2543,
2803
a.-dur
3144
anda orada; o anda, o zaman
44,85,118,136,174,
207,224,237,240,367,
378,385,386,425,428,
431,525,548,554,559,
706,709,723,815,871,
885,931,958,1106,1288,
1293,1379,1496,1497,1597,
1646,1923,1940,1960,2078,
2085,2092,2093,2165,2226,
2682,2796,2885,2989,3550
andaḳ öyle, böyle; bu kadar
49,423,452,463,506,
510,514,517,522,526,
575,719,726,730,758,
785,785,795,797,835,
1046,1097,1150,1170,1181,
1724,1756,1757,1822,1843,
1854,2032,2046,2182,2423,
2591,2648,2663,2918,2943,
3149,3385,3390
1254
andın ondan
55,64,101,158,291,
344,373,381,393,418,
519,527,571,637,688,
708,719,865,969,980,
1024,1027,1166,1220,1433,
1443,1467,1488,1529,1531,
1532,1614,1645,1754,1854,
1857,1860,2021,2034,2059,
2140,2208,2208,2209,2220,
2289,2326,2385,2386,2484,
2648,2829,2981,3030,3031,
3061,3302,3379,3401,3491
anı onu
14,55,56,58,103,
149,246,257,258,310,
316,349,357,420,474,

613,643,645,652,653,
663,710,715,728,731,
740,793,801,809,859,
868,883,912,921,929,
955,966,971,990,997,
999,1019,1031,1033,1047,
1050,1052,1058,1098,1154,
1164,1177,1181,1182,1185,
1198,1201,1210,1269,1277,
1279,1308,1309,1341,1344,
1413,1419,1432,1461,1467,
1483,1493,1495,1496,1515,
1516,1523,1523,1524,1526,
1568,1574,1580,1583,1586,
1587,1612,1618,1646,1653,
1656,1682,1702,1729,1760,
1771,1779,1788,1791,1797,
1800,1813,1855,XX,XXI,
1956,1960,1990,2005,2013,
2045,2055,2073,2075,2076,
2112,2113,2143,2147,2220,
2222,2223,2253,2295,2308,
2348,2366,XXVIII,3114

anıńġ onun
80,104,160,177,177,
221,278,374,383,450,
450,477,542,560,568,
591,591,607,609,624,
626,648,664,686,796,
796,812,817,873,875,
898,1021,1086,1125,1125,
1135,1139,1169,1178,1202,
1205,1205,1231,1240,1268,
1272,1297,1315,1389,1389,
1459,1530,1582,1625,1645,
1647,1673,1673,1681,1681,
1688,1704,1712,1713,IV,
V,V,V,V,VI,
VII,IX,XIII,XIV,XV,
XV,XIX,XXI,XXII,1903,
1928,1933,XXIV,1999,XXV,
2104,2109,2181,2182,2216,
2268,XXVII,XXVII,2343,2373,
XXVIII,2400,2446,2487,2538,
2701,3112

anıńġki onunki, onu ait
332

ᶜanḳā A Anka kuşu
295,297

ᶜa.-nı
3603

añġ(ı)d- gizlice dinlemek
a.-ıp
1567

añġa ona
7,11,26,36,41,
63,116,117,155,163,
200,219,236,240,286,
319,344,394,397,399,
407,452,468,472,483,
483,487,498,541,569,
586,610,611,626,642,
666,711,728,734,752,
778,804,828,884,922,
933,940,1036,1049,1055,
1056,1071,1084,1118,1145,
1163,1191,1232,1237,1248,
1250,1278,1285,1298,1300,
1308,1324,1366,1377,1414,
1429,1439,1440,1447,1450,
1460,1462,1561,1567,1586,
1592,1616,1616,1617,1618,
1713,1714,1731,1748,1765,
1822,1856,1864,1874,XXIV,
XXIV,1959,1993,2020,2021,
2023,2024,2048,2060,2085,
2089,2091,2096,2097,2112,
2171,2178,2215,2283,2287,
2327,2379,2385,2498,2622,
2760,2784,2805,2840,2925
1414

añġla- anlamak
a!
1571,3507,3521,3522
a.-ban
1029,2014
a.-dım
2345,2348
a.-dıńġ
592
a.-ġıl
3402
a.-may
1796
a.-p
739,874,874,1183,1263,
1464,1568,1939,2045
a.-r
273,2819,3595
a.-rıdın
2196
a.-sam
2942

añġlama- anlamamak, kavramamak
a.-sun
910

añğlat- anlatmak
a.-sa
878
ansız onsuz, o olmadan
246,1351,1655,1655,1723,
2894
ar- yorulmak
a.-ıp
2082
ᶜār A utanma
ᶜā.-mėn
2166
ara ara
43,50,97,171,206,
296,306,315,341,352,
359,404,412,413,471,
494,514,576,634,647,
658,670,671,719,726,
740,783,835,847,941,
975,985,996,1006,1012,
1020,1032,1061,1074,1083,
1090,1135,1178,1178,1196,
1226,1234,1241,1265,1281,
1283,1284,1289,1290,1343,
1344,1373,1407,1416,1446,
1449,1469,1478,1530,1534,
1551,1554,1565,1602,1620,
1623,1624,1711,1715,1719,
1723,1787,1791,1792,1800,
1863,1863,XIX,XXI,1889,
1976,2011,2019,2019,2049,
2055,2066,2069,2074,2078,
2079,2123,2154,2156,2161,
2162,2182,2186,2249,2272,
2293,2340,2723
a.-da
25,249,1970,2597,2609,
2864
a.-dın
253,2149
a.-ġa
696,814,814,820,1008,
1222,1473,1884,1885,2198
a.-larıda
XXIX
a.-larında
47
a.-ñğızda-dur
2156
a.-sı
668,2936
a.-sıda
726,1177,2293,2814,3124,
XXIX
ārā F süsleyen, bezeyen
2888
aᶜrāb A çöl Arapları
3024
ᶜarab A Arap
445,571,571,1123,1413,
1891,1964,2652
ᶜa.-da
606,730,1227,1707,1708,
1787
ᶜa.-da-dur
2652
ᶜa.-ġa
499,606
ᶜarabī A Araba ait; Araplara has
1941
ᶜarafāt A Arafat
XX
ᶜaraḳ-nāk A+F terlemiş, ter içinde
3212
ᶜaraḳ-rīz A+F ter döken, terleyen
832
ārām F durma;dinlenme;yerleşme;;
karar kılma
287,431,647,1023,1071,
1130,1248,1723,1767,2078,
2242,2323,2556,2628,2674,
2764,2801,3130,3331,3373
ārām-gāh F dinlenme yeri
XXXII
ārām-geh F dinlenme yeri
1953
ā.-i
1708
ᶜaraṣāt A mahşer günü
XX
ārāyiş F süs, ziynet; süsleme
ā.-in
771
arāżī A yerler, topraklar; bölge
2749
āremīde F rahat, dinlenmiş
546,1700,1754,1958,3533
ᶜārī A hür, serbest; çıplak
1393,2785
arıma- arınmamak, temizlenmemek
a.-dı
3140
arıt- arıtmak, tamizlemek
a.-ıp
183,2392,2860,2928
a.-ıp-tur

1724
a.-tı
2110,2565
a.-ur
2222
ᶜārıż A yanak
191,777
ᶜā.-ı
783
ᶜā.-ıġa
3270
ᶜā.-larıdın
190
ᶜārıża A arıza, aksama; engebe
742
arḳa arka
a.-m
3036
a.-sıda
131
a.-sıġa
148
armān F hasret;sıkıntı;pişmanlık
483
3348
arpa arpa
441
ᶜarṣa A arsa; yer, toprak
ᶜa.-da
2037
ᶜa.-nı
1842
ᶜa.-sıda
XXII
ᶜarş A dokuzuncu gök; çatı
160,229,394,1591
ᶜa.-ı ᶜāẓam
154,405,1589
art- artmak, çoğalmak
a.-ar
1489,1545,2975,3161
a.-ıp
187,1292,3267
artuġ artık, fazla
745
artuḳ artık, fazla
158,158,159,236,236,
373,373,505,980,980,
2021,2021,2326,2326,2386,
2386,2551
ᶜarus A gelin
ᶜa.-ınıñġ
2745
ᶜarūsek A yeşil ve pembeli sedef;
gelin
31
arż A dünya;iklim; memleket
sipihr ü ā.
53
ᶜarż A sunma, bildirme
1228,2271,2536,3223,3505
ᶜa. éyle-
2180
ᶜa.-ı
VIII
ᶜa.
249,254
arzı- değmek, değeri olmak
a.-masdın
2493
ārzū F arzu, dilek; heves
1925,2551
ā.-dur
1478
ā.-nı
1424
2479
ārzū-mend F arzulu, istekli
204,614,1443,1788
as- asmak
a.-ıp
2831
ās F kakum;kürkü güzel hayvan
641,2666
ᶜaṣā A asa, baston; değnek
396,2580
ᶜa.-sı
339
ᶜaṣā-keş A+F baston çeken, asa taşıyan
1350
āsān F kolay
55,105,105,1417,1515
aṣfer A sarı; uçuk, soluk benizli
2889,3425
aṣfer-efṣān A+F sarılık saçan
3190
aṣḥāb A Peygamberi görenler
a.-ġa
894
a.-ı
163
a.-ḳa
860,861
asıġ fayda, yarar
3510
aṣl A asıl, temel

3599
asmaḳ asma
a.-dın
609
āsmān F gökyüzü, sema
128,361
ā.-dın
92,1097
ā.-ġa
91,127,523,789,1359
ā.-ī
1590
ā.-ı
258
ā.-nı
3303
āsmān-dīv F gökyüzü devi
512
āsmānī F göğe ait; açık mavi
197,1813,2481,2564,2978
āsmān-rev F asuman gidişli
2563
ᶜaṣr A asır, yüzyıl
313
asra- saklamak, kollamak
a!
3503,3503,3513,3513
a.-dı
2736
a.-p
645,2673
a.-y
2725
asral- saklanmak, korunmak
a.-ur
3512
asru çok, pek
23,105,613,677,1239,
1395,1395,1499,1499,1826,
2583,2583,3108,3108,3225,
3225,3390
ast alt, aşağı
a.-ıda
700,1829,1861,2043,3293
a.-ını
1922
a.-ıńġda
2931
āstān F eşik; dergah
ā.-dın
2008,2140
ā.-ġa
3333
ā.-ıġa
VII
ā.-ın
2062
ā.-nı
1114
āsūde F rahat; dinç
2833
āsūde-żamīr F+A rahat gönül, huzurlu iç
1581
aş- aşmak
a.-ar
1003
a.-ıban
2991
a.-ıp
92,1205,1206,1316,2044
a.-sa
1530
a.-tı
1203,2182,2871,3148
āşām A yiyecek ve içecek
2417
ā.-ı
VI
ᶜāşıḳ A aşık
665,1455,1686,2286,2287,
2288,2590,2617,2617,2743,
2867,3014,3187,3422,3425,
3429,3582,XXX,XXX
ᶜā.-ı
2726
ᶜā.-ḳa
2908,2909
ᶜā.-lar
1323
ᶜā.-ları
1068
ᶜā.-nı
3310
ᶜāşıḳlıġ A+T aşıklık, aşık olma
ᶜā.-ıdın
XVI
ᶜāşıḳlıḳ A+T aşıklık, aşık olma
XI,1904,2867
āşkār F belli, açık, meydanda
3573
āşkārā F açık, belli, meydanda
30,185,312,525,771,
846,1144,1263,1482,1492,
1676,1775,1876,1940,2296,
2534,2608,2776,2888,2953,
3232,3242,3295

āşkāre F belli, açık, meydanda
813,926,1524,3006
āşnā F bildik, tanıdık; tanıyan
987,1698,2567,2570,2926,
2930,2930
ā.-ġa
XXV
ā.-nı
1698
ā.-sı
1469,1564
āşnālıġ F+T tanıdıklık, dostluk
3382
āşnālıķ F+T tanıdıklık; dostluk
1751
āşnā-rūy F tanıdık, bildik yüz
XXV
āşnā-veş F bildik gibi; dost gibi
1729
āşūb F kargaşalık; karıştırıcı
789,789,977,1022,1275,
1295,1844,1857,2069,2407,
2407,2600
ā.-ları
2408
aşuķ- acele etmek, evmek
a.-tum
1987
aşur- aşırmak
a.-dı
2522
āşüfte F çok seven; iffetsiz
1116,1195,2598,2715,2995,
3268
āşüftelıġ F+T çılgınlık, çok sevme
ā.-ı
2386
ā.-ıġa
1233
āşyān F kuş yuvası; ev
ā.-ı
566,2101,2220
āşyāne F ev, mesken; kuş yuvası
3448
at ad, isim
462,612,640,1213,1414,
2322,2517,2818,3582
46
a.-ım
588,1967,1998,2029,2429
a.-ın
14,1213,1481
a.-ını
640
a.-ıńġ
1,132
at- atmak
a.-ġaç
470
a.-ıp
1193
a.-ķuça
2742,2841
a.-tı
3093
at. at
1832,XXII
a.-dın
1990
a.-ı
189,231,353,424,461,
568,719,1214,1214,1214,
1681,VII,2202,2280,2897
a.-ıġa
223,3395
a.-ıġa
1415
ata ata, baba
47,665,722,1030,1042,
1047,1060,1067,1207,1583,
1697,2258,2423,2505,2642,
2648,2965,2996,3003,3016,
3086,3098,3109,3112,3143,
3145,3156,3304,3305,3459,
3480,XXXIII,XXXIII,XXXIV
a.analıġ
49
a.-dur
3493
a.-ġa
2503,2638,3494
a.-m
1919
a.-nıńġ
721
a.-ńġ
2359,3493
a.-sı
639,668,1165,1187,1240,
1297,1427,1438,1658,1794,
1807,XIII,XVI,XX,XXIII,
1883,XXVIII,2377,2377,2397,
2402,2404,2405,2471,2507,
2510,2627,2637,2651,3020,
3371,XXX
a.-sıġa

3462
a.-ıda
538,3008
a.-ıdın
787,1045,1386,1397
a.-ıġa
567,787,791,991,1000,
1116,1194,XI,1906,2471,
2572,2952,3617
a.-ımda
2424
a.-ımġaça
2353
a.-ın
348,1916,2001,2048,2049,
2174,2640,2855,2878,3011
a.-ını
1525,2625
a.-ıñğ
1739
a.-ıñğa
1739
a.-ıñğğa
2589,2930
a.-ların
2390
a.-larıñğ
1105,1105
a.-nı
3265
ayaġlan- ayaklanmak, ayaklı olmak
a.-ıp
2595
ayaġlıġ ayaklı
2504
ayaķ ayak; kadeh (krş. ayaġ)
1398,2145,3332
ayaķķaça ayağa kadar
88
ᶜayb A ayıp, kusur, leke
713,3616
ᶜa.-dın
1414,1804
āyet A Kuran'ın cümlesi; nişan
ā.-i
IV,2015
392
ā.-iniñğ
336
ayılmaķ ayılma; uyanma
2498
ayır- ayırmak
a.-dı
1517,3018
a.-ġan
XXXI
a.-sa
3211
āyīn F tören; gibi; şekil
143,143,244,632,632,
1434,1803,1865,2554,3174,
3447,3506,3622
ā.-i
2563,2647
1741,1835,2031,2239,2605,
2670,2732
āyine F ayna
3392,3393
1939,3376,3377
ā.-siġa
354
ᶜayn A göz; aslı; kaynak;;
Arap alfabesinde" " harfi
VIII,XXXVI
ᶜa.-ı
3534
ᶜa.-ıma
1629
ᶜa.-ın
1632
ᶜ.-ınıñğ
XXXVI
ayrıl- ayrılmak
a.-ġanı
XXIV
a.-ıp
3189
ayrılış- karşılıklı ayrılmak
a.-ķanları
XXII
a.-tılar
2792
ayru ayrı, başka
2819,2865
ayt- demek, söylemek
a!
2953
a.-a
2725
a.-ıban
125
a.-ıp
281,351,956,1145,1145,
1481,1481,2637
a.-ķay
56

3462
a.-ıda
538,3008
a.-ıdın
787,1045,1386,1397
a.-ıġa
567,787,791,991,1000,
1116,1194,XI,1906,2471,
2572,2952,3617
a.-ımda
2424
a.-ımġaça
2353
a.-ın
348,1916,2001,2048,2049,
2174,2640,2855,2878,3011
a.-ını
1525,2625
a.-ıñğ
1739
a.-ıñğa
1739
a.-ıñğğa
2589,2930
a.-ların
2390
a.-larıñğ
1105,1105
a.-nı
3265
ayaġlan- ayaklanmak, ayaklı olmak
a.-ıp
2595
ayaġlıġ ayaklı
2504
ayaķ ayak; kadeh (krş. ayaġ)
1398,2145,3332
ayaķķaça ayağa kadar
88
ᶜayb A ayıp, kusur, leke
713,3616
ᶜa.-dın
1414,1804
āyet A Kuran'ın cümlesi; nişan
ā.-i
IV,2015
392
ā.-iniñğ
336
ayılmaķ ayılma; uyanma
2498
ayır- ayırmak
a.-dı
1517,3018
a.-ġan
XXXI
a.-sa
3211
āyīn F tören; gibi; şekil
143,143,244,632,632,
1434,1803,1865,2554,3174,
3447,3506,3622
ā.-i
2563,2647
1741,1835,2031,2239,2605,
2670,2732
āyine F ayna
3392,3393
1939,3376,3377
ā.-siġa
354
ᶜayn A göz; aslı; kaynak;;
Arap alfabesinde" " harfi
VIII,XXXVI
ᶜa.-ı
3534
ᶜa.-ıma
1629
ᶜa.-ın
1632
ᶜ.-ınıñğ
XXXVI
ayrıl- ayrılmak
a.-ġanı
XXIV
a.-ıp
3189
ayrılış- karşılıklı ayrılmak
a.-ķanları
XXII
a.-tılar
2792
ayru ayrı, başka
2819,2865
ayt- demek, söylemek
a!
2953
a.-a
2725
a.-ıban
125
a.-ıp
281,351,956,1145,1145,
1481,1481,2637
a.-ķay
56

a.-ķıl
1748,1984
a.-may
364,589
a.-sa
3301
a.-sam
2023
a.-tı
387,590
a.-tuķ
1256
a.-ur
1272,1674,2751,3315
a.-urda
1405
a.-urġa
2478,2660,2750
a.-ur-sėn
1009
aytıl- söylenmek
a.-dı
456
a.-ġay
333
aytmaķ demek, söylemek
171
a.-ķa
1674
az az
63,64,740,744,2189,
2254
az- azmak, ayrılmak
a.-dım
1977
a.-ıp
2956
a.-mışam
1223
aᶜżā A uzuvlar; üyeler
ā.-sı
2082
ā.-sıda
829,1693,2085
ā.-sıġa
2088
ᶜazā A eza; sabır; cenaze alayı
3237
ᶜa.-da
3305
ᶜa.-ġa
3234
ᶜa.-lar
3097
ᶜa.-nı
1574
ᶜa.-sın
2987
ᶜa.-yī
2980
ᶜaẕāb A işkence; keder
ᶜa.-ı
1300
āzād F azat edilmiş, serbest
15,188,690,793,954,
1404,1758,XXI,1947,2113,
2744,2797,3206
ā.-lar
3207
āzāde-veş F özgür, serbest gibi
1238
ᶜazālıġ A+T sabırlı
3083
ᶜazālıķ A+T matemli, yaslı
3540
aẓam A kin; garaz; kıskançlık
521
aᶜẓam A çok, pek büyük
327,1589,3548
āzār F incitme, kırılma; tekdir
973,1009,1736,2711
ᶜazāsız A+T sabırsız
3197
āẕer F ateş
552,1620
āzerm F utanma; şefkat; haşmet
1777,1842,1869
ā.-ġa
1969
ᶜaẓīm A büyük, ulu
1364,1387,2669
ᶜāzim A niyetli; kararlı
933,1031,1459,2967,3375
ᶜazīmet A gitme, gidiş
817,1456,1588,1986,2002,
2552,2704,3233,3249,3547
ᶜa.-iġa
2174
ᶜazm A niyet, kasıt, karar
820,929,1036,1037,1185,
1406,1421,1823,1823,IX,
XII,XIV,1980,2505,2620,
2626,2667,2809,2891,2965,
2979,3339,XXIX
ᶜa.-i
1021,XI,XVII,XXIV,1945

ᶜa.-ide
1673
azraḳ azca, daha az
3594

B

bāb A kapı; iş; yol; konu
b.-da
1424,II,XXXVIII
b.-ıda
417,1508
b.-ıńġ
3123
bābil A Babil'in bulunduğu şehir
308,308
bād F rüzgar; nefes, soluk
XXIV
2958,3543
bādām F badem; sevgilinin gözü
647,3356
bāde F şarap, içki
1641,2816,3526
b.-din
845,1642
3453
bādiye A çöl, kır
610,XXIV,2965,3022,3023
b.-de
1373
b.-ġa
585
b.-sidin
XX
b.-side
2722
bād-pāy F ayağına çabuk olan
b.-ın
XXIV,2000
bāġ F bağ; büyük bahçe
74,325,326,434,816,
819,848,860,872,879,
894,896,985,1015,1447,
XII,2265,3182,3196,3282,
3299,XXXV
b.-da
985,1811,3230
b.-dın
1406
b.-ı
73,458,856,858,1896,
3203,3213
b.-ıda
984,984,2300
b.-ım
1897
b.-ımda
3228
b.-ını
327
b.-ıńġ
74,3319
b.-nı
3183
baġ(ı)r bağır, göğüs; ciğer
2290,XXXII
b.-ġa
2403,2409
b.-ı
649,840,841,2877,3154,
3262
b.-ıda
837
b.-ıġa
1549
b.-ım
2131,2410
b.-ıma
1522
b.-ımda
1015
b.-ını
1856
b.-ıńġ
1160
bāġbān F bahçivan
b.-ı
822
bağışla- bağışlamak;hibe etmek
b!
2758
b.-ńġ
2104
b.-p
490,490
bağla- bağlamak
b!
3617
b.-ban
99,232,601,2957
b.-dı
1501,1883,2080,2111,2502
b.-ńġız
1727
b.-p
2120,2630

b.-r
2221
b.-rġa
3288
b.-sunlar
632
bağlan- bağlanmak; sevmek
b.-dı
1953
b.-sa
1375
bağlığ bağlı, bağlanmış
2504
bahā F değer, kıymet; değerli
b.-da
284
bahādır F cesur, yiğit
VIII,XXXVII
bahāne F bahane; kusur; garaz
17,209,1118,2620
b.-din
649
b.-si
XX
bahār F bahar mevsimi
938,XII,XVIII,2301,2946,
3047
b.-dın
797,896
b.-ı
XI,2301
261,798,2300,XXXV
b.-ını
3201
bahārān F baharlar
554,1843
bahārī F ilkbaharla ilgili
1016
baḥr A deniz
277,283,510,732,3458
260,
269,
276,
284,
343,
453,
2789
b.-iġa
356
baḫt F baht, talih, kader
387,644,1414,1476,1786,
1905,2134,2139,2263,2368
b.-dın
2535
b.-ı
1259,1504,1953,1955,1957
376,384,2852,3401
b.-ıñğ
1480
bāᶜiş A sebep; gerektiren
901,902,1757,1993,2356,
2436,2823,2976,3113
443,3433
baḳ- bakmak, seyretmek
b!
106,3087,3477
b.-a al-
1046
b.-ay
870
b.-ıban
990
b.-ıp
871,958,1077,2185,3283
b.-ḳalı
2088,3399
b.-may
409,870,2638
b.-sa
699,2611,2844
b.-tı
3399
bāk F korku; kaygı, sakınma
928,2260,2866,3254
baḳar A sığır
b.-dın
222
bāḳī A kalıcı, daimi
487,2815
b.-sėn
3
baḳtur- baktırmak
b.-dı
3392
bal bal
3293
bāl F kanat
per ü b.
2994
balçığ balçık, çamur
2075
b.-ı
2282
b.-ıdın
3007
balığ şehir

b.-dın
3042
balığ. balık
3426
bāmdādān F sabahleyin, seher vakti
2747
bar var, mevcut
26,58,72,72,152,
199,248,315,317,378,
388,390,606,619,626,
739,747,750,892,892,
898,927,1123,1239,1262,
1374,1462,1519,1541,1566,
1566,1586,1747,1760,1773,
1795,1870,1962,1962,1982,
2004,2004,2010,2010,2060,
2139,2140,2156,2226,2307,
2308,2354,2367,2375,2439,
2439,2658,2717,2717,2726,
2895,2895,2916,3038,3090,
3095,3129,3146,3146,3152,
3345,3364,3437,3551,3556,
3573
b.-dur
23
b.-ıda
2694
b.-ın
189,XXIV,2171,2274,3274
b.-ını
383
b.-sam
2876
bar- varmak, gitmek
b!
2031
b.-ayın
3455
b.-dı
260,260,603,1137,1157,
1779,1973,2782
b.-dılar
2007,3348,3566
b.-ġaç
XXIX
b.-ġança
1401
n.-ġanı
XX,XXX
b.-ġu
890
b.-ıñġız
1824
b.-ıp
235,264,410,1314,1585,
2516,2843,3300
b.-mış
3341
b.-sa
1038,3240,3514
b.-ur
235,1412,1550,1556,1832,
1958,2224,2420,2524,2542,
2595
b.-urda
261,515,2802
b.-urġa
3483
b.-urı
2538
bār F Tanrı; izin
2177
bārān F yağmur
554,1843
barça hep, hepsi, bütün
3,5,23,155,312,
355,707,790,796,1227,
1253,1253,1414,1416,1422,
1424,1425,1445,1681,1833,
1840,1841,1851,1899,1943,
1955,2100,2160,2423,2511,
2524,2798,3174,3184,3311,
3352,3463,3523,3576
b.-dın
1428
b.-larını
45
b.-nı
2755
b.-sı
2252
b.-sıdın
1774
bārek-allāh A Allah mübarek etsin
406
bār-gāh F huzur, yüksek divan
389
barı bütün, hep
42,72,188,262,291,
318,414,429,463,479,
485,600,603,655,670,
740,793,829,888,1035,
1054,1092,1207,1255,1262,
1276,1314,1357,1426,1476,
1529,1575,1584,1588,1658,
1659,1670,1781,1792,1860,

1919,2051,2056,2061,2132,
2222,2430,2432,2482,2484,
2546,2741,2769,2912
b.-dın
1231,2179,2643
b.-ġa
1026,3282
b.-nıńğ
1657,1750,2137
b.-sıġa
169,1713,1773,2537
b.-sın
2275
bāriḳa A şimşek,yıldırım parıltısı
784,1721
barlıġ varlık
232
barmaġ parmak
b.-ıġa
1607
barmaḳ varma, ulaşma
1891
bars F pars
2120
bas- basmak
b.-ar
2145
b.-ıp
2831
b.-ıp-tur
1390,1390
b.-tı
148
başar A göz
b.-ın
242
basma- basmamak
b.-dı
1391
baş baş; başlangıç; ilk
136,484,484,636,695,
821,857,865,970,974,
993,1019,1045,1103,1110,
1218,1436,1679,1743,1847,
1848,1858,1879,1891,1955,
2054,2214,2271,2313,2461,
2564,2572,2744,3020,3028,
3304,3339,3364,3482
b.-dın
787
b.-ı
39,387,472,481,566,
757,787,834,946,1180,
1188,1298,1504,2080,2395,
2676,3102,3333
b.-ıda
339,466,2316,2617,3372,
XXXIII,XXXIII
b.-ıdaġı
2890
b.-ıdın
2182,2461,3203
b.-ım
1520,1992
b.-ıma
97
b.-ımda
2101,2424
b.-ımdın
935
b.-ım-dur
1776
b.-ımġa
93,1110,1354,1636,2318,
2318,2433,2479,3087,3249
b.-ımnı
110,1522
b.-ın
636,918,1258,1400,1845,
2405,2496,2503,2577,3020
b.-ını
2737,3084
b.-ıńğ
2123,2221,2229,2241,3064
b.-ıńġa
1103,2232
b.-ıńğda
3070,3521
b.-ıńğdın
1947
b.-ıńğġa
1961,2129,2234,2593,3065
b.-ıńġnı
2008
b.-ḳa
33
b.-ları
3535
b.-larıġa
1182
b.-tın
22,88,659,791,799,
1525,1906,2118,2166,2353,
2589,2658,2930
b.-ıġa
770

başḳa başka, ayrı
3128,3358
başla- başlamak
b.-ban
3596
b.-dı
656,2099,2919
b.-dılar
2680
b.-dım
2634
b.-p
741,1342,1574,2541,2541
bat tez, çabuk
32,193,193,210,640,
745,1585,1835,1870,1944,
2194,2517,2536,2667,2765,
2765,2792,2808,3106,3367
bat- batmak, garkolmak
b.-sa
3240
b.-tı
3170
bāver F sağlam; inanma; tasdik
239,1460,2263,2825
bāz-güne F ters, başaşağı; uğursuz
910
baᶜżı A birazı; kimi
662,662,1461,1717,2877,
3330
bebr F yırtıcı bir hayvan
2119
b.-i ḫun-rīz
530
becüz F başka, bundan başka
3027
bed-āḫter F yıldızı, talihi kötü olan
3038
beden A beden, vücut, ten
2170,2809,2810,2810,3350,
3361,XXXI,XXXV
b.-dür
3358
b.-ġa
164,3256,3355,XXXI
b.-ide
3158
b.-iġa
2786
b.-im
1623
b.-imġa
2240
b.-imni
2161
b.-iñġ
1475,1992
bed-endīş F kötülük düşünen
1104
bedensiz A+T bedensiz
XXXI
bed-ḥāl F+A hali kötü, düşkün
2981
bedīᶜ A güzel; güzellik
1572
b.-i
461,461
bedīᶜü´z-zamān A Şehzade Mirza
460
bed-pesend F güç beğenir
b.-i
1156
bedr A dolunay
479,691,692
b.-ī
691
691
bed-rūz F kötü gün; kötü günlü
1229
beġāyet A pek çok, son derece
1809,2715,3498
beġayr F+A başkasına, başkasından
2818
720,3381
behbūd F iyilik, sağlık
3160
behişt F cennet
b.-im
1654
behiştī F cennetlik
206
behr A uzaklık; boşa çıkan ümit
325,1303,2205,2937
behrām F Merih gezegeni
218,VII,2844
b.-ıñġa
3126
behre F hisse, pay; nasip
3412,3597
behre-ber-dār F hisseli; nasipli
2886
behre-mend F hisseli; kısmetli
375
beḳā A bakilik; sebat
1346
b.-nı

4
b.-yī
3471
b.-yı lā-nihāyet
54,3400
bel A belki
121,253,349,361,442,
807,891,1031,1079,1207,
1338,1376,1380,1382,1448,
1470,1753,1939,1982,2021,
2324,2906,3156,3328,3376,
3411,3413,3444
bél bel
714,1836
b.-ige
293,342
b.-im
1552
b.-imge
99
b.-imni
99
b.-in
1883
b.-iṅġde
2217
b.-ini
601
belā A bela, afet; mec. sevgili;;
ne kadar, çok, pek
635,978,1069,1290,1390,
1461,1508,1540,1860,IX,
IX,1890,2249,2257,2318,
2318,2326,2351,2939,2939,
3100,3316,3548,3557,3560
b.-da
547,2006,2444
b.-dın
1334,2211,2797
b.-dur
2337
b.-ġa
635,1338,1353,1518,1849,
2314,3133
b.-lar
533
b.-nı
1352,1698,2075,2447
b.-sėn
1759
b.-sı
368,570,701,1123,1203,
1205,1297,1357,1357,1389
b.-sıdın
1299
b.-sıdın-dur
1235
b.-sın
2206
b.-yī
1308,1318,3076
788,1354,2901,2999,3056,
3146
belāġat A güzel söz söyleme
1434
belā-keş A+F bela çeken, eziyet çeken
1350
belāyī A belalı, bela verici
307
173
beliyye A felaket, keder, tasa
1368
b.-din
582
beliyyet A felaket, bela, keder
2259,3555
belki A+F belki
154,1399,1534,1590,II,
III,XVI,2204,2409,2603,
3023
belkim A+T belki, belki de, hatta
127,359,1359,1453,2094,
2358,2493,3383,3470
belūc F Beluc; Belucistan
445
bend F bent; bağ, bağlama
567,1194,1264,1264,1281,
1284,1284,1368,1387,1397,
1403,1425,1517,1609,1617,
1899,2381,2663,2770,2943,
3018,3067,3215
b.-i
469,1622,XVII,3218
b.-ide
XVII
b.-iġa
898
b.-in
1517,3018,3618
b.-ini
1386
bende F kul, köle; hizmetçi
3480
b.-leriġa
17
b.-ṅġ-mėn

1947
bendlıḳ F+T bağlık, bağlama
2944
benefş F mor renk, menekşe rengi
3219
benefşe F menekşe; mor
3194,3213
b.-de
950
b.-niṅġ
848
benefş-gūn F menekşe renkli; gökyüzü
3218
beng F esrar
2724
benī-esed A Beni Esed kabilesi
XIX
b.-çe
1430
b.-ġa
1430
bér- vermek
b!
115,673,673,2375,2375,
2662,2662
b.-di
626,674,772,1331,1741,
1748,1779,1824,2201,2201,
2202,2371,2446,2635,2741,
2984,3111,3260,3373,3380,
3394
b.-diler
584,2674,2764
b.-diṅġ
27,27,36,39,2718
b.-ey
3301
b.-geli
2010
b.-gende
1303
b.-genge
2206
b.-geni
XXV
b.-geniṅġ
64
b.-gey
522,1298,1356,1583,2235,
2490,2768,3194,3194
b.-geyler
2772
b.-gil
3172,3580,3580,3619
b.-güsi
2023
b.-iben
15,30,35,2116,2327,
3338,3567
b.-ip
697,1524,1806,XXIV,2186,
2186,2205,2277,2414,2437,
2544,3092,3504,3529,3621
b.-mes
1479,1669,3120
b.-mey
1278,1278,3360
b.-mey-dür
2739
b.-meyin
1417
b.-se
441,762,1437
b.-ür
838,2035,2056,2846
b.-ürge
669
b.-ürler
1463
ber-āmed F çıkış, başlama; itham
3559
berāt A berat; Berat kandili
719
b.-ı
262
berbād F berbat, perişan
15,838,2349,2605,3025
2253,
3374
ber-devām F+A sürekli
167
berg F yaprak
3119,3175,3177,3189,3189
b.-ī
852
b.-i
840,846,3150,3192,XXXV,
XXXVI
800,1846,2933,3120,3190,
3199
b.-idin
2935
b.-ime
1521
b.-in
3182

b.-ini
872,3200
b.-lerin
3202
berg-rīz F yaprak döken; güz
3204
berhem F karışık, dağınık, ters
2167
beri beri, berisi
1819
berī A kurtulmuş; temiz
3439
berīd A haberci, ulak
200
berķ A şimşek
402,506,509,512,529,
552,783,784,906,1539,
1859,2487,3420
b.-din
1863
b.-i
1327
784
205,515,552,1529,1860,
1863,3099
b.-nı
2485
b.-niñg
1363
bėrk pek, sağlam
XXII,1975,2847
b.-ige
1870
bėrkit- sağlamlaştırmak
b.-ip
229
b.-keli
2075
berķ-rev A+F şimşek gibi giden
b.-dür
205
berķ-veş A+F şimşek gibi
512
bėrme- vermemek
b.-di
2962
b.-gen
1619,2285,2416
b.-gey
2399
b.-se
1331,2010
bėrmek verme
3121,3121
berr A kara, toprak
499,606
berū-mend F isteğine ulaşan; taze
204,670
bes F yeter, yetişir; çok
50,59,60,64,82,
102,156,159,275,664,
679,914,1238,1454,1480,
1561,1755,1873,2091,2227,
2612,2897,2966,2977,2983,
3134,3384,3570
b.-dür
268,1190
b.-tür
3081,3396
besāṭ A düz yer; düzgünlük
b.-ıda
XXXVII
besī F çokluk; çok, bir çok
1814,1892,2188,2194,2209,
2272,2453,2552,2676,2751
beste F bağlı, bağlanmış; kapalı
2456,3618
1759
bėş beş
312,312,313,366,372,
372,668,739,1982
bėş genc Nizaminin eseri
299
beşer A insan
b.-ġa
1744
beşeriyyet A insanlık
b.-i
1724
beşerlıķ A+T insanlık
1725
beter F beter, kötü
1206
beyābān F kır, çöl
1109,1172,1671,XXI,2175,
2804
b.-ġa
XXIX
beyān A anlatma, bildirme
659,1626
b.-dın
373
b.-ı
576,1572,2290,2290
beyāż A beyaz, ak; aydınlık
b.-ıda

XXVI
bėyik büyük
77,1546,3379,3466
1101
bėyle böyle, bunun gibi
350,372,580,591,591,
638,820,916,920,1161,
1175,1211,1261,1269,1536,
1568,1612,1666,1728,1748,
1786,1810,1889,1961,2001,
2003,2003,2209,2270,2289,
2351,2376
beyt A beyit
1680
bezm F içkili, eğlenceli meclis
475,489,2669,2674,2765,
3462,3463
b.-din
2671
b.-i
383,413
2963
b.-ide
476,485,VII
bezm-gāh F eğlence yeri
b.-ı
386
bezm-geh F eğlence yeri
b.-ġa
320
bī-ᶜaded F+A sayısız
b.-dür
1429,1818
bi-ᶜaynih A aynıyla, tıpkı
997
bī-bāk F korkmayan, sakınmayan
378,806,1138,1252,1363,
1449,1695,1841,2230,2253,
2329,2487,3043,3136
çerḫ-i b.
100
bī-bedel F+A benzersiz, eşsiz
b.-dür
1787
bī-berg F dalsız
2973
bī-cān F cansız
955,2854,3166
bī-ceẕb F+A itici, iten
3426
bī-cihet F+A yansız; sebepsiz, ilgisiz
1004
b.-dür
66
bī-cürm F+A suçsuz
1742
bī-çāre F çaresiz, zavallı
608,1240,1314,2781
b.-mėn
3082
bī-çārelıġ F+T çaresizlik; zavallılık
1571
bīd F söğüt ağacı
1846
bī-dād F zulüm, işkence; zalim
578,1067,1159,1749,2286,
3228,3235,3504
b.-dın
XXIV
b.-ġa
3514
b.-ıńġ
1517
bīdār F uyanık, uyumayan
2852
b.-ı
3503
bī-derd F dertsiz, tasasız
1309,1370,3431
b.-ni
1325
bī-dil F korkak; aşık; kalpsiz
902,932,939,986,1153,
1162,2212,2607
b.-ġa
863
b.-ni
1472,1905
bī-direng F beklemeden, gecikmeden
3300
bī-fāyide F+A (bī-fāᵓide) faydasız
1669
bīġ F şiddetli nefret
1932,2528,2783
bī-ġam F+A gamsız, tasasız
60
bī-gāne F kayıtsız; yabancı
b.-ġa
2429
b.-ni
2468
bī-ġış F+A (bī-ġışş) hilesiz;
içten
1908,3388
bī-gümān F+A şüphesiz
1938

bih F iyi, yeğ
2861
bī-ḫaber F+A habersiz
XVI
bī-ḫaberlıḳ F+A+T habersiz olma
1253
bī-ḫad F+A sınırsız
666,1022,1467
bī-ḫāl F+A halsiz, güçsüz
940,1030,1040,1576,1771,
2795
bī-ḫāllıḳ F+A+T halsiz olma, düşkün olma
1771
bī-ḫasāret F+A hasarsız, zararsız
444
bī-ḫʷāst F isteksiz
925,2317
bī-ḫayālıḳ A+T utanmazlık, namussuzluk
2761
kemāl-i b.
84
biḫil A (biḫill)günahtan arınmış
3035
b.-mėn
1996
biḫillıḳ A+T günahtan arınma, affolma
2001
biḫillik A+T günahtan arınma
2721
bī-ḫisāb F+A hesapsız, sayısız
891
bī-ḫʷīş F akrabasız, kimsesiz
2621
bī-ḫod F kendinden geçmiş, çılgın
935,1279,1577,1658,XV,
2036,2352,2733
bī-ḫodāne F baygınlıkla; çılgınlıkla
237,384,1100,1171,2559
bī-ḫodluġ F+T çılgınlık;kendinde olmama
b.-ı
1072
bihrek F+T daha iyi, daha üstün
761
bī-hūş F şaşkın, sersem; deli
259,542,1141,1170
b.-ıġa
919
bī-ᶜışḳ F+A aşksız, aşkı bilmeyen
1132,3574
b.-ḳa
3573
bī-ḳarār F+A kararsız; rahatsız
2457
b.-ı
3546
b.-ıdın
2179
bī-kem F eksiksiz, tam
589
bī-kerān F sınırsız, sonsuz
b.-ġa
731
bī-kerāne F sınırsız, sonsuz
1624
bī-kes F kimsesiz
2227,3088
b.-im
2212
bikr A dokunulmamış, el değmemiş
717,2796
b.-ġa
2635
b.-ini
294
bil- bilmek
19,252,342,394,394,
401,448,735,1994,2451,
2753,2974,3406,3419,3471,
3481,3484,3505
b.-di
599,812,813,1021,1257,
1482,1720,2199,2404,2628,
2965,3003,3323
b.-diler
2873
b.-dim
1745,1750
b.-diñg
586,3232
b.-dük
2438
b.-ey
389
b.-eyin
2610
b.-geç
2014,2340
b.-gen
1493
b.-gey
2143
b.-gil
3511,3511
b.-güsi-dür
1561
b.-ip

251,25i,736,817,1175,
1588,1669,1986,2179,2699
b.-men
2360
b.-meńg
1265
b.-mes
65,560,1040,2312,2360
b.-mey
75,864,1056,1689,2343,
2555
b.-miş
1538,1792,1827,2463,2464,
3111
b.-se
348,1148
b.-sem
3081
b.-sün
61
b.-ür
1461,1793,3391
b.-üridin
1213
b.-ür-mėn
1266,2576,3236
b.-ür-sėn
1256,1495,2030,2593
bile ile, beraber
1,20,20,90,100,
128,128,144,220,226,
276,285,287,352,375,
420,424,441,480,490,
490,530,571,598,611,
748,775,794,817,819,
857,871,877,883,975,
979,1003,1008,1047,1053,
1073,1082,1091,1176,1178,
1195,1251,1444,1453,1459,
1462,1491,1505,1615,1651,
1723,1752,1754,1758,1763,
1764,1768,1772,1806,1817,
1820,1837,1846,1859,III,
VII,IX,IX,XII,XII,
XIII,XIV,XIV,XVI,XVI,
XX,XX,XXI,XXI,1920,
1927,1936,1985,2003,2010,
XXV,2039,2075,2114,2124,
2127,2137,2145,2151,2151,
2152,2173,2202,2205,2224,
2256,XXVII,2280,2294,2323,
2328,2356,2375,XXVIII,XXVIII,
2519,2542,2566
b.-dür
2661
bi-l-ḫāṣiye A bilhassa, özellikle
2066
bilig bilgi; anlayış; öğüt
b.-din
1973
bi-llāh A Allah için
2263
bilme- bilmemek
b.-gey
1467
bilmeslik bilmezlik
3074
bilūr F billur
2445
bīm F korku, tehlike
36,266,1370,1816,2196
b.-i
1298,1817,2807
1870,2257,2661,3518
bīmār F hasta
998,2756
2304
b.-ġa
758
b.-mėn
2757
bī-māye F asılsız; güçsüz; bilgisiz
1964
bī-mihr F güneşsiz, güneşi olmayan
2873
bī-muḥaṣṣal F+A elde edilmemiş
3105
bī-müdārā F müdarasız; yüze gülmeden
525,2608,2776,2953
binā A yapı; ev; yapma, kurma
425
b.-sı
3374
b.-sıġa
3471
bī-naẓīr F+A eşsiz, eşi bulunmayan
b.-ī
669
bī-nevā F nasipsiz; çaresiz
2377
b.-ġa
1583,2198
b.-lar
663
b.-mėn
934

b.-nı
3133
bī-nevālığ F+T zavallılık; fakirlik
1965,3083
bī-nevālıķ F zavallılık; muhtaçlık
1348
bī-nevāyī F sezsizlik; nasipsizlik
1582,2442
bī-nihāyet F+A sonsuz, tükenmez
443,718,1809,2637
bīniş F görüş, görme kabiliyeti
1753,2851
bī-nūr A nursuz; parlak olmayan
2425
89
bir bir
9,50,53,59,68,
145,198,239,264,268,
269,277,290,306,385,
386,411,413,420,422,
438,442,448,450,490,
516,538,539,546,560,
560,570,613,665,673,
681,682,685,686,687,
688,707,722,738,742,
770,798,814,819,853,
876,876,882,898,902,
921,935,978,993,1020,
1038,1045,1058,1059,1128,
1172,1173,1174,1183,1191,
1228,1235,1235,1255,1258,
1277,1285,1288,1317,1322,
1350,1350,1359,1361,1370,
1370,1375,1381,1402,1469,
1471,1494,1498,1500,1500,
1508,1531,1538,1563,1607,
1610,1655,1672,1672,1730,
1812,1816,1841,1865,V,
V,VII,XII,XV,XXII,
1892,1893,1967,2045,2071,
2076,2081,2085,2085,2095,
2095,2101,2102,2127,2128,
2129,2130,2145,2149,2163,
2170,2191,2204,2210,2210,
2213,2250,2250,2265,2265,
2269,2275,2298,2317,2320,
2320,2327,2342,2354,2370,
2375,2435,2444,2454,2465,
2541,2567,2585,2588,2609,
2685,2791,2791,2793,2812,
2812,2813,2814,2821,2822,
2853,2923,2993,3121,3185,
3236,3368
b.-dür
2452
b.-ge
577,1045,1841,1867,2852,
2955,3337
b.-i
313,439,1381,3197,3214,
3412
b.-idin
414,1448,1448,XXII,3498,
3498
b.-ige
578,800,1144,1247,1383,
2740,2808,3214,3358,3359
b.-in
1816,XIV,2219,3131
b.-iñğiz
2102
b.-iñğiziñğ
2101
b.-isi
927,2609,2884,2884
b.-ni
2790,2816
b.-niñğ
578,2883
1322
bir bir birer birer
53,231,231,422,455,
455,925,925,1139,1409,
1409,1777,1867,XIV,2275,
2384,2407,2412,2420,2423,
2423,2449,2484,2486,2606,
2658,2740,2808,2809,2813,
2838,2838,2852,2878,2883,
2982,2982,2984,2991,3002,
3002,3037,3087,3118,3120,
3207,3337,3350,3358,3359,
3368,3373,3373,3378,3378,
3448,3451,3476,3499,3531,
3602,3616
b.b.-ini
1139,1150,2816
2809
b.b.-lerini
1777
2878
bīr F yıldırım
1871
bircīs F Müşteri yıldızı
2845
b.-ķa
219

birev biri, her biri
1185,2790,3554
b.-ge
1813,1818,3404
b.-ni
1386
biri biri, bazısı
1087,2748,2788
b.-niñg
48
birin birin birin: birer birer
2219
birle ile, beraber
199,231,235,283,355,
447,641,641,742,779,
807,849,851,891,891,
904,904,937,999,1071,
1115,1206,1296,1343,1343,
1368,1403,1407,1479,1605,
1625,1693,1762,1762,1767,
1927,2062,2073,2093,2154,
2314,2528,2568,2573,2599,
2616,2666,2666,2676,2723
birr-hümā A+F ihsan, cömertlik sahibi
VIII
bī-şabr F+A sabırsız
886
bī-sebeb F+A sebepsiz
1755,1950
bī-secde F+A secdesiz;secdeye varmadan
350
bī-ser F başsız
3079
2560
bismil F kesilmiş (hayvan)
2607,3092
b.-din
3128
bister F yatak, döşek
2231,2756,2969,3064
b.-ide
3175
b.-iğa
1152
bī-sürme F sürmesiz
2940
bisyār F çok
2060
biş- pişmek; olgunlaşmak
b.-ti
2513
bīş F fazla; zehirli yaprak
1053,1985,XXXVI
bī-şek F+A şüphesiz
651,738
bī-şümāre F hesapsız, sayısız
3340,3568
bī-tāb F bitkin, yorgun
546,2273,3108
bī-taḥarrük F+A hareketsiz
1391
bī-teʾemmül F+A iyice düşünmeden
333,498,528,3122
bī-tehāşī F+A çekinmeden, sakınmadan
2239
bī-tevehhüm F+A şüphesiz
1942
biti- yazmak
b.-diñg
2352
bitig yazı; mektup
b.-in
2373
b.-ni
2198,2277
bī-vaḳt F+A zamansız
1810
bī-vefā F+A vefasız
b.-dın
2422
bī-vefālıġ F+A+T vefasızlık, hayırsızlı
2496
bī-vefālıḳ F+A+T vefasızlık
3074
biz biz
930,1050,1107,1256,2469
b.-din
66,593,2753
b.-ge
929,1255,1261,1571,2357
b.-iñg
2530
b.-ni
269,1665,2269
bī-zār F rahatsız, bıkmış; küsmüş
1720
boġ(u)z boğaz
b.-ıdın
649
b.-ıġa
3617
boġun boğum, eklem
2083
b.-dın
2083
b.-lar

1623
bol- olmak
b!
112,118,204,592,1926,
2133,2133,2194,2367,2584,
2712,2949,2951,2951,3035,
3480
b.-a al-
559,IV,V,2894
b.-ay
3034
b.-ayın
3226
b.-dı
22,46,46,79,80,
85,89,151,155,155,
177,203,269,274,274,
286,320,328,370,493,
502,502,510,531,532,
546,590,638,755,759,
760,767,767,768,769,
807,807,821,901,917,
917,927,933,933,943,
967,972,1005,1017,1026,
1030,1041,1073,1162,1195,
1227,1236,1275,1282,1282,
1284,1328,1332,1387,1391,
1446,1515,1568,1609,1660,
1666,1778,1778,1826,1826,
1873,1881,1881,1882,1917,
1937,1945,1945,1949,1960,
1970,2068,2107,2113,2153,
2160,2175,2176,2178,2304,
2335,2489,2506,2510,2516,
2547,2586,2614,2636,2651,
2653,2663,2671,2768,2776,
2778,2780,2795,2812,2812,
2817,2817,2821,2823,2864,
2870,2887,2888,2898,2901,
2920,2973,2992,2999,3006,
3041,3048,3068,3088,3090,
3091,3103,3104,3119,3153,
3153,3157,3174,3176,3184,
3204,3204,3208,3215,3273,
3309,3310,3310,3313,3368,
3375,3386,3387,3454,3541,
3569,3577,3589,3595,3614
b.-dılar
1031,1209,1426,1445,1589,
1783,1867,2546,2555,2740,
2868,2921
b.-dum
2365,2500,3056
b.-duñğ
1268,2006,2128,3495
b.-ġaç
655,1169,1835,XXXI
b.-ġalı
2213,3026
b.-ġan
508,529,1170,1403,1757,
1954,1954,1993,2100,2497,
2853
b.-ġanda
1144,1794,XXV,XXVI,2302,
2347
b.-ġanı
XVII,XXXIV
b.-ġanıdın
XXVII
b.-ġanıġa
XV
b.-ġanın
XXXIV
b.-ġa-sėn
2424,2427
b.-ġay
334,374,374,517,616,
670,671,671,722,785,
898,898,1149,1149,1331,
1345,1355,1366,1376,1376,
1377,1476,1539,1738,1738,
1812,1812,1898,1898,2029,
2191,2430,2533,2701,2701,
2867,2867,2892,3055,3197,
3442,3442,3473,3473,3597,
3622,3622
b.-ġaylar
664
b.-ġay-mėn
1438
b.-ġıl
1281,1758
b.-ġu
1490,1490
b.-ġunça
1148,1892
b.-ġusı
598,2470,3053,3602
b.-mas
103,159,584,815,1723,
1799,1799,1891,2005,2155,
2164,2326,2483,3423
b.-masdın
XXX
b.-maskа

2834
b.-masun
36,930,1822,3209,3240
b.-may
130,227,256,419,441,
538,653,1368,1958,1970,
2420,2626,3070,3401,3573,
3573
b.-mayın
550,683,1146,2792,3125
b.-mış
1231,1232,1443,1459,1791,
1801,2335,2341,2359,2769,
2995,3003,3053,3143,3167
b.-sa
26,53,66,112,326,
338,366,441,483,517,
598,618,644,730,763,
818,838,1252,1269,1329,
1363,1549,1650,1854,1887,
1993,2134,2141,2155,2168,
2170,2237,2259,2264,2295,
2406,2411,2439,2448,2480,
2553,2727,2774,2892,2961,
2962,2974,2986,3062,3064,
3242,3350,3407,3418,3462,
3467,3498,3522,3546,3582,
3585,3601,3604,3605
b.-salar
2866
b.-sam
1372
b.-sañğ
113,2134,2237,2268,3497
b.-sun
492,492,1992,1992,2131,
2131,2132,2263,3322
b.-uban
162,392,497,519,585,
1207,2432,2521,2618,3252
b.-up
130,136,197,216,217,
223,230,237,254,264,
292,360,424,447,468,
489,516,520,536,575,
628,649,715,719,720,
723,751,842,858,881,
903,1027,1028,1104,1124,
1202,1213,1291,1294,1305,
1340,1349,1350,1356,1427,
1476,1663,1699,1858,1866,
XV,XVI,XIX,XIX,1871,
1902,1968,1978,2040,2043,
2085,2091,2098,2152,2215,
2261,2279,2289,2319,2321,
2321,2327,2372,2379,2436,
2598,2600,2603,2611,2734,
2750,2751,2797,2852,2922,
2967,2995,3028,3029,3049,
3061,3144,3199,3352,3412,
3559,3572,3592,XXIX,XXXIII
b.-up-sėn
2125,2125
b.-up-tur
2463
b.-ur
176,473,548,730,746,
755,828,832,842,851,
852,852,1222,1457,1546,
1551,1558,1662,1739,1798,
1890,1890,1891,1948,2361,
2361,2366,2411,2450,2617,
2943,2973,2976,3171,3427
b.-urda
XXV
b.-urġa
1512,2483
b.-urıġa
826
b.-urını
1827
bolma- olmamak
b.-dı
808,1420,2886,2971,2977,
2998,2998,3159,3425
b.-ġan
3342
b.-ġay
2429
b.-sa
159,160,989,1329,1354,
1762,1765,1775,1814
b.-sam
2706
b.-sañğ
142
bolmaġ olma
b.-ım
3230
b.-ınıñğ
1562
bolmaġlıġ olma
2495
bolmaķ olmak
86,86,104,1365,1365,
1564,1754,2250,2441

b.-dın
1531
b.-ķa
451,873
bota M oğul
b.-m
2460,3280
boy(u)n boyun
b.-ı
1399,2504,2924
b.-ıdın
2505,3205
b.-ıġa
XXI,1917,2502,3197
b.-ın
2927
b.-um
1632
b.-uñġ
2123,2240
b.-uġa
2130,2655
b.-uñġnı
2703
1805
boya- boyamak
b.-r
XXXVI
boz boz renk
VII
bozla- ağlayıp inlemek,haykırmak
b.-p
2953
böri kurt
1705,2117,2232,2829
b.-din
447,3503
börilik kurtluk
3502
börk başlık, külah
446
bu bu
27,44,47,49,61,
62,78,85,86,89,
97,98,101,102,103,
105,106,108,114,122,
130,147,148,151,153,
157,165,167,171,175,
178,184,185,205,208,
208,209,227,242,243,
247,259,279,287,302,
303,304,307,310,320,
321,321,328,331,334,
334,335,350,356,363,
377,379,389,389,395,
398,416,433,438,443,
448,448,449,462,462,
480,484,485,487,497,
500,509,512,519,547,
549,551,555,569,572,
574,579,581,581,581,
582,582,584,585,590,
598,605,605,610,617,
628,633,636,640,649,
673,674,696,704,705,
707,712,721,722,729,
732,732,735,737,759,
777,782,783,788,789,
798,823,830,849,855,
858,863,895,896,897,
901,901,904,910,911,
911,913,914,923,930,
937,951,957,966,968,
969,973,975,977,978,
981,985,988,1004,1007,
1017,1021,1023,1030,1038,
1039,1043,1044,1045,1049,
1049,1050,1051,1052,1054,
1055,1088,1093,1094,1100,
1106,1107,1113,1115,1126,
1131,1136,1140,1142,1143,
1144,1145,1156,1160,1161,
1186,1190,1190,1193,1194,
1202,1202,1216,1225,1225,
1227,1229,1234,1241,1242,
1243,1245,1245,1246,1247,
1248,1249,1249,1250,1256,
1262,1263,1267,1270,1271,
1275,1281,1282,1283,1283,
1292,1293,1295,1297,1297,
1299,1301,1311,1312,1313,
1316,1326,1338,1342,1346,
1348,1351,1352,1352,1353,
1354,1362,1364,1364,1366,
1368,1382,1384,1385,1385,
1385,1388,1398,1405,1431,
1441,1441,1443,1450,1452,
1453,1458,1460,1468,1473,
1478,1479,1482,1486,1502,
1513,1520,1528,1532,1534,
1537,1540,1561,1562,1564,
1565,1567,1568,1569,1572,
1578,1591,1621,1626,1628,
1635,1640,1641,1647,1651,
1656,1659,1665,1666,1666,
1674,1694,1706,1708,1715,

1720,1736,1738,1738,1742,
1745,1746,1752,1758,1764,
1767,1769,1775,1781,1782,
1782,1794,1805,1806,1811,
1814,1818,1819,1820,1824,
1824,1826,1827,1840,1860,
1867,1869,XIV,XVI,XVII,
1880,1885,1892,1899,1902,
1905,1923,1924,1927,1928,
1929,1938,1943,1948,1948,
1963,1968,1975,1983,1987,
1987,1990,1996,1997,2013,
2021,2028,2030,2036,2037,
2037,2071,2094,2098,2103,
2105,2106,2118,2125,2125,
2138,2146,2151,2151,2164,
2167,2170,2172,2178,2190,
2191,2193,2194,2202,2209,
2244,2245,2252,2263,2267,
2268,2273,2279,2280,2289,
2292,2298,2299,2301,2312,
2313,2315,2316,2328,2331,
2332,2337,2339,2361,2361,
2367,2372,3089
b.-dur
358,1234,1802,2702,3411
b.-larġa
46,1313,1741
būd F varlık
270
b.-ın
3415
b.-um
1329,2160
b.-umnı
1655
b.-uńġ
6
buġday buğday
441,2051,3045,3138
buḫār A buhar, buğu
b.-ı
IX
1319
būḳalemūnluġ F+T bukalemunluk
b.-ı
XXXI
bulaġ pınar
b.-ı
858
bū-l-bād A harabolmuş
560
bulġa- bulamak; bulaştırmak
b.-ban
2847
bulut bulut
503,534
b.-ını
545
b.-ḳa
535
būm F yer, toprak; yurt
1708,2228,2392,2393
burāḳ A Hz. Muhammedin Miracda; bindiği binek
b.-ı
162
205
burc A burç
2812
b.-ıġa
2879
b.-lardın
227
burna önce
1347
b.-dın
2133
burun önce; burun
264,905,2947,3527,XXX,
XXXI
b.-dın
2083
burunġı önceki
b.-dın
769,1201
burunḳı önceki
278
b.-dın
331,1770
b.-ġa
329
burunraḳ daha önce
257,736,1428
bustān F bostan, bahçe
444,897,3173,3179,3181,
3294
b.-ıda
686
b.-ıġa
3204
butraş- perişan etmek, parçalamak
b.-tı
2609
butrat- dağıtmak, saçmak
b.-ıp

961
b.-ḳalı
619
būy F koku; umut; hisse
500,500
buyruġ buyruk, emir
b.-larıñġ
140
b.-uñġ
139,2488
buyur- buyurmak; buyur etmek;; lütuf buyurmak
b.-dı
2761
buz- bozmak;çaresiz kılmak
b.-dı
3141
b.-up
1483
buzuġ bozuk; harabe(krş. buzuḳ)
b.-da
2384
buzuġraḳ daha bozuk, daha harap
2385
buzuḳ bozuk;harabe (krş.buzuġ)
2385
buzul- bozulmak
b.-dı
3139
b.-ġay
3610
bü'l-ᶜaceb A çok tuhaf
666
bülbül A bülbül
946,1003,XIII,XIII,3197,
3603
b.-din
1003
b.-e
844
b.-i
1321
884,XIII,XXXV
b.-ini
888
b.-ni
2207
bülbülluġ A+T bülbüllük, bülbül olma
b.-uñġ
3320
bülend F yüksek, yüce
1121,1285,IV
bülend-pāye F payesi, rütbesi büyük
617
bünyād F asıl, temel; bina
604,891,2113,2402,2408,
2651,2689,3374
bürgüt kartal
3000
bürḳaᶜ A peçe, yüz örtüsü
2017
bürke A havuz; küçük göl
833
bürrān F keskin. kesici
1859
büt F put; güzel
315,316
317,742,818,1446,
1811,2591
büt- bitmek, son bulmak
b.-erge
2654,2974
büt-. bitmek, dikmek (bitki)
b.-er
824
b.-ken
1957,3008
b.-üp
829,2813,3524
bütker F bitirmek, tamamlamak
316

C

cādde A cadde, anayol
3483
cādū F cadı, büyücü
296
c.-ları
V
309
cādūluġ F+T cadılık, büyücülük
304
c.-ı
779
cāh A makam, mevki; itibar
c.-ıñġ
121
cāhil A cahil; tecrübesiz, genç
60
caḥīm A cehennem
c.-i
2288
cām F cam; bardak, şarap kadehi
845,2671,2899
427,1444,1641

c.-ın
VI,3617
c.-ınıńġ
VI
cāmī F Abdurrahman Cami
353,VI
cān F can, ruh; gönül
177,236,246,368,490,
537,540,542,551,629,
667,709,709,710,711,
714,715,762,1013,1101,
1119,1134,1149,1249,1357,
1357,1371,1392,1396,1615,
1620,1622,1643,1651,1686,
1803,1908,1933,2010,2010,
2035,2073,2170,2170,2186,
2187,XXVII,2290,2314,2437,
2601,2719,2854,2925,2939,
2956,2957,3147,3166,3221,
3255,3326,3338,3338,3529,
3537
c.-da
174
c.-dın
236,543,663,871,2021,
2034,3177,3211,3435,3518,
3529
c.-dur
2266,2291,2479
c.-ġa
781,2040,2193,2216,3072,
3077
c.-ī
1496,1741,1918
c.-ı
226,542,1018,1154,1249,
1419,1453,1535,2069,2182,
2458,2631,2898,3015,3168,
3336
714,811,2438,3108,3308
c.-ıdın
1742,3525
c.-ıġa
600,1125,1156,IX,2515,
3097
c.-ım
1105,1219,1625,1625,1650,
1896,1989,1992,2012,2131,
2136,2169,2258,2758,3050,
3224,3443
c.-ıma
905,1528,1935,2334,3049
c.-ımda
1385,1389
c.-ımġa
1630,1636,1648,1746,3117
c.-ımnı
914,1334,2758,3137
c.-ın
2405,3260
c.-ını
2058
c.-ıńġ
1780,2230,3069,3224
c.-ıńġa
2067,3224
c.-lar
10,221,2368,3205
c.-ları
2788
c.-nı
2009,2273,2735,3593
cān. A (cānn) cin taifesi
461
cānān F sevgili
2036,2073,2139,3338
c.-ıġa
3338
cān-baḫş F can veren
193,489,2026,2578
cān-fezā F gönle ferahlık veren
c.-sın
2806
cān-fürūz F can aydınlatan
3403
cān-gāh F can azaltıcı; can evi
565,1509
cān-güdāz F can eriten; acınası
3247
c.-ın
1145,3021
cānī F aziz, candan sevilen
3362
cān-senc F can tartan
224
cānsız F+T cansız; ruhsuz
246,1179,3252,3354
cān-sipārlık F+T canını feda etme
c.-ḳa
3326
cān-sūz F can yakan, sıkıntı veren
902,1122,1614,3056,3099
cān-ver F canlı
c.-ni
1740
cār A komşu; örtü

c.-ı
2483
cārī A akan, geçen, yürüyen
1262
cārūb F süpürge
2600
cāvdān F ebedi, sonsuz
c.-ı
3336,3362
cāvdāne F ebedi, sonsuz
3588
cāvdānī F ebedi, sonsuz
3349,3400,3581
cāvīd F ebedi, sonsuz
150,194,282,466,1668,
2016,2316,2999,3273
cāẕib A çeken, çekici; sevimli
3423
cebīn A alın; korkak; alçak
c.-i
778
c.-in
1704
c.-iñg
2932
c.-ler
2731
cedy A erkek oğlak; oğlak burcu
2904
2565
cefā A cefa, eziyet
93,979,1517,1699,2103,
2869,2909,3389
c.-ġa
2772
c.-lar
3097
c.-nı
1516,1726
c.-yī
1308
1097
cefā-ger A+F cefa eden; zalim
1968
cefā-gūş F cefa kulağı
2985
cehāz A cihaz, takım; alet
c.-ıdın
2502
cehd A çalışma, çabalama
748,1760
celā A gurbete düşme
1890
celādet A kahramanlık, yiğitlik
1835
celāl A büyüklük, ululuk
244
celīs A arkadaş
c.-i
2923
cellād A cellat
1323
cellet A "yüce ve aziz olsun";
dua sözü
75
cem[c] A toplama;bütün, topluluk
757,1175,1828,2232,2540,
2668,2683,2769,2921,3268
c.-ī
1167
cemādī F ruhu olmayan, cisim
316
cemāl A yüz güzelliği
2604
c.-ī
1593
c.-i
475,794,1411,1748
1358,1940
c.-ıġa
3394
c.-idin
797,906
c.-in
526
cemāze A (cemmāze) dişi deve
2383,2501
c.-ler
2623
cemāzelıḳ A+T (cemmāzelıḳ)dişi develik
2623
cemīle A hoşa gitmek için yaranma
2659
cemşīd F Cemşit;Süleymanın babası
427
cenāb A hazret; ön, huzur
408
c.-ın
218
c.-ıñg
77,3379
cenb A yan, taraf
c.-ide
465
ceng F savaş; vuruşma
c.-ler

530
cenībet A yedek hayvanı
208
cennāt A cennetler
3080
cennet A cennet
386,1654,3203,3566
c.-de
3349
c.-ḳa
3483
cerāḥat A yara, irin
2090,2163,2378
c.-ı
2164
c.-larıdın
XXVII
cerāḥat-engīz A+F yara, irin koparan
2041
cerāyim A (cerāʾim) suçlar
c.-im
3620
cerīde F yalnız, tenha
2683
cerrār A silahlı ordu; çekici
1833
cerrārlıḳ A+T silahlandırma; çekicilik
1833
cesed A ceset
c.-ide
2095
ceşn F ziyafet, şölen
2669
cevāb A cevap
864,2024,XXV,2273,2478
c.-ı
2371
c.-ıda
XXVI
c.-ım
1773,2480,3053
c.-ın
250,1211,1273,2343,2348
c.-ını
2192
c.-ıñġ
2470,3301
cevāb-nāme A+F cevap mektubu
2275
cevāhir A cevherler; özler
2209
c.-i nefāyis
164,300,378,379
cevāmiᶜ-ül-kilem A söz mescitleri
c.-dür
142
cevāne F delikanlı; gençlik
2993
c.-ġa
2994
cevān-merd F cömert, eliaçık
1963
cevelān A dolaşma, gezinme
437
cevf A boşluk, oyuk; iç; kalp
c.-i
296,494
308
c.-ide
358
c.-idin
360
cevher A asıl, öz; değerli taş
c.-i
301
279
cevlān A dolaşma, dolanma, gezinme
3519
c.-ıġa
IX
cevr A haksızlık; eziyet; sitem
1217,2103
c.-ide
1313
c.-in
3250
cevşen F örme zırh
833
cevzā A ikizler burcu
222,2039
cevzeher F ejderha kuyruğu; kuyruk-; luyıldız
1862
ceyb A cep; gömleğin açık yeri
380,381
c.-i
43
c.-ide
263
ceyḥūn A Ceyhun nehri
1556
ceẕb A kendine çekme; çekilme
283,2057,2820
cezm A kesin karar, niyet
433,1938,1980,2809,3221
2717

cibāl A dağlar
2322
cibrīl A Cebrail
137
ciger F ciğer, bağır; keder
c.-i
3153
c.-ige
XXIII
c.-im
2411
c,=imġa
2412
c.-imge
2418
ciger-gūn F ciğer renkli
12
ciger-ḫʷār F ciğer yiyen, bağır yiyici
3154
ciger-ḫūn F ciğeri kanlı; çok acıklı
1212,2204,2964
ciger-sūz F ciğer yakan; acıklı
1464,3424
ciger-tāb F ciğer aydınlatan
3556
cihān F cihan, dünya
128,130,144,259,342,
352,360,361,440,490,
491,511,570,781,1140,
1357,2309,3123,3472,3495,
3544,3602
c.-da
13,141,451,499,548,
568,573,2165,2237,2238,
2440,3474,3598
c.-da-dur
3471
c.-dın
92,158,159,236,543,
1651,2319,2484,3078,3211,
3348,3435,3566
c.-ġa
91,127,305,492,523,
775,781,789,1063,1340,
1359,1409,1532,2040,2216,
2482,2692,3597
c.-ı
151,1249
c.-ı ṣuġrā
153,359,1324
c.-ım
90
c.-ınınñg
2301
c.-nı
339,371,403,403,466,
783,969,986,1093,1670,
3275,3303,3328,3328,3418,
3593
cihān-gerd F dünyayı gezen
21
cihān-güṣāy F fatih
c.-sėn
3397
cihān-ḫudāvend F cihanın efendisi; Allı
449
cihān-nümā F dünyayı gösteren
c.-sėn
3376
c.-sın
1939
cihān-nümālıḳ F+T dünyayı gösteren
3377,3395
cihān-nümāy F cihanı gösteren
3390
c.-sėn
3397
cihān-penāh F alemin sığındığı; padişah
492,3497
cihān-sūz F cihan yakan (güneş)
9,1122,1614
cihān-tāb A dünyaya ısı ve ışık veren
c.-ı
VI
cihāt A cihetler, yönler
c.-dın
233
c.-ı
1429
c.-ım
1998,2429
c.-ınñġa
1998
cihet A yön, yer; yüz
c.-din
XXXIV
c.-dür
2876
c.-ḳa
39
cild A cilt, deri; kap
c.-i
2084
cilve A cilve; görünme
244,791,1002,1485,2635,
2888

c.-sidin
712
cilve-ārā A+F cilve bezeyen
1676,1940
cilve-ārāy A+F cilve bezeyen
719
cilve-gāh A+F cilve yeri; görünme yeri
c.-ı
3080,3536
c.-ım
1387
cilve-geh A+F cilve yeri
1109
c.-iñg
120
cilve-ger F cilveli
3069
cilve-sāzī A+F cilve eden, cilveli
195
cins A cins; türlü; soy
1768,2406,3256
cīr F tabaklanmış deri
c.-in
XX
cirm A kayık
c.-i māvī
44,156
cism A cisim; vücut, beden
10,246,246,1378,2327,
3355
c.-de
1361,2814
ci-ġa
167
c.-ī
750
c.-i
151,349,803,968,1179,
1179,1395,1466,2046,2083,
2908,2984,3085,3166,3341,
3419
804,1013,1392,1651,1780,
2226,3015,3016,3045,3046,
3252,3254
c.-ide
234,563,874,942,3244
c.-idin
763,966,2968,3166,3563
c.-iġa
207,233,1095,1548,2044,
2065,2200,2775,3148
c.-im
497,1391,1624,1985,1995,
3140
c.-ime
1332,1339
c.-imġa
1331,1346,2186
c.-imni
1335,3137
c.-in
1310,2756
c.-ini
1177,1394,2138,2928,3044
c.-iñg
2009,2223,3054
c.-iñgga
3064
c.-ler
265
ciyrān F ceylan
854,1700,2122,2122
2923
c.-ınıñg
XXIX
cūce F civciv
828
cūd A cömertlik, elaçıklığı
611,611
c.-ı
464
cunāḳ A kanat, semer kanat
c.-ı
162
cūş F coşma, kaynama
634,1290
c.-ı
2048,2596,3560
cūy-bār F dere; ırmak kenarı
c.-ı
1242
cüdā F ayrı; ayrılmış
2083
cüdālığ F+T ayrılık; ayrılma
3074
cüdālıḳ A+T ayrılma, ayrı düşme
1751
cüft F çift
2790
c.-i
851
c.-iġa
2985
cül A (cüll) çul
2112
c.-ni

2827
cünbiş F kımıldanma; cümbüş; zevk
272,535
cüneyd A Cüneyd-i Bağdadi
c.-i sānī
377
cünūn A çıldırma, delirme
567,568,1281,1293,1295,
1690,2217,2292,2362,XXVIII,
2506
eṭfāl-ı c.
93,96
c.-dın
2356
c.-ġa
1264,1367,2353,2356,3618
c.-ı
1545,1688,2172
c.-ın
1209
c.-ınıńġ
XVII
cürᶜa A yudum, içim
2204
2213
cürᵓet A cesaret, atılganlık
c.-din
1974
cürm A suç
117,3613
c.-ī
3488
c.üni
117
c.-ümġa
119
cüvān-baḫt F bahtı açık, şanslı
35,480
cüzᵓ A kısım, parça, bölük
560,1518,1527,1940,2260,
2741
287,1250
c.-din
1518,1527
1593
cüzv A çadır
3359

Ç

çabun talan, yağma
2830
çābük F çabuk, seri, hafif
44,2924
çaġ zaman, çağ
235,326,1662,2118,2130,
2225,3606
ç.-ı
848,900,996,2989,3462
ç.-ın
348
çaġlıġ gibi, benzer
157,157
çaġz F korku, inilti; kurbağa
2229,2392,2393
çāh F kuyu, çukur
3216
308,3216
ç.-ıda
XVII
çaḳ çağ, zaman
ç.-ḳa
1126
ç.-ḳaça
1062,1263
çaḳ- çakmak; vurmak
ç.-ıp
402,523
çāk F yarık, yırtık
885,965,1160,1180,1252,
1310,1311,1376,1449,1449,
1451,1490,1503,2057,2058,
2207,2230,2253,2272,2329,
2402,2728,3043,3046,3277,
XXXVI
ç.-ī
3030
ç.-ı
3045
çāker F kul, köle
1968
çaḳıl- çakılmak
ç.-urda
528
çaḳın yıldırım, şimşek
513,527,1603,XII,3016,
3327
ç.-ġa
3421
ç.-ları
IX
çal- vurmak; atmak; bozmak;
çalgı çalmak
ç.-ġan
293
ç.-ıban

2842
ç.-ıp
351
ç.-sun
633
çālāk F tez canlı; yolkesen
855
çap- atla gitmek; at sürmek
ç.-ar
498
ç.-ayın
1879
ç.-ıp
2630
ç.-tı
211,2384
çapmaḳ koşma
IX
çaptur- koşturmak, seğirtmek
ç.-up
1836
çār-dāy F dört duvar sırası
40
çāre F çare; yardım; tedbir
454,813,868,926,957,
1059,1274,1420,1531,1569,
1571,1571,1883,2448,2466,
2474,2486,2576,2585,2585,
2914,3082
1570
çāre-endīş F çare düşünen
2272,2621
çāre-gūş F çare duyan
ç.-sėn
2187
çāre-nümā F çare gösteren
1570
çāre-res F çare eriştiren
ç.-dür
268
çāre-sāz F çare bulan; yardım eden
608
çāre-senc F çare bilen
ç.-i
2977
çarlat- çağırtmak, davet ettirmek
ç.-tı
1884
çāşni F çeşni, lezzet, tat
ç.-sidin
X
çāvūş F çavuş
1170
çayḳal- çalkanmak
ç.-dı
3416
çayna- çiynemek
a.-p
1336
ç.-r
2391
çeh F kuyu
3217
ç.-i
1904
çėk- çekmek
ç!
107,107,1629
ç.-er
605,1076,1138,2103,2459,
2508,2963,3429
ç.-erge
3291
ç.-eriñġni
2463
ç.-iben
902,995,1311,2586,3265
ç.-ip
148,430,523,702,866,
871,951,976,991,1075,
1096,1122,1215,1271,1509,
1735,1737,1767,1796,1831,
1839,XXII,1888,1963,2157,
2351,2559,2560,2824,2844,
2961,3188,3292,3392
ç.-keç
1065,1398
ç.-ken
524,XXIII
ç.-key
1098,3277
ç.-se
1098,1654,2394,3408,3485,
3489
ç.-ti
246,544,602,965,981,
986,1017,1076,1155,1259,
1472,1507,1610,1610,1969,
1969,2000,2079,2204,2297,
2528,2606,2606,2608,2770,
3021,3178,3261
ç.-tiler
1139,1975,1983
ç.-tim
1522,3587,3587
ç.-tiñġ

107,2256,2256
ç.-tiṅġiz
2336
çėkme- çekmemek; katlanmamak
ç.-di
214
ç.-gey
2830,2835
ç.-gil
1932
çėkmek çekme
1740,3019,3127
ç.-e
2086
ç.-ke
339
çekmen uzun çekme çakşır, çuha
ç.-ini
32
çėktür- çektirmek
ç.-gey
514
çemen F çimen, yeşillik
850,943,945,3229
ç.-ġa
834,3179,3240
ç.-i
882
ç.-ide
459,1451,1957
ç.-iniṅġ
880
çenār F çınar
3180
ç.-ı
3182
836
çendān F o kadar
2680
çeng F pençe; el
2842,2846
ç.-iṅġge
2118
çengāl F çengel, pençe
1104
çerāġ F çıra, mum; fitil
3558
1753,1753,2851
ç.-ım
1897
ç.-ın
1197,XII,3011
ç.-ıṅġ
3026,3319
çerām F otlak
ç.-ını
3173
çerende F otlayıcı, otlayan
2833
çer-geh F dört taraf
1711
çerḫ F felek; baht; dönen
97,122,158,278,688,
826,936,963,1151,1538,
1538,1611,1838,1961,2459,
2565,2746,2994,3062,3113,
3140,3460,3569
ç.-din
141,3067
ç.-i bī-bāk
100,1150,1604
2253,2422,2760,2873,3054,
3105
çerḫ-peymāy F felek tartan, gök ölçen
468
çėrig ordu; asker
ç.-i
1121
ç.-i
1839
ç.-ige
634
ç.-ge
1873
çeşm F göz
1753
ç.-iṅġ
2938
çeşme F pınar, su kaynağı
859
ç.-leri
3279
ç.-si
1511,XXV
ç.-side
1908
ç.-sidin
2746
ç.-sin
1486
564,689
çevgān F cirit oyunundaki değnek
471
ç.-ġa
471
ç.-ı

472
çi F ne, ne ki!
2633
çıda- tahammül etmek, dayanmak
ç.-r
1543
ç.-rga
1382
çık- çıkmak
ç!
2140
ç.-ar
1651,2375,2443,2452,2918
ç.-arga
2090,2445
ç.-ıban
237,1168,1199,1575,1837
ç.-ıp
253,858,1276,XIV,XIV,
2319,2823,3575
ç.-kanda
2946
ç.-kuñğ-dur
3211
ç.-mış
1397,2183
ç.-sa
1651,2915,3560
ç.-tı
1018,1137,1501,2442,2559,
2559,2722,2879,2918,2994
ç.-tılar
2597,2764,3367,3566
ç.-tım
381
ç.-tıñğ
3078
çıkar- çıkarmak
ç.-dı
1157,2588
ç.-dılar
821,2993
ç.-ganı
XX,XXX
ç.-gıl
108,108
ç.-ıp
182,1312,1683,2843
ç.-mayın
2255
ç.-ur
1544,2224
çıkarmak çıkarma
1891
çıkmağ çıkma, çıkış
ç.-ıga
478
çıkmaklığ çıkma
ç.-ıda
2453
çın gerçek, doğru
ç.-dur
1938
çırma- dolamak; tırmanmak
ç!
3256
ç.-ban
2049
ç.-p
641,2827
ç.-r
2858
çırman- dolanmak; tırmanmak
ç.-ıp
955
ç.-ur
3245
çırmanmağ karışma; tırmanma
1542
çırmaş- dolanmak; yükselmek
ç.-sa
2859
ç.-tı
1117
ç.-tılar
2406,2854
çırmat- dolatmak, sardırmak
ç.-ıp
1830
çibin sinek
2097,2234,2330
ç.-ler
2096
çihr F yüz, çehre
2873,2927
ç.-ige
2927
çihre F çehre, yüz
ç.-din
989,1407,3291
ç.-m
1547
ç.-si
802
ç.-ñğde
1732

çimdir- çimdiklemek
ç.-(ür)
2391
çīn F Çin ülkesi
704,705,1811,VII,1875,
3063
çoḳ çok
2480
çöker- çökermek (deve), oturtmak
ç.-diler
2624
çöp uygun; gerçek
612,2396,3608
ç.-dur
1246
çöşkürmek aksırma, hapşırma
ç.-idin
XII
çūb F çöp
2396
çūbān F çoban, sığırtmaç
2572,2584,2587
ç.-ı
2567
çuḳ- oymak
ç.-uñġ
2104
çuḳur çukur
ç.-ġa
2088
çum bütün; güçlü
440,725,2285,2931,3032
çü F çünkü
39,46,49,79,80,
107,179,217,227,228,
249,261,268,269,274,
286,310,348,378,381,
456,468,471,510,532,
545,602,621,666,675,
713,733,775,810,871,
902,924,947,951,1137,
1168,1170,1209,1212,1226,
1236,1268,1273,1275,1284,
1290,1292,1333,1399,1418,
1431,1432,1436,1437,1497,
1542,1553,1573,1609,1660,
1667,1824,1826,1867,1874,
1882,1949,1953,2006,2028,
2038,2071,2073,2111,2173,
2181,2199,2252,2324,2328,
2343,2365,2549
çün F çünkü
31,37,53,85,109,
125,151,152,187,203,
211,214,219,229,243,
248,261,319,320,335,
349,356,360,367,368,
369,370,376,388,415,
417,431,433,467,499,
501,512,579,592,599,
603,622,625,626,656,
671,694,696,697,727,
732,749,755,764,806,
820,821,824,840,854,
888,916,933,936,949,
964,967,1004,1017,1021,
1025,1030,1041,1044,1047,
1073,1119,1157,1163,1203,
1220,1244,1259,1304,1305,
1307,1327,1332,1364,1369,
1395,1398,1406,1417,1419,
1428,1450,1452,1485,1488,
1526,1546,1552,1589,1678,
1688,1725,1728,1736,1747,
1770,1774,1779,1780,1783,
1850,1853,1870,1873,1899,
1902,1941,1976,1977,1979,
1985,2044,2048,2113,2156,
2177,2201,2209,2245,2262,
2264,2279,2289,2345,2363,
2378,2418,3090,3160
384
çünki F çünkü, madem ki
2030,2371,2538,2630,3035
çürge- yakmak
ç.-di
3430
çürük çürük
V
çüst F çevik; dar, sıkı
99,146,232,601,735,
1185,1420,1606,1727,1956,
2080,2390,2406,2502,2511,
2519,2625,2924,2957,3266,
3461
çüstraḳ F+T daha çevik; daha düzgün
2133

D

da de, dahi
1844
dād F adalet; bağış; feryat
1159,XXII
d.-ı
451

d.-ın
3504
dāġ F yara
434,860,915,949,949,
975,1015,2095,2118,2477,
2477,3029,3098,3099,3440,
3558,XXXIV
d.-dın
3441
d.-ı
2068,XXXVI
1624,3010
d.-ın
2878
daġdaġa A gürültü, boş telaş
3516
d.-dın
2448
daġı da, dahi
26,181,201,204,230,
292,350,451,502,504,
504,545,782,803,804,
812,817,870,870,1028,
1032,1130,1187,1195,1204,
1209,1213,1254,1270,1338,
1341,1345,1399,1438,1444,
1453,1453,1477,1485,1495,
1501,1527,1635,1665,1671,
1689,1719,1728,1741,1793,
1796,1822,1832,1835,1839,
XXII,1871,1872,1945,1972,
1988,2008,2010,2025,2033,
2046,2105,2208,2235,2247,
2261,2264,2269,2274,XXVII,
2295,2311,2341,2454,2571,
2665,2697,2724,2743,2804,
3085
3299
daḫl A girme, karışma; tesir
422,2371
daḳīḳ A ince; nazik; duyulmaz
594
dāl A Arap alfabesinde" " harfi
469,773,1846,1916,3002
d.-ı
3533
dāl. A (dāll) gösteren
849
dām F tuzak, ağ
1286,1730,2323,3130,3330
d.-dın
1767
d.-ı
2880
3102
d.-ıda
1759
d.-ım
1558
d.-ın
3617
dānā F bilen, bilici; bilgiç
1613
dāne F tane, tohum; yüzdeki ben
341,440,597,706,2974,
3294,3357,3357,3359,3361,
3361,3448,3449
d.-ġa
442,707,707
d.-ler
342
d.-ni
2079
dānış F bilme, bilgi; ilim
611,611
dānış-āmūz F ilim, bilgi öğretme
1229
dārā F hükümdar; Allahın adı
3497
darb A dövme; kuvvet; kurma
1762
darbe A vurma, çarpma
1853
dārū F ilaç
d.-sı
XXVIII
dāstān F destan; şöhret, ün
d.-dur
2018
d.-ın
1481
d.-ları
XIII
d.-nı
579
d.-sėn
2692
daᶜvī A dava
78,78,717
d.-yi ḫoş-edālık
87
dāy F duvar sırası, kur
1553
dāye F sütanne, dadı
642,644,1133,1136,1137,
1142,1462,1501

d.-sidin
X
d.Osiga
1491
1464
dāye-gāne F dadılık, sütninelik
1158
dāyim A (dāᵓim) daima, sürekli
67,1093,1793
dāyimā A daima, devamlı
328
dāyir A devreden, dönen; dair
1604
dė- demek, söylemek
d!
149,149,1962,2003,2003,
2036
d.-ben
36,418,590,710,736,
865,910,1215,1310,2121,
2460,2542,2610,2830
d.-di
735,925,928,1194,1194,
1236,1244,1260,1272,1405,
1437,1502,1572,1613,1721,
1726,1732,1744,1749,1773,
1824,1918,1963,1991,2002,
2015,2026,2144,2157,2193,
2347,2398,2409,2503,2548,
2569,2578,2584,2588,2627,
2641,2642,2649,2712,2731,
2882,2891,3480
d.-diler
923,1756,2261,3346
d.-dim
389,1705,2343,2348,2433,
3390,3396
d.-diñg
1745,1774
d.-geç
869,1928
d.-geli
1273,2295
d.-gen
82,931,1032,1460,3523,
3615
d.-gençe
448
d.-gen-dür
2529
d.-genge
455
d.-geni
XXIII
d.-genimde
2415
d.-gey
587
d.-geyler
2981
d.-gey-mėn
2294,2294
d.-gil
190,1018,2374,3260
d.-günçe
890
d.-men
1627,1628
d.-mes-mėn
2488
d.-mey
742,1311,3031,3463
d.-meyin
426,2187,2638,2934
d.-miş
2341,3396
d.-p
416,416,483,584,655,
666,955,988,992,1055,
1055,1190,1190,1212,1215,
1219,1305,1414,1513,1680,
1687,1984,1984,1999,2121,
2504,2720,2955,3083,3115,
3115,3280
d.-r
1791,2030,2310,2337,2459,
2802,2929
d.-rge
601,1975,3084
d.-r-mėn
373,2021
d.-rni
864,2027
d.-se
24,25,587,870,870,
1211,2266,2535
d.-seler
2152
d.-sem
101,406,407,408,448,
980,1266,2158,2576,2643,
3234
d.-señg
2024,2246,2503,3478
d.-sün
3554

d.-y
1091,2295,2480,2919,3227,
3310
d.-yin
1360,3035
debīr F kitap; yazıcı
724
debistān F okul
797
ded F et yiyen yabani hayvan
2217,2323,2494,3330
d.-ler
3331
def A (deff) tef; daire
477
def^{c} A savma, öteye itme, itilme
1496,1497,2132,2758
d.-i
3287
defn A gömme, gömülme
3345
dėgin değin, kadar
1138,1153,2034
d.-çe
3313
dėgrü kadar, -e kadar
544,787
dehlīz A dehliz, koridor
d.-i
2141
dehr A dünya; zaman, devir
183,494,580,923,926,
961,1197,1529,1530,1860,
2238,3141,3465,3525,3545
d.-de
1361
d.-din
1959
1082,3019
d.-idin
684
d.-ni
631,1533,2070,3290
d.-niñg
2824
dehşet A dehşet; korku; şaşma
1725
dėk gibi, benzer
82,82,174,216,299,
362,362,396,465,486,
486,534,534,535,624,
681,721,802,802,808,
860,890,893,893,931,
938,967,987,987,991,
997,1001,1072,1072,1074,
1077,1086,1096,1096,1127,
1139,1154,1173,1173,1277,
1286,1314,1550,1558,1566,
1599,1599,1603,1603,1611,
1696,1696,1697,1700,1705,
1705,IV,V,V,VII,
VII,XIII,XIII,XV,XV,
XVII,XVII,XVII,XVIII,XVIII,
XIX,XIX,XXII,XXIII,1888,
1888,1911,1913,1928,1930,
XXIV,1962,XXV,XXV,XXV,
2041,2077,2078,2159,XXVI,
XXVI,XXVI,2241,2271,2305,
2370,XXVIII,2426,2490,2507,
2579,2589,2607,2673,2872,
2910,2910,3014,3014,3163,
3245,3361
d.-tür
1490,1490
delāl A naz, cilve, eda
2604
delālet A gösterme; kılavuzluk;iz
1175
delīl A delil; kılavuz
1246
dem F nefes; an, zaman, çağ
270,365,411,536,549,
581,713,803,805,895,
919,982,1010,1011,1025,
1059,1071,1077,1127,1206,
1222,1294,1457,1498,1500,
1500,1520,1611,1628,1645,
1655,1690,1730,1832,1838,
1857,1864,1913,2071,2115,
2125,2134,2138,2332,2342,
XXVIII,2391,2391,2412,2437,
2489,2619,2622,2671,2685,
2881,3052,3052,3231,3430,
3435,3455,3519,3577,3580
d.-de
1893
d.-s
653,680,1472,1879,2254,
2342
d.-i
IX,2041,2181
193
d.-idin
1647,2076,2893
d.-imni
1631

d.-in
1122
d.-ini
2850
d.-iñg
2026,2035,2578
dem-ā-dem F sık sık, her zaman
1305,1510,2955,3163,3444
dem-be-dem F zaman zaman; daima
102,1208,1489,3162,3171
d.-ni
2917
dėme- dememek, söylememek
d!
149,153,154,488,534,
537,554,704,1033,1318,
1535,2939,3014,3357,3425
d.-di
1258
d.-diler
1048
d.-gil
194,196
d.-se
2140
dėmek demek, söylemek
80,253,280,408,1076,
1244,2159,2164,3466
d.-de
2180,2363
d.-din
484,505,II
d.-ke
575,720
dėmeklik deme, söyleme; söyleyiş
407
demlıḳ F+T anlık; nefeslik
2465
deng F şaşkın, sersem
2724,3296
derān F derhal, hemen, o anda
529
derd F dert, keder; ağrı
207,330,564,564,595,
637,653,938,964,1017,
1037,1039,1145,1183,1201,
1309,1325,1353,1451,1569,
1660,1957,2113,2318,2378,
2446,2465,2514,2860,2879,
2882,2961,2969,2982,3009,
3048,3078,3094,3102,3110,
3133,3142,3144,3168,3225,
3240,3316,3317,3403,3405,
3433,3476,3528,3528,3533,
3550,3575,3600,3604,3617,
XXXVIII
106
d.-din
654,3163
d.-i
1370,1370,1466,3094,3601,
XXXIII
633,1730,X,2316,3536
d.-ide
1463,2895
d.-idin
954
d.-iġa
964,1328,2187,2570
d.-im
2698,3171
d.-imdin
1560
d.-ime
1570,2375
d.-imġa
1648,3082
d.-in
1124
d.-ini
1644
d.-iñg
2473,3166
d.-iñgġa
3076
derd-mend F dert sahibi, tasalı
d.-ī
1959,2697
1012,1326,2029,3443
derd-nāk F dertli, tasalı
2058,3046,3310
d.-i
400,3112
derd-perverd F dert besleyen
653,927,1963,2788,2882,
2963,3144,3604
derd-peyvend F dertli, tasalı
3605
derende F yırtıcı, yırtan
2833
der-gāh F dergah, tekke
457,3316,3460
dergeh F dergah, tekke; kapı önü
d.-i
399
der-ḫʷāst F istek, dilek

1761,1802,2345
derhem F karışık; incinme
982,2221,3063
derrende F yırtıcı; yırtan
555
ders A ders; telkin; emir; akıl
677
351
d.-ide
674,1508
dervīş F dervis
406,406
d.-ler
404
d.-lerġa
3478
dervīş-żamīr F+A dervis gönüllü
400
deryā F deniz
70,1866
d.-ġa
2047
1909
derz A yiv;taşa harç koyup;
tesviye etme
536,1383
dest F el; üstünlük; güç;;
yüksek yer
318,2416,2739,2741,2962,
3111,3121,3517
2442
d.-iñġ
1514,3024
deste F tutam; kabza
220,472,3185
261
dest-gīr F elden tutan, yardımcı
d.-i
396
dest-res F kuvvet ve zenginlik
d.-tür
2551
deşne F hançer
d.-ī
2727
deşt F çöl, bozkır
445,551,569,819,824,
840,841,1099,1222,1232,
1278,1701,1782,1790,1797,
1800,1844,1945,2173,2231,
2324,XXVIII,2560,2884,3023,
3245,3544
d.-de
555,1247,2497
d.-din
1270,1952
d.-i
551,569,704,1719,XXVIII,
3539
547,1404
d.-iġa
IX
d.-ķa
582,1402,1706
d.-ni
1223,2543
deşt-peymā A çöl ölçen; çöl serserisi
2197
deşt-peymāy F çöl ölçen, çöl ölçücü
3079
kūh u d.
1372
dev F koşarak gitme
tek ü d.
2563
devā A deva, ilaç, çare
2375,2570,3442
d.-nı
2447
d.-sı
104,265,1205,2169,2446
d.-yī
3076
devā-baḫş A+F deva bahşeden, ilaç veren
193
devāt A divit
603,2195
devlet A devlet; mutluluk;;
baht, talih; mevki
390,1479,2880,3406,3482
d.-i
2739
2896
devr A dönüp dolaşma; zaman
345,522,1217,2828,2947,
2948,3452
d.-de
1219
d.-i
2247
1763,2825
d.-ide
233,234,486,959,1604,
1711,2920
d.-iġa
1120

devrān A dünya; zaman; kader
496,843,859,1924
d.-ġa
182
d.-nı
52
devre A dönme;bir şeyin fırdolayı; etrafı, kenarı
d.-sidin
348
345
dey F güneş yılının onuncu; ayı
3227
dėyil- denmek, söylenmek
d.-ip
568
d.-miş
727,2548
d.-se
3466
deyr A manastır, kilise;dünya
3051
deyyār A biri; manastır sahibi
252,2238
dıraḫt F ağaç
d.-ı
615
dībā F renkli, süslü ipek kumaş
1906,2511,3363
dīdār F yüz, çehre
240,815,1732,2740,2852
diḳḳat A dikkat; dakiklik; incelik
d.-i
290
dil F gönül
599,1900
dil-ārā F gönül alan; gönül okşayan
1446,1482
dil-ārām F gönül dinlendiren
921,1221,2025,2883,3356
dil-āşūb F gönlü karıştıran
362
dil-bend F gönül bağlayan
2868
dilber F dilber, çok güzel
174,1199,2068
d.-idin
2732
dil-dār F gönül alan, sevgili
d.-ınıı
3312
dil-efgār F gönlü yaralı olan; aşık
1661
dil-efrūz F gönül aydınlatan
902,2603,3424
dil-fürūz F gönle ferahlık veren
d.-ı
595
dil-gīr F sıkıntı veren; kırgın
605
dil-ḫ^{w}āh F gönül isteği, dileği
435,598,882,930,1139,
1586,2239,2618,3216
1807
dil-keş F gönül çekici
277,314,2658,3219
dil-nevāz F gönül okşayan
d.-ım
3375
dil-pesend F gönle hoş gelen
1238
dil-peẕīr F gönle hoş gelen
7
d.-i
1477
dil-remīde F gönlü ürkmüş, korkmuş
1958
dil-rübā F gönül kapan, gönül alan
d.-ġa
2277,2314,2845
d.-nı
3365
d.-nıñġ
3263
d.-yī
307
dil-sitān F gönül alan,zapteden güzel
d.-ġa
2193
dil-şād F gönlü hoş, sevinmiş
1682
dil-şüde F aşık, vurgun
d.-lerġa
2930
dil-teng F kederli, sıkıntılı
861,939,1198,2557
dimāġ A akıl, şuur; beyin
2995
d.-dın
1683
d.-ı
686,848,849,1231,1291,
1295,2068,2646,2894,3085
d.-ıġa
944,1188,1687,XII

d.-ım
1494
d.-ın
1197,XII,XII,2462
d.-ını
847,1602
dimen A süprüntülükler
1672,2320
d.-de
3101
d.-dür
2067
d.-ġa
2038
d.-ni
2060
dīn A din
390,391,393,412,3298,
3525
d.-dür
412
d.-ġa
165
diraḫş F nur, ziya, ışık
d.-ı
1863
direm F akçe, para; dirhem
835,836,1982
d.-din
1418
d.-iġa
289
d.-in
213
d.-ler
3027
direm-pāşlıḳ F+T para saçıcılık
XVIII
direng F bekleme;gecikme;dinlenme
502
dīv F dev; şeytan, cin
94,340,535,1056,XXIV,
2159
d.-i
2831
dīvān A Cami´nin Divan adlı;
eseri
371
dīvāne F divane, deli; budala
1172,1192,1204,1671,2319,
3323
d.-de
3314
d.-ġa
2879,2926
2179
d.-mėn
2364
d.-ni
1157
d.-si
1619,1927
dīvānelıġ F+T delilik
d.-ıġa
1233
d.-ım
95
dīvāne-nihād F divane yaradılışlı
d.-ın
XXVIII
dīvāne-veş F deli gibi, çılgın gibi
d.-im
2192
dīvār F duvar
1146
d.-ını
40
dīv-bād F delilik, cinnet; kasırga
XXVIII
diyār A memleket, ülke
2319
d.-ı
2238
diz F kale, sur
303
dost F dost, arkadaş
2611,3087
dost-dār F dost tutan
d.-ı
959
duᶜā A dua
XX,2294
d.-da
1665
d.-ġa
2845
d.-lar
663,2414,2720,3241
d.-sıġa
2586
d.-yī
456,1582
dūd F duman, tütün
514,553,596,776,782,
967,968,969,969,1064,
1075,1080,1082,1292,1294,

1388,1388,1533,1610,1683,
2183,2255,2832,2915,3446
d.-ı
90,970,1319,1530,2182,
2850,3558,3558,3561
1767,VII,3450
d.-ıdın
1320,2602,3446,XXXIV
d.-ıġa
1291
d.-ıńġ
777
d.-uńġ
1082
dūde F çıra isi; ocak; soysop
1063
dūde-endūd F isli; is sıvayan
1388
duḫān A tütün, duman
d.-ın
961,3019
dultu sırtlan
2832
dūr F uzak
689,3164
durur bildirme eki
24,77,118,280,319,
408,1247,1461,1541,1822,
VII,2028,2218,2367,2455,
2532,2549,2628,2656,2941,
3321,3345,3419,3431,3467,
3604
dūş-ber-dūş F omuz omuza
485
dūzaḫ F cehennem
18,1528,1536,1653
d.-ı
1527
d.-ınıńġ
1319
d.-ḳa
3107
düd F duman; keder (krş. dūd)
2339
dü-gāne F ikiz; çift
3356,3357
d.-ġa
3358
dūm F kuyruk
1862
dünyi A (dünyā) dünya
3496
d.-de
3524
dür A (dürr) inci
54,260,279,279,280,
379,417,639,685,831,
1680,1804,2790,2934,2935,
3283
d.-din
685
d.-ġa
280
d.-ī
618
290,453,597,1687,3458,
XXXVII
d.-ini
2635
d.-ler
227
343,357,IX
d.-idin
42
d.-iġa
298
d.-üm
1439
d.-sėn
276
dürc A kutu; mücevher kutusu
2812
3377
dürd F tortu, çöküntü
VI
dür-feşān A+F inci saçan, inci serpen
d.-nı
579
dür-feşānlıġ F+T inci saçma,inci saçıcı
3457
dür-pāş A+F inci saçan, inci dağıtan
1743,3432
576
dürrāc A bir tür keklik, çil kuşu
2052
dürüst F doğru; sağlam; bütün
735
düşmen F düşman
d.-idin
3329

E

ė- imek, olmak (krş.ėr-)
ė.-di
80,104,159,160,161,

179,190,209,212,261,
270,271,273,328,384,
384,494,516,527,640,
648,679,736,738,739,
739,743,748,748,753,
756,760,856,885,903,
941,981,989,1002,1003,
1020,1023,1025,1025,1040,
1100,1118,1123,1123,1126,
1127,1133,1176,1220,1222,
1230,1237,1238,1274,1316,
1329,1331,1337,1342,1343,
1345,1347,1348,1349,1372,
1394,1395,1402,1428,1454,
1464,1470,1487,1489,1496,
1509,1511,1512,1773,1870,
1900,1905,1929,1939,1958,
1976,1983,2034,2039,2059,
2061,2130,2170,2183,2274,
2279,2308,2315,2334,2339,
2339,2378,2383,2387,2387,
2388,2389,2389,2390,2391,
2391,2400,2413,2524,2562,
2562,2654,2670,2714,2739,
2748,2748,2753,2769,2774,
2775,2775,2783,2801,2801,
2804,2818,2818,2820,2821,
2841,2847,2850,2858,2858,
2862,2894,2895,2895,2908,
2912,2914,2915,2923,2927,
2977,3090,3091,3099,3102,
3107,3108,3111,3115,3126,
3129,3129,3135,3135,3162,
3169,3266,3307,3315,3335,
3356,3357,3359,3372,3413,
3588,3589,3594

é.-diler
737,922,922,1341,2542,
2742,2742

é.-dim
1352,1355,1355,1356,1519,
2265,2315,2316,2715

é.-diñg
2355

é.-ken
549,1241

é.-kende
158,2056

é.-ken-dür
586,586,2529

é.-kenni
2404

é.-mes
105,114,153,279,296,
297,316,414,448,449,
645,646,992,1007,1247,
1388,1497,1562,1563,1645,
1647,1983,2005,2254,2355,
2363,2441,2447,2481,2757,
2865,2942,3123,3129,3254,
3265,3357,3424,3437,3588,
3599

é.-mes-dür
3147

é.-mes-mén
1361,2488

é.-mesni
2360

é.-mes-sén
24

é.-mes-tür
319,319,928,928,2165,
2260,2260,2449,2449,2486,
2551,2859,3081,3318,3396

é.-miş
1056,1387,1397,1788,1810,
1980,2658,2726,3054

é.-mişler
1791

é.-miş-mén
1978

é.-miş-sén
1793,1793

é.-se
451,620,1973,2375,2498,
2535,3038,3379,3551

é.-sem
3038

é.-señg
1805,2030,2590

é.-se
1757

eb A baba, ata
3464

ebr F bulut
496,3219,3368

e.-ga
1859
1345,1859,1860,3047

e.-ni
1861

ebū-ḥanīfe A Hanefiliğin kurucusu; "Numan ibnü Sabit".
421

ebvāb A kapılar; bölümler
346,1507,1596

ebyāt A beyitler
1687
e.-ıġa
1683
ecel A ecel, ömrün sonu
3160,3263,3313,XXXV
eczā A parçalar, kısımlar
e.-sını
1525
edā A tarz; naz;yerine getirme
3545
e.-sıda
XIII
603
edeb A edep, terbiye; naziklik
2532,3464
2646
e.-ni
2419
edhem A karayağız at
e.-iġa
IX
efġān F haykırma, inleme
e.-ıda
654,1253
e.-ıġa
2381
efᶜī A engerek yılanı
3287,3288
efkār A düşünceler
1027
eflāk A gökler; zamanlar
159,284,404,464,464,
970,2823,2823,2838,3136,
3277
e.-ke
27
efrūz F ışıltı, parıltı
e.-ı
3294
efsaḥu-l-kelāmı A sözü daha fasih olan
298
efsāne F efsane; asılsız hikaye
1225,2759,2882,3589,3590
e.-de
3604
e.-leri
573
e.-ni
2376
efsāne-güẕār F efsane aktaran
1423
efsūn F büyü, sihir
2471,2976
efsūs F yazık, eyvah
1889
efsürde F duygusuz; donmuş, donuk
e.-ni
1686
efzūn F fazla, çok; yukarı
769,1111,1111,1201,1304,
1628,1711,1770,2395,2976,
3162,3444
ėg- eğmek
ė.-er
1511
ėg(i)n omuz
ė.-ide
43,68,69,1594
ė.-idin
232
ė.-ide
229,1150
ė.-ime
2241
ė.-iñge
2588
ė.-iñgge
3296
eger F eğer
50,441,619,1358,1947,
1988,2002,2105,2162,2442,
2449,2451,2453,3226
ėger- dönmek, döndürmek
ė.-güçi
1844
ėgme eğilmiş, iki kat olmuş
695
ėgri eğri
446,481
eḥibbā A dostlar, tanıdıklar
757,3156
ehl A ehil, usta; sahip
2257
e.-i
126,134,146,405,405,
856,943,1010,1011,1325,
1371,XV,XIX,1976,2140,
2299,2350,2440,2622,2645,
2645,2647,2647,2696,2769,
2866,3022,3308,3316,3432,
3539,3539,3550,3550,3559
e.-i idrāk
76,492,707,818,1011,
1031,1656,1808,2441,3242,
3307

e.-idin
1204,XX
e.-iġa
145,345,426,429,443,
627,678,880,1873,2980,
3023,3298,3318,3369,3370,
3452,3479,3501,3545
e.-iġa-dur
1132
e.-in
1581,1581
e.-ini
1808,2664
e.-iniñg
298
ejdehā F ejderha, büyük yılan
e.-dur
2337
e.-ġa
2772
e.-lar
533
e.-sı
IX
e.-yī
1318
e.-yī
173
ejder F ejderha
556
d.-i
3475
ejder-āsā F ejderha gibi
2580
ėk- ekmek, saçmak
ė.-se
3408
ė.-ti
1506,2079
ėkele ikisi, her ikisi
ė.-mizge
2466
ėkev ikisi, her ikisi
931,933,1054,1580,1802,
1980,2156,2336,2748,2873
ė.-ge
2739,2826,3569
ė.-ni
2672,2680,3354
ė.-niñg
2307
ėkevle ikisi birden
1983,2740,2989,2999
ėki iki
51,73,74,141,144,
162,264,331,331,698,
699,718,782,921,999,
1143,1168,1347,1354,1783,
1840,1867,2334,2406,2623,
2719,2788,2791,2813,2813,
2818,2936,3000,3006,3012,
3014,3014,3098,3098,3099,
3208,3256,3350,3355,3355,
3356,3358,3359,3361,3372,
3402,3435,3495,3525,3533,
XXXIV
ė.-miz
2699
ė.-si
2817
ė.-sin
3378
ė.-sini
3496
ė.-siniñg
2966
ėkin acaba, mı acaba
1170,1242,1330,1542,1547,
1548,1549,1550,1551,1555,
1556,1558,1559,1559,1560,
1560,2219,2221,2223,2225,
2226,2229,2230,2231,2232,
2232,2233,2234,2234,2347,
2398,2398
ėkin. ekin
1002
ė.-ni
2050
ėkinçi ikinci
3408
ė.-din
3412
ė.-sige
3407
ėkki iki (krş. iki)
73,236,329,339,544,
665,692,692,695,711,
718,860,861,1092,1107,
1139,1141,1148,1149,1170,
1228,1293,1354,1382,1399,
1577,1583,1634,1777,1873,
1876,1979,1982,2023,2025,
2315,2465,2469,2618,2727,
2789,2812,2812,2814,2814,
2819,2845,2852,2868,2952,
2993,3000,3013,3032,3091,

3124,3144,3146,3258,3287,
3346,3357,3362,3365,3375,
3494,3494,3565,XXXI
é.-din
3378
é.-miz
2239,2695
é.-ni
2728
é.-si
2817,2997
é.-sige
2805
é.-sini
2011,2145
ékkilik ikilik, iki olma
2864,3360
é.-ni
2815
ékkinçi ikinci
3390
él ülke; halk; yabancı
7,55,61,263,368,
432,648,656,658,661,
800,814,864,910,930,
1105,1155,1189,1198,1206,
1209,1212,1215,1226,1234,
1425,1500,1597,1689,1710,
1723,1752,1787,1791,1825,
1836,1847,1856,1857,X,
1886,1919,1929,1943,1971,
2121,2126,2196,2312,2429,
2513,2626,2674,2691,2704,
2706,2780,2796,2798,2886,
2890,2967,3222,3290,3330,
3340,3608
é.-çe
2881
é.-din
1503,1751,XXV
é.-ge
4,140,140,268,374,
445,490,534,684,762,
813,867,879,1009,1726,
1870,1943,2018,2266,2310,
2342,2660,2682,2937,2973,
3120,3423
é.-i
139,282,375,460,978,
1563,1574,1949,1971,2517,
2528,2747,2749,2971
é.-ide
1229
é.-din
197,1715,XXI,1977,1993,
2280,3538
é.-ige
1164,1969,2751,2988,3597,
3602
é.-ige-dür
1997
é.-imge
115
é.-in
1883,2309,3179
é.-ini
2532
é.-iniñg
1878
é.-iñge
3478
é.-ni
557,557,1637,1972,2682,
3343,3508
él(i)g el
é.-i
2727,2773
é.-idin
2558,3313
é.-ige
2773
é.-in
2174,2625
é.-iñgde
2580
é.-iñgge
2122
3332
é.-din
1973
é.-ge
2142
é.-imge
2240,3172
é.-iñgde
2504
é.-ke
3075
1349,1396,1570,1659,1796
él. el (krş. él(i)g)
é.-iñgde
2217
elem A ağrı, acı; keder, dert
XXIV,2250,2290,3117
e.-de
571,2461,2575

e.-din
2411
e.-imġa
3225
e.-in
2576
e.-ler
976,3027
elem-senc A+F elem çeken
2653
elfāẓ A sözler
e.-ıda
1253
e.-ın
2333
elif A Arap alfabesinde" " harfi
395,1916,3014,3531,3531
e.-i
132,145,394,558
elken A peltek, kekeme
2297
el-ḳıṣṣa A sözün kısası
639,644,1813,2683,2795,
2868,3362
ėlt- iletmek, ulaştırmak
ė.- al-
683
ė.-ken
XV
ė.-kenleri
XV
ė.-ti
385
ė.-ür
2564
ėltmek gönderme, iletme
3364
ė.-leri
XXIX
elvān A renkler; rengarenk
3192
ėmdi şimdi; artık; öyleyse
270,330,859,1052,1141,
1232,1256,1293,1346,1517,
1528,1747,1800,1802,1926,
1932,1972,2031,2133,2433,
2456,2532,2549,2550,2656,
2702,2900,3306
ėmgek eziyet, sıkıntı
651,1564,2904
ė.-ige
1059
ė.-imde
3049
ė.-ini
2284
ė.-leri
2655
emīr A emir, reis, bey
e.-ler
1888
emn A güven, rahatlık
443,2824
emr A emir; iş, husus, olay
1269,1815,2024,2439
e.-de
2194,2620
274,1892,2787
e.-ide
1836,1862
e.-iġa
1709
e.-iñg
3035
e.-ler
865
emvāl A mallar, mülkler
1421
enbānçe F küçük dağarcık, heybe
e.-de
1981
enbiyā A peygamberler
139
e.-da
142
e.-ġa
123
enbūh F çok; yoğun; kalabalık
1506,3010
encām A son, nihayet
2,133,2671
e.-ġa
1
encüm A yıldızlar
42,181,213,473,610,
725,937,1418,1862,1874,
1942,2043,2293,2597
440
e.-ġa
27
e.-i
IX
encümen F meclis, topluluk; takım
e.-in
2669
endām A beden, vücut; boy

T.C. YÜKSEKÖĞRETİM KURULU
DOKÜMANTASYON MERKEZİ

e.-ı
1280
endūh F gam, keder, tasa
586,591,962,1506,1633,
1797,XIV,2114,2229,2326,
2463,2714,2908,3010,3114,
3537,3558
e.-ı
958,962,2463,3110,3161
e.-ı sipihr
96,3012
endüh F gam, keder, tasa, kaygı
75,1699
enīs A dost, arkadaş; sevgili
e.-i
2923
éńğ yanak
é.-ińğde
1733,2690
é.-lerini
2391
éńğek çene
é.-ińğ
2142
enseb A çok, pek uygun
729
envār A nurlar, ışıklar
515
e.-ı
III
enver A pek nurlu, çok güzel
120,161,196,465,620,
623,1784
ér er, erkek; mert
2245,2251,2794
ér- imek, olmak
é.-di
63,64,64,104,236,
236,270,312,378,380,
390,498,501,503,504,
504,513,606,614,626,
665,677,685,686,687,
688,717,717,727,727,
729,738,741,742,747,
750,750,758,759,772,
862,863,863,879,886,
886,889,889,890,909,
909,914,914,915,915,
920,927,968,968,972,
989,1019,1022,1094,1120,
1124,1127,1134,1138,1153,
1188,1227,1229,1239,1285,
1310,1329,1330,1331,1332,
1334,1335,1335,1339,1339,
1342,1344,1373,1373,1374,
1412,1421,1456,1456,1457,
1458,1460,1461,1463,1463,
1467,1468,1468,1488,1489,
1496,1514,1514,1516,1584,
1586,1694,1695,1707,1709,
1710,1711,1717,1719,1719,
1745,1795,1795,1814,1814,
1824,1827,1827,1868,1868,
IX,1871,1882,1900,1901,
1901,1903,1923,1925,1936,
1981,1981,1982,1999,2038,
2081,2115,2115,2170,2172,
2179,2183,2189,2304,2313,
2313,2335,2345,2349,2355,
2371,2407,2407,2413,2438,
2446,2493,2509,2514,2527,
2538,2548,2548,2557,2561,
2564,2569,2595,2611,2645,
2645,2646,2683,2685,2729,
2738,2738,2741,2752,2754,
2767,2774,2782,2783,2788,
2788,2793,2796,2799,2799,
2802,2802,2825,2846,2863,
2865,2875,2885,2896,2897,
2913,2916,2927,2929,2972,
2972,2983,2984,2988,2988,
2990,2995,3055,3055,3092,
3095,3111,3112,3113,3120,
3120,3123,3126,3132,3152,
3160,3161,3161,3203,3260,
3275,3314,3323,3341,3341,
3364,3367,3368,3386,3413,
3591,3594
é.-diler
645,757,1024,1462,2556,
2679,2679,2923
é.-dim
2171,2171,2575,2718
é.-ip
XXXI
é.-kenide
264,650
é.-kenin
810
é.-kenini
2199
é.-mes
114,331,1255,1479,1669,
1795,2247,2247,2254,2254,
2456,2456,2646,3120,3126,
3135,3269,3413

ė.-miş
1262,1567,1790,1790,2312
ė.-se
296,413,755,762,1757,
1989,2126,2455,2926,3144,
3415,3474,3582,3599
ė.-ür
53,54,58,60,73,
96,116,117,208,280,
366,389,389,407,407,
412,462,462,547,576,
923,988,992,1004,1014,
1160,1244,1250,1264,1399,
1441,1441,1498,1499,1499,
1721,1721,1752,1753,1904,
1974,2159,2164,2165,2193,
2245,2251,2251,2264,2264,
2360,2453,2465,2489,2495,
2530,2552,2573,2617,2641,
2655,2655,2691,2691,2693,
2708,2752,2760,2766,2880,
3168,3172,3219,3231,3254,
3281,3281,3379,3406,3424,
3426,3432,3439,3475,3578,
3578,3600
ė.-ürler
1463
ė.-ür-mėn
267,267
ėr(i)n dudak
ė.-i
2087
ė.-im
1556
ė.-iŋğ
2935
ercmend F muhterem, şerefli, seçkin
e.-i
3022
erġavān-rīz F erguvan, kırmızılık saçan
2874
erġuvān-ḫad F+A erguvan yanak;parlak, kı-;zıl yanak
790
ėrik- gücenmek; bıkmak
ė.-ip
770
ėril- erişilmek; olgunlaşmak
ė.-ip
2051
ėriş- erişmek, ulaşmak
ė.-ip
1702
ė.-kil
2007
ė.-ti
2629
ėrit- eritmek
ė.-ti
2181
erḳām A yazılar; rakamlar
e.-ıġa
XXXVIII
erkān A destekler, sütunlar
1592
ėrken acaba
ė.-i
61
ėrkin acaba
1000,1000,1051,1051,1240,
1243,1243,1522,1522,1543,
1543,1544,1544,1554,1554,
1557,1557,2220,2222,2224,
2224,2227,2228
ės- esmek
ė.-er
504
ė.-ip
193,494,747,895,1177,
2041,2288
ė.-ken
XII
ė.-key
648
ė.-mey
1250
éşᶜab A pek, çok güç, zor
2900
esās A esas, temel; gerçek
1599,2518
esbāb A vasıtalar; sebepler
2273,3257
e.-ın
XXX
esed A arslan; arslan burcu
2054
e.-ġa
2904
e.-i
2124
e.-iŋğ
3129
eser A eser; tesir
233,942,1289,2460,3437,
3563
e.-i

3532
e.-ler
875
eşerlık eserli; izli, nişanlı
655
esīr A esir, köle, kul
7,1621,XXVIII
e.-i
497,1284,1284,1326,1540,
1540,1818
e.-i ġam-keş
11,1183,1283,1558,1657,
1797,2700,3163
e.-im
1541
e.-iñg
3088
e.-ler
1888
esīrlik A+T esirlik, esir olma
XXXIII
éski eski
682
éskir- eskimek, yıpranmak
é.-iben
615
ésnemek esneme, esneyiş
842
éssi sahip, efendi
é.-ge
2497
éş eş, dost, akran
é.-i
1834
é.-ige
2087,2711
396
éş- eşmek, eşelemek
é.-e al-
V
eşcār A ağaçlar
879,951
e.-ıġa
3199
eşheb A beyaz at, kır at
e.-i
VII
e.-iñg
1776
eşiᶜa A ışıklar, aydınlıklar
e.-sı
509
éşik eşik; kapı
1349,1375
é.-de
1498,2009
é.-i
1379,2473
é.-ide
457,1108,2012,2128
é.-ige
3331
é.-iñgde
88
é.-ke
1349,2134,2142
é.-leri
IV
é.-i
495,1401,1501,1606,2143
é.-te
347
éşit- işitmek, duymak
é.-ip
420,666,1494,XIII,1990,
XXV,XXXIV
é.-keç
209,1482,1682,2516,3247,
3247
é.-ken
583
é.-küçi
2013,3605
é.-küsi-dür
3246
é.-miş
2875
é.-ti
1128,1236,1273,1770,1937,
2181,2668,3169
é.-ür
2897
éşitküçi işitici; dinleyici
1257
eşk F gözyaşı
18,401,866,948,1659,
1930,3188,3420,3421,3431,
3611
e.-din
3234
e.-i
12,402,XVII,1911,1914,
2075,2458,3562
1242,1304,1556,2557,2872,
3187,3327
e.-idin

1220,3042,3270,3485
e.-im
2475
e.-ip
1001,1556,1605,II,XXIII,
2928,3432
e.-ini
964
e.-iŋg
899
eşref A çok pek şerefli
320
ėt- etmek, eylemek
é!
119,119,450,624,1094,
1571,1627,1627,1630,1630,
1631,1631,1644,1644,1648,
1648,1665,1665,2009,2009,
2136,2136,2138,2470,2499,
2499,2644,2644,2650,2945,
2945,3087,3238,3238,3298,
3298,3446,3446,3492,3515,
3520,3520
ė.-e al-
436,1556
ė.-eli
930
ė.-e-mėn
823
ė.-er
744,763,826,1020,1047,
1050,1225,1362,1933,1933,
2253,2412,2644,2759,2951,
3245,3282,3405,3415,3422,
XXXVI
ė.-erde
3611
ė.-erge
706
ė.-erler
854,854
ė.-er-mėn
1664
ė.-er-sėn
1160,1160
ė.-ey
1091,1310,2650,3289,3552
ė.-ben
495,1114,1180,1333,1348,
1434,1677,2332,2772
ė.-iŋg
2754
ė.-ip
99,100,199,249,250,
283,358,382,403,403,
438,503,507,522,536,
543,611,652,656,685,
853,885,948,1003,1054,
1058,1061,1134,1192,1295,
1304,1334,1435,1444,1458,
1577,1583,1697,1699,1714,
1816,1838,1855,1858,XV,
XVI,1899,1929,1967,1971,
2038,2057,2130,2147,XXVI,
2209,2289,2329,2358,2370,
2373,2408,2528,2555,2623,
2639,2657,2672,2725,2740,
2781,2781,2830,2929,3059,
3275,3277,3468,3519,XXXVIII
ė.-ip-mėn
1801
ė.-ip-sėn
2454
ė.-ip-tür
2027,2027
ė.-ke-biz
2533
ė.-keç
617,1465
ė.-keli
473,1841,2447,2592,2979
ė.-ken
42,42,294,294,897,
897,908,908,1027,1616,
1616,2425,3196
ė.-kendin
XXVIII
ė.-keni
XII,XIV,XXIV,XXV
ė.-kenidin
2199
ė.-ke-sėn
624
ė.-key
794,794,1951,1972,1972,
2315,2382,2382,2785,3249
ė.-küçi
1411,3132
ė.-kümiz
1822
ė.-küsi
2873,3242
ė.-küsi-dür
1536
ė.-mes
239,622,813,2496

ė.-mey
409
ė.-meyin
3134
ė.-miş
579,1000,1231,1456
ė.-se
453,615,680,713,864,
1558,1676,1689,1799,1922,
2452,2700,2705,3063,3063,
3407,3420,3432,3465,3502,
3504,3603,3614,3615,3615
ė.-sek
2534
ė.-sem
327,327,383,1349,2315
ė.-seńğ
56,1947,2002
ė.-sün
3547
ė.-ti
38,78,78,172,244,
296,297,314,314,369,
423,423,500,604,674,
734,766,771,800,810,
818,891,916,926,931,
939,971,1029,1086,1112,
1148,1165,1228,1259,1317,
1327,1327,1378,1406,1421,
1483,1491,1491,1503,1576,
1602,1611,1670,1725,1771,
1771,1782,1810,1931,1936,
1938,2064,2107,2109,2112,
2112,2195,2196,2205,2270,
2376,2402,2462,2501,2505,
2536,2577,2616,2651,2689,
2721,2722,2756,2761,2793,
2809,2822,2863,2875,2889,
2898,2983,3020,3042,3044,
3089,3103,3110,3110,3159,
3201,3206,3206,3210,3215,
3221,3223,3276,3339,3393,
3393,3400,3443
ė.-tiler
1577,1952,3344,3592
ė.-tim
1925,3074,3074
ė.-tińğ
30,31,31,45,45,
368,368,2022,2022,2357,
2357,2552,3057,3057,3382,
3382
ėtek etek
381,387,2247
ė.-idin
858
ė.-ige
60
ė.-imni
380
ė.-in
71
ė.-ińğni
2246
ė.-leri
2909
eṭfāl A çocuklar
725,817,881,1210
e.-din
1618
186
e.-ı cünūn
93
e.-ıńğa
1159
eṭıbbā A hekimler, doktorlar
757,3156
ėtikrek daha keskin, daha sert
31
ėtme- etmemek
269,1637,1637,1647,1655,
1996,3444
ė.-di
2193,2632,3441
ė.-dim
3076
ė.-gen
2896
ė.-se
3434
ėtmek etme, yapma
650,1497,1815,IX,2005,
2005,2494,3551
ė.-de
2650
ė.-i
3221
eṭrāf A yanlar, kıyılar
e.-dın
661
e.-ı
1595,1600
e.-ıda
1251,1656,XXVIII,3456
e.-ıġa
1217,2824

etrāk A Türkler
3598
ėttik keskin, sert
1847
eṭvār A tavırlar; tarzlar
e.-ınıńġ
XXXVIII
ėv ev (krş. üy)
ė.-ge
931
ė.-ide
2330
ė.-idin
1573
evbāş A başıboş, terbiyesiz kimse
636,3054
evc A yüce, yüksek; doruk
337,356,511
e.-de
2911
e.-i
278,2017,2452,2812,2903,
2911
e.-ide
1598,III,3370
e.-iniń̇ġ
458,575,VI
evḳāt A vakitler, çağlar
169,2667
3463
evlād A çocuklar; nesil
e.-ı
168
evlī A daha iyi; ilk
86,86,1342
evrāḳ A yapraklar, kağıtlar
3529
e.-ın
XI
e.-nı
XI
evreng F taht; şeref; akıl, irfan
1875
ėvrül- dönmek;sapmak; vazgeçmek
ė!
2947
ė.-di
2060,3263
ė.-ey
1103
ė.-üp
987,1103,1217,XXVIII,3065
ė.-ür
2234
ė-ürge
1043
ėvür- çevirmek, döndürmek
ė.-geni
XI
ė.-üp
1947
ė.-ür
739,1880
evvel A önce; ilk; geçmiş
806,906,908,1218,1269,
2281,2335,2527,3453,3553
e.-de
322
evvelgı A+T evvelki; birinci
272,275,3407
e.-dın
2900
e.-nı
3402
evżāᶜ A haller, tavırlar
e.-ınıńġ
XXXVIII
evżaḥa A besbelli ki, açıkça ki
VIII
ėy ey, hey
1,2,3,4,5,
6,7,8,9,10,
11,12,13,14,15,
15,15,15,15,16,
17,18,120,121,123,
125,127,129,131,133,
135,137,139,170,265,
276,354,355,672,822,
934,1037,1159,1223,1244,
1281,1332,1474,1484,1513,
1538,1538,1570,1614,1615,
1616,1617,1618,1619,1620,
1664,1748,1780,1878,1946,
1963,1991,2026,2035,2212,
2212,2213,2214,2215,2216,
2217,2235,2299,2300,2301,
2313,2364,2374,2569,2584,
2633,2689,2757,3087,3116,
3136,3136,3140,3141,3171,
3374,3376,3452,3469,3543
eyā AF ey! hey!
1613,1732,1744,1918,2015,
2409,2578,2712
ėye sahip
ė.-si
347

ėyle öyle, onun gibi
197,311,556,616,754,
941,1064,1067,1075,1257,
1435,1553,1642,1680,1687,
1703,1722,1791,1838,1844,
1861,1955,1995,2064,2095,
2096,2119,2149,2463,2539,
2553,2583,2586,2626,2851,
2854,2868,2897,2955,3036,
3101,3177,3324,3384,3455
ėyle- etmek, eylemek
ė!
87,106,107,109,110,
110,118,143,452,452,
929,1404,1633,1634,1634,
1638,1638,1645,1649,1649,
1995,2012,2143,2268,2399,
2406,2461,2465,2466,2589,
2589,2700,2758,2947,2953,
3039,3039,3134,3295,3320,
3359,3374,3393,3449,3449,
3453,3479,3481,3492,3496,
3501,3501,3504,3505,3506,
3581,3581,3618,3618
ė.-ben
11,94,186,192,221,
338,341,360,398,417,
446,507,525,554,578,
780,857,1033,1045,1106,
1184,1198,1211,1224,1279,
1301,1436,1579,1656,1678,
1836,1902,1928,1985,2013,
2054,2132,2146,2148,2283,
2358,2378,2381,2540,2566,
2594,2960,2960,3040,3061,
3222,3335,3507
ė.-di
258,277,563,625,631,
640,642,740,791,798,
820,904,937,964,965,
982,1037,1044,1209,1271,
1392,1420,1486,1488,1667,
1726,1828,1828,1838,1899,
1937,2069,2111,2180,2207,
2271,2478,2512,2526,2572,
2663,2668,2676,2687,2729,
2735,2762,2770,2789,2795,
2803,2815,2820,2891,2979,
2985,2994,3004,3019,3179,
3183,3241,3404
ė.-diler
581,1185,1432,1951,2767
ė.-dim
322,333,380,2349,2702,
3073,3073,3564
ė.-diñg
28,28,29,32,35,
38,52,52,59,62,
63,367,371,1005,1263,
1526,1773,2403,2489,2491,
2571,3232
ė.-geç
340,1551,2587,3416
ė.-gen
9,906,1223,1225,1418,
1492,1614,1619,1782,1948,
2037,2283,2348,3089,3176
ė.-genni
8
ė.-ge-sėn
1805
ė.-gey
282,283,826,868,1052,
1368,1737,1817,1877,1920,
1922,2381,2710,2844,3083,
3248,3296
ė.-gey-mėn
3082
ė.-gil
117,178,1305,1632,1935
ė.-güm
635,3233
ė.-güm-dür
1269
ė.-güñg
3322
ė.-mes
1940,2106,2302,2303,3421
ė.-mes-sėn
1997
ė.-mey
133,865
ė.-meyin
1309,2825
ė.-miş
1794,2783
ė.-ñg
2103,2754
ė.-p
4,4,14,18,47,
125,185,254,310,340,
349,421,437,444,444,
535,573,574,574,613,
652,658,658,705,721,
730,734,774,867,872,
872,913,919,946,947,

947,957,961,997,1034,
1036,1060,1136,1184,1187,
1300,1302,1302,1336,1341,
1424,1425,1425,1584,1612,
1617,1663,1671,1686,1686,
1698,1785,1786,1806,1808,
1808,1835,1857,1920,2056,
2075,2096,2274,2414,2418,
2518,2520,2520,2542,2552,
2602,2620,2675,2720,2720,
2766,2826,2842,2874,2888,
2958,2958,3005,3033,3241,
3253,3257,3312,3343,3353
ė.-r
825,825,827,846,1120,
1547,1554,1694,1903,2229,
2230,2308,2309,2460,2841,
2847,2862,2892,2915,2972
ė.-rler
1245
ė.-se
138,453,1821,1823,1823,
2253,2470,3484
ė.-seler
1337
ė.-sem
77,1991
ė.-señg
1996,2137,2161,2704,2948,
3482,3487
ė.-y
656,1866,1893,1893,2585,
2585,3291,3306,3426,3457,
3457,3458,3505,3553,3553
ė.-yin
1760,3297
ėyleme- etmemek, eylememek
ė!
3235
ė.-señg
594
ėylemek etmek, eylemek
83,83,593,1754,2405,
3097,3122,3125
ė.-de
1330
ė.-din
41
eymen A sağdaki; hayırlı, kutlu
521
vādī-yi e.
2633
eyvān F eyvan; büyük sofa; köşk
3568
288
eyyām A günler, gündüzler
2015,2899,3373
ėz- ezmek
ė.-ey
1894
ez-bes F hayli, çok, fazla
1597
3572
ezel A ezel, öncesizlik
e.-de
1810,2654
e.-din
3439
ezelī A ezeli, öncesiz
X

F

faḳaṭ A fakat, ama
422
faḳīh A fıkıh alimi; zeki(kimse)
413
faḳīr A yoksul; aciz
1658
f.-iñg
3088
faḳr A fakirlik, yoksulluk
405,3479
fāl A fal; uğur
220
fānī A geçici, ölümlü
3,4,1649,3400,3410,
3581
fāriġ A rahat; boş; vazgeçmiş
1124,1821
fāriġ-ül-bāl A kaygısız; başı dinç
3441
farḳ A ayrılık; ayrılma, seçilme
1178,1178
f.-ı
776
f.-ıñg
2220
fārsī A Farsça; iranlı
3594,3595
farṭ A aşırı; aşırılık
f.-ıdın
XXV
farż A farz
140,603,1869,2655,3505
fāsıḳ A sapkın; günah işleyen

58
faṣl A bölüm; mevsim, zaman
3193
f.-da
855,897
f.-ı
2039
fāş F açığa vurma; duyulma
93,136,646,850,857,
865,948,993,1045,1192,
1432,1436,1598,1618,1647,
1848,2054,2533,2572,2702,
2909,3241,3416
78
faṭīr A bazlama; mayasız ekmek
f.-i
427,1083,1360
f.-im
2321
fāyıż A (fāᵓiż) bolluk, çokluk
355
f.-ı maᶜānī
3
fażīḥat A edepsizlik, alçaklık
2704
fażīlet A erdem; güzel huy
295
faźl A üstünlük, erdem; fazlalık
2421
f.-da
1787
fehm A anlama, anlayış
244,250,864,864,1044,
1309,1465,1689,1822,1838,
2639,2700,2896,3242
felāṭūn Y=A Eflatun
3602
felek A gökyüzü, sema
123,188,189,192,351,
401,454,473,1112,1320,
1591,1763,VI,XIX,XXII,
2132,2522,2787,2789,2838,
2850,2853,2903,2916,3457,
XXXI
f.-din
41,470,474,484,1530
VII
f.-ke
187,857,970,1591,3240
felek-neverd A+F dönen, dolaşan felek
f.-i
228
felek-rev A+F giden felek;feleğin atı
2032
felek-şikāf A+F felek yırtan, gök yırtı
2606
fem A ağız
773
fen A (fenn) fen;sanat; çeşit
370,407,2760,3255,3364
fenā A yok olma, yokluk
403
f.-ġa
1404
f.-nı
4
fer A parlaklık; süs, bezek
39
301
ferāġ A vazgeçme; dinlenme
438,1079
f.-ı
824,1231,2894,3050
f.-ın
2049
f.-ıńġ
3026
feraḥ A sevinme, sevinç
1879,3452
ferāhem F toplanma, birikme; toplu
2532
ferāmūş F unutma, hatırdan çıkarma
1699
ferd A fert; tek, yalnız şeyler;;
eşi bulummayan
330,360,576,941,1017,
1120,1204,1660,2244,2378,
2788,2905,3405,3433,3476,
3575
f.-ī
2281
f.-i
741
f.-ni
2789
ferhād F Ferhad ile Şirin'in erkek;
kahramanı
837
ferḫār F dindar ve güzel;
kızların mabedi; süsleme
1811
ferişte F melek
1744,2152,3572
f.-din
724
206

ferişte-veş F melek gibi
2153
fermān F emir, buyruk
483
f.-ıġa
482
ferrāş A döşeyen; süpürgeci
f.-ı
XII
ferruḫ F uğurlu, kutlu
376,793,1748
ferş A kır; yeryüzü; döşeme
828
fertūt A pek ihtiyar, bunak
1471
feryād F feryat, bağırma; şikayet
1096,1159,1285,1566,1612,
1697,2107,3603
f.-ıńġ
2437
ferzend F çocuk, oğul
47,126,626,670,1136,
1443,1766,1795,1801,2409,
2553,2657,3257,3258,3495
f.-ġa
614,1795
f.-ińġ
3257
f.-ińġe
126
ferzīn-rū F satrançtaki vezir yüzlü
VII
fesād A bozukluk; arabozma
3583
f.-dın
3346
feṣāḥat A güzel ve açık konuşma
657
fesāne F asılsız hikaye, efsane
171,604,674,908,913,
956,1226,1433,1666,1782,
2013,2023,2172,2261,2541,
2620,2627,2705,2929,3169,
3588
f.-din
3352
2882,3528
f.-ler
2361
f.-ni
3115,3596
f.-si
175
f.-sidin
2292
f.-sin
XXXVIII
fesāne-āver F efsane getiren
1161
fesāne-perdāz F efsane tertipleyen
1028,2289
feṭḥ A fetih; açma, açılma
376,469,1887
1945
fetīle A fitil;yaraya konan tiftik
3029,3181
fevt A elden çıkarma; ölüm
2667
feyyāż A bereket veren; Allah
355
feyż A bolluk; irfan
341,344,354,3577
f.-i
355,374
f.-ińġ
375
feżā A uzay
1630
f.-da
556
f.-sıġa
2591
fıḳh A fıkıh ilmi
412,422,426
fısḳ A dinsizlik, isyankarlık
3484,3521
f.-dın
3487
fidā A feda, gözden çıkarma
1991,2354,3338
163
f.-sı
368,1105,1992,2169,2405
1134
fiġān F inleme
598,1035,1096,1232
f.-ı
1003,1546,2128
995,1098,1122,1509,1706,
2380,3021,3299
f.-ım
3059
f.-ın
1304,2736
f.-lar
221,654,1187,1200

f.-ların
XIII
f.-nı
986,1114,1305
figār F yara
1505,2147
f.-ı
2131,2168
f.-mėn
2166
fikr A fikir; idrak; niyet
727,930,1256,1577,1892,
2315,2370,2448,2470,2700,
2781,2781
f.-ī
1554
f.-i
177,291,1569,1569,1675,
3435
1054
f.-ide
176
f.-idin
3433
f.-ini
1794
f.-iñg
2218
fikret-endīş A+F mantıklı; ölçülü düşünen
366,1549,1949
fiᶜl A iş, amel, eylem
2555,2990
fī-l-cümle A sonunda
1374
fi-l-ḥāl A bu anda, hemen, derhal
734,927
firāḳ A ayrılık; sıkıntı;hüzün
1016,1319,XVII,2807,2878,
2910,3010,3250,XXXI,XXXII
f.-dın
974,1015,2205
f.-ı
887,975,1110,1915,2986
636
f.-ıdın
837,XXXIII
f.-ım
2218
3405
firāḳ-nāme A+F ayrılık mektubu
3541
firār A firar, kaçma
f.-ı
1202
fireng F Firenk
3392
f.-din
3394
firīb F aldatan, aldatıcı
706,2760
fitne A fitne;güzel yüz ve göz
306,1121,2601,2822
2875
fitne-engīz F fesat çıkaran
305,2595
fuḳahā A fıkıh alimleri
418
furṣat A fırsat; uygun durum
326,2552,2845
f.-nı
1588,1986
fuṣaḥā A güzel, düzgün konuşanlar
f.-sı
79
fünūn A fenler, hünerler
f.-ı
1688
fürce A yarık, aralık, açıklık
876
f.-din
2687
fürḳat A ayrılık, ayrılış
1380,3093
f.-i
3098,3146
f.-im
2214
fürūġ F ışık, parlaklık
214
f.-ı
825
füsūn F büyü, sihir
2347
f.-ī
311
f.-ı
1206,2172
f.-ıdın
XVII
füsūn-ger F sihirbaz, büyücü
2940
füsūn-rīz F büyü saçan
305
füsūn-sāz F büyüleyici
309
fütūḥ A zafer; gönül ferahlığı

2333
fütüvvet A mertlik; gençlik
131,1798,2645,2707
füzūn F çok, fazla
1305
f.-dur
102,175
füzūnraḳ F+T daha çok, daha fazla
257,736,1208,1428,1466,
3110

G

ġabrā A yeryüzü, yer, arz
156,157,828
ġāfil A gafil; dalgın
16,45,622,645,653,
876,1153,1735,1972,2420,
2887
ġāfilley A+T gafilce; gafil gibi
1951
ġaflet A gafillik; endişesizlik;;
ihmal
1267
gāh F ara sıra, bazı
306,1120,1315,1797,2122,
2855,2856,2857,2858,2860,
3165,3165,3312
gāhī F bazan, arasıra
38,521,866,871,969,
1001,1078,1114,1183,1306,
1704,1704,2124,2387,2424,
2855
ġalaṭ A yanlış; yanılma
3147
ġaleyān A kaynama, coşma
ġ.-ı
XVII
ġālib A üstün gelen; kuvvetli
1186,1882,1931,2379,3101,
3158
gām F adım; ayak
133,264,329,921,1038,
1057,1070,1071,1100,1130,
1167,1216,1218,1221,1260,
1728,1767,1863,1987,2072,
2078,2400,2525,2541,2550,
2556,2674,2771,2801,3005,
3331,XXX
g.-ın
2501,2800
ġam A (ġamm) gam, keder, tasa
170,171,181,372,561,
562,566,591,600,623,
634,653,684,807,892,
901,920,928,950,980,
1013,1042,1042,1042,1042,
1057,1066,1080,1090,1102,
1121,1147,1235,1296,1297,
1313,1319,1327,1372,1390,
1418,1474,1508,1527,1561,
1565,1576,1610,1638,1690,
1719,1759,1878,1960,2058,
2069,2147,2223,2231,2284,
2290,2340,2416,2435,2435,
2435,2548,2581,2612,2722,
2861,2879,2897,2955,2962,
2963,2982,3007,3013,3036,
3078,3100,3120,3167,3168,
3243,3421,3476,3539,3539,
3555,3599
ġ.-da
1568,3034
ġ.-dın
940,2411,2420,2744,2749
ġ.-ġa
1081,1565,3096
ġ.-ı
589,875,1067,1556,1557
1034,1145,1412,1454,1473,
1627,2758,3556,3575,3619
ġ.-ıda
1154,1543,1545,2693
ġ.-ıdın
188,939,956,1639,1647,
1680,3540
ġ.-ı-dur
3145,3145
ġ.-ıġa
926,1569,2914
ġ.-ım
1566,2254,2953
ġ.-ımda
1542,3025
ġ.-ımdın
2256
ġ.-ım-dur
3450
ġ.-ımnı
2216
ġ.-ın
867,899,1463,2514,3110
ġ.-ını
1626,1633,2529
ġ.-ıñġ
2132,2291

ġ.-ıńġda
2018,2291,2365
ġ.-ıńġdın
2469
ġ.-ıńġga
2245
ġ.-ları
1025
gām-ber-gām F adım adım
2072
ġam-endūd A+F gam süren, tasa çeken
1064
ġam-endūz A+F gam toplayan; gamlı
1464
ġam-engīz A+F gam, tasa depreştiren
2910
ġam-gīn A+F kederli, tasalı, hüzünlü
613,1236,1657,1960,1963,
2797,2893
ġam-güsār A+F dert ortağı
ġ.-ıńġ
2226
ġamīn F gamlı, tasalı, kaygılı
1682
ġam-keş A+F gam çeken, gamlı
esīr-i ġ.
11
3100
ġamlıḳ A+T gamlı olma, gamlılık
derd ü ġ.
2465
ġam-nāk A+F gamlı, tasalı, kaygılı
885,1138,1180,1534,1534,
1722,2207,2402,3346
ġamze A süzgün bakış; çene
ġ.-m
1549
ġam-zede A+F gamlı, tasalı
265
ġanem A koyun
2590
ġanīm A ganimet; yağma; düşman
1362
ġanīmet A ganimet; emeksiz kazanç
208,817,1588,1986,2552
ġarābet A gariplik, tuhaflık
1715
ġarāmet A borç, diyet ödeme; vergi
ġ.-imġa
2703
ġaraż A garez, kin; hedef
1765,2547,3591
ġ.-ġa
2546
ġ.-ım
3615
ġ.-ıńġ
3061
ġ.-nı
1437
ġāret A yağma, çapul, akın
1234
1034
ġarīb A gurbette olan; tuhaf
944,1108,1398,1734,2197,
XXVIII,2609,2621,2773,2787,
2964,3243,3376
1901
ġ.-i
2158
2071
ġārib A batan (güneş vb)
3184
ġarīb-ḫāne A+F gariplik, kimsesizlik ev
ġ.-siġa
3366
ġarīḳ A gark olmuş, suya batmış
2443
ġarḳ A batma; bastırma; boğulma
783,906,3420
294,508,1178,
1529,1860
ġarḳ-āb A+F boğulmuş; batmış
ġ.-yıp
108
ġarḳ-nişīn A+F garkolmuş, batmış
3151
ġarrān F homurdanan, kükreyen
1859
ġavġā F kavga, gürültü; savaş
1294,2780
ġ.-dın
1499
ġ.-ları
3593
2353
ġayb A kayıp; belirsiz
5
ġāyet A son, uç; çok fazla
718,1233
ġ.-i
2439
ġāyib A (ġāʾib)kayıp; görünmeyen
25,935,1164,1483,1484,
XV
ġ.-sėn

26
ġāyibāne A (ġāᵓibāne) görünmeden
2732
ġayr A ayrı, başka; yabancı
ġ.-ı māᶜarefnāk
76,1214,1512
ġ.-ın
1649
ġayret A çalışma; kıskanma
1907
ġazā A din uğruna savaş
ġ.-ġa
951
ġażab A dargınlık; öfke
1692,2124
ġażab-nāk A+F gazaplı, öfkeli, dargın
1841
ġazāl A ceylan; güzel göz
XXXII
ġ.-ı
3324
XIX,3127,3129,XXXII
ġ.-ıdın
XXV
ġazāle A dişi geyik
1910
ġ.-si
XIX
ġāze F allık
3210,3212
ġazel A gazel
1680
ġāzī A gazi; başkomutan
391
gedā F yoksul; dilenci
56,442,3475
g.-mėn
88
g.-yı rūmī
68,3474
gedālıġ F+T yoksulluk; dilencilik
II,1965
gedālıḳ F+T yoksulluk; dilencilik
1348
87
gedāy F dilenci
442
geh F bazen
490,490,506,509,513,
519,523,525,866,969,
991,993,995,1120,1154,
1154,1285,1285,1301,1315,
1315,1315,1373,1373,1504,
1504,1505,1797,1831,1901,
2108,2122,2238,2238,2241,
2242,2323,2323,2387,2857
gehī F bazen
1694,1831,1901,2268,2857,
3268
geh-zen F keski, ayakkabı aleti
3517
gele F sürü, hayvan sürüsü
2574
genc F hazine, define
299,299,302,332,372,
V,2859
maḫzen ü g.
60
g.-ge
366
g.-i
288,312,332,V
V
g.-ide
300,685
g.-ige
323
g.-in
533
g.-ini
173,1318
g.-iṅġ
3287
g.-ler
323
g.-lerige
372
gence F Gence
287,V
g.-de
299,323
genc-feşān F hazine saçan
287
genc-feşānlıġ F+T hazine saçıcılık
V
gencīne F hazine, define
291
ger F eğer
53,94,118,118,161,
297,364,403,415,436,
448,461,542,813,827,
922,992,1085,1245,1391,
1496,1739,1757,1763,1765,
1769,1781,1795,1805,1811,
1811,1814,1819,1820,1820,
1997,2020,2139,2214,2215,

2254,2260,2367,2428,2480,
2818,2866,2881,2946,3144
gerçi F gerçi
152,972,1730,3099,3389,
3402
3323
gerd F toz, toprak
207,228,360,564,683,
941,2392,2835,2860,2879,
2916,3183,3240
g.-i rāh
72,2222,2278,3620
g.-in
3140
g.-ini
181
gerdīde F dönmüş, hali değişmiş
2921
gerdiş F dönüş, dönme, dolaşma
1226
gerdūn F gök; dünya; dönen
95,182,213,343,553,
2038,2124,2395,2562,2678,
2990,3065,3196,3380,3453
g.-dın
162
g.-ġa
430,967,3180
g.-nı
52,408,2561,3466
germ F sıcak
1432,1656,1777,1869,2040
1565
germ-rev F sıcak giden
g.-dür
205
geşt F gezme, dolaşma; seyretme
819,2173
g.-i
2946
gevher F gevher, cevahir
39,276,685,785,V,
V,XXII,1909,1909,3028
284,
628,
732,
1078,
1079,
1620,
VI
g.-in
XXII,XXII
g.-ni
285,731
gevher-āyīn F gevher gibi
291
gevher-efşān F gevher saçan
29,3089
gezend F zarar; musibet; keder
1284
g.-ī
1959
g.-i
1156
716
gezende F zarar, ziyan; gam, keder
2833
ġılāf A kılıf; mahfaza
2606
ġ.-ı
1858,3191
ġırbāl A kalbur,deliği iri elek
220
ġış A (ġışş) hile; hainlik
ġ.-dın
1722
ġişlıġ A+T (ġışş) karışıklık, hile
ġ.-dın
3386
ġıẕā A gıda
428,1101,1303,1630,1738,
2138,3556
ġ.-ġa
1338,1736
girāmī F aziz, muhterem, ulu
160
girān-ẖʷāb F uykusu ağır
3272
girān-seng A vakur; sabırlı
XXXVI
gird F yuvarlak, değirmi; çevre
g.-ide
1703
g.-ide
785,1604
g.-idin
2682
girdāb F girdap, burgaç
2047
girdār F iş; adet; yürüyüş
515,2178
gird-bād F kasırga, hortum
562
g.-ı
2490
giriftār F esir; tutulmuş, tutkun

2249,2309,3207
girih F düğüm, bağ
2266,1961,XXX
g.-ide
290
girih-nāk F düğümlü, bağlı
100,290,2303
giryān F ağlayan
2609
gīsū F saç örgüsü; kahkül
2184,2600
g.-sı
2183
giyeh F taze ot, bitki
2974
g.-lerin
1842
ġonçe F gonca, tomurcuk
34,35,641,752,834,
843,861,861,938,983,
990,2178,2253,2813
ġ.-ġa
842
ġ.-ni
1450
839,1451
gū F söyleyen, diyen;
güft ü gū: dedikodu
g.-dur
1478
güft ü g.-nı
1424
ġubār F toz
ġ.-ı
2861
2600,3008
gūgird F kükürt
774
ġūl A hortlak; şeytan
2324
ġulū A (bkz ġulūv)
feyekūn ġ.-sı
274,879
ġulūv A (ġulūvv) haddini aşma;
hücum
2172
gūn-ā-gūn F rengarenk; türlü türlü
XXXVII
ġunc F naz, cilve, eda
2604
güne-gūn F rengarenk; çeşit çeşit
g.-ġa
1367
gūr F mezar
2387,3102,3308,3350,3368
g.-ı
3041,XXXIII
3095
gūr-istān F mezarlık
3094,3164,3308
g.-ı
2988
ġurre A aklık, parlaklık
2054
ġurunbiş F gök gürlemesi; gürültü
535
ġuşşa A keder, kaygı, tasa
1380
ġ.-da
115
ġ.-dın
188,2118
ġ.-ġa
2377
ġuşşa-perdāz A+F keder, tasa veren
1462
gūşe F köşe, bucak
223,225,1981
gūşe-nişīn F köşeye çekilen
1582
gūşiş F çalışma, çabalama
420,1837
gūy F bir tür Acem oyunu topu
473,2037
g.-ı
3086
gūyā F güya, sanki
209,736,848,985,1007,
1231,1231,1237,1246,1495,
1871,2362,2401,2615,2793,
3016,3017,3018,3078,3143,
3153,3176
güdāz F eriten, yakan, mahveden
1912,3385,3386,3403
g.-ı
1454
güft F söz, lakırdı
1424,1478,1885
güftār F söz
g.-ıda
657
güher F gevher, cevahir
371,639,2812,3028,3426
g.-in
293
g.-ini

33
g.-ler
2046
g.-sėn
276
güher-çīn F gevher toplayan
291
güher-feşān F cevher saçan
g.-ī
1405
güher-nigār F cevher saçan
2332
güher-rīz F gevher saçan
2279
292
gül F gül çiçeği
34,455,569,596,643,
686,721,750,750,756,
775,775,823,825,831,
881,882,885,895,896,
944,945,947,987,987,
988,1006,1407,1408,1444,
1450,1452,1474,1520,1520,
1678,1679,1811,1907,1913,
2112,2207,2215,2297,2813,
2951,3150,3151,3151,3196,
3200,3202,3213,3218,3228,
3240,XXXV
g.g. ėt-
2112
g.-de
3193
g.-din
686,1242
g.-ge
35,1410,3118
g.-i
850,937,XVIII,3203
888,988,1016,1474,2889,
3009,3107
g.-idin
751,972
g.-ini
3210
g.-iniñg
XII
g.-ler
819,823,983,984,984,
1447
g.-lerdin
XI
g.-leri
983,XI
g.-lerini
XXXV
g.-üm
1440,3227,3228
gül-āb F gül suyu
1407
g.-ı
919,1408,XIII
gül-āb-ḫāne F gül suyu evi
751
gül-bāng F tören duası, ilahisi
622
g.-ın
2216
gül-berg F gül yaprağı
1452,2306
g.-i
2599
g.-ige
1410
gül-biz F gül serpen
943
gül-bün F gül kökü; gül biten yer
880,883,1005,1020,XXXV
g.-idin
XVIII
gül-çihr F gül yüzlü
459,1907,3149
gül-çihre F gül yüz; gül yüzlü
2672
gül-efşān F gül saçan
896,2302
gül-endām F nazik, güzel endamlı
1406
gül-fām F gül renkli, kırmızı
776
gül-gūn F gül renkli
769,822,947,2458,3193
gül-gūne F yanağa sürülen allık
2905,3291
gül-ḫad F+A gül yanak; gül yanaklı
759,1467
gül-istān F gül bahçesi
937
gül-ᶜizār F gül yanaklı
g.-ī
1756
g.-ı
936,959
g.-ım
1013
gül-reng F gül renkli, gül renginde
2557,3296

gül-rīz F gül saçan;meşhur bir lale
943,1547,3182
gül-ruḫ F gül yanaklı, güzel
317,XVIII
g.-ġa
2614
3104
g.-lar
XII,2293
g.-nı
2619
g.-um
996
gül-rūy F gül yüzlü, al yanaklı
790
gül-sitān F gül bahçesi
d.-ġa
3227
gül-şen F gül bahçesi
455,569,721,794,821,
823,825,897,941,996,
1005,1006,1446,3281,3297
g.-din
XVIII
g.-ġa
855
g.-ge
3199
g.-i
983
822,936,3469
g.-ide
1908
g.-idin
XI
g.-iniñg
629
g.-ni
794,825
gül-zār F gül bahçesi
884,894,2729
güm F kayıp, yitik
181,610,656,764,1177,
1418,1551,1663,2308,2814,
3332
2043
gümān F zan, sanma, seziş
319,2449
g.-dın
1402,2326,2386
g.-ġa
2386
g.-ı
1246
g.-ıdın
1155
güm-şüde F kaybolmuş; telef olmuş
g.-lerġa
1102
günāh F günah
3612
g.-ım
1387,2317,2641,3039,3140
günbed F kümbet, kubbe
1382,3568,3569
495,2985
g.-in
795
güneh F günah
3485
güneh-kār F günahkar, günahlı
3484
güng F dilsiz, konuşamayan
2742
güng-maḳal F+T dilsiz söz
86
gürd F cesur, kahraman, yiğit
1859
gürīz F kaçma; kaçan
890
gürīzān F kaçıcı, kaçan
401,2872
gürūh A cemaat, bölük; topluluk
1742
g.-ī
3591
855,1027,2540
gürz F uzun saplı demir topuz
1857
güstāḫ F küstah, arsız, saygısız
2393
güşād F açma, açılma, açılış
898,1282,2201,3337
g.-dın
334
g.-ı
3616
g.-ım
334
g.-ıñg
1476,1764,3525
güşāyiş F açılma, açıklık
3394
güveh F şahit; delil
g.-dür
122

güzār F geçme, geçiş
321,2136
g.-ı
1174,1706,2946
g.-ıñ
585
güzāre F geçme, geçiş
3262
güzāriş F rüya tabir etme, yorma
1225
3335
güzer F geçme, geçiş; geçici
582,2431
g.-i
3516
güzīn F seçkin, beğenilmiş
169
2015
güzīr F çare, derman
g.-im
2298

H

ḥʷāb F uyku
1124,1325
ḥ.-ı
1286,1456
ḥabāb A su üzerindeki kabarcıklar
356,XXV
2821
ḥaber A haber
233,582,660,1195,1289,
1943,2374,2513,2517,2622,
3315,3563
942
ḥ.-din
1826
ḥ.-dür
1528
ḥ.-ī
2020
ḥ.-in
2036
ḥaber-dār A+F haberli
1427,XVI,2886,3154,3437
ḥaberlık A+T haberli, bilgili
655
ḥabersiz A+T habersiz
1299,2990
ḥʷāb-geh F uyunaçak yer, yatak odası
198
ḥabīb A sevgili, seven; dost
ḥ.-i
251,1812
ḥabṭ A yanılma
1231,2355
ḥac A (ḥacc) hac
1584,1663,1667
ḥ.-ğa
1952
ḥacālet A utanma, sıkılma
1044,1045,1307,1825
ḥ.-idin
184,737,2120,2638
ḥ.-im
2004
ḥācāt A hacetler, istekler
1656
ḥʷāce-vār F hoca gibi
437
ḥācib A perde
3208
ḥacle A gelin odası, gerdek
1250
ḥ.-me
2431
ḥ.-si
688,2262
ḥaclet A utanma, şaşırma
891
ḥad A (ḥadd) sınır; şeriatça
1233,1382,2478,2660
ḥ.-im
2294
ḥ.-din
175,3148,3168,3267
ḥ.-i
2508
2249
ḥad A (ḥadd) yanak
773
hādī A doğru yolu gösteren
1081,1423
588
ḥadīṯ A hadis ilmi; haber;; söz
422,3344
ḥ.-i
489,1657,2018
1261
ḥ.-idin
454
ḥ.-in
3557,3557
ḥādiṯ A çıkan; yeni çıkan

901,1757,1993,2356,2436,
2875,3113
ḥādiṣe A hadise, olay
1049
ḥ.-ni
3246
1351
ḥadsiz A+T hatsiz, sınırsız; sonsuz
300
ḥafaḳān A sıkıntı; yürek oynaması
ḥ.-dın
2774
ḥʷāh F isteme, istek
3516
ḥ.-ı
3516
ḥʷāhiş F istek, arzu
2826
ḥaḳ A (ḥaḳḳ) Allah; doğruluk
245,250,251,251,262,
271,397,398,399,416,
507,1583,1741,2267,2446,
2447,2470,2675,3476,3480,
3484
ḥ.-dur
204
ḥ.-ın
2401
ḥ.-ḳa
350
ḥ.-dın
1580
ḫāk F toprak
404,464,3387
457,2949,2952,
3316,3460
ḫ.-ı rāh
121,122,155
ḫāk-dān F dünya, yer
ḫ.-dın
3566
ḥākī A hikaye eden, anlatan
147
ḫākī F toprağa ait; toprak rengi
2811,3308
ḥaḳīḳī A gerçek; doğru; gerçekten
3406
ḥakīm A hekim, doktor
1370,XVII
1369
ḥ.-i
1298,V
1309,1613,3159
ḥ.-niñg
765
ḥākim A her şeye hükmeden; Tanrı
1613
ḥaḳīr A değersiz, adi, aşağı
137
ḫākister F kül, ateş küli
ḫ.-i
1086
ḥakkāk A mühür vb kazıyan kimse
716
ḫāk-rehlıḳ F+T yol topraklığı
3479
ḫāk-rūb F süpürge
1596
ḫāk-sār F toz toprak içinde; pe-; rişan
1179,2009
ḫ.-ī
1964
ḫ.-ı
3015
ḫ.-ın
3383
ḥal A (ḥall) çözme; çözülme
338,410,415
ḥāl A hal; şimdiki zaman
586,759,813,904,923,
1040,1210,1257,1785,2125,
2398,2994,3230,3306,3311,
3323,3342,3580,3600
ḫ.-de
3220
ḫ.-ī
1503,1542,1837,2565,3216,
3325
ḫ.-i
556,576,591,805,805,
862,1150,1240,1316,1789,
2701,3119,3168,3601
1156
ḫ.-ide
1189
ḫ.-idin
2886
ḫ.-iġa
886,947,1243,1327,1328,
1694,XIX,3002
ḫ.-im
102,1513,1557,2028
ḫ.-ime
335
ḫ.-imi

1492
ḫ.-imni
101
ḫ.-in
1021,1186
ḫ.-ini
1068
ḫ.-iṅġ
2218
ḫāl F vücuttaki ben, nokta
706,773,3293
307,779
2305
ḫāl. A dayı
3464
ḫalāṣ A kurtulma, kurtuluş
1334,1365,1399,1627
ḫālāt A haller
XXVIII,2397,2723
ḫalāvet A tatlılık, şirinlik; zevk
ḫ.-ini
1750
ḫalāyıḳ A (ḫalāʾiḳ) yaratıklar;; kadın hizmetçi
382,1054,X,2779
ḫalef A sonra gelen
2432
ḫ.-din
618
ḫ.-ī
626,627
ḫalel A aralık;bozukluk, eksiklik
ḫ.-din
3439
ḫālet A hal, nitelik; özellik
600,1044,1175,1901,2624,
2733,2754,3155
ḫ.-idin
184,737,1133,1694
ḫ.-iġa
1058
ḫ.-im
2004
ḫ.-imġa
106
ḫ.-ini
3507
ḫ.-iṅġ
892,1962
ḫālī A tenha, boş, açık yer
836,1374,1489,1503,1645,
2799,2885,3401
1593,2598,3294
ḫalīfe-zād A+F halife oğlu
ḫ.-ī
627
ḫalīl A samimi (dost)
514
ḫāliṣ A hilesiz, katkısız
3386,3387,3388
ḫalḳ A halk, insanlar
3,291,879,1056,3119,
3514
3381
ḫ.-dın
888,1700
ḫ.-ı
403
ḫalḳa A halka
1283
ḫ.-ġa
1607,1609
ḫ.-sıda
605
ḫ.-sıġa
1606
345
ḫallāḳ A yaratıcı, yaradan
3381
ḫalledaʾllāhu A Allah daim ve baki etsi
VIII
ḫāllıḳ F+T benli, noktalı olma
3440
ḫalvet A tenhaya çekilme; yalnız
852,XIX,2843,3222
ḫ.-de
1567,2177
ḫ.-imġa
1500
ḫ.-ḳa
2278
ḫalvet-gāh A+F görüşme yeri; ibadet yer
ḫ.-ıda
XIX
ḫam F eğri, bükük; kıvrılmış
349,1151,1151,1280,1553,
2590,2594,3063,3065
ḫ.ḫ.
1280
ḫ.-dın
339
ḫ.-ıdın
225,1553
ḫ.-ını
2850
ḫām F ham, olgunlaşmamış

2056
ḫamāme A güvercin
ḫ.-ni
3000
ḫamāyil A muska, tılsım; kılıç bağı
1917,3057
ḫamd A Tanrıya teşekkürlerini; bildirme
2675
85
ḫ.-iñǧdin
81
ḫ.-iñǧi
80
ḫāme F kalem
135,135,285,365,603,
2195,XXVI,2270,2274,2280,
3541
ḫ.-ñǧ
2332
ḫ.-ñǧdin
357
ḫ.-si
309,XXVII
ḫ.-sidin
263,2925
ḫamel A kuzu burcu
221,824,2591
ḫāmī A koruyan, gözeten
393
ḫamīde F eğrilmiş; kanbur
698,3533
ḫāmil A sahip; taşıyan, götüren
1410
ḫ.-in
1271
ḫaml A isnat; yük; yükleme
ḫ.-da
1151
ḫ-idin
207
ḫammām A hamam
431
ḫamse A beş; beş mesnevilik takım
ḫ.-ni
364
ḫāmūş F susmuş, sessiz
1188
ḫān F han; dükkan
10,VIII
ḫʷān F sofra, sini; yemek
ḫ.-da
476
ḫ.-ı
1083
ḫ.-ı kerem
67,476,681,3023
ḫancer A hançer
1855
ḫançer A hançer
1894
ḫ.-i
1296
552,2346,3127
ḫandān F gülen, gülücü; sevinçli
2680,3265
ḫāne-perdāz F ev düzenleyen, hane kuran
2066
ḫʷān-güster F sofra yayan
608
ḫān-ḳah A tekke
ḫ.-dur
3474
ḫ.-lar
426
ḫān-mān F ev bark, ocak
ḫ.-dın
2319,2385
ḫ.-ım
90
ḫ.-ın
961,3019
ḫ.-lar
10
ḫān-mān-sūz F ev bark yakan
9
har- yorulmak
ḫ.-ıp
429
ḫār F diken
569,1519,1522,1554,1811,
2219,2910
ḫ.-ī
2224
ḫ.-ı
747,989,1016
2216,3008
ḫʷār F hor, hakir, bayağı
267,1107,1112,1113
ḫ.-ı
2222
ḫārā F mermer; menevişli kumaş
312,680,XXV,2908
libās-ı ḫ.
30
ḫarāb A harap, yıkık, viran

1325,1560,2184,3052,3168
ḥ.-ı
2698
ḥ.-ım
3053
ḥ.-ıńġ
3123
ḥarābe A harabe, virane
ḥ.-ni
2103
ḥarāc A haraç
ḥ.-ı
301
ḥarām A haram; kutsal
1132,1898,2867,3058,3059,
3298
ḥarāmī A hırsız, haydut, yolkesen
432
ḥarāret A sıcaklık; susuzluk; ateş
743,753,XXV,2044,2055,
2971
ḥ.-i
3148,3159
ḥ.-idin
X,2043
ḥ.-in
IX
ḥarāret-āmīz A+F sıcaklıkla karışık
2041
ḥarb A harp, savaş
2528
ḥarbe A kısa mızrak, süngü
1853
ḥāre F sert taş; menevişli kumaş
755,1634,1635,2907,2910,
3124
ḥ.-ni
1636
ḥareket A hareket; tarz, tavır
ḥ.-din
1393,VII
ḥ.-ke
45
ḥarem A harem; mahrem olan yer
247,519,1589,3571,3577
ḥ.-de
247
ḥ.-ġa
246,520,1589
ḥ.-ide
289,1053,2659
ḥ.-iġa
116,2139,2771
ḥ.-in
294
ḥ.-ini
897,1654
ḥ.-nińġ
1604
ḥ.-sėn
1006
ḥarem-penāh A+F gizli ve özel sığınak
ḥ.-ıńġ
2141
ḥāre-rūb F taş, kaya süpüren
2911
ḥarf A harf; söz, lakırdı
2406
ḥ.-i
1684
2015
ḥ.-ide
1684,2333
ḥarf-ber-ḥarf A+F harf harf
409,3535
ḥar-gāh F büyük çadır
723,2885
ḥar-geh F büyük çadır (bkz ḥar-gāh)
723,2885
ḥ.-ini
725
ḥār-ḥār F sürekli istek; merak
ḥ.-ī
1756
ḥ.-ı
1242
ḥāric A hariç; dışarda
763,2361
ḥarīdār F satın alıcı
435
ḥarīf A teklifsiz dost; adi adam
2194
2734
ḥarīm A harem
1250,1630
ḥ.-iġa
2809
ḥarīr A ipek; hararetli
1854,3363
ḥ.-i
2837,3195
ḥāriş F kaşıma, kaşınma
2759
ḥar-vār F eşek yükü
3510
ḥas F ot, çörçöp

1519,2311,2489,2489,2897,
3134,3384
ḫ.-dın
1392,2311
ḫ.-ım
2212
ḫ.-ın
1597
ḫ.-mėn
1361
ḫ.-nı
1362
ḫāṣ A (ḫāṣṣ) özel, seçkin; saf
717,1365,1627
ḫasça F+T ot gibi, çöp kadar
1361
ḫased-kār A+F kıskanç, çekemeyen
760
ḫāṣıl A olmuş; hasılı
350,385,439,1456,1476,
1900,2259,2887,3351,3492,
3601
2821
ḫāṣıla A meydana gelen;ürün, verim
783
ḫas-ken F ot, çöp koparan, söken
2911
ḫaṣm A hasım; karşı taraf
2784
ḫ.-ġa
1931
ḫ.-ı
1882,2786
ḫasret A hasret; üzüntü; özleyiş
905,1509,2185
ḫ.-idin
2057
ḫ.-iñġ
900
ḫāṣṣa A özellikle
1357,1532,1816,3227
ḫʷāst F istenen; gerekli olan
1762
ḫaste F hasta
267,1419,2105,2656,2711,
2964,3069,3158,3158,3224,
3309,3587
556
ḫ.-ġa
268,1308,1646,2210
ḫ.-lerġa
1323
ḫ.-ni
1330,2135,2268
1340
ḫaste-cān F hasta canlı, hasta
ḫ.-mėn
2583
ḫaste-cānlıġ F+T hasta canlı olma
ḫ.-ımnı
2340
ḫaste-cānlıḳ F hastalık, hasta canlılık
3309
ḫaste-vār F hasta gibi
3175
ḫāṣāk F çöp, süprüntü, yonga
1363,1534,1535,2219,2487
ḫ.-nı
XV
ḫaṣem A maiyet; aile;;
halk
2536,2550,2587
ḫ.-de
2575
ḫ.-din
XIV
ḫ.-ġa
2631
ḫ.-i
1167,1199,1216,XXIV,1966,
XXV,2945
ḫ.-iġa
1163,1785,1944,2002,2509,
2763,XXX
ḫ.-im
1887,2431
ḫ.-imġa
2257
ḫ.-in
2913
ḫ.-ni
2530
ḫaṣerāt A haşere
2329
ḫaṣḫāṣ A haşhaş
850,850,2116
hāṣimī-kīṣ A+F Haşimiyye mezhebi
510
ḫaṭ A hat, yazı; yol;
yüzdeki hav tüyleri
263,1176,2394
2394
ḫ.-lar
2119,3188
ḫ.-ları
308

h.-nı
2050
h.-ı
215
h.-ı
3536
h.-ıdın
136
hatā A hata; kusur; günah
1471,XXXVIII
h.-da
89
h.-dın
253
h.-mén
88,2353
hātem A mühür
132,148,149
h.-i nübüvvet
131
hāṭır A zihin; keyif; gönül
3521
h.-ı
3610
h.-ıdağı
XX
h.-ım
1817,3050
h.-ın
3504
h.-ıñğ
1994
hatīb A güzel, düzgün konuşan
2675,2770
hātif A çağırıcı; Cebrail
550,604,3312
hatm A bitirme
1824,2165
hātūn A kadın
2251,2796
havā A hava; istek, arzu
749,XVIII,XXV,XXV,2047,
2505,2836,XXXV,XXXVII
h.-da
190,XVIII
h.-dın
2958
h.-nı
2997
h.-sı
1438,2507
h.-sıda
811
h.-sıdın-dur
1235
770,825,1709,2309,2316,
3281,3281
havādiğ A haber; yeni söz
619,2823,2875
havā-fāş A+F arzuyu açığa vurma
503
havālan- F+T havalanmak
h.-ğan
XXXV
h.-ıp
2563
havāle A havale; ısmarlama
3096,3454
h.-sin
599
havās A (havāss) saygıdeğer-;
ler; duygular
166
h.-ığa
1234
havāyī A (havā'ī)havai, ciddi;
şeylerle ilgisiz
318,2995
havelān A dönme, dolaşma; değişme
437
hāver F doğu, gün doğusu
620,681,687,1909
hāverī F doğuyla ilgili
486,1173
h.-dür
3549
h.-ğa
2293
havf A korku, korkma
541,1149
hāy F vay, hey, eyvah!
3280
hay A diri, canlı
527,528,677,678,1120,
1168,1966,2177,2532,2803,
2988
h.-da
1229
h.-dın
1094,1168
h.-ğa
1119,1245
h.-nı
2914
hayyī
2281

ḥayā A utanma; ar, namus, edep
1789,3464
ḥ.-sı
1047
ḥayāl A hayal, kuruntu
1055,IX,2351,2513,2959,
3311
ḥ.-i
199,836,1125,1552,1645,
IX,2338,3521,3551
ḥ.-i şeb-gerd
170,2992
ḥ.-idin
2515
ḥ.-im
328
ḥ.-in
1677
ḥ.-in
1420
ḥ.-ini
1648
ḥ.-iñg
2019,2358,3135
ḥayāt A hayat, dirilik
2622,2899,2973
ḥ.-dın
1741,3164,3411
ḥ.-ı
615,877,1850,2605,2966,
3003,XXXIV,XXXV
488,3244
ḥ.-ıdın
2778,2983
ḥ.-ım
172,1644,1934,2425
ḥ.-ımız
2467
ḥ.-ınıñg
XXXV
ḥ.-tın
1650
ḥayf A yazık, heyhat!;haksızlık
1338
hāy-hāy F vay, eyvah, tüh
h.-ı
2980
h.-ī
1685
h.-ı
2980
hāyil A (hā'il) korkunç
2901
ḥāyil A (ḥā'il) perde, engel
151,153,256,1222,2836
ḥ.-i
152
ḥayl A grup, halk; at
445,581,726,853,876,
979,1032,1038,1170,1180,
1207,1312,1469,1667,1737,
1828,1900,1967,2520,2526,
2545,2684,2705,2922,2996,
3332,3575
ḥ.-da
1717
ḥ.-dın
1710
ḥ.-ga
1879,2099,2554
1413,1430,1430,1967
ḥ.-ı
533,634,980,1066,1121,
1214,1903,3305,3371
704,959,1598
ḥ.-ıda
682
ḥ.-ıdın
683
ḥ.-ıga
807,1728
ḥ.-ıga
XXXVI
ḥ.-ım
1889,2257,2336,2432
ḥ.-in
1790,XXVIII,3511
ḥ.-ını
2765
ḥ.-ınıñg
3005
ḥ.-ıñg
129,2473,3239
ḥ.-ıñgnı
1270
ḥ.-nı
1160,2669
ḥayl-ḫāne A+F at evi
682,1941,2061
ḥ.-sidin
XIV
ḥayr A hayır; hayırlı; iyi
424,2267
ḥ.-da
2661
ḥ.-ı

525
ḥayrān A şaşmış; çok tutkun
1658
ḥayr-bād A+F hayırlı olsun
2743
ḥ.-ım
3244
ḥayret A şaşma, şaşakalma
1714,1929,1936,2397,3342,
XXXVIII
ḥ.-de
538,2325,2621
ḥayret-engīz A+F hayret içinde bırakan
2013,XXV
ḥayvān A canlı; canlılık
1754
ḥ.-ı
48
ḥaz A (ḥazz) ipek, ipek kumaş
1906
2511
ḥazān F sonbahar, güz
800,3173,3199,3202,3430,
XXXV
ḥ.-da
3213
ḥ.-ġa
1897,3198,3227,3319
ḥ.-ı
XXXV
ḥazānī F güz mevsimi gibi
798,872,1521,3201
XI
ḥazāyin A (ḥazāʾin) hazineler
377
ḥāẕıḳ A usta, işinin ehli
761
ḥāżır A hazır; gözönünde bulunan
757,1035,1484,XV,1893,
3070,3521
ḥazīn A hüzünlü; hüzün verici
899,1101,1128,1576,2402,
2457
ḥaẕīre A mezarlık
3095
ḥazm A kesin karar, direnme
1869,1876
ḥ.-ıńġ
2116
ḥaẕrā A çok, pek yeşil
185,828
ḥażret A saygı sözü; huzur, ön
ḥ.-ide
II,VIII
ḥ.-ḳa
XXXVII
ḥec F uğraşma; çaba, gayret
ḥ.-ińġ
1862
hediyye A hediye
1422
helāhil A panzehiri olmayan zehir
XVI
helāk A mahvolma; ölme
928,1047,1160,1351,1490,
2258,2260,2728,3310,XXXIII
h.-dın
108
h.-ī
3343
h.-i
1847,3112
2040
helāklik A+T helak olma, mahvolma
h.-din
2865
hem F hem
46,54,83,83,86,
92,92,128,128,222,
223,223,230,247,250,
251,284,284,295,295,
308,308,309,309,311,
314,314,325,325,331,
332,332,362,362,366,
375,381,381,395,395,
449,456,458,458,492,
492,503,503,520,564,
564,565,565,566,574,
604,683,711,711,716,
716,747,748,760,769,
802,802,809,820,874,
874,875,878,878,894,
894,932,933,942,942,
1031,1093,1093,1095,1095,
1098,1102,1102,1103,1111,
1111,1123,1129,1134,1136,
1136,1149,1149,1151,1165,
1165,1201,1228,1230,1230,
1239,1249,1249,1266,1266,
1338,1361,1367,1367,1368,
1369,1379,1379,1389,1397,
1397,1410,1415,1415,1430,
1440,1441,1442,1442,1455,
1455,1464,1466,1466,1481,
1481,1526,1533,1533,1561,
1576,1586,1623,1635,1636,

1636,1660,1675,1675,1679,
1679,1681,1681,1716,1727,
1727,1733,1733,1747,1752,
1760,1768,1770,1807,1814,
1821,1830,1830,V,VII,
XIV,XIV,1915,1915,1919,
1943,XXIV,1982,1982,1998,
1998,2000,2008,2009,2019,
2019,2025,2060,2065,2065,
2068,2083,2083,2085,2092,
2092,2133,2133,2135,2138,
2153,2153,2192,2207,2236,
2247,2254,2258,2260,2266,
2266,2268,2269,XXVII,2295,
2323,2347,2349,2354,2354
hem-āgūş F kucak kucağa,sarmaş dolaş
1034,1444,2985
hemān F hemen, derhal, o anda
3396
hemānā F güya; tam; tamamen, tıpkı
3068
hem-cins F+A cinsleri bir, aynı soydan
1768
hem-dāstānlıḳ F+T ağızbirliği etme
XIV
hem-dem F sıkı fıkı arkadaş
792,1107,1946,2026,2134,
2347
hem-derd F dert ortağı
927,2392
hem-ders F+A ders arkadaşı
h.-leri
737
h.-leriġa
792
hem-dest F el ele veren, ortak
123,699,808,917,2735,
3200
hem-dūş F omuz omuza gelen, eşit
851
hem-gām F adımdaş; yoldaş
201
hem-ḫ^{w}āb F beraber uyuyan
3257
hem-ḫ^{w}ābelıġ F+T yatak arkadaşlığı
2616
h.-ıńġ
2243
hemīşe F daima, her zaman
297,611,1135,1232,1856,
1911,2514,2713
hem-ḳad F+A bir boyda olanlar
790
hem-per F kanattaş, kanat arkadaşı
851
hem-rāh F yol arkadaşı, yoldaş
1717
hem-reh F yoldaş, yol arkadaşı
200,2227
h.-ġa
3321
hem-rehlıġ F+T yol arkadaşlığı
h.-ın
3322
hem-revān F yol arkadaşı
h.-dur
1254,2479
hem-sebaḳ F+A ders arkadaşı
h.-ḳa
738
hem-seng F bir tartıda, bir ölçüde
3126
hem-tek F koşu arkadaşı
738,2904
hem-zebān F aynı dili konuşan
h.-ı-dur-mén
2574
hem-zebānlıḳ F+T dilleri bir olma
XIV
hengāme F kavga, gürültü
595
her F her, hep, bütün
1,9,13,24,25,
48,51,55,62,64,
77,93,100,105,114,
115,115,116,117,130,
145,169,179,192,202,
251,252,256,257,266,
266,270,273,275,290,
300,301,306,307,313,
323,343,350,385,398,
411,413,418,421,422,
423,425,427,427,430,
439,444,445,474,479,
498,529,531,535,536,
537,548,552,552,553,
555,567,578,637,642,
655,658,660,663,675,
678,698,699,713,736,
744,760,774,800,803,
805,818,837,839,844,
851,857,864,867,889,
898,919,956,958,979,
980,985,1024,1025,1029,
1038,1057,1071,1083,1084,
1087,1109,1117,1122,1127,

1163,1166,1189,1191,1191,
1200,1202,1202,1205,1205,
1211,1216,1216,1218,1219,
1227,1248,1248,1266,1280,
1287,1294,1300,1308,1310,
1324,1328,1376,1377,1383,
1417,1447,1448,1448,1457,
1493,1508,1545,1559,1559,
1575,1579,1582,1592,1598,
1607,1613,1622,1628,1645,
1646,1667,1672,1672,1676,
1684,1684,1689,1690,1702,
1705,1710,1712,1722,1745,
1761,1763,1784,1787,1799,
1815,1828,1831,1836,1838,
1845,1852,1853,1857,1865,
IX,1877,1896,1941,XXIV,
1981,1982,1996,1999,2021,
2024,2030,2041,2062,2072,
2079,2081,2094,2101,2102,
2117,2127,2147,2155,2163,
2168,2215,2227,2246,2256,
2271,2276,2283,2297,2298,
2320,2320,2333,2370,2374,
XXVIII,2383,2541

hergiz F asla; devamlı, sürekli
143,1642,2086,3260

herze F boş söz, saçma
2363,2770

herze-nāverd F boş söz savaşı
2244

herze-sarāy F boş laf söyleyen
3079

heş F (bkz hoş)
3219

heves A arzu, geçici istek
1190,2849,2959

h.-dür
1190,2859,2881,3147
2959

h.-ni
1362

h.-tür
3318

hevl A korku
1694

hevlān A korkular
3519

heyʾet A görünüş, durum
1846

h.-i
1849
472

heyhāt A yazık, çok yazık
210,2808,3106,3367

heyhey F meclisteki en son kadeh
2361

heykel A heykel; yakışıklı
1416

hezār-destān F bülbül
622

hezl A eğlence, alay, şaka
2761,2761

ḥıfẓ A saklama; ezberleme
863

ḥ.-ı
2709

ḥınā A kına
3192
2122

ḥ.-sı
1105

ḥ.-sın
1894

ḥırām F nazlı, edalı gidiş
996,XVIII,2162,2419,2596,
2945,2951,3298

ḥ.-ı
432,1112,1672

ḥ.-ıġa
358

ḥ.-ım
1558

ḥ.-ın
2800

ḥ.-ıñġ
1539

ḥırāmān F salına salına yürüyen

ḥ.-ı
XVIII

ḥırāş F tırmalayan; tırmık izi

ḥ.-dın
2082
365

ḥıred F akıl
317,1292,XI,XV,2441

ḥ.-din
15

ḥ.-dür
1429

ḥ.-ġa
659,1230

ḥ.-ḳa
75

ḥ.-ni
15,3296

ḫıred-mend F akıllı, anlayışlı
1204,1230,1423,1801,2450
ḫıred-nihād F akıllı, aklı başında
2499
ḫırılda- hırlamak
ḫ.-p
2124
ḫırmen F harman
2486,3031
ḫ.-imġa
2485
1141
ḫ.-in
2474
ḫ.-leriġa
1140
1615,2052
ḫ.-imġa
1615
ḫışm F kızgınlık, öfke
ḫ.-ıñğ
2938
ḫıṭṭa A memleket, ülke, diyar
3549
ḫ.-nı
3564
ḫıżr A Hızır
2581
ḥicāb A utanma, sıkılma; perde
814,891,2673
ḥ.-ın
245
hicr A ayrılık
960,961,1011,1078,1367,
1454,XIII,XIV,XVII,1912,
2016,2058,2225,2284,2329,
2558,2880,2910,2961,2962,
3088,3105,3134,3348,3384,
3534,3536,XXXI
h.-de
1780
h.-din
949
h.-i
981,2900,XXXIV
h.-ide
2583,2710
h.-im
1543,2215
h.-imdin
1560
hicrān A ayrılık; unutulmaz acı
524,1090,1326,1366,1524,
1616,2230,2407,2599,2893,
3092,3098,3099
h.-ı
2027
hīç F hiç; yok;
değersiz, önemsiz
172,436,582,582,990,
1127,1195,1258,1674,1871,
1970,2106,2252,2306,2460,
2667,2775,2790,2998,2998,
3051,3486,3563,3563,3584
hidāyet A doğru yola yöneltme
593,VI,IX,2647
h.-iñğni
111
ḫidmet A iş, iş görme, vazife
2533
ḫ.-in
3491,3491
ḫidmetlıġ A+T hizmet etme
3073
ḥikāyet A hikaye, anlatma
178,574,593,1718,1747,
2512,3596
ḥ.-ī
1747
ḥikmet A hakimlik; sebep
2971
ḥ.-i ilāhī
61
ḫilāf A karşı, zıt; yalan
ḫ.-ı
1858,2853
1025,1714,1752,1936
ḫilāfet A halifelik; vekillik
VIII
hilāl A yeni ay
472,1441
697
h.-in
1895
ḫilᶜat A kaftan
41
852,2589
ḫ.-leri
2511
ḥīle A hile, oyun, aldatma
3181
ḥ.-siġa
1834
ḥīle-pīşe A+F hileye alışmış
3135
ḫilḳat A yaratılma; yaratılış

206
3411
ḫ.-ı
2064
ḫ.-ıńġga
2151
ḫ.-im
3139
ḫ.-ińġ
125
ḥimāyet A koruma; korunma
392
hīme F odun, kütük
h.-ńġ
1092
h.-si
3448
himmet A gayret; yüksek irade
351,377
h.-ińġ
3022
hind A Hindistan
304,304,V,VII
hind-nijād A+F Hint neslinden
324
hindū F Hintli
704,779,2305
hindūyī-zād A+F Hintliden doğmuş
324
hirās F korku
h.-ı
174,3329
hirāsān F korkan, korkak
55
ḥis A (ḥiss) his, duygu
164,2060
ḥisāb A hesap, sayma
612,2396
ḫ.-dın
612
ḫ.-ı
1508,2366
2826
ḫ.-ın
1273
ḥişār A kale, sur; kuşatma
XXII
ḫ.-ı
2430
ḫ.-ı
1587
ḫ.-ın
1066
ḫʷīş A akraba, soysop
1469,1658
2668
ḫiṭāb A hitap, söyleme
1967,XXV
ḫ.-ın
1211,2348
ḫ.-ım
1773
ḫ.-ıńġ
3301,3379
ḫīz F çoşkunluk, dalgalanma
1199,2276,2623
ḫiżāb A boya; kına
3194
ḫizāne A hazine; kalp, gönül
288,1426
ḫ.-sėn
281
ḫod F kendi
82,141,319,539,912,
1022,1313,1540,1562,1765,
1795,1795,1995,2005,2097,
2302,2303,2514,2521,2660,
2714,2717,2718,2749,2849,
3076,3129,3166,3254
ḫod-kām F kendini beğenmiş, bencil
1062
ḫod-rāy F bildiğinden şaşmayan
3116
ḫod-rūy F yabani,kendiliğinden olan
686
ḫor. F güneş; ışık, aydınlık
1456
ḫord F yiyecek
1286
ḫ.-ıġa
320
ḫ.-ın
1124
ḫoriş F yeme içme; gıda
X
ḫoş F hoş, güzel; tatlı
1196,1254,1581,1729,1817,
1892,2372,2579,2664,2880,
3219,3363
ḫ.-dur
1781
ḫoş-bū F güzel kokulu, güzel kokan
3129
ḫoş-būy F güzel kokulu
686
ḫoş-dil F hoş, tatlı gönüllü

1472,2259,2516,2542,3347
hoş-dillıġ F+T gönlü hoş olma
2518
hoş-edālıḳ A+F+T hoş,güzel davranışlı olma
da^{c}vī-yi ḥ.
87
hoş-güvār F lezzetli; hazmı kolay
1641
hoş-ḥāl F+A hali vakti yerinde
2521
hoş-ḥāllıḳ F+A+T mutlu olma, hali hoş olma
1771
hoşnūd F hoşnut, memnun; razı
113
3496
hoşraḳ F+T daha güzel; daha tatlı
1898,2385,3489
hoş-ṭab^{c} F+A tabiatı, huyu güzel
3598
hotan F Türkistanda bir şehir
XXIX
hoy F ter
1407,3212
ḥ.-ı
2307
ḥ.-ıdın
191
hūb F güzel, hoş, iyi
362,787,1245,2266,2441,
2538
huceste F uğurlu, hayırlı, kutlu
153,256,385,386,462,
550,670,1081,1244,1443,
1732,2456,2584,3185,3618
huceste-fāl F falı uğurlu, yümünlü
1026
ḥ.-ī
1562
huceste-fercām F uğurlu son
2
hucestelıġ F+T uğurluluk; hayırlı olma
1732
hūd F zırh, başlık
834
hudā F Tanrı, Allah
2648
ḥ.-dın
3482
hudā-vend F Tanrı; efendi; hükümdar
3495
hudāy A Hüda, Allah
1437
huffāş A yarasa, gece kuşu
1321,1598,2116,2296,2828
ḥuḳḳa A mücevher kutusu; tabut
839
ḫuld A cennet; devamlılık
ḫ.-dın
706
ḫulel A elbiseler
ḫ.-i
2017
ḫulle A cennet elbisesi
ḫ.-lerde
752
ḫ.-sidin
2322
ḫulūl A girme; yanaşma
2811
ḫulūl F kasvetli; hayasız; çılgın
1499
ḫum F küp, şarap küpü
ḫ.-ıġa
349
ḫummā A humma; ateşli hastalık
750,3151
ḫūn-āb f kanlı su; gözyaşı
1507,3556
3010
ḫ.-ın
XIX
ḫūn-ābe F kanlı su; gözyaşı
ḫ.-si
XVII,XXXII
ḫūn-feşān F kan saçan, kan saçıcı
ḫ.-ın
1304
ḫūn-ḫ^{w}ār F kan içen; zalim
1113
ḫūn-rīz F kan döken, kan dökücü
145,1191,1354,1447,1840,
2336
ḫunyā-ger F şarkıcı
477
ḫūr A huri; cennet kızları
190,486,724,1455,1465,
2364,2615
ḫurde F ufak; nükte; dakika
752
ḫurḳat A akılsızlık, bilgisizlik
744
ḫ.-ide
3437
ḫurrem F Hürrem; şen, sevinçli
327,381,792,793,1872,
2268,2526

ḫursend F kanaatkar, tokgözlü
1281,1368,1403,1526,1899,
2287,2663,2712,3067
ḫūr-ṣıfat A huri sıfatlı
1235
ḫurşīd F güneş
43,150,282,427,454,
466,477,693,693,960,
1146,1441,2043,2316,3369
ḫ.-din
68
3003,3397
ḫurşīd-intisāb F+A güneşe dahil olan
XXXVII
ḫurūş F coşma;şamata; telaş
634,916
ḫ.-ı
1691,2508,3196,3315,3560
ḫusūf-zād A+F tutulmuş aydan doğan
37
hūş F akıl; fikir, şuur
259,487,542,863,916,
944,1034,1041,1141,1188,
1204,1289,1290,1369,1429,
1642,1687,1688,XXVIII,2512,
2636,2646,2777,2920
h.-dın
330,941,942,1017,1289,
3455
h.-ı
803,1070,1119,1691,XXVIII,
2614,3050
h.-ıda
1120
h.-ıdın
1120,1660
h.-ın
656
h.-ını
806
h.-ḳa
1488
h.-umnı
2362
ḫūşe F başak; başak burcu
223,857
ḫ.-din
2051
ḫuşk F kuru
847
hūşsız F+T akılsız, aklı gitmiş
2619
ḫūt A büyük balık; balık burcu
226
ḫuṭbe A namaz öğüdü;süslü ne-;
sir başlangıcı
696
ḫuṭūṭ A hatlar; yazılar; yollar
ḫ.-ı
132
hūy A Allah; sığınma
2560
ḫūy F huy, tabiat; adet
2283,2930
ḫücre A hücre, göz, odacık
2799,3552
ḫ.-ga
602
3139
ḫ.-si
1057
hücūm A hücum; saldırma
382
h.-ı
1080
hüdhüd A Süleyman Peygamber ile;
Belkısa haber taşıyan kuş
h.-ḳa
138
ḫükm A hüküm, emir
631,2479,2650,3499
ḫ.-de
1613
ḫ.-in
1888
ḫ.-üñg
20,2479
ḫükm-rānī A padişahlık, sultanlık
606
ḫüküm-rān A hüküm süren
ḫ.-ı
3317
hümāyūn F mübarek, kutlu
2569
hümūm A gamlar, kederler, tasalar
h.-ı
557
hüner F hüner, ustalık
2421,3616
hüner-ver F hünerli, becerikli
676
hür- ürmek; üflemek
h.-düñg
2127
ḫüseyn A Çağatay şairi ve sultanı;
Hüseyin Baykara

VIII
sulṭān ḥ.-i ġāzī
391
ḥüsn A güzel; güzellik, iyilik
695,769,771,787,791,
XII,2299,2299,3203,3370
ḥ.-de
572
ḥ.-i
XI,XII,3206
ḫüsrev F EmirHüsrev Dihlevi;Hüsrev;
ü Şirin'in kahramanı
573,577
ḫ.-i
1875
480,1875
hüveydā F açık; belli
8,274,367,630
hüyūn A deve
1861
h.-lar
1844
ḥüzn A gam, keder, sıkıntı
3452
ᶜıḳd A bağ; sözleşme; kurma
2676,2768,2770
ᶜı.-i
XXII
ᶜıḳd A inci ipi; inci dizisi
u.-ıp
1193,1336,XXII,3011
u.-tı
768,2221,3093
u.-tıńġ
1515,1523,3037
uş-urġa
3093

I

ılıtmaḳ ılıtma
2968

İ

ınan- inanmak
ı.-ġay
587
ᶜırılda- böğürmek, bağırmak
ᶜı.-p
2124
ısıġ sıcak
X,2047,2228,3428
ısıġraḳ daha sıcak, çok sıcak
746
ısıt- ısıtmak
ı.-ıp
XXXIV
ı.-tı
3149
ısıtma sıtma; ateşli hastalık
1459,3150
ı.-sınıńġ
XVII
ısıtmaḳ ısıtma
2968
ışlāḥ A iyileştirme, düzeltme
ı.-dın
1203
ıssıġ sıcak
2969
ᶜışḳ A aşk, sevgi
9,501,551,552,552,
553,554,561,568,572,
574,588,588,599,627,
628,628,631,638,652,
822,862,880,928,934,
955,955,1010,1034,1037,
1060,1061,1065,1066,1078,
1078,1131,1132,1133,1143,
1235,1245,1299,1408,1450,
1452,1454,1468,1523,1524,
1602,1614,1616,1618,1620,
1620,1621,1622,1623,1624,
1626,1629,1629,1630,1630,
1631,1631,1638,1646,1662,
1665,1684,1719,1721,1721,
1724,1790,1794,IX,IX,
X,X,XI,XII,XIII,
XX,1878,2015,2068,2070,
2150,2160,2212,XXVII,2280,
2285,2356,2356,2438,2440,
2484,2558,2598,2616,2689,
2729,2866,3211,3250,3316,
3317,3617,XXXVI
ᶜı.-da
3565,3581
ᶜı.-dın
558,673,1010,1347,1412,
1617,1627,2157,2158,2202,
3413,3582
ᶜı.-ı
570,812,878,1653,2729,
3405,3423
ᶜı.-ıda

XV,2692
cı.-ım
1543,2213,2697
cı.-ın
865,1643
cı.-ını
1663,3581
cı.-ıńġ
2340,2576
cı.-ıńġda
1919,1923,1925
cı.-nı
1639,3406
cı.-nıńġ
1622,IX,2203,2696
ıtnāb A sözü uzatma
1548
cıtr A güzel koku
cı.-ı
847,944,2035
cı.-ıdın
994,1957
cı.-ını
895
cıyāl A aile
1967,3511
cı.-ın
3513
cı.-ıńġ
3512
cıyān A belli, açık, ortada
507,516,522,596,1030,
1383,1476,1485,1626,1820,
2308,2834,2860,2999,3068,
3591
cı.-dur
1254
cıyş A yaşama; zevk ve safa
2767,3476
cı.-ıda
2895
cı.-ıġa
743
cıẓa-ẖʷān A+F nasihatçı, öğüt veren
cı.-ıda
XXXVII
ıżṭırāb A acı, elem
814,1095,1129,1343,XIX,
XXV,2065,2805,3052,3153
ı.-ı
889,919,1241,1286,1300,
1398,XVII,3157,3506
ı.-ım
1384
ı.-ın
812,874,2343
ı.-ıńġ
2426
ıżṭırār A ihtiyaç; çaresizlik
ı.-ı
2168
ı.-ını
878
cibāret A ibare; bir şeyin aynı
1234
ci.-i
302
ibhām A açıklamama; belli etmeme
264
ibnü-selām A İbnü Selam
1414,1419,1465,XVIII,2358,
2762,XXXI
i.-nı
1428
ibrīk A ibrik
343
ibtidā A başlangıç; ilkin
275
i.-nı
1322
i.-sı
2281
3441
ibtilā A düşkünlük, tiryakilik
1540,3557
i.-ġa
1364
i.-nı
1352
i.-sı
981,1389,2203,2695
īcāz A acze düşürme; şaşırtma
315
iç iç, dahil
2975
i.-i
2287,3605
i.-ide
437,676,812,1064,1125,
1286,1360,1675,2177,2228,
2330,2526,2807
i.-idin
821
i.-ige
882,977,1116,1129,1608,
2288,2380,2991,3180,3333,

3365
i.-im
2291
i.-imde
3172
i.-imge
1632,2329,2435,2714,3451
i.-in
725,836,2610
i.-inde
355,540,643,643,646,
860,945,945,980,1351,
1351,1384,1468,XV,2053,
2076,2141,2196,2311,2590,
2624,2673,2673,2791,3013,
3094,3279,3307,3307,3329,
3539,3570,3583
i.-indeki
XVII
i.-indin
2429
i.-ini
59,938
i.-iñge
3058
i.-lerini
314
iç- içmek
i.-erin
1302
i.-ip
489,2685
i.-keli
748
i.-se
2972,3462
i.-ti
2776
içkerrek daha içeri
1380
içkü içki, içki içme
2670
içmek içme
1699
i.-ni
3060
içre içine, içinde
57,78,79,94,98,
99,109,125,157,189,
198,198,228,351,369,
383,434,460,475,475,
489,510,526,568,572,
584,589,610,632,654,
669,677,677,694,695,
714,723,755,761,769,
780,787,823,831,848,
862,882,884,906,921,
1006,1022,1036,1057,1060,
1080,1080,1083,1179,1196,
1201,1221,1275,1277,1279,
1280,1281,1292,1295,1380,
1386,1413,1447,1450,1476,
1506,1511,1527,1537,1587,
1587,1621,1622,1638,1650,
1685,1690,1690,1696,1784,
1833,1862,1891,1904,1909,
1910,1942,1964,2015,2046,
2054,2092,2127,2150,2155,
2178,2184,2213,2214,2218,
2218,2238,2251,2259,2265,
2343,2370,2438,2524,2557,
2607,2674,2764,2893,2920,
3088
içür- içirmek
i.-gey
3527
idġām A benzer iki harfi bir; yazıp şeddeli okuma
2015
idrāk A anlayış; olgunlaşma
300,453
ehl-i i.
76
ʿiffet A temizlik, namus
1053,1250,1250,2659
ifrāṭ A aşırı gitme, ileri varma
1789
iglāl A ürün alma,ekin yetiştirme
XVI
igne iğne
283,1311,1854
i.-sidin
1894
iḥāṭa A bir şeyi çevirme; kuşatma
684
iḥsān A iyilik etme, bağış
459,2645,3480
iḥsān-hümā A+F cümertlik, bağış sahibi
VIII
iḫtilāṭ A karışma; görüşme
1778
iḥtimāl A ihtimal, olasılık
i.-ī
1374
i.-i
430,539,1552,1562,2097

ihtimām A özenme,gayretle çalışma
i.-ın
2180
i.-ıńġ
1769
iḫtirām A saygı, hürmet
1731
i.-ın
796,2014,3253
iḫtişām A ihtişam, debdebe
i.-ı
VI
iḫtitām A sona erme, bitme
i.-ınıńġ
XXXVIII
iḫtiyāc A ihtiyaç; gerek duyma
i.-ıńġ
1736
iḫtiyār A seçme, tercih; katlanma
321,733,1278,1973,2786,
3238,3399
i.-ı
1070,1393,1673,2483,2769,
2802,3417
i.-ım
2363,2650
i.-ın
1066,2558
i.-ıńġ
2421,2438
iḫtiyārsız A+T seçmeden; istek dışı
866,2394
iḫtiyāṭ A sakınma, tedbirli olma
1974,3520
ihtizāz A titreme; sallanma
3385
iḳāmet A oturma
602
iḳbāl A baht; bahtlı, mutlu
1510,2368,3499
i.-i
1956
i.-iġa
607
i.-ińġ
1478
ikrām A ağırlama; armağan;
verme
1808,2544,2544
iktifā A yeter bulma, yetinme
3125
iktisāb A kazanma, edinme
i.-ı
219
iḳtiżā A gerekme; ihtiyaç
2644
i.-sı
XXVII,2286
ᶜilāc A ilaç; çare; tedbir
1264,2977,3160
ᶜi.-ı
765,2970
ilāhī A Tanrı ile ilgili
1644,1644,2312
ḥikmet-i i.
61
iᶜlām A bildirme; anlatma
2958,2958
ilbarat- yakmak, haşlamak
i.-ıp
2048
i.-ıp
557
ile ile, beraber
8,39,74,84,89,
146,169,210,230,239,
273,277,286,315,326,
340,363,376,435,443,
500,583,599,612,644,
650,671,687,688,721,
749,759,785,789,791,
792,810,816,830,863,
903,907,922,986,1004,
1034,1043,1077,1192,1216,
1279,1282,1304,1362,1365,
1369,1387,1400,1429,1431,
1445,1487,1510,1515,1523,
1539,1542,1555,1596,1610,
1618,1638,1671,1682,1685,
1708,1708,1724,1738,1779,
1790,1798,1817,1856,VIII,
1902,1912,2063,2074,2107,
2113,2125,2125,2169,2185,
2191,2239,2261,2268,2294,
2310,2368,2387,2425,2448,
2449,2604,2737,3230,3384
iley ön
i.-ide
464
i.-ińġde
3522
illā A mutlaka;ancak;-den başka
1131
ᶜilm A ilim, bilim
133,134,336,354,409,
412,671,675,740,1230,

1792,1792,2419,2421
cİ.-de
411
cİ.-din
670
cİ.-i
412
cİ.-iniñg
393
cİ.-iñg
356
cİ.-iñga
5
ilme- ilişmemek, takılmamak
İ!
3486
iltifāt A gönül alma, iltifat
İ.-ı
877
iltihāb A alevlenme; iltihap
İ.-ı
1380
iltimās A arka çıkma; tutma
1802
İ.-ı
114,2656
İ.-ım
1498,2006
cimāme A sarık
1830
cimāret A bayındır; bayındırlık
444,3564
cimārī A fil yavrusu gölgeliği
936,1035,1587,2891
imdād A yardım; yardım etme
2834
imkān A imkan; olanak
380
İ.-ı
1760
in- inmek
İ.-di
3000
İ.-ip
509
İ.-meske
2837
cinān A dizgin; idare etme
cİ.-ın
1880
cināyet A iyilik; dikkat, gayret
54,2022,3498
cİ.-iñgni
111
inbisāṭ A açılma,genişleme;ferahlık
2545,3520
inçü inci
286,441,3054
indet- çağırtmak, davet ettirmek
İ.-ti
2664
infiᶜāl A gücenme, kırgınlık
İ.-i
1789,2639
İ.-i
1050
iniş iniş; aşağı
İ.-de
1224
ins A insan
461,3593
inṣāf A insaf; merhamet
84,273
İ.-ġa
2269,2371
3500
insān A insan, kişi; olgun kimse
1753
İ.-ġa
3600
İ.-nı
3381
inṣāᵓ-allāh A Allah nasip ettiyse
1439
intihā A nihayet, son; sona erme
İ.-nı
1322
İ.-sı
2281,XXXVII
intiḳām A intikam, öç alma
İ.-ıñg
1539
intiẓām A düzenlilik, tertiplilik
İ.-ı
144,393
intiẓār A bekleme, gözleme
3299
ip ip, iplik
V
ipek ipek
2931,2931
İ.-ke
285
īrād A getirme; söyleme
57
irāde A irade; dileme; ferman

1302,1663,2130,2738
2312
irādet A irade; gönül isteği
345
irem A Ad devrinde cennete benze; tilerek yapılan bir; bahçe
i.-ni
3107
iriglik irilik, büyüklük
2331
irsāl A gönderme, yollama
1785
irşād A doğru yolu gösterme
604,1749
57
irtifāᶜ A yükselme; ortadan kalkma
621
is koku
1071
i.-i
807,994,1448
i.-idin
1631,2068
i.-iñg
3033
i.-si
2894
iṣbāt A ispat, delil
1835,3378
ᶜīsevī-dem A+F isa nefesli
3159
ᶜīsī A isa Peygamber
762,2579
ᶜī.-ġa
217
ᶜī.-ni
192
ᶜīsī-iᶜcāz A isa gibi güzel konuşan
ᶜī.
2675
ᶜī.
2675
islām A islam, islamiyet
163,394,397,III
i.-ġa
393
isle- koklamak
i.-p
2855
ism A isim, ad
1255,2327
ᶜiṣmet A masumluk, günahsızlık
1251,2017
iṣneyniyyet A ikilik, iki olma
253
iste- istemek; aramak
i!
2448,2448
i.-ben
607,1764,3029,3031,3223,3248
i.-di
824,2721,3002
i.-dim
1924
i.-gen
505,3523
i.-genge
2359
i.-geni
XXIII
i.-geyler
1580,1580
i.-p
22,258,921,1098,1847,2258,3026,3032,3032,3300
i.-r
1559,3064
i.-rdin
257
i.-señg
178,2233,3483,3515
i.-yü
433
istemek isteme
1735,3616
istet- istetmek
i.-ti
669,2536
istifādet A istifade, kazanma
1664
istiḳāmet A doğruluk; yönelme
766
istimāᶜ A dinleme; kabul etme
i.-ı
3162
istirżā A razılık isteme
i.-sı
XXIV
istiṭāᶜat A takat, güç; güç yetme
2718
ᶜiṣyān A isyan; ayaklanma
90,3612
ᶜi.-ıma
3622

iş iş, meslek
62,113,114,219,266,
842,1025,1049,1163,1263,
1264,1274,1482,1562,1564,
1567,1586,1669,1713,1752,
1757,1784,1827,1884,1890,
1890,1936,1961,1970,1973,
1997,2198,2344,2423,2433,
2661,2665,2667,2678,2695,
2753,2865,3068,3103
i.-de
1256,1769
i.-din
199,1586,1805,XIX,2618
i.-i
58,85,1394,1479,1480,
1560,1569,1781,1904,1912,
1950,2335,2357,2528,2538,
2771,3096,3153,3167,3345,
3559,3584
i.-ide
304,1845,2617,2692,3461
i.-idin
642,924,1659,1717,1796,
2651,3152,3436
i.-ige
397,439,1059,1246,1356,
1420,2521,2533,2671,2768,
3321
i.-im
1493,2573
i.-imde
3025,3058
i.-imni
100,2028
i.-in
1325,1761,1793,1802,2347
i.-ini
908,1465,1893,2550
i.-iñg
2267,2654,3523,3524
i.-iñgde
2420,2653
i.-iñgge
2585
i.-iñgge-dür
2642
i.-iñgni
2357
i.-ke
112,112,185,382,813,
932,1052,1757,1815,2521,
2530,2643,2892
i.-ler
3413
i.-lerge
1175
i.-ni
433,925,1720,2350,2825,
2877
i.-te
26,61,113,550,678,
1996,2441,2470,2499,2500,
2794,3113,3492
i.-tin
930
i.-tür
1570
işāret A işaret, alamet, nişan
3564
i.-ī
2020
işrāḳ A doğma; ışıklandırma
i.-ı
III
cişret A içki; içki içme
900
cişret-engīz A+F işret koparan; çok içen
768,2727
iştihār A şöhret kazanma, ünlenme
353
iştiyāḳ A özleme, göreceği gelme
i.-dın
974
i.-ı
975,1915,2379
i.-ım
2218
cişve A naz, eda
2862
it it, köpek
1096,1096,1115,1333,1338,
1339,XXV,XXV,2108,2154,
2162,2496,2498
i.-çe
2495
i.-dür
2105,2105
i.-i
447,1705,1705,XIV,2082,
3502,XXIX
i.-idin
1735
i.-in
2831
i.-iniñg

2012
i.-ińğ
2495
i.-ke
XXV,2099,2154,2155,2163
i.-ler
1335,1335,2054,2127,2137
i.-lerige
481
i.-lerińğizni
1727
i.-mėn
2166,2497,2497,2504,2633
i.-ni
1338,XXV,2081
i.-niń̆ğ
2164,2174
it- yitmek, kaybolmak
i.-erge
455
i.-ip
101,1130,1168
i.-ip-tür
1724
i.-ti
2076
iṭāᶜat A boyun eğme, dinleme
1815,2099,3465,3490
iᶜtidāl A ölçülülük; ılımlı olma
i.-i
1411,1442
iᶜtiḳād A inanma, güvenme; bağlanma
3578
iᶜtimād A güvenme; güven
2498,2499,3473
i.-ım
2495
iᶜtirāf A itiraf
XXXVIII
81
i.-ı
2642
itlik itlik
2165,2165
i.-idin
1701
i.-ińğizni
1727
itmām A tamamlama, bitirme
i.-ınıń̆ğ
XXXVIII
ittifāḳ A birleşme; sözleşme
1919
i.-ı
2379,2762,2787
ittifāḳī A uyuşmuş; rastgele
887,1584,2063
ittihād A birleşme, birlik
i.-ı
XXVII
ittiṣāl A bitişme; yakınlık
i.-i
880
itür- yitirmek, kaybetmek
i.-gey
1369
i.-güm
1270
i.-mes
2913
i.-üp
533,3213
ᶜivaż A bedel, karşılık
1765
ᶜi.-dur
1998
ᶜiyādet A hatır sorma, ziyaret etme
ᶜi.-iġa
1470
iz iz, belirti
1174
i.-i
120
i.-idin
224,230
i.-in
1167,2629
i.-ińğ
2121
iżāfet A iki şey arasındaki bağ
2766
ᶜiẓār A yanak
769,2932
ᶜi.-ı
693
ᶜi.-ıda
2599
ᶜi.-ın
952,995,3383
ᶜi.-ıńğa
3237,3292
iẓhār A gösterme, ortaya çıkma
249,1348,1434,1747
2707
ᶜizz A değer; yücelik, ululuk
3461

J

jāle F çiğ, kırağı
33,842,2282
jūlīde F karışık, dağınık (saç)
97,2860

K

ḳabāyil A (ḳabāᵓil) kabileler
660,669,1247,2912
kaᶜbe A Kabe
345,346,1588,1611,XX,
3051
315
k.-m
3053
k.-mni
3052
k.-niñg
1584
1664
ḳābil A kabul eden; olabilir
1238,2546
ḳabīle A kabile
527,607,939,1021,1031,
1038,1073,1131,1162,1174,
1243,1249,1249,1275,1276,
XIV,XIV,XV,1976,2033,
2034,2059,2535,2622,2659,
2664,2769,3325
ḳ.-de
678,2626
ḳ.-din
1155,1199,1828,2915
ḳ.-ġa
929,1185,1248,2428,2596,
2632,2884,2980
ḳ.-lerde
729
ḳ.-leriġa
XXIX
ḳ.-m
2427
ḳ.-ni
528,3342
ḳ.-niñg
1115
ḳ.-si
XXIX
ḳ.-siġa
940,1069,1069,1219,1421,
1834,XIV
ḳ.-sin
621,2007
1221
ḳābiliyyet A yetenek; anlama, anlayış
3555
kābīn F kalın, başlık
1803
ḳabīs A yeni hamile deve
519
ḳabr A mezar
3006,3368,3372
ḳ.-i
XXXIII
ḳabuġ kabuk
ḳ.-ı
3361
ḳabūl A kabul
599,1274,1745,2549,2644,
2644
ḳ.-nı
119
ḳabż A kabız, peklik; tutma
2975
kāc F bir çeşit küçük çam
971,2257
ḳaç- kaçmak
ḳ.-ıban
1886
ḳ.-ıp
2324
ḳ.-may
311
ḳ.-tı
1401,1573
ḳaçan ne zaman
963,1010,1375,2892,3247,
3473,3603,3610
ḳ.-dur
3436
ḳaçmaġlıġ kaçma
ḳ.-ım
2493
ḳaçmaḳ kaçma, kaçış
II
ḳad A (ḳadd) boy
3065
ḳ.-im
1546
ḳ.-iñg
2309
ḳ.-iñgni
2590

ḳ.-i
767,1677,1895,2561
1151,3533
ḳ.-idin
992
ḳ.-in
1151,1916,2459,3063
ḳadar A kadar
326,1674
ḳadeḥ A kadeh, içki bağdağı
806,2765,2819,3452,3489
ḳ.-de
3526
ḳ.-i
3526
2445
ḳ.-ini
2815
ḳ.-iñġni
3453
ḳ.-ḳa
2774
ḳadeḥ-keş A+F kadeh çeken, çok içen
3313
ḳadeḥ-nūş A+F içki içen
485
ḳadem A ayak, adım
22,360,538,539,548,
1218
ḳ.-de
2948
ḳ.-din
2420
ḳ.-iġa
2952
ḳ.-iñġ
1992
ḳ.-ni
231,853,1022,2265,2276,
2917
ḳadem-keş A+F ayak, adım çeken
1032
ḳader A kader; talih, baht
1331,1707
ḳādir A kudretli, güçlü; Allah
1707
2708
ḳadr A itibar; Kadir gecesi
138,284,474,479,719,
2311
ḳ.-iñġ
141
ḳadr-dānī F kadirbilirlik
992
ḳāf A Kaf dağı
ḳ.-ġa
1635
295
ḳ.-ıda
297
ḳ.-ın
1633
ḳ.-ınıñġ
XXXVI
ḳafes A kafes
ḳ.-din
1392
ḳ.-iġa
XIII
ḳ.-in
XXXV
kāfir A kafir; Hakkı tanımayan
699,3073
ḳāfiye A kafiye
ḳ.-si
1681
kāfūr A kokusu güçlü bir madde
89,513,830,2462,2972,
3049,3275
89
ḳ.-nı
1063
kāġaẕ F kağıt
XXVI
2274
kāh F saman, saman çöpü
ḳ.-ī
3173
ḳ.-ı
968
ḳ.-ın
1544
ḳahr A zorlama; mahvetme;;
batırma, ezme
680,1270,1271,1838,2094,
2726
ḳ.-ı
467
ḳ.-ıġa
683,3477
ḳ.-ınıñġ
1868
ḳahramān F yiğit, cesur
460
ḳ.-ı
3317

ḳaḳ- vurmak; çakmak; kabarmak
ḳ.-ıp
1509
ḳaḳum bir kürk hayvanı
2931
kākül F kahkül, perçem
3193
kākül-efṣān F kahkül, perçem saçan
896
ḳal- kalmak; bir;
duruma girmek
ḳ!
1926
ḳ.-dı
2557,2609,2744,2879,2884,
3069,3094,3207,3370,3370
ḳ.-dıńġ
3225
ḳ.-ġaç
1344
ḳ.-ġanı
XXI
ḳ.-ġay
2432
ḳ.-ġum
3375
ḳ.-ıban
1171,1658,2521,2524,3248
ḳ.-ıp
228,231,238,415,1057,
1169,2061,2621,2851,2885,
2933,3101
ḳ.-mas
2460
ḳ.-may
189,238,487,954,1046,
1290,2556,2807
ḳ.-mış
1711
ḳ.-mış-tur
2465
ḳ.-sa
1097,1897,3518
ḳ.-ur
1552,2461
ḳāl A söz, laf
ḳīl u ḳ.-i
1458
kālā F kumaş
k.-sını
435
ḳalᶜa A kale, hisar
312,325
ḳalb A kalp, gönül, yürek
ḳ.-ime
1629
ḳ.-ini
1722
ḳ.-ler
265
ḳalem A kalem
230,592,1880,2942
ḳ.-de
2943
ḳ.-ī
2941
ḳ.-in
1039
ḳ.-ińġ
2941,2945
ḳ.-ni
2944,3587
ḳalem-keş A+F kalem çeken; yazı yazan
1039
ḳalın çok; kalın
3102
ḳalınraḳ daha kalın; kalınca
1868
ḳalış kalma, kalış
ḳ.-dın
1805
ḳalḳan kalkan
2000
ḳ.-ıġa
2906
ḳalma- kalmamak
ḳ!
1038,2444
ḳ.-dı
811,1074,1116,2416,2682,
3269
ḳ.-ġay
2429
ḳ.-sa
3409
ḳ.-sun
1442
ḳalmaḳ kalma,
IX
kām F arzu, emel; damak
287,329,374,845,1132,
1443,1734,1898,2025,2025,
2242,2259,2264,2264,2264,
2417,2419,2525,2741,2764,
2784,2784,2867,2883,3586,
XXX

k.-ġa
335
k.-ı
80,255,439,450,626,
708,994
k.-ıġa
XVII,XXVI
k.-ım
1925
k.-ın
XXVII
k.-ıńġ
1764,1769
k.-ıńġnı
624
ķamer A ay
149,VII,2903
ķ.-ni
1511
ķ.-nińġ
151
ķamer-veş A+F ay gibi; aya benzer
150
ķāmet A boy,boypos;ezan cümleleri
602
ķamış kamış
2450
ķ.-ı
292
kāmil A olgun; eksiksiz
1239
kām-rān F arzusuna kavuşmuş, mutlu
k.-dın
3401
k.-ī
1413
kām-rānlıġ F+T arzuya kavuşma, mutluluk
1106,2520
kām-rānlıķ F+T mutluluk
1431
kān F kaynak
380
k.-ı
48,3458
ķan kan
59,530,649,649,768,
903,938,1302,1305,1315,
1336,1448,1643,1737,1840,
1855,X,XIX,2084,2110,
2110,2112,2233,2417,3210,
3279,3279,3583
59
ķ.-dur
2291
ķ.-ġa
XXXVI
ķ.-ı
844,3126
ķ.-ıdın
1742
ķ.-ım
1219,1920,1922,2258,2413
ķ.-ımnı
1335,1921
ķ.-ın
XXIII,2111
ķ.-ını
2410
ķ.-ıńġ
2413
ķ.-lar
1187
ķana- kanamak
ķ.-sa
2223
ķanāᶜat A kanaat; kısmete razı olma
295
65
ķanat kanat
2828,3572
ķ.-ı
3440
ķ.-ı
189,1850
ķ.-ıdın
1597
ķ.-ıġa
2957
ķ.-ların
1321
ķanat- kanatmak
ķ.-ur
843
ķand A şeker
2450,2820,2820
ķandın neden, nereden
901,3535
ķandīl A kandil
ķ.-i
3570
ķāniᶜ A kanaatkar;;
inanmış, kanmış
1637,2190
ķanı hani, nerede
988,1105,2295
ķanlıġ kanlı

2095,2396,3001
ķaplan kaplan
530,3324
ķ.-dın
2903
ķ.-ıdın
2904
kār F kar, kazanç; iş güç
2380,2786
k.-ı
3417
ķar kar
ķ.-nıńġ
31
ķaᶜr A çukur; dip; derinlik
ķ.-ıda
278
ķara kara, siyah
97,98,98,173,175,
285,517,518,524,533,
535,535,701,840,907,
952,952,960,961,1128,
1318,1388,1389,1390,1889,
1891,2318,2936,2939,3033,
3033,3197,3200,3237,3261,
3261,3530,3532,3612,XXXI,
XXXIV
ķ.-lar
841
ķ.-nı
1555,3032
ķ.-sı
701,XXVII,2936,3530
ķ.-sın
1115,2987,3613
ķarakçı haydut, yağmacı
1277
ķ.-ları
XXVIII
ķaralık karalı, karalar bağlamış
3540
ķarangu karanlık
176,923,1323,1378,3269
ķarār A karar;rahat; süreklilik;;
ölçülü olma
886,958,1130,1278,1578,
2177,3543,3567
ķ.-ı
811,1074,1673,1978,3472
ķ.-ım
907,3621
ķ.-ın
2558
ķ.-ıńġ
3033
ķarart- karartmak
ķ.-ay
3290
ķ.-ıp
241,1292,2077,2601,2612
kār-dānī F işbilirlik, uyanıklık
606
kār-geh F işyeri, fabrika
k.-ga
259
ķarı- ihtiyarlamak
ķ.-ıp
98
ķarīn A akraba; komşu; yakın
1921,2681
ķ.-i
1945
ķ.-sėn
1946
kār-sāz F çalışan, becerikli
1954
ķārūn A Karun; çok zen-;
gin bir kişi
V
kārvān F kervan, yolcu katarı
1952
k.-dın
1097
k.-ı
1037,XXVIII
359
ķarż A borç
140,2655
ķaşab-pūş A+F kamış giyen, saz giyinmiş
692
ķaşd A niyet; kurma; döv-;
meye kalkışma
ķ.-ı
XIX,1933
ķ.-ıġa
537,1539
ķ.-ıńġız
2105
kāse F kase; kafatası
k.-leri
1858
ķāşid A kötülüğe niyetlenen
1026,1032,1275
1272,2176,2197
2374
ķ.-ķa

2196
ḳaṣr A köşk, saray
313,395
ḳ.-ġa
325
394
ḳ.-ını
3500
ḳ.-larını
324
ḳaṣṣāb A kasap
ḳ.-dın
3509
kāst F eksiz, noksan; kusur
589
kāş F keşke, ne olurdu
1103,1332,1347,2235,2313
ḳaş ön, karşı
ḳ.-ıda
154,405,405,464,1011,
1417,1718,1725,V,XXIII,
2029,2137,2798,2798
ḳ.-ıdın
XXV
ḳ.-ıġa
1157,1999,2000,2275,2688,
2747,2780
ḳ.-ımda
2341,2424,2691
ḳ.-ımġa
2433,3547
ḳ.-ında
248,V,2189
ḳ.-ıñġda
55,672,2500,2633,3316
ḳ.-ıñġġa
1961,2234,3065
ḳaş. kaş
ḳ.-ı
225,695,1895
ḳ.-ım
1553
ḳ.-ın
2577
ḳ.-ıñġ
2241
ḳ.-ıñġnı
2303,3289
ḳ.-ları
3208
ḳaşı- kaşımak
ḳ.-p
2928
ḳat- katmak
ḳ.-ıp
2205
ḳ.-ḳay
3251
ḳ.-ḳıl
3508
ḳ.-tıñġ
1523,3037
ḳaṭᶜ A kesme; sona erdirme
1671,2454,2966
ḳaṭᶜī A kati, kesin
1402
ḳatıġ katı, sert
1809,3416
ḳatıḳ katı; ağır; acımasız
1059,2284,XXXIV
ḳatıḳlıḳ katılık, sertlik
2331,2895
ḳatīl A öldürülmüş kimse
3137
ḳātil A öldüren
1472,1851,1867,3092,3347
ḳatl A öldürme
1841,2938
ḳ.-din
1864,3329
ḳ.-ide
3130
ḳ.-iġa
3127
ḳ.-ime
1920,1997
ḳ.-in
2345
ḳ.-ini
2783
2602
ḳatla defa, kere
420,543,2631
ḳaṭre A damla
343,534,V,3188,3431,
3556,3556
ḳ.-din
269,3456
2417,2417
ḳ.-lerin
2565
554
ḳaṭre-rīz A+F damla saçan
3541
ḳattıġ katı, sert; acımasız
1192

ḳav- kovmak, kovalamak
ḳ.-ġalı
2097
ḳ.-up
2140
ḳavī A güçlü; sağlam; güvenilir
1900
kāviş F kazma, eşme
1486,2412
kāvkāvī F araştıran; icat eden
1666
ḳavla- kovmak, kovalamak
ḳ!
3502
ḳavm A topluluk, insan topluluğu
1214,1790,2432,3305
ḳ.-ġa
1640
ḳavrul- kavrulmak
ḳ.-ayın
3138
ḳavs-i ḳuzaḥ A ebemkuşağı, gökkuşağı
826
826
ḳavurmaç buğday kavurması, kavurga
2052
ḳavuştur- kavuşturmak, birleştirmek
ḳ.-up
482
ḳay nere, nereye; hangi
264,1242,1242,2007,3469
ḳayan nereye, hangi tarafa
432
ḳayaş boy; hısım, akraba
uruḳ ḳ.-ı
1670
uruḳ ḳ.-ın
1884
ḳayd A bağ, bağlanma; yazma;;
pranga
341,1282,1967
1403,2249
ḳayda nerede
422,455,539,2296,2365,
2569,3546
ḳayġu kaygı, tasa, keder
176,1126,1378,1905,2991,
3058,3530
ḥ.-sı
175
ḳāyil A (ḳā'il) söyleyen; razı;
olmuş, boyun eğmiş
1657,2382,2546
110
ḳāyim A (ḳā'im) sağlam; ayakta
XXII,1881
kāyināt A (kā'ināt) kainat, evren
2237
k.-dın
3411
ḳaynaş- kaynaşmak
ḳ.-ıp
2092
ḳays A Kays; Mecnunun asıl adı
640,727,820,821,941,
1023,1044,1057,1123,1162,
1787,XI,2488
ḳ.-nıñġ
XIV
801,885,1040,1138,1153,
1229
ḳ.-ḳa
675,1134
ḳ.-nıñġ
X,XI,XIII,XV
ḳaysı hangi
56,627,1534
ḳ.-ġa
474,699
ḳ.-nı
XXIX
ḳayt- dönmek, geri dönmek
ḳ.-ıp
1575
ḳ.-ḳıl
1984
ḳayu hangi; o ki , ki
3492
ḳażā A Allah tarafından takdir;
olunan şeylerin olması
187
51
ḳ.-dın
328
ḳ.-ġa
1330
1813,2481
ḳazan kazan
ḳ.-ı
609
kāẕib A yalan; yalancı
2870,3423
k.-ḳa
2849
ḳażiyye A iş, husus; dava
1938

kebāb A kebap
854,3131,3153
kebūter F güvercin
3217
k.-ī
3571
k.-i
3571
2993,3216
kec F eğri, çarpık
1511
kec-rev F eğri giden, yolu aykırı,; sakat olan
3116
kéç geç
1195,1258,1871,2370,3300
kéç- geçmek; vaz geçmek
k!
1742,1742
k.-ip
543,1701,2839
k.-ti
3435
kéçe gece
36,173,182,195,493,
943,1126,1162,1173,1286,
1324,1598,IX,2539,2670,
2701,2791,2792,2822,2843,
2849,2877,2883,3059,3060,
3269,3570
k.-de
1326,2853
kéçür- geçirmek; affetmek
k!
2641
kedbānū F kahya kadın
2796
ked-ḫudālıḳ F+T kahyalık
49,2761
kef F köpük
1839,3047,3192
k.-ide
70
k.-iġa
3194
k.-iñg
2121
k.-iñgga
2224
kefel A art, dip
2932
kéfen A kefen
3255,3256,3350,3361
k.-dür
3358
k.-ġa
3256,3355
keh F saman çöpü (krş. kāh)
969,970
keh-berg F saman yaprağı, saman çöpü
2078
keh-keşān F samanyolu
k.-ı
96
kehrübā F kehribar
802
kehrübā-gūn F kehribar renkli; sarı
801
kél- gelmek
k!
2466
k.-di
84,103,150,165,177,
208,253,260,260,261,
313,463,479,551,551,
1085,1094,1212,1212,1448,
1488,1716,1729,1734,1734,
1768,II,1878,2098,2108,
2153,2167,2297,2433,2433,
2509,2547,2610,2636,2661,
2708,2782,2938,2991,3374,
3460,3488,3590,3608
k.-diler
3565
k.-geç
2627
k.-gen
1174,3534
k.-gençe
2455
k.-gey
2531
k.-günçe
XXIX
k.-güsi-dür
2591
k.-iben
359,708,1081,1272,2966
k.-ip
97,134,158,163,362,
397,461,478,533,556,
661,711,711,960,1188,
1303,1592,1624,1809,2318,
2394,2686,2688,2698,2902,
3531,3538
k.-mey

1691,1744,2775
k.-mişler
1470
k.-miş-mén
1621
k.-se
66,2386,3186,3300,3300,
3510
k.-sün
1444
k.-ür
1892,1906,2804
k.-üri
264
k.-ürni
741,1183
k.-ürüńġde
2420
kelām A söz; lakırdı
k.-ı
80,677,708,1239
k.-ı muᶜciz
143,1743
k.-ıdın
838
k.-ım
3609
k.-ın
1029,2014
k.-ıńġ
2186
kėlin gelin
2672,2677,2780,3354
k.-ni
2781
kėlme- gelmemek
k.-di
2780
kėlmeklig gelme, geliş
k.-i
1729
kėltür- getirmek
k.-di
1152,2630,2678
k.-diler
1278
k.-üp
970,1298,1396,XX,3537
k.-ürge
2997
k.-ür-mén
2024
kem F az, eksik; kötü; bozuk
282,283,331,405,618,
753,1094,1305,1628,1768,
1982,2111,2254,2429,3073,
3159,3421,3487,3599
111,1985
kemāhī A olduğu gibi
61,363,978,2312,2610,
2942,3524
kemāl A olgunluk, mükemmellik
III,2421,3580,3600
k.-i
3551
k.-i bī-ḫayālıḳ
84
kėme gemi
1696
k.-si
3170
kemend F kement
k.-i
469,1622,3022
3205
k.-in
229,516,XXI
k.-ińġ
2247
kemer F kemer
k.-in
293
k.-ini
232
kemīn A pusu; pusudaki adam
k.-de
1567,2726
kemrek F+T daha az; daha kötü
3599
kenāre A kenar, kıyı; kucak
1020,1287,1415,1571,1639,
1774,XI,2269,2401,2403,
2448,3128
kenīz F cariye, halayık
922
790
kėńġ geniş
979,3475
kėńġeş danışma, görüşme
k.-in
1884
kerāmend F layık, uygun
1433,2188
kerāne F kenar, uç, kıyı
682,964
kėrek gerek, lazım

325,423,456,1194,1194,
1635,1974,1989,2366,2445,
2453,2539,2665,2763,3385,
3604
k.-tür
1440,1769,2451,3221,3221
kérek- gerekmek, lazım olmak
k.-mes
64,914
kéreklik gerekli
3353
kerem A cömertlik, bağış; asalet
1224,2720,3039
k.-ide
681
k.-in
34
k.-iñğ
269
ḫʷān-ı k.-iñğdin
67
kés- kesmek
k.-ip
146
k.-ken
3531
kegāfet A sıklık, çokluk; yoğunluk
1345
kesb A çalışıp kazanma
611,3551
1792
k.-iğa
409
kések kesek, kerpiç
2388,2388
késil- kesilmek
k.-gen
3534
k.-gey
2313
kegret A çokluk, bolluk
k.-idin
3222
keşiş F papaz
k.-ler
3413
ke-ş-şems A güneş gibi
III
keştī F gemi
70
két- gitmek
k.-er
2718
k.-ip
960,2628,3193
k.-ip-tür
2467,3230
k.-keni
XII,XIII,XIV,XXIV
k.-key
1099,1972,2785
k.-mes
2496
k.-miş
1456
k.-se
2494
k.-sem
2717
k.-ti
940,1119,1402,1725,2252,
2344,2423,2722,2744,2986,
3086
ketāre F mızrak
1287,1524
kéter- gidermek
k.-ip
3250
kétermek gidermek
103
kétmek gitme, gidiş
2494
k.-im
3230
k.-i
3221
k.-ke
2717
kétür- getirmek
k!
822
k.-di
806,1924
k.-diler
1585,1825,2765,2779,2891,
3156
k.-ey
1895
k.-geni
XXVIII
k.-gey
1369
k.-gil
3579
k.-se
3409,3414

k.-señg
2192
k.-üp
1677
k.-üp-mén
1800
kevākib A yıldızlar
3184
kevkeb A yıldız
2523
1851,3120
kevkeb-istān A+F yıldız bahçesi, ülkesi
3183
kevn A olma; varlık; dünya
k.-ga
271
kéy F+T (ki ey) ey!
892,905,1101,1492,1786,
1931,2100,2114,2150,2157,
2186,2272,2403,2473,2930,
3022,3049,3224,3316
kéy- giymek
k.-diler
2987
k.-erse
833
k.-iben
1599
k.-ip
950
k.-miş
1999
kéy(i)n sonra, arkasından
k.k.
1221,1221
k.-ide
790
kéydür- giydirmek
k.-diler
2511
k.-düñg
41
k.-ür
1512
kéydürme- giydirmemek
k!
3237
keyfiyet A (keyfiyyet) bir şeyin;
iyi veya kötü olması yönü
k.-ni
1937
kéyik geyik; yabani hayvan
1701,1702,1703,1711,2173,
2954
k.-ler
XXI,XXV,3102
k.-lerige
704
k.-lerni
XXI
keyvān F Zuhal (Satürn)
215
kéz- gezmek, dolaşmak
k.-erde
1447
k.-gil
1758
k.-sün
3548
kézmek gezmek, dolaşmak
170,1232
ki F ki
10,11,14,22,24,
26,38,44,55,56,
57,58,60,62,65,
66,66,69,71,72,
77,82,84,95,95,
98,102,102,103,114,
116,117,129,134,135,
143,149,150,156,157,
165,168,174,188,190,
193,194,195,196,197,
202,205,205,207,208,
209,213,239,244,250,
252,256,258,266,266,
267,270,276,277,278,
280,280,285,312,315,
330,331,333,339,341,
342,343,365,371,373,
389,390,407,411,416,
418,420,421,422,423,
423,424,426,430,432,
440,444,445,449,450,
452,460,463,469,478,
479,483,484,506,508,
510,511,514,517,518,
521,522,526,531,536,
541,541,552,559,572,
575,580,581,587,604,
622,628,644,652,654,
655,663,664,674,682,
689,694,702,708,710,
715,717,717,719,720,
723,725,726,730,730,
736,741,744,745,750,
756,758,761,772,778,

781,783,784,786,795,
797,799,800,805,813,
823,835,837,841,843,
852,853,861,867,895,
898,904,906,908,912,
914,925,928,930,968,
980,983,985,998,1018,
1023,1029,1042,1046,1046,
1052,1055,1076,1078,1084,
1097,1118,1123,1131,1137,
1138,1141,1142,1148,1150,
1151,1153,1160,1163,1167,
1175,1181,1190,1192,1193,
1193,1218,1222,1229,1236,
1237,1246,1259,1260,1282,
1289,1293,1296,1297,1305,
1306,1317,1323,1324,1331,
1342,1346,1357,1357,1360,
1379,1384,1384,1388,1388,
1390,1409,1421,1433,1437,
1441,1443,1449,1472,1475,
1477,1481,1486,1487,1488,
1490,1507,1514,1515,1517,
1529,1545,1550,1554,1562,
1565,1566,1566,1589,1595,
1596,1597,1598,1605,1607,
1613,1615,1617,1619,1625,
1627,1628,1641,1645,1646,
1647,1669,1674,1702,1707,
1712,1715,1720,1721,1722,
1723,1745,1745,1749,1753,
1756,1759,1763,1775,1787,
1799,1807,1815,1816,1818,
1824,1827,1843,1847,1852,
1858,1861,1864,1879,1880,
1898,1906,1907,1909,1910,
1911,1912,1918,1925,1925,
1929,1937,1938,1951,1963,
1968,1971,1971,1983,1994,
1996,2002,2007,2020,2021,
2028,2031,2032,2041,2046,
2050,2055,2062,2079,2087,
2087,2088,2101,2102,2106,
2115,2124,2125,2125,2127,
2128,2130,2143,2144,2145,
2154,2155,2163,2165,2176,
2191,2193,2194,2200,2207,
2210,2211,2220,2221,2223,
2224,2233,2243,2244,2248,
2254,2273,2281,2281,2283,
2291,2291,2304,2308,2311,
2313,2313,2326,2329,2332,
2335,2337,2344,2345,2348,
2357,2364,2366,2369,2373,
2601,2617,2893
kıble A kıble
3049
k.-me
3049
627,1249
kıble-gāh A+F kıblenin bulunduğu semt
k.-ım
2473
kıble-geh A+F kıblenin bulunduğu semt
k.-i
1243
k.-ler
426
kıçıkla- gıdıklamak
k.-p
3264
kıl kıl
2306,3419
kıl- kılmak, etmek
k!
113,1260,1268,1485,1628,
1632,1643,1643,1650,1654,
1655,1994,2590,2590,3255,
3255,3257,3444,3454,3485,
3486,3491,3491,3494,3545,
3545,3606
k.-a al-
1489
k.-ay
1266,1760,1761,1766,2352,
2550,2553,2576,3286,3292,
3295,3301
k.-ayın
3285,3378
k.-dı
243,272,324,330,413,
422,550,599,625,733,
733,735,735,764,801,
808,810,840,895,916,
916,955,963,1021,1036,
1044,1067,1113,1117,1165,
1197,1226,1274,1274,1328,
1431,1450,1486,1505,1505,
1722,1728,1731,1731,1785,
1815,1875,1886,1927,1976,
2014,2072,2113,2172,2207,
2244,2273,2275,2376,2397,
2482,2504,2530,2545,2595,
2684,2735,2743,2743,2759,
2777,2786,2786,2811,2811,
2816,2816,2870,2965,2990,

3006,3048,3092,3105,3113,
3114,3114,3154,3173,3183,
3200,3200,3201,3220,3228,
3262,3381,3398
ķ.-dılar
817,932,1048,1586,1588,
1718,1730,1986,2540,2543,
2667,2970,3000,3340
ķ.-dım
321,321,388,388,603,
604,1745,2345,2549,3379,
3596
ķ.-dıñġ
37,37,40,40,47,
51,365,365,367,370,
1525,1525,1747,1749,1775,
2419,2419,3383
ķ.-dıñġız-la
3137,3137
ķ.-ġaç
1572,2093
ķ.-ġan
7,7,907,1277,1325,
1325,1666,1788,1952,1980,
2058,2058,2286,2643,3012,
3015,3038
ķ.-ġanda
XVIII,2422
ķ.-ġanġa
454
ķ.-ġanı
XI,XIII,XVI,XVIII,XXI,
XXIII,XXIV,XXVI,XXVIII,XXIX,
XXXII,XXXIII
ķ.-ġannı
909
ķ.-ġay
57,518,728,793,1355,
1533,1921,1921,2171,2171,
2380,2380,2728,2728,3380
ķ.-ġaylar
1582
ķ.-ġıl
3320
ķ.-ġum
2714
ķ.-ġumız-dur
1823,1823
ķ.-ġuñġ
597,1496
ķ.-ıban
6,67,242,396,651,
722,751,873,952,1001,
1022,1035,1035,1128,1306,
1423,1709,2117,2309,2733,
3185,3334
ķ.-ıp
6,8,12,13,14,
22,93,145,163,164,
181,251,257,311,364,
410,414,415,425,433,
439,526,528,530,578,
596,610,639,646,661,
662,663,779,796,832,
876,899,938,956,977,
979,993,998,1008,1024,
1028,1059,1096,1104,1124,
1151,1166,1189,1198,1199,
1200,1210,1232,1300,1304,
1308,1321,1364,1383,1394,
1408,1437,1473,1517,1520,
1581,1605,1618,1678,1679,
1680,1694,1710,1751,1772,
1816,1829,1831,1833,1848,
1853,1855,1865,III,XI,
XIV,XVII,XVIII,XXI,XXII,
1876,1916,1917,1943,1947,
1965,1972,2001,2146,2188,
2328,2330,2355,2359,2372,
2383,2402,2414,2417,2474,
2474,2505,2514,2532,2539,
2544,2561,2637,2665,2681,
2687,2763,2783,2834,2856,
2860,2913,2914,3040,3043,
3052,3085,3268,3303,3304,
3330,3332,3338,3342,3352,
3364,3559,3564,3591,XXIX,
XXIX
ķ.-ıp-mėn
3612,3612
ķ.-man
2360,3171
ķ.-mas
65,161,827
ķ.-may
87,442,864,1526,1689,
1697,2086,2287,2667,2704,
3347
ķ.-mayın
435,582,3051
ķ.-mış
244,727,1538,1709,1792,
1827,1919,1919
ķ.-mış-sėn
1751
ķ.-sa

81,81,471,471,659,
877,1438,1548,2162,2162,
2169,2169,2241,2352,2803,
3427,3521
ķ.-saķ
1802,2657
ķ.-sam
104,1348,2499,3066,3066,
3291
ķ.-sañğ
2020,2643,2643,2706,3619
ķ.-sun
819,819,3239,3239
ķ.-ur
21,212,434,746,748,
750,753,757,830,834,
844,847,850,862,1039,
1175,1217,1220,1252,1310,
1722,1793,1820,1861,2126,
2138,2228,2352,2459,2685,
2715,2909,2914,2926,3335,
3404,3415,3510,3603,XXXVI
ķ.-ur-biz
816
ķ.-urça
1411
ķ.-urda
758,1002,1070,2303
ķ.-urdın
1720,1831
ķ.-urġa
221,703,1371,1472,2347,
2938,3031,3508
ķ.-urıġa
1789
ķ.-urlar
1460,2607
ķ.-ur-mėn
1266,1626,1626,2576,3232,
3236
ķ.-ur-sėn
1256,1495,2030,2593,3117,
3117,3389,3389
ķılāde A gerdanlık
2130
ķılıç kılıç
1746,1847,2000
ķ.-da
2907
ķ.-ıġa
3289
ķ.-ın
218
ķılınç kılıç
ķ.-ı
402
ķılış- beraber etmek
ķ.-ıp
2878
ķılma- etmemek, eylememek
ķ!
111,116,1628,1646,1749,
2412,3234,3235,3302,3302,
3486
ķ.-dı
1067
ķ.-dıñğ
3384
ķ.-ġan
2213
ķ.-ġıl
1932
ķ.-mış
1094
ķ.-sa
1085
ķılmağ kılma, etme
ķ.-ı
IV
ķ.-um
2549
ķılmağlığ kılma, etme
2649
ķ.-ı
2537
ķılmaķ etmek, eylemek
14,55,728,1374,1377,
1516,V,XX,1974,1974,
2173,2296,2350,2498,2935,
3096,3096,3119,3128,3128,
3131,3131,3372,3433,XXXVIII
ķ.-nı
1538
ķın işkence
3289
ķ.-ıġa
2346
ķ.-lar
2096
ķıraġ kenar
ķ.-ıġa
XIV
ķıraķ kenar
2159
ķ.-dın
482,2947

ḳıraḳraḳ daha kenar
1155
ḳırḳ- kırkmak, kesmek
ḳ.-ar
1847
ḳ.-ıp
1848
ḳısm A kısım; çeşit; fasıl
565
ḳ.-ı
302
ḳ.-ın
1816
ḳıṣṣa A fıkra, hikaye; macera
370,581,590,1029,1826,
2614,2662,2773,3545
ḳ.-da
115
ḳ.-ġa
584,1161,1666
2955,3247
ḳ.-mnı
3231
ḳ.-nı
592,1561,1718
ḳış kış mevsimi
31,557
ḳıtāl A vuruşma; savaş
ḳ.-i
475
ḳıyāmet A kıyamet; büyük sıkıntı
712,713
ḳıyās A kıyas, karşılaştırma
ḳ.-dın
1203
ḳız kız
2723,2726,2747,2748
ḳ.-dın
2753
ḳ.-ı
XXXI
ḳ.-ıda
3155
ḳ.-ın
2688
ḳ.-ınıı
2262
ḳ.-lar
794,1019,2592,2618,3298
ḳ.-larġa
2596,3281
ḳ.-nı
2673,3152
ḳızar- kızarmak
ḳ.-ıp
2082
ḳızıḳ sıcak, kızgın
2045,2468
ḳızıḳraḳ daha kızgın, çok kızmış
746
ḳızıl kızıl
446,1855
ḳızıt- kızmak, kızdırmak
ḳ.-ḳıl
1653
ḳ.-tı
2076
kibi gibi
19,35,191,386,397,
446,508,524,532,541,
558,560,641,644,645,
743,752,752,1010,1013,
1127,1172,1179,1452,1594,
1691,1700,1735,1829,1839,
1848,1930,1952,2040,2051,
2184,2200,2311,2426,2597,
2666,2677,2677,2724,2777,
2856,2931,2972,3045,3047,
3065,3066,3138,3138,3165,
3188,3293,3308,3324,3328,
3361
kibr A kibir; büyüklük, ululuk
405
kiçik küçük
1.-din
651
kifāyet A yeterlik; yararlık
443
ḳīl A söz
ḳ.u ḳāl
1458
kilīd G kilit
k.-i
266
kilk F kamış kalem
3468
k.-ī
2759
k.-i
292,296,305
579
k.-ide
308
k.-iñġ
358,364,369
kim kim, kimse

13,45,112,142,154,
252,272,323,326,532,
547,550,551,560,563,
581,584,587,610,624,
625,635,637,640,646,
648,658,663,666,670,
675,687,688,695,698,
722,727,751,754,763,
785,792,810,815,816,
818,829,847,849,863,
868,876,901,913,917,
941,943,971,988,1000,
1002,1010,1018,1026,1032,
1040,1040,1047,1049,1054,
1057,1062,1094,1105,1113,
1114,1115,1156,1170,1176,
1211,1227,1243,1247,1252,
1255,1263,1264,1266,1268,
1282,1284,1298,1329,1366,
1435,1451,1467,1487,1509,
1539,1561,1611,1667,1723,
1735,1737,1751,1832,1838,
V,1886,1920,1923,1946,
2005,2007,2018,XXV,2038,
2064,2067,2067,2081,2091,
2096,2129,2147,2172,2182,
2189,2197,2202,2205,2210,
2219,2220,2221,2222,2223,
2224,2225,2226,2236,2245,
2259,2288,2290,2312,2313,
2316,2318,2327,2334,2336,
2337,2339,2346,2352,2355,
2358,2530,2775

k.-de
266,3551

k.-dür
142

k.-ge
57,58,64,487,911,
1617,2205,2705,3414,3601,
XXXVI

k.-ni
11,12,63,1619,2283,
2285,3425

k.-niñg
720

kim. ki
1,16,19,56,62,
78,85,88,97,113,
122,136,166,172,173,
179,180,184,185,188,
200,204,236,274,283,
303,311,313,321,323,
324,329,331,337,383,
387,410,414,419,439,
453,457,483,489,493,
500,528,534,539,549,
555,570,574,576,585,
588,591,606,615,616,
631,636,638,705,712,
739,759,780,826,858,
872,887,893,928,955,
963,966,966,985,988,
992,996,998,1004,1008,
1014,1019,1056,1064,1067,
1075,1082,1103,1104,1106,
1107,1128,1140,1160,1162,
1162,1171,1207,1213,1219,
1226,1229,1234,1246,1256,
1257,1257,1261,1288,1309,
1318,1339,1358,1361,1386,
1402,1406,1429,1440,1446,
1448,1458,1461,1465,1474,
1487,1494,1499,1502,1513,
1522,1523,1528,1530,1537,
1541,1553,1570,1573,1579,
1616,1618,1626,1642,1665,
1667,1680,1685,1687,1703,
1706,1706,1715,1722,1725,
1732,1744,1748,1749,1760,
1773,1778,1783,1791,1797,
1802,1810,1811,1822,1844,
1849,1854,1866,II,III,
IV,V,V,VII,IX,
1881,1893,1905,1918,1929,
1933,1935,1936,1940,1944,
1945,1949,1950,1955,1957,
1961,1961,1965,1987,1996,
1997,2004,2015,2022,2022,
2029,2034,2038,2045,2059,
2063,2070,2095,2103,2119,
2150,2158,2159,2160,2168,
2169,2179,2256,2261,2280,
2338,2352

kimse kimse
207,207,287,382,559,
883,1148,1417,1481,2140,
2143,2431,2798

k.-ge
50,2496,3555

kīmyā A kimya
1721,3379,3389

k.-sėn
3376

k.-sı
217

k.-sın
1629
kīmyālıġ A+T kimyalık
3382
kīmyālıḳ A+T kimyalı; kimyalık
3377
kīmyā-veş A+F kimya gibi
3388
kīn F kin, garaz
340,469,1820,1821,1836,
1865,XXII,1873,1873,1935,
2346,3127,3461,3462
k.-de
2726
k.-dür
2210
k.-idin
1822
k.-ler
1838
kīne F kin, garaz
1932,2345,3255
kīn-ḫ"āh F kinci, öç almak isteyen
3062
kir- girmek
k.-di
322,820,2173,2722,3011,
3333,3336,3340,3355
k.-dim
378
k.-erge
346
k.-geç
884
k.-gesin
1404
k.-iben
2090
k.-ip
184,696,2055,2278,2329,
2734,3365
k.-miş
885,1502
k.-se
431,883,1222
k.-sün
3548
ḳīr A zift, katran
494,495,497,1976
ḳ.-ġa
2847
ḳ.-i
496,497,1360
kirām A soylular, ulular
k.-ı
3024
kirāmī A saygın;soylular;cömertler
1112,1422
ḳīr-gün A+F katran renkli
ḳ.-da
495
kirişme F naz, işve, cilve; gamze
526
2300
ḳīr-mānend A+F katran gibi
496
kirme- girmemek
k.-se
1500
k.-sün
3209
kirmek girme, giriş
2842
k.-in
3564
ḳīr-peyvend A+F katran bağı; katranlı
496
kirpik kirpik
2224,XXVII,2472
k.-i
1287,3264
k.-ler
2074
k.-leridin
2396
kīse F kese; para çantası
k.-de
1989
kisvet A kisbet, güreş elbisesi
2589
kīş F elbise (keten kumaştan)
641,1053,2666
kişi kişi, insan, adam
273,366,411,436,560,
587,818,883,1097,1277,
1357,1836,1845,1988,2045,
2451,2724,2961,3164,3431,
3438,3438,3474,3603
k.-din
1796
k.-ge
1272,1356,2251,2446,3418,
3433
k.-ler
1024,1166,2777,3609
k.-mén

2103
k.-ni
1355,1722
k.-niñg
1812,2483
k.-sėn
2245
k.-sin
932
kişmīr F Kişmir; yer adı
306
kişte F lezzetli bir tür meyve
2056
kişver F ülke, yurt; iklim
3544
k.-ġa
3499
458,2299,2696,3317
k.-i-dür
3549
k.-iñg
2299
kitāb A kitap
k.-ı
1508
kivür- koymak; yerleştirmek
k.-geni
XXXI
kiz keçe
220,3197,3544
2080
k.-ini
2687
kizb-ül-müneccimūn A müneccimlerin yalanı
k.-dur
2794
ķoçķar koç; koç burcu
225
ķol kol
592,603,635,2845,3057
ķ.-ġa
2858,3004,3326
ķ.-ı
303,1399
ķ.-ıda
220,477,2430
ķ.-ıdın
2129
ķ.-ıġa
1524,2393
ķ.-ın
979,1917,2857,3266,3508
ķ.-ını
2847,2856,3267
ķ.-lar
3286
ķ.-larnı
482
ķ.-um
107
ķ.-umnı
1090,1224,2634
ķ.-uñġnı
3071
ķol- istemek; rica etmek
ķ.-ay
3034
ķ.-ayın
3226
ķ.-ay-mėn
2716
ķ.-dı
85
ķ.-dum
2500
ķ.-ġan
2497
ķ.-ġay
1640
ķ.-up
2751
ķolaç kulaç
ķ.-ın
2858,3208
ķolmaġ dileme; özür dileme
ķ.-um-dur
2190
ķolmaķ isteme, dileme
2655
ķ.-ķa
2262
ķon- konmak, konaklamak
ķ.-mayın
207
ķ.-sa
851
ķ.-up
2096,2393
ķonmaķ konma, konaklama
ķ.-ķa
1881
ķop- ayağa kalkmak; belirmek
ķ!
2164
ķ.-a
1119

ķ.-ķa
226
ķ.-ķıl
929,3318
ķ.-sañġ
2704
ķ.-tı
816,924,1021,1043,1118,
1130,1188,2071,2174,2688,
2720,2724,2874
ķ.-tılar
1054,1825
ķ.-uban
1275
ķ.-up
1071,1072,1401,2390,2664,
2835,3004
ķopar- koparmak, çıkarmak
ķ.-ġanı
XX
ķ.-ur
2484
ķorķ- korkmak
ķ.-up
923
ķoru- korumak, gözetlemek
ķ.-r
2097
ķoş çift
1642
ķoş- koşmak, ilave etmek
ķ.-up
695
ķoşul- koşulmak, katılmak
ķ.-dı
2996
ķ.-sa
2819
ķ.-up
3350
ķoy koyun
612,1832,2567,2573,2587,
2588,2589,2592,2607,2607,
2632,2633
ķ.-ġa
447
ķ.-ı
XXIX
ķ.-ıġa
1415
ķ.-ınıñġ
2574
ķ.-lar
2594,2596,2831,XXIX
ķ.-larġa
2608
ķoy- koymak; terketmek
ķ!
1641,1932,2137,2145,2948,
3255,3617
ķ.-arġa
2477
ķ.-ay
1766,3293
ķ.-ayın
3294
ķ.-dı
259,376,765,1130,1400,
1728,1743,1944,1999,2072,
2275,2435,2510,2577,2800,
2884,3170,3178,3264,3278
ķ.-dılar
921,2543,2625,2670
ķ.-dum
1750,2719,2719
ķ.-duñġ
2477,3036
ķ.-ġan
XXXIV
ķ.-ġıl
3453
ķ.-mas
648
ķ.-may
541,684,694,1789,2084,
3072,3072
ķ.-may-dur
1126
ķ.-mış-sız
1797
ķ.-sa
1500
ķ.-salar
853,1652,1662
ķ.-sañġ
2142,2142
ķ.-uban
446,481,2099,2572
ķ.-uñġ
2550
ķ.-up
299,329,484,931,991,
1103,1110,1150,1218,1371,
1501,1679,VII,2078,2265,
2271,2525,2640,2703,3098,
3130,3367,3554,3582

ķoy(u)n koyun, sine
ķ.-ı
2909,3503
ķ.-ıġa
918,3266
ķ.-um
381
ķ.-uńġ
2240
387
ķoyçı koyuncu, çoban
447,2633,2831
ķoydur- koydurmak
ķ.-up
2674
ķoyı aşağı
1188,1436,3004,3369
ķoyma- koymamak
ķ!
3544
ķ.-dı
1065,2558
ķ.-dıńġ
109
ķ.-ġay
619,1365
ķoymaġ koyma
ķ.-ıńġ
915,915
ķoyun koyun (krş. ķoy)
2042,2234
ķ.-lar
1844
ķozġa- karıştırmak; ıstırap;
vermek
ķ.-dı
2070
ķozġal- hareket;heyecanlanmak;muz;
darip olmak
ķ.-ġa-siz
3136
ķ.-ıp
1074
ķ.-may
788
ķozġalan karma karışık; ıstırap
802
ķ.-ı
2070
ķozı kuzu
824
ķ.-ġa
2573
ķ.-sı
612
ķ.-sın
854
köç göç
1952,1952,1977
köç- göçmek, taşınmak
k.-ken
XXIV
k.-miş
2034,2059,2061
kök gökyüzü
19,20,42,440,486,
494,536,632,725,872,
971,983,984,1063,1083,
1252,VII,1942,2044,2050,
3022,3324
k.-i
972
k.-idin
950
k.-ke
19,211,467,637,995,
1075,1344,1345,1522,1533,
1706,1866,XXXV
k.-ni
37,2606
k.-te
211
k.-tekin
3398
kök(ü)s göğüs
k.-i
949,975,1033,3045
k.-ide
949
k.-ige
974,1217,1218,3304,XXXII
k.-in
1505,3043
k.-ini
2728,3276
k.-üm
2330,2410
k.-ümni
2329
kölkömük gömgök
3020
köm- gömmek
k.-erler
2046
k.-gen
173,1083,1984

k.-miş
859
k.-mişler
1181
kömeç-dān gümeçlik, toprak tencere
k.-ı
2840
kömül- gömülmek
k.-güsi-dür
3217
k.-ür
835
kömür kömür; karalık
k.-lerini
982
köñg(ü)l gönül
k.-i
292,424,434,518,638,
658,792,867,869,977,
1061,1074,1241,1247,1289,
1296,1296,1299,1449,1554,
1601,1602,XI,XVII,XVIII,
1902,2019,2066,2079,2149,
2181,XXVII,XXVII,2782,2799,
2901,2956,2959,3153,3314
k.-ide
802,804,874,875,889,
973,1124,2513,3329
k.-ideki
XX,2070
k.-idin
1130,1289,1695,3276,3563
k.-ige
416,419,962,976,1095,
1129,1729,XXIV,2064,2065,
2098,2515,2527,2547,2653,
3408,3584,3608,3619
k.-in
7,931,1483,1489,1690,
XXI,1903,2147,XXVII,2737,
2960
k.-ini
809,1135,1274,1295,2058,
2069,2359,2378,3586
k.-iniñg
1939,3015
k.-üm
116,174,1378,1499,1638,
1645,1715,1817,2474,3050,
3141,3444,3447
k.-ümde
1016,1389,2102
k.-ümdin
2349
k.-üme
322
k.-ümge
497,1630,1633,3117
k.-ümni
905,912,1995,2012
k.-ümniñg
908
k.-üni
3170
k.-üñg
1737,1739,2694,3025,3067,
3075,3077,3523
k.-üñgde
2115
k.-üñg-dür
2693
k.-üñgni
2715
694,894,1066,1290,1290,
1356,1463,1485,1620,1805,
1933,2010,2010,2013,2314,
2354,2476,2939
k.-ge
1484,1911,2202,3417,XXXVI
k.-ler
3288,XXXVI
k.-ni
176,1087,1184,1374,1662,
3057
köñglek gömlek
1033
k.-in
2109
k.-ini
2112,2207
köp çok
63,64,322,451,499,
612,614,625,639,685,
808,846,876,889,1050,
1147,1237,1247,1491,1568,
1577,1578,1806,1885,1885,
2001,2109,2144,2164,2167,
2168,2188,2254,2369,2370,
2385,2396,2598,2628,2640,
2653,2653,2672,2721,2730,
2731,2766,2774,2787,2893,
3047,3073,3073,3084,3157,
3234,3237,3237,3608,XXX,
XXXVII
k.-tür
1246,3598

köpelek kelebek
3424
köprek daha çok, daha fazla
595,595,2760,2970
kör- görmek
k.-di
214,310,884,945,1047,
1115,1142,1142,1399,1413,
1419,1490,1712,1906,2062,
2081,2106,2278,2399,2568,
2688,2736,2798,2808,3016,
3152,3155,3261,3398
k.-diler
1432
k.-düm
2343
k.-düñğ
552,2028,2491
k.-er
1418,2531,3438
k.-erige
2516
k.-esiz
1716
k.-ey
1746,2582
k.-geç
247,304,788,809,1033,
1139,XIV,2098,2109,2397,
2401,2642,3455,XXIX
k.-gen
1719,3438
k.-genge
713,1028
k.-genni
2725
k.-gil
2412
k.-güçi
3001
k.-mes
1555
k.-meyin
1189,3410
k.-miş
2265,2527,2569
k.-se
541,652,1156,2159
k.-sem
1923
k.-señğ
597,3425
k.-sün
3555
k.-üben
215,836,986,1186,2678,
2723
k.-üp
94,218,249,650,663,
793,801,949,997,998,
999,1164,1503,1714,1729,
1743,1869,XXIII,XXIII,1883,
1960,2546,2575,XXXIII
körgüz- göstermek
k!
1224
k.-di
79,2180,2566,2745,2787,
2992,3394
k.-düñğ
372
k.-geni
XIX,XXXII
k.-gey
3250
k.-mey
3186
k.-se
1358
k.-üp
421,506,976,1102,1849,
2800,2927,2971,3268
k.-ür
831,834,1821,3438
k.-ür-sén
2579
körgüzmek gösterme
1362,3584,XXXVIII
körk güzellik; süs
446
körme- görmemek
k.-dük
2440
k.-gey
1352
körmek görme
1308,3127,3486
körmeklig ~görme, görüş
k.-ike
660
körün- görünmek
k.-di
1262,1755,1755,1950,1950,
2567,2570,2570
k.-geç
1601,2605

k.-geni
X
k.-gey
V
k.-mey
3574
k.-üben
2215
k.-üp
527,529,531,2613,3010
körünme- görünmemek
k.-di
2538
k.-gey
2803
körüşmek görüşme
IX
köter- götürmek, kaldırmak
k.-di
1154,1612,2280,2737,3177
k.-diler
2619
k.-ip
1661,2405
k.-mey
993
k.-meyin
136
k.-ür
833
köteril- götürülmek; kaldırılmak
k.-di
2671
kötermek götürme; kaldırma; taşıma
380
köy- yanmak
k.-di
1073,1453
k.-er
1494,3606
k.-erde
3435
k.-eridin
3154
k.-gen
1955,2476,3438,XXXIV
k.-genge
915
k.-güçi
3602
k.-se
1343
k.-üp
90,1154,2149,2897,3031
köydür- yakmak
k.-geli
1527
k.-gen
XXXIV
k.-se
3418
k.-seler
1342
k.-üp
949,2080,2285,3181
k.-ür
836,1662,2225,2305
köymek yanma
781,781
k.-de
3417
k.-din
2486
k.-idin
2042
köz göz
176,268,273,597,646,
646,647,666,667,689,
703,871,1085,1237,1557,
1599,1700,1803,1908,1911,
1913,2074,2077,2118,2223,
2262,XXVII,2310,2313,2313,
2601,2814,2844,2857,2890,
2919,2937,2989,3001,3071,
3259,3264,3265,3269,3272,
3279,3281,3289,3292,3446,
3530
k.-de
645,1288
k.-din
1187,1353,1400,1927,2557,
3001,3611
k.-ge
805,805,1085,1484,1677,
3486,3574
k.-i
222,243,687,758,782,
844,997,997,999,1603,
XIII,2088,2117,2122,2232,
2829,2924,2940,3208
k.-ide
1315,1772,2396,3165
k.-idin
866,1287,1314,1550,1929,
2913,XXXII
k.-ige

241,970,987,1126,1501,
1502,1504,X,1905,2077,
2562,2601,2916,2991,3290
k.-in
213,944,1041,XII,2104,
2117,2822,2841
k.-ini
28,635,721,859,2120,
2144,2830
k.-ler
699,701
k.-leri
202,2992
k.-leridin
2185
k.-lerige
923
k.-ni
505,544,1084,1086,2915,
2950,2952
k.-üm
1090,1347,1555,1896,2330,
2354,3050,3445
k.-üme
1734
k.-ümge
1485,1716,1766,2719
k.-ümni
2104,2315
k.-üñg
2304,2936
k.-üñge
3058
k.-üñgge
2950,3290
közgü ayna
2746,3185,3186,3390
ḳubūr A mezarlar
3307
3042
ḳ.-nı
3006
ḳuç- kucaklamak, sarılmak
ḳ.-ar
2927,3266
ḳ.-tı
1990
ḳ.-up
2405
ḳuçuş- kucaklaşmak, sarılmak
ḳ.-tılar
2519
ḳ.-urġa
1917
ḳuds A Kudüs;temizlik;kutsallık
513
ḳudsī A kutsal
2811
kūh F dağ
1060,1372,1797,2463,2714,
3242
962,1390,1633,2463,2908
kūh-mānend F dağ gibi
1416
kūh-tā-kūh F dağ kadar; dağ üstüne dağ
962,1633,2908
ḳul kul, köle
114,3066,3497
ḳulaġ kulak
ḳ.-ı
824,2829,2928
ḳ.-ıġa
1194,2929,3246,3315
ḳ.-ım
1494
ḳ.-ın
2640
ḳulaḳ kulak
ḳ.-ḳa
3470,3470,XXXVII
ḳulan yaban eşeği
2173
ḳullāb A çengel, kanca
339,1283,1607,2856,3205
ḳ.-ı
1609
1608
ḳulle A dağ tepesi; kule
2902
ḳ.-sidin
2322
ḳulluġ kulluk, kölelik
ḳ.-ların
3481
ḳ.-uñg
3318
ḳ.-uñgnı
3066
ḳulluḳ kulluk, kölelik
3494
ḳum kum
1169,1171,1176,1177,1177,
1179,1277,1696,XV,2042,
2226,2231,2282,2321,2799,
2800,3044
ḳ.-ġa

1702
k.-nı
746
kumāş A kumaş
k.-ıġa
436
kūr F kör
340,1347,2315,2844
kur- kurmak
k.-ar
2562
k.-dı
2669
kurbān A kurban
k.-ı
221
kurġan kale; korunak
323
kurmaḳ kurma, ayarlama
1740
kurretü-l-ᶜayn A göz nuru
240,577
VIII
kurş A küre, daire
k.-ı
2321,2566
k.-ı ḫurşīd
150,427,476,681,1360
k.-ıda
2840
kurt böcek, kurtçuk
2092;2093
k.-ī
2055
kuru- kurumak
k.-dı
622
k.-mas
281
kuruḳ kuru; kurumuş
279,1696
kuruş- kurumak
k.-tı
3214
kurut- kurutmak
k.-ḳanda
XII
k.-ḳannıñġ
XII
k.-ḳıl
3445
k.-tı
3430
kūs F kös; büyük davul
k.-ı
3499
351
kuş kuş
566,1286,XVII,2097,2220,
2955
k.-ı
566,1392,XVIII,2437,2743,
3447
k.-ınıı
341
k.-lar
2954
k.-larġa
852,2106
k.-ları
1510
kuşḳına küçük kuş, kuşçağız
851
kūt A yiyecek, gıda
1336,1337,1348,2935,3000,
3061
kuṭb A kutup
1596
1595
kūteh F kısa
1886
kutḳar- kurtarmak
k.-salar
1334
kutul- kurtulmak
k.-up
X
kutulma- kurtulmamak
k.-dıñġ
2211
kutur uyuz, hasta ve zayıf
XXV,2081
kutur- kudurmak
k.-ġay
1339
kuvan- güvenmek;sevinmek;övünmek
k.-saḳ
2535
kuvvet A güç; sıhhat, sağlamlık
764,2115
k.-i
870
küy F köy; sevgilinin yeri
k.-ge
1103,1104
k.-i

1652,2127
k.-ide
1109,1110,2138
k.-idin
564
k.-ige
II
k.-iniñg
2136
k.-üñgde
2311
ḳuyaş güneş
217,743,747,1360,XIX,
XXV,2812,2840,3159,3561
ḳ.-ı
III
ḳ.-ıġa
3273
ḳ.-nı
407,1150,XXIII,2676
ḳ.-nıñg
3157
ḳuyruġ kuyruk
2089
ḳ.-ı
2086
ḳ.-ıdın
2217
kübrā A çok, pek büyük olan
156
küdüret A gam, tasa; bulanıklık
2791
küfr A küfür, dinsizlik
99,145,III
kühen F eski, yıpranmış
3017
kühen-leng F eski aksak
52
kühen-sāl F yaşlı, yaşlanmış; eski
664,1320
kül A (küll) tam, bütün; çok
528,2489,3122
ᶜaḳl-ı k.
85,2164
II
kül- gülmek
k.-di
983
k.-erige
2870
k.-üp
185
kül. kül, ateş külü
1141,1327,1531,2045,2046,
2161,2162,2215,2474
k.-din
2163
k.-ge
2490
k.-i
1344
k.-in
545
k.-ler
2057
k.-lerini
2848
k.-lerni
2077
k.-üñg
1083,1084
külbe F kulübe
k.-mde
1385
külgü gülme; tebessüm; gülünç
1306,2680
k.-sidin
1307
k.-sin
843
külīçe F külçe
2523
küllī A bütün, umumi; çok
II
külmek gülme, gülüş
973
k.-ige
1692
külümsü- gülümsemek
k.-p
2087
kümüş gümüş
k.-in
37
kün gün, gündüz
21,28,97,98,162,
173,533,547,609,738,
738,739,746,770,1092,
1125,1195,1197,1202,1205,
1285,1317,1318,1469,1511,
1559,1569,1585,1621,1672,
1709,1758,1871,1881,2039,
2040,2117,2127,2236,2265,
2265,2296,2320,2321,2384,
2586,2666,2746,2760,2767,
2776,2843,2991,3058,3074,

3096,3161,3240,3261,3261,
3368,3372,3433,3598
k.-din
2738
k.-ge
2738,3313
k.i
960,1864,2767,3249,3514
k.-in
1128,3436,3481
k.-iniñg
2701
k.üni
830
kün. A ol, olsun
emr-i k.
274
künc F köşe, bucak; bodrum
k.-ige
3178
kündüz gündüz
68,184,1164,1286,1574,
2670,3060,3557
k.-ni
183
küngür F kubbenin tepesi
394
künkine güncük
819
küre A yuvarlak, toparlak
k.-si
2836
kürsī A kürsü; taht; makam
230
kürūm A üzüm, bağ kütükleri
k.-ı
68
kütüb A kitaplar
k.-de
419
küyev güveyi, damat
2677,2723,2747,2748,2780,
2795,2798,2888,2890
k.-ge
2674
k.-ni
2672,2770,3354

L

lābe F yalvarma, acz gösterme
2106,XXIX
lāceverd F lacivert;değerli bir taş
l.-i
228
lā-cürᶜa A tortu; kadehteki kalıntı
3527
lafẓ A söz
655,2956
l.-dın
655
l.-ı
594
l.-ıda
1684,3528
lā-ḥavl A (lā ḥavle velā ḳuvvete;
illābillāh)kuvvet, kudret;
Allahtadır-sıkıntı anında;
sabır için söylenen söz
1694
laḫtī A bir parça; bazı
1259
laḥẓa A lahza, an
93,100,516,546,935,
993,1058,1122,1205,1300,
1308,1316,1316,1545,1818,
XII,XII,1890,2076,2094,
2176,2276,2407,2413,2801,
2801,2802,2822,3233,3603
l.l.
803,803
l.-ī
2078,XXVIII
laḳab A lakap
l.-ı
352
l.-ın
51
laᶜl A lal taşı; kırmızı; dudak
781,839,839,1087,1087,
1089,1804,3458,XXXVII
l.-din
1089
l.-ġa
3124
l.-i
779,1680
379,711,767,778
l.-ide
709,716
l.-im
1550
lāl A dilsiz
192,664,903,1576,1656,
1771,II,2027,2297,2521,
2742,2750,2781,3342

86
laᶜl-bār A kıpkırmızı; al saçan
l.-ı
1088
lāle F lale çiçeği
33,71,446,838,839,
860,860,949,XII,1910,
1910,2233,2933,2934,2935,
2951,3194
l.-de
2095
l.-din
2933
l.-niñg
XXXVI
l.-side
558,3010
l.-sin
3201
lāle-zār F lale bahçesi
XXXII
l.-ı
2301
laᶜl-veş A+F dudak gibi; kırmızımsı
l.-din
3187
lām A Arap alfabesinde" " harfi
395
lā-mekān A mekansız; Allah
l.-nı
161
lām-elif A Arap alfabesinde" " harfi
l.-leri
146
lāmiᶜ A parlayan, parlak
517,691,1733,2690
lā-nihāyet A sonsuz
beḳā-yı l.
54
laṭīf A yumuşak, hoş, nazik
2658
lāyıḳ A layık, uygun, yaraşır
208,382,1054
lāzım A lazım, gerekli
1616
leb F dudak
l.-i
692,767,780,3214
l.-idin
708
l.-iga
2631
l.-in
3215
l.-iñg
913,3293
l.-lerim
2242
leb-ā-leb F ağzına kadar dolu
3454
ledünnī A ilahi sırlara ait
133
leᵓim A alçak, aşağılık (kimse)
3070
leked-kūb F tekme yiyen, çifte yiyen
977,1295,2069
lemᶜa A parıltı, parlayış
506
l.-dın
1359
l.-ñg
1081
l.-sı
552
l.-sıdın
511
657
lemᶜa-efgen A+F parıltı düşüren
521
leng F topal, aksak
502
lerz F titreme, titreyiş
1383
leṭāfet A latiflik; güzellik
784,1409,XI,1910
levḥ A levha; düz satıh
230,733
734
levn A renk, boya; çeşit
l.-iñgiz
2100
leyl A gece
1146
718
leyletü-l-bedr A ayın on dördüncü gecesi
XXVI
leyletü-l-ḳadr A Kadir gecesi
XXVI
leylī A Leyla; gece
13,14,526,589,720,
742,1067,1123,1163,1167,
1214,1215,1215,1216,1228,
1427,1503,1639,1643,1643,
1674,1675,1675,1676,1785,
1788,1807,1834,IX,XI,

XII,XIV,XVI,XXII,XXII,
XXIII,XXIII,1883,1914,XXIV,
1949,1966,1969,1971,2002,
XXV,2040,2176,2181,2195,
XXVII,2528,2574,2597,2610,
2613,2692,2763,2771,2797,
2806,2862,2863,2893,2913,
2940,2945,3135,3146,3260,
3282,3331,3334,3341,3371,
3540,3611,XXIX,XXXIV,XXXV
l.-dın
2872
l.-ġa
3203,3306,3309
l.-ni
1888,2708,XXIX,XXXI
l.-niñg
XVIII,XXVI
3133
leẕẕet A lezzet, tat
2896
libās A elbise, esvap
428,641,2666
l.-ı
217,702,715,967
l.-ı ḫārā
30,950,1512,1599,1611,
3296,3590
l.-ın
182,965,1611,1894
l.-ınıı
966
līk F lakin, ancak, fakat
595,677,939,1903,1979,
2488,3044
līkin F lakin
23,62,105,303,316,
353,366,410,477,577,
673,798,869,992,1234,
1248,1252,1267,1412,1440,
1458,1461,1479,1495,1498,
1746,1767,1848,1974,2028,
2334,2354,2385,2453,2481,
2525,2699,3144,3590
līmū F limon
476
lisān A lisan, dil
l.-ı
XVI
livā A bayrak; sancak
394
l.-da
839
l.-ġa
395
l.-sı
981
loḳma A lokma
59
l.-ġa
1350
3061
loḳma-ḫor A+F lokma yiyen, yiyici
1350
luᶜb A oyun, eğlence
187
luᶜbet A oyun; olağanüstü hal
816
lūle F lüle; küçük boru
344
luṭf A iyilik; güzellik
284,288,723,1196,1820,
1821,2130,2191,2301,2534,
2568,2634,2716,2925,3255,
3461,3462,3506,3571
107,118
l.-dın
756
3463
l.-ıdın
262
l.-uñġ
2641
l.-uñġdın
267,1664
lücceᵓ A engin su; kalabalık; ayna
508

M

maᶜānī A manalar
377,1572,VI
fāyıż-ı m.
3
maᶜāş A aylık; yaşayış, dirlik
m.-ī
2239
mācerā A macera; olup geçen şey
m.-dın
2149
m.-ġa
696,1885
m.-nı
1473,1555,1990,2668
m.-sı
1030,1203,3530

m.-sın
1115,3223,3613
mādde A madde; asıl, öz
3599
maᶜdelet-şiᶜār A adil, eşit davranan
3459
maᶜden A maden, kaynak
m.-iniñg
VI
maᶜdūm A yok olan
5,270,2614
maġāk F çukur
1351
m.-dın
108
maġlūb A mağlup, yenilmiş
1903,2441
maġmūm A gamlı, kederli; bulutlu
1826
maġrib A batı; akşam
936,III,XIX,2587
m.-ġaça
III
maġz F beyin; ilik; iç, öz
647
m.-ı
2636,3560
1625
m.-ıda
1041,1857
m.-ıġa
942
māh F ay; sevgili
631,723,2885,3271,3370
m.-ı
3044
258,723,726,882,1811,
2597,2879,2885
tā-be-m.-ı
631
maḥabbet A sevgi
1608,IX,2733
m.-iñgga
2712
maḥāfet A korkma, korku
537
maḥal A (maḥall) yer; zaman
208,2768,3620
3231
m.-nı
2546
mahāret A ustalık, beceriklilik
2971
maḥbūb A sevilmiş, sevilen
199,787
maḥbūs A habsolunmuş
495,1379,2250
maḥfī A gizli, saklı
312,1484,XX,2066
maḥfil A oturulan, görüşülen yer
1446
maḥfūẓ A saklanmış, korunmuş
3512
māhir A usta; hünerli
413
304
maḥkūm A mahkum, hükümlü
m.-ı
607
maḥlas A mahlas
m.-ı
263
māh-liḳā F ay yüzlü güzel
1069
maḥlūḳ A yaratık, yaratılmışlar
3463
maḥmil A deve semeri; sepet
1036,1036,XIII,1953
1037
māh-pāre F ay parçası gibi güzel
1569
maḥrem A haram; gizli olan
247,247,932,1512,1589,
2134,3577
116
289,1006,1462,1464
maḥrūm A mahrum, talihsiz
269,1108
maḥrūr A hararetli; ateşli, kızmış
744,2050,2462,2972,3275,
3443
maḥsūb A hesaplanmış; büyük birine;
mensup kimse
2350
maḥṣūl A ürün, verim
439
maḥṣèr A kıyamette toplanılan yer
3514
māh-tāb F mehtap, ayışığı
m.-ı
518
maᶜhūd A bilinen; sözü geçen
730,3353
maḥv A yok etme, yok olma
247
maḥż A katkısız, saf; tam

m.-dın
3463
200
maḫzen A mahzen; yer altı
60
2430
m.-iniñg
629
maḫzūn A hüzünlü, tasalı, kaygılı
524,801,1201,1326,1937,
2458,2509,3108,3444
maḫẓūẓ A hazzetmiş, hoşlanmış
3595
maḳāl A söz; söyleme, söyleyiş
904
m.-ı
1050
m.-iñg
2019
maḳālāt A sözler
2536,2723
maḳām A makam; durak
569,2162,2945,2998
m.-ı
160,1672,2067,3095
852
m.-ın
796,3253
maḳar A (maḳarr) durulan yer
497,1291
maḳāṣ A (maḳāṣṣ) makaslar
m.-ıdın
XX
maḳāṣid A maksatlar; istekler
1026
2176
maḳbūl A makbul; kabul olunmuş
659,1239
maḳdem A gelme, dönüp gelme
m.-i
1702
m.-idin
225,1591
maḳdūr A kader; güç, kuvvet
1255,1497
maḳrūn A ulaşma, kavuşma; yakın
1592,2863,3341
maḳṣad A maksat, istenilen
1099,1426
maḳṣūd A istenilen şey, istek
243,249,254,580,580,
1082,1330,1923,3411,3522,
3585
murād u m.
113
m.-ġa
1425
m.-ı
254
m.-ını
3505
m.-ların
1436
m.-um
3588
maḳtūl A vurulmuş, öldürülmüş
m.-ıġa
877
maᶜḳūl A akla uygun, mantıklı
659,1239
māl A mal; varlık, servet
1265,1761,1762,3511
m.-ı
614,1429,1430,3514
m.-ıġa
1417
m.-ın
3511,3513
m.-ını
619
m.-ıñg
3512
māle F duvarcı malası
2282
mālīde F sürülmüş, oğulmuş
2931
maᶜlūl A hastalıklı, sakat
2774
maᶜlūm A bilinen, belli
5,269,419,581,810,
823,1333,1826,XIX,XXIV,
2228,2335,2376,2614,3614
mān F ḫān ile ev bark
10
mānend F benzer, eş; gibi
126,567,988,1136,1591,
1744,1795,2820,3215,3605
maᶜnī A mana; mantıklı sebep
78,289,294,302,357,
359,359,628,717,1683,
2794,3466
m.-si
594
māniᶜ A mani, engel
1637
1688

manḳal A mangal
1092,1587
mañġa bana
105,112,113,117,326,
329,376,588,638,673,
1014,1239,1528,1531,1628,
1633,1639,1642,1649,1653,
1747,1755,1814,1878,1892,
1898,1923,1946,2022,2025,
2027,2100,2126,2165,2235,
2263,2264,2322,2322,2327,
2331,2339,2350,2367,2375,
2416,2422,2478,2479,2532,
2662,2861,3051,3144
m.-dur
3142,3142
mañġış cilve, salınarak yürüme
m.-ıda
1409
mañġlay alın
m.-ını
1043
manşūbe A satrançta"nerd"in ayrılıp;
gitmesi; oyun, tedbir
m.-leridin
XXII
manẓūm A dizilmiş, düzenlenmiş
581
manẓūr A bakılan; beğenilen
1355
m.-ı
1221,2912
maraż A hastalık
m.-nı
763
marīż A hasta; hastalıklı
2977
maṣāf A (maṣāff) savaş
m.-ı
1933
maṣlaḥat A iş; keyfiyet; barış
m.-dur
66
m.-ını
65
maṣrıḳ A doğu
m.-dın
III
maᶜṣūḳ A sevilen, sevilmiş
665,1068,2617,2736,3310
m.-ı
XXX,XXX
m.-ıġa
2285
m.-ḳa
2288
m.-nı
2287
maᶜṣūḳa A sevilen, sevilmiş (kadın)
m.-sı
2744
maᶜṣūḳluḳ A-T sevilen, sevilmiş olma
2286
māt F yenilme
2397
maṭāf A tavaf edilecek yer
m.-ı
159
mātamī-vār A+F matemli gibi, yaslı gibi
1612
maṭbūᶜ A basılmış (kitap vb);latif
428,2547
mātem A matem, yas
920,950,1042,1512,1599,
1611,3109,3163,3167,3167,
3167,3242,3539,3548
m.-ġa
2778
m.-i
3166
1612
m.-im
1566
m.-iñġdin
2469
mātem-engīz A+F matem koparan
1354
mātem-zede A+F matemli, yaslı
265,XXIII
m.-ler
1930
mātem-zedelıḳ A+F+T matemli, yaslı olma
m.-ḳa
3087
maṭlaᶜ A güneş ve yıldız doğması
2017
maṭlūb A istenilen, aranılan şey
2538,3600,3600
māvī A (māᵓī) mavi
cirm-i m.
44
māye F maya, asıl, öz
138
māyil A (māᵓil) meyilli; benzer
23,71,441,638,803,
1162,1222,1247,1851,1870,

1917,2382,2455,2516,2530,
2836,2892,2901,3057,3407
110
maẓanne A zannolunan; ermiş sanılan
1394
maᶜzeret A mazeret, özür
m.-ni
II
maẓhar A bir şeyin göründüğü yer
13
m.-da
3410
m.-dın
3410
628,1593
maẓlama A zulüm, can yakma
1740
maẓlūm A zulüm görmüş; sakin
m.-ġa
3504
maẓmūn A anlam; sanatlı söz
3590
m.-ı
262,2201
m.-ıġa
3589
maẓrūf A zarflı; kılıflı; içteki
647
maᶜzūl A azledilmiş, serbest
199
maᶜzūr A özürlü, özürü olan
1497,II,2364
1355
m.-dur
2364
meᵓāgir A güzel eserler; izler
234
mebhūt A hayrette kalmış, şaşkın
1471
mecāl A güç, kuvvet, takat
m.-i
539,2097,2338,3360
m.-im
328
mecālis A meclisler, toplantılar
3550
mecāzī A mecazi, mecaza ait
3402,3409
meclis A meclis, topluluk
1807
m.-i
2251
m.-idin
X
meclis-ārāy A+F meclis süsleyen
726
meclis-efrūz A+F meclis aydınlatan
895
mecmūᶜ A toplanmış; toptan
621,1131,2796
m.-ı
278
702
m.-ın
1999
mecnūn A Mecnun;deli, divane
11,12,14,95,524,
568,589,1204,1211,1212,
1212,1215,1226,1326,1668,
1711,1717,1729,1731,1748,
1770,1791,1834,IX,XVI,
XXII,XXIII,1937,1938,1945,
1960,1990,1993,2026,2033,
2038,2041,2098,2157,2199,
2199,XXVI,2204,2270,2373,
2404,2471,2507,2509,2517,
2519,2521,2522,2524,2529,
2538,2557,2569,2569,2577,
2586,2594,2645,2663,2688,
2749,2751,2804,2862,2863,
2871,2964,2990,3112,3260,
3299,3306,3340,3341,3540,
3602,3611,XXIX
m.-ça
3146
m.-dur
1215
m.-ġa
1264,1276,1601,1901,1928,
1968,2531,2548,2588,2605,
2711,2730,2761,2807,2896,
2911,3412
m.-ı
1916,3104
1730,XVI,1958,3079
m.-mėn
1994,2488
m.-nı
1585,1829,XVI,2527,2553,
2568,2666,2681,3335,XXXI
m.-nıńġ
XVII,XX,XXI,XXIV,XXV,
XXVII,XXVIII,3112,XXXIII,XXXIV,
XXXV
m.-uńġ
15

m.-nıñġ
XXXII
mecnūn-küş A+F mecnun öldüren
2603
mecnūnlıġ A+T mecnunluk
8
mecnūnluġ A+T delilik, tutkunluk
m.-um
94
mecnūnluḳ A+T mecnunluk, çılgınlık
m.-ḳa
XV
mecrūḥ A yaralı, yaralanmış
1012,1693,1991,2810,3235
mecūsī A Mecusi, ateşe tapanlar
3450
medār A etrafında dönülen nokta;; yörünge
m.-ı
3472
medāris A medreseler
3550
meded-kār A+F yardımcı
760
medfen A mezar
2988,3364,3365
medfūn A gömülmüş
m.-ları
3013
medḥ A övme
2294
m.-ide
VII
m.-iñġ
2295
m.-iñġni
1091
medḫal A başlangıç, giriş; kapı
58,2682
medhūş A şaşırmış; korkmuş
944,1141,2213
medrese A medrese
m.-de
3552,3553
medrūs A eskimiş
495,1379
mefhūm A anlaşılmış; anlam
810
meftūn A gönül vermiş, tutkun
1791
meger F meğer, halbuki
2233,2490,3174
meh F ay
74,196,1914
m.-din
1564,2137
196,770,1083,2211
mehābet A ululuk; korkunçluk
1601,1715
m.-i
IX
mehcūr A terk edilmiş; uzaklaşmış
1108,1455,2029,2425,2428,
2700,2778,3164,3443
mehd A beşik
643,650,654,1760,3258
m.-i
647
m.-iġa
X
m.-im
3057
mehl A vade, süre
2245,2453
m.-i
2622
mehtāb F mehtap, ay ışığı
38,541,786
meh-veş F ay gibi; güzel
862,873,924,931,3169,
3272
m.-ler
1478
mekān A yer, oturulan yer
m.-dın
1402,2008
m.-ı
566,844,XXV
m.-ım
1922,3224
m.-ın
2062,2121
mekke A Mekke
III,3023
meknūn A dizilmiş
343,XXXVII
mekr A hile, düzen
2832
m.-ī
1951
mekṡ A durma, bekleme
2194
mekteb A okul
133,134,670,672,722,
729,770,791,818,1135,
XI,2419

m.-de
2575
m.-din
729
m.-ġa
741
m.-ide
XI
m.-ni
795
mektūb A mektup
2369,2369
melāḥat A güzellik, yüz güzelliği
657,1909
melāl A usanç, usanma; sıkıntı
586,2114,2125
m.-i
591,862,1240,1316,1442,
1458,1489,2598,2639
m.-iṅġ
1004
melālet A usanç, bıkma, sıkılma
600,1307,1825,1901,2754,
3155
m.-idin
1133,2120,2638
derd ü m.
106
m.-ini
3507
m.-iṅġ
892,1962
melāmet A ayıplama; azarlama
1189,2705
m.-idin
XXXI
m.-imġa
2703
melāyik A (melāʾik) melekler
425,1598
melek A melek
189,338,369,1320,1597,
2154,2155,2158,2159
m.-din
470,3574
melekī A meleğe ait; melek gibi
463
melek-nihādī A+F melek huylu
676
melek-ṣıfāt A melek gibi
2153
melek-veş A+F melek gibi
463
melfūẓ A söylenilen; okunmuş
720,3595
meʾlūf A alışılmış; huy edilmiş
881
melūl A mahzun; usanmış, bıkmış
1274,1499
meʾmen A sığınak
2240
memlū A doldurulmuş, dolu
1625
meʾmūr A memur; görevli
397
menᶜ A yasak etme; durdurma
1060,1304
m.-iġa
1662
mėn ben
82,104,174,267,268,
321,382,495,588,604,
935,1103,1106,1107,1107,
1109,1330,1350,1361,1438,
1519,1540,1646,1800,1962,
1978,1986,2135,2159,2166,
2166,2166,2237,2255,2259,
2316,2342,2351,2417,2550,
2573,2718,3375
m.-de
2010,2170
m.-din
94,111,111,909,1111,
1114,1114,1495,2143,2291,
2355,2403,2644,2662,2949,
2949,3024,3026,3027,3036,
3077,3081
m.-i
330,384,1012,1112,1113,
1390,1500,1537,1627,1637,
1638,1655,1947,1967,2159,
2244,2344,2491,2499,2699,
2704,3026,3027,3032,3056,
3070,3256,3302,3302,3443,
3619
1108,1614,1621,2248
m.-iṅġ
82,82,1015,1016,1541,
1716,1758,1935,1966,2311,
2317,2321,2321,2411,2418,
3053,3067,3224,3243,3251,
3454
m.-iṅġ
1926,2004
m.-mėn
1964,2029

menār A ışıklı yer, fener kulesi
m.-ı
3392
menāre A minare
2452,3568
menāzil A menziller, duraklar
520
m.-i
2035
menkūb A talihsiz; gözden düşmüş
1903
méñg yüzdeki ben; nokta, beniz
183
mensūb A mensup
1245,2350
menşūr A neşrolunmuş; yayılmış
2202
630
me'nūs A alışılmış; alışık
m.-ların
2175
menzil A konak yeri; uzaklık
385,434,501,638,1036,
1036,1410,1953,2155,2455,
2530,2912
m.-de
1978,2544
m.-ga
2072
m.-iga
1099,1970
m.-lerin
1661
menzil-geh A+F konak yeri, konak
198
merā A dünya; güneş; eşitlik
m.-ga
1008
merāret A acılık, tatsızlık
743
merdüm F gözbebeği; insan, adam
645,2814
m.-i
1911
m.-idin
667
m.-ini
1557
merdümlig F+T insanlık; gözbebekliği
1798
merg F ölüm
1852,2973,3189,3210,3475
merğūb A rağbet edilmiş, beğenilen
428,2369
m.-ı
748
merğūle A kıvrılmış, kıvırcık (saç)
m.-i sünbül
3284
merhem A merhem
2026,2093,2167,2169,2221,
2272,3106
merkeb A binek; eşek
210,498,1710,1842,2523,
2763
m.-i
601
212
m.-iñg
1776
m.-iñgga
137
m.-niñg
502
merḳūm A yazılmış, adı geçmiş
419,2335,2376,3614
mermer Y mermer
3195
mertebe A derece, basamak; paye
m.-ga
3579
merz F yer, toprak; sınır
833,1708
mesābe A kadar; derece
3086
mesācid A mescidler; küçük camiler
425
meşāfāt A mesafeler, uzaklıklar
2156
mesāfet A mesafe, uzaklık
2803
mesāmmāt A delik, ciltteki delikler
m.-ıda
XXV
mesās A asıl, kök, esas
m.-ı
536
meşāyib A (meşā'ib) felaketler
1164,1483
mesāyil A (mesā'il) meseleler
418,419
mescid A küçük cami
m.-ide
346
megel A örnek, benzer
m.-dür

1787
mesᵓele A mesele, sorun
413,415,417
mesken A oturulacak yer; ev
569,588,897,1005,1375,
2240,2911,2979
m.-ge
2507
m.-imde
1385
m.-imga
2485
m.-in
2979
meskūn A iskan olunmuş yer
1592
mesmūᶜ A duyulmuş, haber alınmış
2547
mesrūr A sevinçli, memnun
1108
mest F mest, sarhoş
699,807,2204,2204,2740,
2816,2817,3434
m.-i
1131
1325,2852
m.-ler
1072
mestūr A gizli, örtülü
3570
meşaḳḳat A zahmet, sıkıntı
3009
1352
meşᶜal A meşale
196,196,687,2428
195
m.-ı sīm
36,121,3414
meşᶜale A meşale
1079
meşᶜal-efrūz A+F lamba, meşale parlatan
354
meşām A (meşāmm) burun
m.-ı
500,994
meşġūl A meşgul; tutuk, dalgın
199,439,2774
meşhed A şehit olunan, şehitlerin;
gömüldüğü yer; Meşhed
3569
meşhūr A meşhur, ün salmış
1227
meşk F tulumdan yapılmış su kabı
3431
meşşāṭa A gelin süsleyen kadın
2303,2635
2746,3210
771
meşᶜūf A delice tutkun; çılgın
881,1356,1975,3084,3321,
3404
mevc A dalga
277,356,2789
m.-i
278
276
mevcūd A var olan; hazır olan
254,270,580,596,730,
984,1330,1655,2237,2365,
3353,3522
m.-sėn
5
mevḳūf A bağlı; durdurulmuş
3282,3321
mevlānā A (bkz cāmī)
VI
mevsim A mevsim
m.-i
1584
mevṣūf A vasıflanmış, belirtilmiş
3404
mevsūm A ad verilmiş; tanınmış
1708
mevt A ölüm
3220
mevzūn A vezinli; ölçülü
2373,3590
mey F şarap
348,349,487,488,748,
749,768,807,1879,2205,
2724
m.-i
1480,1699
489,2203,2742
m.-ni
3607
meydān A meydan, alan
471,471,473
m.-ġa
1843
m.-ı
IX
meygūn F şarabi; kırmızıya çalan
711
1556
meyl A meyil; sevme

186,442,445,615,652,
766,840,876,1220,1667,
1737,1828,1853,2086,2684,
2772,3004,3234,3282
m.-ġa
51
m.-i
526,575,720,1674,2862,
3282,3589
471,860,894,2249,2492
m.-iñġ
130
mey-perest F ayyaş, sürekli şarap içen
2816,2817
m.-ler
1072
meysiz F+T meysiz, şarapsız
2767
meʾyūs A ümitsiz, ümidi kesilmiş
1670
meyyit A ölmüş
3165
m.-ni
3353
mezār A mezar
3567
m.-ı
3005,3015
m.-ıġa
3020
m.-ın
3016
mezkūr A adı geçmiş, anılmış
724,1227,1255,1435,2029
mezraʿ A ekilecek tarla, yer
m.-ı
1506,1942
mīʿād A vadedilen zaman
m.-ı nikāḥ
2554
miʿcer A bir çeşit kadın başörtüsü
786
miʿcer-ārā A+F baş örtüsü süsleyen
3295
midād A yazı mürekkebi
m.-ı
3530
m.-ın
215
mihmān F misafir
XXIX
m.-ī
2518
m.-lar
1432
mihmānlıġ F+T misafirlik
m.-ıdın
XXIX
mihmān-nevāz F misafir ağırlayan
608
miḥnet A zahmet, keder; bela
1161,1370,1418,1540,1561,
1597,1904,2089,2089,2090,
2434,3008,3008,3009,3063,
3114,3539
2492
m.-de
2325
m.-i
177,3146,XXXIV
1367,2252
m.-idin
954
m.-im
1493
m.-imde
3060
m.-imdin
2325
m.-imġa
1500
m.-iniñġ
1470
m.-iñġ
900,2132
miḥnet-ābād A+F gam, keder dolu yer;dünya
1323
mihr F güneş
22,38,74,121,121,
150,157,203,214,337,
459,465,478,479,621,
630,795,824,982,993,
1043,1431,1619,1907,1914,
1979,2056,2079,2114,2519,
2522,2587,2591,2677,2733,
2737,2740,2906,2927,3149,
3215,3255,3328,3561
m.-din
161,506,1913
m.-ġa
152
m.-i
2564,3328
reşk-i m.-i enver
120,196,197,260,465,
486,620,620,681,687,

691,1173,1733,IV,VI,
1909,2016,2038,2039,2050,
2293,2563,2564,2690,3149,
3177,3219,3277,3549
m.-ige
2017,2873
m.-imġa
3057
m.-imge
1921
m.-imni
1922
m.-in
1649
m.-ni
31
miḥrāb A mihrab; ümit bağlanan yer
346
m.-ı
347
mihr-bān F şefkatli; güler yüzlü
1134
m.-dur
2266
m.-ı
1228
m.-lar
1311
mihr-bānlıġ F+T merhametlilik
3501
mihr-bānlıḳ F+T şefkatlilik, güler yüz
2573
mihrecān F sonbahar
m.-dın
3177
mihr-pīşe F güneş huylu; şefkatli
1135
miḳraż A keski; makas
146
mīl A mil; sütun, direk
2388,3292
mīm A Arap alfabesinde"م" harfi
2089
m.-in
396
min- binmek
m.-di
211
m.-er
2390
m.-ip
IX
mīnā F şişe, cam; mine
m.-yī
697
miñg bin
59,157,169,245,540,
1008,1334,1363,1366,1411,
1539,1637,1946,2214,2287,
2485,2487,2782,3169,3226
m.-din
448
minnet A minnet; teşekkür
2193,2193,2719
m.-im
2717
m.-ini
214
m.-ni
1766,3072
mīnū F cennet
476
miᶜrāc A Mirac; merdiven
122,155,511
mirᵓāt A ayna
3397
mis F bakır
m.-ke
3380
misāl A örnek
2398
2270
m.-ı
3538
m.-in
1677
miskīn A miskin, zavallı
1012,1236,1398,2071,2248,
2408
m.-ge
2773
misl A benzer, eş
m.-i
571
1592,1604,3095
mīve F meyve
126,835,2055
m.-din
1521
m.-ni
2056
miyān-gīr F ortayı tutan
216
mizāc A huy, tabiat
m.-dın
762

m.-ı
747,759,765,1196,1465,
2836,2970
2116
m.-ıġa
753,766
m.-ıńġ
1736
m.-ıńġa
3543
mīzān A terazi, tartı; ölçek
288
mīz-bānlıġ F+T ev sahipliği
2520
mīz-bānlıḳ F+T ev sahipliği
1431,XXIX
mu soru edatı
548,1355,1355,1387,1543,
1543,1544,1544,1550,1551,
1552,1553,1556,1557,1557,
1558,1559,1716,1716,1738,
1738,1798,2183,2191,2295,
2304,2306,2307,2350,3140,
3322,3426,3427,3434,3442,
3442
m.-sėn
2310
muᶜāf A muaf; bağışlanmış
1376,2500
81
muᶜālecet A ilaç yapma, ilaç kullanma
m.-de
3160
muᶜalic A ilaç yapan; hekim
763
muᶜallā A yüce, yüksek
141,408
muᶜallim A öğretmen
672
muᶜarrā A soyulmuş; soyutlanmış
VII
muᶜaşfer A sararmış, benzi solmuş
2889,3425
muᶜātab A azarlanan, paylanılan
2706
muᶜaṭṭal A bırakılmış; boş,işsiz
415
muᶜāvin A yardımcı
1763
muᶜayyen A belli; kararlaştırılmış
1692,1692,2122,2691,2988,
3398
mūcib A gereken; sebep
1377
1778
muᶜciz A kimsenin yapamayacağı;
yolda olan
79,143,310
muᶜcize A mucize
m.-dür
2579
muġāne A ateşe tapanların ayini
3451
muġ-beçe F meyhaneci çırağı
3450
muġtenem A ganimet olarak alınmış
2590
muhācir A göçmen
433,3516
muḥaḳḳar A hor ve hakir görülmüş
465,681
muḥāl A olmayacak, olmaz, olamaz
2027
muḥāl-veş A+F olmayacak, olmaz gibi
m.-dür
1781
muḥarrer A yazılmış, yazılı
2195,2334
muḥāṭab A kendisine söz söylenen
2706
muḥāzi A paralel
1168
muḥib A (muḥibb) seven, dost
1812
muḥīṭ A muhit; Allahın adlarından
731
muḥkem A pekiştirilmiş; kuvvetli
1280,1599,1608,1836,1872,
2111,2406,2594,2693,XXIX,
XXX
muḥtāc A muhtaç; yoksul
428,481,1349
muḥtelif A türlü, çeşitli; zıt
1210
muḥterem A saygıdeğer
1113
m.-sėn
1006
muḥteriᶜ A bir şey icat eden;;
uyduran
m.-sėn
19
muᶜizz A izzet ve ikram edici
390
muḳābil A karşılık; bir şeye karşı
1867

mukayyed A kayıtlı; önem veren
1279,XVI
mūm F mum; yumuşak
680
munça bunca, bu kadar
277,548,1190,1372,1561,
2006,2022,2023,2154,2259,
2260,2318,2351,2410,2410,
3100
m.-ġa
449,1637,1637,2190
munda burada
174,273,587,2085,2192,
3391
mundaḳ böyle, bu şekilde
195,1039,1263,1387,1391,
1405,1572,1757,1777,1798,
1810,IX,2261,2339,2350,
2444,2444,2456,2627,2720,
2882,3021
m.-da
2623,3070
mundın bundan, buradan
451,483,710,1213,1268,
2342,2990
mundu av tuzağındaki kazıklar
704
m.-larnı
705
munı bunu
1056,2189,3481
munḳalib-ḥāl A dönmüş; değişen hal
1568
muñġ dert, sıkıntı
3609
m.-ġı
3608
m.-ı
XXXIII
m.-um
2953
muñġa buna (bkz bu)
122,1136,1526,1578,1886,
2805,2860
muñġluġ dertli; bunalmış
3609
m.-mėn
3609
muñġra- böğürmek, bağırmak
m.-p
2953
muntaẓım A düzenlenmiş; yönetici
298
muntaẓır A gözleyen, bekleyen
482
m.-dur
2194
munuñġ bunun
1704,IV,XXIV,XXVII,XXVII,
2855,2857
munuñġki bununki
332
mūr F karınca
402,555,1537,1538,2330,
2387,2445
m.-ġa
1536,2338
m.-ī
1535
556
murabbaᶜ A dörtlü, dört şeyden olma
1594
murād A murat, istek; amaç
385,994,1007,1125,1608,
IV,2887,3337,3578
113
m.-dın
2244
m.-ġa
334,XXXI
m.-ī
627
m.-ı
451,XVIII,2741,2867,3616
m.-ım
334,2495
m.-ıma
1924
m.-ıñġ
1476,1745,1764,3525
muraḳḳaᶜ A yamalı, yamanmış
1594
murtāż A eğitilmiş (hayvan)
355
mūsā A Hz. Musa
295,296,396,397,507,
2580,2581
musaḫḫar A ele geçirilmiş
452
muṣāḥib A sohbet arkadaşı
2584
m.-im
2323
musaṭṭar A yazılmış
3536
muṣṭafā A Hz. Muhammed

m.-dın
3482
muṭābıḳ A uyan, uygun
20
muṭīᶜ A itaat eden, bağlı
1701,1968
119
m.-i
139
muṭlaḳ A kayıtsız şartsız, mutlaka
416,2941
muṭrib A çalgıcı; şarkıcı
m.-ler
216
muttaṣıl A ulaşan; hiç durmadan
1855,3359
muvāfıḳ A uygun, yerinde
20,665,2678,2757,3467
muvāṣalat A ulaşma; kavuşma
2206
müy F kıl
m.-ī
1647
müye F hıçkıra hıçkıra ağlama
3048
mużır A (mużırr) zararlı
m.-dur
2194
mużmer A gizli, saklı
296,2413
mużṭarib A ızdıraplı, sıkıntılı
2994
mużṭarib-ḥāl A ızdıraplı, sıkıntılı hal
192,1568
mü soru edatı
282,547,547,1265,1356,
1547,1549,1559,1560,1560,
1716,2305,2308,2309,2440,
2440,3141,3282,3322
m.-sėn
2310
mübāhāt A övünme
2661
mübārek A bereketli; kutlu, uğurlu
1439,2100,2267
mübeddel A değişmiş, değiştirilmiş
2778,3105
müberrā A temize çıkmış, aklanmış
VII
mübhem A belirsiz; anlaşılmaz
1684
mübtelā A düşkün (fena şeye)
2377,3100
m.-dın
2191,2211
m.-ġa
1364,2503
m.-mėn
934,1537,2353
m.-nı
3032,3133
m.-sėn
1759
m.-sı
104,570,1123,1794
mübtelā-vār F tutkun gibi, düşkün gibi
1014
müctehid A ayet ve hadislerden hüküm; çıkaran din alimleri
417
müdārā F yüze gülme, dost görünme
1263,1492,1775,1876,2534,
3232
müdbir A talihsiz, düşkün
3070
3056
müddeᶜā A iddia olunan şey
m.-da
2351
m.-dur
1435
m.-lar
2414
m.-sın
3492
müddet A müddet, süre; zaman
m.-ī
2378,2995
müdġam A ard arda iki kelimeden bi; rincinin son,ikincinin ilk; harflerinin aynı olması
349,1684,2406
müᵓebbed A sonsuz
2866
müᵓeddeb A edepli, terbiyeli
134,672,675,770
müᵓezzin A müezzin, ezan okuyan
602
müfāreḳat A ayrılık, ayrılma
2206
müftehir A iftihar eden, övünen
128
müheyyā A hazır, hazırlanmış
371,438,2539
mühlik A öldüren, öldürücü
1626,2229,2977,XXXIII,XXXIV

mühlike A helak eden; öldüren
m.-din
540,2709
m.-niñg
2439
mühmel A ihmal edilmiş; bırakılmış
58
mühr A mühür
132
müjde F müjde, sevinç haberi
1781
m.-din
1427
m.-dür
2021
1101,1780
müjde-gānī F müjde bahşişi
1779
müje F kirpik
m.-mdin
1554
müjgān F kirpikler, kirpik
701,1596
m.-ı
2602
m.-ını
3040
mükaḥḥal A sürmeli (göz)
28
mükellel A taçlı; süslü, parlak
42
mükerrem A muhterem, aziz
230,1107,2526
mükerrer A tekrarlanmış, tekrarlı
2334
mül F şarap; çiğ
2685,2813
m.-dür
280,2934,2934
mülāḥaẓa A düşünme; dikkatle bakma
XXVIII
mülāṣıḳ A bitişik; yanyana bulunan
1686
mülāyim A (mülāʾim) yumuşak huylu
2822
mülāzım A tutunup kalan, ayrılmayan
933,1031,1616
1459
mülḥaḳ A sonradan takılmış, katma
2381
mülk A mülk; ülke
351,3469,3501
m.-i
1061
631
m.-ide
432
m.-idin
433
m.-in
2064,3537
m.-ler
301
m.-ni
979
m.-üñg
73
mülk-hümā A+F ülkenin efendisi
VIII
mültefit A iltifat eden; yüze gülen
335
mümkin A mümkün, olabilir
559,815,1421,1563,1669,
1713,1763,2005,2341,2345,
2443,2498,2646,3238
mümted A (mümtedd)uzayan; sürekli
759
münācāt A Allaha dua etme
1656,II,XX
münāfāt A zıt olma; uymama
2156
münaḳḳaş A nakışlı, işlemeli
277,314,1948,3592
münāsib A uygun, yerinde
1261,3269
müneccim A falcı
2794
2793
münevver A nurlandırılmış; ışıklı
161,196,623,687
münezzeh A temiz, arı; uzak
424
münḥarif A doğru, sağlam olmayan
m.-dür
152
münḥasif A sönük; ışıksız
149,3014
m.-dür
152
münīr A nurlandıran; parlak
m.-i
1083
münşī A inşa eden, yapan
215
müreffeh A refah içinde
424

müreġġab A rağbet edilmiş; istenmiş
675
mürekkeb A karışmış, karışık
563,2274
müretteb A dizilmiş; düzgün
563,722,1710,2274,2763,
2900
mürsel A gönderilmiş; peygamber
410
mürtefiᶜ A yüksek, yüce
m.-sėn
19
mürūr A geçme; sona erme
m.-ı
559
3373
mürüvvet A insanlık; yiğitlik
764,1798,2350,2645,2707
müsāfir A misafir, konuk; yolcu
431,1782,3220,3322
m.-i
IX
538,546,IV
müsāfir-āne A+F misafirlik; misafircesine
1941
müsaḫḫar A ele geçmiş; boyun eğmiş
294
müsellem A teslim edilmiş, verilmiş;;
doğruluğu kabul edilmiş
73,1010,2693,3412,3576
müstaḳīm A doğru, düz; namuslu
3483
müstedām A devamlı, sürekli
167
müstevcib A layık; gereken
1282,1946
müşᶜabid A hokkabaz
2824
m.-i
XII
müşᶜabidlıġ A_T hokkabazlık
m.-ınıñġ
XXXI
müşekkel A şekillendirilmiş
28
müşerref A şereflendirilmiş, şerefli
320
müşevveş A belirsiz, düzensiz
317,1412,1468;1602,1817,
2098,2372
müşfiḳ A şefkatli; seven
761
müşfiḳ-āne A+F şefkatle, merhametle
3468
müşk F misk
149,705,847,2612
m.-din
830
m.-i ter
149,179,1063
m.-ige
513
m.-üm
89,89
m.-üñġ
3049
müşk-bār F misk yağdıran
XXV
m.-ın
952
müşk-bīẕ F Acem söğüdü
922
müşk-bū F mis kokulu
1910
müşk-būy F misk kokulu
m.-ı
XXXII
müşk-efşān F misk saçan
XXXII
müşkil A güç, zor, çetin
23,501,501,758,863,
1417,1784,3103
müşkīn F miskli; kapkara şey
696,697,705,1631,XIX,
XXV,2613,3127,XXXII
müştaᶜil A yanan, tutuşan, alevlenen
749
müştāḳ A özleyen; can atan
2734
müşterī A Müşteri(Jüpiter); müşteri
m.-ga
2681
müteᶜaẕẕir A özürlü; mümkün olmayan
1981
müttekā A dayanak; baston
2926
müvāsā A rahat, huzur; yardım
1048
müvāsī A rahat; yardım; arkadaşlık
762
müvecceh A döndürülmüş; makbul
414
müyesser A kolay
452,1563,1765,1765,XXXI
müzeyyen A süslenmiş, süslü
688

N

nāb F halis, saf, katıksız
854,1687
n.-ı
179
nā-būd F yok olan; iflas eden
172,249,270,984,1050,
1655,1923,2237,2365,3415,
XXXVI
n.-ġa
2365
nāçaḫ F kısa mızrak
n.-ı
VII
nādir A az, ender bulunur
1707
2708
nādire A nadir olan şey
570,570
n.-ni
661
nāfe F bir çeşit misk, koku
2612,2925
2861
nā-gāh F vakitsiz; ansızın
866,882,1018,1148,1959,
1971,2081,2394,3036,3062,
3271,3429,3436
nāgeh F vakitsiz; ansızın
873,1128
1858,2830,3152
nā-gehān F ansızın, birdenbire
n.-dın
2059
nā-girift F dolaşık, karışık olmayan
1049
naġme-perdāz A+F şarkı söyleyen, şarkıcı
946
naġme-sāz A+F şarkıcı
n.-ı
477
nā-gū F söylemeyen; dilsiz
296
nā-güzīr F çaresiz
2537
n.-im
1541
naḫçīr F av; av yeri
1709,2174
nā-ḫeş F (bkz. nā-ḫoş)
2098
nāhī A yasaklayan, önleyen
3585
nāhid F Zühre; yeni yetme kız
477
nāhīd F Venüs (Zühre); genç kız
43
naḥīf A zayıf, ince
1395,2105
naḫl A hurma ağacı; mumdan ya-;
pılan süs ağacı
617,690
n.-ī
690,1515
n.-i
616,857
767,1441
2973
n.-ime
1521
n.-imġa
1514
n.-in
3200
n.-ni
798
nā-ḫoş F hoşa gitmeyen
1196,1892,2098
naḥs A uğursuz; uğursuzluk
1851
n.-iñġ
3120
naḥsiyyet A uğursuzluk
n.-idin
3123
n.-idin
2839,2846
naᶜim A cennetin bir kısmı
3080
nāḳa A dişi deve, maya
2624,2625
nā-kām F isteğine kavuşamamış
2784
naḳd A nakit, para
1422,1761,2189,2676
n.-din
1989
n.-i
2368
1989
n.-im
2430,2601
n.-iñġ
1998

n.-iñġni
1984
naḳdīne A peşin para; kıymetli mal
2188
nā-kes F cimri; insaniyetsiz
n.-iniñġ
2508
nāḳıl A taşıyan;duyduğunu anlatan
414,1244,3103
n.-ġa
1260
1572
nāḳıṣ A noksan, eksik; kusurlu
3386
naḳş A nakış
830
n.-ı
3363
n.-ı ḫātem
148,263,277,314,365,
2210,3400
n.-nı
1695
naᶜl A nal
468,2577,3534
910
nāl F inleyen, inleyici
1257,3323
n.-ī
556,1542
nālān F inleyen
1277
nāle F inleme, inilti
899,1014,1014,1373,1831,
XIII,2608,3096,3262
n.-din
1143
2743
naᶜleyn A bir çift ayakkabı, nalın
n.-idin
338
nāliş F inleme, inilti, inleyiş
n.-idin
1659
nām F ad, isim; ün, lakap
n.-ı
353
namāz F namaz
3489
nāme F aşk mektubu; kitap
135,365,2195,2200,2270,
2273,2280,2370,2372,2956,
3592
n.-ġa
147,148,2201
n.-i fütüvvet
131,3189
n.-m
3612
n.-ni
2376,2957
n.-ñġ
136,2332,2349,2375
n.-ñġġa
2354
n.-si
XXVI,XXXVIII
n.-sidin
263,2372
330,1039
nāme-ber F mektup götüren
2374
nāmī F namlı, ünlü
573,1422
nā-murād F muradına erişememiş
2887
n.-nı
XXXI
nā-murādlıġ F+A+T murada erememe
II
nāmūs A namus, ar, edep
1889,1898,2250,2252
nā-münāsib F+A uygun olmayan, yakışıksız
1261
nām-zed F nişanlı; aday
n.-dür
1818
nān F ekmek
3061
n.-ı
56
nā-pāk F pis, mundar
3582
nār A ateş; cehennem
n.-ı
747
521
naᶜre A nara, bağırma
1098,1859
nārenc F turunç, portakal
845
nārī A ateş gibi; cehennemlik
1088,1088
narı öte, ötesi; yan
1268,1819
naşāyiḥ A öğütler

XXXVII
XXVIII
nā-sezālıḳ F+T uygun değillik
84
nāṣıḥ A öğüt veren
n.-ları
1208
nāṣır A yardım eden, yardımcı
165
naṣīb A nasip
1648,1734,3117
n.-ī
2158
n.-i
251,1812
n.-i-dür
3439
n.-im
109
n.-iñg
2710
naṣīḥat A öğüt
1617
n.-lar
XXX
naṣīḥat-āmīz A+F öğüt alınacak söz
1301
naṣīḥat-āsā A+F nasihat gibi, öğüt olacak
1048
naṣīḥat-engīz A+F öğüt yaratan
1191
naᶜş A tabut; tabuta konmuş ölü
3356,3363
n.-ḳa
3354
nā-şād F hüzünlü, kederli, gamlı
742,1488,2286,2524,3025,
3206
nā-şekībā F sabırsız
809
naṭᶜ A meşin döşek;sofra bezi
n.-ı
2321
n.-ıda
1594
naᶜt A Hz. Muhammedi öven şiir
n.-ıda
III
nā-tamām F+A eksik, tamamlanmamış
n.-dın
583
nā-tüvān F zayıf, kuvvetsiz
1149,1297,2981
804
n.-dın
101,1651
n.-dur
2018
n.-ġa
1340,1532,2482,3072,3077
n.-ı
1453
1324
n.-ın
2108,2736
n.-ıñġ
1780
n.-lar
1200
n.-mėn
2583
n.-nı
1614
n.-sėn
2692
nā-tüvānlıġ F+T zayıflık, kuvvetsiz olma
n.-ımnı
2340
nā-tüvānlıḳ F+T zayıflık, kuvvetsizlik
2510,3309
nā-tüvānraḳ F+T daha zayıf, kuvvetsiz
1457
nāv F içi oyuk şey; kayık
358
nāv-dān F oluk
n.-ı
344
nāvek F ok
2561
nāverd F savaş, döğüş
21,1120
nā-yāb A bulunmaz, benzeri olmaz
752,786,3228
nāyim A (nāᵓim) uyuyan
1881,2822
nāz F naz; şımarıklık
791,2300,2310,2310,2862,
3209,3469
n.-ı
3469
naẓar A bakma; düşünme; iltifat;;
yan bakış
869,1356,1676,2279,2431,
2803,3337,3391
n.-da
659,905,1355,2941

n.-dın
222
n.-ġa
2335,3534
n.-ıda
1676
n.-ıġa
X
n.-ımda
1649
n.-ıńġ
268
n.-ıńġda
1492
n.-nı
1977,1977,3398
naẓar-bīn A+F bakıp gören
2793
nāzenīn F cilveli; nazlı; narin
3220
nāẓır A bakan, gözeten
26
n.-ġa
26
nāzil A inen, inici
520,2155
naẓīr A benzer, eş
n.-ī
1477
n.-i
396
n.-im
2298
nāziş F naz, cilve, şımarıklık
2571
naẓm A nazım; dizme
298,362,363,573,575,
576,1685,VI,XXII,3595
n.-da
82
n.-ı
144,306,1254,1683
2806
n.-ıda
1255
n.-ınıńġ
V
n.-ıńġ
362,373
naẓm-perverd A+F nazım besleyen; dizilmiş
576
nāz-perverd F naz içinde büyümüş, nazlı
261,938,2300
nāzük F nazik; zarif; terbiyeli
2924,2941
nāzüklük F+T naziklik; güzellik
810
nė ne
10,10,25,53,61,
61,62,63,64,66,
66,74,82,138,143,
157,173,194,195,196,
206,207,234,234,246,
246,250,251,252,256,
258,270,276,276,335,
389,389,416,416,424,
437,437,454,457,462,
462,542,542,542,549,
559,570,586,586,587,
625,659,689,690,690,
691,691,694,713,730,
735,735,756,781,784,
805,823,838,844,864,
892,892,900,900,902,
909,909,910,915,915,
923,959,959,985,1040,
1042,1070,1070,1071,1091,
1112,1145,1145,1158,1163,
1175,1190,1196,1196,1211,
1213,1240,1241,1243,1256,
1261,1266,1288,1289,1296,
1309,1330,1331,1346,1357,
1357,1360,1381,1382,1393,
1421,1433,1443,1472,1482,
1514,1516,1521,1522,1529,
1538,1538,1542,1546,1562,
1589,1596,1615,1625,1640,
1673,1689,1692,1705,1721,
1721,1740,1745,1773,1792,
1794,1831,1877,1907,1909,
1910,1924,1925,1929,XXIV,
1961,1962,1962,1981,1982,
1993,1994,1996,1999,2003,
2016,2021,2022,2030,2060,
2060,2097,2127,2128,2129,
2130,2150,2154,2159,2162,
2169,2179,2199,2204,2218,
2249,2264,2300,2313,2337,
2343,2345,2348,2348,2352,
2352,2359,2361,2361,2366,
2374,2374,2394,2398,2412,
2430,2470,2480,2555,2581,
2649,2650,2665,2701,2866,
2875,3023,3034,3053,3132,
3160,3226,3280,3288,3301,
3310,3353

n.-din
63,297,1736,2398
n.-din-sén
899,899
n.-dür
1257,1338,1513,1518,2218,
2317,2750,3135,3323
n.-ge
24,104,827,1085,1391,
1799,2403
né...né ne...ne
63,74,235,235,235,
235,246,762,1071,1091,
1261,1309,1346,1521,1673,
1692,1907,1907,2249,2294,
2348,2433,2643,2650,2699,
2699,2725,2725,2752,2752,
2753,2753,2761,2763,2767,
2767,2826,2835,2835,2842,
2842,2986,2990,3186,3301,
3329,3370,3370,3375,3388,
3396,3417,3418,3418,3428,
3428,3471,3508,3510,3518,
3522,3599
nebāt A bitki
n.-ı
48
nebī A peygamber; haberci
410
ne-būd F yokluk; yok olan
2160
3415
necāt A kurtulma, kurtuluş
n.-dın
3488
n.-ı
262
n.-ım
1644
necd A Necd dağı; yol
523,858,2901,2902,2990,
XXXII
necm A yıldız
2032
néçe nice, nasıl, ne kadar
105,130,170,171,257,
478,578,607,642,736,
746,760,790,862,865,
889,890,916,980,1117,
1118,1159,1217,1285,1316,
1363,1423,1462,1464,1469,
1526,1585,1607,1661,1742,
1758,1760,1784,V,1896,
2095,2245,2256,2266,2268,
2286,2297,2298,2298,2384,
2539,2760,2767,2970,3138
n.-dür
3470
néçük nasıl
71,95,95,134,174,
521,572,644,717,717,
723,725,861,930,998,
1078,1137,1259,1487,1536,
1545,1548,1595,1598,1605,
1807,1847,1864,2050,2243,
2352,2369,2373,2613,2716,
2852,3030,3035
n.-sén
2212,2212
nedāmet A pişmanlık
1819,3485,3488
nedem A pişman olma, pişmanlık
n.-ni
853
nefᶜ A menfaat, fayda, kazanç
n.-ini
3520
nefāyis A (nefāᵓis) nefis, güzel
164
nefes A nefes, soluk; an
398,876,1183,1288,1332,
1339,1457,1457,XII,XII,
2775,2784,2849,2889,3076,
3087
n.-din
1301
n.-dür
2881
n.-i
2089,2341,2961,3070,3347,
3547
n.-ini
2848
nefīr A çığlık; yağma haberi
n.-iñg
1101
nefs A ruh; kendi; hayat
99,755,1341,1701,1737,
2741,2849,3484
n.-i
1691,2991
n.-iñg
1750
n.-iñgga
3522
n.-ni

1374
nefs-gāh A+F nefs yeri
n.-ı
3585
nejend F korkunç, çirkin; kederli
3114
n.-in
3018
nem F nem, ıslaklık
283
nėme ne, nesne, şey
256,365,539,1985,2022,
2360
n.-dür
1213
n.-lerdin
3520
nemrūd A Nemrut; Babil hükümdarı
515
neng F ayıp, utanma
1889,1997
nergis F nergis çiçeği
845,948,997
n.-ke
36
n.-lerin
2874
nesīm A hafif rüzgar; hoş, tatlı
XVIII
n.-i
629,XII,XVIII,2035,2288,
2807,3204
193,272,494,747,895,
943,1250,1630,2089,XXXII
n.-idin
698,XI
n.-ler
XII
nesnās A yarı insan efsane hayvanı;
maymungiller
n.-ınıı
2494
nesr A akbaba; kartal
n.-i ṭāyir
3132
negr A nesir; yayma, saçma
362
467
n.-iñg
362
n.-iñgni
373
n.-niñg
363
nesrīn F nesrin, yaban gülü
846,2121
neşāṭ A sevinç, neşe, şenlik
187,1510,1682,1778,1974,
2545,2768,3011,3327
n.-ıga
1737
neşāṭ-ḫāne A+F sevinç evi, neşe evi
856
neşᶜe A neşe; az sarhoşluk
657
neşīmen F oturacak yer
1005
nėt- ne etmek, ne yapmak
n.-ey
1565
n.-ip
3034
n.-ip-sėn
1984
n.-key
310,1329,1363,1991,2487,
3350
netīce A son, sonuç; öz
1479,3380
1669
neᶜūzubillāh A Allaha sığınırız
1268
neᶜūgü-b-illāh A Allaha sığınırız
1886
nevᶜ F nev, çeşit; cins
49,77,98,135,280,
328,333,385,438,440,
485,487,508,604,605,
642,674,732,786,814,
858,892,913,981,1018,
1021,1076,1091,1096,1143,
1151,1186,1225,1283,1288,
1295,1316,1422,1431,1477,
1486,1546,1610,1763,1782,
1827,1840,1867,1880,1892,
1925,1963,2018,2037,2190,
2279,2315,2331,2397,2399,
2412,2472,2483,2508,2563,
2572,2585,2593,2604,2650,
2707,2756,2759,2766,2777,
2791,2834,2866,2914,2922,
2954,2954,2963,3013,3062,
3067,3084,3103,3152,3186,
3198,3272,3345,3384,3387,
3396,3402,3404,3409,3419,
3437,3464,3495,3527,3568,

3622,XXXIII
n.-dür
2298
nevā F ses; nağme; makam
216,XXXII
n.-da
2392
n.-nı
1003,1094,1094,1546
n.-sın
2806
n.-yī
1685,2506
nevā-ger F hanende; okuyucu
XXXVII
nevāle A kısmet; yiyecek, içecek
2933
ṭālib-i n.
70
n.-ler
1303
nevā-sāz F çalgıcı; okuyucu
678
63
nevāsız F+T nasipsiz, mahrum; sessiz
3090
nevāyi F Ali Şir Nevayi
n.-yā
87
nevāyib A (nevāʾib) belalar
935
nevāziş F gönül alma, iltifat
2571
n.-iñġġa
2571
nev-bahār F ilkbahar
n.-ı
3198
nevber F turfanda şeyler; genç kız
616
nev-cevān F genç delikanlı
n.-ī
1413
n.-ıñġ
3069
nėvçün niçin, neden
2156,3598
nev-demīde F yeni bitmiş,yeni yetişmiş
698
nevfel A Nevfel (kişi adı)
1707,1714,1718,1719,1731,
1743,1749,1779,1784,1815,
1839,1868,XXI,XXI,XXII,
1872,XXIII,XXIII,1882,1887,
1900,1930,1936,1937,1944,
1950,1980,1993,2256,2261,
2335,2355,2523,2525,2527,
2543,2556,2651,2652,2667,
2682,2685,2723,2750,2964,
XXX,XXX,XXXI
n.-din
XXIV
n.-ġa
1825,1826,2513,2547
1949,1968,2522
n.-niñġ
XXII,XXIII,XXIX
nevḥa A sesli ağlama; ağıt
946,1165,1328,1574,1659,
XIX,2113,2806,3083,3115,
3274,3280,3372,3374,XXXIII
n.-lar
1567
n.-nıñġ
3608
n.-sı
3148,XXXVIII
1017,1660,1915
nevḥa-engīz A+F yasçı, matem tutan
1547
nevḥa-ger A+F yasçı, ölü ağlayıcısı
3374
nevḥa-perdāz A+F yas tutucu, yasçı
1328,3048
nev-ḫīz F yeni kalkan,yeni yetişmiş
2874
nevk F sivri uç
n.-in
XXVI
nevmīd F ümitsiz, ümidi kırık
1668,2999,3273
nevr A parlaklık; ağaç çiçeği
522
nev-res F yeni yetişen, yeni biten
1441,1519
nev-rūz F Nevruz; yeni gün
895
nėyle- neylemek, ne yapmak
n.-gey-mėn
3082
n.-r
1554
n.-sün
788
n.-y
2244

neẓāre A bakma, seyir
868,873,947,957,963,
1020,1033,1059,XV,XXV,
2146,2491,2585,2593,2687,
2914,3006,3340,3606
nısf-ün-nehār A öğle vakti
III
nidā A seslenme; çağırma
550,3545
nifāḳ A iki yüzlülük, fesatlık
n.-ı
2787
nigāh F bakış, bakma
n.-ım
2317
nigāh-bān F gözcü, bekçi
n.-ı
1019
nigār F resim gibi (sevgili); put
733,918,3192
n.-ı
777
809,1906,1907
nigāriş F resim yapma; tasvir etme
1225,2759,3553
nihāl F taze,düzgün fidan, sürgün
712,1519,1908
n.-in
1895
nihān F gizli, saklı; sır
540,779,1173,1495,XXV,
2611,2951,3099,3295,3532
n.-ım
2758
n.-nı
1580
nihānī F gizlilik; gizli
191,197,198,299,652,
715,780,822,912,1181,
1228,1461,1473,1493,2055,
2070,2143,2196,2475,2481,
2686,2699,2733,2978,3241,
3349,3365,3576
nihāyet A nihayet, son
178,1233
n.-i
2439
niḳāb A yüz örtüsü, peçe
2673
n.-ın
245,1358
nikāḥ A nikah
2554,2771
nīl F çivit otu; mavi
774,3212,3292
nīleyn A Seyhun ve Ceyhun; Fırat;
ve Dicle nehirleri
3216
nīlüfer F nilüfer çiçeği
n.-ni
1511
niᶜmetlıġ A+T nimet; yiyecek içecek
kāfir-i n.
3073
nīrān A aydınlıklar; cehennem
2064
nigār A saçma; saçı, düünde saçı-;
lan para
388,2009,2136,2171
n.-ı
383,2131,3458
n.-ıńġ
2368
nigārlıḳ A+T saçma, serpme
n.-ḳa
3326
nisbet A bağlılık; kıyas, ölçü;;
inat için yapılan iş
1469,2154,2357
nīş F iğne
1549,1739,2272,2418
n.-i
XXVI,XXVI,2910
nişān F nişan, iz, belirti
3446
n.-da
3531
n.-ī
1405,1521,1590,1741,1800,
2045,2913,3410
n.-ı
96,299,679,972,992,
999,1169,1344,1960,2101,
2840,3531
1475
n.-ım
1650,1989
n.-ın
1481,2121
n.-ıńġ
2413
n.-lar
654
nişāne F iz, belirti
706,856,1001,1024,1065,
1166,1171,1624,2061,2732,

3438
3528
n.-siğa
3366
1012,1455,1693
nişāne-gāh F nişan tahtası, hedef yeri
n.-ı
2561
nişānlığ F+T nişanlık, işaret olma
3457
nişīmen F oturacak yer
2103,2979
niyāz F yalvarma; dua; ihtiyaç
1400,1581,VIII,3489
n.-ı
2954
niyāz-mend F yalvaran; muhtaç
1238
niyyet A niyet, meram
3334
n.-im
2717
nizāᶜ A çekişme, kavga
n.-ın
2903
niẓām A düzen, tertip
n.-ı
144,298
niẓāmī A Genceli Nizami; düzenli
298,573
nizār F zayıf, arık
2616
n.-ı
2613,3108,3252
n.-ım
3621
noḫud F nohut
n.-ı
2051
nokṭa A nokta; benek; yer
307,467,3293,3532
n.-ları
3189
n.-larınıñğ
XXXVI
n.-sı
773
n.-sını
1634
nūk F kuş gagası;ucu sivri şey;;
okun ucu, temren
n.-ide
340
nuḳaṭ A noktalar
n.-lar
3188
nūn A Arap alfabesinde" " harfi
468,711
nūr A nur, aydınlık
27,157,190,200,206,
352,493,508,513,520,
689,2428,2615,3049,3165,
3570
n.-dın
206
n.-ī
689
n.-ı
151,529
1733,2690
n.-ıdın
2428
n.-ını
282
n.-uñğ
127
nūr-baḫş A+F nur veren, ışık veren
n.-ı
200
nūrlığ A+T nurlu, ışıklı
XXXVI
nūrü'd-dīn A (bkz cāmī)
VI
nūrün-ᶜalā-nūr A daha iyi, daha üstün
352
nuṣret A yardım; başarı, üstünlük
1900
n.-iniñğ
391
nūş F tatlı, bal; içki
1444,1699,XVI,2213,2898
n.-dın
2937
n.-ın
2899
nūş-dārū F panzehir; şarap
224
nūş-ḫand F tatlı gülüşlü
767
nuṭfe A döl suyu; duru, saf su
628
nuṭḳ A nutuk; konuşma özelliği
1144
n.-ı
142
n.-ını

1771
n.-uńġ
357,2578
n.-uńġnı
2478
nübüvvet A peygamberlik
131
nücūm A yıldızlar
186,476,726
n.-ı
1080
n.-ı sāyir
180,3136
nühüfte F gizli, saklı
288,629,888,1124,1179,
2756,3223
nühüfte-rāz F gizli sır
n.-ın
3021
nükte A nükte, ince mana
79,374,421,658,1011,
1301,1434,VI,1975,2209,
2289,2365,2472,2547,2691,
3335,3594
n.-din
1405,2298,2651,3215
n.-ge
2382
3241
n.-ler
2146
n.-leri
3593
nükte-dān A+F nükteli, zarif (kimse)
n.-ġa
731
nükte-dān-sūz A+F nükteci yakan
2603
nükte-perdāz A+F nükteli söz söyleyenler
590,1077
nüᶜm A talih, baht; iyi şans
XXXVII
nümāyiş F gösteri, gösteriş
3394
nümūd F gösteren;görünen;benzeyen
n.-ı
1251
nümūne A örnek
910
nüsẖa A nüsha; yazılmış şey
147
nüşūr A tekrar dirilmeler,kıyamet
3307
nüvīd F müjde, hayırlı haber
n.-i
124
nüzūl A inme; konaklama
392,2811

O

oġ(u)l oğul, oğlan
o.-ı
640,2986
o.-ıdın
1668,2378
o.-um
2459
o.-unı
XXX
o.-uńġa
1266
2982,3066
o.-dın
2753
oġrı hırsız
o.-dın
3513
oğulluġ oğulluk, evlatlık
o.-um
1438
o.-uńġnı
3066
oğulluḳ oğulluk, evlatlık
3494
oẖşa- benzemek
o.-mas-sėn
24
oẖşat- benzetmek
o.-mayın
990
oḳ ok
649,1174,1312,1651,1716,
1726,1735,1740,1746,1849,
1894,1935,2000,2562,2562,
3106
o.-ı
470,3262
o.-ıġa
1707
o.-ınıńġ
2459
oḳ. pekiştirme edatı
1339,1579,2706,3039,3132
o.-tur
2798

okḳu- okumak
o.-sa
3610
oḳu- okumak
o.-ġandın
2349
o.-ġunça
2270,2369
o.-p
416,XXVI,XXVII,2842
o.-r
2201,2575,3615
o.-rda
2333
o.-rġa
186,729
oḳul- okunmak
o.-ġay
3610
oḳumaġ okumak, okuma
o.-ı
186
oḳumaḳ okuma
3557
o.-dın
3614
ol o
10,13,24,24,25,
46,65,78,81,88,
100,112,112,113,113,
117,132,135,145,150,
152,153,159,163,164,
165,166,178,181,201,
202,203,209,212,222,
226,238,239,246,247,
247,270,277,280,285,
299,303,305,311,317,
318,326,328,333,337,
342,358,358,359,365,
366,370,382,410,416,
418,429,429,440,445,
449,460,460,466,467,
476,480,489,495,508,
513,520,523,527,539,
541,550,556,562,562,
572,587,596,597,598,
601,604,608,608,621,
633,639,647,658,661,
674,678,684,700,703,
707,710,722,725,726,
735,741,741,742,756,
769,772,775,777,781,
782,784,784,786,789,
795,799,813,855,859,
860,861,876,884,902,
917,921,925,925,931,
932,933,938,944,957,
971,979,985,988,989,
994,1002,1018,1023,1025,
1028,1032,1032,1041,1043,
1045,1051,1054,1055,1056,
1062,1064,1069,1073,1076,
1082,1084,1096,1096,1098,
1099,1103,1104,1114,1121,
1121,1126,1129,1130,1134,
1134,1136,1137,1138,1142,
1145,1148,1151,1151,1153,
1162,1168,1170,1175,1176,
1180,1190,1194,1195,1209,
1212,1213,1222,1223,1238,
1238,1274,1284,1288,1292,
1294,1294,1299,1312,1314,
1324,1337,1343,1345,1346,
1358,1360,1362,1365,1371,
1383,1387,1398,1402,1406,
1408,1412,1420,1424,1427,
1438,1446,1446,1455,1455,
1464,1465,1468,1473,1474,
1477,1481,1482,1483,1486,
1488,1502,1502,1510,1512,
1519,1523,1534,1536,1537,
1541,1556,1564,1573,1573,
1583,1586,1586,1589,1591,
1601,1606,1608,1610,1611,
1615,1635,1636,1640,1642,
1657,1660,1663,1679,1685,
1695,1703,1709,1712,1714,
1717,1718,1720,1728,1738,
1743,1749,1759,1762,1765,
1774,1778,1783,1787,1790,
1806,1811,1818,1819,1825,
1827,1831,1856,1859,1860,
II,II,III,IV,IV,
VII,VII,IX,IX,IX,
IX,XI,XI,XII,XIV,
XIV,XV,XVI,XVIII,XVIII,
XVIII,XIX,XIX,XX,XXII,
1876,XXIII,1879,1881,1884,
1890,1893,1925,1928,1936,
1944,1952,1954,1957,1965,
1966,1967,1971,1973,1980,
2004,2008,2008,2009,2016,
2018,2023,2033,2034,XXV,
XXV,2038,2049,2053,2056,
2058,2059,2060,2063,2063,
2066,2067,2071,2085,2099,

2108,2110,2115,2134,2134,
2136,2140,2141,2143,2145,
2146,2149,2155,2156,2160,
2161,2167,2174,2176,2177,
2178,2183,2197,2197,2201,
2202,2204,2205,2225,2235,
2265,2275,2280,2307,2314,
2339,2344,2344,2355,2356,
2359,2364,2373,2376,2388,
2460,2628,2711,2855,2951,
3248,3307
o.-dur
62
o.-dur
1896,1896
ol- olmak
o!
2367,2413,2480,2566,2608,
2838,3020,3149,3385,3428,
3477,3477,3478,3483
o.-a
815
o.-dı
49,89,150,151,156,
247,329,335,376,463,
512,581,588,600,672,
732,749,764,765,797,
799,849,896,901,925,
984,984,1004,1077,1141,
1186,1258,1346,1346,1384,
1393,1427,1480,1604,1608,
1609,1720,1740,1768,1770,
1846,1869,1873,1876,1899,
1943,1953,2032,2197,2204,
2250,2356,2435,2436,2509,
2516,2554,2605,2608,2614,
2626,2716,2769,2778,2810,
2872,2886,2893,2900,2900,
2938,2966,2981,3069,3085,
3101,3109,3150,3169,3174,
3207,3229,3229,3321,3351,
3351,3388,3388,3433,3440,
3490,3595
o.-dılar
1184,1661,1870,2792
o.-dum
2036
o.-duñğ
2455,2581,2581
o.-ġaç
1451,1777,1807,2639
o.-ġa-mėn
2236
o.-ġan
1757,2150,2150,3244,3244
o.-ġay
275,275,792,792,1347,
1366,1439,1439,1538,1538,
1640,1763,1763,2421,2421,
2426,2426,3478,3523,3523
o.-ġusı
595,3608
o.-ġusı-dur
1466,1466
o.-mas
160,623,2494,2494
o.-may
720,954,1193,1700,1831,
2619,3056
o.-mış
1267,1267,1459,1482
o.-sa
396,402,431,434,542,
596,619,744,745,753,
761,845,876,1190,1245,
1372,1375,1493,1547,1563,
1655,1769,1804,1811,1820,
1821,1993,2024,2168,2228,
2229,2240,2240,2241,2260,
2286,2287,2352,2374,2425,
2428,2488,2646,2707,2707,
2866,2916,3064,3067,3132,
3186,3287,3320,3353,3558
o.-sam
3055,3055
o.-sañğ
1988,1988
o.-sun
167,167,1092,1092,1444,
2031,2031,2267,2267,2368,
2368,2713,2713
o.-uban
1030,1975,2540,2664
o.-up
13,127,222,224,225,
240,291,316,461,696,
697,707,757,828,890,
923,994,1088,1111,1173,
1191,1313,1320,1320,1417,
1433,1465,1484,1539,1593,
1607,1657,1668,1675,1675,
1688,1688,1783,1810,1851,
2331,2349,2482,2703,2814,
2822,2872,3025,3025,3030,
3042,3191,3224,3361,3387,
3535

o.-ur
813,841,1553,2232,2450
o.-urġa
827,2976
olça o kadar
72,255,439,450,940,
1435,1803,1803,1972,2341,
2544,2551,3555
olma- olmamak
o!
935,3476
o.-ġan
1493
o.-ġan-sèn
2157
o.-ġay
2710,3524
o.-sa
161,1971,3563,3563,3616
olmaġ olma
o.-ı
1563,1903,2304
o.-um-dur
2190
olmaḳ olma
o.-dın
1376
oltur- oturmak
o!
483
o.-dı
2675
o.-dılar
1577
o.-sa
2222
o.-up
1594,2685
o.-up-biz
1821
o.-ur
935,2234
olturt- oturtmak
o.-up
1587
on on
164,164,448,739,2948
or(u)n yer
o.-ı
404,2812
o.-ıda
973,1595,3556
o.-ıdın
2061
o.-iġa
468,469,1218,1848,XXV,
3043
o.-ını
2073,2077
o.-uńġ
2468
orta orta
o.-da
1703,1803,2025
o.-sıda
2674
ot ateş
235,523,523,596,610,
652,683,746,752,775,
777,778,780,799,799,
906,915,975,1073,1075,
1076,1077,1340,1343,1344,
1359,1360,1377,1383,1385,
1385,1385,1386,1388,1453,
1534,1646,XVII,XXV,2040,
2044,2046,2151,2151,2152,
2161,2182,2208,2255,2306,
2334,2442,2462,2477,2835,
2837,2871,2918,3098,3106,
3107,3122,3131,3180,3181,
3276,3418,3419,3420,3429,
3437,3438,3451,3602
o.-da
3385
o.-dın
775,1241,1384,3149,3444
o.-ġa
782
o.-ı
18,561,565,569,609,
637,652,774,869,905,
958,961,976,1065,1073,
1206,1290,1366,1454,1530,
1625,1626,1662,1665,1868,
XIV,XXIII,2071,2150,2225,
2292,2474,2484,2558,2559,
2612,2698,2699,2972,3019,
3099,3148,3151,3169,3171,
3328,3423,3443,3485,3558
o.-ıda
779,1013,1367,1543,2212,
2215,2305
o.-ıdın
90,553,781,812,873,
875,928,1271,1291,1313,
1408,1468,1528,1533,1631,

1653,XVII,2599,2694,3150,
3440,XXXIV
o.-ıġa
776,811,1143,1419,2285,
2476,2897,3114,3134,3384,
3442,3561
o.-ın
9,91,514,774,832,
1301,1614,1616,3122,3344,
XXXI
o.-ını
982,1852,2473,3562
o.-ınıńġ
878,1380,IX,2696
o.-ķa
10,515,966,1077,1342,
1362,1365,1375,2225,3434,
3436,3605,3606
o.-lar
783,XXXIV
o.-larıdın
1140,1624
o.-nı
1587,1615,1628,2729,3421
o.-nıńġ
IX,2836
o.-um
92
ot. ot, bitki
1829,XXV
otça ateş gibi, ateş kadar
1366
otluġ ateşli
2603,2610
otluķ ateşli
524,782,871,1122,2076
otun odun
o.-ını
3122
oy- oymak, oyup çıkarmak
o!
2145
o.-ar
1557
o.-dı
3278
o.-ġanlar
3279
oyġanmaġ uyanma
o.-ıdın
3273
oyġat- uyandırmak, uyartmak
o.-ķalı
3264
oyġatmaġ uyandırma, uyartma
3267
oyna- oynamak
o.-ġay
1158
o.-yu
2592
oyul- oyulmak
o.-ġay
2313
oyun oyun
o.-ġa
881
ozal- öne geçmek, ilerlemek
o.-ıp
1169

Ö

öç- sönmek
ö.-keli
609
ö.-se
623
ö.-üben
3026
ö.-üp
1897
öçkü keçi; oğlak burcu
225
öçmek sönme
ö.-ige
2436
öçük sönük; hafif yanar
745
öçür- söndürmek
ö.-gende
XXXV
ö.-geni
XXXI
ö.-se
3562
ö.-ür
3606
ögür- ağlamak
ö.-di
1930
ö.-di
3047
öksütme- eksiltmemek, azaltmamak
ö!
111

öl- ölmek
ö.-düm
2036,2415
ö.-gen
1393,2578,2777,2779,3164
ö.-genimni
1333
ö.-gü
1566,3163
ö.-günçe
3092
ö.-güsi-dür
3217
ö.-mey
2469
ö.-meyin
2443
ö.-miş
3003,3143
ö.-se
3510
ö.-sek
2469,2469
ö.-sem
1332
ö.-üp
3163
ölmek ölme; ölüm
1890
ö.-din
957
ö.-i
3343
ölmeklik ölme, ölüm
ö.-i
3244
öltür- öldürmek
ö.-geli
3509
ö.-genige
920
ö.-gey
1341,2784
ö.-üp
1181
ö.-ür
2387
öltürmek öldürme
3134
ölüg ölü
1178,3354
ö.-ni
2579
ölüm ölüm
ö.-ge
2749,3170
ö.-i
3540
cömr A ömür, hayat; sevgili
177,409,1852,2451,3147,
3374,3471
cö.-ga
2427
cö.-i
1490,2701,3170
cö.
613,614
cö.-iga
620
cö.-leride
3347
cö.-niñg
3472
cö.-üm
3249
cö.-üñg
3025
cömr-fersā A+F ömür aşındıran
475
cömr-fersāy A+F ömür aşındıran
1372
öp- öpmek
ö!
1114,2143,2144
ö.-se
710
ö.-ti
924,1043,1743,1916,2001,
2014,2108,2108,2174,2640,
2688
ö.-üben
1704
ö.-üp
218,1931,2855,2878
öpmek öpme
1118
ör yokuş, yukarı
1224
ördek ördek
2048
örgemçi örümcek
2053,2328,2827
örmek örümcek ağı
3287
ört kıvılcım, kor
749,2117

...SEKÖĞRETİM KURULU
DOKUMANTASYON MERK

örte- yakmak
ö.-di
2160
ö.-dıñğ
914
ö.-geli
3029
ö.-p
10,1690,2055,2610,3091,
3122
ö.-r
1309,3107
ö.-rge
783,1087
örten- yanmak, tutuşmak
ö.-ip
3561
ö.-ür
745
örtengüçi yanıcı, ateş alan
968
örtenmek yanma
1365
ösrük sarhoş, mest
1839
öt- geçmek; gitmek
ö.-er
162,1237
ö.-keç
649
ö.-ken
493,2877
ö.-kendin
1799
ö.-mey
978
ö.-miş
738
ö.-ti
1203,1799,2684,3344,3402
ö.-üben
470
ö.-üp
228,484,1854,2865
ötker- geçirmek
ö.-iben
474
ötkünçi geçici
ö.-ler
2146
ötme- geçmemek; gitmemek
ö.-sün
1642
ötmeklig geçme, geçiş
ö.-i
501
ötrü başka
3186
ötük çizme, edik
ö.-lerige
2577
öz kendi, öz
65,83,245,254,415,
439,640,809,875,878,
886,1058,1160,1189,1214,
1217,1327,1328,1585,1689,
1694,V,XVII,XXIII,XXIII,
2047,2087,2109,2112,2357,
2371,2372,XXVIII,2483,2502,
2521,2633,2709,2783,2785,
2792,2873,2879,2891,2919,
2979,2985,3002,3044,3097,
3166,3223,3248,3271,3366
ö.-de
1046
ö.-din
103,237,890,1148,3081,
3086,3250,3496
ö.-i
238,320,415,920,1560,
2305,XXVIII,2385,2755,2919,
3097,3326,3527
ö.-ide
238,254,1315,1315,2397,
3165,3165
ö.-idin
1314,1483,1550,XII,XIV,
3413
ö.-ige
183,254,547,808,955,
1064,1257,1691,1809,2047,
2370,XXVIII,2612,2786,3097,
3582
ö.-in
81,237,238,247,1754,
1857,2014,2088,2184,2885,
2983,3096,3197,3436
ö.-ini
199,238,945,2504,2730,
2784,2862,2863,3410,3422,
3434,3585
ö.-ni
248,249,544,913,956,
1086,1136,1136,1460,1735,
1855,II,1990,2542,2785,
3484

ö.-ümde-mén
2342
ö.-üme
3081
ö.-ümge
1566,1766,1801,2495,2553,
2719
ö.-ümni
1565,1923,2315,3075
ö.-üńġ
107,113,2030,3508
ö.-üńġe
3511
ö.-üńġge
3225,3238,3511
ö.-üńġni
1009,1404,1526,2444,2706
özge başka
5,249,252,252,365,
380,483,713,805,957,
1408,1461,1531,1690,1812,
1812,1953,1978,1998,2320,
2496,2741,2954,3082,3236,
3574,3584
ö.-ler
893,893
özgeçe başkaca, farklı
48
özlük benlik
ö.-din
1404,3405
ö.-üńġ
1403
ᶜözr A özür; bağış sebebi
1640,II,2106,2185,2188,
2497,2751,2751,2755,2874
ᶜö. ḳol-
85
ᶜö.
117
ᶜö.-de
86
ᶜö.-in
2655
ᶜö.-iniń
2501
ᶜö.-ümni
2500
ᶜö.-üńġni
2190,2716,3034,3226
ᶜözr-ḫʷāh A+F özür dileyen
ᶜö.-ım
3039

P

pā-best F ayağı bağlı, hareketsiz
677,1285
pādāş F ödül; ayaktaş
2533,2702
pādşāh F padişah, hükümdar
p.-ı
2299
pādzehr F panzehir
2937,2939
p.-din
2938
p.-i
2936
pāk F temiz, arı
159,284,290,300,378,
393,453,462,638,716,
717,732,806,1142,1310,
1695,1722,1788,2057,2219,
2303,2664,2708,2708,2729,
2838,2866,3212,3254,3312,
3346,3387,3388
p.-i
400
pākā F ey temiz, saf, kutsal
76
pākī F temizlik, arılık
147,1847,1848,3030,3308,
3343
pāklik F+T paklık, temizlik
p.-din
2865
p.-ke
3404
pāmāl F çiğnenmiş
2012
2795
pāre F parça; sayı
755,755,947,1033,1033,
1296,1371,1450,1450,1516,
1525,1525,1635,1995,2109,
2109,2110,2403,2687,2907,
2907,3128,3276
p.p.
1296,1995,2907,2983,2983
p.p.-din
2110
p.-sin
2080
pās F bekleme; iç sıkıntısı
p.-ı

3329
p.-ım
1498
pās-bān F gece bekçisi
1705
pās-bānlıġ F+T gece bekçiliği
1106
pās-bānlıḳ F+T (pāsvānlıḳ) bekçilik
447
pāsuḫ F cevap, karşılık
1436,1748
p.-da
2472
pā-şikeste F ayağı kırık, kırılmış
2248
pāy F ayak
1178,2560,3079
dest ü p.-ī
2442
p.-ı
318
pāy-bend F ayakbağı, köstek; engel
p.-ī
2697
p.-iñg
2247
pāy-best F ayağı bağlı, hareketsiz
p.-i
1131
pāy-beste F ayağı bağlı, hareketsiz
1621,2248
pāy-būs F ayak öpme töreni
p.-dın
479
pāydār F devamlı, sürekli
3239
pāye F rütbe, derece; merdiven
240,337,478,479,480,
1487,2452,3125
p.-de
1778,1965,2004
p.-si
1121
pāy-māl F çiğnenmiş
p.-i
3119,3168
p.-ı-mén
375
pedīd F açık, belli, görünür
3286
pedīdār F meşhur; açık, meydanda
435,1732,2304,2740
pedrūd F veda, vedalaşma
834,1927,3231
pehī F yabani elma
3510
pejmürde F pejmurde; perişan
p.-ġa
1686
pelās F keçe; aba, çul
p.-ın
182
peleng F kaplan
2118
pelengī F panterle, parsla ilgili
69
penāh F sığınma, sığınacak yer
429
p.-ı
491,684,3080
p.-ım
1966,2581,2641
p.-ıñġ
72
penc F beş
p.-i
332
penc genc F Nizaminin eserinin adı
332,V
pençe F pençe
3274
pend F nasihat, öğüt
1191,1192,1194,1371,1617,
2381
2637,3468
penīr F peynir
681,2566
per F kanat, kuş yeleği
829
2994
p.-i
401
perdāz F tertipleyen, düzenleyici
2107
perde F perde
924,2049,2053,2053,2828,
2837,2842
p.-de
3576
p.-ler
1251,2178
p.-leridin
3529
p.-si
714,1252,2073
p.-side

715
p.-sidin
667,3255
p.-sini
2253
245,880,1062
perde-derlık F+T hayasızlık, edepsizlik
1253
perend F atlas, ipek kumaş
p.-i
667,3218
perende F uçucu, uçan(krş.perrende)
2833
perḫāş F savaş; kavga
1864,3538
perhīz F perhiz
758,768,3171
p.-idin
XVII
perī F peri
486,1056,1157,1173,XV,
3571
p.-ġa
12,2293,2681
perī-çihr F peri yüzlü, güzel yüzlü
795,1619,2591
perī-rūy F peri yüzlü; çok güzel
2283
perī-şıfat F+A peri sıfatlı, peri gibi
2364
perīşān F dağınık; dağınık saç
2302
perī-veş F peri gibi, çok güzel
11,317,1412,2658,3313
perī-zād F peri çocuğu; çok güzel
742,2605,3104
per-kār F kanatlı
1605
perkend F dağınık;dağıtma;azar azar
1526,2287,2409
perniyān F ipekten dokunmuş
p.-dın
1854
perrān F uçan, uçucu
529
perrende F uçan, uçucu
1862
pertev F ışık, parlaklık, yalım
512
pervāne F ışık etrafında dönen kele;
bek; haberci
2426,2921,3424
p.-de
3440
p.-din
623
p.-ni
3434
pervāne-güdāz F pervane eriten
2208
pervānelıġ F+T pervanelik
p.-ıńġnı
3320
pervār F besili, beslenmiş; olgun
3510
pervāz F uçma, uçuş
2997,3320
perveriş F beslenme; yetiştirme
X
p.-dür
3509
pervīn F Ülker yıldızı
857,2121
pervīz F üstün; Hüsrevin lakabı
838
pesend F beğenme, seçme
1425
p.-in
1517
p.-ińġ
1007
pest F alçak, aşağı
18,19,123,807,808,
917,1285,1866,2200,2735,
3085,3200,3344,3478,3478,
3485
pestlıġ F+T aşağıda, alçakta olma
II
peşşe F sivri sinek
401,2338
pey F art, arka; iz, işaret
271,1168,1168,2543
peyām F haber
p.-ım
2003,3609
p.-ın
1272
p.-ıńġ
2186
peyāpey F birbiri ardınca;azar azar
527
peydā F açıkta, ortada; hazır
274,630,1041,1073,1415,
1415,1580,2636,2920
peyġām F haber
1786,1808,1808

p.-ını
1808
peyk F haberci, ulak
137
p.-i
231
p.-ige
201
p.-ke
201,2918
peykān F temren
534,1312,1313
p.-dın
1310
p.-lar
1851
peyker F yüz, surat
2924,3393
2108,2110,3387
p.-in
563
p.-ini
2795
p.-iñğge
2151
peykerān F yüzler, suratlar
p.-dın
3078
peyvend F bağ, ilgi; ulaşma
47,1230,1264,1397,1433,
1573,1591,1609,1744,1788,
2188,2409,2529,2553,2657,
2712,2770,2868,2943,3258,
XXIX
p.-i
2869
1420,XXII,1934
peyvest F ulaşmış, kavuşmuş
18,677,1866,2416,2739,
2962,3344,3434,3478,3485
pīç F büklüm, kıvrım, dolaşık
436,874,990,1095,1127,
1280,1343,1845,2065,2106,
2184,2306,2370,2426,2460,
2775,3272,3314,3584
p.p.
1280
pīçān F büklüm büklüm, kıvırcık
955
pīç-der-pīç F karışık;kıvrım kıvrım
2252
pīl F fil
p.-i
VII
p.-leṛ
VII
pīllik F+T fillik, fil olma
2338
pinhān F gizli
XXV,2783
pīr F pir; yaşlı, ihtiyar
335
p.-ī
669
672
pīşe F sanat; meslek, iş; huy
297,611,1232,1856,2514
piyāde F yaya; satrançta bir taş
p.-dür
VII
piyāle F kadeh, şarap bardağı
70,2233,3454
post F post
2611,2611
pū F koşma; araştırma
1313
pūd F argaç; enlemesine atılan;
atkı
tār u p.-ı
1251
pūde F çürük, bozuk; yıpranmış
532
pūlād F polat, çelik
p.-dın
3393
pūy F seğirtme, koşma
500
tek ü p.
473,2037,2137,2948
pūye F seğirtme, koşma
1070,1152,2033,2328,2722
p.-de
137,212,2277,3327
pūye-ger-nihād F hızlı, koşan yaradılışl
562
pülemek üfürme
p.-i
XII
pür-cūş F coşkunluk dolu; çok coşma
259,851
pür-derd F dert dolu, çok dertli
2963
pür-deşt F çöl dolusu
1702
pür-fen F+A çeşitli; sanat, ilim dolu
493,2760

pür-ḫam F çok eğri, çok bükülmüş
395
pür-ḫayl F+A çok kalabalık
3042
pür-ḫīz F coşkunluk dolu
202
pür-nūr F+A nur dolu; çok parlak
2050
pür-pās F bekleme dolu; keder dolu
2684

R

rab A (rabb) Rab, Allah
88,106,106,450,1638,
1638,1641,2132,3443,3578,
3614,3622
rāciᶜ A geri dönen; ilgili
467,1970
rāġıb A rağbet eden; istekli
2870
rāh F yol; meslek
155,1969
r.-ı
3583
r.-ım
2581
gerd-i r.-ıñġ
72,121
rāḥ F kaygı, keder; sanma
2251
rāḥat A rahat; üzüntüsüz
2090,2163
rāḥat-āmīz A+F rahatça, rahatla karışık
2992
raḥīl A göçme, göç; ölüm
543,2422
r.-imiz
2467
raḥīl-güş A+F ölüm haberi işiten
r.-ı
2508
raḥm A acıma, esirgeme, koruma
1583,2583,3087
106
raḥmet A acıma, esirgeme, koruma
3621
r.-idin
3477
r.-ıñġ
3023
raḫne F yarık, yırtık; bozukluk
2456
rāh-nümūn F yol gösteren, kılavuz
112
raḫş F yürük ve güzel (at)
201,205
r.-ı
200,230,1863
r.-ıñġ
120
raḫşān F parlak
260
raḫşende F parıldayan, parlayıcı
1078
raḫt A lüzumlu eşya; yol leva-;
zımı
1293,2679
r.-ı
615,1955
raḳam A yazma, yazı ile işaret
593,2210,3614
r.-ġa
3590
r.-ı müşk-bār
XXV
r.-nı
2944,3587
raḳam-keş A+F rakam çeken; yazı yazan
1039,1948,3592
raḳam-zed A+F yazılmış; söylenen
2478,2549
rāḳım A yazan, çizen
1880
rākib A binici, süvari
1864,2032
r.-ġa
502
rām F boyun eğen
1723,1786,2998
rāmī F çok itaatli, boyun eğici
1701
raᶜnā A güzel, latif, hoş görünen
2943,3192,3192
raᶜnālıġ A+T güzellik;latiflik,hoşluk
r.-ı
616
rāst A doğru; uygun
589,717,925,1761,1762,
1802,2345
raṭab A taze, yeşil, yaş
748
raṭab-nūş A+F taze bal; taze içki
692
rāvī A rivayet eden, anlatan
203,1666

583,2627
ravża A bahçe
3579,3586
r.-dın
856,1455
r.-dur
3080
706
rāy A rey, fikir, düşünce
r.-ı
465,1784,2995
r.-ı şāyib
25
rāz F sır
125,289,1462,1581,2066,
3247
r.-ı
1448,3402
r.-ın
1145
rāżī A razı, boyun eğen
2359,2360,2535,2749
2703,2954
reᶜāya A hükümdara bağlı halk
438
red A (redd) ret, geri çevirme
1577,2352,2549,3038
r.-imġa
119
redīf A redif
r.-i
1681
refᶜ A yüceltme; giderme
600,853,2132,2754
3569
refīᶜ A yüksek, yüce
1382
refīḳ A arkadaş, yodaş
933
r.-i
542,3406
934,1918,1991,2026,3336
r.-ıńġ
2236
refīᶜuᵓd-derecāt A itibarı yüksek olan
II

refref A kuşlu çimenlik; döşeme;;
salkım salkım ağaç;minder
231
reftār F gidiş, yürüyüş
2249,2309,2492
reg F damar
1622
r.-imde
1643
r.-lerige
2084
r.-lerimni
1336
reh F yol
r.-dür
122
r.-i
2949
reh-kūb F yola vuran; yol vurucu
1022,1275
reh-nümā F yol gösteren, kılavuz
r.-sın
1102
r.-yī
2506
reh-şinās F yol yöntem bilen
r.-ım
2006
reh-tūşe F yol azığı
2523
reh-zen F yol kesen
3517
rem F ürkme, titreme; sürü
1510,1730,2107,2324,2437,
2608
reme A ürken, ürkek
r.-ġa
3501
remīde F ürkmüş, korkmuş
543,546,1573,1700,1730,
1742,1754,1767,2409,2712
r.-ġa
1746
r.-lerdin
1758
r.-lerġa
1749
r.-ni
1306
remīde-cān F ürkmüş, korkmuş can
r.-dın
3348
remīde-dillıḳ F+T gönlü korkma, ürkmüş c

2001
remīde-hūş F karışık, ürkmüş akıllı
1040,1471
remīde-mānend F ürkmüş gibi; telaşlı gib
1573
renc F ağrı, sızı, sıkıntı

103,188,372,998,2653,
2756,2976,3142
bī-ġam u r.
60
r.-i
2977,2982
1668,3078
r.-imni
3225
r.-iñġ
3072,3141
r.-ni
321
rence F sıkıntılı, incinmiş
133,650,3235
rencīde F incinmiş, kırılmış
1463
renc-perverd F ağrıya sebep olan
170
rencūr F sıkıntılı, hasta, dertli
744,1465
reng F renk
702,1085,1920,2602,2846,
2889,2936,2940,3126,3291
r.-i
179,802,1088,3296,3363
rengīn F renkli, güzel, süslü
594,1507,1631,3289,3424
resāyil A mektuplar; kitapçıklar
418
resen F ip, urgan
2217,2503
r.-iġa
2697
r.-ni
2502,2505
resm A eser, iz; üslup;tören
730,1803,2766,3481
resūl A peygamber; Hz. Muhammed
510
r.-nı
119
reşk F kıskanma; kıskanılmış
r.-i
1914
r.-i mihr-i enver
120,179,690
revā F yakışır, uygun
329,1026,1738,3442
1746
revān F yürüyen, giden; akan; ruh
592,1096,1679,1884,1952,
2083,2186,2951,3446
1035
r.-ī
929
r.-ı
1410
revān-baḫş F canlandırıcı, can verici
489,2578
revāne F giden, yürüyen
237,751,964,1001,1024,
1166,1271,1426,1445,1783,
1877,2555,2835,3297,3468
revānī F değerli, revaçta
2624,2779
revende F giden; çok yürüyen
3136
203
revzen F pencere
1375,2091,2091,2091,2091
2075
reyḥān A reyhan, fesleğen
3009
rezm F kavga, savaş, cenk
475,1823,1823,XXIII,1932,
1934,3462
r.-i
1945
rıḥlet A göç, göçme; ölme
351
2434
rıżā A razı olma; istek
112,2644,2662,2662,3498
r.-dur
2649
r.-sı
114,1564,2656,2663,2695
r.-sın
2648,2648,2662,3492
rıżā-mend A+F memnun; istekli, razı
449
riᶜāyet A gözetme; sayma; ağırlama
2022,2715
ribāṭ A ip; sağlam yapı; tekke
r.-ı ᶜālī
430
ricᶜat A geri dönme, gerileme
1862,1863
rifᶜat A yükseklik, yücelik
r.-da
679
r.-ıñġ
123
rikāb A üzengi; nezd, huzur
r.-ı

219,2123
r.-ın
218
rind F kalender
VI
risālet A elçilik; peygamberlik
III
r.-iñġ
124
rīş F yara; tüy
894,1104,1739,1985,2418
rişte F iplik; ilgi, bağ
100,716,2426,2827,3013,
3572
2934,3139
r.-leriġa
1396
r.-ni
2337
r.-si
1622,2957,XXIX,XXX
r.-sidin
1283,2831
r.-sin
V,XXI,XXII,3500
714
rīv F hile, düzen
94,2159
rivāyet A söylenti
574,658,1718,3103,3596
riyā A ikiyüzlülük
3422,3489
r.-nı
3487
riyālıġ A+T ikiyüzlülük
3426
riyāset A reislik, başkanlık
3515
riyāż A bahçeler; bağlar
r.-ıġa
168
rīzān F dökülen, akan
401,2872,3199
rubᶜ A çeyrek, dörtte bir
1592
rūb F süpürge; süpürme
3040
rūd F ırmak, çay
1927
ruḫ F yanak; yüz, çehre
376,VII
3212
rūh F iyilik; saflık; kutsallık
2229
rūḥ A can; nefes; sevgili
163,163,165,166,279,
1012,1331,1332,1693,1991,
2333,2425,2809,2810,2814,
3235,3258,3258,3355,3589,
XXXI
r.-dın
942
r.-ı
3248,XXXV
2811
r.-ıdın
2460
r.-ıġa
577
r.-ın
421,578,2383
r.-ını
3251
r.-larġa
3351
r.-larıġa-dur
3349
r.-nı
XXXI
r.-um
2432,3248
r.-umġa
1101
r.-uñġġa
3035
r.-uñġnı
3039,3080
ruḫsār F yanak; yüz, çehre
307
r.-ı
150,1606,1693
r.-ıda
657
r.-ıġa
3270
r.-ını
801
r.-ıñġ
2305
rūḫsız A+T ruhsuz
XXXI
ruḳᶜa A kısa mektup, dilekçe
2191
rūmī A Rum ülkesinden; Anadolulu
gedā-yı r.
68

rūşen F aydın, parlak; belli
242,407,688,721,794,
825,1865,XXIII,2374,2691,
3031,3281,3398
rūy F yüz, çehre
2567,2587,2930
rūz F gün; gündüz
907,3033
r.-ı
2208,3418
rūzī F azık, nasip; gündüze ait
1366,1646,1965
rücūᶜ A dönme; sözü geri alma
2643
rükn A bir şeyin sağlam tarafı;
dayanıklı; nüfuzlu
r.-i
1592
rümmānī A nar çiçeği renginde olan
1088
rüst F doğru; yetişmiş
99,146,232,601,883,
1185,1209,1306,1321,1607,
1727,1883,1956,2080,2390,
2502,2519,2625,2957,3266
rüstem F Rüstem; iran pehlivan ve;
savaşçısı
1864
rüsül A peygamberler
r.-ġa
143
rüsvā F rezil, itibarsız
2482
rüsvālıġ F+T rezillik; haysiyetsizlik
91,2292
rütbe A sıra, derece, basamak
r.-de
129

S

sā F gibi, benzer
394
saᶜādet A saadet, mutluluk; baht
219,345,644,1664,2017,
2839,3481
sāᶜat A saat, zaman
2718,2769,2793
s.-nı
733
şaᶜb A güç, zor, çetin; zorlu
1570,2004,2400,3155
şabā A doğudan esen rüzgar
802,987,1696,3245,3543
ş.-dın
34,2958
ş.-ġa
841,2277
şabāḥ A sabah
1216,1248
sābıḳ A geçmiş; ilerde bulunan
127,127
şābit A hareketsiz; ispat edilmiş
227,1595,2238,2839
şabr A sabır
1440,2451,2475,3238,3239
115
ş.-ı
1127
ş.-ını
1914
şabūḥī A sabah içkisiyle ilgili
831
sācid A secde eden
425
saç saç
1848
s.-ı
174,567,718,786,2462,
2856
s.-ıdın
2860
s.-ım
97,1545
s.-ımnı
1559
s.-ın
2858,2984,3268
s.-ını
3274
s.-ınıńġ
2613
s.-ıńġ
2307,3295
s.-ıńġġa
2219
saç- saçmak, dağıtmak
s!
387
s.-ar
190,494,1976,2225,2389,
2462
s.-ayın
3284
s.-ıban
1506

s.-ıp
91,91,180,191,215,
227,352,417,513,667,
705,906,918,1182,1407,
1409,1839,2209,2600,3027
s.-ḳıl
3448
s.-ḳuńġ
823
s.-tı
213,371,639,1063,1452,
3001
s.-tılar
2676
s.-tıńġ
34
saçıḳ saçı, düğünde saçılan şey
2678
saçıl- saçılmak, serpilmek
s.-dı
985
s.-ġandın
XIII
saçmaġ saçma, serpme
s.-ını
388
saçmaḳ saçma, dağıtma
II
şadā A ses, seda; yankı
275,3245
ş.-sı
536
605
sāde. A seyyitler, efendiler
934
şadef A sedef, inci kabuğu
ş.-din
618
ş.-i
292
ş.-ide
628,1620,3054
ş.-ini
31
şadef-sān A+F sedef gibi
1143
şādıḳ A bağlı, sadakatli; doğru
2617,3467
şadḳa A (şadaḳa) sadaka; zekat
427,1219,2414,3224
şaf A (saff) saf, sıra
702,1839
ş.-ınıńġ
701
şāf A saf, temiz, katkısız
ş.-ı
1052
şafā A saflık; kedersizlik
1733,2690
ş.-da
1111
ş.-sın
1939
şafālıḳ A saflık, berraklık
3395
şafā-yāb A+F safa bulmuş; berraklaşmış
519
şafḥa A sahife; safha; yüzey
305,2759,3468,3536,3592
ş.-da
307
ş.-ġa
305
XXVI
ş.-nı
1225,1948,3089
ş.-sı
1507,2956
ş.-sıda
XXVII,2290
ş.-sın
1317
306
şāfī A saf, halis, katkısız
379,VI,3191
şāfī-idrāk A saf, temiz anlayışlı
3598
şafīr A ince, güzel ses
ş.-ińġ
1101
şafrā A safra, öd
2975
saġ sağ, sağlam;aklı başında
2304
saġ- sağmak
s.-dı
2565
sāġar F kadeh
2813,3451,3456
3452
s.-ıńġ
3451
saġın- düşünmek; sanmak; anmak,;
adını anmak; karar vermek
s.-dı
963,2863

s.-ğay
1564
s.-ıp
1181,2779,2862,3054
s.-may
1322,1698,3060
sağınma- düşünmemek; sanmamak
s.-ğıl
3487
sağmağ sağma (süt)
s.-ın
2592
saḫā A cömertlik, elaçıklığı
3465
sāḥat A meydanlar, alanlar
s.-ıda
2037
şahbā A şarap
846
şāḥib A sahip; özellikli; koruyan
2584
508
şāḥib-ḫafaḳān A sıkıntılı,yüreği daralmış
2890
saḥīfe A sayfa
s.-side
580
sāḥir A büyücü
309,310
s.-ini
V
şaḥrā A kır, ova, çöl
853,1220,1710,1723,XVII,
2379,3242
1691
ş.-da
838,1988,2621,3515
ş.-nı
1416
432,1910,2996
saḳaḳ şakak
s.-ın
2855
saḳarlat bir çeşit kumaş
32
saḳaṭ A sakat; bozuk, yanlış
s.-lar
2119
sāḳī A saki; içki, su dağıtan
487,2815,3526
s.-leri
486
s.-si
488
3452
sāḳıb A parlak, ışıklı; delik
2032
saḳızğan saksağan
830
sākin A sakin, hareketsiz, uslu
559,559,723,815,1394,
2341,2646,2687,2801,2835
s.s.
2801
sākinlik A+T sakinlik; uslu olma
2450
sal sal, küçük kayık
s.-ça
2084
sal- salmak; göndermek
s!
115,1636,2012,2588,3451
s.-ay
1895,3296
s.-ayın
869
s.-dı
512,1152,1449,1473,1874,
1884,1905,1961,1961,2066,
2276,2276,2279,2334,2346,
2447,2523,2737,2885,3199,
3202
s.-dılar
166,749,1279,1986,3354
s.-dıñğ
369,1527,3384
s.-ğan
905,3054,3075
s.-ğanda
1396
s.-ğanı
XXI
s.-ğay
617,1364,1367,1367,2428
s.-ğıl
3470
s.-ıban
326,1333,2832,3179
s.-ıp
231,232,237,238,416,
515,519,555,668,712,
743,752,775,789,944,
977,1008,1057,1061,1290,
1294,1340,1340,1368,1436,
1617,1620,1685,1687,1690,
XIII,XXII,1990,2040,2047,

2053,2088,2117,2130,2198,
2288,2330,2844,3052,3102,
3107,3306
s.-ıp-sın
2262,2262
s.-man
1565
s.-may
238
s.-mış
1756,2679,2695
s.-sa
1889,3436,3602
s.-salar
814
s.-sañġ
57
s.-ur
273,1100,1715,2118,2775,
3429,XXXVI
s.-urda
1070
s.-urlar
1386
ṣalā A sela, salavat
ṣ.-sı
2203,XXXVII
602
ṣalābet A peklik, sağlamlık
1601
ṣ.-idin
3330
ṣalāḥ A düzelme; iyilik; barış;;
dine bağlılık
2251
1061
ṣalavāt A Hz. Muhammed için dualar
169
sālim A sağlam; korkusuz
1414
salma- salmamak, bırakmamak
s!
1038,2444
s.-ġan
3532
s.-ġay
2431
s.-mış
271
salmaḳ salma; gönderme, yollama
1338,1513,1518,IX,3134
s.-nıñġ
XXXVII
salṭanat A hükümdarlık
458,VIII
saman saman
3138
s.-da
969
sāmān F servet; rahatlık
138
sāmiᶜ A dinleyen, işiten
1236,1273,1437,3604
s.-ġa
1809
san sayı; adet; bölük, grup
1417
s.-dın
980
ṣanᶜat A sanat, ustalık; hüner
2566
sançıl- saplanmak
s.-ġanı
XI,XXVI
s.-ıp
2418
s.-ur
1549
ṣandal A Hindistanda biten kokulu;
sert bir ağaç
338,1092
ṣanem A put; güzel kimse
2063
ṣ.-ġa
927,1944
ṣ.-ni
2265,3107
ṣanevber A çam ağacı;sevgilinin boyu;
posu
616
ṣānī A ikinci
2902
cüneyd-i ṣ.
377
sañġa sana
53,68,69,70,73,
105,112,122,133,208,
280,355,589,593,894,
901,996,1005,1087,1092,
1190,1254,1261,1266,1267,
1270,1403,1477,1734,1760,
1795,1987,1991,2006,2011,
2158,2211,2227,2230,2263,
2264,2264,2267,2291,2354,
2374,2481,2633,2693,2719
s.-dur

3378
sarāy A saray, büyük konak
40
2882
sār-bān F deveci, deve sürücüsü
s.-ı
1037
şarf A sarf, harcama
409
sarġar- sararmak
s.-ıp
XIX
sarı taraf, tarafa, yana
13,107,130,133,135,
135,272,425,535,537,
592,593,603,638,648,
660,698,765,791,816,
853,861,936,939,990,
1036,1038,1038,1057,1075,
1162,1167,1174,1174,1198,
1199,1216,1220,1222,1346,
1426,1445,1446,1456,1549,
1552,1555,1588,1601,1619,
1654,1710,1712,1713,1761,
1777,1783,1788,1806,1832,
1853,XVIII,1871,1877,1882,
1883,1887,1887,1900,1930,
1941,1978,1984,2007,2033,
2124,2176,2185,2192,2246,
2262,2336,2379,2383,2486,
2501,2965,3182,3298
s.-dın
1189,1579,III
s.-dur
445
sarıġ sarı
831,832,971,3174,3174,
3187,3426
s.-ı
3157
şarşar A şiddetli rüzgar
1523,3179,3195
503,565
sātır A örten, kapatan
879
satr A satır
3538
sav- savmak, savuşturmak
s.-umas
281
şavāb A sevap; doğruluk; doğru
279
şavlecān A ciritteki eğri sopa
ş.-ı
474
şavlet A şiddetli hücum, saldırma
ş.-imni
1265
savrul- savrulmak
s.-ayın
3138
s.-ġa-sız
3136
şavt A ses, seda
1216
ş.-ıda
1915
ş.-ḳa
275
savuġ soğuk (krş. savuḳ)
2848,3429,3429
savuḳ soğuk
648,3430
s.-dur
3428
s.-ḳa
2849
savur- savurmak
s.-dı
1504,1842,2362,3017,3202
s.-ġanı
XI
s.-mayın
2848
s.-sa
3562
s.-salar
1344
s.-up
XXXV
savurmaḳ savurma, yele verme
3118
savutma- soğutmamak
s!
2468
savutmaġ soğutma (gönül)
s.-uñġ-dur
2694
saᶜy A çalışma, emek; koşma
808,1117,1479,1772,1834,
3159,3492
2736
1496
şayd A av; avlama, avlanma
341,707,1712,1720,XXI,
3132

ṣ.-ġa
1726
ṣ.-ıġa
XIX
sāye F gölge; koruma, yardım
337,478,617,700,702,
808,1137,1487,XVIII,1874,
2053,2228,2243,2737
s.-niṅğ
701
s.-ṅğ
2227
s.-si
XIII,2043
sayı her, -dıkça
529
ṣāyib A (ṣāᵓib)doğru,amaca uygun
rāy-ı ṣ.
25
sāyil A (sāᵓil) soran; dilenci
71,256,441
sāyir A (sāᵓir) hareket eden;;
başka
180,879,1604
2175
sāyislıġ A+T (sāᵓislıġ) seyislik
s.-ıġa
220
ṣayḳal-endūz A+F cilacı toplayan
354
ṣayrafī A işini bilir; sarraf
300
sāz F saz, çalgı;kudret; hile;;
ustalık; eş, benzer
791,939,1003,1114,1165,
2518,2552,2721,2762,2929,
3552
sebaḳ A ders
673,733,736,2277,2575
3555
s.-ın
3553
s.-nı
734,739,3554
sebeb A sebep
1692
sebt A yazma, kaydetme
594
sebük-pāy F ayağına çabuk olan
538
sebük-pey F ayağına çabuk, kıvrak
212
sebük-seng F hafif taş
52
sebze F yeşillik, çimen
956,2905,3213
s.-din
325
s.-ġa
995
829
seccāde A seccade
346
secde A secde
348,2072
s.-de
349,350
s.-ṅğga
110
secde-gāh A+F secde yeri
s.-ı
1600
sed A (sedd) set; kapama
2824
1969
sefer A yolculuk; savaşa gitme
429
s.-ġa
3334
s.-imġa
2718
s.-iṅğ
2456
seḫā A cömertlik, elaçıklığı
407
seḥāb A bulut; karanlık
XII
553
seḥer A seher, sabah erken
182,981,1008,1979,2302,
2847
s.-ġa
544
sehī F düz, doğru; fidan gibi
2854
sehl A kolay; sade
2245,2245,2453
sehv A yanlış, yanılma
XXXVIII
sekerāt A sekerat, baygınlık
s.-ı mevt
3220
sekiz sekiz
789,1382
sekri- sıçramak; koşmak
s.-ben

210,1956
s.-di
601,1603,3324,3327
s.-p
1199,3326
s.-r
527
s.-se
3437
sėkrit- koşturmak; seğirtmek
s.-ip
229
selām A selam
437,1731
s.-ım
2003
selāmet A eminlik; kurtulmuşluk
766,1189,1819,XXXI
selāsil A zincirler;zincirleme şey
1280,1281
XVI
selāye A huzur, teselli
3125
selem F dikenli ağaç
522
semā A sema, gökyüzü
s.-ğa
203
semāᶜ A sema, zikr; işitme
s.-ın
2903
semāvī A semayla ilgili; ilahi
44,203
s.-niñğ
IV
semen F yasemin
2278
semen-ber F yasemin göğüslü (sevgili)
1406,1474,2278
semen-bū F yasemin kokulu
1002
semend F güzel ve çevik at
s.-i
1956
s.-in
229
semender F bir masal kahramanı
2150,3447
semer A meyve; verim; netice
3178
s.-dür
168
semīn A pahalı, kıymetli
1087
s.-din
379
semūm A zehirler
680,2322
s.-ı
557
565
sėn sen
24,25,27,52,52,
118,142,204,279,281,
281,585,596,597,899,
929,1010,1011,1014,1106,
1107,1107,1108,1109,1110,
1111,1256,1495,1497,1747,
1751,1793,1796,1926,1988,
2022,2030,2187,2187,2237,
2255,2351,2356,2360,2367,
2417
s.-din
2,24,25,53,54,
66,114,114,266,266,
593,911,912,1262,1493,
1734,1738,1755,2020,2023,
2126,2254,2427,2435,2702,
2707,2707,2716,3074
s.-i
22,23,25,279,1112,
1113,1497,1766,2152,2158,
2415,2569,2575,2657,2705,
3077,3297,3300,3301
s.-i
2140
s.-iñğ
16
s.-iñğ
16,21,1015,1016,2019,
2019,2245,2365,2411,2469,
2653,2700,2946,2950,3283
s.-sėn
1079,1079,3497,3497
senā A övme, övüş
484,2294
ḫamd u s.
85
s.-sı
2675
s.-sıda
II
s-yī
456
senc F tartan, ölçen
s.-i

288
sènçe sence; senin kadar
65
seng F taş
2907
senīn A mızrak; sivri
340
s.-i
1846
sènsiz sensiz
2254,2457,2457,2465,3167
sèp- serpmek
s.-er
847
s.-ip
1371,1474
sepīdār F kavak ağacı, beyaz kavak
754
sepīde F tan vakti
2745
sepīde-dem F sabah aydınlığı
2745
serā A sera, toprak
444
ser-āğāz F baştan başa, yeniden
1,1077
ser-āmed F başta bulunan,ileri gelen
3559
ser-ā-ser F baştan başa, büsbütün
1717
ser-be-ser F başbaşa; büsbütün
799,956,2751
ser-bülend F başı yüksek, yüce
671,767
serd F soğuk; sert
2969
serdābe F sıcak iklimde sığınılan; yer altı odaları
s.-leride
XXV
ser-efrāz F başını yükselten;; benzerlerinden üstün
678,1931
ser-encām F bir işin sonu; vaka
329,1167,2550,2771
sereṭān A yengeç; yengeç burcu
222,XXV
ser-firāz F başkalarından üstün olan; (bkz ser-efrāz)
1954
s.-ı
3469
ser-geşte F şaşkın; perişan
562
s.-si
3549
1081
ser-geştelıg F+T sersemlik, perişanlık
s.-ım
95
ser-geştelik F+T sersemlik, şaşkınlık
s.-de
XXVIII
ser-güzeşt F serüven
s.-i
551
serīr A yatacak yer
s.-im
2321
ser-keş F dikbaşlı; inatçı;itaatsiz
1468,1908
ser-keşlik F+T serkeşlik, inatçılık
s.-din
VII
ser-kūb F başa vuran; vuracak şey
1857,3040
ser-māye F sermaye; bilgi, ustalık
3578
ser-mest F sarhoş
2304
2742
ser-nigūnluk F+T baş aşağı olma
1904
ser-nüviṣt F alın yazısı; yazı başlığı
s.-i
561
s.-im
1654
s.-iñg
2114
ser-riṣte F ipucu, tutamak
290
serv F selvi; sevgilinin boyu
690,881,945,954,991,
991,1410,1444,1678,XVIII,
1907,2490,3123
s.-din
1242
s.-ğa
3121
s.-ī
690,2489
459,690,698,759,959,
1013,1410,1467,1487,XVIII,
XVIII,1907,2854,2874,3469,
3469

s.-iġa
1442
s.-ler
700
s.-lerni
793
s.-niñġ
1679
s.-ümġa
3229
serv-ḳad F+A selvi boylu
2615
serv-ḳāmet F+A selvi boy; selvi boylu
712
sėsken- belinlemek;uykuda korkmak
s.-di
1928
s.-gey
3271
sėv- sevmek
s.-üp
663
gevābit A gök cisimleri, yıldızlar
227,1595,2839
sevād A karalık, karartı
37,3290
s.-ı
549,1081,IV,IX,2320,
2490,3544
s.-ıġa
2279
s.-ın
215,694,XXVI
sevdā F aşk; istek, arzu
567,634,1198,1210,1291,
1294,1324,1324,1545,1791,
IX,2362,XXVIII
s.-sı
1208,XII,2686
s.-sıda
172,176,317,1650,2659
s.-sıġa
IX
sevdā-zede F sevdalı, aşık
1197
sėvmek sevme; sevgi
s.-de
665
gevr A boğa burcu
221
sevsen A susam
833
2297
seyl A sel
837,1146,1220,2271,3004,
3042,3047,3234
s.-i
1914,2475,3305,3611
635
s.-idin
3212
seyr A seyir, hareket, gezme
45,109,138,358,792,
841,1071,1221,1349,1862,
2038,2063,3051,3245,3321
s.-de
1458
s.-i
2828
s.-ide
2949
s.-iñġ
128
seyyār A gezici; dolaşan
2238
seyyāre A gezegen
2839
seyyid A efendi, bey; baş, başkan
1260
sėz- sezmek; hissetmek
s.-di
285
sezā F uygun, yaraşır
s.-dur
1435,2649
sezā-vār F uygun, yaraşır
1014
ṣıdḳ A doğruluk; yürek
1940
ṣ.-da
1111
ṣıfat A sıfat; şekil, varlık
438,453,914,917,1202,
1297,1483,1540,1738,1948,
2160,2441,2459,2460,2789,
3089,3395,3541
ṣ.-ı
373
ṣ.-ını
2135
ṣ.-ıñġ
1744
ṣ.-ıñġda
76
ṣıfāt A sıfatlar, özellikler
ṣ.-ı

48,463,568,1681
ş.-ın
453
ş.-ıńġ
2153
sığınmaḳ sığınma
1713
ṣiḥḥat A sağlık; doğruluk; tamlık
765,1475,1475,XI,2115
ş.-ḳa
2970,3158
sıla- okşamak
s.-ban
1704
s.-dı
636
sın- kırılmak
s.-ġan
566,1397
s.-ġannı
3093
s.-sa
401
sınuḳ kırık
3084
sıpḳar- sömürmek, sömürerek içmek
s.-ayın
3455
sır A (sırr) sır
s.-ı
5,1684
s.-ım
1492
s.-ımnı
2702
s.-ın
926
s.-ını
2312
sır-dār A+F (sırr-dār) sır tutan
2178
sız- sızmak, sezmek
s.-ġan
830
s.-ıp
3279
sibāᶜ A vahşi hayvanlar
529,555
sidre A Arabistan kirazı
1487,2979
siḥr A sihir, büyü
315
siḥr-perdāz A+F sihir yapan, büyücü
309
sikencübīn A balla sirke karıştırılıp; yapılan bir şerbet
s.-din
2975
sikender A İskender
3393
sikke-perdāz A+F sikke yapan
289
silāḥ-şor A+F silahşör
s.-ı
1878
silk A iplik; sıra; yol; meslek
s.-ige
357,V,XXII,XXII
silsile A silsile; zincir; soysop
367,605,1280
2217
1281
sīm F gümüş; gümüşten
734,835
meşᶜal-ı s.
36
s.-i
629
s.-ini
29
sīm-āb F civa
3314
sīn A Arap alfabesinde" " harfi
394
sinān A mızrak, süngü
145,XVI,2844
s.-ı
1845,XVI
s.-ı ḫūn-rīz
145,1191
s.-ın
1880
s.-lar
1311
siń(i)l kız kardeş
s.-idin
2721
siń(i)llik kız kardeşlik
2721
siń(i)gür- sindirmek, hazmetmek
s.-üp
XVI
sipāġ F kamış; sazla kaplı ev
s.-ı
3176,3185
sipāh F asker; ordu

1294,1761,XXII,1881,1969,
2256,2339
s.-ı
363,978,1610,1878,XXIII,
2299
1294,1833,1840,1867,2336,
2837
s.-ıġa
XXVIII,3316,3537
sipāriş F ısmarlama, ısmarlayış
3335,3553
sipeh F asker
703,976,977,978,1872,
1876
s.-ni
1712
s.-i
1868,1874,1900
s.-imni
1980
s.-ni
704
sipeh-büd F başkumandan
2339
2519
sipend F üzerlik tohumu
3114
s.-i
667
siper F siper, korunak
3275
sipihr F gökyüzü, sema; talih
21,121,157,390,476,
478,585,760,795,1600,
2221,2822,2825,3228,3456
53
s.-din
160,679,1590
endūh-ı s.-i
96
s.-i aḫżar
120,185,228,493,497,
560,828,1062,1113,1317,
1513,VII,2235,2244,2902,
3116,XXXVII
s.-ide
459
s.-iniñġ
III,VI
s.-niñġ
2869,3262
sipihr-cenāb F+A gökyüzü efendisi
XXXVII
sīr-āb F suya kanmış; taze
2599,3150
s.-ı
VI
sirāyet A bulaşma;yayılma, dağılma
658,2512
sirişk F gözyaşı
2599,3001
s.-i
1547
1506
s.-idin
3004
siriṣt F yaradılış, tabiat, huy
s.-i
206,561
s.-iñġ
2114
siriṣte F yoğrulmuş, karıştırılmış
2152,3013,3461
sitāre F yıldız
2491
sitem F zulüm, haksızlık; eziyet
3117,3389
sitem-keş F zulüm, eziyet çeken
1032
sitīzān F kavgalar; kavga ederek
3199
siyāh F siyah, kara
s.-ī
2942
siyāset A seyislik; ülke idaresi
3515
siyeh A siyah, kara
2491
siyeh-bāl F siyah kanatlı
1320
siyeh-fām F siyah renkli
960
siyeh-rūz F bahtı kara
3056
siyeh-tāb F siyah ışıklı
38
siz siz
1716,1819,2550
s.-din
2753
s.-ge
2551
s.-ni
285
soġur- çıkarmak;sıyırmak(kılıç)
s.-dı

1449
şoḫbet A sohbet
ş.-i
1006
ş.-iga
XXV
ş.-iñg
2126
ş.-leri
167
soñg sonra; sonuncu
395,1220,1433,1443,2209,
2289,2648,3491
soñgıça ardınca, arkasınca
1099,1137,1210
soñgınça ardınca (krş. soñgıça)
XXXV
soñgra sonra
332,1270,1917
s.-gı
3406
sor- sormak
s.-arda
3506
s.-dı
902,1715,1960,2149,2471,
2568
s.-dıñg
2028
s.-duñg
1244,2476
s.-sa
864,3301
s.-sak
1050
s.-up
1135
sorma- sormamak
s!
1011
sormag sorma, soruş
s.-ını
3505
s.-ıñg
909
sormaḳ sorma
877
soruş- soruşturmak
s.-tılar
1777
sovur- soyunmak
s.-dı
966
soy- soymak
s.-dı
1999
sök- sökmek
s.-ti
2877
sökme- sökmemek
s!
2410
sömür- sömürmek, sömürüp içmek
s.-gey
3527
sömürmek sömürme; iştahla yeme
VI
söz söz
83,273,273,275,275,
276,294,297,298,336,
357,364,490,490,583,
583,584,590,593,601,
666,674,1048,1050,1192,
1237,1258,1271,1273,1273,
1283,1405,1458,1486,1486,
1494,1572,1578,1578,1599,
1640,1674,1688,1745,1806,
1820,1824,V,V,IX,
XXII,1927,1931,2024,2027,
2037,2179,2179,2262,2310,
2334,2343,2366,2375,2480,
2488,2508,2527,2542,2548,
2635,2638,2651,2890,2919,
3089,3162,3236,3246,3259,
3265,3301,3432,3467,3470,
3535,XXXVII
76,82
s.-de
2363,3457,3591
s.-din
890,2711,3259
s.-ge
889,1948
s.-i
727,1674,V,2355,2370,
2751,3609
s.-ide
3260
s.-idin
147,250,662,903,1819
s.-i-dür
1204
s.-ige
1815,1943,2188
s.-in
454,574,589,668,1226,

1425,1551,1770,1774,2181,
2529,3306
s.-ini
1689,1816
s.-ler
1482,XXII,1928,2341
s.-leriniñg
2371
s.-ni
209,448,1425,1460,1488,
1824,1886,1899,2516,2534,
2542,3084
s.-üm
2354
s.-üñg
2570
su su
226,235,279,534,779,
780,849,953,1001,1002,
1044,1288,1313,1314,1315,
1550,1550,1662,1772,V,
XVII,XVII,2048,2049,2057,
2476,2821,2835,3190,3191,
3195,3270,3271,3415,3416,
3472,3556,3606,3613,XXXI
s.-dın
859,1001
s.-ga
3473
s.-lar
1314
s.-nı
2057
s.-yı
226,564,709,1866,2083,
2185,3151,3562
s.-yıdın
18,561,XVII,1894,3421
s.-yın
12
s.-yını
283,2968
suʾāl A soru, sorma; dilenme
s.-i
3514
s.-i verziş
67
şubḥ A sabah
525,694,982,1913,2230,
2745,2848,2848,2871,2881,
2888,3277
194,194,194,IV,
2016,2016,2434,2870,
2880,3423
ş.-lar
2850
ş.-umġa
2434
sūd F fayda, kazanç, kar
172,433,444,762,3160,
3231,3496
şudāᶜ A baş ağrısı; rahatsızlık
338
ş.-ı
3162
sūde F ezilmiş; sürülmüş
1063
şūfī A sofu, tasavvuf ehli
1594
1593
şufret A sarılık; beniz solukluğu
ş.-de
3427
sūg F matem, yas
1042,2980,3092,3093,3143,
3237
s.-i
XXXIV
s.-ige
950,953
s.-in
3542
s.-ini
3196
s.-lar
957
şuġra A çok, pek küçük
153
sūg-vār F acılı, kederli
953,1147
sūḫte F yanmış, tutuşmuş; softa
2149
s.-ni
XXXIV
sulṭān A hükümdar; hanedana mensup;
kadın
391,XXXVII
VIII
3460
sulṭan-hümā A+F sultanlığın sahibi
VIII
sulṭānlıġ A+T sultanlık
73
sun- sunmak, uzatmak
s.-ġıl
592

913,2383
s.-geni
XXXI
s.-güm
1270
s.-mey
1832
s.-miş
579,1710
s.-se
1555,1887
s.-sem
2020
s.-señğ
3499
s.-üben
1888
s.-üp
1301,1434,1718,XXIV
sürᶜat A çabukluk, hız
1863
sürᶜat-āyīn A+F süratli, hızlı
613
süreyyā A Ülker yıldızı
371,2539
sürḫ-rū F kırmızı yüz
3211
sürīn F kalça; bacak
s.-in
1704
s.-iñğ
2932
sürme F sürme
241,1000,1084,1086,2077,
2077,2601,3290
s.-din
243,782
2940
702,1085
sürme- sürmemek, devam etmemek
s.-di
76
sürme-ālūd F sürme bulaşmış; sürmeli
782
sürme-endūd F sürmeli
2915
sürmek sürme, devam ettirme
V,VI,2094
sürt- sürtmek
s!
2952
s.-er
2927
s.-erge
338
s.-ey
2950,2950
s.-üben
995,2144,2393,2731,2857
sürūd F şarkı, türkü
3607
598,2963,3083
sürūr A sevinç
XXX
sürūş F melek; Cebrail
s.-ı
3315
2978
s.-sėn
2187
sürük sürü; topluluk
1746,2095,2567
süst F gevşek, sölpük; tembel
1209,1306,1321,1420,1883
süst-peyvend F gevşek bağ; sölpümüş
614
süt süt
649,2565,2566,3061
s.-din
2417
sütūn F direk
s.-ı
395
süz- süzmek
s.-üp-mėn
3607

Ş

şād F sevinçli
188,381,421,578,797,
898,954,1108,1184,1282,
1404,1758,1872,1902,1947,
2349,2432,2509,2524,2526,
2555,2651,2744,2797,2960,
3081,3104,3352,3473,3504,
3619
şādān F sevinçli, keyifli
2747
şādlığ F+T sevinçlilik, neşe
ş.-ıñğ
893
şādmāne F sevinçli
1445
şādürvān F şadırvan
244

şādyāne F sevinçle, coşkuyla
633
şafaḳ A şafak
ş.-dın
2044
şafaḳ-gūn A+F şafak renkli, kızıl
3453
şafaḳ-miṣāl A şafak gibi
1921
şafaḳ-veş A+F şafak gibi
1922
şāġil A meşgul eden; tutan
45
şāh F padişah
55,389,400,406,456,
492,492,VII,3316,3370,
3459,3460,3491,3497
56
ş.-ī
3493
ş.-ı
386,491,631
406
ş.-lar
2123
ş.-ları
VII,VII
şāḫ F dal, budak
521,2393
1440,1520
ş.-ıġa
3121
ş.-ıma
1519
ş.-ın
3122
şāhī F şahlık; şaha ait
1600
şāh-rāh F şah yolu
ş.-ı
3536
308
şaḫṣ A şahıs, kişi
ş.-ī
679
ş.-ı
2924
ş.-ıġa
VIII
şāh-zāde F padişah oğlu
3526
şaḳ A (şaḳḳ) yarık, çatlak
2941
şām F akşam
175,525,694,856,960,
1008,1023,1062,1216,1248,
1406,2628,2881,3558
ş.-da
IV
ş.-dın
171,178
ş.-ġa
178,III
ş.-ı
524,786,1090,2880
693,1388,IV,2434,3273
ş.-ıda
170,III,XIV,3243
ş.-ımġa
2434
şām. A Şam
3023
şān A şan, ün; hal, keyfiyet
ş.-ı
679
ş.-ıda
392,IV
ş.-ın
75
75
şarāb A içki; şarap
854
şarḳ A doğu
506
şarṭ A şart; durum, hal; yemin
2553
2544
şaṭranc A satranç oyunu
VII
şāyed F şayet, eğer, ola ki
1345,2380,2381,2382,3620
şāyibe A (şā'ibe) leke; kusur
3346
şeb F gece
2879
şeb-çerāġ F gece mumu, gece fitili
1079
ş.-ın
IX
şebe F siyah boncuk
ş.-sini
29
şeb-gerd F gece bekçisi; ay
170
şeb-gīr F gece kuşu; sabah;
vakti

494,1976,2540
IV
şeb-ḫīz F geceleri çalışan
XIII
şebīh F benzeyen, benzeyici
280
şeb-istān F yatak odası;harem dairesi
937,3183
ş.-ıda
XIII
şebnem F çiy, kırağı
849
ş.-din
948
ş.-ī
181
XIII
ş.-leri
180
şeb-reng F gece renginde olan, siyah
ş.-i
499
şecāᶜat A yiğitlik, yüreklilik
3465
şecer A ağaç
168,799,3178
ş.-dür
168
ş.-ġa
3189
617
ş.-ińġġa
126
şefāᶜat A şefaat
1432,2099
ş.-ińġ
124
şefīᶜ A şefaatçi
119
ş.-i
139
şefḳat A şefkat
3071
şeh F şah, padişah
387,424,457,489,3475
ş.-dür
3474
ş.-ġa
3494
ş.-ġ-dur
3514
ş.-i
1293
390
ş.-in
3206
ş.-i-sėn
2696
ş.-ler
404,457,485,3478,3479
ş.-lerińġ
301
ş.-ni
3522
şehd A bal
643,692,748,749
708,3214,
3293
ş.-idin
XXVI
şehd-ālūd A+F bal bulaşmış
XXVI
şehen-şāh F şahlar şahı
457
şehlıġ F+T şahlık, padişahlık
459
şehlıḳ F+T şahlık, padişahlık
3479
şeh-per F kuş kanadının uzun tüyü
470
şehr F şehir, il, kent
325,326,437,443
ş.-de
442,3515
ş.-ġa
3518
ş.-ini
327
şehr-yār F padişah, hükümdar
3459
şeh-zāde F şehzade, prens
457,3458
ş.-ġa
456
3459,XXXVII
şek A (şekk) şüphe, tereddüt
2530,3243,3610
şeker-ḫand F tatlı gülüş
988
şeker-leb F tatlı dudaklı, sözlü
818
şeker-rīz F şeker saçan
292
şekīb A sabır, tahammül
ş.-ińġ
2710

3238
şekl A şekil, kılık; çehre
789
şekve A şikayet, hoşnutsuzluk
1799
şem^{c} A mum
195,688,689,2232,2428,
2921,3012,3013,3031,3268,
3432
ş.-ī
689
ş.-i
825,1063,III,2843,2872
ş.-i cāh
121,195,623,IX,1912,
1955,2425,3014,3369,3570
ş.-iġa
2208
ş.-imġa
2436
ş.-in
XXXV
ş.-ini
2843
şemāme A (şemmāme) bir tür kavun
1830
ş.-sidin
2925
şemīm A güzel kadın; güzel koku
2036
ş.-i
848,2035
şeng F neşeli, kıvrak; haydut
816,2940
şengerf F zincifre denilen boya
3535
şer^{c} A Allahın emri
392,392,2644
3482,3490
şerār A kıvılcım
ş.-ı
467,777,1074,1866,IX,
2871
ş.-ını
878
şerāre A kıvılcım
1074,1452,1531,1634,1635,
2484,2486,3276
ş.-ni
1636
ş.-si
3180
şerārelıġ F+T kıvılcımlı
XXXVI
şerāret A fenalık, kötülük
753
şerbet A şerbet
427,1302,2972,2973,3172
ş.-din
3172
2973
ş.-ini
2284
şeref A şeref; övünme; üstünlük
288
şerer A kıvılcımlar
869,1529
ş.-dür
1528
ş-i
1532
ş.-idin
3448
ş.-ini
9,3277
ş.-ler
875
ş.-leriñġ
1080
şerersiz A+T kıvılcımsız
1299
şerḥ A açma, açıklama
904,1029,1424,1785,2875
ş.-i
102
1789
ş.-in
XXVII
şerḥa A dilim, parça
ş.-ları
XXVII
şerīf A şerefli, soylu; kutsal
3254
şerm F utanma
1432
şerm-sār F utangaç
3302
şerm-sārlıġ F+T utangaçlık
ş.-dın
2967
şeşper F altı dilimli topuz
833
şevḳ A şiddetli arzu; neşe
811,1419,1602,1632,1684,
1770,IX,XIX,2559,3617

ş.-de
2734
ş.-i
3594,3594
3414
ş.-ını
3444
ş.-idin
1134
ş.-in
1643
ş.-um
1544
şevket A büyüklük, heybet
ş.-imni
1265
şeyāṭīn A şeytanlar
340
şeyb A kocama, ihtiyarlık
3069
şeydā F aşktan aklını kaybetmiş
8,367,1041,1073,2197,
2636,2920
şeyẖ-mānend A+F şeyh gibi
1423
şeyn A leke, ayıp, kusur
577,1342,3096,XXXVI
şeyᵓullāh * *
ş.-a
II
şın A Arap alfabesinde" " harfi
467
ş.-ın
1632
ş.-ınıńġ
XXXVI
şiᶜār A işaret, iz
388
ş.-ı
1202,2922
ş.-ım
2363,2650
ş.-ıńġ
2031,2713
şibāk A ağlar, tuzaklar
ş.-ka
2053,2827
şīd F güneş, nur, aydınlık
1846
ş.-ġa
3428
şiddet A sertlik;fazlalık; sıkılık
911
3360
ş.-ińġġa
901
şifā A şifa; iyi olma
ş.-sı
265,1992
ş.-sın
2206
şigift F şaşma, hayranlık; merak
1049
şihābī A kıvılcım, bir akan;
yıldız
472
şihāb-vār A+F kıvılcım gibi
1853
şikāf F yırtık, yarık, çatlak
1376,1377
ş.-ı
1933
şikāyet A şikayet, yakınma
2637
şiken F büklüm, kıvrım
2369
ş.-ide
1548
şikenc F büklüm, kıvrım
3142
ş.-i
2982
ş.-ińġ
3141
şikence F işkence
650
şikest F kırma; kırık
1514,1871,2200,3121
ş.-ińġ
1514,3024
şikeste F kırık, kırılmış; yenilmiş
402,1535,1621
ş.-din-dür
2210
şikeste-bāl F kırık kanatlı
2781
şikestelik F+T kırıklık; yenilme
ş.-ke
1513
şikeste-maḳāl F+A kırık söz, kırılmış sö
II
şikeste-pā F ayağı kırık
ş.-mėn
1537
şikesterek F+T daha kırık; daha yenilmiş
ş.-tür

1440
şimāl A kuzey; sol, sol taraf
ş.-i
3012
şimşād F şimşir ağacı
690,954
ş.-ıġa
754
şinīd F işitme
1885
şīr F aslan; aslan burcu
223,402,530,556
şīre F şıra; süt
709
şīrīn F tatlı, sevimli, sempatik
594,708,708,903,X,
XXVI
şīrlik F+T arslanlık, arslan olma
2338
şitāb F sürat, çeviklik
27,XXV,3131
şitābān F acele eden; seğirten
1109,1172,1671,2175,2597,
2804
şitte A üzüm
2056
şīve F naz, eda; şive
ş.-ni
1093
şiyār F ekme, saçma, yayma
1505
şöhret A şöhret, ün
XV
ş.-i
3597
şubān F çoban
1705,2568,XXIX,XXIX,XXIX
ş.-dın
2632
ş.-ī
1703
2621
ş.-ı-dur-mėn
2574
ş.-ıġa
XXIX
şubānlıġ F+T çobanlık
2580
3501
şubānlıḳ F+T çobanlık
2573
şudrun çiy, kırağı
191,850
şuġl A iş; dert
ş.-ı
2388
ş.-idin
716
ş.-iñġ
2634
şūḫ F şuh; şen ve oynak
699,2924,3352
2369
ş.-lar
2123
şuḳḳa A kağıt parçası;tezkere
839
şuᶜle A alev
523,800,969,1140,1468,
2215,3414,3417,3449,3485
ş.-ġa
1635
3403,3450
ş.-ni
1869,2485,2602
ş.-si
XXXVI
ş.-sidin
1494,3445
ş.-sin
1665
ş.-sini
18
975,1142,1632,1865
şūm F şom, uğursuz
3129
şūr F gürültü, şamata; tuzlu
555,1061,1116,1259,2330,
2844,3102,3422,3537
ş.-ı
3041
şūrābe F kirli, acı su; gözyaşı
900
ş.-din
XVII
ş.-si
XVII
şuᶜūr A anlama; hissetme, duyma
2363
şübhe A şüphe, kuşku
414
ş.-lerin
415
şükr A şükür
1184,1400,2754,2863,3528
115

ş.-ğa
1113
ş.-üñğga
110
ş.-üñğni
1091
şükrāne A şükran alameti
ş.-ğa
2009
şükr-bār A+F çok şükreden; şükür saçan
ş.-ı
2802
şükrü-lillāh A şükür Allahadır
1480,1480
şüküfe F çiçek
XVIII
şüküh F ululuk, yücelik
1265,2115,3499
ş.-ī
3591
ş.-ıdın
3332
şüküfte F açılmış
336,884,888
şümāre F hesap eden, sayan
454,1415,2146,2983
şürūᶜ A başlama
2643

T

tā F kadar, dek, değin
278,322,328,374,385,
544,728,808,823,930,
981,1099,1155,1158,1178,
1188,1197,1227,1404,1650,
1687,1713,1760,1877,1987,
2029,2063,2419,2506,2543,
2553,2595,2661,2803,2808,
3023,3085,3238,3457,3523,
3559
taᶜaccüb A şaşma, şaşakalma
192
taᶜālā A "yüce olsun";Allah adıyla;
kullanılan bir söz
VIII
ṭaᶜām A yemek, aş
431
taᶜaṣṣub A taassup
1865
ṭāᶜat A ibadet
3486,3490
ṭ.-ḳa
3487
tāb F ışık, parlaklık
27,339,519,541,752,
1095,1129,1283,1343,1396,
1396,1548,1607,1687,2039,
2047,2184,2184,2599,2856,
3150,3194,3205,3272,3314
pīç ü t.
2065
t.-dın
3214
t.-ı
472,518,889,1241,1380,
1408,XVII,2307,2698,3157,
3172,3288,XXXVI
3044
t.-ıdın
XXXIV
t.-ım
1384
t.-ın
812,874
t.-ıñğ
2426
ṭabᶜ A tabiat, huy, yaradılış
744,749
309,1088,1254,2774,
2972
ṭ.-ı
1052,2050
ṭ.-ıda
1442,3465
ṭ.-ıda
743
ṭ.-ıdın
2971
ṭ.-ığa
766,768,2044
ṭ.-ıñğ
2116
ṭabaḳ A tabak; kat
831
ṭ.-da
2678
ṭ.-ını
XXVI
taban taban
t.-ı
3264
t.-ığa
2577
t.-ın
2108

t.-ıñğnı
2418
tābān F ışıklı, parlak
2597
ṭabānçe F avuç içi, el ayası
971,3118,3235
1693
ṭabāyiᶜ A tabiatlar
2834
tābe F tava
2051,3044,3045
t.-sidin
2052
ṭabīᶜat A tabiat, yaradılış, huy
761
ṭ.-ı
760,763,764,1196
ṭabīb A hekim, doktor
1648,XVII,2974,3171
761,2757,
3158
taᶜbīr A rüya yorma; anlatma
3002
tābūt A tabut
3365
tāc A taç
481,1089,1804
t.-ı
301
1089,2100
taᶜcīl A acele ettirme
137,774,816,2388
tācir A ticaretle uğraşan, tüccar
433,438,3516
t.-ğa
3517
tāc-ver F taçlı; hükümdar
481
taġ dağ
71,434,520,837,1373,
1671,1696,XII,XV,2228,
2282,2911,2918,3415,3544
3245
t.-da
XXXII
t.-dın
2045,2871,3004,3324
t.-ı
XXXVI
t.-ın
3036
t.-ını
XXXII
t.-ķa
30
taġayyür A değişme; bozulma
2148
taġyīr A başkalaştırma, bozma
53,867
t.-iğa
868
taġyīr-peẕīr A+F başkalaştıran; bo-; zulabilen
805
taḥammül A yüklenme;dayanma;kaldırma
624,756
taḥarrük A hareket etme; oynama
1393,1806
1080
t.-idin
XVIII
taḥassür A hasret çekme
399,662
taḫayyül A hayale etme;hayale dalma
322,333,498,624,1678,
2474,3615
2685
taḥayyür A hayran olma; hayret etme
166,417,662,1058,2148,
2515,2782
taḥiyyāt A selamlar, hayır dualar
169
taḥķīķ A tahkik; ortaya çıkarma
1437,1943
taḥrīr A yazma; yazılma
306,579,2275,2332,2841
t.-i
3587
taḥsīn A güzelleştirme;alkışlama
1899
taḫt F taht
35,386,480,480,1293,
2679,2679
t.-dın
399
t.-ı
478
397
t.-ıġa
VIII
taḳ- takmak
t.-ıp
357,3283
t.-tı
1161,3395
t.-tıñğ

51
ṭāḳ A kemer,; kubbe; eğilmiş
633,2652,2734,3017
2652,3568
ṭ.-ıġa
3022
ṭ.-ını
536,632
ṭāḳat A güç, kuvvet
ṭ.-i
2734
ṭ.-ı
870
ṭ.-im
3139
taḳdīr A Allahın olsun dediği şey
1810,2654,2752,2752,3306
ḳażā vü t.
51
t.-din
2754
taḳrīb A yaklaştırma; tahmin
t.-ler
1435
taḳrīr A yerleştirme; anlatma
867,1810,3306
taḳsīm A bölme; bölüm
674,1816
t.-i
XXXVIII
taḳvī A takva, dini yasaklardan;
kaçınma
1053,1292
tal- yorulmak
t.-dım
1224
tala- dalamak; yağmalamak
t.-dın
1988
tālān F talan, yağma
1277
talaş- dalaşmak, çekişmek
t.-a
661,2592
t.-ıp
473
t.-sa
1335
ṭalᶜat A yüz, çehre; güzellik
2100
ṭ.-ını
214
ṭ.-iñġ
2570
ṭalāye A (ṭalāīᶜ) öncü asker
1874
ṭ.-ler
1877
ṭ.-si
1121
ṭaleb A isteme; istek
257,1479,3222,3482,XXXVIII
ṭ.-de
2384
ṭ.-imġa
1641
ṭ.-iñġdedür
21
ṭ.-iñġġa
23
ṭaleb-kār A+F istekli
1027,1661
ṭāliᶜ A talih, kısmet, baht
517,691,1733,2690
2139
ṭ.-i
1954
ṭ.-im
3038
ṭ.-iñġ
1786
ṭālib A isteyen, istekli
1882,3158
ṭ.-i nevāle
70
taᶜlīm A talim, öğretme
674,724,728,734,2730
t.-ġa
735
talpın- uğraşmak, çalışmak
t.-sa
2443
talpınma- uğraşmamak, çalışmamak
t.-sa
2443
talpınmaḳ çalışıp çabalama, uğraşma
1394
tam ev, dam
2394
t.-ġa
2390
t.-ıdın
2079
tam- damlamak
t.-sa
343

ṭama^{c} A doymazlık; açgözlülük
2358
ṭ.-dın
1300
ṭ.-ıġa
700
tamām A tamam; son; bitme; uygun
1668,1853,2996,3405
t.-ı
255,450
t.-ın
1029,1272,2180,2501
tamāmī A tam olarak, tamamen
1701
tamġa damga, mühür
t.-dın
434
tamġaçı damgacı
3519
tamuġ cehennem
57,118,1537
ṭa^{c}n A sövme, yerme; ayıplama
146,2283
tanı- tanımak; bilmek; anlamak
t.-ban
2806
t.-masdın
2493
t.-p
2147
t.-r
1428
t.-rıńġga
2493
tanıma- tanımamak; anlamamak
t.-ġan
2148
tanış- tanışmak; anlaşmak
t.-tılar
2809
tańġ tan vakti; hayret
453,545,754,1321,1497,
1566,2152,2162,2742,2743,
2841,2872,3319,3418,3420,
3465
t.-dın
2458
t.-ġa
2458
tańġ- sarmak; yük bağlamak
t.-ardın
2113
t.-dılar
2625
t.-ıp
1185
ṭannāz A herkesle eğlenen
3209
tańġla sabahleyin; yarın
1158,1200,1475,1877,1893,
1920,1934,2965
tap- bulmak
t.-ar
2025,2784,2975
t.-arġa
642,876
t.-ayın
1879
t.-ıban
300,710,1170,1599,2116,
2176,2853
t.-ıp
222,224,240,250,255,
257,349,353,479,660,
662,677,804,868,875,
932,951,994,1002,1167,
1177,1201,1230,1276,1277,
1307,1431,1510,1585,1825,
2068,2107,2148,2188,2324,
2324,2475,2517,2630,2732,
2764,2828,2894,3181,3222,
3576
t.-ıp-sėn
2154
t.-ḳaç
258,639,2624,3362,3395,
3458
t.-ḳalı
398
t.-ḳan
63
t.-ḳanġa
65
t.-ḳanı
X,XXX
t.-ḳay
3506
t.-ḳuńġ
2161
t.-mas
1820
t.-may
2,582,883,957,958,
958,1012,1059,1106,1574,
3027,3197
t.-mayın

1575,1597
t.-mış
2960
t.-sa
54,1264,1475,1819,2380,
2622,3410
t.-saḳ
2534
t.-sañg
2139,2139,3479,3492
t.-tı
211,248,248,286,431,
500,501,625,732,809,
888,1398,1578,1780,1872,
2071,2073,2177,2177,2184,
2184,2369,2384,2408,2554,
2730,2771,2797,3002,3150,
3258,3337,3337,3339,3342,
3385,3385,3399,3399,3400,
3412,3447,3517
t.-tılar
2998
t.-tım
2333,2333,2415
t.-tıñg
3520
tapıl- bulunmak
t.-dı
676
t.-mas
2233,2818
t.-may
442
t.-ur
3391
tapılmaġ bulunma
t.-ı
IV
tapma- bulmamak
t.-dı
287,964,1273,2654,2864
t.-dılar
1985
t.-dım
172
t.-ġay
2170,3516
t.-sa
435
t.-sañg
624
t.-sun
3456
tapmaġ bulmak, bulma
t.-ı
XXVIII
t.-ıġa
256
tapmaḳ bulmak
23,IX
t.-da
3027
tapşur- emanet etmek; güvenmek;;
açmak, söylemek
t!
929
t.-ayın
2011
t.-dı
2198,2277,2503,2978
t.-dılar
731,2681
t.-up
1019,3233
tapul- bulunmak
t.-ġusı-dur
491
tar dar; ince
1341,1623,2984,3019
tār F karanlık;saç teli; iplik
342,541,714,1251
t.-ī
715
t.-ı
567,786,2613
t.-ın
V
tara- taramak
t.-rġa
3286
ṭarab A şenlik, coşkunluk
2545,2671,2872,3011,3573
ṭ.-da
633
ṭ.-dur
50
ṭ.-ġa
1627,2670
ṭ.-ı
3050
ṭ.-ım
1520
ṭarab-nāk A+F sevinçli, coşkun
732,855,2664
tārāc F yağma, çapul; yağmalama
2257,3179

1897
ṭaraf A taraf, yan; bölge
62,321,555,774,1109,
1130,1310,1447,1672,1728,
1987,2127,2136,2517,2917,
3547
ṭ.-ı
1376,2419,2585
ṭ.-ın
1377
tārek F tepe, başın tepesi
1439,2100
ṭārem F kubbe, künbet; çatı
154,154
ṭarḥ A düzenleme; bırakma
326
ṭārī A ansızın çıkan, görünen
2482
taᶜrīf A tarif
1411
t.-ide
1237,V,IX,XXXVI
ṭarīḳ A yol; usul; meslek; sebep
1093
1869,2730
2657
ṭ.-ın
XV
ṭ.-ıńġ
2236
ṭ.-iġa
3490
tarḳat- dağıtmak; çözdürmek
t.-ıp
1980
tart- çekmek
t.-ar
384,1509,1545,XXII,2219,
3161,3299,3299
t.-ay
3290
t.-ıban
654,869,965,1018,2128,
2255,3266,3280,3575
t.-ıp
108,187,241,953,1084,
1122,1182,1352,1433,1516,
XXII,2077,2336,2560,2601,
2612,2917,3267,3305
t.-ḳaç
1553
t.-ḳan
1955
t.-may
372
t.-tı
936
tartma- çekmemek
t!
1014,3482
tartmaḳ çekme; dizme, sıralama
-V
taṣavvur A zihinde canlandırma;arzu
652,800
taṣdīḳ A doğrulama, onaylama
1943
taṣvīr A tasvir; yazıyla tarif
1677
taṣ taş
93,636,837,974,1110,
1110,1192,1193,1218,1618,
2214,2214,2461,2461,2909,
3018,3020,3028,3040,3054,
3124,3168,3304,3416
t.-ı
843,859,1595,3011,XXXII
t.-ıdın
2223
t.-ın
3093
t.-ḳa
33
taṣ- taşmak
t.-ıp
92
taṣ. dış
t.-dın
1217
t.-ıda
314
t.-ını
1605
taṣı- taşımak
t.-ban
1293
t.-rġa
2388
taṣḳarı dışarı
2178,2189,2800,3304
taṣla- atmak, fırlatmak
t.-ġan
1956
t.-ńġ
1726
t.-ńġız

1727
t.-p
218,1342,3106,XXXV
t.-r
516,3125
t.-y
3287
tatārī F Tatarlara ait
2861
ṭavāf A tavaf
3282
ṭ.-ıdın
1667
ṭ.-ıġa
XX
ṭavf A tavaf; etrafını dolaşma
ṭ.-ıda
1663,XII
ṭ.-ıdın
1600
ṭ.-uñġ
3051
taᶜvīẕ A nazar ve kötülük muskası
2373,2976
ṭavḳ A gerdanlık; takat, güç
826,1632
711,1608,2241
ṭavr A tavır, davranış; büyüklük
ṭ.-ıġa
2731
ṭ.-ın
3250
ṭāvus A tavus kuşu
2781
tavżīḥ A açıklama; aydınlatma
369
ṭay A (ṭayy) sarma; yok etme;; üzerinden geçme
212,538,1782,2543,2803
taᶜyīn A ayırma, belli etme
2554,2793
ṭāyir A (ṭāᵓir) uçucu, uçan
ṭ.-i
1849
ṭ.-ıñġ
3132
ṭayr A kuş
2958,2979
ṭayyār A uçan, uçucu
1833,1833
taẓallüm A sızlanma, yanıp yakılma
1491,1609,1610
taẓarruᶜ A alçalarak yalvarma
625,1579
tāze F taze, körpe; genç
226,458,712,721,858,
938,1005,2068,2133,2383,
2878,2898,2932,3196,3210,
3319,XXXVI
ter ü t.
1896
tāze-cānlıḳ F+T taze canlı
2510
taᶜziyet A başsağlığı dileme
3344
tāzyāne F kırbaç, kamçı; sebep
1983
te A Arap alfabesinde" " harfi
t.-sı
132
tebāh F bozuk, berbat; yıkıntı
155
t.-ī
3524
t.-ı
684
tebārek A "mübarek olsun"
2267
tebeh-kār F harabeden, bitiren
3484
tebeng F gürültülü, patırtılı
3300
teberrük A mübarek sayma; uğur sayma
1806
tebessüm A gülümseme
1772
tebre- kımıldamak, sarsılmak
t.-di
2724
tecāhül A bilmez gibi gö-; rünme
1267
tecellī A görünme; kader
13,398,507
3416
tedbīr A tedbir; çare
335,455,1709,2445,2540,
2654,2752
t.-i
1471
t.-ide
1206
tedrīc A aşamalı ilerleme;azar azar; hareket
2449,2450,2454
teᵓemmül A iyice, etraflıca düşünme

322,1259,1327,1678,2161,
2489,3615
tef F sıcaklık; buhar
t.-idin
1383,2049
tefāḫür A övünme; övünç
639,685
tefāvüt A birbirinden faydalanma
315,2106,3391,3391
tefekkür A düşünme, zihin yorma
1058,1680,2515,2782
tefsān F sıcak, sıcaklık; hararet
1143
tefsīr A tefsir ilmi; yorum
422
teftīş A kontrol
1936
tėg- değmek, dokunmak
t.-ip
3271
t.-miş
996
t.-se
474
tegāfül A anlamazlıktan gelme
1267
tėgme- değmemek; ulaşmamak
t.-gey
1935
tėgre çevre, etraf
t.-de
2683
t.-mde
382
t.-me
1519
t.-side
1596
t.-sideki
648
tėgrü kadar, değin
1126,2416,2630
tėgür- değirmek, ulaştırmak
t.-diler
1237
t.-üp
1009
tėgürme- değirmemek; dokundurmamak
t.-gey
1156
tėgürmek değirme, dokunma
2094
teh F dip, çukur; mertebe
t.-ide
337
tehī F boş; boşuna
3248
tek F koşma, seğirtme
500,1313
473,2037,2137,2563,
2948
t.-idin
2042
t.-iñgni
2246
tėk düzgün, sessiz, uslu
3207
tekāver F koşucu;yorga yürüyüşlü at
1829,1887
tekellüm A söyleme, konuşma
423,656,1491,1551,1689,
1772,2005,2308,2572,XXXII
t.-ī
2476
t.-i
656,XXXVIII
tekessür A kısılma
XVIII
tekke. teke, erkek keçi
t.-si
2904
teklīf A teklif
436,818
tekrār A tekrar, yeniden
3505
tekye A dayanma, güvenme; tekke
2241,3064
2926
tekye-gāh A+F dayanılacak yer, dayanak
429
t.-ım
1966
t.-ıñg
2141
telāfī A telafi; zararı karşılama
1052,2642,2853
telāş A telaş; önemini yitirme
t.-ı
695
telef A yok etme; yıpratma
1149
telḫ F acı
XVII,XVII,2205
telḫ-kām F damağı acı; kederli
XXVII
tem A (temm) örtü, perde

148
temāşā F bakıp seyretme; gezme
661,2592
temennī A dileme; dilek, istek
507
temkīn A ağır başlılık; tedbir
244,390,1434,3461
temūz A yaz mevsimi
2039
tėmür demir
1397,XVII
t.-in
2181
ten F ten, vücut, beden
235,236,629,894,1012,
1193,1506,1542,1650,2091,
2186,2811,2854
t.-de
1290
t.-ġa
756,1393,1852,2856
t.-i
165,531,566,965,1696,
2091,2270,3161,3323
1453,2099,2613,2616,3018,
3046,3072,3108,3252,3383,
3621
t.-ide
2057,2109,2119,2168,3014,
3157
t.-idin
1850,2111
t.-iġa
163,1459,1535,2090,2117,
2163,3101,XXXIV
t.-im
1622,2422,3445
t.-imde
1385,1643,2291
t.-im-dür
1379
t.-ime
2243
t.-imġa
1615,2578
t.-imni
1333,1652,2104,2167,2425,
3037
t.-in
1104,1310,2104,2612,2735
t.-ini
650,744,1312,3040
t.-iñġ
2131,2411,2931
t.-iñġde
2115,3030
t.-iñġni
2225
t.-ler
1652
t.-ni
2011
tenaᶜum A bolluk,rahat içinde olma
2235
ten-dürüstraḳ F+T vücudu daha sağlam
2133
teneffür A iğrenme, tiksinme
399,2126
teng F dar, sıkıntılı
2889
teng-dil F yüreği dar;içi sıkıntılı
t.-mėn
1996
tėñġ denk, eşit
183,979,3427,3475
3055
tėñġiz deniz
3042
tėñġlik denklik, eşitlik
319
tėñġri Tanrı
147,1640,1932,1962,2031,
2202,2280,2713,3239
t.-din
2752
t.-ge
625,1579,3053,3490
t.-ni
3521
tennūr A tandır, fırın
XVII,2076
tėp- tepmek, kuvvetle vurmak
t.-ip
2390
ter F yaş, ıslak; taze
149,829,1896,2055
751,2841
tėr ter
2968,2969,3151
t.-din
3150
tėr- dermek, toplamak
t.-di
2635
t.-ip
436,2052

terahḥum A merhamet etme, acıma
2285
terāne F nağme,ahenk, makam
1028,1076,1100,2920
171
t.-ler
2361
t.-ni
3115
t.-sén
281
t.-si
XX
t.-sin
XXXVIII
887
terāviş F sızıntılı; sızıntı; ter
1486,2412
terāżī A razı gelme, uyuşma
2359
terāzū F terazi; terazi burcu
224
tercīḥ A tercih; üstün tutma
286
terencübīn A kudret helvası
t.-din
2975
terennüm A yavaş ve güzel bir sesle;
şarkı söyleme
3325
t.-i
XXXVIII
tėri deri
446,2082
t.-ni
2589,2594
t.-si
2588
t.-sidin
845
t.-sidür
69
terk A terk
500,1726
t.-i
1051,3147,3289
819,916,1875,2646,2777,
3229
t.-ini
3221
terkīb A terkip; takım
2151
terkīn A buluşma sözleşmesi
XXIII
ters-kār F korkulu
3477
tertīb A tertip, düzene koyma
2151
t.-i
XXXVIII
tervīc A değer artırma; destekleme
2768
tesbīḥ A tesbih
286,369
tesellī A avutma, avundurma
398
teskīn A sakin kılma; yatıştırma;;
yatıştırılma
1398,1820,1873,2071,2346,
2408,2893,3238,3447,3506,
3507
t.-ige
3275
teslīm A teslim
728,734,2196,2730
tėş- delmek, deşmek
t.-ip
2102
teşḫīs A teşhis, ayırma, farketme
t.-iñg
2757
tėşil- deşilmek, delinmek
t.-di
3262
tėşük delik, oyuk
2102
tėtre- titremek
t.-p
XIX
tevaḳḳuᶜ A bekleme; umma;isteme
625,1579
tevbīḥ A tekdir, azarlama
3427
tėve deve
1979,2630
t.-ler
1839
t.-si
612,1416
teveccüh A yönelme; müyesser olma
423
tevehhüm A kurma, kuruntuya düşme
2005,3332
tevfīḳ A Allahın yardımı
1437
tevsen F başı dik, sert at

498,1786
tezerv F sülün
844,1558,3130,3132
2052
tezvīc A evlendirme, kocaya verme
2768,XXX
tezyīn A süsleme, süslenme
697
ṭıfl A küçük çocuk
650,673,2450,3437
ṭ.-ı
3181
ṭ.-ı mekteb
134,664,672
ṭılısm A tılsım, büyü; çare
303,310
ṭ.-ı
302,304
tın- dinmek; dinlenmek; durmak
t.-may
1210,2042,3059,3060,3547
ṭınāb A kazığa bağlanan çadır ipi
ṭ.-ı
2123,2307,3288
ṭ.-ıdın
1623,2328
tınmaḳ dinme; dinlenme; durma
t.-nı
3543
ṭırāz A elbise nakışı; üslup
2837
ṭ.-ı
43
ṭırāzī A sırmayla işlenmiş; süslü
195
tırma- tırmalamak; sarmak
t.-p
2827
tırnaġ tırnak
3278
t.-ça
3278
t.-ı
1505
t.-ıńġ
2145
t.-ıdın
2119
t.-ların
3278
tırnaḳ tırnak
2389
ṭıynet A yaradılış, mizaç
3381
tīġ F kılıç
1932,1994,2336,2528,2783,
2786,2906,2906
t.-ı
403,834,2907,3030
1449,1472,1859,2329,3043,
3191,XXXI
t.-iġa
1707
t.-ıńġ
1933
t.-nı
XXIII
tik- dikmek
t.-erge
1311
t.-ey
1894
t.-ip
703
t.-ti
1942,2919
t.-tim
1522
t.-tińġ
39
tiken diken
884,1739,2396,2418
t.-din
3532
t.-dür
2246
t.-idin
3009
t.-ler
558
t.-leri
XI
tikmek dikme
t.-ke
1312
til dil
286,287,956,956,1008,
1076,1091,1259,1472,1472,
1855,1855,XVI,1880,2003,
2093,2094,2295,2295,2586,
2770,3034,3226,3595
t.-din
2933
t.-i
655,II,II,2054,2750,

2955
t.-ide
1262,1675
t.-idin
XX
t.-ige
1227,2296
t.-imge
115
t.-imni
110,2027
t.-in
146,2663
t.-ni
2297,2382
tilbe deli
16,1284,1324,1340,2497,
2498,3090,3436
2377
t.-niŋg
1647
tilbelik delilik, deli olma
t.-ke
3075
tile- dilemek, istemek
t.-ben
1001,1205,2195,2258
t.-di
926,1784
t.-gençe
248,1995
t.-genleri
XXII
t.-genni
211,255
t.-gey
3519
t.-p
17,243,255,256,382,
660,1547,1585,1800,2001,
2045,2049,2405,2437,2648,
2845,3028,3030,3051
t.-r
209,452,1024,1736,1994,
2451,2660
t.-rde
2243
t.-rge
71,1031
t.-riŋgni
2414
t.-se
3442
t.-seŋg
2644,2662
t.-y
2175,XXX
t.-yü
1436
tilemek dileme, isteme
1166
t.-din
1571
tilençi dilenci
69
tilet- diletmek, istetmek
t.-tiler
675
tilsiz dilsiz, konuşamayan
2574
tīmār F bakım; hayvan tımarı
998,2756
tīr F ok; Utarit (Merkür)
43
554,1843
tīre F bulanık; karanlık
90,547,549,553,610,
1064,1128,1964,2598,3003,
3012,3095,3243,3268,3303,
3303,3367
3546
tīre-encüm F+A siyah yıldız
2235
tīrelıg F+T bulanıklık
t.-ın
181
tīrelig F+T karanlık; bulanıklık
t.-i
505
tīre-rūz F karanlık günlü; bahtsız
t.-mėn
1994
tirgüz- diriltmek
t!
1652
t.-ür-sėn
2579
tirig diri, canlı
1926,3034,3226
tiriglik dirilik, canlılık
2331
tiril- dirilmek
t.-ürge
1652
tiş diş
842,1339,2389

t.-ige
2087
t.-iñğ
1104,2131
t.-ler
286,2934
t.-lerin
185
tīşe F balta, nacak; keser
1516
tişle- ısırmak
t.-ñğ
2104
t.-p
1236
titre- titremek
t.-p
3266,3314
titremek titreme, titreyiş
754
titret- titretmek, sarsmak
t.-ürige
756
titretme titretme; sıtma
753
titretmek titretme
t.-e
3178
tiz- dizmek, sıralamak
t.-di
285
tīz F tez; keskin; sık
145,202,504,509,530,
703,832,869,869,1199,
1260,1301,1447,1539,1861,
VII,2013,2033,XXVI,2276,
2279,2336,2431,2431,2501,
2595,2623,2727,2910,2918,
3171,3204
tīzlik F+T tezlik; keskinlik
1848
tīz-reftār F çabuk yürüyüşlü
3207
tofrağ toprak
235,561,917,1034,1153,
1178,1515,XIX,1956,2011,
2225,2387,2464,2615,2639,
3184,3217,3233,3252,3351,
3473
t.-da
999
t.-ı
399,564,1966,2067,2282
3366
t.-ığa
XVIII,2136,2731
t.-ımız
3251
t.-ın
2144,3562
t.-ını
1000,1182,2074,3251
t.-lar
3007
t.-nı
1182,3389,XXXVI
tofraķ toprak
531,1504,1504,2389,3017,
3381
t.-ķa
XIII,1895,2464,2735,2948,
3037,3351,3367,3373,3382
t.-larığa
XXXIII
1590
toķ tok, doymuş
56,1638,1735,3449
toķuz dokuz
41,127,128,464,470,
1359,2673,2678,2838
tol- dolmak
t.-dı
1480,2749
t.-ğanı
XVII
t.-ğay
3597
t.-up
649
tola dolu
381,1703,2799,2899,2909
tolğa- dolamak, dolanmak
t.-r
1805
tolğamağ dolanma, dolaşma
t.-ı
2047
tolğan- dolanmak, dolaşmak
t.-dı
1257,1809
t.-ıp
1064
t.-ur
3419
ton elbise
2322

t.-ı
1490,1611
t.-ıġa
1830
t.-un
232
toy- doymak
t.-ar
1557
t.-up
3348
t.-duńġ
3036
toygar- doyurmak
t.-ıban
2415
toynaḳ hayvan tırnağı
2942
töhmet A töhmet; kabahat
911,2357
t.-ini
2360
tök- dökmek, saçmak
t.-er
503,513,837,2557,3432
t.-keli
530,1737,1840
t.-ken
XVII,XVIII,XIX,XXXII
t.-key
3431,3431
t.-ti
1507,2877,2899,3021
t.-tüńġ
60
t.-üben
1187
t.-üp
534,948,2271,3004,3182,
3583
tökme- dökmemek
t!
2410
tökmek dökme; saçma
768,1855,2258
tökül- dökülmek
t.-di
983,983
t.-se
846,1219
t.-üp
850,3570
tört dört
20,46,50,50,165,
166,222,668,702,749,
883,2117,2416,2504,2595
t.-din
234
töṣük deşik, delik; hayvan ini
t.-ige
2832
töz- sabretmek; dayanmak
t.-e al-
1565
tüde F yığın, küme
532,532,2045
2161,2162
464
ṭüfān A tufan
2484
3583
ṭ.-ıġa
IX
ṭufeyl A küçük çocuk; misafir;;
dalkavukların piri
130
ṭ.-i
3589
ṭ.-ińġ
130
ṭ.-ińġ
129
tuġ- doğmak
t.-ḳan
620,1332
t.-ḳanda
3055
tuġma- doğmamak
t.-ġan
3055
ṭuġrā F tuğra
153
tuġyān A taşma, coşkunluk
t.-ı
XVII
tuḥfe A Tuhfetü'l-ahrar
1422,1426,1433,1762
t.-lerin
368
t.-ni
368
tuḫm F tohum
1506
t.-ı
2079,3408
tuḫmıyāne F tohumlukla

2974
ṭūl A uzunluk
1885,2324
ṭ.-ı ḥayāt
172
ṭ.-idin
1320
ṭulūᶜ A doğma, doğuş
III,2870
ṭuᶜme A azık, yiyecek; lokma
2092
ṭ.-niñg
1337
tumsuġ gaga, kuş burnu
t.-ı
2830
t.-ın
1321
t.-ını
2827
t.-uñg
2142
tur- durmak
t.-dı
499,1730
t.-ganıda
1673
t.-gay
1288
t.-mayın
1852
t.-sa
1832,3512
t.-up
3065
t.-up-biz
1821
ṭūr A dağ; Tur dağı
397,398,506,507,508,
508,3416
295,2327
ṭurfe A tuhaf, şaşılacak şey
102,426,449,484,580,
678,892,1297,1480,2723,
2818,2932,2944,3076,3130,
3184,3344,3518
ṭurfe-ḥāl A tuhaf, şaşılacak durum
1055
turma- durmamak
t.-gay
1288
t.-ñg
1502
turna turna
844
ṭurre F kahkül; saç lülesi
994
turur bildirme eki
22,325,1494,2468,3163
t.-lar
3283,3283
tuş karşı; denk; aynı
1276,1712,2435
t.-dın
1712,2435
t.-ı
2684
t.t.-ka
1276
tuş- rastlamak; kavuşmak
t.-sa
1536
tūşe A azık
223,1981
tuşluḳ kuşluk vakti
2684
tut- tutmak
t!
1093,1224,1642,1879,2634,
2949,3452,3452
t.-ar
176,549,920,1010,2159
t.-arġa
1060
t.-arımġa
2876
t.-gaç
2912
t.-gay
2350
t.-ḳaç
3130
t.-ḳan
829,1790
t.-ḳanı
XV,XXXV
t.-ḳay
621,1052,1053,1053,2709,
2709,3526
t.-ḳıl
1639,1767
t.-ḳuçı
2246
t.-ḳusı-dur
3345
t.-mas

1723,2801
t.-may
420,2323,2628,3130
t.-may-dur
1023
t.-mayın
183,3071
t.-mış
1797,2850
t.-sa
2242,2364
t.-sam
1497
t.-sañġ
1498
t.-tı
511,1068,III,1875,1979,
2078,2346,2401,2506,2686,
2746,2791,2815,2893,2899,
3593,3593
t.-tılar
2987,2997
t.-tum
1774
t.-tuñġ
1090
t.-uban
361,377,440,969,3331
t.-up
107,146,180,223,225,
337,356,363,432,487,
647,725,1020,1077,1172,
1176,1258,1287,1321,1416,
1670,1682,XXIII,2387,2602,
2640,2727,2730,2804,2838,
2850,2857,3326,3328,3550,
3576,3585
tutaş- tutuşmak; derinleşmek
t.-ıp
1206,1532,2044
t.-sa
1530
t.-tı
799,2064,2182,2871,3148
ţūţegī-reng F papağan renginde
827
ţūţī F papağan
826,827,828
tutķun tutkun, tutsak
t.-ların
3206
tutma- tutmamak
t!
2269,3237,3543
t.-dım
3035
t.-gay-sen
2135
t.-ġusı
3236
t.-mış
3126
t.-sa
1761
tutmaġ tutma
t.-uñġ-dur
2694
tutmaķ tutma
II,1981,2366,3097
t.-ķa
1061
tutul- tutulmak; kabul edilmek
t.-ġanı
X
t.-sa
1375
t.-up
848
tūtyā A çinko
t.-dın
242
t.-sın
1629
tūtyā-veş A+F çinko gibi
2916
tuvaġ tırnak, hayvan tırnağı
t.-ı
1776,2928
ţuyūr A kuşlar
2325,2921
tuz tuz
1371
tuzaķ tuzak
t.-ķa
XVII
tüg tüy, kıl
2085
t.-idin
2395
tügme düğme
43
tügün düğüm
t.-ler
1623
tüken dağ
t.-din

3532
t.-ler
558
tüken- bitmek, tükenmek
t.-di
2541
t.-genin
3545
tükenme- tükenmemek, bitmemek
t.-di
3141
tüket- tüketmek, bitirmek
t.-ip
3259
t.-ti
313,1660
t.-tim
3542
tümen on bin; çok, pek çok
82,157,190,761,2170,
2772,3116,3184
tün gece
21,28,97,181,183,
197,241,496,505,513,
517,533,545,547,609,
682,772,830,982,1081,
1125,1128,1197,1202,1317,
1318,1323,1390,1559,1569,
1573,1672,IX,XXIII,1941,
1976,2128,2141,2232,2236,
2320,2556,2666,2677,2767,
2767,2787,2796,2847,2848,
2850,3058,3074,3268
t.-de
IX
t.-din
2684
t.-dür
69
t.-ge
2846
t.-geçe
2739
t.-i
122,155,511,623,1102,
2230,2879
t.-ide
693,1078,1090,1418,2016,
XXXI
t.-idin
1161
t.-ige
718
t.-iniñg
1326
t.-ni
518
t.-niñg
29
t.-üm
98
tünd F sert, şiddetli, haşin
1841,3195
tünd-bād F kasırga, sert rüzgar
t.-ı
XI,XXXV
tüñglük pencere
t.-i
1379
tüp dip
t.-ide
3176
t.-ige
1891,2843
türk Türk
445,3594,3597
1942
türkāne Türklük; Türkçesine
3607
türkçe Türkçe
3596
türktāzī F çapul, baskın
1454,3409
tüş düş, rüya; öğle vakti
2039,3311
t.-i
1938
t.-ige
3002
t.-te
XXIII
tüş- düşmek; uğramak; bulmak,;
rastlamak;ilgi göstermek;;
yakışmak; inmek
t.-er
814,1548,1552,3420
t.-erde
2452
t.-erge
840,1872,2438
t.-eri
2453
t.-ken
XII,XVII,1978
t.-kende
2317

t.-kenleri
XXII
t.-key
1359,1359,2314,2314
t.-mey
609
t.-miş
1049,1049,1055,1055
t.-se
1531,1889,2445,2486,2946,
3417,3560,XXXVI
t.-ti
210,634,634,643,770,
811,1095,1095,1129,1129,
1140,1163,1163,1164,1275,
1419,1477,1607,1728,1885,
1885,1926,2065,2065,2069,
2200,2200,2379,2442,2471,
2537,2537,2596,2615,2773,
2805,2980,3041,3162,3180,
3227,3227,3273,3319
t.-üben
2714
t.-üp
202,318,356,585,842,
1174,1532,1696,1706,2306,
2527,2813,2829,3537
tüşme- düşmemek; değmemek (göz)
t.-di
1871,2263
t.-sün
666
tüşmek düşme; uğrama; kapılma
IX
tüşür- düşürmek
t.-di
1941,2669
t.-diler
2765
t.-se
2487
t.-üp
2518
tüt- tütmek; kokmak
t.-üp
71
tütün duman, tütün
t.-ige
567
tüvänä F güçlü, kuvvetli
1613,3068
tüz düz
109,403,448,991,2857
tüz- düzmek; uygun etmek;;
dizmek; düzeltmek
t!
3500
t.-di
3274
t.-diler
1837
t.-er
1546
t.-geni
XIX,XXI,XXII,XXXII
t.-üp
171,216,1115,1685
t.-üp-mén
3607
tüzel- düzelmek
t.-di
49
tüzme- dizmemek; düzeltmemek
t!
1934
tüzmek düzme, dizme; düzeltme
XXXVIII
tüzük düzgün
40
tüzül- dizilmek, sıralanmak
t.-di
2869
t.-geni
XXX

U

u F ve, ile
10,27,43,60,74,
85,113,118,138,166,
166,170,187,235,242,
267,270,279,284,284,
302,324,325,330,372,
381,388,431,437,444,
445,445,448,451,487,
508,524,528,529,542,
561,569,586,591,591,
592,600,600,603,612,
612,647,647,653,719,
777,790,886,892,894,
907,929,932,934,938,
939,994,1008,1017,1035,
1042,1060,1092,1093,1099,
1104,1108,1124,1130,1159,
1159,1180,1201,1207,1214,
1216,1234,1235,1248,1249,

1251,1254,1265,1265,1286,
1297,1309,1323,1336,1372,
1390,1408,1423,1432,1434,
1455,1456,1458,1460,1469,
1481,1510,1519,1575,1628,
1660,1682,1686,1698,1726,
1759,1761,1761,1762,1776,
1786,1790,1801,1801,1802,
1834,1838,1869,II,XV,
1872,1900,1901,1906,1982,
1986,2000,2000,2000,2100,
2114,2115,2122,2132,2195,
2207,2208,2219,2227,2237,
2263,2266,2290,2297,2300,
2307,2319,2323,2326,2340,
2351,2356,2367
uç uç, kenar
u.-ı
268,283,305,871,1322,
1322,2941
u.-ığa
2942
uç- uçmak
u.-ar
841
u.-arnı
2437
u.-ḳalı
1850
u.-ḳan
1084
u.-sa
851
u.-tı
1392,1929,3369
u.-up
1849,1850,2096
u.-urur
1544
uçḳun kıvılcım
u.-ı
687
uçḳun kıvılcım
k.-dim
378
k.-erge
346
k.-geç
884
k.-gesin
1404
k.-iben
2090
k.-ip
184,696,2055,2278,2329,
2734,3365
k.-miş
885,1502
k.-se
431,883,1222
k.-sün
3548
uçmaġ cennet
118
u.-ı
1598
uçra- karşılaşmak; uğramak
u.-dı
3198,3319
u.-mış-mén
1353,1353
u.-p
987
uçuġ sara hastalığı
3215
uçur- uçurmak
u.-dı
3140,3202
u.-ġay
3620
u.-sa
3182
u.-up
3621
ᶜūd A ağaç, odun; ödağacı
1092
ᶜū.-ı
1319
ᶜuḳbī A ahiret, öbür dünya
ᶜu.-de
3524
ᶜuḳde A düğüm
ᶜu.-din
1764
ulamaḳ A ulama; birleştirme
V
ulġayt- büyütmek, yetiştirmek
o.-ıban
653
uluġ ulu, büyük
u.-ların
2536
ᶜulūm A ilimler, bilgiler
728,XI,3601
ulus halk, millet
2,136,262,406,424,

1245,1246,1262,1685,1735,
1929,2121,2699,2966
u.-ķa
57,147,370,374,608,
1132,1600,1857,2166,3209,
3250
u.-nı
1975,2305
uluş- uluşmak
u.-up
1337
ᶜummān A büyük, engin deniz
260
ᶜunşur A unsur ;madde, esas
166
ᶜu.-dın
233
ᶜu.-nı
40
unut- unutmak
u.-ķan
1790
u.-ķanı
XV
u.-ķıl
1639
u.-may
420
u.-tı
1068,2401
u.-tı
1051
u.-tum
1774
u.-up
1322
unutma- unutmamak
u!
2269
u.-ġay-sėn
2135
unutmaķ unutma
II
ur- vurmak
u!
1629,1636
u.-ar
539,1127,2037,2306,2461,
2562,2801,2849,XXXII
u.-ay
2246
u.-dı
318,766,966,971,982,
1069,1075,1504,1603,1606,
1843,2033,2072,2167,2362,
2370,2395,2400,2404,2434,
2442,2485,2485,2501,2614,
2747,2789,2881,2917,3005,
3016,3020,3043,3047,3084,
3210,3270,3272,3274,3276,
3325,3331,3430
u.-dılar
2771
u.-duñġ
33,33,2476
u.-ġaç
2203
u.-ġalı
1144,1987
u.-ġan
1339,1615,1913,2216,2216,
2282,2282
u.-ġanı
XXX
u.-ġay
1339,3434,3620
u.-ġuça
2564
u.-may
1832
u.-mayın
2848
u.-mış
2556,2679
u.-sa
548,1010,1739,3414
u.-sam
1373
u.-sañġ
3499
u.-uban
1293
u.-up
220,865,919,974,974,
990,1056,1071,1167,1216,
1218,1221,1260,1306,1396,
1503,1505,1511,1864,2081,
2257,2367,2846,2856,2906,
3304,3572
urma- vurmamak; çarpmamak
u!
1011
u.-dı
2970
urmaķ vurma, vuruş
910,1740,1845,XXIII,1985,

3018,3118
uruḳ boy, kabile
1670,1884
uruş savaş
1881
u.-ḳa
1828,1882
ᶜuryān A çıplak
ᶜu.
3307
usan- usanmak, bıkmak
u.-dıñġ
1007
uşaḳ ufak, küçük
555,1595
uşat- ufalamak, parçalamak
u.-ġaç
1524
u.-ıp
1193,1336,XXII,3011
u.-tı
768,2221,3093
u.-tıñġ
1515,1523,3037
uş-urġa
3093
uşatmaḳ ufalama, parçalama
3124
uşbu işte bu, işbu, bu
92,156,550,588,1215,
1498,1636,2210,2290,2718,
2945,3072,3566
uşol o, işte o
54,2540,2546,2810
2142
ᶜuşşāḳ A aşıklar
531,3529
utru karşı
1837,2746
u.-da
311,318
u.-larıda
313
u.-sıda
1363,2487
uy sığır
u.-ġa
3509,3510
uyaḳ- batmak (güneş, ay)
u.-ıp
1852
u.-sa
620
u.-tı
1146,III
u.-urda
3219
uyal- utanmak
u.-ıp
184,2088,2725
uyat utanma, utanç
u.-dın
1046
u.-ı
2966
uyatlıġ utanmış
1575
uyḳu uyku, uyuma
699,700,1126,1131,1132,
1132,1198,1287,1288,1502,
1905,1929,2831,2851,2989,
2991,3058,3265,3267,3269
u.-da
2833
u.-dur
3280
u.-ġa
1287,2684
u.-ñġnı
3059
u.-sıdın
2310,3271
uzaḳ uzak
u.-ḳa
3161
uzal- uzanmak; büyümek
u.-dı
2755,3094
u.-ıp
700
uzat- uzatmak; göndermek
u.-ıp
2048
u.-ḳay
3251
u.-ḳıl
3508
u.-sañġ
2231
u.-tı
1880,2755,3175
u.-tım
3542
u.-ur
843
ᶜuzlet A tenhada yalnız yaşama

289,293,297
uzun uzun
3176,3176
u.-dur
102,175
uzunraḳ daha uzun
3110
ᶜuẓv A uzuv, organ
3359
ᶜu.-ını
3128

Ü

ü F ve, ile
3,10,19,19,25,
43,45,53,60,64,
106,121,188,196,221,
238,244,246,246,251,
301,318,369,379,380,
390,422,445,457,459,
461,462,473,477,500,
569,571,573,587,589,
594,595,596,608,611,
614,641,668,685,749,
749,764,773,807,874,
881,894,935,945,945,
998,1095,1107,1108,1145,
1155,1177,1183,1230,1233,
1238,1280,1285,1286,1290,
1298,1313,1343,1353,1370,
1406,1408,1424,1455,1469,
1478,1518,1527,1540,1561,
1569,1582,1585,1613,1617,
1621,1657,1658,1659,1663,
1680,1682,1701,1740,1753,
1776,1797,1803,1811,1841,
1854,1885,1889,1890,1896,
1907,1914,1931,1946,1965,
1968,1982,1985,2037,2052,
2065,2103,2104,2106,2114,
2137,2139,2173,2184,2212,
2227,2236,2238,2257,2283,
2316,2318,2323,2338,2402,
2414
üç üç
47,1382,1634,1982,2416
üçev üçü, her üçü
1169
üçün için
17,165,325,456,473,
491,675,768,898,1076,
1112,1166,1303,1312,1348,
1546,1582,1679,1739,1847,
XXII,1932,XXIV,1962,1962,
1965,1998,2102,2653,2715,
3267,3292
üçünçi üçüncü
330
ügü bir tür baykuş
2830
ükül- yığılmak; öğülmek
ü.-di
962
ü.-ür
835
üküş çok, fazla
1341,2620
ülfet A dostluk; huy etme
XXI,2154
ü.-iñg
1752
ümīd F umut, umma
194,1298,1816,XVIII,1902,
2016,2383
ü.-i
124,266,815
ümīd-vār F ümitli
267,3477
ümmehāt A anneler; asıllar
46
ümmet A peygambere bağlı topluluk
255
ü.-leriñg
123
ümmīd F umut
194,331,693,1441,1445,
1817,2016,3062,3369
2467
ü.-im
2708
ümmühānī A Hz. Alinin ablası
198
ün ses; şöhret
953,1008,1099,1128,1215,
2830,3261
ü.-din
1129
ü.-i
1696
ü.-idin
XIV,3560
ü.-ler
1510
ü.-üñgdin
1009

üns A alışkınlık, alışma
XXI
ürküt- ürkütmek, korkutmak
ü.-ür
2220
üst üst, yukarı
ü.-ide
386,480,772,773,1089,
1089,1337,1803,2096,2679,
2735,3044
ü.-ideki
1019
ü.-idin
2164
ü.-ige
493,1185,2477,3008,3094,
3364
ü.-üñge
2228
üstād F üstat
793
ü.-ī
676
ü.-ı
316
187
ü.-ķa
728
üstüẖʷān F kemik
ü.-ım
1625
üveys A Üveys
518,3460,XXXVII
üy ev
623,722,722,725,1022,
1064,1279,1292,1375,1380,
1382,1456,1783,2062,2155,
2468,2524,2555,2557,2682,
2686,2687,2734,2764,2799,
2893,3031,3031,3178,3333,
3336,3340,3367
ü.-de
1164,1198,1285,1574,2155,
2628,2748,2993
ü.-din
2559,2800
ü.-ge
933,1406,1412,1502,1779,
1800,XV,XVIII,1980,2344,
XXVIII,2382,2627,2630,2636,
2679,2724,2779,2967
ü.-i
688,963,1057,1378,1955,
2073
ü.-ide
646,XIX,1912,2250,2346,
3021
ü.-idin
2823,2964
ü.-ige
346,2543,XXIX,XXIX
ü.-in
1378,1645,3141
ü.-ini
1942
ü.-iniñg
1068
ü.-ler
1381,1445
ü.-lerige
3208
ü.-ni
724,751,1503
ü.-niñg
347,2726
üylen- evlenmek
ü.-ür
2762
üylenmek evlenme
2347,2357
üz- kesmek, koparmak
ü!
3500
ü.-di
3274
ü.-geni
XXI,XXII
ü.-üp
1579,2984,3118
üze üzerine, üzerinde
39,138,168,210,211,
307,347,356,387,398,
400,406,434,467,481,
496,506,507,509,513,
519,520,523,525,553,
601,633,636,693,701,
757,776,777,831,834,
840,917,949,1005,1034,
1039,1042,1042,1062,1110,
1153,1171,1176,1298,1381,
1449,1504,1514,1520,1590,
1632,1804,1956,2123,2229,
2258,2306,2306,2918
ü.-dür
3472
üzme- kesmemek, koparmamak

ü!
1934
üzre üzere, üzerinde
158,158,192,295,295,
337,351,402,409,494,
521,521,532,733,778,
786,824,833,841,896,
915,943,946,1099,1169,
1180,1232,1278,1410,1474,
1507,1590,1591,1678,1696,
1701,1844,1953,2032,2042,
2091,2226,2231,2278,2282,
2282,2324,2394,2560,2615,
2630,2884
ü.-dür
72
üzük kesik, kesilmiş
V
üzül- kırılmak, kesilmek
ü.-di
2869,2996,3139
ü.-geni
XXX
üzüş- bir şeyi beraber bozmak
ü.-üp
1337

V

vaᶜde A vaat; önceden belirtilen; zaman
1775,1827
v.-si
XXI
vādī A vadi; alan, yol
549,549,1060,2320,2440,
2714,3544
v.-ġa
XV
v.-ler
XVII
501,588,2633
vaḥal A batak, bataklık
v.-ġa
3170
vaḥdet A yalnızlık; birlik
293,2815
3360
vaḥş A yabani, ürkek (hayvan)
1723,1735,1768,2232,2324,
2923
v.-ı
1691
v.-ḳa
1725
vaḥşet A vahşilik; ıssızlık; korku
1725,2107
v.-im
2324
v.-imdin
2325
vaḥşet-āmīz A+F vahşetle karışık
XXV
vaḥşet-engīz A+F korkunç
504,1840,1861
vaḥşetlıġ A+T yabani olma; ıssızlık
XXI
vaḥşī A vahşi, yabani; ürkek
v.-leri
XXI
2173
vaḳār A ağırbaşlılık; temkinlilik
1434
vāḳiᶜ A olan; olmak; geçmek
467,1970,2355
vāḳıᶜa A gerçek; savaş; rüya
921,1051,2260,2981,3001
v.-da
XXXIII
v.-dın
1023
v.-lar
3111
v.-ların
XXXIII
vāḳıf A bilen, elde eden
550,696,1133,1801,XIX,
2626,3312
vaḳt A çağ, zaman; fırsat
741,1316,1446,1581,1968,
1971,2129,2664,3195,3318,
3372
v.-da
740
v.-i
3265
v.-ı
469
vālī A vali; bey
1430
vālid A baba
v.-i
727
vālih A şaşkın, şaşakalmış
997
vā-pes F son; en gerideki

2311
varaḳ A kağıt, kitap yaprağı
409,592,673,777,3187
v.-da
416
v.-ı
847,3190
v.-nı
739,3529,3554
varaḳ-neverd A+F dönen kağıt yaprağı
v.-i
336
vāris A mirasçı; varis
619
vaṣf A vasıf, nitelik
1411
v.-ı
584,2929
v.-ı ẕāt
132
v.-ıda
664,V,2297,3466
v.-ın
455
v.-ını
2296
vāṣıl A ulaşan, kavuşan
350,2821,3351,3601
vāsıṭa A vasıta; alet, araç
3113
vaṣiyyet A vasiyet
3334
v.-in
3352
v.-iñ
3236
vaṣl A kavuşma; birleştirme
350,1144,1444,1770,1774,
1779,1780,1781,2213,2619,
2739,2815,2826,2834,2866,
2868,2896,2896,2897,2960,
3351
2898
v.-dın
2744,2886
v.-ı
1654,2039,XXXI
786
v.-ıdın
204,2883,3104,XXX
v.-ın
2660,XXX
v.-ını
2710
v.-ıñ
204
v.-nı
3105
vaṭan A vatan, yurt; toprak
1392,2330,3041
v.-da
1023
v.-dur
2067
v.-ı
2506
v.-ıga
1667
v.-ım
2320
v.-nı
2505
vaṭan-gāh A+F vatan yeri; ülke
1223,2102
vāy F vay, vah, eyvah, yazık
1928,2459,2560,3034,3034,
3116,3116,3280,3305
vāye F nasip, kısmet
642,2243,2452
vaż^{c} A koyma, konulma
v.-ı
1171,3012
ve F ve
75,1820,II,II,II,
II,III,III,IV,IV,
IV,V,V,V,V,
VI,VI,VI,VI,VII,
VII,VII,VIII,VIII,VIII,
VIII,IX,IX,IX,IX,
IX,IX,IX,IX,IX,
IX,X,X,X,X,
XI,XI,XII,XII,XII,
XIII,XIII,XIII,XIII,XIV,
XIV,XIV,XIV,XV,XV,
XVI,XVI,XVII,XVII,XVII,
XVII,XVII,XVII,XVIII,XVIII,
XIX,XIX,XX,XX,XX,
XXI,XXI,XXI,XXI,XXI,
XXII,XXII,XXII,XXII,XXII,
XXIII,XXIII,XXIII,XXIV,XXIV,
XXIV,XXIV,XXV,XXV,XXV,
XXV,XXV,XXV,XXVI,XXVII,
XXVII,2331,XXVIII,XXVIII,XXVIII,
2758
vech A yüz, çehre; tarz; sebep
239

vedīᶜat A emanet
3233
v.-ī
2978
vefā A sözü tutma;aşkı sürdürme
630,1733,2031,2114,2129,
2690,2713
v.-da
1111,2351,2732
v.-dın
2191
v.-ġa
2823
v.-sı
2785
v.-sıġa
1775
v.-sın
1102
v.-yī
3471
vefā-kīş A+F vefasız
1949
veh A vah, yazık
143,143,173,1318,2962
vehm A kuruntu
1148,1155,1805,1822,1882,
1951,1971,1996,3330
v.-iñġ
2117
velāyet A velilik, ermişlik;dostluk
VI,2647
velī F ama, fakat
134,136,235,299,311,
685,692,692,960,1107,
1697,2060,2680,2748,2750,
2757,2920,2947,3359
velīk F fakat, ama, lakin
259,1100,1484,2660,2864,
2921,2940,2949,2949,3321
velīkin F lakin, fakat, ama
1394
verd A gül
74,261,1451,1957,2300,
2300,2905,3009
v.-i
74,336
verziş F çalışma; işletme
651,XXXVIII

suᵓāl-i v.
67
vesāyil A (vesāᵓil) vesileler
660

vesīᶜ A geniş, bol
879
vesīle A yol, vasıta; bahane
607,1243,1276,3029,XXIX
v.-m
2427
vesme A damga; rastık
697
v.-din
2905,3212,3289
v.-ni
2303
vesvese A şüphe, kuruntu
v.-ni
1051
vīrān F viran; kederli, üzgün
566,2064
vīrāne F virane; harap yer
1184,V
v.-de
2229
vişāḳ A sağlam bağlar; anlaşmalar
v.-ı
2063,2891
v.-ın
3552
vişāl A ulaşma, kavuşma
IV,XIV,XXI,XXVI,2742,
2808,2880,2959,3408,XXXI
v.-dın
1015
v.-i
880,1125,1769,3325,3360
2239,3349,3362
v.-iġa
XXXI
v.-idin
1007,2515
v.-in
1902
v.-ini
1648
v.-iñġ
1004,2358
v.-niñġ
IV
v.-sėn
1011
vişāl-perverd A+F kavuşturan;visal besle

2961
vuḥūş A yabani (hayvanlar)
2325,2920
vuḳūᶜ A olma, oluş; rastlama

3342
vuḳūf A durma; anlama; bilgi
951
vuṣlat-endīş A+F kavuşma, birleşme düşünen
510
vużū A abdest alma; abdest
v.-sı
343
vużūḥ A açıklık, aydınlık
v.-ın
421
vü F ve, ile
48,48,51,132,186,
260,260,273,346,527,
561,562,591,689,690,
690,691,691,844,860,
879,900,916,1021,1088,
1093,1107,1117,1133,1152,
1152,1157,1158,1186,1204,
1212,1214,1230,1238,1261,
1292,1346,1385,1422,1426,
1429,1471,1574,1580,1603,
1659,1697,1698,1743,1762,
1789,1819,1926,1932,1955,
1960,1964,2003,2014,2039,
2072,2106,2108,2110,2133,
2141,2172,2274,2276,2307,
2344,2345
vücūd A vücut; var olma
272,X,2327
v.-ı
1552,3561
3308
v.-ıdın
1065
v.-ın
1724,3400,3407,3415
v.-ını
1044,1327
v.-ta
201
v.-um
906,1329,2160
v.-uñġ
6

Y

yā F ya, ya da, yahut
56,88,106,106,324,
450,479,486,507,515,
520,547,583,623,784,
800,828,843,960,961,
1007,1079,1086,1245,1258,
1329,1390,1392,1593,1638,
1638,1641,1716,1762,1890,
1890,2003,2132,2183,2338,
2683,2758,2854,2938,3083,
3249,3322,3324,3414,3443,
3578
yaban yabancı, başka ülke;ıssız
y.-dın
2632
yabānī F yabani, vahşi
1703
yād F hatırlama; hatır; gönül
420,560,838,1067,1488,
1558,1665,1682,1697,1902,
2268,2399,2632,2725,2743,
2960,3352,3603,3611,3619
2138
y.-ı
1060,1651
y.-ıda
1214
y.-ıdın
3476,XXXII
y.-ıġa
2173
y.-ım
3244
y.-ıma
1642
y.-ın
694,2422
y.-ını
1644
y.-ıñġdın
2331
yada- incinmek, ıstırap çekmek
y.-p
1560
y.-r
1543
yādgār F yadigar; armağan
y.-ı
989
yafraġ yaprak
3174,3183
y.-ı
643
y.-ın
XVIII
y.-ını
34
y.-larını

3118
y.-nı
3430
yaġ yağ
915,1662,2477,3098,3606
y.-ı
745
y.-ını
846
yaġ- yağmak
y.-ar
1843,3420
y.-ıp
2214,3008
yaġdır- yağdırmak
y.-ıp
93
yaġdur- yağdırmak
y.-dı
1603
y.-gum
636
y.-up
1110,1192,1618
yaġın yağmur, yağış
534,1603,1843,3327
y.-larıdın
IX
yaḫ F buz
834
yaḫşı iyi, güzel
1,319,810,1258,1259,
1926
yaḫşıġına iyice, güzelce
2266
yaḫşılıġ iyilik, güzellik
101
yaḫşılık iyilik, güzellik
1708
yaḫşıraḳ daha iyi, daha güzel
y.-dur
1804
yāḫud A yahut, ya da; iyisi
832,1173,2498
1627
yaḳ- yakmak;yakışmak;etkilemek
y!
3450
y.-arġa
774
y.-ayın
911
y.-ıban
2255
y.-ıp
778,1852,2122
y.-ḳaç
3106
y.-ḳan
1911
y.-tı
1602,III,3106
y.-tıńġ
2477
y.-tuńġ
596
yaḳa yaka; kenar
2230,2402,3043,3276,3304
y.-ların
1180
y.-nı
1503,3277
y.-sın
947,965
y.-sını
885
yaḳın yakın
1502,III
yaḳīn A sağlam bilgi
y.-dür
412,1938
yāḳūt A yakut, değerli bir taş
2935
yalamaḳ dil ile yalama
2093
yalanġaç çıplak, yalın
428,3179
yalańġ yalın, çıplak
1879,3304
y.-nı
2415
yalaş- yalamak; yalaşmak
y.-sa
1335
yalbar- yalvarmak
y.-ıp
2955
yalġan yalan
2870
yalġuz yalnız
426,2748,2884,3305
yalın- yalvarmak; el etek öpmek
y.-ġan
XXV
y.-ġanı
XXV

yalınmaḳ yalvarma;el etek öpme
1713
yalınraḳ daha alevli
1868
yaman kötü, fena, korkunç
319,666,689,1258,2449,
2844,3292
y.-dın
637
yamanraḳ daha kötü
101,1457
yamġur yağmur
504,554,831,3420,3421
y.-ı
32
yan yan, taraf; yakın
192,423,498,529,531,
548,596,597,598,598,
675,958,1024,1166,1200,
1370,1370,1563,1575,1676,
1705,1836,IX,2081,2227,
2250,2250,2552,2609,2951,
3202,3202,3249,3574
y.-dın
1191,2982,2982
y.-ı
883,1726
y.-ıda
616,989,1804,1829,2799,
3517,3533
y.-ıda-dur
3488
y.-ıdaġı
773
y.-ıġa
2686
y.-ımda
3253
y.-ıńġda
1016
yan- yanmak; dönmek; yönelmek
y!
2456
y.-ar
745
y.-dı
1152,1157,1667,1872,1949,
2033,2755
y.-dılar
2999
y.-ġay
587,1972
y.-ıban
1174,2346
y.-ıp
1291,1671
y.-sa
746
y.-saḳ
2535
yana yine, tekrar
331,403,438,577,578,
620,641,746,772,909,
913,991,1017,1118,1164,
1168,1184,1200,1201,1269,
1378,1403,1516,1574,1576,
1577,1660,1672,1672,1695,
1813,1934,1970,1983,2002,
2023,2068,2071,2134,2134,
2172,2175,2237,2250,2320,
2427,2437,2490,2534,2559,
2627,2637,2792,2869,2892,
2899,3580
yanç- yassıltmak, ezmek
y.-ḳan
1845
yandaş- yanaşmak, yakınlaşmak
y.-ıp
485
y.-tı
2989
yandur- döndürmek, çevirmek
y.-ur
3606
yaᶜnī A yani; sözün kısası
98,188,332,361,390,
391,460,504,618,718,
801,900,900,1013,1046,
1441,1449,VI,VIII,XI,
XXIII,1911,1912,1913,1914,
1958,2087,2125,2211,2292,
2810,2859,2861,2876,2905,
2912,2964,3032,3209,3211,
3213,3215,3265,3466
yanmaġ dönme, yönelme; yanma
y.-ı
XXIII
yanmaḳ yanma
914,2554
y.-ḳa
2455
yańġı yeni
468,829,3007
yańġla son zamanda, yenileyin
1520
yańġlıġ gibi, benzer; denli

140,140,410,680,680,
714,714,885,1846,1846,
2306,2647,2647,3066,3189,
3416
yap- yapmak; kapamak, örtmek
y.-ıban
2935
y.-ıp
182,667,715,999,1177,
2828,3363
y.-ķay
3195
y.-tı
1063,1578,2073,3218
y.-tım
2415
yapıl- kapanmamak; yapılmamak
y.-ıp
2829
y.-mayın
2087
yapın- örtünmek
y.-ıp
2594
yapış- yapışmak
y.-ıp
2084
y.-sa
2219
yapmaķ örtme, kapama; yapma
y.-ķa
2836
yapuş- yapışmak
y.-tı
3214
yar- yarmak; yarıp açmak
y.-ġanı
XX
y.-ıp
1312
yār F yar, sevgili, dost
117,117,248,248,384,
765,815,887,932,958,
1000,1007,1108,1429,1460,
1698,1698,1769,1783,1801,
1902,1903,2007,2035,2067,
2139,2263,2323,2367,2564,
2615,2616,2694,2773,2825,
2858,2894,2926,3091,3238,
3239,3321,3375,3399,XXXIV
y.-ġa
868,2259
y.-i
997
y.-ı
164,1070,1098,2785,2863
2868,3336,3362
y.-ıġa
3109
y.-ım
3142
y.-ıñġ
585,2031,2368,2421,2713
y.-ıñġġa
2713
y.-iñġ
1004,1477
yara yara (krş. yāre)
2101
y.-ları
2092
y.-larını
2111
y.-mġa
2026
y.-sıġa
1371,2080,3106
y.-sın
2877
y.-sını
2093,2410
yārā F kuvvet, güç, takat
1144,2296
yaraġ hazırlık (krş. yaraķ)
y.-ı
2665
yaraġla- hazırlamak; donatmak
y.-sunlar
632
yaraķ hazırlık; silah
1919
y.-ı
1584,2762
y.-ın
3552
yaraķan A bir tür ekin hastalığı
832
yaralıġ yaralı
2403
yarat- yaratmak
y.-ķan
2284,2284
yāre (yara) yara
1296,1296,1525,1995,2109,
2411
y.-din

2110
yarıl- yarılmak
y.-ıp
2051
yarılmaḳ yarılma, açılma
1381
yarım yarım, yarı
943,2539
yārlıḳ F+T yar olma, dostluk;;
T yarlıġ ile cinaslı;
olarak-bağışlama; ferman
2030
yarlıḳa- bağışlamak;merhamet etmek
y.-sanġ
58
yarmaḳ yarma, açma
1856
yaru- parlamak, aydınlanmak
y!
1093
y.-ġay
2427
y.-ġay-dur
618
y.-p
520
y.-r
3605
yaruġ ışık, parlaklık
629,3026
yaruġluḳ parlaklık, aydınlık
505
yaruḳ ışık, parlaklık; aydın
986,1766,2851
y.-sén
3390
yaruş- aydınlanmak, parlamak
y.-tı
1140
yarut- parlatmak, aydınlatmak
y!
1093
y.-ḳaç
795
y.-ḳan
XII,2473
y.-ḳanda
XII
y.-ḳay
621
y.-ḳıl
3445
y.-ḳunġ
1485
y.-tı
511,III,1979
y.-tunġ
1090
y.-up
466,724,3328
yarutmaḳ parlatma, aydınlatma
1085
yas yas, matem
y.-ı
1186
yasa- düzmek; yapmak; kurmak,;
hazırlamak; süslemek
y.-ban
1807
y.-dı
323
y.-dım
3567
y.-ġa-sén
3253
y.-p
796,856,1136,1176,2090,
2666,3190,3297,3353
y.-r
845,2387,2388
y.-y
3552
yasal alay; tertip, dizi
y.-ī
1837
y.-ı
3538
y.-ın
XXII
yasal- düzenlenmek; süslenmek
y.-ġan
480,3007
yāsemen F yasemin
945
yāsemīn F yasemin
750
yaş yaş, gözyaşı
503,646,837,842,903,
948,970,1679,2271,3210,
3432,3583
y.-ıdın
1507,2112,2223
y.-ım
3446
y.-ın
918,1400,1603,2522

y.-ını
597,1913
y.-ıńġ
3254
y.-lar
1697
yaş. yaş, ömür
y.-ı
613,668,1305,1670,1700
y.-ıńġġa
2416
yaşart- yaşarmak (göz); sulanmak
y.-ıp
1084
yaşıl yeşil
32,3289
yaşun- saklanmak, gizlenmek
y.-dı
2677
yaşur- gizlemek, saklamak
y.-dı
1197,2522,3368
y.-ġan
323,1913
y.-ġanı
XXIX
y.-mayın
1029,2214
y.-sa
3561
y.-up
2074,2272,3011
y.-urlar
1467
y.-ayın
2011
yaşurmaġ saklama, gizleme
y.-ımda
3231
y.-ıńġ
909
yat yabancı
1213,1585,2792,3582
yat- yatmak
y.-ıp
941,2142,3341
y.-ķan
1173
y.-ķanı
1172
y.-ķanın
XV
y.-ķay
532
y.-mış
1153,1487,3307
y.-sa
3252
y.-sańġ
2231
y.-tı
1158,2755,2969,3101,3170,
3175,3369
y.-ur
2611
y.-urġa
3318
yataġ yatak
y.-ın
3324
yatķur- yatırmak
y!
3258
y.-dı
1152,1158
y.-dılar
643
yatlıġ yabancılık
2135
y.-ı
2658
yatmaġ yatma, yatış
y.-ıda
1209
y.-ları
1171
yāve F saçma, manasız söz
1688
yāver F yardımcı
1460,1829,1887,2263,2267,
2825
y.-im
376
yavuķ yakın
y.-dur
3428
yavuş- yaklaşmak
y.-may
609
y.-tı
1163,2596,2773,2805,3180
yavutma- yaklaştırmamak
y!
2468,3543,3586
yavuz kötü, fena
109

yay yay; yay burcu
225,1553,2459,2561,2998
y.-ıġa
2562
y.-ın
1740,1935,2000
yay- yaymak; ifşa etmek
y.-dı
1062,2523,3274
yayaġ yaya, yayan
1575
yayıl- yayılmak; açılmak
y.-dı
840
y.-dılar
855
yaz yaz mevsimi
32,557
yaz- yazmak
y.-arda
2956,3535
y.-dı
903
y.-dım
1977
y.-ġalı
2944
y.-ġan
XXVII,3530,3531,3613
y.-ġanda
3530
y.-ġay
3468
y.-ıp
418,2956
y.-salar
3293
yazı ova, yayla, düz yer
532
yazıl- yazılmak
y.-ġan
347
y.-ıp
1508
yazılmaġ yazılma
y.-ı
IV
yazmaķ yazma, yazış
y.-ķa
2273,3588
yazuġ suç, günah
y.-ın
255
yė- yemek
y.-ben
920,2214
y.-di
1147
y.-diñġ
2129
y.-gen
2724
y.-miş
2220
y.-p
428,1557,1699,2514
y.-r
2529
yegāne F biricik, tek
209,572,597,740,1783,
2261,2689,2993,3565
2689,3565
yek-bend F tek bağ, tek yular
1416
yekrān F cins at; al at
y.-ı
468
yeksān F düz; eşit; her zaman
1515,3480
yekser F bir baştan bir baş;; ansızın
1563
yėl yel, rüzgar
138,235,504,648,683,
756,1177,1358,1597,1829,
1861,XV,XV,2041,2431,
2626,2835,3177,3182,3190,
3196,3472,3621,XXXIII
y.-ge
2984,3473
y.-i
545,561,1252,1842,2302,
2362,3227,3430,3562,XXXV
y.-idin
754,1652,1897
y.-ige
565,1523,3319
y.-iniñġ
3173
y.-ler
2738
yėme- yememek
y!
928,1474
yėmek yeme
1699,3558

y.-ni
3060
yemen A Yemen
y.-din
516
y.-ga
517
yene yine, tekrar (krş. yana)
364,560,769,978,986,
1065,1518,1801,2726,2917,
2917,2919,2962,3041,3086,
3105,3169,3171,3294,3498
yėńg yen, kol; elbise kolu
y.-lerini
2391
yėńg- yenmek; dayanmak
y.-ip
1058,1905
yėr yer, yeryüzü; toprak
19,19,32,158,211,
278,882,924,979,984,
1034,1118,1590,1591,1594,
1604,1743,1761,1870,1872,
1875,1891,1922,1931,2014,
2043,2052,2258,2611,2688,
2735,2840,2843,2902,3085,
3175,3200,3236,3369,3398,
3502
y.-de
211,418,651,941,1759,
2061,2062,2145,2629
y.-dekilerni
917
y.-ge
184,202,239,484,808,
974,1017,1032,1138,1153,
1400,1407,1824,1889,1895,
1899,XXIV,1975,2034,2054,
2059,2063,2197,2200,2344,
2454,2640,2677,3084,3200,
3278,3341
y.-geçe
202,3005,3364
y.-i
1984,2057
y.-ide
345,2052
y.-idin
2688
y.-ige
2931
y.-in
2074
y.-ler
XXII,3278
y.-ni
827,829,1920,3042
yegrib A Medinenin eski adı
509
y.-ka
512
yėş- çözmek
y.-ti
2502,2505
yėt- yetişmek, ulaşmak
y!
3087
y.-er
1,713,2025,3503
y.-iben
911,3024,3613
y.-ip
217,219,239,587,862,
978,1084,1345,1475,1706,
XI,XII,XV,1957,XXV,
2711,2807,2903,3195,3525,
3577,XXXIII
y.-ip-sėn
2454
y.-ip-tür
2467,3230
y.-keç
32,411,668,1022,1731,
1916,1931,2036,2952
y.-ken
XXIV,1959,3196
y.-kende
2339,2491,2593
y.-kenge
429
y.-keni
XIII,XIV,XXIV,XXV
y.-key
334,1099,1951,3249,3525
y.-küsi-dür
3246
y.-mes
239
y.-mesdin
1347
y.-mey
1248,3544
y.-meyin
335,1146
y.-miş
1000

y.-se
1653,1799,2163,2243,2422,
2705,3498
y.-sem
383
y.-señg
2002
y.-sün
1442,3547
y.-ti
200,203,320,356,423,
499,800,931,940,940,
1026,1119,1119,1454,2038,
2063,2344,2423,2631,2632,
2653,2896,2986,2989,3077,
3077,3086,3109,3160,3173,
3198,3315,3333,3459,3518
y.-tiler
2623
y.-tim
1925
yéti yedi
20,44,141
yetīm A yetim: yalnız, tek
y.-iñg
3088
yetīmlik A+T yetimlik, yetim olma
XXXIII
yétiş- yetişmek, ulaşmak
y.-gey
1533
y.-ip
1702
y.-kil
2007
y.-se
1212,1252,3067,3380
y.-ti
600,764,882,887,967,
1040,2059,2203,2332,2344,
2434,2512,2513,2567,2604,
2604,2629,2629,3177,3218
y.-tiler
1841,2808
y.-ür
2163
yétkür- yetiştirmek, ulaştırmak
y!
2582
y.-di
602,1813,2206,3270
y.-diler
3366
y.-ey
1764
y.-geni
XXV,XXVIII,XXXI
y.-günçe
2631
y.-mesdin
XXXI
y.-üp
577,857,877,970,1307,
1830,2054,2906,2937
y.-ür-mén
2024
yétkürme- Y yetiştirmemek
y.-di
2790
yétme- yetişmemek, ulaşmamak
y.-gey
1944
y.-sün
3240
yétmek yetme, ulaşma
1815,IX
yétmiş yetmiş
245
yétti yedi (krş. yéti)
44,50,154,1382,2978
yétür- yetiştirmek, ulaştırmak
y!
2003
y.-di
1924
y.-gil
3579
y.-se
2242
y.-sem
2020
y.-señg
2192
yéyil- yenmiş, yenilmiş
y.-miş
2548
yezek F öncü; bekçi
y.-ke
2116
yığ- yığmak, toplamak
y.-ar
1276
y.-dı
1421
y.-ıp
709,1362,1836

y.-sa
282,436
yığaç ağaç
70,1306
y.-ığa
835
y.-ķa
852,1397
y.-ların
522
yığı ağlama, ağıt
1697
y.-dın
2407
yığıl- yığılmak, toplanmak
y.-dı
962,3100
y.-ıp
1351
yığılmaķ yığılma, toplanma
3372
yığıştur- yığıştırmak
y!
1570
yığla- ağlamak
y.-ban
2157
y.-dı
1186,1720,2628,2711
y.-ġanım
3059
y.-p
920,926,953,953,998,
1147,1147,1180,1991,2147,
2147,2402,2461,2471,2637,
3156,3264,3266
y.-r
886,886,3115
y.-ığa
1692
y.-y
2629,2629,3542,3542
yığlamaġ ağlama
y.-ı
1307
yığlamaķ ağlama, ağlayış
1165
yığlat- ağlatmak
y.-ıp
973
yıķ- yıkmak, yere sermek
y.-ķan
2430
y.-tı
3309
yıķıl- yıkılmak, yere düşmek
y.-a
1119
y.-dı
963,1018,1117,1118,1141,
1146,2199,2404,2607,2615,
2618,2777,3017,3100
y.-ġalı
615
y.-ġan
3012
y.-ġanı
XIII,XVIII
y.-ıp
1071,2328
y.-mış
2464
y.-sa
2226
y.-urġa
803
y.-urı
1072
yıķılmaġ yıkılma, yere düşme
y.-ı
XXIX
y.-ıńġ
2464
yıķılmaķ yıkılma, yere düşme
1377,1381
yıl yıl, sene
2451,2451,2586,2961,3226,
3474
y.-lar
2853
yılan yılan
2859,3584
y.-ı
1845
yıraķ uzak
1157,1402,2685
y.-dın
482,2947
y.-dur
1804
y.-tın
2582
yıraķraķ daha uzak
1155,3331
yırt- yırtmak
y.-ıp

3304
yiber- göndermek
y.-di
2189
y.-geni
XVI,XXII
yigit yiğit, delikanlı, genç
892
y.-ke
1195
yoḳ yok
6,44,44,56,56,
84,84,97,129,129,
143,149,188,205,205,
207,233,233,270,273,
380,422,434,453,483,
518,518,528,539,559,
571,580,638,682,698,
702,716,718,729,762,
780,781,781,799,799,
837,870,870,889,890,
893,893,904,904,942,
942,966,968,968,1013,
1054,1082,1127,1144,1178,
1193,1195,1214,1233,1248,
1274,1286,1289,1289,1315,
1323,1384,1384,1388,1390,
1409,1409,1415,1415,1418,
1451,1454,1477,1497,1519,
1529,1529,1531,1561,1566,
1589,1589,1638,1646,1674,
1693,1705,1705,1716,1725,
1736,1746,1752,1814,1907,
1907,1918,1918,1935,1989,
2097,2143,2152,2158,2158,
2165,2165,2238,2245,2248,
2248,2281,2281,2298,2311,
2342,2342,2363,2366,2413,
2477,2480,2580,2622,2683,
2719
55,2438,2445,2477,2478,
2492,2495,2530,2535,2580,
2652,2652,2654,2660,2660,
2680,2741,2748,2748,2802,
2817,2817,2840,2849,2849,
2851,2905,2962,2983,3046,
3046,3073,3079,3132,3160,
3165,3165,3191,3191,3214,
3214,3231,3243,3260,3305,
3336,3336,3355,3355,3357,
3357,3381,3408,3408,3420,
3449,3474,3494,3494,3532,
3539,3571,3571,3584,3601,
3610
y.-ıdın
613
y.-ını
388
y.-ḳa
2367
y.-nıñġ
2366
y.-tur
2273,2507,2507,2531,2798
yoḳ- değmek, dokunmak
y.-mış
2942
yoḳḳarı yukarı
229,796
y.-dın
3000
yoḳla- yoklamak, dokunmak
y.-r
1559
yoḳluġ yokluk
y.-nı
6
yoḳluḳ yokluk
232,2367
yoḳsa yoksa
399,1112,1716,2036,2531
yol yol
118,358,359,610,635,
1056,1176,1176,1223,1346,
1418,1832,1849,1926,2148,
2367,2524,2531,2864,2949,
3035,3248,3483,3576
y.-ġa
210
yavuz y.
109,109
y.-da
430,1413
y.-dur
62
y.-ġa
2276,2523,2686
y.-ıda
216,223
y.-ıdın
2129,3339
y.-ıġa
227,231,2171,2600
y.-ın
1979,2472,2506,3110
y.-ını

549,1068,2847
y.-lar
3286
y.-nı
2454
y.-um
107,107
y.-umnı
1224,1979,2362,2634
y.-uñġda
16,16,2455
y.-uñġga
3283
y.-uñġnı
3071
yol. defa, kere (krş. yolı)
2090
yoldaş yoldaş
210,821,1332,3339
y.-ım
118
yolı defa, kere
XII,2269,2444,2449
yolmaḳ yolma
y.-ḳa
3131
yolsız yolsuz; yol olmadan
2236
yoluḳ- karşılaşmak
y.-ḳanı
XXIX
y.-tı
1959
y.-tum
1987
y.-up
XXIV
yon- yontmak
y.-ġan
316,2941
y.-mış-sėn
2944
yörü- yürümek
y.-rge
1832
yörümek yürüme, yürüyüş
y.-ke
2086
yörüt- yürütmek; sürdürmek
y.-üp
1874
yu- yıkamak; arıtmak
y.-dılar
1659
y.-ġanda
3285
y.-ġay
3613
y.-p
637,3212
y.-r
1695,2223
y.-sañġ
3254
yuḳarı yukarı
1046
yulduz yıldız
y.-ı
179
yum- yummak, kapamak
y.-dı
3259
y.-may
503
y.-mayın
948,2841
y.-mış
859
y.-up
505,703,1977,2937
yurt yurt, ülke
2092
yūsuf A Yusuf
y.-ların
1027
yut- yutmak
y.-arġa
59
y.-ḳalı
2233
y.-ḳan
1318
y.-tı
59
yutmaġ yutma, yutuş
y.-ını
1302
yutmaḳ yutma
y.-dın
X
y.-ḳa
3475
yügür- hızlı yürümek, koşmak
y!
2947
y.-di

499,1137,1712,1930,2034,
2560
y.-düñg
2127
y.-gen
1719
y.-sem
1373
y.-üp
1200,1210,2042
y.-ür
2081
y.-ürde
2227,2236
yügürme- koşmamak, seğirtmemek
y.-dük
2440
yük yük
1391,2085,3178
y.-idin
1535,3063
y.-in
2086
yükle- yüklemek
y.-p
1426
yüklen- yüklenmek
y.-se
XXXVI
yükün- diz çökmek; eğilmek
y.-di
2677
yümkin A mümkün olur, olabilir
2443,3247
yüñg yün, tüy
y.-i
470,2831
yürek yürek, kalp
y.-ige
2871,3043
y.-iñgge
1756
y.-ke
2272
yürü- yürümek
y.-r
1116
y.-rge
1117
y.-y al-
651
yüz yüz, çehre
259,367,540,721,765,
766,774,778,784,784,
785,991,1069,1075,1282,
1371,1383,1411,1507,1605,
1652,1680,1682,1778,1944,
2072,2072,2090,2113,2137,
2377,2670,2747,3193
y.-de
774,3157,3188
y.-ge
903,1512
y.-i
692,773,972,1677,2569,
2603,2905,3007,3032,3174,
3187,3536
y.-ide
360,630,850,2745,3219
y.-idin
183,662,918,1267,II,
2392,2846
y.-ige
213,215,354,496,515,
832,918,919,971,988,
1187,IV,XIII,2017,2257,
2462,2746,2829,2836,2906,
3047,3271,3577
y.-in
440,450,872,937,1292,
1578,2838,3270,3368,3592,
3612
y.-ini
28,361,361,363,440,
1875,2838,3561
y.-ni
2950,2952
y.-üm-dür
1776
y.-üme
2242
y.-ümni
1559,1631
y.-üñg
2242,2301,2307
y.-üñgde
1733,2690
y.-üñge
2222
y.-üñgge
2317,2950,3294
y.-üñgni
2008,3063
yüz. yüz (100)
11,77,82,156,169,
190,259,290,317,341,

341,414,417,419,448,
449,481,511,528,537,
543,641,664,686,706,
1096,1284,1340,1353,1370,
1372,1400,1409,1411,1422,
1422,1430,1431,1434,1491,
1516,1540,1554,1637,1657,
1734,1772,1851,IX,1946,
2057,2062,2101,2102,2170,
2185,2190,2196,2200,2249,
2250,2260,2287,2294,2310,
2318,2333,2382
yüzlen- yönelmek; ilgi-;
lenmek; iyileşmek
y.-di
2968,2980,3155
y.-ip
1116,1601,2525

Z

żabṭ A hükmetme; anlama
2355
862
ż.-ın
1268
ż.-ını
1669

żaᶜf A güçsüzlük, zayıflık
541,761,764,804,804,
916,998,1459,1483,1487,
2132,2199,2270,2326,2328,
2795,3085,3101,3158,3204,
3206
ż.-dın
3323
ż.-ı
759,2892,3161
XI
ż.-ıda
2231
ż.-ıġa
849

ẓafer A zafer; üstün gelme
376

zaᶜferān A safran: sarı renk
3425
z.-dın
973

zaᶜferān-çihr A+F sarı yüzlü
22

zaᶜferānī A safran gibi
872,972,3201

zāġ F karga
2095

zāhid A aşırı sofu, kaba sofu
57

ẓāhir A görünen, açık, meydanda
83,164,413,446,908,
1091,1193,1269,1408,1473,
1484,1782,1873,2209,2657,
2716,2873,3185,3220,3285,
3322,3490
83

zaḫīre A anbarda saklanan hububat
709

zaḫm F yara
2096,2167,2395
z.-dın
2168
z.-ı
950
1856,XVI
z.-ıñġġa

3029
z.-larga
2167

zaḥmet A sıkıntı, eziyet
z.-i
2776
z.-idin
2082

żaᶜīf A zayıf, güçsüz
1361,1395,1401,1455,1541,
2105,2138,2408,2466,2984,
3068
1534,2248,3133
1041

zāl F ihtiyar, aksakallı
2566,2796,2981
z.-i
1150,XIX,2565,XXXI
1135,1151,1159,1471
3062
z.-iñg
3135

ẓālim A zalim, haksızlık eden
1513,3504

żam A (żamm) artırma, ekleme
116,3091,3291,3487

zamān A zaman
461,491,804,804,867,
1208,1208,1223,1258,1973,
1987,2201,2271,2424,3432,
3460,3476
z.-da
3503
z.-ī
645,3222
z.-ı
3401
1475

żamān A kefil olma; garanti
ż.-da
2709

zamāne A şimdiki zaman
514,572,740,741,788,
1158,1159,1226,1403,1877,
2555,2595,2689,3297,3565
2824

żamīr A iç; kalp; gönüldeki sır
2715,3312
ż.-i
1593
ż.-ini
2372,2797

zanbaḳ A zambak
847

zār F ağlayan, inleyen
170,267,524,714,884,
886,894,934,953,973,
1009,1073,1147,1147,1179,
1180,1201,1612,1686,1720,
1759,2147,2171,2207,2227,
2380,2457,2607,2659,2711,
2729,3059,3068,3091,3164,
3299,3302
z.-ġa
1109
z.-ı
811,1706,3108,3252
1162,1200,1541,1577,2191,
2211,2248,2636,2810
z.-ım
1013,3243
z.-ın
995,3016

z.-ıńġ
2226,2438

żarb A vurma; güç, kuvvet
3121

ẓarf A kap, kılıf, mahfaza
647

zārī F ağlayıp sızlanma
745,1035,1098,3005

zārlıġ F+T ağlama, inleme; zayıflık
z.-dın
2967

żarūret A çaresizlik; yoksulluk
820,1244,1814,2400,3064,
3229,3345

ẓāt A kendi, asıl, öz
462,1414,2818,3378,3463
ẓ.-ı
154,156,352,461,463,
744,X,3440
ẓ.-ı pākī
147,393,400
ẓ.-ıda
3464
ẓ.-ıġa
3461
ẓ.-ıńġ
128,131,132,141,2152,
2153
ẓ.-ıńġa
4,3377

żāyiᶜ A kaybolan; zarar, ziyan
2834

zāyil A (zāᵓil) biten; geçmiş
151,803,863,2892,3407

zāyir A ziyaretçi
3574
1664

zebān F dil, lisan; lugat
1856,2381
904
z.-lar
XVI

zebāne F alev, ateş yalımı
514,1065,1076,1271,2559,
2835,3438
z.-din
1299
z.-sidin
2292

zebūn F zayıf, cılız
XXIII
z.-dur
2794

zebūnī F zayıflık, güçsüzlük
311

zebūnluḳ F+T zayıflık; acizlik
1904

zebūnraḳ F+T daha zayıf, güçsüz
1208,1466

zecr A yasaklama;eziyet; kovma
1196

zehr F zehir
1303,2205,2899
z.-din
3584
2938,2974,3092
z.-in
XVI

zehr-kāmlıġ F+T zehir tadında olma
z.-ıġa
XVII

zehrlıġ F+T zehirli
2783

zeḳan A çene
711,3216
z.-ım
2241

zekāt A zekat
3519

zelīl A hor, hakir, aşağılanan
3137

zelzele A zelzele, yer sarsıntısı
755

zemherīr A karakış
z.-i
2837

zemīn F yer, yeryüzü; zemin
3040

zencīr F zincir
51,605,1279
z.-i cünūn
96,1609,3618

zeng F zenci; pas; zil
702,1875

zengī F zenci, siyah adam
69

zer F altın
777,1089

zerāyir A (zerāʾir) zerreler
180

zer-beft F sırmalı kumaş
217

zer-efşān F altın serpen
29,3089,3190

zer-ḫal A yaldız kullanılan altın; eriyiği
42

zerḳ A hile, riya, ikiyüzlülük
3422

zer-kār F altın işlemeli, sırmalı
1605

zerre A zerre
282,465,2316
z.-din
405
z.-ī
1628

zerrīn F altından yapılmış; parlak
XIX

zerrīn-kemer F+T altından yapılmış kemer
30

zevāl A yok olma, gitme
1921,3149
z.-i
2701
z.-ini
XXIII

zevc A karı ve kocadan her biri
2789

zevḳ A zevk
600,826,1682,1901,3580
3573
z.-din
732
z.-dur
3599

zeyd A Zeyd (mesnevide kişi adı)
1967,2032,XXV,2176,2185,
2193,2271,2274,2276
z.-ġa
XXIV

ẕeyl A kuyruk; etek
ẕ.-i mīm-i miḥnet
2089

zeyn A süs, bezek
VIII

żıd A zıt, bir şeyin aksi
20

ẓıl A (ẓıll) gölge; koruma
1600

ẓıll-ullāh A Allahın gölgesi (halife)
3491

zırıh F zırh
1854

zīb A süs, bezek
39,301,584,772,772,
VIII,2251,2251,2672
772,1439

zībā F süslü; yakışıklı, güzel
809,1906,2511,3363
z.-ları
XXXV

zīblıġ F+T süsleme, bezeme
3028

zih F kiriş, yay kirişi; şerit
z.-i
2247

zihn A zihin; unutmama kuv-; veti
z.-i
410

zikr A zikir; anma
369
z.-i
177,1255,1675
z.-in
2514
z.-iñğ
286

zindān A zindan; karanlık
1378,1378,1379
z.-ġa
1368

zindegānī F dirilik, hayat; geçim
191,226,344,488,710,
780,798,2819,2898,3285
2582

zīnet A süs eşyası, bezek
41,522,2672
313

zinhār F sakın, olmaya, aman!
3253,3500

zīr A sazın en ince teli
216,807,3024
1514

zirnīḫ F zırnık; sarı renk
3427

ziṣt F çirkin
1245

zīver F süs, bezek
294,1161,3283

żiyā A ışık, aydınlık
1721,2840
ż.-da
3423

ziyād A çokluk, fazlalık
1665

ziyāde A çok, fazla
1302,1641,1663,2665,2738

ziyādet A artma; artan; aşırı fazla
1025,1714,1752
z.-iġa
1470

żiyāfet A şölen, yedirip içirme
2766

żiyā-rīz A+F ışık, aydınlık saçan
509

zūd F çabuk, tez, acele
3123

zuḥal A Satürn gezegeni
2846

ẓuhūr A görünme, meydana gelme
1858

ẓulm A eziyet, haksızlık, zulüm
1159,1738,2098,3081,3500,
3508,3508,3522
ẓ.-üñġdin
3116

ẓulmāt A karanlıklar
3285

ẓulmet A karanlık
189,1874,2436
ẓ.-ḳa
509
ẓ.-de
3286
537
ẓ.-ide
2581

ẓulmet-efgen A+F karanlık düşüren
493

ẓulmet-endūd A+F karanlık süren
553,1317

zūr F zor, güç, kuvvet
806,1061,1116,1347,1364,
2202,2445,3422,3537
z.-ı
1535,1878

zühd A dünya zevkinden el çekip;
kendini ibadete verme
116,1053,1251
z.-ni
3298

zühre A çoban yıldızı; Venüs
216,2842

zülāl A tatlı, hafif, soğuk su
2820
488,564,1908
z.-nı
2820

zülf F zülüf; sevgilinin saçı
526,773,907,922
2598
z.-i
469,693,693,1127
395,776,952
z.-idin
3205
z.-iġa
3194
z.-ini
241
z.-üm
1548
z.-üñġ
1474
z.-üñġni
2302

zümre A cemaat, topluluk, sınıf
3317
z.-i enbiyā
139,2887

zümürrüdī A zümrüt gibi; yemyeşil
35

zünbūr A eşek arısı
XXVI,XXVI

zünnār A papazların bellerindeki;
ipten örme kuşak
99

AYET VE HADİSLER DİZİNİ

enā efṣaḥa أَنَا أَفْصَحُ

Ben Arab'ın en fasihiyim, bununla da hiç fahretmem.

(Hadis)

ḥablü'l-metīn حبل المتين

Hepiniz toptan, sımsıkı Allah'ın ipine sarılın.

(ālī imrān: 103)

in-yekād إن يكاد

Doğrusu inkar edenler, Kuran'ı dinlediklerinde nerdeyse seni gözleriyle devireceklerdi. 'O delidir' diyorlardı.

(ḳalem: 51)

ḳābe ḳavseyn قاب قوسين

Bu suretle O, (peygamberlere) iki yay kadar yahud daha da yakın oldu.

(necm: 9)

kāne'l-lahü lemyekün mā-şey كَانَ اللهُ وَلَمْ يَكُنْ مَعَهُ شَيْءٌ

Allah vardı, onunla birlikte başka bir şey yoktu.

(Hadis)

kün, kün feyekūn كُن ، كُن فَيَكُونُ

Göklerin ve yerin yaratıcısıdır. O bir şeye hükmettimi, ona ancak 'ol' der ve o da 'oluverir'.
(meryem: 35, yasin: 82, ġāfir: 68)

küntü-nebiyyen كُنْتُ نَبِيًّا

Peygamber idim, Adem de suyla çamur arasında bir şeydir.
(Hadis)

lā-aḥṣā لَا أُحْصِيْ

(Allah, peygamberin) nezdinde olup bitenleri (onların her halini ilmiyle) kuşatmış, her işi sayısı ile saymış (tespit etmiştir).
(kehf: 12)

lā-ilāhe i'lla'llāh لَا إِلٰهَ إِلَّا اللّٰهُ

Allah o Allahtır ki kendinden başka hiç bir Tanrı yoktur.
(ālī imrān: 2,18)

mā-ᶜarefnāk مَا عَرَفْنَاكَ

Ey bilinen ve tanınan, biz seni bilinmem lazım geldiği gibi bilmedik.
(Hadis)

mā ṭaġa - māzāġa مَا طَغَىٰ وَمَا زَاغَ

(Peygamberin) gözü, (gördüğünden) ağmadı, (onu) aşmadı da.

(necm: 17)

ve'l-leyl - ve'l-leyli iżā yaġşā وَاللَّيْلِ إِذَا يَغْشَىٰ

Kararıp ortalığı kapladığı zaman geceye andolsun.

(leyl: 1)

K A Y N A K C A

KİTAPLAR

AKALIN, Mehmet

1988 Tarihi Türk Siveleri
Ankara: Türk Kültürünü Arastırma Enstitüsü;73
Seri: IV

Ali Sir Nevaiy - Leyli ve Mecnun
1990 Taşkent: Gafur Gulam namidaki Edebiyat ve san'at nesriyati

ARAT, Reşit Rahmeti

1979 Kutadgu Bilig III-Indeks
Ankara: Türk Kültürünü Arastırma Enstitüsü
Yayınları: 47

ATALAY, Besim

1943 Divanü Lugat-it-Türk Dizini
Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları

1970 Abuska Lugatı veya Cağatay Sözlüğü
Ankara: Ayyıldız Matbaası

BARTHOLD, W.

1972 Orta Asya Türk Tarihi Hakkında Dersler
İstanbul: Türkiyat Enstitüsü

BASKAKOV, N.A.

1969 Vvedenie izvecenie Tyurkskih Yazıkov
Moskova: Akademiya Nauk Turkmenskoy SSR

BASKAKOV, N.A., B.A. KARRIYEVA, M. HAMZAYEVA

1968 Turkmensko-Ruskiy Slovar'
Moskova: Akademiya Nauk Turkmenskoy SSR

BROCKELMAN, C.

1954 Osttürkische Grammatik der islamischen Literatursprachen Mittelasiens
Leiden

BUDAGOV, Lazar

1869 Sravnitelniy Slovar' Turetsko-Tatariskih Narecev (I)
Petersburg: Sovyet Bilimler Akademisi

1871 Sravnitelniy Slovar' Turetsko-Tatariskih Narecev (II)
Petersburg: Sovyet Bilimler Akademisi

CAFEROĞLU, Ahmet

1968 Eski Uygur Türkçesi Sözlüğü
İstanbul: Türk Dil Kurumu Yayınları: 260

1974 Türk Dili Tarihi II
İstanbul

CLAUSON, G.

1960 Sanglax A Persian Guide to the Turkish Language by Muhammed Mahdi Xan
London: E.J.W. Gibb Memorial Series XX

1972 An Etimological Dictionary of Pre-Thirteenth-Century Turkish
Oxford: At the Clarendon Press

COURTEILLE, P. M. Pavet

1870 Dictionary Turk-Oriental
Paris: A l'imprimerie imperiale

ÇAĞATAY, S.

1963 Türk Lehçeleri Örnekleri-VIII. Yüzyıldan XVIII. Yüzyıla Kadar Yazı Dili
Ankara: DTCF Yay. No: 62

DEVELİOĞLU, Ferit

1962 Osmanlıca Türkçe Ansiklopedik Lugat
Ankara

Drevnetyurskiy Slovar'

1969 Leningrad: AN-ISSR, Institut Yazıkoznaniya

ECKMANN, J.

1966 Chagatay Manual
Bloomington: Indiana University Publications, Ural-Altaic Series: 60

1971 The Divan of Gada'i
Bloomington: Indiana University Publications, Ural-Altaic Series:113

ERASLAN, Kemal

1979 Ali Sir Nevayi, Nesayimü'l-Mahabbe min Semayimi'l-Fütüvve -Doktora Tezi-
İstanbul: İÜEF Yay. No: 2654

1980 Eski Türkçede İsim-Fiiller
İstanbul: İÜEF Yay. No: 2731

1983 Ahmet Yesevi, Divan-ı Hikmet'ten Seçmeler
Ankara

FAZILOV, E.

1966 Starouzbekskiy Yazık -I

Taşkent: Akademiya Nauk Uzbekskoy SSR

1971 Starouzbekskiy Yazık -II

Taşkent: Akademiya Nauk Uzbekskoy SSR

GELILOV, Tuhtasım

1958 Ali Sir Nevai. Leyli vü Mecnun

Taşkent: Özbekitan Devlet Yayını

KADRi, Hüseyin Kazım

1928 Türk Lugati -I

İstanbul: Devlet Matbaası

1928 Türk Lugati -II

İstanbul: Devlet Matbaası

1943 Türk Lugati -III

İstanbul: Maarif Matbaası

1945 Türk Lugati -IV

İstanbul: Cumhuriyet Matbaası

KENGESBAYEV, İsmet

1984 Kazak Türkcesi Sözlüğü

(Çev. Hasan Oraltay, Doç. Dr. Nuri Yüce, Saadet Pınar)

İstanbul: Türk Dünyası Araştırmaları Yay.:8

LEVEND, Agah Sırrı

1965 Ali Şir Nevai, Hayatı-Sanatı-Kişiliği -I
Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları: 239

1966 Ali Şir Nevai, Divanlar -II
Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları: 244

1967 Ali Şir Nevai, Hamse -III
Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları: 247

1968 Ali Şir Nevai, Divanlar ile Hamse Arasındaki Eserler -IV
Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları: 253

MUSTAFAYEV, E., G. ŞÇERBiNiN

1972 Rusca-Türkce Sözlük
Moskova: Sovetskaya Entsiklopediya

RADLOFF, W.

1960 Versuch Eines Wörterbuches Der Turk-Dialecte -I
RIJSWIJK: Printed in the netherlands by mouton

1960 Versuch Eines Wörterbuches Der Turk-Dialecte -II
RIJSWIJK: Printed in the netherlands by mouton

1960 Versuch Eines Wörterbuches Der Turk-Dialecte -III
RIJSWIJK: Printed in the netherlands by mouton

1960 Versuch Eines Wörterbuches Der Turk-Dialecte -IV
RIJSWIJK: Printed in the netherlands by mouton

REDHOUSE, W.

1974 Türkish-English Lexicon
Beyrut

RASANEN, Martti

1969 Versuch Eines Etymologischen Wörterbuchs Der Turksprahen
Helsinki: Lexica Societatis Fenno-Ugricae XVII,1

SEVORTYAN, E.V.

1974 Etimologiceskiy Slovar´ Tyurkskih Yazıkov -I
Moskova: Akademiya Nauk SSR

1978 Etimologiceskiy Slovar´ Tyurkskih Yazıkov -II
Moskova: Akademiya Nauk SSR

1980 Etimologiceskiy Slovar´ Tyurkskih Yazıkov -III
Moskova: Akademiya Nauk SSR

STEiNGASS,F.

1963 A Comprehensive Persian-English Dictionary
London

ŞEMSEDDİN Sami

1306 Kamusu'l-Alam -I

İstanbul: Mihran Matbaası

1306 Kamusu'l-Alam -II

İstanbul: Mihran Matbaası

1308 Kamusu'l-Alam -III

İstanbul: Mihran Matbaası

1311 Kamusu'l-Alam -IV

İstanbul: Mihran Matbaası

1314 Kamusu'l-Alam -V

İstanbul: Mihran Matbaası

1316 Kamusu'l-Alam VI

İstanbul: Mihran Matbaası

Şeyh Süleyman Efendi

1298 Lugat-ı Çağatay ve Türki-i Osmani

İstanbul

TEKİN, Talat

1968 A Grammar of Orkhon Turkic

Bloomington: Indiana University Publications, Uralic and Altaic Series: 69

1975 Ana Türkçede Asli Uzun Ünlüler

Ankara: HÜ Yayınları No: B.15

TİMURTAŞ, Faruk

1977 Eski Türkiye Türkçesi XV.yy

İstanbul: Edebiyat Fakültesi Yayınları: 2157

VAMBERY, Hermann

1867 Cagataische Sprachstudien

Leipzig: Mitglied der Ungarischen Akademi

der Wissenchaften

MAKALELER

"Ali Şir Nevai", TA II:97-102
1948 Ankara: Milli Eğitim Basımevi

"Ali Şir Nevai", İA I:349-357
1940 İstanbul: Maarif Matbaası

ALPARSLAN,A., K. ERASLAN
1980 "Kamran Mirza'nın divanı I"
TDED XXIII (1977-79), 37-163

ALPAY, Gönül
1970 "Ali Şir Nevai'nin Ferhad ü Şirin Mesnevisi Üzerindeki Etkiler"
TDAY-Belleten 1970 (1971), 155-167

BANGUOĞLU, Tahsin
1959 "Oğuzlar ve Oğuzeli Üzerine"
TDAY-Belleten (1959), 180:1-26
1960 "Oğuz Lehçesi Üzerine"
TDAY-Belleten (1960), 183:23-48

BOLDIREV,A.N., Rasime UYGUN
1959 "Çağdaşlarının Hikayelerinde Nevai"
TDAY-Belleten (1959), 197-237

BOROVKOV, A.K.

1954 "Özbek Yazı Dilinin Kurucusu Ali Şir Nevai" (Çev. Rasime Uygun) TDAY-Belleten (1954), 59-97

CAFEROĞLU, Ahmet

1948 "Çağatay Türkçesi ve Nevai" Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi II, 3-4:141-154

"Çağatay Dili", Türk Ansiklopedisi, XI (1963), 319-323

"Çağatay Edebiyatı", Türk Ansiklopedisi, XI (1963), 323-327

DOLU, Halide

1953 "Sultan Hüseyin Baykara Adına Yazılmış Çağatayca Bir Yusuf Hikayesi" Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi, V,51-58

ECKMANN, Janos

1958 "Çağatay Dili Hakkında Notlar" TDAY-Belleten (1958) : 115-126

1959 "Çağatayca'da Yardımcı Cümleler" TDAY-Belleten (1959) , 180: 27-58

1960a "Küçük Çağatay Grameri"
Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi, X:41-55

1960b "Mirza Mehdi´nin ´Senglah´ Adlı Çağatayca Sözlüğü"
VIII. Türk Dil Kurultayında Okunan Bilimsel Bildiriler (1957) 179: 37-40

1963a "Çağatay Dili Örnekleri, III Sekkaki Divanından Parçalar"
Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi, XII:157-174

1963b "Çağatayca´da İsim-Fiiller"
TDAY-Belleten (1962), 217:51-60

1964a "Das Tschaghataische"
Philologia Turcicae Fundamenta, I, 138:16

1964b "Die Tschaghataische Literatur"
Philologia Turcicae Fundamenta,II,304:305

1964c "Çağatay Edebiyatının Son Devri (1800-1920)"
TDAY-Belleten (1963), 234: 121-154

1965a "Memlük Kıpçakçasının Oğuzcalaşmasına Dair"
TDAY-Belleten (1964), 240: 35-41

1965b "Çağatay Dili Örnekleri-IV Ubeydullah Han´ın Eserlerinden Parçalar"
Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi, XIII: 43-74

1968 "Doğu Türkçesinde Bir Kuran Çevirisi (Ryland Nüshası)"
TDAY-Belleten (1967), 266: 51-69

1969 "Sadi Gülistan'ının Bilinmeyen Çağatayca Bir Çevirisi"
TDAY-Belleten (1968), 286: 17-29

1971 "Nevai'nin ilk Divanları Üzerine"
TDAY-Belleten (1970), 253-269

ERASLAN, Kemal

1968 "Seydi Ali Reis'in Çağatayca Gazelleri"
Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi, XVI: 41-54

1970 "Doğu Türkçesinde Ek Uyumsuzluğuna Dair"
Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi, XVIII: 113-124

1971a "Azim Hace'nin hikmetleri
Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi, XIX: 193-230

1971b "Nevayi'nin 'Halat-ı Seyyid Han Big' Risalesi"
Türkiyat Mecmuası, XVI: 89-110

1973 "Halis'in Hikmetleri"
Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi, XX: 105-156

1976 "Manzum Oğuzname"
Türkiyat Mecmuası, XVIII (1973-1975): 169-244

1980 " Ali Şir Nevayi´nin ´Halat-ı Pehlevan Muhammed´ risalesi"
Türkiyat Mecmuası, XIX (1977-1979): 99-164

1986 "Çağatay Şiiri"
Türk Şiiri Özel Sayısı -II-Divan Şiiri, L 11, 415-417: 564-717

EREN, Hasan

1950 "Çağatay Lugatleri Hakkında Notlar"
Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi Dergisi, VIII, 1-2: 143-163

İNAN, Abdülkadir

1946 "Çağatay Yazı Dilinin Kuruluşu Tarihine Dair Düşünceler"
Türk Dili-Belleten - Seri:III, No:6-7

1963 "Şeybanlı Özbekler Çağına Ait Bir Çağatay Kuran Tefsiri"
TDAY-Belleten (1962), 217: 61-66

1976 "Çağatay Edebiyatı"
Türk Dünyası El Kitabı, 484-501

KARAMANLIOĞLU, A.F.

1968 "Nehcü'l-feradis'in dil hususiyetleri I" Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi, XVI: 55-72

1969 "Nehcü'l-feradis'in dil hususiyetleri II" Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi, XVII: 33-56

1970 "Nehcü'l-feradis'in dil hususiyetleri III" Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi, XVIII: 57-80

1971 "Nehcü'l-feradis'in dil hususiyetleri IV" Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi, XIX: 145-170

KORKMAZ, Zeynep

1968 "Hüseyin Baykara Adına Yazılmış Çağatayca Yusuf u Züleyha Mesnevisinin Tanınmayan Bir Yazması ve Eserin Yazarı" Türkoloji Dergisi, III, 1: 8-48

KÖPRÜLÜ, M.F.

1914 "Hoca Ahmet Yesevi, Çağatay ve Osmanlı edebiyatları üzerindeki tesiri" Bilgi Mecmuası, I: 611-645

1927 "Ali Şir Nevai ve tesiratı" Türk Yurdu, V:234-238

1945 "Çağatay Edebiyatı" Türk Ansiklopedisi, III: 270-323

LEVEND, Agah Sırrı

1957a "Türk Edebiyatında Leyla ve Mecnun Yazan Şairler"
TDAY 1957: 105-113

1957b "Nevai'nin Eserleri"
TDAY 1957: 189-193

1958 "Türkiye Kitaplıklarında Nevai Yazmaları"
TDAY-Belleten, 127-209

SERTKAYA, Osman

1970 "Osmanlı Şairlerinin Çağatayca Şiirleri"
Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi, XVIII: 133-138

1971 "Osmanlı Şairlerinin Çağatayca Şiirleri II"
Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi, XIX: 171-184

1972 "Osmanlı Şairlerinin Çağatayca Şiirleri III, Uygur Harfleriyle Yazılmış Bazı Manzum Parçalar"
Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi, XX: 16-176

TEKİN, Talat

1971 "Türk dil ve lehçelerinde ünsüz ikizleşmesi"
Hacettepe Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi c.5, S.1 (Mart 1971): 1-8

1973 "Türkçenin yapısı ve eşsesli isim-fiil kökleri"
Hacettepe Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi
c.5, S.1 (Mart 1973): 36-46

VOLIN, S.L., Rasime UYGUN
1955 "Leningrad kitaplıklarındaki Nevai yazmaları hakkında"
TDAY-Belleten, 99-141

REVAN NÜSHASI

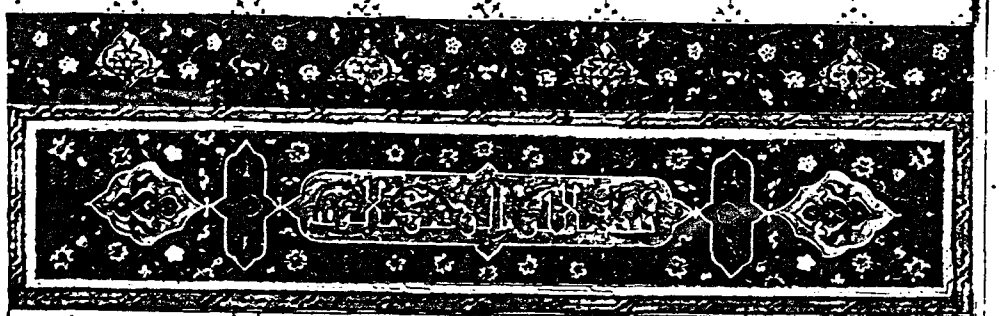

ای نخشی آتیک پله سر آغاز — انجامی تو کیم میتاد سر آغاز — ای سپندین اولوس مجسته فرجام — آغاز نیکا عقل آیای انجام

ای عقل فه فایض معانی — باقی سین و بار چا خلق کاسنی — ای ایکا عدم بتانی ایلاب — ذاتیکنه فانی فانی ایلاب

ای علیکا غیب سری معلوم — موجود سین اوزکا بار چا معدوم — ای یوق قیلیان عدم نی بودرنگ — یوقلوقنی عدم قیلب وجودرنگ

ای چین نی دلبندر قیلغان — ایل کونکلین انکا اسیر قیلغان — ای چین فه ایلا کانی شیدا — مجنون لوع ایله قیلب سویدا

ای عشق اوتین ایلاکان جان سوز — سر پر شیدینی خان و مان سوز — ای اورتاب اول اوتا خان و مانغا — نی خان ونی مان کرچیم و جانغا

ای کیمکی ایلابان پری وش — ای کیمنی قیلب پری فه مجنون — اشکی سویین آقرتیب جکر کون

ای سرساری کیم قیلب تجلی — اول مظهر اولوب جانداکیلی — ای آنی کرکیلی ایلاب آیتین — مجنون قیلاق قیلب صفا یتین

ای جمله نوتک خسته دین آزاد — آی پریشان خوفی بوباد — ای عقل سینیک یوقکدا غافل — کیم قیلب سینیک یولوکدا عاقل

ای بنده لارینا جاود انه — امرنگ اوچون قیلاب بهانه — ای اشک سویدین ایلابان بت — دوزخ اوتی شعله سینی یوت

کوکه یرکیپت و مرتفع سین — ملکیم یروکرک کا مخترع سین — صنعتنگ پله قدرت ضد موافق — حکمونگ پله هیتی کورک مطابق

تون کون که قیلور سپهر ناورد — سینینگ طلبنگدا اودر جان کرد — باشینی کم قدم قیلب تورور مهر — ایسیتاب سینی بولدی زعفران چهر

بار دور طلبنگه بار چا مایل — لیکن سینی تاپای آسر دشکل — سینین دورور اول سبب اول بیک سین — مزیکا کوپا اوخشاماس سین

مرتی پسنی دیسا رای صایب — اول سیندین بو سین اراده غایب — ناظر فه دانی بارایش دانغا — غایب سین انکا کیم بولسا ناظر

افلاک کا یس شتاب پردینگ — انجم فه بو نور دتاب پردینگ — تون کوزینی ایلادینگ مکحل — کون یوزینی ایلادینگ مشکل

ای سیمینی ایلادینگ زرافشان — تون یینگ شبه سینی کوتمراق جان — تا صبحا پریشان بتاسین خارا — زرین کمر اتینگ آشکارا

قیش مهری چون اتینگ ماکی اتینگ — قارینگ صوفین عروسک اتینگ — یاز یعنوری میتاج ایلادینگ بت — یر یکلکنی نی یاشیل مترلات

لاله قدینی تا شتا اودر دوکنگ — ژاله کرسنی با شتا اودر دوکنگ — کل یانوا غینی سواغ ساچنگ — تخمه کرسین صبا دین آچنگ

کل کا پریشان زمردی تخت — تخمه کیسی ایلادینگ جوانبخت — کیچه انکا بوتا سون دیبان پیم — پردینگ نرکسی کا مثل سیم

چون کونی خوف زاد قیلدینگ — آی یینگ کو موشین سواد قیلدینگ — کای کی کافت ایتی حساب — مهر انتوین ایلادینگ سیه تاب

پردینگ چو جته تزینب ایله فر — باشی اوزا تینگ آلتی کومر — خضر سنی توزوک سرای قیلدینگ — دیوار تی چار دای قیلدینگ

کیدور دوکنگ زینت ایلاکی دین — تو تور نفت انکا فلک دین — کوکلطلس وادی زحل ایکان — انجم فه دین مکلل تیکان

چی ارانکه تیره دنا سید | نیکنید اطرازی آی دخورشید | یوق یوق که بو سیستی جرم ماوی | آندا سیستی جانکه سماوی
کیم بارچا دینی خاطل تینگ | سیر دحرکت کا شاغل تینگ | آیا چو بولار غه آت بولدے | لول قدرت هم احمات بولدی
ایلاب بولتا انا فو چوشد | اوج قیلدینگ ارا کارینده افسرده | سرپری تینگ اوزکا چا صفتے | حیوانی وکانے و نباتے
نداق جو تو زادی کو خدا یمق | یونوع اولدی انا انسانیغ | پرکیسا کا قدرت اکر طلب اید | یتی ارا قدرت بس عجب دور
مرسل فو تا قیلینگ یکی زنجیر | قیلدینگ تعین قضا و تقدیر | کر دونی سین ایلادینگ بیک سنگ | دور انی سین ایلادینگ کمین لینگ
کو یوب سپهر و ارض سپه پر | چون سپندین ایردی سکانی تیسر | ورنا پسا جای کا نهایت | هم سپندین ایردی اول شول غایت
مرشاه کو آندین ایل مراسانی | یوق قیلاق آنی کاشینکده آسانی | یاده یسی کو اکو انی یوق توق | شاه ایشنگ آنی کیم آتیغای یوق
ماچه کو اولوسا قیلغای ارشاد | سال سانگ تا موغ انچه دیکا ایرور | قاسق کا ردی ور بارا یشے مهل | یر یلغا سین آنی کیمکا مه خل
بس عالم انچه نی ایلادینگ قان | پر تو یو تا رفو یوسے بیک چون | بس جاهل ایردی کو چنم ورنج | نو کشنگ اینا کیکا محزون دکنج
بو ایشتا نی چلسون یل کا سی | نی ایرکانی حکمت سانچے | لیکن بو طرف کو کمو لکا یول دور | کیم مزنی کو ایلادینگ ایش اول دور
کیمنی نیدین ایلادینگ نو اساز | تا چا خا قضاعت اول کو قیلاس | سندین نی کو بو پا مصلحت اور | آندین کوپ دآز کیرا کاس ایردی
دایم قیلیان سوال ورزش | اوز مصلحتی نے سنجا چلاپس | خورشیدوین ایکنی دا کو دے | سندین نی کو کچا بی حب دور
تون در کیسکا تیلا نچی زنگ | خوان کر میکده ین آفرینش | کشتی کنی دا ینماج چالا | کنوز سنگا پر کوای دوے
آغ لالا تو توب چوک کو سایل | انچه اینا کین تیلار کا یایل | بار اوچ کو بار کرد رایینگ | دریا سنگا طالب نوا له
حکو سنگ ایکی بانی ایکی عالم | سپلا نیغ ایرور سنگا پیلم | نی مانع دنے ورد الله | یعنی بادی نورزه دور پنا یینگ
شا نین چلپای خرد و قاده | پت لیغ یوز دین مناجات ول رفیع الدرجات خه تید کیم نا | جلت آلا وه وشا نه | با فیلینگ ایکی وردی مهرا یله ه
پاکا صنعتینگده اهل ادراک | سید عقل کل تیلی لال بکده کل عقل تیلی شکفته مقال کیلدی نی | سوز سور مادی غیر نا فهاک
مرنوع کو ایلاسام خطا پینگ | دول باب دا سعدرت نی او نوتاق و خنده و پاک دین و نی صفوه دین | یوز آنچه بینگ دور ور جا پینگ
اول کیم انا فصیح ایتی دعوی | و مجزه نی مراد لیغ کو یسکا تا چاق بکرا لیغ اسکین یا جاق و شی ایله آدو چین اجاق | کاش ایتی بو دعوی انچه بینی
کور کرزدی جو نکه انچه بجز | عالم فصحای بولدی عاجز | لا اهصی ایدی اینگ کها سے
اول عجز نیه اعتراف قیلسا | حد نیکدین اوزین صاف قیلسا | سین خلم دا سوز فیکان مینگ دیک | سین عوذنی کو یوز توما مینگ دیک
سوز عجز نیے ظاهر ایلاماک هم | اوز عجزیتی خاطر ایلاماک هم | انصاف ایله کیلدی بهانه یق | یوق یوق که کمال بیجا یمق
چون عجز نا ایشی بو بولدی | هم گنگ مقال بولماق اولے | یو عذر دا لال بولماق اولے
قیلای دعوی عرش اولایق | یارب ایشیکنگدا اول کدا مین | کیم باشتین ایلا قا چا خلامین
شکوم بو خطا دا بولدی کا فور | عصیان لو تدین کو یوب جینم | دودی چه لده تیره خان دمانیم
دسوالیغ او تین جانه ساچپ | هم او نشوا او تو م تا شپ جهانین | هم او جتونی آشپ آسمانین

215 b

اطفال مجنون جفا قیپ قاشی — سر خط باشیمغه یاغدور وب سیاهی — مجنون لرغوم ایچره کرکور وب دیر — سیندین قاچارینه ایلابان دیو

دیوانه لیغیم بچوک کو مجنون — سرگشته لیغیم بچوکلکه کو ره دی — زنجیر جنون ایله ورشانغ — اندوه سپهری کمکشانغ

توکیده ساچیم بوچیخ ازاتون — یمک کیم باشیغا کیپ قوا کون — بو نوع قیلکون انچه جوابیپ — یعنی کو قرا تو نوم اقاریپ

زنار پیلکا نفس اتپ چیپ — کز انچه ره یلغی یاغلابان دیت — سر خط اشیم نی چرخ نی باک — اول ایشته پیله اتپ کره باک

یخشی لیغ ایتپ بو ناتوان دین — حایلم شرحی کیس اوزون دور — بو طرزه کو دم جرم فزون دور

بو رنج کر کیلدی جاو دانغ — اوندین بو طاس کیتار ماک آنغ — سین قیلیام ایدی آنینگ دوستی — بو طاق نیکا ایردی بستاسی

مرنجه ایاس منکا بو آپان — لیکن منکا بار دور آپسو آسان — باقی درد و ملالیم غه یار ب — رحم ایلا بو حالیمغه یار ب

لطف ایلا اوزونگ ساری یولوم چک — چنگنیک چو یولوم تو تو ب قولوم چک — تا رتپ بو مناک دین چیقار فیل — غوقایب هلاک دین چیقار فیل

چون الیغا قویا دینگ یاوز یول — سیر ایچره خصیم ایله تهدید یول — شکر دنگه تیلیم نی قبول ایله — بحد کنگه باشیم نی یالی ایله

او کسوقا بلا تینگنی مین دین — کم قیلغا غا تینگنی مین دین — یول راسنون منکا اول ایشکا — کیم بولپ منکا رضا اول ایشکا

اول ایشیم منکا قبل مراد و مقصود — کیم بولسانگ اوزونگ اول ایشتا خشود — مرایشیم کو ایاس رضا سی سیندین — ایرماس بو قول الغاسی سیندین

مرقعه داشکر سال تیلیم منکا — مرغصه داصبر پیله ایلیم منکا — سر بلا کو عجب ایرور انغا ضم — کو نگلوم حر یفه قیلما محترم

مرجوم کو عذر ایرور انگا یار — اول جرم نی ایلا کیل منکا یار — کر او چاغ و کرتا موخ دور ایرور یول — سین لطف ایله آنداییولا شیم بول

ردیم غو قبول سنی مطیع ایت — اول سات سپهری نینگ قو یاشی نعتی دا کیم مغرب ساریدین طلوع قیلیپ — جرجیم غو رسول نی شفیع ایت

ای جلوه گینگ سپهر اخضر — کم اوچدا کمال تو تنی بکه انواری اشراقی پیله مشرق دین مغرب — رخشینگ ایزی رشک مهر انور

ای شمس مهر شمع جا مینگ — نو جاکالشن بعث انبیا یا رو تنی و کنز شاهی دا اسلام تمسی یا تنی و شاهم غو یا دتین — ظل مهر و سپهر خاک را مینگ

بو کیم سنگا چرخ خاکی ره دور — مراج تو نی سو نگا کوه دور — ای رفعتینگ آلیدا فلک پست — ات لاریگ اپنا غه سعدست

عالمدا رسالتینگ نو یدی — آدم غو شناختینگ امیدی — ای کنت تنگا ایلاب آغاز — چون خلقتینگ ایچره آپتیان راز

آدم شجره سینگه میوه مانند — فرزند یکا عالم ایلی فرزند — ای نور و نگ اولوب جهانغه سابق — یلکم تو تو ز آسمانغه سابق

ذاتینگ پیله نسخه جهان هم — سیرینگ پیله تو تو ز آسمان هم — ای تبه ذاتینگ آتو نیش — یوق یوق کو طفینگ آفرینش

مرنجه جهان بولوب طفینگ — بولمای بو طفیل ساری سینگ — ای ذاتینگ نامه افتوتت — ارقا سیدا خاتم نبوتت

اول مهر خطه علی وصف ذاتینگ — خاتم السنی و تی سی اتینگ — ای علم منکا لدینگ انجام — کتب ساری رنجه ایلاما ی کام

الیکندا ولی کیلپ مؤدب — علم ایلی بچوک کو طفل کتب — ای سو نمای ایلیگ نی خامه ساری — اول نوع کو خامه نا یه پاری

نامنگ ولی آنوا کیم بولوب باش — حقی دین اولوسکو تار یا یین باش — ای پویه دا مرکبینگ غه تعجیل — آلیکندا حقیه یتیگ جبریل

بو جمله قلی پایه قدر و سایان — سیر ایلاسا یل اوزره سلیمان — ای زمره اپنا شنیغ — عالم ایلی بویرو غو نگ مطیعی

بو یرو نغ او لینگ ایلکا قرض یتکلیغ — سنت لاریگ ایلکا قرض یتکلیغ — فرزینگ میستی چرخ دین متلی — ذاتینگ خدا ایکی جهاندین اعلی

سین بو لما ساگ انبیا دا کم دور — کیم نطقی جوامع الکلم دور — وحی نی کلام معجز آیین — یوق ایدرسل غو مرکز آیین

اگاهی چه جان فضاسی — نظمی لیکی عالم انشای — گنجوی ایدی لام الف لاری رست
حواض ایدی لام الف لاری رست — طغرا بلی تعیین تورکیچه چست — سرپرانی قیلب سنان تیز — گنجوی سوزیدن اولدی سنا جاکی
ضبع ایکی چکب بوناغه فتح قلم — اوچه سینه یا شنی نقش خاتم — بوناغه فتح وزنات پاکی — یوق مشک کی فتح قزای
قپاری کیکلدی قرص خورشید — اون قیروشن لونلری جاویه — خاتم دیانی مشک تر دی — توری بو قرنیک اولدی زایل
اول مهر و کرچه منحرف دور — چون جانی یار منحنف دور — چون چینی یار منحنف دور — صفرا یاسن اول بخت طلعتدا
کیم ذاتی ناشیدا یتی طالع — طارم دیا بلکه عرشی اعلم — طارم دیا بلکه عرشی اعلم — بارجارکنا خاک راه بولدی
بس عالمی اولدی فاتحی کبری — یوز آنچه کوردی جرم غبرا — غبرانی کرمشک سپهر چاغلیق — تورانچه ره توران بولور چاغلیق
یراوندی کیلب جهاندین آرتوق — چرخ اوزره ایکا ندا آندین آرتوق — بولماس جهاندین آرتوق اول پاک — بس بولماس ایدی عطانی املاک
بولماس سپهر دین کرامی — عرشی اولماس ایدی تیمک عطامی — کرمشک ایدی لامکانی انور — قیلماس ایدی لامکانی انور
کرمشک دین اولدی زمان براقی — آی کون بولبان یکی جاقی — اصحاب انکا فدا قیلب روح — اسلام تنی غه اول کیلب روح
اون یاری جوامر نفایس — ظاهر قیلب اول دین غه اوی جس — بولدیج تنی اوجون عطا جسد — اول تورت کردین غه کیلدی جسد
اول بیع دحواس وتورت عنصر — کیم حق غه سالدیلار تحیر — صحت لاری بر دوام بولسون — نوجسم غه مستدام بولسون
الی کم ریاضی غه نجسم دور — اولادی نجم اوزه ثم دور — یوز میسنک صلوات ایدی تحیات — بارسی غه مرکزین اون ذات
[illegible]
غم شامی دازار و رنج پرورد — کیم ناک نجی ای خیال شب کرد
اول شام وخیال تیمک کیم و الفعل اونیقشی ایدی بوتا الفای انیمک شایندی
سوادی یاریلغانی دمعه نوکه یک شام دا اول صاف سیاهی میمک کیم
بیننه قیلغانی وصبح وخیال ایشیک باری یوزیج آچیلغانی دمعه مزه دیه
چونکه غم ازا تو زوب ترانه — بوشام دین آیاق قپانه
کیم طفل حیاتیم ایتی نابود — سودا سیدا صبح تا چادیم سود
دوغی کیچه کیم قرا بلا سیی — کون کیچنی کوکان ازده سیی — ایمن مونه انجوک کرکو نکلوم آندا
بوشام قپانه سی اوزون دور — صدین قرا قاینوت فزون دور — سودا سیدا کوز بولور قرا نقطه
جان محنتی کیکلدی دکری آتیمک — غم آنقی بولدی فکری اتیمک — اهل شام دین ایلا کیل حکایت
کیم زنکی ایدی چو مشک نابی — مه یولدوزی رشک آفتابی — عالم نی تو توب بخوم سایر
تون کردنی شبنمی قیلب نم — غم تیره لیشین داغی اول انجم — دور انقایا پ سحر باسین
تون دمر یوزین آرتیب میسنک — کوندوزنی اوزیکا تو تا سین تیمک — کیم یر کا کیرب فجائی دین
برایشکا کولرب سپهر خضرا — کیم تیش لارین ایلاب آشکارا — لوقور غه دولوقوشغه دا اهل
چون لب ونشاط الارنغه آیب — استاد تضا حکم کا تا رتیب — اطفال نجوم ایلابان میل — یعنی کی فلک غمی دین آزاد
تعلای فلک ایچره خلقت آتی — یارین سوپوروب ملک قاتی — یوق کیم باری رنج و غصه دین شاد — عارض لاریدین ساچار ایدی نور
عارض خوبدین ساچیب نقابی — شوروزن کیسلیب زنکانی — وکیل کی مرا دایوز توران خور — میسی سنتجب ایلابان لال
بت بات کی آیب دم روانخش — عالم غه پیسنیم جانبخش — اقشام دیا کیل کی صبح امید — نی صبح امید صبح جاویه

2166

217 01

غنا کرا پاس تندین خمیشه | سوز قاقیه اغزلت ایچی پیشه | نظم ایلی تینک اصح الکلمای | سوز زرفه مشطلم نطقنمای
اول کنجه دا کنج دیکه نهانی | پیش کنج قویوب ولی نشانی | هر کنجیدا صیرقی ادراک | حد سینه تاپیان حرام پک
مرجومری ملک لار حراجی | شه لازیتک زینت فرقه تاجی | مسئله اریدن بو کنج قصی | الفاظده جاریتی طلسمی
اولیکم قولی آچا آهنین قا | لیکن بو طلسم اچارغه عاجز | کورکاچ بو طلسم ساحر مند | جادولوغ ایشیدا ماهر مند
کلکی اوچی صنعتغه فسون ریز | اول صنعه جهانغه فتنه انگیز | هر صنعه نظمی کاه تحریر | فکر ارا پر سواد کشیر
هر خطه بو صنعه دا بلاسی | رخ چاره اوزه خال دار باسی | هم خط لاری شاه راه بابل | هم کلکی دا جوف چاه بابل
هم ساحره خاصه سی فسونی | هم جادوی طبعی سحر پردازی | ایلاب بو طلسم آنغه عاجز | ساحره تیکای هر کوردی معجز
قاچای ولی ایلدیکم زبونی | اول هم قیلیب اوتردا فسونی | پیش قلعه کو بارچا ایردی غازا | پیش محکم کنج آشکارا
اوتردلاریدا تو کا پیش قصر | یکم هر پری کیلدی زینت عصر | هم تاشی داتشی دکش ایتی | هم اچ لاریتی منقش ایتی
اجمانه ایلدیکه ارا تجارت | بارانچه کو کجه آلیدا بت | لیکن بت اولوب ایاس جاوی | برهمان آنغه بیکر اوستاذ
بار اول بت کلرنج پری وش | سودا سیدا یوز غره مشوش | باری باشیغه تو شوب سودایی | اول اوتردا اولدی است وپایی
تینک یک انکا خود کان ایاستور | چون یخشی دور دور یامان ایاستور | جوریتی بو بزرکه فه اشرف | بولدی اوزی خوردیغه مشرف
میں یکم بو طرف کزار قیلدیم | مونچ فی اختیار قیلدیم | اول داکوپ ایلادیم تا قتل | تاکه تکلو ما یکردی تو تخیل
یکم کنجه دا کنج لار یاشورغان | هر کنجی کا یکم سیاحی قورغان | یا مند نژاد مندوی زاد | یکم قصر لاریتی قیلدی آباد
هم قلعه اوچون یکرا کنور دور شهر | هم قصر خ باغ وسبزه دین بهر | بو لسا مکا فرصت اول قدر چاغ | یکم شهر ایلدیم طریح ساپان باغ
باغینی ریاض خلد ایتسام | شهرینی سواد اعظم ایتسام | یوز نوع ایدی دا یا خیالیم | تا بولدی قضا دین اول مجالیم
یکم ایکی بوردنی قو تویوب کام | کام اولدی منکا روا سرانجام | ایدی کو اوچنچی نامه درد | قیلدی مینی عقل دهوشدین مزد
امیدکر بو یانا ایکی هم | یکم ایرماس ایکی بوردنی دین کم | یعنی هم آنینکی بوخ کیچه | هم سوکرا تونکی کنج سوخ
آیتلغای ایکیسی بی تا قتل | اول نوع کو ایلادیم تخیل | بولغای بو مراد خوش دین مرادیم | تیکای بو کشا دین مرادیم

ولایت سپهری تینک اختر جهان بیی | وهدایت معدنی تینک کوهر ارای

وننظم اوجی تینک مهر فلک احتشای دهسانی جامی تینک پنجه صاحبقرانی

یعنی مولانا نور الدین عبد الرحمن جامی دی انکه سوزاک دا تینک دردی جانسوز

چون ملشت اولدی جانیکا پسر | سوز تاریکا صداع بو لسا سند کل | هم دین کو عصای باشیدا تاب | چالاک کا ایکی جانتی قلاب
علم آیتی تینک ورق نوردی | کوریلاب دیو ایدیشیاطین | یوز فیض قو تیشتی ایلابان صید
یکم مهر تو تب تمی دا پایه | پیل جبل متین جان ایلی کا | ابریق وضوی بحر کردون | سر قطره کا تا پسا ذره کمنون
نیلتی دین ایلابان ملک حل | اومین اقیب آب زندکانی | کعبه اریکا کیرار کا ابواب | دعا بایلیغه حلقه سعادت
توکیدا ستیت ایلا کاچ یکن | کعبه اریکا کیرار کا ابواب | محرابی اوزه یاز یلغان اسه | ایو تینک ایاسی اچیک دا کا
اول تاکه دانه لار پسلی کا | توز اسکا انکا فیض نا دانی | سجاده و مسجدی دا محراب

باشینه چو پیش سجده چاچین ... ای دوره ی دین سوتوب ایاغین ... ایلاب آتی ی تخی غه م غم
مرسجده واحق ته پیر و واصل ... ی سجده واغی بو دعل حاصل ... آتیب ملک ایچره درس تحت
ساچیب قبی جان ارا نور ... ذاتی پیله نور علی نور ... لیکن تاپیب استمار جاے
ای عالم یوزیکا شمل افروز ... فیض اینیه ی خوبیتل افروز ... فایض سنکا فیضی پیر نیاض
چون فلیک جرخه ده شوب صبح ... جو بیتی جاب اوزه تو توب لوج ... سوز سلکی کا نضوک آتی تاپ
کلکنک جوخه میراتیب لعل ... اول نا وبو درخوا ی ویرل ... بیلکم کیپان جهان معنی
چون جوخه ین ایلهان قصم فرد ... عالم یوزیدا بوبوب جهان کرد ... بل عرصه آسمان یوزینے
هم نظیک نژ ایک کیپ خوب ... هم نژ نیک نظم دیک دل آشوب ... عالم یوزینی توتوب کا می
گرفتنی آیتای مرتب ... کلکنک نیه سوز قیلیب مرکب ... اوزکا نیا نشنا مه قیلدیک
لیکن کیشی بو پا فکرت اوتیش ... اول کنج کا تم ایروز علاوه پیش ... یوز عقل نی قیلدیک آنداشیدا
چون تخمنی ایل بلا سی ایتیک ... جان تخمه لارین فدا سی ایتیک ... صالدیک ملک ایچره ذکر تسبیح
جون قیلدیک اچین اتقصص فن ... اول قصه اولوسنی بولوی احسن ... ماچستی با شینه کمر ثریا
کورکوزدوک تا رتای غم و رنج ... پیش کنج لاریکا چیدیش کیچ ... نژ نیکنی کو دیرمیش آزین آرتوق
ناکشه اولو پسوته کا هبو نمای ... فیضنی آتیک ایکا عام بو نمای ... عالم ایلی پایالی بین هم

جون باوریم اولوی بخت فرخ ... ای شاه مرتضا کیم چین و هند شاه لاری ایتیک واقعه یزید اشوع شاه ... قوچوی منکا فتح ایله ظفر رخ
تخت توتوبان جنبیه ثانی ... لاری دیک حرکت دین مرا د فلک فرزین رو پیلی حوال پیل لار دیک استانبیغه ... اجتیم بو خزاین معانے
بار ایروی چو کیردیم آغاز ای پاک ... نع قوبوب سرکش کیک دین مرا د دور و کرک بو زا شهی سپهتر دود مام قرا نجی میدان ... غلام جوا مر پاک

الوغ جوا مر شین دین ... صافی دور تعل آشین دین ... چپ وایتا کیمنی ایلادیم کان ... ذوق ایروی کو تار مک اوزکا امکان
آزین چشتم جو شاد و خرم ... قوینوم تو تا چپ هم ایتیک هم ... بیکدا حاجوم تپ نظیرتی ... بین کیما تیاب اول پیشکا لایق
یکم عرصه بزی بچه ده پیتام ... بار دیغ آتیک نثاری ایتام ... چون یار ایروی بخت جاودانه ... تا قدم ایروی یعنی پخودا نه
تا ایلتی پر خجسته منزل ... مرنوع مراد آنده حاصل ... بخت کپی آنداجوزم کا می ... تخت اوستیدا پر خجسته شاهی
بخت آتی یکم ایتیک قرین آج ... شه باشی اوزه اوج اوج ساج ... چون ساچاغیستی شعار قیلدیم ... بادو یوقینی نثار قیلدیم
ویریم کو پیلای نی شاه ایروز ... ی عرصه بارگاه ایروز ... بار ایروی شه سپهر تیکمن ... یعنی کا هتر دولت و دین
دین نصرتی تیتیک علم طراز ... یعنی سلطان حسین غازی ... شاینیدا نزول آیت شرع ... حولی بولوبان حمایت شرع
دین علی نیک آزین اشفای ... اسلام غه پاک جلای حاسے ... سین کنکر قصر عرش ساچیل
هم لام لوا خو زلف پر خم ... بو قصر ستونی سونگ الف هم ... موسی کیک ایش اولساد سکیزی
موسی کپی حق ایشی کا ناظر ... تخت اسلام آنا کیلیب ظهور ... حق سرفتنی ایلهان تجلی

2186

یوتی انگفت وین شغله — چتر درکی تر قدرافی تجمه — علم اوزه شاه ذات پاسکی — درویشن ضمیر دردنا سکی
پل فلک آلیدین کریزان — پشه پری سیمنا اشک ریزان — شیراوزرا قلمی برق جاپ — صورا ویشکته یاشی آپ
تیغی کراپ فاجاسنه — خلقی توزاپ ینا جاسنه — شه قرارا اوزی خاق اتماک — درویشن لانا آلیدا اوچ خاک
کیرایلی قاشیدا عرشن اعظم — ضرایلی قاشیدا ذره دین کم — درویش پیام دوس اوزا شاه — شاه ورویش برک اسه
دیسام کایدر سخا انکا فن — دیاکلیک ایدر قوایشنی روشن — دیسام بار دور جانیمی ا علی — کردونی دیاک دورر مقبل
عمرایتای علم کیسی فه صرف — باتمای ورق اورزه حرف برحرف — یکمن دینی یاپ قلب عمل — اول یکلیغ کیم سنی مرسل
مرهم واپر کیشی کرا علم — یکلیج آچا آلای آلیدا دم — علم ارا علم علم دین دور — دین علمی فقه ایدر تین دور
بزمی ایا مرقیه ماهر — پرسیله قیلدی ایرسا طاهر — یوز شبهه قلب باری موجه — کیم قلی یاسه بریدین آکسه
چون مسله کوقاپ معقل — اوزشبهه لارین اوزی قلب عمل — اول دپ نی اوقوب ورق واطلق — بوروپ نی کوکلکی کاسایپ حق
چون مسله یا پداساپ قدر — یوز مجتهد ایلایان تحمه — هر بردا کی اول وجان میایل — آنین ضیا یاپ رسایل
کوکلکی کاسایل آنچه معلوم — کیم بوماکی کتب وا مرقوم — کوشش پسلانی یاد توتای — پرتو ملاکر ایشیتپ اونوتای
مرکتبه کوکوزوب وضع دین — شاه ایلاب ابو حنیفه روحین — یوق فقه فقط حدیث وتفسیر — مرقایه اکر دخل قیلدی پرپر
هرکیم کوتوجه ایتی سیتی — آنداق کوکیراک تکلم ایتی — کوزکلکی نی کوشه بوروپ هزه — کیرانی پسله اولوس عرفه
هرساری یاقلب ساجد — لوم چاملایک آندا ساجد — یالغزدیاپن کوقبله کاه لار — قرایلینه طرفه خانقاه لار
هرشربت ایاغی جام جمشید — هرصدقه فطیری قرص خورشید — هرغب غذایپ آندا محتاج — مطبوع لباس آلپ یالانماج
هرپولدا کرآفت احتمالی — کردونده چکر رباط عالی — باری سفرایلینه پناه اول — کاپ یتکا کاتکیه کاه اول
چون تاپتی مسافر آندا آرام — اج اولپا طعام وکیرپا جام — کلکی قیان کرایل خراسی — سحرای عدم توتوب عراقی
چون جزم قلب برایشنی تاجر — سودایپسا یوکلی دین مهاجر — منزل قیلدی اول پاتاغ اوزا باغ — قضادین کوکلکی ایچره یوق داغ
فرخواه ایله تاپا ساخریدار — کاوپسنی قیلا یمی پدیدار — کرمنیا یرپ قاشینه وچ — تکلیف لیتا آلامین کیشی هیچ
شهرا یچره اغراجه دار جولان — ایلاب نی سلای وتی هولان — آجربوصنعت یتنه رعایا — یرنوع فراغ اپ تمیا
کیم مهری اوزا یشیکاشغول — حاصل قلب اولپ کای محصول — دانه توتوبان جان یوزین چرم — اول نوع کوکرک یوزینی انجم
بوغدای پسله آرپه پرساسایل — بولمای اکرا پخو بولپا مایل — دانه نه کوای پسل قیلای — بل شهره اپر کواتپسلای
بواصل ایله عدل بی نهایت — شهرا یلینه باعث کفایت — مرسودکری خارت ایلاب — بستان دپسه عارت ایلاب
اول ایل کاکه دشت ساری دور پسل — لاکن کی ظاهر ایلایان کورک — ایکری قویپان قیرلی تیری بورک
قویغا بوریدین بوروب اما یلیق — قرنجی ایتی پسرلا بایان یلیق — دیسام بودیکانچه لون وکر یوز — یینکدین پریاپس بوسوزنی پسل توز
بوطرزه کاول جان خداوند — یوز مونچه غم ایاسی رضا مند — یاروب کپراولپ کاکا تمیک — علم یوزین ایت تای انیک
بوطاق قه جاندا عدل دوای — سوزدین داغی کپروب ایسا مرادی — آنداق کوتیلار میسر ایله — علم انکا مسخر ایله

خاتمت حکمی غریب ایراد زین وسلطنت بخشی فرخنده آئین یعنی سلطان تیمور

ازین بحار ایراد نوشتهای سلطان بهادر خان خلد الله ملکه

و مکتوبهای وسلطانهای عظام علی العالمین برتمار چنانها خضر سیدا نیار تر

کیم چو صفاتین یتیا ادراک	آنکه چون تخت ایزد ساور پاک
قیفا فاخک سوزین شماره	خورشید حویثای زین فی چاره
گشن منتین دیکانکا پیچه	گل وحسن ایارکا قایزه مه پیچه
آیتلدی چو شاه بوچون ثنایی	شه لار یشکی وانکا درگاه
کم کشور عدل آذه با شغی	عدل وجهان سپهر یه محمد
کم ایلی ایچره تهران اول	وانی کیک انش وجان بر سیچه
انه انه فی آیت ایرور بو	کیلدی ملکی باری صفاتی
جوی ایلمیدا تو قوز افلاک	صرالمیدا وزه ایک محتشم
قلی ایدقب جهانی جاویه	اون شین وزه نقطه نروانع
کیرانی بولوب چو چرخ چهاری	وال اونینغه فتح زلنی بندی
اوتی یوسنکه شهر ملک دین	میدان اراقیب یسل جوکان
چوکانی باشی بلال تابی	انجم تلاشب بولور اوجون کوی
مرتبیی فوتیک صوبانی	بزم انچره جای عالم آرا
بزمیدا سپهر خوان یینور	یکن دف انیکه قولیدا خورشید
تختی کوکب سپهر سایه	تاب بارن یاپوسی دین قدر
بوپایه پیله یسانغان اول تخت	یوز تا جور ایتلار یکا محتاج
قول ماری قادشتوروب یراق دین	کیم وین انکا موندین اوزکا ارمان
باشی یرکا قویوب ثنا دیاک دین	شه لار باری یانداشب قدح نوش
ساقی لاری حوریا پری دیک	قاماسی انکا عقل وهوشی باقی
می دیمازلال زنرکا سنی	عنم انچره بوبوب حدیثی انجمش
کم سوزیله ایکا جان باغیشلاب	آفات زمان اوچون بنا سی
هم شاه جهان پناه بولسون	هم اهل جهانغه شاه بولسون

شهزاده عدیم کیک دنیا سیت	شهزاده یسکیم شه دشمنشاه		
هم سلطنت اوچی تیمک چراغی	شه لیغ چینغ دا سرو کلهر		
یعنی کیه جمیع قرمان اول	کرآنی اولوب زمان به سیچه		
نی پاک وجیسته ذات پرور بو	آفاقی نه ملک وشش بولوی ذاتی		
افلاک قاشیدا تو قوز خاک	رایین جنبشی دا مهر انور		
اول عدل ایله شیدا یعنی خورشید	چون قوی شه لاری کوکا راجع		
کیمن وقتی کم آچلب کمندی	اون اونینغه فتح زلنی بندی		
چوکانکا چو قیلب عزم میدان	میدان اراقیب یسل جوکان		
دست انکا حیات شاهدی	میدان ملک اینکا کلی کت اوچری		
قدر اولکا رسان ملک دین	بزم انچره قاآنی عمر فرسا		
اول خواند انجوم قرص لیمو	خیا کرد نغمه پازی نامید	یکن دف انیکه قولیدا خورشید	
چتا قینغه نچو مهر پایه	پرمایه کم کیلدی محمد یا در	تاب بارن یاپوسی دین قدر	
تخت اولیتدا احنرد جوانبخت	ایکری قوی جهان باشی اوزا تاج	یوز تا جور ایتلار یکا محتاج	
قرمانینغه مشطه قیراق دین	اولتوروب انکا کم بولسا فرمان	یکم وین انکا موندین اوزکا ارمان	
سلطنه بوکه باشی اولوب ملک دین	نرصدا بولوب اوشبو برادشه	شه لار باری یانداشب قدح نوش	
کوک دوریدا مهر خاوری یک	می یکمکا تو قوب بولوب ساقی	قاماسی انکا عقل وهوشی باقی	
ساقی سی حیات جاودانی	شه کیم انچه اول می اولا بخشش	عنم انچره بوبوب حدیثی انجمش	
پرسوزیله کم جهان باغیشلاب	تا بولغوسی دور جهان شاهی	آفات زمان اوچون بنا سی	
اول تو نهای تیغی دیکم سوزین عشق	شه لار باری دعی اولتی نیک بخاری	هم اهل جهانغه شاه بولسون	

انجمی اول عالم سوز اولوب نیک شه لاری پیرای و سوزاق و نغز خیال صافی سوز اولوب عنم بیتی عنم تمام و عشق نیک بولوب

تیغ انشتی نه تیکاکی وقت یاغمن تا بین بر حوره بیغه عاشق و بیاچ حسن تا بی نیک جانغه شوق و محبت حر بین ساقی و عشق نیک چو بین اول کچی

تیاق و اول شمع نهایت پیله سوز بیدای چوغا بیغه چو ساقی بلیسل جهانی پیاکر و شمکا و نجون سوز بیغه تو شمکا

اوکمان کچه کیم سپهر پرفن	خورا و شکا بولوی ظلمت مکن	صرا اوزه ایسپه تیم شبکیر	کوک جوغی ارا صاچار یوی قیر
مین کبنه قیر کوبوا مجو پس	اصل تو اچیان ایشیک فی پیچ	اودان اوزه برقیره تنه	قون قیری یوزیکا قیر چو شه

219b

جیم بولبان بوقیسر ایری — کونکلو کاتقسر سپه قیری — مرکب انکا توسن تخیل — مریان چابار ایردی بی تامل
شبرنگی جانه اکیپ یوکوردی — چوبرغب و تیزی تیز تردی — کیم تاپتی مشامی عشق دین بوی — ترکیاتی بوبوی ایلدیک و پوی
چون وادی عشق تا سپتی منزل — اوتا کیلکی مشکل ایردی مشکل — راکب غوغا دانی درنگ بولدی — مرکب نیلنگ ایاغی لنگ بولدی
هم همراه اپتی هوا خاشی — یوحای توکار ایردی هم بولوت پاشی — یعنی ایسار ایردی سیل دانی تیز — یعفور دانی ایردی وحشت انگیز
قوتی تیه یکی دیاک دین آرتوق — کونی یوسوب استاکلن یاردی خلق — آفاق یاربان کمردین شرق
یا موسی اپتی عیان تجلی — حق طور اوزا ایلیان تجلی — اول نوع کی طور اوزا تجلی طور
کیرشب اورا بوبرق اپتی تیز — ظلمت قاشقه سی ضیا ریز — آفاق کی وسول ها شمی کیشی — بحوا بچره چو بولدی وحشت افزیش
صوبح توتی کاوج قوستی — یوز لمه سیدین جان یاردستی — چون برق وشن اولدی آسمان مو — یثرب قو بوبرق سالدی پر قو
کوتوس اوزه اول چاقین چپ خور — تون مشکی کا توکار ایردی کا نور — آفاق کی خلیل اوتین زمانه — چکتور کای اودا رازیانه
یا اوتنه بارور دا برق کردار — نمرود یوز یکا سالپ انوار — پرفلد عیان بولوب یمن دین — تاسفار ایدی آتشین کمندین
آفاق کی سیل بولپا طلاع — یولفای قرا تون یمن غوغا لاع — برق یوق کی اوپس کونکلی تاسا بی — قیضای قره تونی ها ستا بی
کی سالپ توقیس اوزه ناب — اوتین بولبان حرم صفا یاب — یانور بولوب حرم غوغا نازل — اول تاغ اوزا ایراهم ایردی منازل
کاسی اصم اوزه ملمه افکن — شاخ اوزره بچوک کی نار ایمن — آفاق کی سلم ینابع لارین دور — زیت پرکای جان اپتی نور
کی نجمه اوزا اوت چاقپ بو نفسه — شعله چیک اول اوت آسمان غه — جبران قره شامی نار و محذورن — چکلکان کیبی اوتلی آه مجنون
کی شام اوزه خیزی بی مدارا — صبح ایلیان آندا آشکارا — آفاق کی قپلپ کی همه میلی — رلف اچره جابین آچپا لیلی
بیکریه ایدی اول چاقین پاسپی — آندین کی رونوب قپدی دسپی — یوق کیم چاقلور دا بی تامل — یوزی دی قپلدی قپلب کول
یولقان سیایی برق و نوری پرتان — میریان کی رونوب سباع دران — قپلان پیله شیر و پیر خونریز — قان تو کلکای چنگ لار قپلب تیز
عشاق تی کی بولدی تو فراغ — میریان کی رونوب سونکاک لاری آق — سوکسوک کپتی کیم چو جو لدی پوده — یا تقای یاری اوزه تو ده تو ده
کون کیخن ایتوروب ارشه ها ناد — تون خیلی کپلپ قرا بلا طاد — یا قین دیاکیم بولوت عدد دیک — پیکان تو کوب ایلکا تطیره سوز دیک
میریاری قرا بولوت و جنبش — ایلب قره دیو دیک غریبش — هردم کی بولوب آثار میاسی — کوک طاقینی اوزا پتی صدای
آقشام دیا ظلمت نخافت — جان قصدینه میریاری یوز آفت — حیرت دا میا فرشتک پی — بولمای یا غیبا پر قدم سطی
خود قایدا قدم اورا رجای — اول پر دیاکیم یوق احتمالی — یوز آفت ایچنیا جان اوچلاب — یشک همکه دین نمان اودچلاب
قو حای انکا خوف صنت کی باب — اول تاکیسی کی کور سا صواب — نی قتل آشک رفیقی نی هوش — قو جان دکر اولپا جانی بهوش
یوز قاتلا کیچ رسیده جان دین — امک رحل اپتی جانه دین — آفت دین آچای ایکی کلوز سنی — آچیکتی سخنه دیکر اوز سنی
آتلک یلی چو تون کولین سوپوردی — محنت بولو کینی داغی سوردی — بی آب مسافر رسیده — پر لحظه بولوی آرمیده
دپ اندیکا کیم ایردی بو تون مو — یاشت بلاوا تیره کون مو — سونچه سو بولور جانغا آفت — میریان قدم اورسا آنا آفت
نی وادی ایکن بو تیره وادی — کیم دم یوقیو تو تار نسوادی — اول بو لاین ایشوا ایشمز اوا قف — یم قیلیی نا آچیقته باتف

4-a

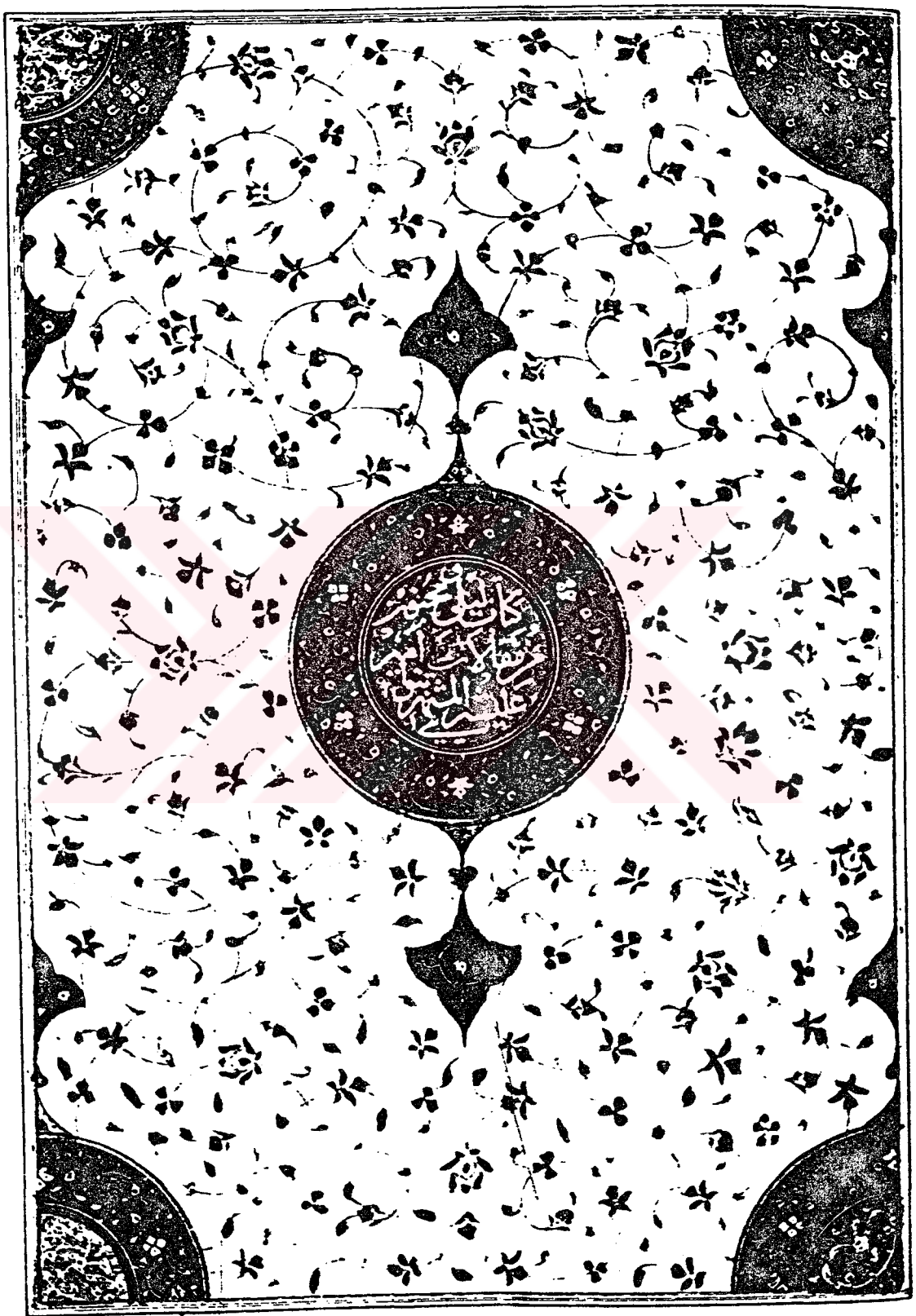

یکم کیلدی بو دشت عشق دشتی — جان آفتی کیلدی سر گردشتی — سر برق کی گور دوک آوز عشق
یکیره صاحب فکرت اولدو — کوین اوزه عشق توتدین بولدو — یلغور دیا قطره بحار اولدی
اولدوه مباح یکم حلال اولدی — بودشت دا هر طرف اوشاق بولدور — اژدر کیلب اول قضا دانکی
عشق ایلایان تپ تحتی ایدنی — یاز ایلایان تپ تحتی ایدنی — آفت انکی کیشی تیکن اولار
کیما بولا آتاسی آنا پاکن — ساکن نی کی یوق سروری لکن — خوبر کیشی یکم سپهر بولماد
قسم توفراغی دیمیدین سرشتی — عشق اولدی دیمیل سرو دشتی — سرشته دیمیه کرنماد اول
جسمی دا فاصله مرتب — یکم ایلادی بیکدین مرکب — هم توفراغی اردو کیدین کرد
هم یکیکا قسم صرصر آوه — هم اولدی سهوم عشق جان کاه — دیدان تی غم توشی مکانی
سعد توتو یکا ساچی ماند — مرتادی جنون ایا فیفه بند — عشق انچه ده جنون آنیک صفاتی
بودشت انکا مقام دیمکن — اولدی کل و خار دشتی گلشن — پرنادره عشقی مبتلاسی
آیدین فجر دوب الم دا — یوق شکلی عرب پلد عجم دا — عشق انچه ده بچوک کی اول یکانه
افسانه لاری جانده نادی — نظم ایلاب خرد و دفتادی — یکم شمس سوزدین روایت ایلاب
آفاق کی بولدب دیاکی سیلی — نظم اولدین نیکب افتی سیلی — یکم حالی نظم ارا ایدور فرد
چون سوزیمیز لنگ اولدی نادی — تحریر ایتیش بودا ستادی — مقصود کی پلد طرفه مقصود
بوجیل کی بودم اولدی صلدم — یکم ایلادیلار بو قصه منظوم — بودشت ده قیلادین کذر هیچ
ایشیکان ایله عوام دین سوز — یادا ولی نا تمام دین سوز — بوقصه فانچی پر دیار نی چب
سین یکم بولوبان سپهر یا بیک — بو بادیه ده توشوب کذار بیک — پلدیبک انکا حال نی بیکان دور
سوفیا تپه اول کیشی کی بیک — نی دیکای و دیپ یکم انا نغای — من یکم آتیم اولدی دایی عشق
آیتای بجنون سوزینی سکا یات — یعنی غمی انچه بی کم دکات — بوسوز دیبان ایتی قصه افغان
یکم پلد و پلد حالی آنیک — اندوه و غم و ملالی آنیک — چون قصه نی انکلا دیبک لوان بول
سینه دین رقم ایلایا کی حکایت — پند ایلایا سکا سوز سماری جرایت — ثبت ایلایا سکا آلار چه رنگین
یک اولقه سی دردو سوزی کیرا — مرکب ایلنه دی کو پراک — اول باغ کل و سنبل اولدی موجود
کور سکا اول دین نور یکانه — سین قیلغونک کوزیا شینی دانه — بولقه اول باغ پسند و خواه
چون عشق خوا و سینی پلدی — عشق ول ایدی قبول قیلدی — جامیغه تیشی ذوق و حالت
سوز و یرکا یلنی با غلایان رشته — اول مرکبی اورزه سیکره حیت — یکتور دی چو جیره خوش حالت
چون قیلدیم اوای فرش باری — قول یاردی دولت و نکاری — اول نوع کی بابتت ایتی ارشاد
پرسلسله حقه تسیدا دیکیم — بونوع چکار صدای زنجیر

ایتیش بیکیه عدم تیسی دین تو تو توب وجود حیه نه تو توش ست دون

220 b

مرکز کیم اولی دولت یتاب ... ایل کوکلی اولسه دولت یتاب
سودای خورشید تاپ قیلیل ... کوز ماهیکی کا تیتاب وسیل
بعضی خودین تاپ تحیر ... بعضی سوزین تاپ تحیر
بس طفل عجب کریوز کمن سال ... جانین سیوب آنی ی توالار
چه ایشپ جو بولعجب سوز ... سیوماک واه آنا سوز فرق
یتکاچ یاشی قدرت دیشلاری ... جان برده سیدیغه یاچیب پرتری
کیم کب اولا نجیته فرزند ... ایستاتی قیلیل انچه پری
ای پرعلم سوز قب ... چون علم ایله ار جمله بولنای
سوز درسیدا لوکه پیروی تعلیم ... بوطفل ایلیکی کا پیروی چیم
کیم قیس قلم اوچون عرب ... قیس مکتب خود کبی دا علوم اورا قین ایودر کا نی دشق مذ با دین پ
تا بلدی مزور اوستادی ... اول اوراق نی ساوور غانی یعنی لیلی چیسی کلشنی دین نسخه خوانی کیا
یک آمروحی انچه وانی پابست ... قیب صحت بهاری نسیمی دین لطافت کل لاری چیب کب غ نی بیشا
اول طرفه قبله داسه افراز ... ودول کل لاردین قیس کوکلی ایا فیه عاشق بیق تیکن لاری ساچلغانی
قرایتسا دی سوم یتکلیغ ... مرایتسا حی ایا یفه نواسا ز ... شخصی ایمی بس عظیم شانی
تون اطلسی فه کیوتی کرانه ... خارا ایلیکی دا سوم یتکلیغ ... خان کرمی دا محمر خاور
قویای غم دمردین تباسی ... خلی دا پسر ایسکی خلخانه ... اوت قدرینه بوطایس سم آورد
بستا نیدا بوز کل ایردی خوردی ... اول ایلکا احاطه پناسی ... کنجی دا کپ ایردی کوهر فروز
پرشمع ایله مجلسی مزین ... پرکل دین آنینک دماغی خوش بوری ... پرشغل ایله کوزی منور
یکم چشم اویی آنوین ایردی روشن ... یکم چشم اویی آنوین ایردی روشن ... شمعی دنی شمع چشمه نور
نخلی دنی نخل سرو آزاد ... سروی دنی سرو رشک شمشاد ... آیی دنی آهی جور طالع
شهد ایکی سیلی دلی رطب نوش ... بدر ایکی جهنی دلی قصب پوش ... زلفی تو نیدا عذاری خورشید
نی شام کم چون آچیب سواد دین ... قویای کوکول انچه صبح ایدین ... باش یکم تو شوب ایکی کاشی
چون واقف اولوب بوما جرا فه ... مشکین خطه یکریب ارا فه ... چون دسته پرب آلار فه تزئین
یوق یکم ایکی سرو تو دیده ... سرماری نسیمی دین خمیده ... کوزلار ایکی شوخ کا فرمت
اول سرو لار آستیدا اوزاچیب ... تو سوطی عنبر سا یه آچیب ... مرکان صنی ننگ قرا باسی
یوق سایه کا تورت صف چکر نگ ... بجوی بی سی سرنه رنگ ... آچنوچه یوحوب کوز اول سیه تیز
دیا برسیه نی خیل مسلح ... چین وشکی کیسیک لاریکا موتح ... مژگان آیخه ساچیب بوآهوی چین
یوز روزه نظر دین نشانه ... خال اندا قریب ایتار کا دانه ... اول دانه خوسیه اولوب پسر آدم

قی قیلسا بیان خود قه مقول ... باشین یانی خطه واصبتو ل
اطراف دین ایل کیلیب تماشا ... اول نا دره نی قیلب تماشا
جانین سیوب آنی ی توالار ... سر کیم کوروب قیلب دعالار
سیوماک واه آنا سوز فرق ... پرمشوق ایردی ایکی عاشق
جان برده سیدیغه یاچیب پرتری ... کوز مردی دین ساچیب سپندی
ایستاتی قیلیل انچه پری ... یعلم پرور کا بی نظیری
چون علم ایله ار جمله بولنای ... آفاق ارا پسر بلنه بولنای
بوطفل ایلیکی کا پیروی چیم ... لیکن مکا عشق دین سبق پر
قیس مکتب خود کبی دا علوم اورا قین ایودر کا نی دشق مذ با دین پ ... یونوع ایتی فسانه تقسیم
اول اوراق نی ساوور غانی یعنی لیلی چیسی کلشنی دین نسخه خوانی کیا ... مردان چو تیلاتی لار مودب
قیب صحت بهاری نسیمی دین لطافت کل لاری چیب کب غ نی بیشا ... اوم بچه دا ملک نما دی
ودول کل لاردین قیس کوکلی ایا فیه عاشق بیق تیکن لاری ساچلغانی ... دبس ایچه تاپ کلای پیوست
مرایتسا حی ایا یفه نواسا ز ... شخصی ایمی بس عظیم شانی ... زفت واسپه دین نشانی
خارا ایلیکی دا سوم یتکلیغ ... خان کرمی دا محمر خاور ... پرقرص نیر دیک محقر
خلی دا پسر ایسکی خلخانه ... اوت قدرینه بوطایس سم آورد ... یل خیلی دین ایلتا آلماین کرد
اول ایلکا احاطه پناسی ... کنجی دا کپ ایردی کوهر فروز ... پرزدین اتپ ولی قاخر
پرکل دین آنینک دماغی خوش بوری ... پرشغل ایله کوزی منور ... کیم اد چقنی ایردی مهر خاور
یکم چشم اویی آنوین ایردی روشن ... شمعی دنی شمع چشمه نور ... نوری که یامان کوز آلیدین دور
نخلی دنی نخل سرو آزاد ... سروی دنی سرو رشک شمشاد ... آیی دنی آهی جور طالع ... بدری دنی جور مجمع لاح
شهد ایکی سیلی دلی رطب نوش ... بدر ایکی جهنی دلی قصب پوش ... زلفی تو نیدا عذاری خورشید ... خورشید لوزا زلفی شام امید
نی شام کم چون آچیب سواد دین ... قویای کوکول انچه صبح ایدین ... باش یکم تو شوب ایکی کاشی ... حسن انچه ایکیسی خنک تماشی
چون واقف اولوب بوما جرا فه ... مشکین خطه یکریب ارا فه ... چون دسته پرب آلار فه تزئین ... بینایی اولوب بلال مشکین
یوق یکم ایکی سرو تو دیده ... سرماری نسیمی دین خمیده ... کوزلار ایکی شوخ کا فرمت ... سرمه یسی فباقا اد یقو حدمت
اول سرو لار آستیدا اوزاچیب ... تو سوطی عنبر سا یه آچیب ... مرکان صنی ننگ قرا باسی ... کوزلار اوزا سایه ننگ قراسی
یوق سایه کا تورت صف چکر نگ ... بجوی بی سی سرنه رنگ ... آچنوچه یوحوب کوز اول سیه تیز ... پرپر کا تیکب قیلور غه خونریز
دیا برسیه نی خیل مسلح ... چین وشکی کیسیک لاریکا موتح ... مژگان آیخه ساچیب بوآهوی چین ... یکم ایلاب موجه لاری مشکین
یوز روزه نظر دین نشانه ... خال اندا قریب ایتار کا دانه ... اول دانه خوسیه اولوب پسر آدم ... بوداندغوبار پا اهل عالم

221 b

شهد لبی دین کہ کامی شیرین — آیین کیسان کلاے شیرین — اصلی واصف ذخیرۂ جان — اغنی سوی آدا شیرۂ جان
جان تا پسان لوک اوپا آنی — موزین دیبان آب زندگانی — جان هم کپ ایکی تصل میکون — هم طوق ذقن کپ انکا نون
برآزه نمال سرو قامت — کیم جلوه شناپ قیامت — نی عپ قیامت ایسا مردم — کورکا نکا میار چواوز کا عالم
چل رشته جان زار یکلیع — جان پرده سی انچه دار یکلیع — تای کر یا پیب بلاے آنے — جان پرده سی ابولوب نمانے
هم کوهری رشته شغلی دین پاک — هم اصلی غه یوق کرند هکاک — پاک ایردی نچوک که راپت دعوی — بکرایردی نچوک که خاص معنی
یوق ایکی سپاچی توزیکا غایت — معنی ایکی سپل ی نهایت — آنین بولوب آتی جلوه آرای — آنداق که برات دقدر آرا آی
کیم نیک که برلوب دیاک کا میلی — ملحوظ اولای منیر سیلی — کل دیک یوزه ایله بوتازه گلشن — ایلاب آنیک کوزی روشن
پرادی قیلیان آنا مرتب — کیم برضای اول اوی بوآی قه کتب — لطف ایچره نچوک که نوکر ماه — سکن بولوب آندا ماه خرگاه
اوینی یارد ترتیب دپر مذکور — تعلیم آپان فرشته دین حور — لطفال توتوب اول اوی ایچن چوم — کورکی خرکهی سنی نچوک که انجم
اول خیل اراماه مجلس آرای — آنداق که نجوم ارا سپیدا آی — چون قیس سوزی لیلیش ایردی — کیم دالدی نکر قلیش ایردی
استاد قه قیلیان آنی تسلیم — تا قیلغای انکا علوم تعلیم — یوق ایردی قیلدلار واکتب — بوکتب دین اوتورغه انسب
آنداق که برلور عیب دا مهدود — ابلاب نی که رسم بولسا موجود — تاپشوردیلار آسنی نکته دان غه — کورمز محیط پسکان غه
چون پاتی بونوع کور مرپاک — بحر اولدی بودقیق دین ملنگ — ساعت نی چوا ختیار قیلدی — لوح اوزره سبق نگار قیلدی
ایلاب انکا لوح سیم تسلیم — فی الحال اینی سبق نی تعلیم — تعلیمی غه پسل نی چت قیلدی — نی اول دیمی بو درست قیلدی
مرنچه سبق دپسان فهم دراق — کیا کپ ایردی بوروزداق — سهو درس لاری بو حالتی دین — هاجز ایدیلار نجا لتی دین
پرکون ایدی هم سبق قه هم تکه — ایکیسی کون اوزقیش لیردی پسکه — کون بار ایدی کیم پیش اون سبق نی — انکلاب ایدورور ایدی اوق تنی
آز وقت دا ایلادی زیاده — آنی یادی علم ارا یگانه — اول قت که اول زمانه فردی — کتب غه کیلور نی باشلاب ایردی
یعنی دیمای اول لب پری زاد — پرعارضه پرلا ایردی ناشاد — طبعی دا تو یاشی کپی عمارت — عیشی غه سالپ ایدی عمارت
مرطبع که ذاتی اولپا محرور — از وقت ایتاز تنی فی رنجور — ناری کراو چوک یانا نه چرانی — بات اورتا نورآر تنوع اولسا یاغی
کون قوم نی نچه قیلور تفریق راق — لوت یانسا نیه بولور بسیق راق — بار ایردی قویاشی مزاجی نارسی — قوم نیک هم اپیپ نیم حاری
مرغولی ایدی رطب پله شهد — می انچکانی هم قیلور ایدی جهد — شهد دمی و طبع ایله سوا تورت — چون مشتعل اولای سالیلار اورت
جسمی که بار ایردی یاسین کل — حاقیلور ایردی آتشین کل — یرکیم کلی دین بولوب روانه — اوینی قیلیان کلاب خانه
چچه کپی حله لار دانایاب — خرده کپی اوت انکا سپاپ — کم بولسا مزاجنه حرارت — تیرا تا قیلور ایدی سزارت
شمشاد دینه تیزاناک چوار — تاتک سیلی دین ایله کیم سپدار — چون رزند بولدی ایرسا خاره — بولور نفس انچه پاره پاره
اول تن غه کو لطف دین ایدی کل — سیل تیزاتور یکا نی تحمل — باشی اوزا جمع اولوب انجا — خاصه قیلور ایردیلار اجلا
چهار غه شکل ایردی پرمیز — آنداق که کوزی قیلور دا خونریز — بوحال ایله ایردی سرد کل خه — کیم بولدی مزاجی ضعفی تمدد
مرنچه سپهر ایدی چه کار — هم بربری طپیشتی مه دکار — هنت انچه طپیت اولسا مشتق — بوناک که نوتان طپپ چاذق

یوق ایرسا مزاج دین صورت پیدا
جان پرسانه سود بیکا حیله
جمع دین ایتار مرض نی خارج

چند قیلدی طبیعتی صحت
ضعف اولدی کم و تیشی قوت
صحت سعادی قویدی یوز مراده

میل ایتی مزاجی نو سلامت
طبعی نه یوز اودی استقامت
نخل قدی سرینه یو لدی

ی طبعی خسته بولدی عشرت انگیز
قان توکاگل او چون اوشاتی پرهیز
چین ایچره بو رزقی دین اندردن

پرگون ایرچک ه مودب
توشنی باشینه هوای مکتب
آرایشین ایتی آشکارا

اول چین کی زیب عالم ایدی
زیب اوشیکایا نه زیب پردی
قم نقطه آغزی اوسیدا خال

ایچ بیدی اوتین یانه رقیبل
کوکرد اوتی بیدی دامرطرف نیل
اول کل پله اوت ساپ جانغه

فوقی اوزه زلف عنبر آلوده
کلغم اوتینه عنبرین دود
اول اوت و بو دود زینک شراری

یندا اوزه کی اوت یقیب چینی
انکرا انکا لعل آتشینی
علی اوتیدا نهان قیلب سو

یوق یوق نی جان کی جانغه کویماک
سوایچره اوت ایلابان سانکی
یوق یوق نی جان کی جانغه کویماک

اوتلوق ایکی کوزی سره آلود
اول اوتنه دانی بوسره دین دود
اور تارکا جانغی صیلا برق

نی برق کی برق آفت اول یوز
یارة لطافت اول یوز
کیم آی ایله برابر ای اختر اندام

جوساچی اوندا تاری نایاب
اول نوع کی دحل شای منتاب
باشی دین ایانی طوکیکرد محجوب

کورکاج بولمای جاودان
قوز غلانی ییلاسون زمانه
ساپ سپکیز آسمانغه آشوب

کیمیا چه کنیز هم قه
بار چاکل بدی دارغوان خد
باشیدین ایانی چین ایدانه

کیم سیر ایله کونکلی خرم اولمای
عمد بس لاریغه عمدم اولمای
قیلغای باری سرو لارنی آزاد

قیلار چه غرم کلشن ایچکای
کلشن نی جای روشن ایچکای
آدانی کی پر کنبدین نهد

بار جاتیب احرامین اینک
یو قاری یساب معاصی اینک
اندانی کی بهار دین کلستان

یکن بو بهار زندکانی
پرخل نی ایلادی خزانی
بشتین باغ اولدی اول نجوادت

یاشغلی کره پریکا میتی
یل برک خزان تصور ایتی
رخساریغی قیلدی کهربا کون

وچهره سی رنکی کهربا دیک
هم کونکلی واتوغملان صبا دیک
موشی داغی لحظه لحظه زایل

آپ انکا چیم ناتوان نسخت
کونکلی واداغی زمان زمان
کوزکانی کی مردم اوزکا جایی

چون زور کیتوردی عشق نی باک
اول تدح آمدی موش نی پاک
قم چیلغی غه زیدمت بولدی

کوپ سعی ازیکا قیلدی حیدت
تابوطادی پیرکا سایه دیک پست
اوزکونکلینی پنهان طوتکیل

دکلدک ایلا چوقیلدی نهوم
کیم ایرکا بین ایتی یغیتی معلوم
شوق اوتینه توشنی جان زاری

اینکه داغی پیلدی اضطرابا یتی
عشقی لوتینه ایچوا تا یتی
اول خال اولدور ایکا آشکاره

ایل سالدی اضطراب ارانغه
پرنوع توشار جیب ارانغه
یوتاپس دیدار امیدی کمتر

226 b

نگذرد بی تیغ اشک ناگاه — گاهی چشمک فتیار سینه آه — کورنگلی غمین ایلاب ایلگا تقریر
قیمیه تاپ آنی چاره — یکیم یارغو ایلاغای نظاره — لیکن سالامین ایناق نظاره
باقای دیبا دانی قوتنه یوق — بتای تاپ دانی قیسی یوق — کورزادچی پلد باقیه چوکاست
یکیم باغ بویین خسته دانی ایلاب — کوکل برگیستی زعفرانی ایلاب — جانبین چشک آنداد ایلوق آتست
هم پسی داغ قاپین اغلاب — هم کورنگلی دا اضطرابیس انگلاب — بوغاتمه آنیناک اوستین آنکه
مرغوله تاپارغه کوپ قیلیب میل — یکیم قرغس بولسا غافل اول خیل — سورباق پلد قیلک التماسی
انگلاتیب اوزا اضطراب ایچنده تم — عشق اوتی نیک شراب بیخ تم — اشجار غلامی ایلگا ساتر
گلشن چینی نیک انتعاشی — عشق اجینه پرده دعاسی — سرو وگل اولوب آلارغه مألوف
سیر ایچره بیشتی ماه خوام — پرگل چینی ایچیکا ناکام — یکه سایکشی کیسا تاپای آسانی
یکه کاج انگا اول شکفته گلزار — کوردی نیکین ایچره بلبل زار — گل یکلیغ ایتیب قاسینی چاک
اولی جالیقه زار بیغلار ایردی — چهره وقدار بیغلار ایردی — گیم یارتیشتی التماسی
چون بلبلی سنی گل شکفته — تاتی باری خلق دین نهفته — گورنگلی دا کوپ ایردی اضطراب
یوق ایردی گزیرمانچه سوز دین — بارغو دیک اولوب دیکونچه اوز دین — ال خلت چشم پر له
گای طرفه بیکیت نی حالتینک بار — نی نوع غم وملالتینک بار — آباد لیغنک یوق اوز کالار دیک
اعجب قویل باغ و گلزار — هم تن سنگا ریش دهم کونگول دار — گل عطریتی قیلدی مجلس افروز
باغ اولی بهار دین کامگاران — بستان چو گل اوزره کا گل فشان — بستان عرصتی مسکن ایتکان
بار ایتیک اوچون کرشاد بولغای — مه نیوز پرکشاد بولغای — انجنگ آتیب یزن نیدیتی سین
عشرت چاغی مختینک نی یتسه — شوراه وحسر تینک نی یتسه — گیم بولدی بوشدتینک غه باعث
باعث نی چو سوردی اول دل افروز — پدل پدلی چکان پیاده چاپ سوز — شیرین سوزین بولوب ایدی لال
یوق یوق کرزبان حال پیدا — شرح ایلادی بو مقال پیدا — گاهی جانیغا حسرت اوتی سا فغان
اول کرجالیدین ساچیب برق — اوت اچره وجودوم ایلکان غرق — زلت آچاق ایلا آپ قرادیم
اول کرفسانه ظاهر ایستکان — کورنگلرم نیک یشتی تفرایستکان — قیلغانتی یا شورمانیک فایردی
ایل انگلا ماسون دیبان خوشه — اول ماق نی یونسل بازکوشه — سینه بین یتیبان بوشدت تفر
کورنگلوتی کرآلیشکانک نماسی — سینه بین الا آتا غوم خوده آسی — گیم اعجمی ایلاب اوزنی یاسه
جانغنی کاوراماد یتک بس ایردی — تاناق برحسرت کرانکا سس ایردی — اوت اوزره نی ایردی قویا یتک باغ
چون پلد چه خروشن قیلدی — صف ایچی ترک هوش قیلدی — تونواغ اوغده بولدی اول خصوصیت
تونی یغ آپ کلار باشین — ساچ یوزیوین یوزیکا باشین — چهره شی غه ایلاب اضطرابی — سردوم تونیکا اوزوب نقابی

223 b

اولتور کا بیکا اوزی پیشان غم	بیتلاب تو تار ایردی پیله ماتم	ایتاب آنی پرایکی دلارام	اول واقعه انچیره قویملار کام
کزلف ایله مشک بزایدی لار	ایکسی انکا کنتیز ایدیلار	کوزلار یکا دمراولوب تارانمز	قورقوب دیملار نی حال ایرور بو
مهوشلر ایشی دین چو پرده قویتی	ایکیسی بیک الیله امید اویتی	اول ایشنی کی واقع اولدی بچارت	پیر پردیوی اول ایکی پیکار ات
دمرایتی چو پیرین آشکاره	بیتلاب تیلادی عمی فچاره	بار ایردی پیر یمی ورد پرورد	قی الحال صنم غم بولدی سمدر د
دیدی یا غم کم باکی ایاس دور	کیم عشق اوتدین بلاک ایاس دور	بیسن قو بیتیل دیر کا پاشور آتنی	عزم ایلا چیله غمه روانتی
تا بو ملاسون ایل بو ایشدین آگاه	پیر کفرایتای بچوک کا جلواه	مهوشلر اول ایکاد بچاد یک ایتی	کو نکلین قو یوب آنده ایو کا کیستی
پیدل کیشی پین تا پ آلار هم	قیله یلار اول ایشکا یاد و محرم	چون بولدی رفیق انکا ملازم	بولدی اول ایکاد یم اویکا غازم
ایکاده رفیق بی نوا مین	عشق ایکیکا وارد بستا . چین	بچو دین دا ولتور دی نو ایت	پرلحظه باشیدین اولماغ ایت
چون کشن فرخ کلعذار ی	تیس تیک بچو شتا نیدا شنیم کلای یوزیکا ساچیلغانی زین کوزی اچیلغانی و بلبل سنجیز		منوب ساری تار تنی عماری
انجم کلی پرد بوشبستان	پدهشلر استاقاری اواسی دا نادقیلغانی و بلبل سایسی دیک تو زراقده ستیلغانی دای		علم زین ایلادی کپستان
اول آزده بهار ناز پرورد	انیکیز بلبل دیک خانه زین ایشیب باشنه یکانی دمحل تنیده سایب ایشکانی		بنفشه دیک ایکمی قالی قیلب ورد
ساز ایتی قیله ساری تک	پیدل غمی دین دیک دل تنگ	چکال قیله سینه کیستی	غمدین انکا چیستی اولیه میستی
کلشن ارا قیس وش دین فرد	یا تب ایردی پیروا ایلا کیم کرد	هم ضربنه موشدین خبر یوق	هم جسمی دا روح دین اثر یوق
یاریم کچه کیم نسیم کلبیز	بولدی چون الی اوزره کل ریز	کل عطری دماغینه سایه موش	اچیتی کوزین اول غریب مه وش
کوردی اوزنی چون انچنده	سرو و کل و یاسمن انچیندا	بلبل شبی اوزره نغمه پرداز	احوالینه نوحه ایلاب آغاز
کل حالینه چون نظاره ایلاب	کلکون یاسمنی پاره ایلاب	کوکس شبنم دین انکا تپ باشش	احوالینه بو جامین تو کوب باشش
چون کوکسی داجر دین کوروب داغ	کوکسی اوزره لار کو یدوروب داغ	زخمی کوکی دین نشه داغم	سوکی دکیپ لباس ماتم
تاپ چو توقف بوغزاغه	اشجار علم چکیب هواغه	بسنبل قیلیان قاعذارین	اچب قره لف مشکبارین
سوکی کا آقار سوزار ینیلاب	اون تار تپ دسوکوار ینیلاب	سرو اولمای محنتی دین آزاد	قالای شمشاد زردیدین شاد
وب کیم آنی قیلدی عشق حیران	چرا تپ اوزیکا عشق حیران	سبزه قیلب اوزنی سر بسر تیل	اچتی غمی دین فسانه مر تیل
بوسوکلار ایلاب اول نظاره	آیای اولماک دین اوزکا چاره	حیران باقب آندا یار تا پای	اوزدین اوتی قرار تا پای
نی دور بیدا خیل دو پستداری	نی الیدا سرو کلعذار ی	خورشید کیتیب کیلب قاشام	بیچه کونی ولی سیه فام
یا بجراوتی بوتراتپ دخاین	ایلاب قراو مرخان دما ینین	کوکلی کا اوکولدی کوه اوده	اوزدین یتیلدی کوه تا کوه
ساخیندی چین نظاره قیلدی	کیم فرخ ایریلی شیفته یتیلدی	چون دردینه تا پادی کراته	دردا شکینی ایلادی روانه
چاک ایلادی تار تپان یاقتین	چکتی تنی عافیت بلا سین	یوق کیم بولباس نی سودا ردی	کیم جسمی دین آنی اوتقا اوردی
چون بولدی بلا سے اشی آنود	کم دودینه یتیشتی آهی دیک دود	یوق یوق کم بو دود آسے ایردی	اوزنا کهوجے جسمی کا می ایردی
کاهی بوسماغ شعله کم دود	ایتیلن تو تو تیان جانتی کم دود	کم دودی فلک کا میکم روب باشش	اطلاک کوزیکا کیلتوروب باشش

کلیج اودی سوداغ یوزیکا آنجو — کیم آنی کوک ایتی اول طبانچه — گرچه یوزی ایردی زعفرانی — بولدی کلی دین کوکی نشانی
کوکلکی قابوزغه زادین آزاد ایدی — کوکماک اوردیغدا ایتلا تاپ زاد — کوکلکی کاسب فراق دین قاچماس — بیرکا اوردیب اشتیاقی دین باشماس
کوکسی یاشدی نوا ساقی — بوادوت بیلد داغ اشتیاقی — کوکلکی کاسبه چیکب ایلم کار — آنجه اولی کوز کوزدیب علم کار
ساپ بوسبه ایچی کاتاشوب — کوکلکی یکلین قیلب کلکوکب — اوتمای بوسبه ایلی کاسه — تیب بنه پرملا سیاسی
جیقل جانا قویلین سوتوب کیک — اول کلک تی سیه پلد قیلب تیک — غم چیکلی انچندا سانادین آرتوق — مرنجه کوبیام آندین آرتوق
بوتوغ ایدی عجبی ابتلاسی — تاچکتی علم سحر نواسی — تحت اودی کوهور لاینی درهم — مهراوتینی صبح ایلادی دم
کوز کاشنی کل ایدی توکولدی — کل لار کی توکولدی غنچه کولدی — کوک باغیدا کل لار اولدی نابود — یرباغیدا کل لار اولدی موجود
جلد باغ دا مرتکیم ساچلدی — کویا کی بو باغ ارا آچلدی — بلبل کوزیان یاروغ جاسنی — چکتی بنه آه ایلا فغانی
کل باشینه ایردی بوب صبانیک — اوجواب کوزیکا کل آشنا تیک — وب کیم قانی اول کل شکر خند — کیم بوکل ایردی بوزیکا مانند
اول چره دین ایردی یاد کاری — بولا سا ایدی یا نیدا خاری — غنچه ساری باقیان اوردیب ایچ — اوخشا تا بین آنی اغزینه سیچ
کوسوه ایا غینه قویوب یوز — آیین بنه سوه ویک چیکب توز — وب کیم کرایاسن قدروانی — لیکن قدیدین ایردورنشانی
کوهر قیلب نبشته فاشش — پرلحظه کوتارمای آلیدین باشش — عطردین اولوب مراد وکامی — اول جاره ایسی تاپ مشامی
کوسبزه نوسوز توبان عذارین — کوکلکی چیکیان فغان زارین — کیم کلشن ارا خرام چاغی — تیکیش سنکا کلدوم ایاغی
تیکلس کوزنی ایلاب آنی والله — یاری کوزیدیک کوردیب بنفشه — یغلاب کوردیب انچه رنج وتیمار — کیم ضعف قیلب نچوک کرچار
توفراغدا کوردیب ایاغ نشانی — یاتیب ایکی کوزی سیه لرآنه — کیم یاردایانی تیکیش ایرکین — توفراغنی سوده ایتمیش ایرکین
کاهی تیلابان سودین نشانه — اشکین قیلیان سودیک روآنه — کیم جلوه قیلوردا اول سمن بو — تکیسنی تاپ ایدی ایکسن سو
بلبل چیله سازاتیب نوانی — بلبل دین آشار ایدی فغانی — کیم بوجت اولدی بو طالیبنک — چون ایرینک ایلا ایردوروصالیبنک
سکن سنکا بولدی تازه کلشن — کلبن اوزه ایلادینک نشین — کل صحبتی ایچره محترم سین — بینک تیل بیلد اون سیلب اراغه
کویا بوهراو ایاسن پسندینک — یارایار وصالیدین اوساندینک — کیم شام وسحر قیلب مراغه — قوا بلی قچن توتار مسلم
ایکا تیکوردب اوزنکدین آزاد — آتورسین اوزوکنی عاشق زار — کیم سین کبی اورساشتی دین دم — تا پای تن ارا نشانه روح
سین اهل وصال سین دم اورما — سجده ایلی تا شیدا کمذ سوزما — مسکین منی دردمند مجروح — کیم بلا اپردور منکا خواه
یعنی غم اوتیدا چم زاریم — یوق جان کبی سوز کمندایم — سین تا دا تا دا بستا دا — کوکلکده اینتک فراق خاری
الیکدا سینتک وصال دین داغ — باغیدا اینتک فراق دین داغ — یانیکدا سینتک کل بهاری — کیم جانی دیکیل کی چیقتی ناکاه
چون چیکتی بو پیرکا نوه درد — برلی بنه عقل وهوشی دین فرد — اول تیغ تیلدی تادر جانان آه — احوالین ایتا رایدی نظاره
باشی اوستیدا کی نکاه بانی — کیم تا پشوروب ایردی قتر اله آتنی — پرکلبن ارا توتوب کناره — اولدی بچه خود ایردی بچه آشوب
چون حالین آنیک بوتوغ بیلدی — توتی دیتیلد عنبری قیلدی — میکاج قیلیان تمام نی وه کوب — آذین تیلار ایردیلار نشانه
بوواقعه دین کرقیس اهل شام — توتایدور ایدی وطن دا آرام — سرمان کیشی لار قیلب دوانه

224 b

چون اول پیش ایوی خلاف عادت | سردم ایوی غم لاری زیادت | کیم میستی بخشه فال قا صد
آیین بولوب اول کروه انکار | ایکان یوسف لاین طلبکار | بولدی انکی قیلب ترانه آغاز
هر قصه که انکلابان تا مین | شرح ایتی یا شور ماین کلاین | چون بولدی عیان بو ماجرا سی
بولدیلار آنی تیلار کا عازم | یل اهل قپلد هم ملازم | قاصد وانکی خیل ارا قدم کش
کورکاج آنی ایلابان نظاره | کونکلاک دیاکر سکے پاره پاره | تو فراغ ایلد میسر اوزه هم اغوش
یار قپلسپان خفان روان عماری | حاضر قپلسپان روان عماری | ایلاب انکا محمل ایچره منزل
ای محمل عشق سار با سنے | غم الادی اوزه کار وا سنے | پرکام قپلد ساری ساسا

قپلسز یکنه همچو شامی دا اندوه خیل خانه سیدین چپ وحال قپلد سیدغم انکا

وا ول قپلد اوتی پلد هم زبان لیق و ایتی پلد هم وا ستا لیق قپلب قپلد

قپرا فیضه ایتکانی و یلی انیکنه اویندین حشم این چپ بهرین

کورکاج هم اول دهم بو اوزه دین کیتکا سنے

اول شیشه ایبوردونور کا قوپتے | فهم ایلادی قپلسز چون بو حالت
بو پسر ایا غدین آی سین باشس | یعنی کو ادیت این اوزوا قا لای
کیم آنی ایلاک ایتار جا سے | احوالنه قپلد ایلار مدا پا
بو خاوشه ناکرفت تو شمیش | بنرکوب سودساک بو سوز تعالے
بو واقعه ترکی توتی ایر کین | اول دسوره نی اوز توتی ایر کین | توتنای آنی ایلدی طبع صافی
غفت حرمید اکیش توتنای | توتی پلد زهپش توتنای | قوتی لار اپتب بونکر لایق
بو پوب انکا طرفه حال دیمیش | اول پوب کو عجب خیال تو شمیش | خلق آلیدا دیو اوزوب انکا یول
هر کیم ادی ساری کام سالپ | غم حجره سی ایچره قپلسز قالپ | پر لحظه یکنیک آنی تفکر
پروم ایشکا قپلب نظاره | تا پای طاویق ایکا کی کا چاره | عشق ایچره تو تا رغه کوه دوای
تو تنا قنا صلاح عشق ایتب زور | کونکلی ملکی ارا سالپ شور | اول چاغنا چا کیم سپهر خود کام
کافور نی یا نی مشک سوده | کوکسی جا نغه ساچشی دوده | تیره اوی ایچره اول غم اوزد
چنگلاج یه عشق اوتی زبانه | قیا دی وجودین نشانه | غم خیلی کو کنول حصارین آلدی
لیلی نی ایله قیلدی پیدا | کیم آنا آنی قیلادی یاد | عاشق لاری حالینی اوز ستے
یوز اوردی بلا قپلد سینه | اول ماه لقا قپلد سینه | نی کام سالور دا موشے یاری
مردم ستیلپ قوپوب اورب کام | ایس پرانی سیر انکا نی ارام | قوپوب ستیلدی ست لار دیکه
چون بولدی قپلد اوتی پیدا | اول اوت پلد کویی زار شیدا | کونکلی را توز غاپ شراری

بولدی باریه روا حقا صد
کورکا کلا بولوب فسانه پرداز
چکال اولربان انا آنا سے
اول ایرکا دیکن کیم اول ستم کش
ایلاب غم عشق غارت هوشس
منزل ساری عزم قیلدی محمل
سرساری بوخیل یار با قا طا
موندای قیلمن قیلور رقم کش
پسلاس ایدی کیم شیشتی نی حال
اجتی کوزین اول خفیف شیدا
قو غم اوزه غم کوسوک و ماتم
سوقیلدی وجودنی خجالت
اخلاق کیوکاری با قا آسای
سوز دیا دیلار نصیحت آب
آیروا ایتار آنے انتسابے
بو ایشکا کو ایلاکای قا سنے
یوق کیم اول ایکار باری خلایق
پسلای صونی کیم پرا ایمیش اول
اوزخاتی قوایتب تحیر
ضبع ایلاب انا آنسی یادی
آفاق اوزا یا دیری پرده شام
توفان چپ اوزیکا ایلا کیم دود
عشق ایلکی دین اختیا دین آلدی
معشوق ادی نیک بولسی توشی
نی چویه قیلدی وا اختیاری
چخود نوغی می پرسنت لار دیکه
قا لادی شواره دیکه قراری

اول او نین ایچی کا تابه توشتی — کونکلی کا هم اضطراب توشتی — قوپتی داغی قویدی اول طرف کا — کونکلی دین اپتب قرار وآرام

مجموع قبله اویقو مستی — الا بو کوشش پای بستی — ی عشق اولر سعا کام اویقو — عشق اهلینه دور حرام اویقو

واقف ایدی دایه حالنی دین — عشق آفتی دلالتی دین — قیس قویدی ایردی مهربان اول — شوقدین اپتب فدای جان اول

کتب ارزال مهر پیشه — کونکلینی سوروب آینک حیشه — هم بو سیاب اوزنی دایه ما نند — هم اول سونکا ایلاب اوزنی فرزند

اول آی چو بو کوردی حیتی دایه — بار دی سونکی چا نچوک کر سایه — آینی چیکار ایردی عشق پاک — اول پیر کا دیکن کر قیس غمناک

پیر پیری کور کاج ایکی دخواه — چکتی لار آینکه یک آتشین آه — کیم او تلار دین جان یار دوشتی — خرمن لارینه بو شعله توشتی

ایدی کر کول اولوی خسرمن موش — پهوش حیلدی ایکی مدهوش — دایه کر بو عشق پاک کوردی — اول شعله سوزناک کوردی

بو نوع ایکی عشق اوتینه تمنان — آغیز لاری ناله دین صدف سان — بو نغمه ذا بود حیل آشکارا — خلق اردنغالی یوق پیر یکا یارا

نی بو اتکا درد و رازدین اپتب — نی اول غم جانکوازدین اپتب — خورشید اوتا قنی بو طامین لیل — دیوار حیلدی میانه دین سیل

کوپ غم حیدی سوکوار سیغلاب — ایکی پیکانه زار سیغلاب — دهم اپتی کر کیبا ملپانا کاه — بو نوچه اول ایکی اوزدین آکاه

بو نغای ایکی سیکا خوف جان هم — بو نغای تلف ایکی نا توان هم — اتراق کر تو یاشتی چرخ زالے — ایکیسکا قریب پرینی حالے

اول حل داخم قلب قدین هم — اول نوع کر زال چرخ قد خم — ایکیسکا دردی دبسز نیغه سالدی — یا تعدردی و یا دی پویه آلدی

اول پیر کا دیکن کر قیس پیدل — تو فراغ اوزا یا تیش ایردی غافل — کر سودرادی کر کو تار دی آتنے — کر یوب انا و یک غمی وا جا تنے

ا یل دهم و کا نیدین قیراق راق — جانینه تیکور ماکای کز ندے — یا دی دیری قا شیغه بلدی — کیم کور سا بو حال بد پسندی

اطفا ایکنکا نچه ظلم و بیداد — یا تعدردی و یا تتی دایه کا نه — تا تا نکلا نی اونیا غای زمانه — بو حیل نے کیم هلاک اتیار سین

ای زال زمانه داد و فریاد — بو حیل نے کیم هلاک اتیار سین — اوز با غرینک ایردر کر چاک ایتیار سین

بحث تو تیدین فسانه آورد — قیس بیچاره قبله ناحی حاضر بو لوب سیل — بو قطعه تبله چاه تا قتی ز یور

کیم اول کچو قیس زار بیدل — یک باغ و دا دینه پیب اینک پر قوم انجمن انجمن بطاره — کیم بو لوی قبله ساری مایل

لیلی حشمی بغ چون یا دوشتی — اتب سیل خاشاک نی ایکی نه یک او یکا ایکنا ناری و اینک اول بری — توشتی انکاره نی ایش کر توشتی

کو نو روز کو روب آنی او یه اغاپ — عشق دا خود طرتسن او نوتنا نی و محنون لو قبا شهرت نو تقانی — ترشتی ایکا نیه حصا پ

هم قیلدی اتا سی سیغلاتاق پاز — هم اینی اتا سی نوحه آغاز — میان کیشی لار قلب دوا نه — آنین تیلا مک او چون نشا نه

جمعی کر ازین تا پب سرانجام — لیلی حشمی ساری اور دب کا م — نول پی چو تب محازی سے — ی دین چتسان یا نی ایکے پی

بو فتح او چاد ایکسی اوزا پب — قوم اوزه آینک نشا نی تاپب — آتراق تا چان چو خیل چادوش — کیم بو نخان ایکسن اول ایکی پهوش

کیم قوم اوزا قا پسان نشا نه — یا تا غلاری وحشی پخو دانه — پیر یا تیغنے سو دراپ شتا بان — دیوانه کمی تو تو ب چا با ن

پیر یا تیغان اور دب پیل سیب — یا خود کچه مهر خاوری دیک — پیر اتیر یا نمان قبله ساری — کیکلکان ساری اوق تو تو ب کو ازی

اول جمع بلپ کر چله حالت — نا ایشلار کا قیدور دلالت — سودرا کلکان تو تو ب یو ل — کیم قوم اوزا یول بیاب ایدی اول

تاپ انی قوم ارا سیدا کم — تو فراغ اما غرق پای تا فرق — اینک چله یوق اولوک ارا فرق

قم بچه نهوذ زار چی / جانیز کپی خاکپار جمی / لول خیل اتیان تیا قادین چاک / سینقاب باشی اوزار اوزاغ ناک
اخلاق ساغیب کوکوی آتنی / کوعیش لار اولستوروب نمانی / تارتیب آنی تو قراغنی آچ / کوقراغنی باشلاریغه ساچ
انقلاب پراسیر دردوا سی / آخر یغه نفس یکلوتی کای / لشکر ایلبان اولدیلاریغه شاه / ویرانه کوتکولنی ایلاب آباد
تانگ پراوا دیشکانی رست / عزم ایلا دیلار قیلدی قوچیت / جانین کوردیان بونوع اتاسی / سینقادی وخطاب اولدی یاسی
ایلاب اتای دافی فغانلار / کوزدین توکوبان یوزیکا قانلار / تا توشی کیلیب دافی غه موشی / تاشی قوی ایردی آغزی خاموشی
اودعا ایدا کوریا یمن سلامت / ایل رسا دیدن قیلب علامت / اول یاپ کرسنکا بونی موسی صدد / عودیب موسی بولسا مونچلیس صدد
سریا دیدن اولوب نصیحت انگیز / مرتبه انکا پرسنان خیز خیز / تا تیغ سوز ایلدکر پندا تیب فاش / دیوانه باشیغه یاغدوروب تاش
بوتاشی کوکه ظاهر اولمای آتیب / تن بوتن کرسنکا لاریدن اوتیب / اول دیدی کیراک ایا غیغه بند / اول دیدی کیراک تولا غیغه پند
اول کون دافی بولوی سوز چلدیکج / آشنه یکیت کاسیون خبر بیکج / تی لطف طبیعتی ارا خوشی / تی چهر فراجی ایچره ناخوشی
تادهر یاشوردی کون چیراغین / سوداز ده قیلدی تون دماغین / سوداتیب آنی اویدا ول تانگ / ایل ایلبان اویقوساری آنگ
سیکریب چقسان قیلدی دین تیز / دلرخشی ساری ساپ خیز / مریان بوکوروب تیب فغانلار / تانگلا یغه زار ناتوان لار
تاتیب یغه آنی زار و محزون / درد ایچره بورتتی دین هم افزون / مرکون بوبولوب آلار شاری / مرتون بوصفت انیک فراری
چون اشتی قیاس دین بلاسی / اصلاح دین لوتنی ماجراسی / دیوانه وحوش ایلی دین چلد / مجنون سوزی دور دافی خردمند
مرکون تیلابان انیک دوای / مه نقطه آتیب انیک بلاسی / ته پری دایل فسونی آتیب / دم پرله اوتی بتر توتاتیب
خاجه بولبان اتا اناسی / بکیم باری خیل واقربا سی / ناصح لاری دم بدم زبون راق / سوداسی زمان زمان فزون راق
ایل تیما غید اچو بولبلادی رست / اول دافی خونین ایلادی رست / سوداتیب آنی مختلف حال / تیمای بوکوروب سونکیغه اطفال
مجنون چلد ایلابان خطا یمن / کیم مرنی دیپا یرب جوا یمن / ایل تیب چوتیشا اول جکر خون / کیلدی مجنون وکیلدی مجنون
اول بولوب آتین پلور دین یات / مونچلین دافی کیم نی جا دورات / اوز آتی دقوم دخیل آتنی / عوق یادیا غیر لیلی آتنی
لیلی لیلی دیبان چیکیب اون / ایل تیب مجنون دوراد شبو مجنون / لیلی حشمی ساری اوروب کام
اطرافیغه ایلر اولوب نیچه دور / اوز کرکسی کاتاشی دین قیلیب حذر / اول قدم اوزنیغه تقریب باشی
سرد دوراد یب نوکوپ قاینم / کیم صدقه قیلسه سینه جا نیم / مکام کوکسی کاوروب باشی
سنطوری قیلدی دلارام / سیر اچره کیس کیسیج اوروب کام / آنین سونکه اشکی دین نوکوب سیل / محرا ساری جون قیلوراییدی میل
ای اشتی ایلاکان وطن کاه / یول آزمیشام اول زمانی اکاه / اول دم کوارانیغه کیرسا یل / بولوراییدی دشت ساری یایل
بوصفتی ایلاکان نکارش / تالیدم اوز اینیش دا توشتولدم سنی / کوزکوزکرم ایلابان بیولدم سنی
کیم قیلدی جوکردش زمانه / مجنون چخر عاشق یعنی دین لیلی ناسی قبر زار / نفسانه بونوع ایتار کوزارش
مرکیم تیلی کابو ایردی نه کور / چند خم زانار چیار کانی کاول بو بدا یل نهین بوشاتیب سینقوروب مجنونی سلاسل / مجنون سوزین ایل ارا فسانه
کیم عام ایلی واقیس بوروز / بار چاغرب دابو لوی مشهور / لیلی اتا سینه هم نهانی / عرض ایتی پرایکی مهربانی
بوحی دا کو ایردی دانش آموز / تاتیب علم وخرد فه چوشند / هم عالم ایدی وهم خرد مند

226 b

بو لیشه بار دین فراقی کو یا | خط اتمیشن اینک دماغی کو یا | دوشت اوزره خاقان قیپ چیشه | کیزاکه انکا بو لیش ایدی پشه
اشتهیلی خو یوق نهایت | دیوانه لیغی خو صدوغایت | لیکن ایل ایا بو دور عبارت | کیم عقل و حواسی غو بو غارت
پرهش غم و بلاسی دین دور | پرحورصنت سواسی دین دور | سامع جوابیشی تو بوری عکسن | تیشلاب لیکن دیدی کو میکسن
تعریفی داکوپ او تارایدی سوز | کویاکه انکا تیکور دیلار کوز | بس قابل ایدی دو لیسند بول | آزاده وش و نیاز مند اول
عقلی کامل کلامی معقول | بار ایدی سنکا هم آیسه مقبول | فی ایر کین آینک اتاسی حالی | بیچاره اتاسی نینک ملالی
فی دولت دین ایکین بو تابی آیا | کونکلی ایا اضطرابی آیا | قای کل دیو ایکین بو خارخاری | قای سپه دین اسک جو پاری
بو حالیقه کیم وسیله ایر کین | قبله کی سنی قیلدی ایر کین | قابل دیدی ای عجبته صورت | جهل سوده نگ ایرور دیاک ضرورت
بو عشقی نگا دلسا رشت یا خوب | ایلار لار او لوس بو جی قو منسوب | کویاکه او لوس کافی جو پ تور | کیم بو ایشیکا دلیل کوپ تور
بو دشت داکوپ دو دور قابل | کیم کونکلی ایاسی پر یکا مایل | لیکن انکا سر صباح و سر شام | یتمای بو قبله غه یوق آرام
هم قبله جانی بو قبله | هم جان و جانی بو قبله | بو جمله ایرور حریم عزت | ایسه ای انکا خرنیم عزت
اطرافیدا پرده لار غو دی | عصمت پیله زیب تار و پودی | لیک آسی یلی یتیشا سی باک | کوک پرده سی بو لسا کیم قیلور چاک
اضافیدا بار چا پنجه یه یق | الفاظی دا بار چا پرده در یق | طبعی خوش و نظمی هم روان دور | آنداق کو سنکا دا غی عیان اور
نظمی دا باری پر اسم مذکور | کیم ایر پاسی ذکری پنر کا مقدور | پنر ا یوق ایدی سین پیلور سین | بو ایشنی دا فکر کیم قیلور سین
ایشیکچی سپه لدی کیم تیدور حال | تو فاندی اوزینکا ایلا کیم نا ل | باشین تو تو ب اولدی پر نمان کیم | سوز دیادی یخشی یا یامان هیچ
چون یخشی تامل ایتی لخته | تیل چیکتی نیچوک کو شور یخیتی | نا قابل غه ایدی کو تینه اور دب کام | قیل تسید خاری غه اعلام
کیم پله حدیث نا مناسب | فی پنر کا فی سنکا مناسب | بار ایدیش اولوس تیلی دا جادی | نیسیدین بو عجب کو رندی باری
کیم مو نداق ایش آنکاب آنکا | بو چاقا چا ایلا دینک حدارا | کیم تا پسا جونفه پهوشه | مجنونغه علاج بندا ایرور بند
پیلا نمه بو شکوه و صو یتم فی | اعراب ارا مال و شوکتم نی | هم او خلو نکا هم سنکا پیلدیم | کیم مرنی قیلای ایسام قیلور مین
لیکن سنکا بو تغافل نو لیش | غفلت یو زیدین تجاهل نو لیش | قیل ضبطین اینک جو بولو نگ آنکا | مونین نه دی کیم نعوذ با لله
بو لسا یه پله امر ظاهر | قول آنی ایلا کو م دو ر آخر | سو کمز اسکا دا غی قهر سو رکو م | خیلینک نی بو دشت دین ایتو رکو م
بو قهر او تیدین چیقیب زبانه | سوز جا یلین ایلا دی روانه | قاصد کیلیان آینک چاسین | آیتو رکیشی کا دیدی تا مین
سامع جوابیشی سوز چاپین | سوز تا پادی دیکای جا پین | کو نکلینی اول ایش قول قیلدی | چاره یوق ایدی قول قیلدی
قاصد قبو یان چو بولدی رهکب | توشی بو قبله ایچره آشوب | توش توش قاچیب باری قبله | مجنونغه تاچیب یتیغار وسیله
تاچیب آنی پر تو م ایچره نالان | قیغان کیشی دیکه قا چقی تا لان | دشت اوزره انکا قرار پرهای | کیلدور دیلار اخیتا و پرهای
سالدیلار آتنی اوی ایچره چوزه | زنجیر ایلا ایلابان تیقدی | اتمای سلاسل ایچره محکم | مرسلسله هیچ وخم خم
ای پیله دا حزون اما بند | بو قید ایله کیم کو شادو لوق | بو قید ایله کیم کو شادو لوق | مستوجب نوزکشاد و لوق

مجنون نینک فراق چاسی دا ستور ایچندا کی اوت دیک تا بی و بجر بندیدا تو زاقا تو سکان توشی دیک اضطرابی و حکیم فضو لیدین جنونی نینک طلبنا سی

وطلب پرسیدی دین ایستماسی نیک فیلسانی واوز زمرکام لسنی فو توکگان غخ سوراب سے وبوشورابہ دین کامی دا ایچغ اچغ خوابہ سی وکرنگلی

اوتیدین تعبیر بندی سوبولغانی وسوویک صحرا ازی قیلب اسکی سوتیدین وادی لار بولغانی

بوحلقہ ارا اسیر طلاب سوزرسیدین برنوع آچلاوہ اول بندہ ارا یوز کزندا اسیری

پرچہ کون اویدا ایردی پایست فریاد انکا کہ بلندوکرپست یوق کونروز وکیچہ خوراوخواب دام انچہ اتوشدی یک اضطرابی

اویقو کوزدین توتوب کنان سرکرپسکی اویقو قاتارہ اول کوزدانی نوع تورفای اویقو کیم پرنس اندا تورفای سو

کونگلی ارا موش دین خبر یوق نی موش کہ کونگلی دین اثر یوق قاطای چوساپ بلاردی موش تن داکونگول وکونگول ارا موش

سودا اویتدین یانیب چرانی ووری خومتہ بولوب دمانی بوردد چواول اوی انچہ آرتیب تنوی دخرد یوزین قرارتیب

ایدی کہ بوایکی تاشپان رخت انداور دبان جنون سے تخت اول دود بولوب سپاہ سودا مردم ساپ اول سپاہ غوغا

بونوع دماغی انچہ آشوب کونگلیتی جنون اتیب لگدکوب غم خنجری پرلہ یارہ کونگلے نی یارہ کہ پارہ پارہ کونگلے

انیک بوحنت غم و بلا سے بوطرفہ کہ ناتوان انا سے باشی اوزہ کیلتوردب حسکمی کیم پرکای انکا ایسد وسیچے

اول عشق بلای دین خبر سیز کونگلی بوزبانہ دین شرر سیز ایلاب طمی دین اضطرابے ہرلحظہ انکا قلب عذابے

کونگلتہ سوردب نصیحت آمیز اوتین برنس دین ایلاماں سیز شربت اچارین ارادہ ایلاب قان یوتما غیسنی زیادہ ایلاب

پرکانداغدا آلوراوچون بمجد اخیرغہ نوالار کیلب زبہر چون منع اتیب اسک خون فشانین اوزدین قیلب آہ ایلہ فغانین

چون پپ کہ فغانی ایلاکیل کم قان یاشی بولوب فزون دمادم کاکل کہ بخاج آپ اوردب رست کوکلکو قیلپان رسیدہ نی پست

چون کوکلو سیدین تاپب نجات یغلاماغی میتکوردب ملالت ہرلحظہ انکا قلب جفاسیے کورماک آنی خندہ بلاسیے

فہم ایلاماین حیکم نی درد کیم اورتاآنی نی سوزوسنے ارد چمکاندین ایتای دیمان تنین پاک حسین قیلوایردی ہرطرف چاک

بوچاک یتکاکا محرمان لار اینکہ چمکان دیمای سنان لار پیکان لہ چون اول تنی سنے یارب یتکاک کا بوخیل اوتی چتارب

جرویدا بولارغہ بوتک و پو پیکان خود اولوب غم اوتیدین سو اول سولار آتیب باری کوزدین چچارہ سودیک بایب اویدین

کہ اوزیدہ کاہ یوق اوزیدہ کہ سوکہ قان آنیک کوزیدہ بونوع ایدی نچہ وقت حالی لحظہ لحظہ آشیب ملالے

پرتون کہ سپہر ظلمت اندود کون صفحہ سین ایتی عنبر آلود وہ تون دیاکیم قیامت بلای کون کیچتی تیوتن اوزہ ہا سیے

غم دوزخی تینک بخار خودی آتشکدہ فراق دودی دودین اولوب فلک سیہ لال طولی دین اولوب فلک کہن سال

تینک بلبلی توشو یغین توتوب رست خاشاک قتالارین قیلب پست پراوچی اوتوب ابتدا سنے پراوچی ساغیسنای اشنا سنے

تون یوق کہ توانغو محنت آباد عاشق لار وچشتہ لارغہ جلاد ترپلہ کہ ناتوان پسودا اول کیچہ انکا جان پسودا

ی ارزنی مست خواب قیلغان دردابلی ایشین خواب قیلغان بوکیچہ دادردمند محزون جانوان توتی تینک اسیری محزون

اوزحالینہ چون تامل سیتے اوزخالینہ قیلدی فوہ آغاز مردوفیہ بولدی فوہ پرداز

کیم بولماسا تینکای ایردی بودم ہاپولماسا ایدی عدم وجود دوم نی ایردی اکیسن قضا نی مقدور

جیسم غہ قدر کہ روح پیوندی پرماسا ایدی فی بولغای ایردی توقضا نفس بولسام ایردی ای کاش

د

حمت بنده ایدی جلوه کاسیم
باچه ایکی قرا بالاسی
کرپاسمادی جسیم اول ایغه یوک
تن سنن تک اختیار سی

چون جسی ایدی نحیف آصردی
هم سینان آیش منهاج قیلمونه
کوندن چوخلس ایدی ایاغی
آهسته قویوب ایکنی آجیتی
ای قیمدن زمانه پیروخرسند

موناق ویدی سوزکه رفتانی
کیم اویکا سمن بر کل اندام
کلام ارا چره دین کل آچیب
ظاهر قیلب اول کل و کلابی
بلبلکا کاسه اوزره منزل

لیکن غم عشق دین مشوشش
سالم انکا بار چاغیب دین دات
صحرانی تو تراب تیره یک بند
محنت تونیدا یول ایلکان کم
اول چاره ایشیکا بولادی پست

یوز نوع هزیان کرا سی
شرح ایلاب آلار غه آرزوسنی
یوکلاب بادی تحفه وخزانه
چون ابن سلام نی بورون یاقه
هم خیل نجا اسیر قوالی

صحابکار آنی چوکور دیار کرم
نظار اتیاق وقار وتمکین
مقصود الدین چو ایلبان باشی

موت بچه ایاس کبوترا هدهد
قوش دیوق کرسی قرا باسه تور
یاغان قوشی اوچسا جم چیقسه دین
جسمی نی قیلب خطه ساکن
سالغانه ایاغ ایکک اورویه تاب

چون تاجی بو اضطرابی تیکن
موند شکر ایلدیر کا قویدی باشین
پرداشت قیکتی اول مکان دین
اوز نوکدین اوزدکتی ایلیه آزاد

بیتی نیک سرو خرامانی کشش دین اویکا خرام قیلغانی ابن سلام کوکلی
قوشی اول سرو سایری موافقیتی واول سرو ابهار سیمی شکوفه یاغزاغین
نوکلانیک نم پاش بیق قیلیدیکنی دین م دلکی چلقا دول تیم تحریکی دین سره کلوب بیک مسرور قیلغانی

عشق اوتیدین اوز کا آب دیمایی
هم سرو روانی کل کا حامل
اویکا بار ور ایدی اول پری وش
بخت ابن سلام دیب انکا آت
میکل ارا بار چاکوه تنه

غم یوق چوکور ار درم دین انجم
پیوند خالین ایلادی چست
یوز تخته دنقده بار چابی
اول اب دابار چاکت دکونی
مقصد ساری یولدیار روانه

تا نیز ایدی بار چادین فرد نزاق
یوز خیل تنبی اسد چابی
قوش ایلادیار شجاعت وشرم
یوز کته سوروب بلاغت آیین
پانیچ تیلاور قوی سالیب باشی

یوق دوکه شام دوده امدوده
یاکوه غم وبلا یاسه تور
غم وطن ایلادی قیلسه دین
تاپشاق ایدی ایشی ویلیکن
جون رشته لار یغا کیشنوروب تاب

چیکلکاج ایاق اول ایغه سیکن
کوزدین آقیزسه نیاته یاشین
کیم قطعی براق ایدی کان دین
تادشت فنا کیرکا سین شاد
ایتور دا بوبخت دین نشانی

جون باغدین ایتی عزم اول شام
خوی پره کلاب یرکا ساچب
یوق یوق که ساچب جانغه آفت
وصف ایکوجا یوز میک اعدالی
خیل غرب ایچره کا مراسنی

هم قوینچه یوق کناره پیدا
مرشکل اولوب قا شیدا آسان
شوق اوتیدین توشنی خسته جانی
بیغدی نی کمکن ایردی اول
افسانه کذار وشیخ، نند

ایل بار چا سوزدین پسندایلاب
اول مژده دین اولدی بهره بردار
مالی دجاتی بیعدد دور
یوز مهر ایله قیلدی خیزبان لیق
قدین سوکک اولوب فسانه چونه

خوکور اچب اولی مرتجا دور
دیدی که خدای پرسپا توفیق

2286

اول قیپا ارغول لرغوم هوا سی — اولفای من مین دافی اتاسی — دردم انگا زیپ تارک اولنسا ای — انشا الله مبارک اولنای
لیکن انگا صبر هم کیراک تور — کیم شاخ کلوم شکسته راک دور — هم ورس ایردور بو غل امید — یعنی کی بلال ایردور بو خورشید
هم طبعی داقای سون طلای — کیلسون دافی جام وصل ایچیپ خوش — آخرین سوکمه بو نخبه قوزغه — نی کام کی بولیشسی آرزو مند
اول وقت کیم اول بت ولارا — سردار لسون کل پسله هم آغوش — ایتیه ایلد بار چا شادمانه — اول یلار ساری بولدیلار روانه
کیم رازی آچیلمه سه پریدن — کلشن ساری بولوی محفل ارا — باغ ایچره کیزلار اسه طرف تیز — کل لار انگا آچیلی عشق خونریز
چون غنچه نی پاره پاره قیلدی — اوقان ایسی کیلدی هر پریدن — یعنی کی سو غوردی تیغ بی باک — کونکی ارا سالدی چاک اوزه چاک
چون عشق نوآشین کل رخسی — عشق ایچره انگا بو کل آچیلدی — یوق کیم چمنی داغنچه ورد — چاک اولنماج آچیلدی آشین ورد
بس یوق ایدی عشق اولی کوزی — بلکه کیسی شراره ساچتی — بوادت بلد کویدی جانی داغنی — بیکیم تن ناتوانی داغنی
حاصل غرد خوبی کیتیش ایردی — یستی غم هجر ترکی زی — هم عاشق وهم ضعیف و بیمار — اول روضه دین اول نشانه خور
لیکن بو سوز ایردی قیل وقالی — اوی ساری غیرت اتیش ایردی — مردم بولور ایردی ناتوان راق — احوالی نفس نفس یامان راق
دیکان انگا اوزنی یار دیادور — کیم بیر داغود اتپ طالی — بولیشتی فدا ایستیا عازم — ضعف اولیشی اینک بلد ملازم
دایه بلد نخبه محرم رازه — بوسوزنی قیلورلار ایردی باور — لیکن بیلورایردی بعضی آنی — کیم اولر کابلا دورور فنانی
انکلاب ایدی دایه جکر سوز — بارایردیلار انگا فصه پرداز — رنجی دافیض ایدورلار ایردی — دردیدا کوکلون پسندورلار ایردی
هم چسمی زبرناق اولنوسی دور — هم اول غنچه محرم غم اخدنه — کیم ان سلام ایشینی اول حور — نعم ایتکاج اولور مزاجی دیخور
اول عشق اولدین شوقش ایردی — هم دردی فسفه نراق اولنوسی دور — آخرین یاشورورلار ایردی بچه — کیم پیلاکای آنی پسرو کل ضه
کیلیش لارایدی عیاذ غمزه — یوشعله اچندا پرسش ایردی — پیرکون نچه خیل دواشنا سی — نسبت اراخویش واقربا سی
پیدل نی دی قیلورغمزه خونریز — دل مختی نیک زیادتی غمزه — پیرال رسیده هوش فرتوت — تدبیری خطا وعقلی بهوت
یستل چکتی نی تیل کی تیغ قاتل — خاطر قیلپ اول غم فنانی — سالدی اراغیر یوما جرانی
کیم غم یاای کل سمن بر — دلنوسک سیپ اول کل اندوه غیر — مانکلاکه یتپ زمان صحت — تاپسا بنیک شان صحت
بخت ایچره عیان بولوب شابیک — حاصل بولنای باری مادیک — اول نوع کی یوق سکانظیری — یاریک دافی توشلی دلپذیری
هوش لارارابوکنت دکر دور — اقا لیک آلارغه آرزو دور — لیکن بوطلب نتیجه پرما پس — دولت ایشی سی چپره ایرماس
بخنیک سی توردی شکر خنده — پس طرفه ایش اولدی شکر خنده — اول کپ کولاستا غین آتپ — هم آتین وهم نشا غین آتپ
بوسوزلارایشیتکاج اول دل آرا — کوزکا غیب کوکول کا حاضر — چون یارة تقوسک کوکول جراحتی — ضعف ایتی اوزدین آنی غیب
ای مختی اولوب ولیک ظاهر — کوزکا غیب کوکول کا حاضر — چون یارة تقوسک کوکول جراحتی — قیل جلوه عیان کوزوکا داغنی
سوزچشمه سین اول کی قیلدی کاوش — اول مثال مشکین حدیقه نبی اسد الهی قصدی معلوم بولوب قدایش زدین غزالدی حرمت
کیم ضعف ایلدسه دمده پایه — جلوکاهی داسار غایب تیزاب شوق خوابین بوکمانیک جلوت اوسه اتوزنج خونین اولدی
چون هوش نی کیلدی ایلادی یاد — اضطراب کوزکوزکانی دلک زالی دیک ناسی اول دیشدین واقف بولوب اینک جاینده خونه توزدی

دردم انگا زیپ تارک اولنسا ای — انشا الله مبارک اولنای
هم ورس ایردور بو غل امید — یعنی کی بلال ایردور بو خورشید
آخرین سوکمه بو نخبه قوزغه — نی کام کی بولیشسی آرزو مند
ایتیه ایلد بار چا شادمانه — اول یلار ساری بولدیلار روانه
باغ ایچره کیزلار اسه طرف تیز — کل لار انگا آچیلی عشق خونریز
یعنی کی سو غوردی تیغ بی باک — کونکی ارا سالدی چاک اوزه چاک
یوق کیم چمنی داغنچه ورد — چاک اولنماج آچیلدی آشین ورد
بوادت بلد کویدی جانی داغنی — بیکیم تن ناتوانی داغنی
اول روضه دین اول نشانه خور — هم عاشق وهم ضعیف و بیمار
مردم بولور ایردی ناتوان راق — احوالی نفس نفس یامان راق
بولیشتی فدا ایستیا عازم — ضعف اولیشی اینک بلد ملازم
لیکن پیلورایردی بعضی آنی — کیم اولر کابلا دورور فنانی
بارایردیلار انگا فصه پرداز — رنجی دافیض ایدورلار ایردی — دردیدا کوکلون پسندورلار ایردی
کیم ان سلام ایشینی اول حور — نعم ایتکاج اولور مزاجی دیخور
آخرین یاشورورلار ایردی بچه — کیم پیلاکای آنی پسرو کل ضه
پیرکون نچه خیل دواشنا سی — نسبت اراخویش واقربا سی
پیرال رسیده هوش فرتوت — تدبیری خطا وعقلی بهوت
خاطر قیلپ اول غم فنانی — سالدی اراغیر یوما جرانی
مانکلاکه یتپ زمان صحت — تاپسا بنیک شان صحت
اول نوع کی یوق سکانظیری — یاریک دافی توشلی دلپذیری
لیکن بوطلب نتیجه پرما پس — دولت ایشی سی چپره ایرماس
اول کپ کولاستا غین آتپ — هم آتین وهم نشا غین آتپ
کوزکا غیب کوکول کا حاضر — چون یارة تقوسک کوکول جراحتی — ضعف ایتی اوزدین آنی غیب
چون یارة تقوسک کوکول جراحتی — قیل جلوه عیان کوزوکا داغنی

2296

یه نظری دا او تو روب قربی — مونی کپسی ایکنجه دا مرقع — اورنیدا نچوک کی تخیلات ثابت
ن تجب کی ایکدا سیدا انی ب — مرکان ایلا خاک روب ابوابت — تخت خسین آندا تا پایین ایل — آرس کی ملک قاتیدین سیل
او چیدا ملایک اوچونی جنبش — مرکچه نچوک کی جیل تخاشش — سوردیکه تا پیان اساس محکم — کوزدیکه کپسان لباس ماتم
طوفیدین او لوسنج ظل شاهی — بخونه کمدی نکاح دن صلابت — کونکلی ساری یوزتا نیب مهابت
عشق ایتی دا نچینی منوشش — کونکلی ا شوق یا قشی آتش — یا غه دی کوندی یا شیخا نچوک ایکی — آه اوردی ویکدیدی چاقین ایکی
دو دیه جسم نیک اولدی دایر — یه کردیدا مثل چرخ سایر — یوز پر ولیقیلیب تا شینی زکار — آشیکن آقیر پ نچوک کی پرکار
وچیا نی سوچورکان اول ایکنجی — حلقه سینه اوردی چیت ایکنجی — هزار ما فیقه کی رست اولوب تا ب — پر حلقه غ توشتی نچوخ تطاب
اول طوق دا دا ایکیکا ا تم — قلاب نجت اولدی محکم — جان پر بولوی حلقه غ بند — زنجر تقسلم اولدی پیوند
پر نق تظلم آنی چیکتی — اول اود ایدغم سپان چیکتی — کیم چرخ لباسین اینی اول دم — کیه تونی دیکب لباس ماتم
ایلاب انی چاپه ماتی زار — فریدکه تا ردی ماتی وار — ویدی کی ایا حکیم دانا — هر حکم دا حاکم و توانا
ای عشق اوتین ایلاکان همان سوز — تین مینی تانوانی جان سوز — ای اورکان اول اوت نی خرمنیم غه — خومن نی کی جان چیله تیم غه
ای عشق انکا کیم ملازم ایتکان — حیران اوتین انکا لازیم ایتکان — ای کیمکا کی عشق دین ساپ بند — آیخ ایلاب انکا نصیحت اپند
ای عشق ایله آنی یم قیلیب خاش — اضال دین انکا یا غدوروب تاش — ای کیمنی کی ایلاکان پری چهر — دیوانه سی سارن پراکان مهر
ای جان ارا ساپ آز عشق — کونکول صدفی دا کو مر عشق — عشق اچره برکون مینی شکسته — کیملیشین مین اسیر و پای بسته
هر کی تنیم اچره عشق بندی — جان رشته سی عشق تیک کمندی — هم عشق طا پدین تو کو نلا ر — هم عشق طا پدین تو کو نلا ر
جسیم ارا داغ چکدا نه — عشق او تلاریدین کیپ نشانه — جانیم نه کی مغز ا ستخوانیم
یا عشق اوتی کیم چان قیلار مین — صمک غنی عیان قیلار مین — دیمان کی مینی طوب غ خاصیت — یا خود غم عشق دین خلاصیت
دیرمین کی سنا بر اوت نی مه دم — ازدین قیل و قیلا ذره کم — اور قیلما عشق کیمیا سین
کونکلو کنا فنا چو م عشقیت — جانیمنه غذا نیم عشقیت — عشق ایسی دین ایت دیم نی مسکین
بو مینم ازده عشق ایلا کیل طوق — شینین قیل انچکا شعله شوق — کونکلو مینی کوده تا کر ه
بو چ نقطه سینی شراره ایله — انکیسی نی کی خاره ایله — بو قاف غ دا غی خاره پاره
جانیمنه سال اولی شراره نی هم — یا شیمنه اور او شبو خاره نی هم — میک مونچه غه ایلنی قانع ایتا
کونکلوم غم ایله تولی ایله یدیب — عشق انچره مینی یوق ایله یدیب — ایلی غمی دین کناره تو قتیل
الله الله یوق سوز اولغای — اول قوم نه تیکری عذر قوغای — جام طلبیم غه قوی زیاده
کیم یا دیدا سر کز لوتا سون پوشش — یا دینی حیاتیم ایت تلقی — ایلی عشقین تیم دا جان قیل
یا دینی تجاتیم ایت سلامی — هردم کی ایاسن تیک خیالی — کونکلوم دین تین ایلا خالی
هر اوت کی یوق اندا عشق سوزی — حیوی کی ایاسن تیک غمی دین — غشن تیا تو چیله تیک دمی دین

230b

انده چپ اتپ جانی می نوشش — انچک جانکی بولوب خواموشش — کوزیاشی نیک بولمای آرمیده — حیران کیسی خلق دین رسیده
نفس ایت نیکی دین کیچب تماشی — دشت اوندا کیمک مطیع دورمی — سرقوم غه کرمتی تیشیپ — پروشت کیمک آنی ایریشیپ
کردیا کیمک توده یاسانی — اول اولور آندا ایلا کیم شباهی — کاهی لوبولبان موتوک چنین — کاهی سیلابان اینک سرینین
مردین بودی پاسبان اینک — بودشت ده کیم توشوب کوزی — کیم کوکاتپ فغان زاری
نوخل کوروب دا ایردی نا در — یخشی ایلا غرب وامو سوم — آرام کمی بو مرتبه ایله بولم
اول کون قیلیسان هوای نخجیر — مرحل دین ایل قیلپ مرتب — صحرا ساری سورمیش ایردی کب
چرکه اراقلیش ایردی مجنون — مرصید که اول سپه نی کوردی — توش توش دین اینک سازی کوردی
بادیسی فدایش انکا یینق — نوخل کوروب اول خلاف عادت — حیرت انکا عجز اپتی زیادت
صحرا ساری ایلا دین که بوغا بت — انیسز هم کورا سیز موبوقا یوق مو — یاکیلدی مینک کوزوم کا اوق مو
اول خیل دا بعضی ایردی همراه — نوخل شیدا سوروب حکایت — اول قصه نی قیلدیلار روایت
نوخل دا نی وحش کورکان ایردی — بوریشی که بیلدی بیغلادی زار — ول صید قیلوردین اولدی بیزار
ایدی کی نی کیمیا ایردی وحش — کیم مرکیشی نی کیلدی غمناک — غشدین قیلور ایله طبعین پاک
کیم وحش که بوتوس ایل چله دا — صحرا ارا توتاس آنیسز آرام — انداق بشریتی اپتی تور
کیم وحش قیوق تا شیدا دشت — چون کیتی بشر بنیع ایتی وحشت — ایلکا دیدی تا شلانک اوق دیانی
هم ایت لاریکرنی نی تا شلا کیمز پت — هم ترک ایلادی صید غه جانی — توشی دا نی قویدی اول طرف کا
مجنون کوروب انی آشنا دوش — چون خیلغا قیلدی چله احکام — مجنون رمیده توردی سپردم
یینکاچ نوخل سلام قیلدی — کرچه او دوام قیلدیلار رم — چرکدا نجسته یینق پیدا
هم هر صفا یوزوکدا طالع — دیدی کیم ایا نجسته دیدار — سیندین کوزوما قپ کیلدی
کیم خاتل اولوس کپی چپک اوق — یوز کام سکا نصب کیلدی — آنار ندین تیلار خدا جینک
کیم نخس نشا نی قیلپ خیل — چون یوق بوغدا خدا حیا چنک — سیندین بو صفت روا مو بولغای
کراو رسا تیکن ایا غینکا نیش — بوظلم ایله اول غدا مو بولغای — اوق چیکک وجانور نی اورماق
حق پروی بولار غه دا نی جانی — کونکلوک ایا غینک اوچون بولوردیش — نی مظلم یامین اولدی قورماق
نوخل کوروب اول کلام درپاش — آیین حیات دین نشانی — بوتچه رمیده جاندین کیچ — جانجرم کوده قاندین کیچ
یرا وچی دوتوردی آللیدا باش — دیدی کیم ایا فرشته پیو خو — کیکان تشنک بشر غه مانند
برسوز کر اویتک ایردی پیلدیم — مرنی کو دیتک قبول قیلدیم — جانیغه روا کورای قیلیچ اوق — لیکن بو سورک رمیده قویوق
چون سین قیلدینک حکایت انلها — ایدی سکا هم حکایتی بار — کیم اتیتل ای جانی فدرخ
نوخل دیدی اول که قیلدینک ارشاد — کیم قیلا رمیده کا رغه پیداد — قویدوم بادی اینک عداوتی سنی
سین کیم ال دین قیلپ جدا یینق — قلیش سین آلار غه آشنا یینق — بو ایش هم ایردور خلاف عادت

231 b

انسان کز ایرد چراغ پیش ... ای جشم و چراغ افرینش ... آیین اوزین ایلاک رسیده ... چیان پیله بر ملاق آرمیده
عقل الهدای سبب کوروندی ... سینه بن نگاس مجب کوروندی ... تندق دیه یار کز کلهداری ... سالیش پوراکنگه خار خاری
کرتاه اق ایش اولنان ایر ساعادش ... بوغان اپا سونوان ایکاباش ... برفیل بوردیده لاردین آزاد ... کیز کیل نجه کون مینیک پیله شاد
بول پیر اگر زار و مبتلا سین ... غم وامی دابسته بلا سین ... انکلی بار نجه ایلاین جهد ... تاکیم قیلای انی سنگا هم مهد
پرتو تاسانقد و مال و وزخوات ... مرساری سپاه شین قیلای راست ... یاتغه و مال خوات پیره ... اول بولا سپا ضرب راست پیره
کردور فلک صادن اولنای ... نوع پیله کز تمکن اولنای ... بوعقده دین ایستابان کشاینک ... کایینک پیله شیکورای مراد اینک
کر بولا سا اول غرض پیسه ... بار دور خود انگا عوض پیسه ... فرزند قیلای سپنی اوزو نگا ... منت نی قویای یاروق کوزو نگا
لیکن دوه دام دین چکیب کام ... توشیل بوردیده پیره آرام ... آدم پیله وحش کیلدی کم چیش ... آدم غم هم آدم اولای هم چیش
کریاد وصالی اولپا کاینک ... بوایش دیکراک تور استاکاینک ... چون وصل سوزین ایشتی مجنون ... شوق اولای بوردنتی دین هم افسزون
خوش حال لیش ایتی آنی بچال ... بچال لیق ایتی تلشینی لال ... یوزسی پیله قلب تکلم ... کوزیدا سوا غزیدا تبسم
دیدی نیکیم ایلاینک خطا چیم ... یاریسی غم بار ایدی جرا چیم ... چون وصل سوزین دیدینگ اوزتوشوم ... اول یاره چاسی دین کناره توشوم
بوعده که قیلدینگ آشکارا ... بولفاسا وفا سینه مدا را ... یوزوم دوره واشهینگ توا غی ... باشیم دوره مرکینگ ایاسغی
ایکی ساری موناق اولنج آزارم ... پرپر لاری سوردشتی لار کرم ... اول پاره دا اختلاط بولدی ... کیم موجب یوز نشاط جولدی
چون وصل ایله پروی شرد کانی ... نوفل آلپ اوینکا باردی آنی ... ای بجره دا جم ناتوانینگ ... چون مژده وصل تاپتی جانینگ

نوفل نینگ لیلی کزین مجنون عقدی سیکی کا تا ریا اوچون کوردینگ سوزلار نظم سیکی کا

تا پیب لیلا تا سینه چاکانی اوزینگ سوزکوسین اوشاپ پیونه زشین اولا

نوفل سیاه چکب اول دانی عداوت بیا لین قندکانی وکین عرصه سیدا ات سالپ دار

لیلا کا فدی انگه منصور لاردین مهرین قیلا برلیشانلاری سرک بیرلار حصار قیلب توشکانلاردا

لیلی حتی ه قیلدی ارسال ... ایلاب انا سینه پله پیغام
مرفضل دا ایل ارا مثل دور ... لیلی ساری عشق پاک پیونه
قویای قیلورینه شرح حالی ... قوم دخیلین اونوتقان ایرمیش
کیم ایل دیه ایمیش لار آنی مجنون ... خیلنگ اراکسب علم قیلمیش
دایم صفتین قیلور ایمیش سین ... بولفانه ابوعشق مبتلا سی
کرجوده نگا ایرماس ایدی فرزند ... سین دانی ایلاب چکب ایشی دین
قویمیش بیتانی اسیر اندوه ... کیم ترکیش کاه دشت و کرکوه ... مونقان موبولور مروت آخد
اوتگانده ین شکوه ایتا بولماس ... سین دشت ارا تیلاب نشانی
آپ سین اوزو نگا یار و فرزند ... بولمیش بیه واقف خرد مند ... ایدی بوردور التماس و درخوات ... یکم قیلیاق انیکا و نکاح ایشین راست

گفت بوسعید ابوالخیر رسم و آیین
گرفته در ایاغ بوین بوایش چین
بلی ای ماهی تم بوفتاج آگاه
سماع فرقه تیغ کپ بغایت
کیم اول بت چین دماه فرخار
اتفاقه قضای آسمانی
توفل سوزیا اطاعت ایتاک
انیه ایله کونکلوم ایلا کان خوش
گرآپسا بوسوزدین نهایت
لطف ایلا سا فارغ اولتوروب پس
نهم ایلا سا فرم قیلغو میزدور
قیچی لار اول ایلی آپ نجات
اول نوع کردهه قیلیش ایردی
بجنو نی قیلب بایندا یاور
اول امرنی قیلور دین اولمای آگاه
طیار قیلب سپاه جرار
آگر بولنج آلار دافی بات
اوتر دچستان عدوفه حالی
زنفل چریکی دافی چیک صف
پرپر تیشتی لار غضبناک
آنداق کی بارغن یاغ بیاران
چخ اورماق ایشی دا مرسپانی
ایتیک قیلیچ ایستاب ایل بانا کی
اوق طاریری کیم اوچوب هوا فه مایل
پیکانلار اولوب هوا فه مایل
مرسماری شهاب دار حریه
خنجر قیلب اوزی متصل تیغل

جان اورماقدا اولیچ عقد کاپین
دیم ایلا کاسین کوکول کاپیشین
بچیس میان بوکوک کی دخواه
تعلقی اوزیکا بی نهایت
بوباغدا کرکل اولیچ کرفار
بیکلمه دی یانا چیقادکا آتنی
مرادیش کاکا امر قیلدی بیتاک
چی پیلدخاطریم مشوشش
اول نمی دیسه پیری سلامت
کیمن کورکوندز اولسام توروب پس
فرم ایلا سا رزم قیلغو میزدور
نوفل فه کیتور دیلار ملامت
بوایش بولورینی پیلیش ایردی
ارت آستیدا ایل کیسی مکادر
کوتار قیلب کلی چیک آه
جرار یق انچه ار بار چالیا
آیین جلادت ایلاب اثبات
کوشش پیلدتوز دیلار بیاله
اوسروک تیوه لار کیی ساچب کف
قتل ایکالی بارچا شدو بی باک
میدانغه سوار دتی تیر باران
باشین کیشی یانچان بیلا نی
باش قیرقار اوچون نچوک کرپاکی
یول بیاتی کورکوزوب بلا فه
یوزکرکب بخش بارچا قاتل
چون سیل قیلب تام ضربه

قرتاج اوزه عیب دین براق صور
بوسوز پندکوب پرب تبرک
بیتا بایتی ایلاب اکرام
پوتوماک اولوب ایتی پیلد تقریر
پرانوز کا عجب چیسی بولغای
کربولماسا ایردی هم بوصورت
خاصه کرقیلسه سوزنی تقییم
اول آی کا کیسری بی عدد دور
بوسوز پیله تا پاس اولتاسکین
آنداق دافی بولماسون انکا فهم
سوزنی چوبولمیه کا ختم پردی
نوفل فه چوبولدی قصه معلوم
جمع ایلادی مرقیلدین خیل
هم قوتینه تیکلوروب شما نه
آت قان ساری کیم بابردم اورمای
مجمون ایشی سنی دیمیله سینه
میان کیشی چا تیروب بیپ ایل
کیم فهم اپ ایلا قیروکین لار
بونوع ایکی سپاه خونریز
مرکب یلی عرصه نی سوپوردی
دشت اوزره ایکار کوچی میدان لار
دال اولدی سینی شید یکلیغ
پاکی کیستی نزیک قیلب بیشی
چون اوچاتی آچیلب حیاتی
مرتن فه کرک لاتیغی یاقیب
بولب نزره آنداق اوتوب آتدین
بول نوع زبان بیله همیشه

بول اوپا یانیدا یخشی راقی دور
ایلاب آلار بول ساری تحرک
بیتا بایتی ایلاب اهل بیتام
کیم مرزاق ایمیش ازلدا تقدیر
اوزکا کیشی نیک نصیبی بولغای
یوق ایردی سنکا بسی ضرورت
پرقیمین ایسه اپ برین پیم
بولحظ بیراوکا نامزد دور
کرلطف عیان قیلور وکرکین
کیم کینی دین ایکدیمیز دورورسم
دیمی بار یکیز کی سوزبو ایردی
بولدی بوخبر دین اسرو خندم
فی الحال اورویش قا ایلادی میل
هم باشینه چرماپ خاصه
تورسا دافی بول بویدر کا سورمای
سوردی بیلی قیلد سی فه
کیمن امریدا محکم ایلابان میل
چخ ایلادی بردم آفرین لار
قان توکلکان بارچا دشت انگیز
آزدم کیه لارین سادوردی
آشوب دا ایلا کیم قویون لار
حیات پله برک پد یکلیغ
قیرقب لیکن ساج اورنیغه باشین
دعا قتی دین اوچوب حیاتی
غم اخترنی تورماین اویاقیب
کیم ایکنه حریر دپرنیان دین
ایل باغ تی یاداق انگا چشه

233 a

2336

ناگاه بیر لوقتی درد مندی — بیتکان انگا دمردین گزندی — مجنون کوروب انداغم نشانی — نیکین بولوی رسوردی آسانی

نیکم چیتع نی ایش باشیکنه صاوی — نیکم پیله کره قاشیکنه ساری — یندیک نی اوچون ملاتینک بار — وی تیکزی اوچون نی حالینک بار

نیکین چیک آه درد پرورد — برنوح ویدی کر ای جوانمرد — یمن مین عرب ایچره خاک اولای — کی مایه دیره روز کاری

اول ایلغیجه دیو نوالیغ — نیکم روزی اوچون قیلب کوالیغ — یلی تشی مینگ پنا میسیم — بولای توزانی نیکیه کا میسیم

اول جنل ایتیم خطاب ایتب زید — پرخیل عیال ایتب مینی قید — یوقت کی نوفل جفاکر — مجنون بولوب مطیع و چاکر

ازرم فسد راه چیکتی — یلی ایلیکا سپاه چیکتی — صبح ایش بولای اراده ایلاغ — بولوی بیه نوفلیه را جمع

لیلی دیم ایتب کی ناگاه — اول وقت کی اولما یل آگاه — فاضل قیلب ایلغی ایدی کیکای — یلغای داغی ایکای اولدایکای

بار دی ایسا اختیار ایلیک دین — اچلماس ایش اول زمان چیکت دین — یکن کیراک احتیاط قیلاق

شعوف اولوبان بوکمته ویرکا — چکمن لار اولوب سینی پرکا — تون عالم اراسا چار ایدی قیر

چون کوچ ایلیدین نظم نی بزدیم — آغونچه یوروب نظم نی آزدیم — یمن توسکان ایش مین اوزکا ساری

چون مهر سحر یرین یارتی — ایکی یتوه نیک یولوشی توتتی — قیلغان ایش اریکا اول ایکا رغم

توقاق متقدر ایردی کرشه — بنا نچه وا سرنی ایردی توشه — اول یرنی بار ایردی پیش وکم هم

برانچه ایاسن ایدی کو یاشه — چکمن لار ایکا دلا تاز یاشه — کو کمان بیری ساری قیتیل وپ

اورماق پیله جیم ایلبان دیش — چون تا پادیلار نیم کم و پیش — یمن فرصت نی پیلب غنیمت

کام اور غالی برطرف آشوب قلدوم — یا کیم سکا بوزمان یولو قتدوم — صحرا ایکیشی تالادین اولتک

یوق کیک دانقدین نشانیم — بار دور کیراک ایرسا نقه جانیم — آت دین سلب اوزنی قوچتی آسنی

یینقلاب ویدی ای رفیق مجموع — یکای سکا ایلاسام خدا روح — باشیم قدینگ شعاسی بولسون

نوفل ایلی مین نی بولسا عاشق — مجنون انگا بولغان اول باعث — یتیغ آل نی کی خاطر یکه تیلار قتل

جمیم تیلاکانچه ایله پاره — کو کنگلومنی خود ایله پاره پاره — کیم مرنی کو ایلاسانگ بجل مین

کر قتلغا ایلاسین مین آسنگ — کیم عالم ایکا دور بولیشن تنگ — هم از کا جا تینکا جا تیم

وپ مرنی کو کیشی ایردی سوچی — مجموعین اتینگ قاشیدا قویدی — قانتان و قیلیچ داوق دیا مین

کوپ پیله قیلب رسیده دل لیق — اوتتی یا یغن تیلاب بجل یق — یلی تشی فدیانه بیتیا نمک

نی تیلاپ یتوی بیتور سلامیسیم — یا پله ویله دی پا میسیم — اول پایه داصبحا تیم بار

کیم ممکن ایاسن نکلم ایتاک — خود بو طاسن آنی توتم ایتاک — بار دور سکا مونچه التماسیم

کیم بار قیله سین ایریشکیل — قاسیاری کو بار دیلار یتشکیل — باشینگنی دانی اول آستان دین

جمینگ اول ایشیک دا خاک پایت — شکرانه فو جانتی هم نثاریت — یسندا دانی جان پیله کو کنول بار

ایکی تیسی سکا تا پشورایم — تو فراغ اراتن نی یاشورایم — جانیم ایشیکیدا ایلا پا یال — کو کنگلومنی ایتی ینگ قلنیه سال

2345

235a

2356

2366

حیرت داد و خوشی و خشم دین — محنت و طیور محنتیم دین — نشوه و بیکا کا دین آرتوق — ضعف انجکر بو یاس آنوش ارتوق
پر طور عدم بو لب منکا چیم — کیم انکا وجود پریشان اسم — بو ضعف پیله چو پو یه قیلیب — سور کاچی طلبا پیدین یه قیلیب
کو کسومنی کو تیغ هجر اتب چاک — کیرپ حسرت ایچم کا بی باک — گوسوم ایچیدا چپین سیلاب شود — کو ندوم امیدا وطن قیلیب حور
بو نوع قاتیس یق دیو یک لیک — یه نیک دین او لب منکا یه یکلیکه — بودم کو کمر نثار خانیک — تحریه بیتیان یه یشی نانیک
خاتمین او قوردا روح ناپیم — مرحوفیدا یوز فتوح ناپیم — لیکن انکی سوز ایدی محمد — کیم جانیا سالدی اوت کمر ر
نوکر نظر قو بولدی معلوم — نوفل ایشی بو لیش ایردی مرقوم — کیم تارتیب ایکا دسپاه خونریز — خیلم ساری تیغ چکتیکیز تیشه
انت انت بو سنی بلا دور — کیم رشته نی دیر کا ارژد با دور — پشه کیم و پیل لیک خیالی — یا مور غ شیر لیک مجالی
بو خواندق ایدی کیم اول سپید — یمکانه دا منکا سپاه ایدی دو — بلکاج غم دنا توانیلیم سنی — عشقینک ارا جسته جان لیم سنی
بولیش نمنی قو شیدا ساکن — سوز لاردانی دیلیش او پو لمکن — من پردم اوزه دا مین دی یوق — سو زین عجب انکا عاشی یوق
سوداچره چو کوردوم افطرا پین — پلان نی دیدیم آنینک جا پین — لال آلدی منی دا دیکا کیبستی — اول ایر کا یتشی ایش کو یستی
چون کیفه دقیلین انکا دیم راست — قیلدیم سنی کو ممکن ایردی درحوالت — کیم قیغی غمه سالدی نجه کین — توشی یا نیان او یدا تسکین
دخانه افسون قیلور نو محدم — او یلانا کی ایشین دیدی انکین هم — نی انکلادیم ایلا کان خطا پین — نی آنی کو نی دیدیم جوا پین
کو نکلو دین او لب هم ایردی برباد — نامنک او قو خاندین ایلادیم یاد — قیلاق سنکا سوزاق ایشنی منسوب — تو تیا یو مروت الهی محسوب
من هوچه بلا چکدوخا دا — سین چله خیال دمدکا دا — یکیم پتدینک نچوک قیلای رد — نی قیلسا قیلور کیم اوپ چخرد
غوغای جنونه مبتلا مین — باشتین ایاغیم نو چا خطا مین — نامنک خو خدا کو کول کوزدم هم — لیکن سنکا بار پر سوزدم هم
نوفل سوزنی کیم قیلیب ایرنیک ضبط — میندین ایاس ایردی واقع اول ضبط — اول عشق دجنون دین اولدی حاشا — سین عشق چله جنونه باعث
او یلانا کی ایشی کو نسبت اینینک — پیراوز ایشکنی تحت اینینک — کیم اینجه سلام ایتیب خیالینک — بلکیم طلع ایلابان دصالینک
کو کلینی انکا قیلیب ترا شی — بو لیشی نی اول ایستا کا نکارا شی — پلاس نیا تمنی نی قیلان
هو سی نی فیا نه لار بولور بو — خارج نی ترانه لار بولور بو — کویا سودا یولونی اودر دی — هوشومنی جنون میلی ساودردی
چون سوز دا شعور ایاس شعاریم — یوق مرزه دیاک دا اختیاریم — دیوانه مین ای پری صفت حور — معذور دور اول کو توپا معذور
بولدوم چو سینیک فیکدا نابود — نابود خانکه قایدا موجود — یوق نینک نی کو سوز بولور چالبی — تو تاق کیراک آنی یوق چالبی
یو تاق سنکا کراو یوب دو رو یول — سین بار بول جو یوقنا یار اول — جانلار نثار نینک اولسون — بتعال ایله بخت یارینک اولسون
کو نکلو دین او تو خونچه شوخ مرغوب — کو پ تاپ شکن نچوک کو کنوب — مهر سوزنا یچه ده نکرا یتیب کج — کوپ اوردی اوزیکا نادیک تج
انصاف نو چوکه دخیل سیدم — او زسوز لاری نینک جوابی ایردی — بونامه خیر ینی قیلیب خوش
تعویذ اتب اول سواد موزون — ایمکه پتیکین نچوک مجنون — نیکل سنکا روشن اولسا سرنی
پر سوز پیله دو رو یا دو اپیم — ای قاصدنامه بر خبر سنی — نامنک بار ایسا چقار منکا پیم
خانه زی او لکه قیلدی مرقوم — فصله نی پیله ایتی محلوم

مجنون نینک نامی دیوانه ایدی اتب لقب بو نیدا ایچون اوزه دیوانه نما دین
سر کشته یک دتا پاش دجنون دشتی قراتی نازی سردم اینینک هوشی کاردی

حین سودا ہیسای فرا ایسرا ایکا زین غرب حالات ملاحظہ قیلغانی
وضایع پریشان دا دوسی بیلہ انی فلک اوزیکا کیتور کانی ولادی بیلہ اویکا یتکور کانی

کیم بیلہ بی نوا آتا سے
چون مرتی او دخلی دین ایدی فسرد
غلب بولوب انکا رشیاقی
آفتابینہ حق ایلابان پنہ
رو دین قیلب اول امید تازہ
خوشراق بوزدق انکا خان دیان دین
کاہی تو تب او لتورور ایدی صور
کر ساچار ایدی باشینہ توزان
چیدیر ایدی اینک لاریتی برزم
ہم چند قرنوب قولینہ ستغ
باشینہ کو اوردی زخم کردون
کور کاج آتا سی بو نوع حالات
کیم کوردی بو نوع آدمی زاد
کور کاج آتا سین کنارہ توتتے
کاہی یوز یرا یلغ باغرغہ پارہ
باشین کو تارب تو یوب آتا سے
پر لحظہ یتیدین ایدی آشوب
دیدی کیم ایا رمیدہ فرزند
سینیک تینک اولسا یارہ غمدین
اول لحظ کریق ایدی نشانیک
آچ تو یغا رچان یالانکنی یا تیم
سین قطرۂ سوت دین اللہ چا کام
تا علم و ادب نہ کام قیلدینک
کیم فضل و کمال یاردینک اونلای
اول یش کہ آتا مام غہ یتتے
روح ایکان ایدی تیم نہ مجہور
سین غمغہ بو نماسین و یسلیم

کیم آتا سانتی زار قیلغای
یوز نکتہ کا تیلغی قابل ایکای
چون بچہ کون اول طلب تا چتی
آشفتہ یتی کہ مزین آر توق
کر شتکی کیسا ک تا شیر فتیل
کر تام غہ قو یوب میندا یدی چیت
کر چند بلہ نوا دا سمدر د
تا م اوزرہ تی خط کر چکیا ناکا
قا تلیغ کو زیدا یکین بلہ چوپ
دیدی کو نیدین مثال ایکین بو
ہر نچہ کہ صبر ایدی بو صورت
بینلاب اتا یتیب یتا چاک
مجنون آتا سی ایکا نتی بیلدی
چر با شتی لار ایدی چیت و محکم
آشوب لاری چو تا پتی تیکین
کر کسوم یرا یتی سو کا موزنجہ
پر دم جگر یغہ قیلا کا وشن
ایلاب تیلار یکتی بد عا لار
لوح تورت یا ٹینکنہ بیکر د سپوت
ایلاب تا با ٹینکنی چو تیکین ریش
غافل بولمای ایشینگ دا غم دین
قیلغانہ تیم رحیل یاد دین
سین بو نماسین اول زمان کا شیدہ
کر تو ردین اولسا شمع مہجور

یوز غمغہ بیتلا تا سے
کو نگلنی جراحت ایلابان اور د
شاید کر ایکا کار قیلیا ہ
شاید آتی اویکا یا نیل ہ یتکای
آفرآتے پر بو زد خدا تا سے
نی کیپا کا نغہ آزین ار توق
یا سار ایدی اول کیسا ک پلہ میل
سر ساری ایا غلارین تیپ رست
کو یوم بو زدین آر تیپ کرد
اول خط کیپ اختیار سیز آہ
کیر یک لار دین حساب دار کوپ
سبحان اللہ نی حال ایکین بو
کام اوردی آتینگ سا ری ضرورت
چنا د ایتی غزین و غمناک
آہ اوردی و آللینہ یتیلدی
کیم چیس ایکی حرف بو لسا د غم
بنیاد اپتی اول ضعیف مسکین
باغرم قانینی تو کا موزنجہ
کور کیل کر نی نوع ایتار تر اوشن
صد تہ پر پ و تیلب دعا لار
غم قالادی پر ہا کان منکا دپت
سینیک جگریم کا سیا تیلب نیش
یا دور کیلو دو کدا اسپہ قدم دین
یتیا سکا چرخ چو فا دین
کاہی ایا فیدا کہ با شیم دا
پروانہ یک اضطرا بینگ اونلای
مشعل سا نلای قیلہ تو نور

238 a

2386

ایدی بو دور راه ادب نگاهم
کیم حق الینی قیلسه روا هم
کیم بولمیسه ایتمک ایشکا پاوا ش

تا پسای نیه لطف ایله مدارا
اول سوزنی هم ایتمک آشکارا
یوق دیسا قیلماسای یانماق

ایستاتی خشم اولوغ لاریدن بات
غرض ایتی آلارغه بو حالات
حقلاغلیقی تاکزیر توشتی

مجنون ایشی ایدی چونکه مطلوب
آنینگ بارمدی کورونمادی خوب
یاریم کیچه ایلا کیم ثریا

جمع اولوبان ایلابان بوتمه پسر
قیلمیلار لوشول کروه شبگیر
کیم بولمیسه ایتمک ایشکا پاوا ش

بارمایدیلار دیهان بو سوزدنی
بو سوز چلمه توشدی اول ایلسوزنی
کیم بولمیسه ایتمک ایشکا پاوا ش

اول هم قیلب اوچ شرط اکرام
منزل ایچره آلارغه آرام
کیم بولمیسه ایتمک ایشکا پاوا ش

کیم ایدی کوردب محلدنی قابل
بولمیلار لوشول غرض غه قایل
کوکلی کا بوتکه کیلدی مصنوع

ایدی کی بو سوز دیلیش ایدی
مجنونغه بو غم یتیشیش ایدی
ایدی دانی قیلا غوم دوردور رود

میز ایدی قویونک خشم ساری کام
میز کوردانی اوچه دست رس دور
آتوق سنکا آرزو ایاس دور

ساز ایلاب اینمک دیان فرصت
تا ایلا کیم بولوب شرط پیوند
مجنونتی قیلای اوزو سکا فرزند

میعاد نکاح تا سیتی تعیین
شادلیغی ساری بولمیلار روانه
پسای کی نی فصل اتیب زمانه

اول تون کی آلارغه قالمای آرام
مجنونغه کی اوی ایچره قالدی دشمک
کوزدین توکار ایدی اشک کلرنک

چون قویادی مجرادتی قرار بین
شوق اوتی چیک زبانه چیقتی
اویدین نیه چوداده چیقتی

دشت اوزره یوکوردی بی پروای
پای ایدی قدی دناوک آسمی
کردون نی قیلب نشانه کاهی

بو یانی چون قرار ایدی اوق
آینی سوالانیب تک و دو
اول نوع کی مهر آسمان رود

ایستور ایدی یار مهری آنی
چون جدی نی ساغدی چرخ زالی
سوت قطره لاردین آریتی حالی

اول سوت چلد صنعت ایلابان زال
الفیا یتیشتی پریورک قوی
چوپانی کوردوندی آشنا روی

مجنونی دانی شبان چوکوردی
مجنون دیدی ای یوزی همایون
قایدایسنی کوردیش ایدی مجنون

کیم کوردی اوتلوک اوزره ایلی
سین هم انکا ایلادینگ نوازش
اول دانی نوازشینگه نازش

چوپان دیدی ای بخسته صاحب
کیم مین کیم ایشیم ایدور شبا نلیق
قوی چوپانه قوزی غه مهربان لیق

ایستی کوردب ایردیم اول تشم دا
کتب دابستی اوقدم الم دا
کیم بولمیسه ایتمک ایشکا پاوا ش

مجنون تا بانیغه قویدی باشین
فصل اتیی اوتوک لاریکا تاشین
یوق دیسا قیلماسای یانماق

عیسی دیک اولوکنی تیرکوزدورسین
خوش معجزه دور که کورکوزدورسین
تقصیر کیچه ایلا کیم ثریا

موسی نی که خضر را سیم اولدرمک
غم خلقنی دا چا سیم اولدرمک
سر پر کوکا ندی یانه باشلاب

کیم بجر جراحتنه جان مین اسپرد
رحم ایله کی ناتوان مین اسپرد
کیم بولمیسه ایتمک ایشکا پاوا ش

چاره طلبنی نظاره ایلای
پرنوه ایشیکا چاره ایلای
یوق دیسا قیلماسای یانماق

2395

24006

ورق زد دیباچین هاتفی دین
یوز یرکا قویوب توتوب قوللرین
کوکلکه تاجسز ده هراتفی
مینین تیلا ساکنک رضا قیلیب ایت
هوشن اول دانای بیچاره ساکن
نداق کو تیلاب خدا رضا سین
حکم ایت کو نی نوع ایتای شعارم
کیم نوش کیم عیب دا دور حاق
چو کیم یوق ایدی اول دا تقدیر
ایدی بو دور دور اینک رضا کا
پریتینی بار ایدیش پری وش
دسین تیلا ساکنک رضا رضا سین
خوش وقت اولوبان قوبوب طرناک
مجلسنی یساب لباس پر لو
اول هم چو ایشتی ما جرانی
این طرب قا قوید یلار یوز
کوب زینت وزیب اتب ایکاندی
بزم ایچره کویاد کا قوید یوروب کام
آی پیرو قو ایشتی یا غلامی خفته
کردون کوروبان بو ایش موافق
باشلادیلار اول ایکا وئی خندان
اوی کردیرین ایلمی سوروی نوغل
پریاس چو ترندین اوتی اول خیل
سوداسی بو یولنا قو ستی آنی
کوردی پریدین قیزین کو قو پتی

یا دی ایلاغ چاغ ستی دین
کوب اوینی قاسی نیک ایاغین
دیدی بو ایشینک کا دخل قاسی
قیلغان بلدین بو موضوع قیلینک
قو شوع ایتدا قتضا قبول ایت
ترک ادب ایرماس ایردی ممکن
آنین سوینک تا نا رضا سین
ایکاک دا آنی نی اختیار یم
یوق یوق نی غرب کو طاق تاق
تا پدی ایشینک بو تار کا تیر
هم چسته آلماک نیک الفاسی
باشین ایاغی لطیف دو کش
آیتور غا انکا دیک ده یوق
بو قصه رضا سینی منکا پیر
ایندا تخ قیلا ایلینی پاک
تون کون کیسی کیش دا سی پرلو
جمع ایلادی خویش دا قرباسی
اچکو ایدی نچه کچه کوندوز
کیلجره کیلسن چلد کو یاد سنی
پریلار ایل اورتا سیدا آرام
باشی اوزا ساچستی لار بسی تعدد
کیلیتوردی توقوز طبق دا ساچق
یوق کو لکو دلی آلار چندان
کیم قتلادی آندا ایکا مدخل
توشوق توشی قیلادی او یتو قیل
کیم اولینه کیلب نما سنی
مجنون قاشیغه کیلب پیراو یچی

توقوغ اتب آنی انسا سنی
کیم لطفنک ایدور پناهیم آخر
نی ایشکا ویسام شروع قیلینک
چیان و مروت اهلی ایردی
آیینی ولایت اهلی بیلکنچ
قیلا غلیغ آنی سکا سزا دور
نوغل ایشی دین سوز ایتی بیاد
کو نکلی کا ایشینک دا یتی کوب رنج
عذرین قو طاق سکا ایرور فرض
قیلساق انکا دانی سینی فرزند
سوداسیدا زار یوز قیلسه
آنیدا کیلدی هم آفاتت
کیم بولدی رضا سی پیرا خوسند
آماده قیلب زیاده داغی
نوغل ساری عزم قیلدیلار بات
اول خیل سنی بزم ارا تو شوردی
پردم کو تاریلدی بزم دین جام
ای دیک تو قوز نقاب اچندا
حق حمد دثا سین ایلاب آغاز
تون پیرکا کویاد کیسی یو کوندی
تخت اوستیدا ساطیش ایردیلار نخت
تاپشوردیلار آینی مشتری فه
القصه یوق ایردی آخیره
مردم قیلور ایردی پر تخیل
اول فرجه دین ایلادی نظاره
عشق اچیره یکانه زاده

2406

هم مهر صفا یوزه کذا طلسم
یکم لیلی ایشی دانا تمان سین
کوکلوکدن اوتیدین ساوه نا موک دور
چون کشور عشق نیک مهی سین
دیدم اوتی انچه ره بای آنیک
کرایله که اول امیر مهو ره
سرینی سکا جرایلادیم فاش
قیلای مینی ایل ارا نفیست
یمن بولما سام ایل ارا مقتب
ایتدیم ایرور که تا در پاک
هم جریده اولما غای شکیبک
دیدی کیم ایا رمیده پوشند
یمن خود توشوبان انچکا انده
بولطف که سیندین اولدی ظاهر
یمن خود کیتار ایردیم اوشبو پیات
دپ توپتی انکا دعالار ایلاب
چشتی دانی عزم بو یه ایتتی
توپتی دانی اویکا تیرادی دنک
اوی نیک نیه ساری تهر دیکن دا
اول ایکینی هم بلاک قیلغای
مخموته توتوب اوزینی تسلیم
هم دلبر دین تاپ نشانه
چون شوق دا طاقتی بولوب طاق
مشوق چو کوردی نا توانین
میل لار کو بو عشق اراده ایردی
پرپر یکا مهر اتپ پدیدار
تاکه انتوپا کدک دلال ایدی لار

سم خورد وفا اینیک دا تاج
عشقی دا جانف دا ستان سین
اول بادیدا یاز توتا غوکنده دور
بو دور سکا دانی کوردیکنده
سین دانی کپ خرابی اینیک
بوکپچه اینیک نی حالی بولغای
سیندین سکا بو دور ایدی پاداش
توپسانکه دانی ایا سکا غرضیت
قیلسانکه سین اوزدکنی لایق محب
ایلغانی کی کیلدی نادر پاک
هم وصلینی ایلا کای نصیبنک
یار عشق دیجتینک خو خو سنه
کوکلوکنکنی قیلدیر اوچون رعایت
پرایکه سنیم خدا استقامت
سوداق کرم دعطا کار ایلاب
غم بادیه سینه کیردی کیستی
کی انچه کیشی یکان کپی بنک
قیز عشقی با رایشن کیمن دا
نور کوکپینی دانی چاک قیلغای
کوپ تا پتی طریق عشق تسلیم
آیین وفا دا تا پسا نه
اوی انچه ره کیرپ عزیز عشاقه
یوز سوی ایله آسرادی نفرتین
کوزین کوکا زیاده ایردی
برلو یار ایکار لامست دیوار
رحمت می وصال ایدی لار

بوکته ایرور قاشیدا دوشمن
کوکلوکدور اینیک غمی دا محکم
ایکیز اتاسی اینیک رضاسی
بو دور سکا دانی دردمندی
ایکن ایکیز اوستی نداسنی
بوکپچه اینیک نی حالی بولغای
کیم راضی اولوب ایدی پاداشن
مرکیمکا کو بو فسانه یتپا
بو نوع مروت اولسا سیندین
بو لوز خطی ارا خطا نداتوتسای
هم وصلینی ایلا کای نصیبنک
یار عشق دیجتینک خو خو سنه
کوکلوکنکنی قیلدیر اوچون رعایت
کیتما کا کا کرچه نیتم بار
سنت سکا یوق اوزوکا تویردم
سازایتی اغا ینچ دسینکل لیک
نوقل کوربان بو طرفه حالات
کور کانی کی یاد اتپ اویاپ
ایلکی ارا دشنه اتوتوب تیمز
پاک ایردی چو عشقی انچه ره اول
توخا غیفه سور توبان چین لار
چو دقیقیان بو حالت آنی
یراو ستیه ایلادی تیمن پست
هر ایله باشینه سایه سالدی
پرمایور ایدی ایکاو کا پوست
جز عشق مرادی کیم یوق ایردی
چون انکه قوشی نار یاد قیلدی

ایل الیدا مم ایرور حسین
کیم عشق ایرور سکا مسلم
سایشن سکا بو ایش ابتلاسی
عشقیم سنی فو پاک پسندی
نو سینی بولورس ملپ نی آسنی
عمری کونی تینک زوالی بولغای
بو سینوکنی قو یوب طاتیم فه
اول خیل سینی طاعت ایتسا
اظهار فوتت اولسا سیندین
سر ملکه دین اما نداتوتسای
اول خسته ایشی کا بیتلادی زار
کیم تینکری حیشه یار یکا اولسون
آشفته ضمیر ایدیم بغایت
کیتسام سنکا خوف نی تیتم بار
جان پرا ایکی کوزوکا قو چودم
کوپ پستادی سینکلی دین بحل لیک
قدر پرا کو یه ارا مقاتلات
نو آسرای آپ نی آیتا آپ
کیم بولسا اول ایکی عشرت انگیز
عشق ایلادی انکا اوت نی کلزار
طوطی یه دیدی کو پسنو آفرین لار
اول عهد محبت نما سنی
توفراقنا جانتی قیلدی عدمت
باشینی کو تاردی کو کنلین آلدی
بو تینکی چا وصل دو لتی دست
اوزکا باری کام دست بیردی
عاشق دانی خیر باد قیلدی

241 01

241 b

242 b

توکی توجیت نوشین آیام | توتی نیه زهر تولا یوز جام | جوی که انکا مرتب او لدی | اولنی وین ایدی اصب او لدی
کوبکلی ارایوز بای عایل | بولدی نیه بخد ساری مایل | اول قلد کو بخد دیر لار آنی | یر اوزره کیلب سپهر شانی
لوی کرتیب فلک سما عین | قیلانین آیب قمر تراعین | سم قاپلانیدین اسد غه ایکاک | سم کدسه جوی پر اسم کمک
کلکونه دوسه وین یوزی فرد | یعنی کریوق آنا سینه لرد | قاتلنیغه آی نینک بوروب تیغ | بل صد یوزیکا میکوروب تیغ
تینی اوزه پاره پاره خاص | آنداق کو قیلیج دا سنک پاره | خارا ایری چیسی کوه تا کوه | عاشق قه نچوک کوکه اندوه
عاشق قه جفا قیلور اوچون قاش | قوینی دا اینک لاری تولا ماش | سرخاره انکا تجربه نیشی دیک تیز | سرخاره فراق دیک غم انکیز
مجنونغه بو تاغ اوی مسکن | اول اوج داخاره روب وحشی کن | یعنی بو کو تهماج آنوا منزل | منظوری ایدی بادی قبایل
یلی حشین قیلیب نشانی | کوز جوین ایتور ماس ایری انی | بو نوع قیلب غمی غه چاره | اول حی نی قیلور ایری نظاره
جنتا ایدی اول قیلدوین بود | ایلار ایدی کوزنی سیره انود | کرد اوپ انکا سپاری عالم کش | بار ایردی کوزیکا تویا دوش
اوردی نیه اول طرف قدم سنی | تارتیب نیه آه دم بدم سنی | اول تاغ اوزه جیتی آتش انکیز | آنداق کو پیک کا اوت جیتار تیز
یکنی نیه اول قیلدغه کوز | دی باشلادی اوز اوزی بیله سوز | دور یدا دوشوب بولدی پیدا | هوش ایچره آلار دی بوشیدا
کردیا طیور بولدیلار جمع | پروانه آلار دیک بو شمع | بو نوع بولوب شماری آنینک | اول خیل ایله روزکاری آنینک
اول وحش کی ایردیلار جلیسی | پرجیران ایدی اینک انیسی | هم کوزی دیبنی شوخ نازک | هم پیکر و شخصی چست و چابک
صورت انکا لطف خاص دین | آنوانکا جان شاه سیدین | دیوانه غه یار دآشنا اول | کیمه قیلور ایرسا سنکا اول
بو سنین قوچار ایردی کوز کوزه سیر | سور تار ایدی چو یکا اینک چهر | انکین آرتیب تولا غی پرده | جسمینی قه شب تولا غی پرده
وصفی ادا سازاتیب ترانه | دیر ایردی تولا غیه فسانه | کای دشده لار غه آشنا خوی | باشنین ایا خیسکنه آشنا دوی
مالیده تینک اپاک کمی چم | آتینکدا اپاک پریکا قاقم | هم تازه کمل بیله سرینک | هم طرفه غدار ایله چینک
اغزینک ادا لاری دین نوا له | یل دین قاپ آنوا بر کیه لاله | یشلار سنکا لاله اوزه مولور | مولور دیمادین کو دشه زار در
قیلاق بیله لاله بر کیدین قوت | ایر تینک یا پیان در اوزه یاقوت | رنگ ایچره انکی کوزنک قراسی | یز نمری ایله قرا ارا سی
یاز سر دیلی قرا بلا اول | جان پیره کو کنول ارا بلا اول | یلی کوزی دیک فسونکر و شنگ | ای سره دیک سره رنگ
نازک قلینک تظره دا طلق | یونخان قلی دور در اوچی شق | تو تیاق ایاسن انکا سام کای | یز قیشی قلم اوچی غه سیای
رضا سنکا کینک سوز نکاک کا پیوند | آنداق کو قلم دا سم بو لور بند | بو طرفه کیاز غالی رقم سنی | یز نیشی سین بنه یقی قلم سنی
او شبو قلینک بیله خرام ایت | یلی حشی ساری مقام ایت | چشمانه دا بهار کشتی ساری | کر تو شا سینک ساری کذاری
دیوانه ایله بو رون یو کور قیراق دین | ایر دل باشینا دلی بیراق دین | چون دور ایله ایلاسنک تیک دیوی | تو فراق قه مراون قدم دایوز قوی
توت سیر یا یول دیک میندین | خاک رهی بولن دیک میندین | هم کوزنی سینک یوز نکا سورتای | هم کوزنی سینک کوزنکا سورتای
اول یان کو خرام ایتار روان یول | لاله بیله کل ارا نمان یول | یکناج ایا خیفه سورت یوز نی | خاک قدمی غه یکی کوز نی
بو نوع قلاب قیم ایلا آشکارا | مو کتراب مو کنوم آیت بی مدارا | بو نوع کینک بیله نیا زی | قوشلار بیله اوزکا نوع دازی

سه پرکاب بیان قصهٔ غم
جان رشته سی پرورنامه نی چیت
گوشمان دوس دوسال پسه له
یفتد میل کیشی بجز اواچیک درد
بنجم غم ایچره درد پدرد
یکم نوش دیدین اول جگرخون
چون بادیه ساری غم تیلدی
بس یکم کیلیان اودوس اوایاتی
یوزلادی تاسینه ایستماق
گوپاک نچه قیلدیلار علاجت
شربت کیلیچا ایردی کافور
گرچه ساطیب تیمیا شه
بولور تعویذ پسه له افسون
چون میتی سروش آسمانی
یوزلادی قیلدنخ غرایبی
چیاندین اوغول غم شکنجی
اق ساچین اوزوب کیلکا پری
گرد وغمی فراق پسه ر کیتی
گورستانی متین ایردی
سوذین کنی فصل قیلدی کردن
چون کوزلاری بولدی راحت آمیز
چون چشتی جوانه پر بال
آتا اندین تمام اوزره نوی
تاچی لار ورام بولمادی هیچ
یوتاریدین ایندی ایکی بورکوت
چون ایستادی اول توشیکا چیپ
تاندین قریب ایلادی قریبی میل

یکم توشی یلی یاریچ دادم
یاغبان آلارخانیچه رست
لیکن بوهوس دیتاق پسه له
بولسا فنی وصال پسه ورد

مجنون نیک آتا اناسی نیک نسلک فراق دین اول آلارنیک دوغ واقعه لارین
واقعه اکوروب توفراغ لارنچه یل یکیچیپ آتا کوری باشیدا یتیم لیک آی
پله وانا قری باشیدا ایر یک موتکی پله نوحه قیلمسا

جان صنچی سی اوزره تاریاد
کیطیر حوادین ایلاب اعلام
اول وصل کی تاپمیش ایلابان
غم یوق نیه بولسا بجز موت

سرقط یلدار دا کوتکلی آزیچ
کیاد حیادین ایلاب اعلام
ایتیک پله کوتکلین ایلابان شاد
اول هم سنگاوه کی پرهادی دست
یوتوچ یتکار سیدوب پر درد
یعنی کی غریب خسته مجنون
تانکلا کی آتا اناسی پلدی
ایل الیدا شرماریغ دین
ایسیغ تیردآه سرد پر له
کم بولادی طبیبی دین عزارت
شربت بولور ایلکا شربت مرگ
صنعا آثار سکنچین دین
بولادی علاج چاره سنگی
اوزمسکین ایتکال نشین
اتین کی دیکایار اولدی بوحال
یوق ایردی حیاتین شماره
اوز جنتی غه ایلادی هم آغوش
کیدیلار ایتیک دانی قراسین
یانواشتی ایکاد للاخدا داغ
کیدی نفسی کوزیکا او یقو
پراویدا چتار دیلار جوانه
بولیشی ایدی موتی سوایچه
چوان ایدتو تنی لار سوانچه
یکم بولدی عیان بای جاویه
کوزدین قانلیغ سرشک ساچتی
خوشیه حیاتی تیره بولیش
کاهلاوردی کوخیلی یتک فزادی

2435

گوندوز کیچه مخیم دیتیمانه — ایکاکنی یاکنی هم سا فیمانه — گوتی نه کا ایلایان قوت — آنین غرغینک بولوب سکاوت
جونوع امید ایله کو ناکاه — تولاسکا تیل چرخ کین خواه — تخت یوکی دین تدبیک خم آب — چین پرلیوزدکنی درهم ایتیا
جیتیک نه ضرورت دونیا پسته — یاتیک دانی بولپا تیکه پسته — چین خم تخ ایله تورپ تاشیکنه — کردون کسی ایورولوب باشیکنه
تول تیکیتی دغول لوغزکنی قیتیم — هوغوا کچی تو هوغزکنی قیتیم — هنوع تیتش چرخ دین بته — یتیک چله کو تکلوک لولی خرسند
جون بولوی بوایش جهان خانا — مین نار وضعیف و مین توانا — تم پشب نه قالدی خسته جانیک — هم پیله وکراولوی تو جرانیک
سوغاق دامینی یتیم ده بر — بوغای نفسی یا شیکدا خیمه — ششت چله تو تامین قرولسکنی — کوز پرلسو پورماین یولوسکنی
پنگنک تن ناتوانف قویای — بوشوزتی جانفه قویای — یوق کم خوت بیخ ایلادیم کوپ — کافر نعمت بیخ ایلادیم کوپ
مینین تون دکون جها بیخ ایتیم — چلاس یک وپوده بیخ ایتیم — سانی نیک اوزوننی تیله یک کا — کونکلوک اه آلادیم ایک کا
دیکنه خود ایتا دیم دوسیه — یوطوزه کو مرتبس بایی — مینین سینی ناتوانه ستی — کونکلوک المیم دا جانفا ستی
کو یکو بوزنی پسکران دینی — چینک غم دردایله جان دینی — مین مرزه سای دشت چای — یوق کیم بحمدن بی سروپای
دوه کنی کو روضه دور چاسه — جات نعیم جلوه کاسه — سینین چلیام کو شادایاکسی — اوزدین اوزوما یوظلم بس دور
چاره مین اوزکا خیلاکای مین — دیم قونی چاده ایلاکای مین — یاتوه کو ایلاکای عزا بیخ
مشعوف بونوع سوزنی دیرکا — کوب اوردی سینوق باشینی یرکا — پست بولدی یراوزره جسمی داغ
اوزدین نه اول شابه کیستی — کیم کویی آنا نا غه ستی — ماتم زده یق قه باق ور خم ایت
کیم بولوی بو پکس فقیر یک — بحرا یچره تیمنیک وا سیه یک
بو صنعتی ایلاکان ندا فشان — سوز بو صنعت ایتی کو مرافشان
کیم تیله کو بار ایدی نوا سینه — چون بولدی آنا یسز وا ناسینه
اورتاب ایدی آنی یار وا غی — اولکونچه بو سوک قیلدی بسمل
فرقت اوشاتور فه تاشین آتی — اول کورستان ا چندا قالدی
بار ایدی حقای اول عظیمه — یوز غم غه اوزین حواله قیلماق
اوز جانیغه ایلاک جفا لار — توتماق اوزی اوزیکا غزالار — آنا نا فرقتی ا کیکی داغ
کرو ایکی داغ ایدی نهان سوز — بحرا اوتی ایردی برق جان سوز — چون بوزنی غم وبلا سینیدی
نصف اولدی تنی غه ایلا ناتاب — باشی اوزه دام و دد سالپ شور — اول نکلش مبتلا سینیدی
برلدی انکا ایش چو چند مشکل — بوتوع روایت ایتی ناقل — کیم آنا کو کلنج پری زاد
اول وصلنی چرخ بی تحمل — قیلدی نه بحر ایدی مبدل — مرهم یرا سینه یا تاج اوتی بات
اور تار ایدی بوادت اول صنم نی — دوزخ قه سالپ کل ارم نی — مخزون ایدی جان زاری آسپرد
چون یادیغه یتی چله ماتم — کیم اولدی فنا نکا انا هم — بو درد غین قزو نراق استی — انوه ی بولین اوزو نراق استی

246 b

اول واقعه لار کرد دست پردی ... پیلیشن ایردی کیم سبب اول ایردی ... مجنون آنینگ ایردی دردانه کی ... مجنون نینگ اتا انا بلا کی
بو ایش کاکی چرخ قیلدی حاشا ... پر واسطه پر زایردی باشا ... بو بخت آنی نژنده قیلدی ... اندوه اوتی غم سپند قیلدی
بیتلار ایدی بو پنج نه پنج ... نوحه پیله بو ترانه سنج و پنج ... کیم ای کی او سپهر خود رای ... ظلمونگدین وای ویوز توفان وای
جانیغه نیچه ستم قیلورسین ... کونگلوم کا نیچه الم قیلورسین ... پرکال کا نیچه بلا نیچه شور و تاق ... یا فرا غاریغی اورزوب ساورو تاق
هر برگ کی پیله بولدی حاسلی ... قیلاق باری خلق پایاسی ... اول برگ غم الیکا پر پاسلی ایردی ... پر کرکب نحیسیک ایردی پر اسی ایردی
پر سوده غه ضرب دست پر اک ... هر شاخی غه یوز شکست پر اک ... اور تاب او تو نیغی بی تامل ... شاخین لوت داو تین الیاک کول
اول سرو ایاسی ایردی زوده بی پنج ... نحیستی دین جان غه چو خاره آتاق ... پر لسل غه نیچه خاره آتاق ... بیکی تاشی اراسی وا او شاتاق
هم جو لایس اکتفا بو پایه ... تاشلار ارا ایلاک سلایه ... بو ایکا کار اپاسی ایردی هم سنگ ... تاقی پیله تو تا میش ایردی رنگ
چون کورا ک پر غزال مشکین ... چکاک قلی غه نخجه کین ... بسل دین هم کناره قیلاق ... سر عضو یغی باشقا پاره قیلاق
بر بار ایدی پر غزال خوش بو ... خود شوم اسدینگ ایاسی ایدی بو ... پر طرفه تذرو او چون قو یوب دام ... تقتاج قیلدی تو تای آرام
بو لاقا تی پر ین شتاب قیلاق ... اوت اوزه آنی کباب قیلاق ... کی بر پا بو ایردی پر تو ز داوق ... صید ایکی چی نپسه طایر ینگ یوق
ایلی ضعیف بی نوا سنی ... یوز درد و بلا غه مبتلا سنی ... او لتورماک ایدی هم ایتا پین بس ... بحر او تینه سالماق ایدی کیم چی پس
بو لیلی ایدی نیدور خیالینگ ... ایر پاسی ایدی حیله پیشه تا ینگ ... ساده رو فا سیزای روده افاک ... قاتیله فی سیزای بخوم بی باک
جیمیم نی قتل قیلدی نیکیز لا ... جانیم نی ذلیل قیلدی نیکیز لا ... بو غدای کپی نخجه قادر و لا ین ... سا ماکی کپی نخجه ساده رو لا ین
هم جغده خلقیم جزو دی ... هم رشته طالعیم اوزو لدی ... جیمیم کردین او چو ردی آسیم ... ای چرخ آریادی موکنی بیم
بو ده دی کو کلوم ادین شکنجیک ... ای دمر تو کا نادی مو رنجیک ... بو ارد و شکنج هم منکا دور ... بار یم دا غی ریخ هم منکا دور
آنینگ کی آتا انا سی او لیشی ... کویا کر منکا بو سوک بو لیشی ... اول کر بو لوب ایر سا دو پر ورد ... لیکن منکا انگی انچه دور ارد
انکا آتا انا نینگ فنسی دور ... هم بو منکا هم آنینگ فنی دور ... لیلی کی بلای فرقتی بار ... انگی مجنون جا محنتی بار
محرانکا خط موسی دور آلفر ... جان ترکی عجب ایاسی دور آلفر ... چون نوحه سی اوتی حد دین آشتی ... جسمی غه حرارتی تو تا شتی
اول بوت دین ایستی مهر کلمد ... آنداق کی زوال چاغید المد ... کبر سکی کی تیر دین او لدی سیماب ... هم تا پتی انیسیتا او تیدین تاب
تیر سوینی پیله عرق نشین کل ... تا اوتی پیرا آتیشین کل ... یا رایردی نا ایشیدین آکه ... جون قیزغانی بو نوع کوردی ناکه
کز نکلی ایشی اضطراب بردی ... کویا جیکری کباب بو لدی ... یا غری کو یا رین اول جیکر خوار ... قیلدی آتا سین دانی جبر دار
یوز لاتدی انکا دانی ملامت ... کیم کو ردی تیز یرا صعب حالت ... بیغلاب آتا انا بل احبا ... با شینه کیتور دیلار اطبا
کو په بو لدی قو یاش نینگ اضطراب ... یوز دا سار ینی تنی دا تا بی ... صحت ده طپ خسته غالب ... خسته بدنی دا ضعف غالب
سی ایتی حکیم عیسوی دم ... بو لماسی قو یاش حرارتی کم ... یرق ایردی صنا جت دا بسود ... چون بیتی اجل علاج نی سود
سر کون تنی ضعفی آر تار ایردی ... انودی اوزا تماغا تار تار ایردی ... نوزون دیری دم بدم صدا سی ... کیم تو شنی بو سوز هم استا نی
کیم او ردین اول اسیر شاتم ... نوکلو دیک اولو بتو رور دماغم ... کورستان ایچره زار و مجبور ... اولکان کیشی دیک حیات دین دور

24501

2456

یعنی پس ایتی گفته وین بنده — بولدی او چنغ اغوا محمد دانته — جاه دقن اغزین اچستی دگواه — ایلین خالی کبوتر جانه
یعنی بوکبوتر اوکوسی دوب — تو فراغ ایله چو کو مکوسی دور — یاتی چو یتشتی چله بندی — کل اوزر نیتشکن کرن پرندی
یعنی لویا تورد اصر دیکشی — یوزیرا نبقش ابرا یروز خوشی — یوحال دانا زمین مسافر — قیلدی سکرات موت نخاسر
جزم ایتی کر کیتا کی کیراک تور — جان ترکینی ایتماکی کیراک تور — خلوت طلب ایلابان زمانی — ایکشتین تا پسه اما سنی
اوز آلینه ایستابان انا سین — عرض ایتی نشته باجرا سین — کای جانیکه اولوب بیتکه یکانم — کیم جانیکا صدقه خسته جانم
زخم نی اوزدونکا آلدیکه اسرو — دردو المیم فه قالدیکه امرو — یتکه یل هم اکر تریک بولاین — عذر دکنی نی تیل چله قوه ین
خاصه کلوم خزانه توشی — دی یلی بوکلستانه توشی — پیاده سپه قیلدی غلاب — باغیچه اکل دکلوم ارا آب
سروغ عجب صورت اولدی — کیم ترک چین ضرورت اولدی — سرحال ایله کیتا کیم بیتک تور — بوباغ ارا بوماغیم کیتک تور
بولدم که ایرور محل پرورد — تعظم نی یا شور مانیم دایوق سود — سین چله یتک دایلا دیکنه ارا — سین ایدی قیلدورمین آشکارا
بولحظه کر تاشورو دیمیت — تو فراغ ساری ایلاکوم غریبت — دیسام کر غزانه فیلاکوپ سیل — سرساری آیتمه اشک وین سیل
یونر قیلا طباچه پرده مجروح — پیاده ایله رنجه ایلا ما روح — یر تو قا غوسی بوسوز چله ورمین — پراوزکا دیشتیک قیلدورمین
کیم تو قا بوسوک ارا غزا کوپ — کیدورما عذاریکا قزاکوپ — تاکمن اوزدنکا صبر یارایمیت — تسکین ورشک اختیار ایمیت
تیکری سنکا صبر یار قیلسون — چیکه اوزا پایدار قیلسون — کل بارساچین قوبو ملاسون دوه — کوں باتپ فلک کا حیتاسون کوه
کوپ چله دخالا ایلاب آنی — قاشی ایلادی کمتنه نهانی — کیم بولپا بوماتم آشکارا — قیلم ایکوسی اهل کوه وصحرا
شک یوق کیتکه غریب نادیم — غم شاهیدا تیمده روزکاریم — اولماکیکی خبیر بادیم اولنان — اولماکیکی خبیر بادیم اولنان
کردشت اوزه سیر ایتار جباوک — کر تاغ ارا چرا نور صدا دیک — بوخاوشنی ایشیتکو سی دور
یکمکن که قپچن بوراز ایشیتکاچ — بوقصه جان کواز ایشیتکاچ — دوهم ساری روحی ایستابان یول — اوزقالپین ایلاکای تمی اول
یا اول که بریان غریبت ایکای — محروم کونی دیکه باشینه یتکای — اوزدین کیتاریپ فراق جورین — کورکوزکای اوکسی معاشی طورین
تو فراغ انیما تو فراغنی قاتای — روحنی مینک ساری اوزقاتای — جان بیتر بولبان تن خواری — تو فراغ اوزایتاپ جسم زاری
زخمار کر ایلاب احزاسین — یا نیدا یا خاسین حاسین — اول جسم شریف خود ابرور پاک — یا شینک چله هم بوسانک ایاک
قوی کیه ولطف دفن قیل — جان پرده سیدین انکا کفن قیل — چرا بینی دا غی اول کفن غه — پر جبس کفن ایکی بون غه
فرزند دیکه ایلاب انکا اسباب — فرزند یتک ایدی قبل آنی سنجواب — چون روح ایله روح تاپتی چوشه — پر عهد ارا یا تقور ایکی فرزند
بیمدی تو کاتپ نا سینه سوز — هم سوزدین دم انا سی دین کوز — جانین مجنون سوزیدا پردی — سرکز لیلی ایکیل بوق ایردی
چون کوردی انا سی بوتو اکون — چکتی بوقدا کون ایچره پراون — کیم با غوی سپهر مینک تیشدی — دول ناله اوتی کذاره قیلدی
ایرو لدی باشینه دلربا ینک — تفاق کا اهل باشینه اینک — کوز قویدی جانی اوزره منقلاب — اوچغانی اوچغانی کیر پسکی قیمتلاب
یعنی ایاس اویقو دقنی کوز آچ — خندان چکان ایاغنی سوز آچ — کر قویغی فه تار جهان قولین چست — تیزاب سیفلاب قوچار ایدی دست
یعنی انکا اویقو جدین آرتیپ — اوینا فاق اوچون قولینی تاپ — آشنه ساچین کمی قیلپ جمع — اول تیره تون ایچره کوز کوزدب شمع

246 a

2466.

شهدسی کونول بوجینی وشین سنور وه قی نیک کران سنگ تاغی مرکبیا
ولاپ بیرد ایتیار وقطه کاری نیک تازه داغی مرچاک کوکنو لکا
توشا لار نیک پش برکی نیک ۲ قطعه بو ۲ بار ۲

وشی قوپ کیما سین | آنین هم ایرور نیک جانک | آنی آینه جان نما سین
مرد نیک دوج کیما لیق | پرده انکا بوچه کرو فی | هم آینه جان نما لیق
بوکیم سنگا دور جوانکی دین بات | سین کیم انکا آشنا لیغ اینک | پرپر قیلایین انکی سین اینات
قیلدیم اپ کیما خطا چنک | بوخوع ایلد داغی قیلا اینک سس | کیم حسن کا بیشا قیلغای آلتون
انسانی کو خلق قیلدی خالق | مرغش بیغ دین کو ایردی ناقص | توقزاخا کیما بیغ اینک
هشتون قیلدینک هزار دین آینک | چون خالص چاک و پشش اولدی | سیحراو تیغه سالدینک ایلد کیم خس
مولدت دا چو اشراز تا پتی | آنی فی کو اوک کوز تا پتی | بولدی بوکوز کیپره خالص
هم هشتون اولوب بو پکر خاک | هم بولدی بونوع خالص و پاک | آنتوقی کو کیما وشش اولدی
گوچه ستم دجا قیلور سین | توقزاخسن کیما قیلور سین | آنداق کو جان نمای کوز کو
صفحا داغی تا چلور تفاوت | کیم آچسا نظر چلور تفاوت | بولاو دین ایلد پسکر ایتی
کیم دم اراچک خاری | باقتوردی آنی فرنگ ساری | کوز کوزدی فرنگ دین نمایش
تاج آنی بوصفت صفا لیق | تاقتی آینه جان نما لیق | سین کیم کو ایدیم سمان و بس اور
خورشید جان کشای سین سین | مرآت جان نمای سین سین | کوردی اوکوک داکین سین
چون باقتی اختیار تا پتی | هر ساری کو باقتی یار تا پتی | هم تاپتی بتای جاو دانی
بوعشق کو بخت کامران دین | خالی بولمای زمانی آندین | اولتی فی آنکا غسل مجازی
کیم دردو کداز و سوز پیدا | یوز شعله جانفروز پیدا | اول نوع قیلور پیدا کا موصوف
کیم عشقی ارا فراق ایلد اردو | اولوک دین ایتار تمام آنی فرد | پل صوکرا فی عشق فی حقیقی
اولتی وجودین انیا زایل | چون بوپسا یکمنی سی کامایل | یرق یوق کرا یکمنی آنی چک
اول نوع کیتور سا ترک تازی | کیم قالما صورت مجازی | منظردین کورمایس فانی
مقصود بودور حیات دین بو | فی خلقت کاینات دین بو | بحقیقه پری بولوب مسلم
ایرا سلایی اوزدین بو ایشلار | فی عشق دین ایردی اول کشلار | هر کیمکا کو عشق یوز کیتور سا
قاف ایرسا کو سوقیلور وجودین | بوعشق اوزره تجلی ایلا کاج کاش | طور اوزره تجلی ایلا کاج کاش
بوشعله کو کوکا توشا کاری | بووایتار نبود و بودین | چاچاقدی سوینکلیغ اول فاتیق کاش
عشق ایکره کو چسی تو لغانور پیل | کو یمک دا آینک فی اختیاری | بوولوت فی کیشی کا بولسا دوزی
کرانگ بوولوت فی ایلا ماس کم | اول نوع دور کو ادت اوزه قیل | کوبودر سانی تانک جانی سوزی
عشق بوتی بر طاس ایکا جانب | یمنور سو یدین چاقین فی غم | یامنور یا خار آنا کیم توشار برق
عاشق ایسا کیم فی کور سانگ اصفر | انداق کو صبا واصبح کاذب | عاشق ایتار اوزنی نور پیدا
کیم بوطاوی زعفران مصفر | کیم زرق دریا و شور پیدا | پروانه کبی ایاس جگر سوز
صفحه ایلا آلور هو کیم بالغ | یکنکن کو پلک ایرور ایسه سوز | صبح ایلا آلور هو کیم بالغ

247 b

صنعت دانچو کرقلم تو بنخ | آنتون پدید نیک برآورد موزنخ | مرآه کرشید غریاد ورق هدر | نه ایستیخ اول آه دنی ساد وغ دور
ه شق ساد وغ آ چکپ ناکاه | عالم غ ساد اورت اول ساد وغ آه | چون لوری خندان بیلی ساد وقا | یا فرخشی قورونتی چو بگاهی هم
ی دور دیکشی کرانگ تو گکاه | اول قطره دوردر کرمشک توگکاه | سوذا بلی ایردر توگار زمان یاشس | پرشیع کراشکین ایشا دریاشس
عشق اولدی کیشیکا باعث درد | قیلاق یلکی کون نکر دین فرد | پروانه نی عشق ایتا پ مست | اورخایدا وزینی اوتا پ پوست
اول دم کرکیار دا کچستی جانزین | نا نکری آ نینگ ایکی جان دین | تیپله اوزین اوتا ساسا ناکاه | کزنین ایشیدین قین دور آکاه
اوت سیکر یا ضل یا پس خبرا | کیم عرقه دانی نوبچ اشد بار | کورکان کیشی اوت کورا زبانه | کویکان کیشی کور کویا ورنشانه
کیم عشق نصیبی دور ازل دین | اول عشق ایردر بری خلل دین | پروانه دا خال لیق قاعاتی | عشق اوتدین اولدی داغ ذاتی
بروانع دین ابتداء احوال | عشق ایتا دی آنی فارغ البال | بر عشق اوتینه دوا مو بولنماس | سر کیم تیلاسا روا مو بولنماس
یارب بینی درد مند مجذور | کیم عشق اوتی جانیم ایچی محمد دور | بوادت دین کوکلوم ایچا خورون | بل شوقینی قیل دنا دم افزون
هم انکر دین تنیم قورد تنیل | هم شد سی دین کوزوم ایدی تنیل | آیسم نی دوردیدی نشانی ایت | اول دردا یدکرز یاشیم روانی ایت
کوکلوم قوشی کیم سمندر آ دین | آشکده دسی دا تا پتی تسکین | پاچیل شدردین انکا دا نه | پرمیحه بنی اوزره آشیانه
اول دانه بلد توتی ایدا آ تنی | بوشلده ارا دوتی ایدا آ تنی | یاقی منبو شلده بجو بے | کیم دردغمیم دور آ بنو بے

شهزاده سپهر جناب و مهر فروز شید اقبال آفتاب یعنی سلطان اویس بهادر

یعنی کرخانه سا نوینگ آل | هر چیدا سوز ایتا سی نصیحتی یا سلطی دا کرب اصل دور کمتون دعوا غه خواندا خواکر
ی ساقی دور پیاله قدح توت | دنم کرنا کون اول حضرت تو قوتا قاق دا غیز نو سا ساقی تینگ صلابے
اول قدحینگنی ایلا کر دون

چون بهادی لبالب اول پیاله | قیل آنی سینگ ساری حواله | کورکاچ آنی موشس دین مارا دین
کیم تا با سون اول سپهر ساغر | اطرافیدا قطره دین پراخته | تا سوز دانکا شانینغ ایلای
آ بماج در مجد و لعل کا سنے | شهزاده نثاری ایلای آ تنے | شهزاده معدلت شعار اول
سلطان زمان اویس اول شاه | کیم چرخ انکا کیلدی خاک درگاه | دا تینه سرشته فر و تمکین
کین آندا کر برپا زدم چاشنے | لطف آندا کر انچا بزم ایلاشنے | بزم انچه ده دیای کر بارچا دوتا
ذا تیدا چا پلد ادب هم | اول نوع کرغم رخال واب هم | طبعی دا نخا چلد شبی خت
دصفی دا نچه دیبلا صفی | کرد نفی پیک دیاک فی یعنی | هم عقل ایلد بو دور دور موا فق
صفی اورزا کلک اتب روانه | یازغای نچه پند مشفقانه | ای کلشن ملک سپهر نازی
بر پیرنچه سوز قولاتغا لیغ ایل | بلکیم نچه درقولاتغه سا لغیل | پل کیم نی جانذا دور دفا سیے
هم سوا زدا دور جان قدا زی | هم یل پلد غرنیک هدا زی | کیم تنوتراغ دسوغ شاد بولغای
یوز یل کیشی کر جانداش دور | یوق ایرسا کدای خانه دور | مرک اوزدری چون اغراچا رکنیک
کر عیش دا سین دکر غم دور | قین یادین اولما پرزمان فرد | هم تهنیه باقی درسکار اول

شه لاریدین کی اولغای ایلیکا پت
بول بنده اتا اغا نوکیپان
دولت طلب ایلا سانگ خواجین
نفس ایلا سانقش ایله تبه کار
طاقت قیل دکوزکا ایلا آسنی
جوی کی یانیدا دوستا مت
چون تیکر یکا خاص اولوی طاقت
آپاسانگ تیوا ایشتا نی سین
بوایکی اتا نوقیل او غول لوق
اوزدین کیلیسنی ایلا خشنود
دولسا بردین رضا بغایت
دنیاده کی ظلم رشته سین اوز
کیم بودی کیک ایتسا قولا آسنی
مظلوم نوظالم ایتسا پیداد
لطف ایله آنی سورار دا آسین
نی ظلم قیلورغه ایلنی قا تیل
دی نوفی آسینغ قیلور بو پرواز
یعنی نچوکه آسرالور جیا نیک
پیداد نوبار سا خلق ها لے
کیم دغدغه تا پاغای صاحب
بوطرزکه سرنی قا لسا آندین
موذاق نیه لار دین احتیاط ایت
نپسیکنه نی ظلم بولسه مقصود
دینی دا ایشیک بوترب کا سی
ساقی قدحی کرشاه زاده
یوزشکر کبوچیانه درد
جان پرده لاریدین آندا اورا تی

پست اول دورویش او زغه پوست
کیم حق دیدی تا دین اچان
باش آرتا شرع مصطفی دین
حق تقلیدا اوزنی پیل کمکار
کورماک بله سیچ قیلا آسنی
اول کیلدی نجات دین عادت
کیم شرع طریقتی نه اطاعت
سعی ایلا دحاصل عقل رضا سین
یوق یوق کبوایکی شه نوقول لوق
کیم دینی دلفوت دا دورسود
یتقا نیه پردین عنایت
انصاف ایله عدل قصر ینی توز
اول پیراتی پسر له آولا آسنی
دادین پرپ ایلا خاطر ین شاد
کیم تا پتای اضطرابے تسکین
نی ظلم قیلورلین اوزنگ اوزتا تیل
کیم اولسا دپهی کیپا خردار
محفوظ نچوکه کنورسا مانیک
محشر کونی شه نوردورسوالی
خواهی کندی دخواه تاجسر
چون شهر نه یستی پیم جانه ین
چون نفسینی تا پتنگ انسا طیت
شه نی ایلا سیکندا انکلا موجود
جمعی دا هم اولغای تیا سی
توتمای نکا اول قدح دا باده

تا پسانگ نچه شه سر اوزره شیق
تو هوع لاریدین ایلا رسم دعادت
جنت قه بلوردغه ایسا سانگ یول
چکسا کنه دقی نشسته پیوست
طاعت قه ریانی ایلا سانگ هم
کیم چکه قدح نیاز پرله
آنین سوکنه شاه خه سین قیل
شاهی کنه انگلا اغا دور
بونوع ایکی جان خداوند
قول بولسانگ الارغه شاه سین سین
کیم هر کشورغه حکم سورسانگ
هک ایلینه مهربانلیغ ایله
پیداوی بیتار زاندا آسرا
مقصود نی ایلا آلی پرعرض
لشکین پله انگلا حالتی سنی
قصاب دین اوی نه کرخنورش دور
ایل ماین اوزنگا مال پیلکیل
اذاق باری ایل عیالین آسرا
کرشهر دا ایسا سانگ ریایت
تا جرغه کدست تا پتی رهزن
قضا چی ایتپ با شیمنه جولاف
سرفتنه خیالی قلپ خاسه
بارچا ایشیکنگ دیکاندیک اولغای
دین جانبی دین بیتپ کشا دیک
لاجرغه بوروق اوزی سوسورکای

قهرا یلینه ایلا خاک ره لیق
کوزین نراپیل موتی سعادت
بوجاده پسره مستقیم اول
قیل آق نرامت اشکی دین پست
سا نجغا غیل آنی فسق دین کم
خوشراق کریا غاز پرله
اول نطسل آد حه سین قیل
اول سنگا اغا دور وا آدور
کیم سین بولدونگ آلارغه فرزند
دارای جهان پناه سین سین
اقبال دشکوه کوسی اورسانگ
اذاق رهزغه شبا نلیغ ایله
تونینی بوردین امانذا آسرا
کتمار ایله سورما فینی پیل فرض
عدل ایلیان آل طاقتی نه
اولتورکالی آنچه پرورش دور
خیلین اوزنگا عیال پیلکیل
اولغرمدین امانذا مابین آسرا
صحرا دا انیکلیک ایت سیاست
باغ دورانیک یا نیدا کوزن
سردم تیلا کانی رکات عولان
تیکدیتی با شیکندا انکلا حاضر
کونکلونگ نچوکه ایسا کا نزدیک اولغای
بیتکای ایکی دمرا مراد نیک
اول نوع سنگا دافی ایچورکای
مرفطیدا یوزنی شه درد
جانین پرپ اول دورق نی عشق

بورد نوده سی نامی نیک ترنی دیوحیت نامه سی اخلاقی نیک تکلمی دکتر سی
اوفضای نیک فسانه سین نوزاک دتشیمی اطواری نیک توانیسین

2486

T.C. YÜKSEKÖĞRETİM KURULU
DOKÜMANTASYON MERKEZİ